

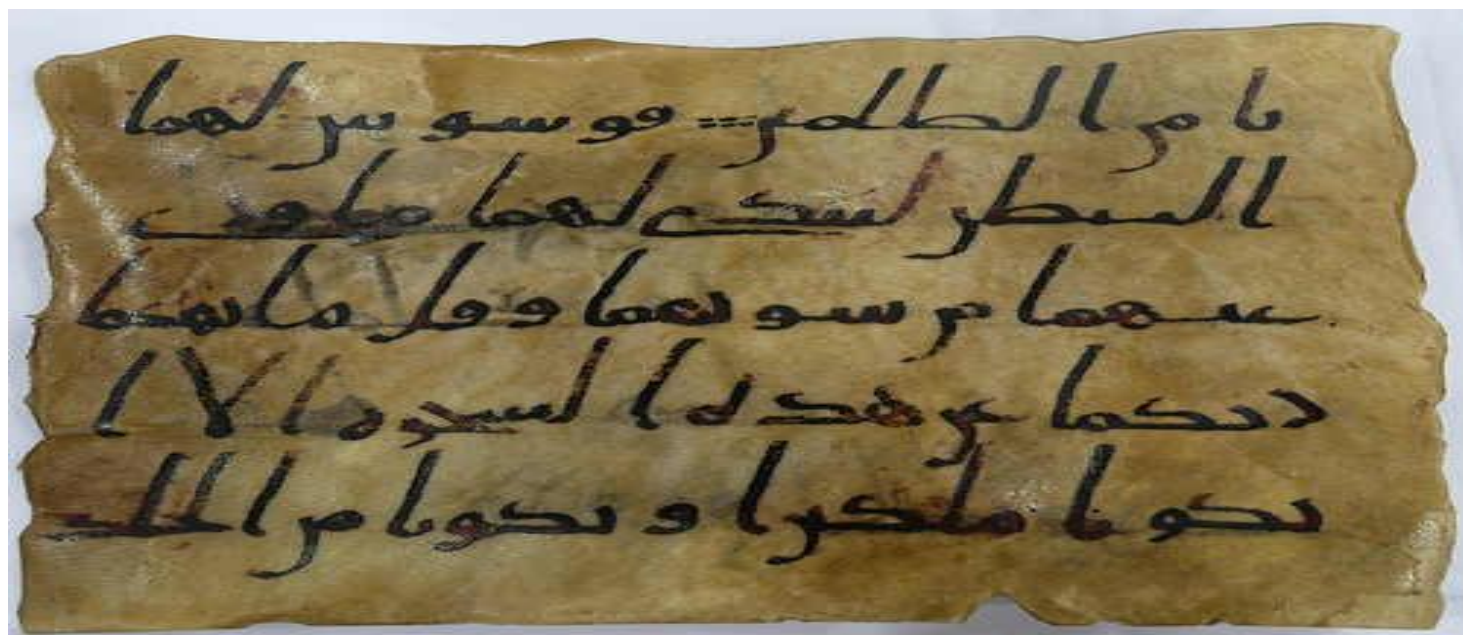
قَبَسِی از قرآن

شعله ای از آیات نورانی قرآن که موضوعات ارزشمندی را برای شناخت جهان ، جامعه آرمانی و سعادت زندگی او مطرح می سازند
قرآن به کتابت خطاط عثمان طه و ترجمه آیات مبارکه فارسی توسط حکیم مهدی الهی قمشه ای رضوان الله تعالی علیه

تاریخ تألیف: بیستم اسفند یکهزار و سیصد و نود و دو هجری شمسی

انتخاب از: محمد تقی تسکین دوست

برای شناخت **قرآن** و محور و مسیری را که قرآن باید بر انسان تأثیر بگذارد باید به خود قرآن مراجعه

نمود تا با استفاده از آیات آن معلوم شود که چگونه می توان از این کتاب الهی که بر پیامبر خاتم در طول ۲۳ سال نازل شده است برای تحول و رشد خود و جامعه خود در محورهای گوناگون بهره برداری نمود.
در این زمینه به چند موضوع مهم که حائز اهمیت و قابل طرح است می توان پرداخت :

(۱) قرآن از لسان قرآن

قرآن کتابی برای خواندن و یادگرفتن است. در قرآن شک و تردید و موارد سست و بیهوده وجود ندارد. افراد پرهیزگار در معرض هدایت قرآن قرار می گیرند.

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿۱﴾ (سوره بقره)

قرآن را خداوند به رسولش محمد مصطفی (ص) نازل کرده است. قرآن کتاب های حاضر مثل تورات و انجیل را هم تصدیق و تأیید می کند. قرآن به حق نازل شده است و باطل را در که در میان مردم است معرفی و از هم جدا می سازد. کسانی که آیات قرآن را انکار کنند به عذاب سخت دچار می شوند.

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنجِيلَ ﴿۲﴾ مِن قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ ۖ إِنَّ

الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۖ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿۳﴾ (سوره آل عمران)

کتاب قرآن به حق نازل شده است. قرآن بر حقیقت تمام کتاب های آسمانی قبل از خود را گواهی می دهد.

إِنَّا أَنزَلْنَاهُ بِالْحَقِّ لِنَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُن لِّلْخَآئِبِينَ ۖ خَصِيمًا ﴿۴﴾ (سوره نساء)

قرآن داور میان کتاب های آسمانی پیش از خود است. از قرآن باید تبعیت نمود و بین مردم حکم کرد نه از نظرات و هوی و هوس های دیگران.

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٨﴾ (سوره مائده)

گروه با ایمان و افراد صالح چون آیات الهی را بشنوند تصدیق می کنند. کسانی که به قرآن ایمان بیاورند نیکوکارند و داخل در بهشت می شوند.

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٩﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٦٠﴾ فَاتَّبِعُوا اللَّهَ بِمَا قَالُوا حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦١﴾ (سوره مائده)

کافران آیات قرآن را گوش می دهند ولی هرگز ایمان نمی آورند. کافران آیات قرآن را افسانه های پیشینیان می دانند!!
وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كُلاًّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءَهُكَ تُجْدِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٢﴾ (سوره انعام)

قرآن کتابی مبارک و پر خیر و برکت است. قرآن حتی آشکار بعد از تورات و انجیل نازل شده است تا راه بهانی جویی ها را ببندد. کسی که آیات الهی را تکذیب کند از همه ستمکارتر است. کسی که پشت به آیات الهی کند به عذاب سخت مجازات می شود.

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾ أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابَ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿٦٤﴾ أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْهِ الْكِتَابَ لَكُنَّا أَهْدَى مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿٦٥﴾ (سوره انعام)

کافران می گویند: آیات قرآن را پیامبر خود ساخته است!! بعضی از امت های گذشته هم آیات الهی را تکذیب می کردند. برخی به قرآن ایمان می آورند و بعضی دیگر به انکار آن می پردازند. بعضی منکران به ظاهر به قرآن گوش می دهند ولی در حقیقت ایمان نمی آورند. بعضی از منکران در ظاهر تو را نگاه می کنند ولی در باطن ایمان نمی آورند.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٦﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٦٧﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٦٨﴾ وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الْأُصْمَ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٧٠﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْأَعْمَى وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ ﴿٧١﴾ (سوره يونس)

قرآن به حقیقت نامه ای دارای پند و اندرز و شفای دل ها و هدایت و رحمت بر مؤمنان است و بر همه مردم نازل شده است. از قرآن باید شادمان بود چون از ثروتی که می اندوزیم بهتر است.

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٥٦﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٢٥٧﴾ (سوره یونس)

ای رسول! هر تلاوتی از قرآن و هر عملی که انجام می دهی ما شاهد و ناظر شما هستیم. همه چیز حتی کوچکترین هم که باشد در کتاب مبین حق (لوح محفوظ الهی) مسطور است.

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِن مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِن ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٢٥٨﴾ (سوره یونس)

قصص قرآن برای صاحبان عقل و خرد عبرت کاملی خواهد بود. قرآن کتابی نیست که کسی بتواند از پیش خود آن را بیافت و بسازد!! قرآن کتاب های آسمانی قبل از خود را تصدیق می کند. قرآن هر چیزی را برای سعادت انسان باشد مفصل بیان نموده است. قرآن برای اهل ایمان هدایت و رحمت خواهد بود.

لَقَدْ كَانَتْ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ۚ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٥٩﴾ (سوره یوسف)

کسانی از مؤمنین واقعی کتاب های آسمانی پیش از تو هستند که از نزول قرآن شادمان و خوشحالند. گروهی از اهل کتاب برخی آیات قرآن را انکار می کنند. قرآن کتابی است که با حکمت و فصاحت عربی فرستاده شده است. ای رسول! اگر با این علم و حکمت قرآن بخواهی از میل جاهلانه مخالفین پیروی کنی دیگر خداوند بر تو نگیهان و مددکار نخواهد بود. هیچ پیغمبری نمی تواند بدون اذن الهی آیت و معجزه ای از خود نشان دهد. چون هر امری را وقتی معین مرقوم است.

وَالَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَقَابِ ۚ وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ أَتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ ﴿٢٦٠﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِبَيِّنَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٢٦١﴾ (سوره رعد)

ما قرآن را بر تو نازل کردیم و ما هم آن را (از هر گونه تحریف و انحراف) حفظ خواهیم نمود.

إِنَّا خَنَّا نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٢٦٢﴾ (سوره حجر)

قرآن احکامی را که در تورات آمده است و باعث اختلاف آنان بود کاملاً بیان می کند و حکم واقعی تورات را آشکار می سازد. قرآن برای همه اهل ایمان هدایت و رحمت کامل است.

إِن هَٰذَا الْقُرْآنُ يَقْصُصُ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٦٣﴾ وَإِنَّهُ هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٦٤﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٢٦٥﴾ (سوره نمل)

کسانی به آیات قرآن ایمان دارند که :

❖ چون آن آیات را بشنوند به سجده افتند و تسبیح و تنزیه و ستایش پروردگار کنند.

- ❖ و ابداً از روی کبر و نخوت سر از فرمان حق نکشند.
- ❖ در شب ها از بستر خواب بیدار می شوند و با خدای خود راز و نیاز می کنند.
- ❖ و آنچه روزیشان کردیم در راه خدا انفاق کنند.
- ❖ در این شرایط هیچکس نخواهد دانست که خدایشان چه نعمت هایی را در بهشت برای آنان در نظر گرفته است.

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٦﴾ تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٢٧﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ (سوره سجده)

کسانی که قرآن تلاوت کنند و نماز بر پا دارند و آنچه روزیشان کردیم در راه خدا آشکار و پنهان انفاق می کنند:

● در این تجارت با خدای خود ضرر و زیانی نخواهند کرد.

● خداوند پاداش کامل به آنان دهد.

● و بر فضل و کرم خود بیفزاید.

● و او بسیار بیامرزد و به شکرگزاران نعمت های خود احسان کند.

آنچه از قرآن بر تو وحی فرستادیم حق است. ما خاندانی را که از بندگان خاص هستند برگزیدیم و وارث علم قرآن گردانیدیم.

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تَجَرَّةً لَّن تَبُورَ ﴿٢٩﴾ لِيُؤْفِقَهُمُ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾ وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾ ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْقِتَابَ الَّذِينَ أَصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٢﴾ (سوره فاطر)

کتاب قرآن از جانب خدای مقتدر حکیم نازل گردیده است. قرآن که به حق بر تو نازل شده است پس تو برای خدا دینت را خالص گردان. (خداوند کسی را که به قرآن عمل نمی کند) و بسیار دروغگو و کافر نعمت است هدایت نخواهد کرد.

تَنزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٣٣﴾ إِنَّا أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ بِالْحَقِّ فَاغْبِغْ لَهُ الدِّينَ ﴿٣٤﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣٦﴾ (سوره زمر)

قرآن را فرستاد که بهترین حدیث و نیکوترین سخن آسمانی است. آیات قرآن همه در کمال فصاحت و اعجاز با هم متشابه است. قرآن کتاب هدایت است و هر که را بخواهد رهبری کند و کسی که خدا در گمراهی رها سازد هیچکس نتواند که هدایت کند!! ما در قرآن از هر گونه مثل های روشن برای هدایت مردم آوردیم تا خلق متذکر حقایق شوند. قرآن به لسان عربی فصیح که در آن هیچ ناراستی و حکم ناصواب نیست و مردم باید از آن پند گرفته و پرهیزگار شوند.

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّن رَّبِّهِ ۖ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُم مِّن ذِكْرِ اللَّهِ ۖ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١٦﴾ اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْخَبَرِ كِتَابًا مُّتَشَبِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ تَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ ۚ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿١٧﴾ أَفَمَن يَتَّقِي بِوَجْهِهِ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِسْمَةِ ۚ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿١٨﴾ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَاَتَتْهُمْ الْعَذَابُ مِن حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٩﴾ فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَوةِ الدُّنْيَا ۖ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٢﴾ (سوره زمر)

کتاب قرآن به حق برای هدایت خلق بر تو نازل شده است. هر کس هدایت یافت و یا هر که گمراه شد نفع و ضرر آن متوجه خودش خواهد بود.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَن ضَلَّٰ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَمَا أَنتَ بِمُكِيلٍ ﴿٢٣﴾ (سوره زمر)

قرآن به تدریج از خدای رحمن و رحیم نازل شده است. قرآن کتابی است که به نیکوکاران بشارت می دهد و بدان را از عذاب قهر می ترساند.

تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢٤﴾ كِتَابٌ فُصِّلَتْ ءَايَتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٦﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي ءَاذَانِنَا وَقْرٌ وَمِن بَيْنِنَا وَبَيْنَكَ حِجَابٌ فَاَعْمَلْ إِنَّا نَحْمِلُونَ ﴿٢٧﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ ۚ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ ﴿٢٨﴾ (سوره فصلت)

قرآن به حقیقت صاحب عزت و معجزه بزرگ است که هرگز از گذشته و آینده باطل بدان راه نیابد. اگر این قرآن به لسان غیر عرب نازل می شد کافران می گفتند که چگونه قرآن غیر عربی بر پیامبر عربی نازل شده است!! قرآن برای اهل ایمان هدایت و شفاست. کسانی که ایمان ندارند گوشه‌ایشان از شنیدن آیات قرآن سنگین (کر) است.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ ۖ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿٢٩﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِن خَلْفِهِ ۖ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٣٠﴾ مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِن قَبْلِكَ ۚ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣١﴾ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ ءَايَتُهُ ۖ ءَعَجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ۚ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ ۖ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي ءَاذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ۚ أُولَٰئِكَ يُنَادَوْنَ مِن مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٣٢﴾ (سوره محمد)

منافقان بر آیات قرآن تفکر نمی کنند چون بر قلب هایشان مهر زده شده است. آنان که پس از بیان شدن راه هدایت باز به دین پشت کرده و مرتد شدند شیطان، کفر را در نظرشان جلوه‌گر ساخت و به آمال و آرزوهای دراز فریشان داد!!

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ ۚ أَلْقُرْآنَ أَمَرَ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴿٣٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدَوْا عَلَىٰ أَدْبَارِهِم مِّن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ ۖ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴿٣٤﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ ۖ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ﴿٣٥﴾ (سوره محمد)

۲) اهمیت و نقش قرآن در تمدن بشری

قرآن بیان کننده مکتب توحید و خداپرستی است و راه حق و صراط مستقیم زندگی را نشان می دهد. چون به انسان و به رشد و سرنوشت او سخت علاقمند و پی گیر است. بهمین منظور خداوند برای همه امت ها در طول تاریخ رسولانی برای هدایت و راهیابی آنان به حقیقت فرستاده است. و انبیاء الهی از ابتدای پیدایش آدم که اولین بشر است تا کنون انسان ها را در معرض هدایت الهی قرار داده اند و این دعوت و نشانه های بالنده آن در تمدن های بشری رخ نموده است و محور تحولات و تطوراتی شده است. بهر حال پیام رسانی و فرستادگان حضرت حق در بحرانی ترین مقطع تاریخی زندگی بشر نقش آفرین بوده اند که قرآن صحنه های پرشور آن را به دقت و بطور آشکار تبیین می کند. و نظرات موافقان و مخالفان توحید را به تصویر می کشد تا این نبرد حق و باطل را در میدان بروز استعداد های بشری را تعیین کند تا خوانندگان و مطالعه کنندگان آیات نورانی قرآن برای زندگی خود برنامه ریزی درستی داشته باشند.

تمدن های قبل از نزول قرآن بی شک تحت تأثیر نظرات و پیام های الهی پیامبران بوده اند و بعد از نزول در بازسازی جوامع بشری نقش تعیین کننده ای داشته اند. در تمدن های گذشته که قرآن برجسته ترین آنها را نقل می کند همواره پیامبری مردم قومش را به خدای توحید و عدم پرستش و اطاعت از بت و طاغوت دعوت می کردند و توحید راه درست و مترقی تمدن بشری بوده است و رسولان خدایی در این زمینه تلاش های زیادی می نمودند و مصیبت ها و زیان های فراوانی را متحمل می شدند که می توان نمرد با ابراهیم و فرعون با موسی و نقشی که نوح برای نجات قوم آن عصر از طوفان داشت و با کشتی خود انسانها حتی موجودات و حیوانات اهلی را از نابودی رهانید و یا عیسی که با انحراف و زیاده خواهی و رباخواری قوم یهود به صلیب کشیده شد و بقیه پیامبران که به همین روال منادی حق و حقیقت بودند.

با ظهور اسلام و سرلوحه قرار گرفتن آیات قرآن که خداوند مواظبت و حفظ آن را همچون ارسال آن تضمین کرده بود نقش برجسته و سترک اندیشه ها و راه حل های قرآنی در ایجاد تمدن های بعد از خود بر هیچ مورخ و صاحب نظری که با وجدان و مطالعه درست به تاریخ تحولات بشری بنگرد پنهان نیست. بویژه که بعد از آخرین رسول حق که از وحی الهی برخوردار شد دیگر رسولی نیامد و قرآن که حاوی وحی الهی بود به شکل کاملی همه راه ها را به بشر برای داشتن یک تمدن که اساس آن بر خداخواهی و حقیقت طلبی باشد به شکل جامع و مطلوبی ترسیم نموده است و بخاطر این خصوصیت بود که وقتی مردم جهان علی الخصوص ایرانیان به پیام الهی و خالصانه آن که ریشه در وحی خدایی داشت و بوسیله رسول امین محمد مصطفی (ص) ابلاغ شده بود شنیدند در مقایسه با مکتب ها و گرایشات اعتقادی دیگر آن را برجسته و سرآمد دیدند و مخلصانه بسوی آن آمدند و آنگاه به رشد مادی و معنوی موفق شدند که آثار آن فعالیت هادر کتاب ها و تمدن های بجای مانده و تأثیراتی که بر سایر تمدن ها و افکار آن مردم داشته اند بوضوح دیده می شود.

امروزه بشر که تجربه خوبی از این سه قرن اخیر دارد و حوادث بسیاری را دیده و در ذهن و قلب خود اندوخته است باز به قرآن و صراط مستقیم خداپرستی آن نظر دارد و در صدد آن است تا از راه حل هایی که برای حل مشکلات اقتصادی ، فرهنگی ، اجتماعی و اعتقادی و خلاصه همه آن چیزهایی که انسانها در بحران های آن قرار گرفته اند کتاب قرآن را صادقانه بگشاید و به آیات نورانی آن نظری از روی ایمان داشته باشد تا ببیند که چگونه قرآن آن طوفان ها را به نسیمی دل انگیز تبدیل می کند و جامعه ای می سازد که دیگر تبهکاران بر آن حکومت نکنند و صالحین که مردان پاک و بندگان او هستند زمام حکومت کشورها را بدست گیرند و به نام مقدس الهی به حل مشکلات مردم بپردازند.

(۳) دعوت قرآن به وحدت بین صفوف مسلمانان

اولین جامعه ای که رسول اکرم (ص) پس از هجرت در مدینه تشکیل داد جامعه برادری بود که در آن تبعیضی به چشم نمی آمد و مسلمانان در صفوف ایمانی و برادری خود توانستند تا فتح مکه پیش روند و قلب های انسان ها را در شبه جزیره حجاز متحد نمایند و قرآن با پیام همیشگی خود که **اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ** این ایمان به خدا بر اساس برادری و یکی بودن را توصیه و تأکید می کند و این تجربه تاریخی بخوبی نشان می دهد که هرگاه مسلمانان به آن درجه از آگاهی و ایمان مخلصانه که خدا را عبادت نمایند رسیده اند به برادری اقدام نموده و جامعه خود را بر طبق این آیه مبارکه شکل داده و به رشد و موفقیت رسانده اند. اگر اسلام مرزهای اعتقادی را در نوردیده و حق طلبان جهان را در زیر پرچم خود جمع نموده است و هنوز صدای اذان به گوش می رسد و آیات زیبا و جذاب آن گوش را نوازش می کند بخاطر همین برادری و الطاف الهی بعد از آن است که جامعه معنوی و اسلامی یعنی جامعه ای که در آن دل ها برای یک مطلوب متعالی که خدای متعال است حرکت کند و تلاش نماید. و هر سازندگی که هست در همین مسیر باشد.

آیا مسلمانان این توفیق را در تاریخ یافته بودند که متحد شوند و برادرانه در کنار هم برای همیشه زندگی کنند و به نقش جهانی خود پی ببرند؟ در جواب باید گفت که این وحدت تنها در زمانهای کوتاهی مشاهده می شود و آرامش ناشی از آن کمتر نصیب آنان شده است. دلیل واضح آن که به تفسیر و تحلیلی نیاز ندارد وضعیت رقت بار مسلمانان است که علی رغم نیروی انسانی و منابع مادی غنی هنوز در تفرقه و جنگ و ناامنی بسر می برند و به وحدت و یکپارچگی نرسیده اند!! چرا چنین است؟ چرا مسلمانان که قرآن در دست دارند و آن را عزیز می دارند و به آیات آن آگاهی دارند به این وضع فلاکت افتاده اند که نمی توانند به حداقل آرزوهای خود دست یابند و سایه شوم و تبهکار استعمارگران را از سر خود بردارند و راه درست توحید که قرآن سفارش می کند نائل آیند؟ تا به جامعه مطلوب با آرمانهای مطلوب و شایسته دست یابند؟

تن دادن به استبداد شکننده بجای برادری ، صفوف مسلمانان را از هم جدا کرد و هر قبیله و گروهی راه همان مستبدین را رفتند و به قرآن کمتر توجه کردند و آیات قرآن را کنار گذاشتند و بجای تولید به تن پروری و برده شدن و بجای اقتصاد سالم بر پایه عدم ربا و زکات و قرض الحسنه به ربا روی آوردند و اینگونه بود که بین مردم جدایی افتاد و مسائل فرهنگی و ناهنجاری های اجتماعی ناشی از آن به شکل بیداد گری لطمات شدیدی بر گرده مردم وارد ساخته است. و تفرقه و بی خبری از حال هم بجای همه ارزش ها نشسته است!! و نخبگان و عالمان واقعی اسلامی از حیطة قدرت که توان اجرای احکام اسلامی را داشته باشند دور شدند و بجای آنان عالمانی که آب در آسیاب استعمارگران می ریزند در بعضی از سرزمین ها آتش فتنه و فساد مسلمین را دامن می زنند. و این بسیار تأسف بار است.

رسول خدا محمد مصطفی (ص) در پایان عمر خود به قرآن و عترت خود سفارش فرمودند و همه را به آن دو دعوت کردند تا تفرقه در بین مسلمان نباشد. قرآن که آیات الهی بود و باید این کلام وحی که بدون کمترین تغییری در میان مسلمانان باقی مانده بود عمل شود و اگر در تفسیر آن مشکلی باشد اهل بیت معنوی پیامبر که راسخون در علم الهی هستند و درجات اخلاص و ایمان و حکمت را طی کرده اند با دانش عمیقی که از قرآن دارند تفرقه را به وحدت و همدلی تبدیل کنند. مسلمانان گرچه پیامبر و خاندان او را دوست می داشتند ولی نخبگان امت که در راستای استبداد حرکت می کردند به این وصیت عمل نکردند و به اهمیت آن در بالندگی معنوی و مادی مسلمین پی نبردند و دچار روز مرگی شدند و تن دادن به حکومت هایی که بدون ضابطه درست و از روی نظامی گری و تزویر روی کار می آمدند خود را عادت دادند و بجای اندیشه و گرایشات به قرآن و حقیقت اسلام اکنون به روزگار رسیدیم که می بینید!!

در آیات قرآن تمام مواردی که مسلمانان را متحد نگه میدارد بیان شده است و از خطرات ناشی از تفرقه بسیار گوشزد گردیده است و کسی که با قرآن آشنا باشد در همه صفحات آن می تواند این آیات را بیابد و به خاطر بسپارد و مطمئن شود که راه نجات از وضعیت فعلی عمل و توجه و نیاز به قرآن است. و در این راه افراد صادق و سالم در فکر و عمل و انگیزه از سراسر عالم اسلام با هم تماس برادرانه داشته باشند و اهداف و سلیقه های خود را یکی کنند و برای آینده اسف بار مردم مسلمان چاره ای بیندیشند. و چون آنان با هم باشند مردم جهان اسلام یک رأی و فکر می گردند و حکومت خود را تسلیم رأی ملت ها می گردانند و این سرآغاز پیروزی ها خواهد بود.

(۴) قرآن و جهان اسلام (امت اسلامی)

مردم در سرزمین وسیع اسلامی با احترام شأن و منزلت قرآن را حفظ می کنند و اکثر آنان با قرآن مأنوس هستند و حتی آنانی که از ایمان سستی برخوردارند باز هم حرمت قرآن را نگه می دارند و آن را بالاترین ارزش ها و مقدس می دانند. و این از نقاط امید و قدرت مسلمانان است. که اگر قرار باشد که وحدتی باشد از همین نقطه باید شروع نمود و به کمال رساند.

وقوع جنگ جهانی اول باعث تضعیف کشورها و حکومت های اسلامی گشت و جنگ دوم که از اروپا آغاز شده بود با اینکه مسلمانان در آن نقشی نداشتند بعلل عدم وحدت و نداشتن ارتباط سازمانی با مردم و نبود عرق ملی و ایمانی و نداشتن یک سازمان اداری قوی و منسجم باعث تجزیه و شکسته شدن حکومت عثمانی شد که خیلی از کشورهای مسلمان را در خود جمع داشت. هنوز بطور مؤثر آن آثار شوم استعماری و برخورد اروپا و آمریکا با ملل اسلامی بر اساس آن سلطه ادامه دارد و موانع بزرگی را پیش پای پیشرفت و رشد معنوی جهان اسلام قرار داده است. بطور وضوح بین دولت ها و ملت های آنان تفاوت دیده می شود. از طرفی ملت ها خواهان دگرگونی و خروج از حالت دوران جنگ جهانی دوم هستند و به دنبال استقلال و مکتب اسلام می گردند و از طرفی حکومت ها که به اشکال گوناگون استبداد و دیکتاتوری زندگی را بر مردم سخت گرفته اند و جامعه اروپا و ایالات متحده آمریکا از آنان پشتیبانی همه جانبه دارند بر این جدایی و تفرقه تداوم بخشیده اند که آثار شوم و رقت بار آن مانع پیوند و استقرار مشارکت مردم در امور کشورشان گردیده است.

این حالت بر خلاف تعلیمات و توصیه های قرآن است که در آن باید اعضای حکومت از میان ملت و در پیوند با آنان و در خدمت مردم باشند و از استقلال برخوردار باشند و گوش به فرمان اجانب ندهند. ولذا چند نکته در بهبود وضع فعلی در ملل اسلامی که بیش از ۵۰ کشور است که هم از قدرت معنوی بزرگی برخوردارند که مکتب اسلام است و هم از منابع انسانی مثل نیروهای جوان و منابع زیر زمینی فسیلی بسیار وسیع نصیب دارند و هم در حساس ترین منطقه تمدنی جهان زندگی می کنند که سرزمین انبیاء و اولیای الهی است:

● در کشورهای اسلامی باید آموزش قرآن به شکل درست و مؤثری تداوم یابد و میدان برای

آموزش نوجوانان و جوانان هر روز وسیع تر و گسترده تر گردد.

● علمای اسلام موظفند حول و محور آموزش های خود را قرآن قرار دهند و در این سعی و اهتمام

نمایند و در مراکز و مساجد و دانشگاه ها دانشجویان و در مدارس دانش آموزان را به نحو

شایسته ای به آیات الهی قرآن جهت ایمانی قوی و وحدت آفرین تشویق و ترغیب نمایند.

- دلسوزان جهان اسلام و کسانی که درد دین دارند و فلاکت ها و انحطاط جوامع اسلامی را نیک شناخته اند بایستی برای نشان دادن هنرمندی ها و دانش ها و تجربیات خود به سایر مسلمانان تلاش نمایند .
- باید مردم در امور کشور به شکل مؤثری دخالت داشته باشند و نهاد های مدنی و فعال در شهرها تشکیل و فعال گردد و در آنها به سرنوشت و نقش مسلمانان پرداخته شود.
- حکومت های استبدادی که از غرب حمایت می شوند و گاهی به شکل های بسیار منحط و قرون وسطایی بر مردم خود حکومت می کنند و مردم از استبداد و نادانی و وابستگی آنان راه رشد و ترقی را بسوی خود بسته می بینند باید غیر قابل تحمل باشند و تا زمانی که اینان در رأس امورند وضع فلاکت بار همچنان ادامه خواهد داشت.
- نخبگان و اهل علم و دانش مراکز علمی و دانشگاه ها و علمای حوزه های دین و دیانت باید بر اساس شرایط پیش آمده نقش آفرین باشند و با نظریه های سیاسی و علوم انسانی خود که از قرآن اخذ خواهند نمود بر این مصیبت ها خاتمه دهند و کشورها را بسوی بیشترین مشارکت و دخالت مردم پیش ببرند و حکومت برادری اسلامی را برقرار سازند.
- جهان اسلام با تمام نیروهای مادی و معنوی خود که بسیار انبوه و سترگ است به راحتی می تواند با هم متحد شود و مشکلات خود را بدون نیاز به ارگان های بین المللی وابسته به استکبار جهانی و صهیونیست ها که به ناحق بر گرده مردم جهان تسلط یافته اند فائق آید و این وعده های قرآن است که اگر مسلمانان زندگی و آرمان پرهیزگاران را برای رضای خدا داشته باشند خداوند راه های خروج از استبداد و مصیبت ها را به آنان نشان خواهد داد.

(۵) قرآن کتابی جامع و قابل اعتماد

قرآن عظیم الشان کتاب خواندنی است. و باید برای رفع نیازهای معنوی و مادی خود هر روز آن را گشود و از سر نیاز مطالعه و تحقیق و تفکر نمود و مشکلات خود را از آن درآورد و بکار گرفت. و اگر مردم بر همین منوال برای فهم و درک آیات الهی مشارکت داشته باشند بتدریج افکار و کردار آنان بهم نزدیک خواهند شد و این می تواند نوید همکاری و اتحاد باشد. غرب برای دور نمودن این تأثیر به امپراطوری تبلیغات روی آورده است و از طریق رسانه ها و سینما و دنیای انترنت و ماهواره و سیستم های دیجیتالی دیگر بر افکار مردم مسلمان اثرات بدی می گزارد و دروغ را بعنوان کالای پر رونق به مخاطبین مسلمان ارائه می دهد در حالی که درستی و صدق در قرآن است و راه هایی که قرآن نشان می دهد، همان راه هایی که رسولان خدا عمری بدان مردم و قوم خویش را تبلیغ می کردند.

قرآن آخرین کلام وحی الهی است و سخن حق از طریق جبرئیل که امین وحی الهی است به قلب مبارک رسول خدا محمد مصطفی (ع) تابیده است. انبیاء قبلی برای قوم خویش پیام الهی را آوردند ولی قرآن برای همه بشر است. گرچه قرآن از تنی چند از انبیاء نام می برد و اصول دعوت آنان را بر می شمرد و رنج هایی که کشیده اند حکایت می کند و حتی بخش هایی از کتاب انبیاء را نقل می کند ولی باید دانست که مخاطبین قرآن یک قوم و دسته خاص نیست بلکه کل بشریت است. و این آخرین سخن به شکل کامل و تمام است که باید سرلوحه علم و عمل و خودسازی انسان قرار گیرد. و کسانی که در مقابل این آیات به تصور خود حرف جدید و نوی آورده اند مطمئن باشند که دکانی بیش نیست

و بزودی فطرت و وجدان بشری به ناصواب بودن آن اباطیل پی خواهند برد و دکان آنان تخته خواهد شد. چون خداوند از مسیر قرآن هدایت تشریعی را به اطلاع مردم جهان رسانده است و افرادی که خواهان حقیقت زندگی و آینده بشر هستند بایستی از این بستر مطمئن و استوار حرکت نمایند.

(۶) قرآن و بستر آگاهی و بیداری مسلمانان

یکی از ویژگی های پاینده و جاویدان قرآن دادن آگاهی به مردم جهان است. محور اصلی تعلیم قرآن شناخت خالق جهان و دوری از بت ها و طاغوت هاست که در عرصه تاریخ بشری ذهن انسان ها را به خود مشغول داشته است. چون انسان بر بنای فطرت درونی خود به حقیقت و حق گرایش دارد چون فطرت او بر همین اساس ساخته شده است. البته دایره آموزش ها و تعلیم قرآن بسیار وسیع است و از کوچک ترین موضوع که مثلاً دیدن و تفکر در خلقت یک شتر گرفته تا آن دوردست ها که در بهشت یا جهنم سرنوشت انسان رقم می خورد و انسان خطاکار به نام کفر و نفاق در آتش های آن غوطه می خورد و در حال گفتگو با خازنین جهنم است که از او می پرسند چرا به این روزگار بد و جایگاه نکبت دچار شده است؟! البته با مراجعه صادقانه به قرآن می توان میدان بسیار وسیع مطالب و نکات ارزنده و بی نظیر را که قرآن بیان می کند و انسان را متوجه آنان می نماید آگاه شد و چراغ دانای خود را روشن و درخشان نمود.

هدف قرآن زندگی بر اساس معیارهای فطرت آدمی است. و زمانی که قرآن از ظلم و بیداد سخن می گوید و اصرار دارد که خدای عالم را که جهان و شما را آفریده است بشناسید و پرستش کنید و از طاغوت ها و بت های دست ساز دوری و پرهیز نمائید قرار گرفتن در چنین جایگاهی است. و این روش مثل روش های دیگر مخصوص قرآن و تعلیم آن است که افکار و اندیشه های دیگر که در کتاب های متعددی آمده اند از چنین روشی بی بهره اند. و آنان بیشتر متکی به حس و تجربه معمولی و متعارف می باشند و از عمق سنجی های قرآن بدورند و قادر نیستند چنانکه قرآن به تجزیه و تحلیل بشر و تاریخش بر می آید چیزی در خور اعتماد ارائه دهند که همیشگی باشد و همه بشر در راستای آن زندگی خود را استقرار بخشد.

قرآن به علم و عمل و فکر و خرد اهمیت می دهد و کانال های ورودی که حواس انسان باشند را مسئول می داند و حتی قلب و دنیای درون انسان هم باید در کسب آگاهی دقت داشته باشد و تنها حق را ملاک پذیرش قرار دهد تصورات و ابهامات و خرافات نباید در رسیدن به حقیقت ملاک سنجش قرار گیرد. چون یک انسان آگاه در مقابل باطل و هر چه که نشان از دروغ و ریا و تزویر دارد جداسازی و آن چشم و دل حقیقت شناس در جامعه و زندگی فردی خود بدنبال همین حقیقت خواهد بود نه چیز دیگر. و اگر به جهان بنگریم خواهیم دانست که اگر آگاهی و دانایی به شکل درستش به این انسان ها می رسید آیا همچنان اینگونه زندگی می کردند؟!!

(۷) نقشی که امت اسلامی در جهان امروز دارد

اسلام دین پیامبر خاتم است. و شریعت و آئین محمدی نیز خاتم و کامل است. و نقش جهانی برای همه بشر را بعهدہ دارد. و مسلمانان که تابع و پیرو این دین هستند باید ابتدا خود بدان عمل کنند و چراغ راه زندگی خانوادگی و جامعه و حکومت و سیاست خود قرار بدهند و آنگاه به سراسر جهان به تشنگان حقیقت این آئین را برسانند. و اگر امروز مسلمین از این حقیقت مسلم دور مانده اند به لحاظ وجود تفرقه و جدایی از هم است و اگر وحدت و همدلی و همکاری می بود هم خود به خودسازی و تحول می رسیدند و هم این دین را در جهان منتشر می ساختند.

ایدئولوژی و راه و رسم زندگی از دین انبیاء است و چون اروپای پس از رنسانس (تجدید حیات علمی و صنعتی) دین واقعی را شناخت و مسیحیت تثلیث را منطقی ندانست دین و آئین خدایی را کنار گذاشت و خود دست بکار شد و از راه حس و تجربه و عقل ناشی از آن وارد میدان علم و صنعت و نوآوری گردید و اکنون به بحران در درک حقایق رسیده است در حالیکه قرآن در تمام آیات خود بدان می پردازد و صحنه های آن را بطور کامل نشان می دهد. اگر آنان از معنا و مفهوم و ارزش ها روی گردان شده اند و بتدریج حقیقت و حق را از ذهن و قلب مردم خود پاک می کنند ولی قرآن تنها به خداوند که حقیقت مطلق و صانع و پدید آورنده جهان است تکیه می کند و همه چیز را از او و بسوی او می داند. دین حق را فرستاده است که چهره واقعی و حقیقی آن در قرآن در جای جای آن به تصویر کشیده شده است تا بشر بداند که آنچه را که صاحبان زر و زور و تزویر و تبهکاران و ریاکاران جهان برای قدرت طلبی و سیطره بر جهان چون نیش عقرب و مار افعی می خواهند در جان و روح آدمی تزریق کنند چقدر بی پایه و بی اساس و بی سرانجام است. و هیچگونه اعتماد را نشاید!!

در این زمینه که مسلمانی در این عصر چه مسئولیتی دارد و اسلام باید بتوسط مسلمانان چه نقش مهمی را در جهان داشته باشد چند نکته حائز اهمیت و در اولویت است:

- قبل از هر چیز مسلمانان به آنچه را که دارند و قرآن در رأس آن است توجه داشته باشد و با دقت مفاهیم و محتوای انقلابی آن را حفظ نموده و با زبان هنری و مؤثری به گوش حقیقت طلبان جهان برسانند.
- از هر طریقی که لازم است اندیشمندان با هم به شکل مطمئنی که حتی المقدور دور از دسترس استکبار جهانی باشد با هم ارتباط داشته باشند و موضوعات مشترک در سطح جهانی را مطرح و در باره آن به وجه مشترک برسند.
- افکار و اندیشه های غربی را به چالش بکشاند و مورد نقد و تحلیل قرار بدهند.
- نقطه ضعف ها را آشکار سازند و تجربیات نیک خود را در اختیار دیگر مسلمانان قرار دهند.
- بویژه کشورهای که مورد ظلم و جفای ناجوانمردانه غرب و دستگاه صهیونیست ها هستند.
- علم و دانش را باید توسعه داد و فرهنگ غنی سنتی و خودی را مورد مطالعه و دقت نظر قرار داد و راه حل ها را در آن به جستجو پرداخت و به نسل های جوان منتقل نمود و به وجود این فرهنگ که ناشی از تعالیم قرآن است افتخار و مباهات نمود.
- محکمت قرآن بسیار است یعنی مواردی که مسلمانان با هر گرایش و مذهب و علاقه ای بدان دلبسته و راغب هستند مورد بحث و گفتگو و مایه همگرایی و وحدت واقع شود و از هر گونه عبارات و مواردی که باب مناقشه را می گشاید باید پرهیز نمود تا از آب گل آلود، غرب استعمار چون گرگانی منتظر حمله و دریدن است سوء استفاده ننماید.
- اسلام باید در قالب هنر متریقی به جهان ارائه شود، یعنی محتوای آیات قرآنی و قالب باید به زبان ساده و هنری و جذاب باشد و سینما و هنرهای متریقی دیگر می توانند مرزهای غرب را بروی اسلام بکشایند.

- در بخش مهم تبلیغ و رساندن صدای حقیقت باید سعی نمود با تشنگان حقیقت در غرب را پیدا کرد و سخن با آنان آغاز نمود و گفتگوها با آنان تداوم یابد و نیز رسانه هایی که از

حیطه سیطره صهیونیست ها که در بیشتر دستگاه های تبلیغاتی جهان مسلطند آزاد باشند. باید با زبان حق با آنان صحبت کرد تا اطمینان یابند.

● علمای دین اسلام در سراسر جهان بسیارند در این صورت باید با هم بتوسط همین رسانه ها و انترنت و سیستم های دیجیتالی با هم ارتباط داشته باشند و نقطه نظرات مشترک را تقویت کنند و در بحران ها به کمک هم باشند.

(۸) بزرگترین عمل صالح ، عمل به قرآن است

در قرآن ایمان که باعث قرب به حق است با عمل صالح تحقق می یابد و آثار خود را در جامعه نشان می دهد. همه چیز در عمل و رفتار و گفتار شخص خود را نشان می دهد و ایمان با ظهور عمل آشکار و ارزشمند است و خدای عالم در روز حساب به عمل شخص پاداش و جزا می دهد و اگر کسانی با ظلمی که به خود می کنند به جهنم و به درد جانکاه آن دچار می شوند باز هم از عمل آنان است. پس ایمان واقعی در عمل واقعیت می یابد و راستی و ناراستی هم در عمل خود را به نمایش می گزارد. و یک مسلمان وظیفه دارد در سمت و سوی عمل صالح که مورد رضایت حق است به تقویت جبهه حق بکوشد و جامعه و مردم آن را بسوی حقیقت سوق دهد و از ناهنجاری ها و اعمال باطل که سبب گمراهی و دوری از حق است بطور جد پرهیز داشته باشد.

قرآن بعد از تعریف از موجودیت و شخصیت انسان به نقشی که او باید در زندگی خود داشته باشد بسیار جدی است و در آستانه قیامت وقتی در صور دمیده می شود و انسان ها از قبرهای خود که شاید مدت طولانی در آن بخواب رفته بودند بلند می شوند آن قدر که عمل آنان ذهن آنان را مشغول می سازد وقوع قیامت برای آنان مهم جلوه نمی کند و دلمشغولی آنان نمی باشد چون آدمی در این فرصت کوتاه زندگی دنیایی به اعمالی رسیده است که باید در روز حساب الهی ارائه دهد و جوابگوی نعمت هایی باشد که حضرت حق از او بازخواست خواهد نمود. چون باید به نتیجه عمل که هدف خلقت اوست برسد و دنیا و آخرت دارای معنا باشد و هدفداری جهان تحقق یابد. متأسفانه عده ای آخرت را به همین لحاظ نفی می کنند تا به اعمالی دست زنند که فاقد ارزش های متعالی است!! در حالیکه حسابرسی در روز قیامت برای ارزشمندی عمل انسان است و بهاء و پاداشی است که خداوند در قبال زحمات بشر در دنیا به آنان اعطاء خواهد نمود.

بدون شک و تردید چون قرآن از جانب وحی است شامل دستوراتی برای درست عمل نمودن انسان هاست و هرگاه زندگی بر پایه های آن پیش رود و تحولات و رخدادهای آن بر اساس فرامین و آیات الهی باشد عمل صالح هم در انسان تحکیم می یابد. و سرنوشت انسان را بدرستی رقم می زند و دروازه های خوشبختی و سعادت و رستگاری را بسوی او می گشاید. بهر حال کسانی که دارای عمل صالح هستند از سایر مردم منفک و جدا می باشند و در راه سعادت آنان قرار می گیرند که بهشت جایگاه ابدی آنان خواهد بود.

(۹) قرآن و سبک زندگی مسلمانی

یکی از مواردی که در قرآن تأکید شده است سبک درست زندگی کردن است. در زندگی سعادت انسان رقم می خورد. و آدمی می تواند چرخه تحولات زندگی را طی کند. و این بدون برنامه ریزی و تکیه به اصولی که زندگی را می سازد غیر ممکن است. و قرآن در همه آیات خود در صدد بیان این فلسفه است که انسان چگونه باید زندگی کند تا به کمال و رشد معنوی برسد و به لقاء حق که بالاترین مرحله عرفانی است نائل آید.

ایمان به خدا و دوری از کفر و نفاق و عمل به دستورات انبیاء الهی محورهای سبک زندگی افراد با ایمان را تشکیل می دهند. و اگر در قرآن پیامبری با سخنان حق به میان قومش می آید و با طاغوت و قدرتمندان در می افتد و به ستیزه می نشیند و دیگران را به خدای یگانه دعوت می کند و آنان را به فکر و اندیشه دعوت می کند و راه باطل را به آنان نشان می دهد بخاطر آن است که آدمی در رهگذر زندگی خود آزادانه و فارغ از سلطه انسان های زورگو و مستبد یک زندگی متعالی و ارزشمندی را پایه ریزی کنند و نسل های با ایمان و با قدرت معنوی و اعتقادی از خود بجا بگذارند.

در این رابطه قرآن بسیار حساس بوده و دقایق زیادی را نشان داده است که ما فقط به چند نکته آن بسنده می کنیم:

ای بندگان من! از دستورات الهی پیروی کنید تا نصرت و نجات یابید (زمر-آیات ۵۳ الی ۶۲)

- ۱) (ای رسول رحمت) بدان بندگانم که (به عصیان) اسراف بر نفس خود کردند.
- ۲) بگو: هرگز از رحمت (نامنتهای) خدا ناامید مباشید.
- ۳) البته خدا همه گناهان را (چون توبه کنید) خواهد بخشید.
- ۴) که او خدایی بسیار آمرزنده و مهربان است.
- ۵) و به درگاه خدای خود به توبه و انابه باز گردید و تسلیم امر او شوید پیش از آن که عذاب به شما فرا رسد و هیچ نصرت و نجاتی نیابید.
- ۶) و بهترین دستور کتابی را که بر شما از جانب خدایتان نازل شده است پیروی کنید پیش از آن که عذاب (قهر خدا به کیفر گناهان) بر شما ناگهان فرود آید و شما آگاه نباشید.
- ۷) تا مبادا کسی فریاد و احسرتا بر آرد و گوید: ای وای بر من که جانب امر خدا را فرو گذاشتم و وعده های خدا را مسخره و استهزا نمودم.
- ۸) یا آن که (از فرط پشیمانی در پی آرزوی محال آید و) گوید: (افسوس) اگر خدا مرا (به لطف خاص) هدایت فرمودی من نیز از اهل تقوا بودم.
- ۹) یا آن که چون عذاب (خدا) را به چشم مشاهده کند گوید: (ای فریاد) کاش بار دیگر (به دنیا) باز می گشتم تا از نیکوکاران می شدم.
- ۱۰) آری (ای بدبخت) آیات کتاب من که محققا برای (هدایت) تو آمد تو آن را تکذیب کردی و راه تکبر و سرکشی پیش گرفتی و از زمره کافران بد کیش گردیدی.
- ۱۱) و روز قیامت کسانی را که بر خدا دروغ بستند بنگری که همه رویشان سیاه شده است (رسوای خدا و خلق گردیدند) آیا متکبران را نه منزل در دوزخ است؟
- ۱۲) و خدا اهل تقوا را به موجبات رستگاری (و اعمال صالح) از عذاب نجات خواهد داد که هیچ رنج و المی به آن ها نرسد و هرگز غم و اندوهی بر دلشان راه نیابد.
- ۱۳) خدا آفریننده ی هر چیز است و بر هر چیز هم او نگهبان است.

قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُمْ ۚ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾ وَأَتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ

الْعَذَابُ بَعَثَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَحْسَرُنِي عَلَى مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ ﴿٥٦﴾ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ بَلَى قَدْ جَاءَ تِلْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٥٩﴾ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٠﴾ وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمِفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦١﴾ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ ۖ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٢﴾

(۱۰) قرآن و ختم نبوت

ختم نبوت یعنی کامل ترین و آخرین پیام الهی که در قرآن جمع آوری شده است و برای هدایت بشریت به یادگار گذاشته شده است. بر خلاف انبیاء قبل که بعد از هر کدام پیامبر و پیامبرانی می آمد در این نوبت علمای دین و دانشمندان که دین را مقتدای زندگی خود قرار داده اند مسئولیت بزرگی دارند تا احکام آن را به گوش مردم جهان برسانند. هم در تحولات جامع نقش اصلی را بازی کنند تا طاعوت و وابستگی استکبار جهانی حیثیت مسلمانان را به باد ندهند. پس معلوم می شود در این دوره برای نشر و استقرار دین خاتم محمدی نقش نخبکان و علمای دینی که می توانند مانند پیامبران بنی اسرائیل عمل کنند چقدر برجسته و حائز اهمیت است.

در عصر کنونی که علمای اسلام بجای وحدت و قطع نمودن دست چپا و لگرن و بر کنار نمودن حکومت های فاسد به سکوت ادامه می دهند و گاهی آب به آسیاب دشمن می ریزند و خون مسلمانان را به نفع منافع آنان به زمین می ریزند!! در صورتی که کشتن یک مسلمان جزای جهنم را دارد و این سخن قرآن و وحی الهی است.

در دوران ختم نبوت جهان منتظر این کلام وحی است و علماء و دانشمندان اسلامی باید به زبان صحیح و درست حقیقت وحی را به اطلاع تشنگان حقیقت به مردم عالم علی الخصوص به غرب برسانند و آنان را با چشمه های وحی آشنا سازند تا صلح جهانی تضمین شود و بشر در مسیر درستی گام بردارد و جنگ و خونریزی مانند جنگ های اول و دوم آن را تهدید نکند. چون هیچ عاملی مؤثر تر از قرآن نیست که صادقانه و با استحکام با بشر سخن گفته باشد و انداز به خطرات دهد و آنان را به بشارت ها و حکومت جهانی واحد که سراسر صلح و مسالمت است نوید دهد.

(۱۱) بر اساس قرآن جامعه خود را بازسازی کنید

جامعه مسلمانان بعد از جنگ دوم به شکل استعماری و تحت تأثیر استکبار جهانی قرار گرفته است. و نیاز مبرم به تحول و دگرگونی دارد. خودسازی فردی و اجتماعی و بازسازی نهادهای اقتصادی و توسعه شهری و رشد فرهنگی و داشتن سیاست های قوی و مستحکم در برابر اقتدار غرب که در هر لحظه در کمین است و با محاصره اقتصادی و نفوذ به شکل های گوناگون در صدد دخالت می باشد کشورهای مسلمان را تهدید می کند. و برای کشوری که بخواهد بر مبنای استقلال کشور خود را بسازد و اداره کند بسیار دشوار است. ولی همین دشواری با اتحاد و همکاری و مساعدت می تواند سهل و آسان گردد. اگر وحدت در تمام حوزه ها باشد دشمن قادر به تأثیر و دخالت نیست. چون قرآن که وحی الهی است می فرماید اگر قومی برای رضای خدا تقوای الهی داشته باشد و احکام الهی را رعایت و اجرا نماید خداوند برکات و نعمت های آسمان ها را بسوی او خواهد گشود (۹۶/اعراف). و آنگاه وحدت صفوف مسلمین عامل نزول برکات الهی خواهد شد و این قول قرآن است.

الگوپرداری از غرب در همه زمینه ها استقلال و وحدت را از بین خواهد برد. و جامعه وابسته، راه های رشد بسوی او بسته خواهد شد. بر خلاف آنان که این روزها ضعف و سستی در ارکان اقتصادی آنان یبوجود آمده است و شکستن نظام اداری آنان به گوش می رسد تبعیت از آنان و از نظام رو به سقوط آنان یک کار نابجا و فاقد ارزش های علمی و نادرست است. ما باید به ارزش های ملی و سلف صالح خود برگردیم و کشور را بر اساس اعتقادات و دیدگاه های بلند بسازیم و استقلال و عدم وابستگی را ملاک و محور همه امور قرار دهیم. و بجای نظرات دانشمندان آنان از نسل غیور و دانشمندان مسلمان برای بهبود زندگی و استقرار نظام کشور بهره برداری کنیم. بی شک خدای متعال که از رگ گردن به انسان نزدیک است چون صداقت و پرهیزگاری او را ببیند به کمک او خواهد شتافت و درهای ناگشوده را برای او خواهد گشود ان شاء الله.

قرآن راه های یک جامعه سربلند را بطور کامل ترسیم کرده و رؤس بالنده آن را به تصویر کشیده است و مسلمانان که به قرآن احترام می گزارند و هر صبح و شام آن را می خوانند بهتر می توانند آیات آن را برای یک زندگی و نظام خانواده متری به اجرا بگذارند. و نهادهای مدنی و اقتصادی و قضائی و سایر تقسیمات کشوری و اداری خود را بر طبق آن برنامه ریزی کرده و مستقر سازند و چون همدلی باشد و مهربانی و تعاون اساس کار باشد خدای متعال یاری خواهد نمود و آن هنگام جامعه به نتایج مطلوبی دست خواهد یافت.

(۱۲) کتاب عرفان و رسیدن به لقاء الهی

کسانی می توانند دم از عرفان بزنند که خدا را بدرستی بشناسند و راه رسیدن به خدا را به نیکی فراگرفته باشند. حال این سؤال مطرح است این خدانشناسی از کجا آمده است و چه کسی خدا را به درستی می شناسد؟ پاسخ این سؤال برای کسانی که از خدا خبری ندارند ولی به تصورات و خرافات متمسک شده اند چندان آسان نیست چون آن منابع که این اطلاعات را در اختیار آنان می گذارند مطمئن نیستند و با وحی الهی ارتباطی ندارند و هیچگاه تصور بجای تصدیق نمی نشینند و تصورات و تخیلات ما نمی تواند خدای عالم را که آفریننده جهان و انسان است به مردم بشناساند!!

قرآن کتاب وحی الهی است و خدا و خدانشناسی به شکل کاملی در آن آمده است و چون از جایگاه وحی و از خدای متعال است در معرفی خدای عالم همه ابعاد را بروی انسان گشوده است. از طرفی این خدانشناسی امکان ندارد در کتابی یا از انسانی هر چند دانشمند که با وحی ارتباطی ندارد به گوش رسد. رسول مکرم اسلام نفس مطمئنه الهی و برگزیده حضرت حق است و کلام حق را با دقت و بی هیچگونه شائبه ای از رسول امین وحی جبرئیل که لسان قرآن شدید القوی است دریافت داشته است. پس برای شناخت خدا و طی نمودن منازل و مقامات عرفانی جهت رسیدن به او باید به قرآن مراجعه نمود و راه رسیدن را از او آموخت. نه از کسانی که به عرفان های کاذب که اکثر آنان ساخته و پرداخته سازمان های جاسوسی غرب است دست یازید و اعتماد کرد و از مسیر غلط به هدف غلط رسید و کام زندگی را تلخ نمود و راه زندگی را گم کرد!!

به این آیات مبارک قرآن دقت شود که چگونه ابراهیم خدای عالم را می شناساند و اساس دعوت و زندگی خود را او قرار داده است:

(شعراء-آیات ۶۹ الی ۸۲)

خدایی که حضرت ابراهیم خلیل (ع) به انسان ها معرفی می کند

و (ای رسول) حکایت ابراهیم را بر امت بیان کن:

❖ هنگامی که با پدر (یعنی عمو، زیرا پدران پیغمبران همه موحدند) و با قومش گفت: شما چه معبودی را می پرستید؟

❖ جواب دادند که ما بت‌هایی را می پرستیم و ثابت بر پرستش آن‌ها بوده و هستیم.

❖ ابراهیم گفت: آیا هر گاه این بت‌های جماد را بخوانید سخن شما را می شنوند؟ یا به حال شما هیچ سود و زیانی توانند داشت؟

❖ گفتند: (نه) بلکه ما پدران خود را بر پرستش این بتان یافته‌ایم (و هر چند جماد بی‌اثری باشند می پرستیم).

❖ ابراهیم باز به آن‌ها گفت: آیا می دانید که این بت‌هایی که شما مردم اینک می پرستید، و پدران شما از قدیم می پرستیدند، آن‌ها مرا دشمن اند جز خدای یکتای عالمیان؟

❖ همان خدایی که مرا بیافرید

❖ و به راه راستم هدایت می فرماید.

❖ و همان خدایی که مرا غذا می دهد و سیراب می گرداند.

❖ و چون بیمار شوم مرا شفا می دهد.

❖ و همان خدایی که مرا (از حیات چند روزه دنیا) می میراند و سپس (به حیات ابدی آخرت) زنده می گرداند.

❖ و همان خدایی که چشم امید دارم که روز جزا گناهم را بیامرزد.

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٦٢﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَنْظِلُهَا عَنِ كِفِّينَ ﴿٦٣﴾ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٦٤﴾ أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يُضُرُّونَ ﴿٦٥﴾ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٦٦﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٦٧﴾ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٦٨﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٩﴾ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٠﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِي ﴿٧١﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِي ﴿٧٢﴾ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِي ﴿٧٣﴾ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٧٤﴾

(۱۳) کتاب انقلاب و تحول انسان و جامعه او

قرآن یک کتاب انقلاب و تحول است. و به نقد انسان و رفتار و اندیشه های او می پردازد و جامعه و سران مسلط بر آن جامعه را به تجزیه و تحلیل می نشیند. و در نظر قرآن انسان با ایمان که اصول پیامبران را قبول دارد و زندگی و جامعه خود را بر اساس آن ساخته است مورد قبول است. و باکفر و شرک و نادیده گرفتن حقیقت و خروج از عدل و داد و پرهیز از عقل و خرد و دانایی و علم و آگاهی برخورد شدید شده است و کسانی که از عقل و خرد خود بهره نبرند و در یافتن حقیقت و اصول درست زندگی و داشتن یک جامعه سالم تلاش نکنند جایگاه آنان را آتش و تفرقه و جهنم وعده داده است.

شخصیت فرد و جمع مورد احترام است و هر چیزی حقوقی دارد که نباید آن را زیر پا گذاشت و نظام خانواده که در کانون آن مرد و زن و فرزندان قرار دارند بسیار مقدس و مورد حمایت است و زندگی و اداره جامعه بر اساس همکاری و تعاون می باشد. و فضائل اخلاقی و ارزش های متعالی همواره مورد توجه و مقتدای مؤمنین است. ارزش ها یک به یک معرفی می شوند و زحمات پیامبران و تأکیدی که آنان برای پرستش خداوند داشتند دائماً در جلوی چشمان ما قرار می گیرد. و از اول تا آخر قرآن این تحولات دیده می شود و بطور دقیق و مستحکم تبیین می شوند. سخن از همه چیز است که

چون آیات با دقت خوانده شوند همه آن مباحث در چشمان ما عبور خواهند نمود که باید به ذهن و قلب سپرد و برای تحول درونی و تغییر نظام اجتماعی بهره برداری نمود.

(۱۴) سخنی مجمل پیرامون ساختار این کتاب

این کتاب که در پیش رو دارید منتخبی از آیات قرآن با ترجمه زنده یاد مرحوم مهدی الهی قمشه ای است. هدف در گرد آوردن این مجموعه روان خواندن و سریع آشنا شدن و دقیق متوجه شدن آیات قرآن است. منظور این است که آیات و ترجمه آنان به چشم آیند و از چشم به قلب وارد شوند و آنگاه از میان جمع خانواده و جامعه عبور کنند و این کاروان فراگیری و تأثیر گزار همچنان ادامه یابد .

ابتدا ترجمه آیات بدون شماره آیات آمده است تا خواننده به مطلب و فهم آن دقت بیشتری داشته باشد و تنها درک و تفقه در آیات را ملاک خواندن و جستجوی خود قرار دهد. از آنجائیکه هر چه هست لطف حضرت دوست است راهنمایی های دوستان خوش فکر و با ایمان می تواند در تکمیل این مجموعه کمک بسزائی نماید .بعونه و فضله و کرمه.

م.ن.تسکین دوست

فهرست موضوعی عناوین کلی بر اساس حروف الفبای فارسی

- (۱) آب ، نزول باران رحمت الهی..... ۱-۲
- (۲) آخرت ، سرای باقی-حسابرسی از اعمال انسان ۳-۳۸
- (۳) آدم علیه السلام ، اولین پیامبر و اولین بشر روی زمین ۳۹-۴۴
- (۴) آزمایش انسان برای تعیین درجه ایمان اوست ۴۵-۴۷
- (۵) آسانی و سختی در چه زمانی پیش می آید؟ ۴۸-۵۰
- (۶) آفرینش نظام خلقت..... ۵۱-۵۵
- (۷) ابراهیم خلیل الله (ع)، رهبر معنوی خداپرستان موحد ۵۶-۷۵
- (۸) آئین اسلام، دین خاتم و هدایت ۷۶-۹۰
- (۹) اسماعیل ذبیح الله ،فرزند ابراهیم جد اعلای حضرت رسول(ص)..... ۹۱-۹۲
- (۱۰) اصحاب کهف ، جوانان با ایمانی که ۳۰۹ سال قمری در غاری خوابیدند..... ۹۳
- (۱۱) اعراب بادیه نشین در سه گرایش کفر ، نفاق و ایمان می باشند ۹۴-۹۷
- (۱۲) اعمال و رفتار انسان..... ۹۸-۱۷۶
- (۱۳) امت اسلامی، نمونه برای همه مردم عالم ۱۷۷-۱۸۵
- (۱۴) انجیل عیسی بن مریم(ع) برای هدایت قوم یهود ۱۸۶-۱۸۷
- (۱۵) انسان از آغاز پیدایش تا مراحل شکل گیری ۱۸۸-۲۰۸
- (۱۶) اتفاق در راه خدا ۲۰۹-۲۲۳
- (۱۷) اهل ایمان..... ۲۲۴-۲۷۳
- (۱۸) اهل کتاب، پیروان کتاب تورات و کتاب انجیل..... ۲۷۴-۲۸۳
- (۱۹) بازی و هوسرانی ولذت و خوشی انسان در زندگی دنیائی..... ۲۸۴-۲۹۳
- (۲۰) بندگان خاص الهی ۲۹۴
- (۲۱) بنی اسرائیل ،فرزندان یعقوب نبی(ع) که در عصر یوسف(ع) از کنعان به مصر کوچ کردند ۳۴۴-۲۹۵
- (۲۲) بهشت ، جایگاه ابدی اهل ایمان ۳۴۵-۳۴۵
- (۲۳) پدر و مادر و رعایت احترام و حرمت آنان ۳۵۲-۳۵۳
- (۲۴) پیامبران حق و سفیران الهی ۳۵۴-۳۸۵
- (۲۵) تثلیث ، اعتقاد به پدر (خدا)-پسر(عیسی)-روح القدس(جبرئیل)..... ۳۸۶-۳۸۷
- (۲۶) تفکر، تعقل ، یقین ۳۸۸-۳۹۵
- (۲۷) تقوی و پرهیزگاری ۳۹۶-۴۰۷

۴۰۸-۴۱۱	تمسخر و سبک شمردن اهل ایمان
۴۱۲-۴۱۷	توبه و بازگشت از خطاء و گناه
۴۱۸-۴۲۲	تورات ، کتابی که موسی (ع) در الواح وحی در کوه طور دریافت نمود
۴۲۳	جن ، موجودی که دیده نمی شود ولی در آنها مسلمان و ستمکار هم هست
۴۲۴-۴۲۶	جهاد فی سبیل الله
۴۲۷-۴۴۸	جهان ، آسمان و زمین-عالم هستی
۴۴۹-۴۶۸	جهنم ، دوزخی که انسان ها با اعمال خود آن را می افروزند
۴۶۹-۴۷۶	حزن (اندوه) و خوف (ترس)
۴۷۷-۴۸۹	مدار حق و باطل
۴۹۰-۴۹۴	حکمت و شناخت -آگاهی
۴۹۵-۴۹۶	حواریون عیسی ناصری (ع)، یاوران عیسی و نویسندگان انجیل
۴۹۷-۴۹۹	حیوانات ، چهار پایان اهلی که مورد استفاده انسانها هستند
۵۰۰-۵۰۲	خانه ، برای سکونت ، عبادت و آسایش خانواده ها
۵۰۳-۵۰۴	خبر های غیبی که تنها از طریق وحی به پیامبر اسلام (ص) رسیده است
۵۰۵-۵۷۳	خدای تبارک و تعالی ، آنطور که قرآن معرفی می کند
۵۷۴-۵۷۸	خردمندان، اهل علم -اولوالالباب
۵۷۹-۵۸۱	خواب انسان، زمانی برای استراحت و تجدید قوی
۵۸۲-۵۸۹	خوردن گوشت حیوانات و طعام حلال
۵۹۰-۵۹۱	داوود نبی (ع) پیامبری با پادشاهی ، حکمت و داوری
۵۹۲-۵۹۶	دروغ و خیانت به رستگاری منتهی نمی شوند
۵۹۷-۶۱۵	دستور العمل ها و توصیه هایی در صراط مستقیم الهی
۶۱۶-۶۱۸	دعا و نیایش به درگاه حضرت حق
۶۱۹-۶۳۵	دنیا ، دار فانی و آخرت، دار بقاست
۶۳۶-۶۵۷	دوستی با خدا ، با مؤمنین ، با مخالفین
۶۵۸-۶۶۱	ربا یعنی جنگ با خدا و رسولش محمد مصطفی (ع)
۶۶۲-۶۶۵	رستگاری ، سعادت -فوز عظیم
۶۶۶-۶۹۹	رسول خدا محمد مصطفی (ص) خاتم الانبیاء والمرسلین
۷۰۰-۷۰۲	روح و روان آدمی که خداوند در او دمید
۷۰۳-۷۰۷	زاری و تضرع به درگاه رب الارباب اسباب گشایش است

- (۵۷) زندگی و حقیقت بستر جاری آن ۷۰۸-۷۱۸
- (۵۸) ساحران دربار فرعون مرعوب و تسلیم معجزه عصای موسی (ع) شدند..... ۷۱۹-۷۲۰
- (۵۹) سامری در غیاب موسی برای پرستش بنی اسرائیل یک گوساله طلائی ساخت..... ۷۲۱
- (۶۰) سخن ، ارزش ، تأثیر و تعالی درخشان آن..... ۷۲۲-۷۲۸
- (۶۱) سعی،جهد و کوشش انسان در جهت رشد و تعالی خود ۷۲۹-۷۳۳
- (۶۲) سلام و تحیت به دیگران در جامعه اسلامی ۷۳۴
- (۶۳) سلیمان ، پیامبری که مرغان، باد ، دیوان ...را در خدمت داشت..... ۷۳۵-۷۳۷
- (۶۴) سنت های جاری الهی ، قانون و نظام عالم خلقت..... ۷۳۸
- (۶۵) شب و روز و تحولات آن از نشانه های عظمت خدای عالم..... ۷۳۹-۷۴۳
- (۶۶) شراب و قماربین شما تفرقه و دشمنی ایجاد می کند..... ۷۴۴-۷۴۶
- (۶۷) شرک و مشرکین در پیشگاه الهی بخشیده نخواهند شد ۷۴۷-۷۶۱
- (۶۸) شعیب (ع) پیامبری برای شهر مدین ۷۶۲-۷۶۵
- (۶۹) شهیدان همیشه زنده راه خدایند ۷۶۶
- (۷۰) شیطان ، دشمن دیرینه و مخالف رشد و هدایت انسان ۷۶۷-۷۹۴
- (۷۱) صدقات به هشت گروه تعلق می گیرد ۷۹۵-۷۹۶
- (۷۲) ظلم و ستم و زیانکارترین انسان ها ۷۹۷-۸۱۴
- (۷۳) عدالت که باید طبق دستور الهی در اجرای آن کوشید..... ۸۱۵-۸۱۸
- (۷۴) عذاب الهی در کمین کافران ، معاندان و منکرین آیات الهی..... ۸۱۹-۸۴۰
- (۷۵) عهد و پیمان الهی که باید در آن ثابت و استوار بود ۸۴۱-۸۴۳
- (۷۶) عیسی (ع) فرزند مریم پیامبر بنی اسرائیل ۸۴۴-۸۵۵
- (۷۷) فرشتگان کارگزاران فرامین الهی ۸۵۶-۸۶۲
- (۷۸) فرعون ، طاغوت مصر و همعصر موسی (ع) که ادعای خدایی نمود ۸۶۳
- (۷۹) قارون مردی ثروتمند از قوم بنی اسرائیل ۸۶۴
- (۸۰) قبله ی مسلمین جهان ۸۶۵-۸۷۲
- (۸۱) قرآن کتاب وحی الهی برای هدایت انسان ها..... ۸۷۳-۹۱۹
- (۸۲) قرض الحسنه ، از جانب خدا چندین برابر جزا دارد..... ۹۲۰
- (۸۳) قَسَم هایی که یاد می کنید وفا نمائید ۹۲۱-۹۲۲
- (۸۴) قصاص برای ادامه و استحکام زندگی یک جامعه است ۹۲۳-۹۲۴
- (۸۵) کافران در ظلمت جهل و انکار غوطه ورنند ۹۲۵-۹۵۷

- ۸۶) گناه و انحراف، انسان را از فطرت خدایی دور می کند..... ۹۵۸-۹۶۸
- ۸۷) گوساله طلائی سامری که در غیاب موسی (ع) مورد پرستش بنی اسرائیل قرار گرفت.. ۹۶۹-۹۷۰
- ۸۸) مردم، انسان هائی که از یک پدر و مادر آفریده شده اند..... ۹۷۱-۹۷۷
- ۸۹) مرگ پایان زندگی دنیائی و شروع زندگی جدید..... ۹۷۸-۹۹۰
- ۹۰) مریم (س) دختر عمران، مادر عیسی و برگزیده ای از زنان عالم..... ۹۹۱-۹۹۵
- ۹۱) مسجد، مکانی برای عبادت و قرب به حق ۹۹۶-۹۹۸
- ۹۲) معجزه به اذن خدا و برای اثبات نبوت انبیاء الهی است ۹۹۹-۱۰۰۱
- ۹۳) مکرو حيله کافران در مقابل مکر خداوند ناچیز و نابود است ۱۰۰۲-۱۰۰۴
- ۹۴) ملت ها و سرانجام اقوامی که راه باطل می روند..... ۱۰۰۵-۱۰۴۳
- ۹۵) ملکه سبا که به سلیمان نبی (ع) ایمان آورد ۱۰۴۴
- ۹۶) منافقین، تبهکاران فریبکاری که بدنبال کسب قدرت و حکومت هستند..... ۱۰۴۵-۱۰۵۸
- ۹۷) موریانه ها دیگران را از مرگ سلیمان نبی (ع) مطلع ساختند ۱۰۵۹-۱۰۶۰
- ۹۸) موسی (ع)، پیامبری که بنی اسرائیل را از نیل عبور داد ۱۰۶۱-۱۰۶۵
- ۹۹) نصرانیت (دین مسیحیت) که عیسی مسیح (ع) مبشرش بود..... ۱۰۶۶-۱۰۶۸
- ۱۰۰) نعمت های الهی برای دوام و بقای انسان ها ۱۰۶۹-۱۰۸۲
- ۱۰۱) نماز بسوی کعبه ۱۰۸۳-۱۰۸۸
- ۱۰۲) نوح نبی (ع) با ساختن کشتی، نسل انسان ها و حیوانات را از طوفان نجات میدهد ۱۰۸۹-۱۰۹۸
- ۱۰۳) نیکوکاران یعنی انفاق بهترین ها در راه خدا ۱۰۹۹-۱۱۱۳
- ۱۰۴) وحدت یعنی جنگ زدن مسلمانان به ریسمان الهی ۱۱۱۴-۱۱۱۷
- ۱۰۵) وحی، مسیری که خداوند پیام ها را به انبیاء می رساند..... ۱۱۱۸-۱۱۲۵
- ۱۰۶) وصیت ۱۱۲۶
- ۱۰۷) ولی امر، علی علیه السلام است..... ۱۱۲۷
- ۱۰۸) هدایت و راهنمایی به راه راست ۱۱۲۸-۱۱۴۹
- ۱۰۹) الیاس، قومش را از پرستش بت بعل منع نمود..... ۱۱۵۰
- ۱۱۰) یتیمان و رعایت دقیق حقوق آنان ۱۱۵۱
- ۱۱۱) یعقوب، فرزندان را به خدای یگانه سفارش کرد ۱۱۵۲-۱۱۵۳
- ۱۱۲) یوسف، بنی اسرائیل را به مصر می آورد ۱۱۵۴- ۱۱۵۵
- ۱۱۳) یونس با ذکر حق از دهان ماهی نجات می یابد ۱۱۵۶

بسم الله الرحمن الرحيم

قبسی از قرآن

۱- آب، نزول باران رحمت الهی

(نحل - آیات ۱۰-۱۱)

۱- ثمراتی که آب باران برای انسان دارد نشانه ای است برای اهل فکر و تشخیص

- ❖ اوست خدایی که آب باران را از آسمان فرو فرستاد.
- ❖ که هم از آن می‌آشامید.
- ❖ و هم درخت و گیاه از آن می‌روید که به میوه آن شما.
- ❖ و به برگش حیوانات شما، برخوردار می‌شوند.
- ❖ و هم زراعت‌های شما را از آن آب باران برویاند.
- ❖ و درختان زیتون و خرما و انگور و از هر گونه میوه بپرورد.
- ❖ همانا در این کار آیت و نشانه‌ای (از رحمت و قدرت الهی) برای اهل فکرت پدیدار است.

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾ يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ
الزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ ﴿١١﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٢﴾

(نحل - آیه ۶۵)

۲- خداوند با فرستادن باران زمین مرده را زنده کرد

- ❖ و خدا از آسمان باران را فرستاد.
- ❖ تا زمین را پس از مرگ زنده کرد.
- ❖ البته در این کار آیتی (از قدرت و حکمت الهی) بر آنان که بشنوند پدیدار است.

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾

۲- آخرت، سرای باقی - حسابرسی از اعمال انسان

۳- کسانی که عهد خود با خدا را به بهای اندک بفروشد در قیامت خدا با آنان سخن نمی گوید (آل عمران - آیه ۷۷)

- ❖ آنان که عهد خدا و سوگند خدا را به بهایی اندک بفروشد اینان را در آخرت بهره‌ای نیست.
- ❖ و خدا با آنها (از خشم) سخن نگوید.
- ❖ و در قیامت (به نظر رحمت) بدان‌ها ننگرد.
- ❖ و (از پلیدی گناه) پاکیزه‌شان نگرداند.
- ❖ و آنان را عذابی دردناک خواهد بود.

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلْقَ لَهُمْ فِي الْأٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

۴- هر کس برای ثواب دنیا و ثواب آخرت کوشش کند از آن بهره مند خواهد شد (آل عمران - آیه ۱۴۵)

(هر کس به فرمان خدا خواهد مرد):

- ❖ و هیچ کس جز به فرمان خدا نخواهد مُرد.
- ❖ که اجل هر کس (در لوح قضای الهی) به وقت معین ثبت است.
- ❖ و هر که برای متاع دنیا کوشش کند از دنیا بهره‌مندش کنیم.
- ❖ و هر که ثواب آخرت خواهد از نعمت آخرت برخوردارش گردانیم.
- ❖ و البته سپاسگزاران را جزای نیک دهیم.

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كَتَبْنَا مُوَدَّلًا ۖ وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّٰكِرِينَ ﴿١٤٥﴾

۵- کسانی که به نفوس خود خیانت می کنند در آخرت کسی به یاری آنها نخواهد شتافت (نساء- آیات ۱۰۷ الی ۱۰۹)

- ❖ و هرگز به خاطر مردمی که با نفوس خود خیانت می کنند (با اهل ایمان) جدال مکن.
- ❖ که همانا خدا آن را که خیانتکار و بد عمل است دوست نمی‌دارد.
- ❖ (مردم خیانتکار در کار خیانت) از مردم شرم می‌کنند ولی از خدا شرم نمی‌کنند و حال آن که او با آنهاست هنگامی که شبانگاه سخنانی ناپسند در دل می‌اندیشند.
- ❖ و خدا (در آن حال هم) به هر چه کنند آگاه است.
- ❖ به فرض که شما خود از طرف آنها در زندگانی دنیا دفاع توانید کرد، کدام کس طرفداری آنها را روز قیامت خواهد نمود؟
- ❖ و چه کس به وکالت آنها تواند برخاست؟

وَلَا تُجَدِلْ عَنِ الَّذِينَ تَحْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٨﴾ هَتَأْتُمْ هَتُؤَلَاءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَدِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٩﴾

۶- عیسی در قیامت: من به مردم گفتم الله را پرستید که پروردگار من و شماست!!!
و (یاد کن) آن گاه که:

- ❖ (در قیامت) خدا گوید: ای عیسی مریم، آیا تو مردم را گفתי که من و مادرم را دو خدای دیگر سواى خدای عالم اختیار کنید؟
- ❖ عیسی گوید: خدایا، تو منزهی، هرگز مرا نرسد که چنین سخنی به ناحق گویم.
- ❖ چنانچه من این گفته بودمى تو مى دانستى، که تو از سرائر من آگاهى و من از سرّ تو آگاه نیستم، همانا تویی که به همه اسرار غیب جهانیان کاملاً آگاهى.
- ❖ من به آنها هرگز چیزی نگفتم جز آن چه تو مرا بدان امر کردی، که خدای را پرستید که پروردگار من و شماست،
- ❖ و من بر آن مردم گواه و ناظر اعمال بودم مادامی که در میان آنها بودم.
- ❖ و چون روح مرا گرفتی تو خود نگهبان و ناظر اعمال آنان بودی، و تو بر همه چیز عالم گواهی.
- ❖ اگر آنان را عذاب کنی باز (خدایا) همه بندگان تو هستند، و اگر از گناه آنها درگذری باز توانا و درست کرداری.
- ❖ خدا گوید: این روزی است که صادقان از راستی خود بهره مند می شوند، برای آنها بهشت هایی است که از زیر درختانش نهرها جاری است و در آن به نعمت ابدی منتعمند خدا از آنها خشنود و آنها از خدا خشنودند. این است فیروزی و سعادت بزرگ.

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنُ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتُ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۖ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ ۚ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۚ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ۚ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١٧١﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ ۚ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧٢﴾ إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۚ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٧٣﴾ قَالَ اللَّهُ هَذَا

يَوْمَ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٣٦﴾

۷- روز محشر حقاً روز سنجش اعمال است (اعراف-آیات ۱۸ الی ۹)

❖ و روز محشر حقاً روز سنجیدن اعمال است.
❖ پس آنان که در آن میزان حق وزین و نیکوکار بودند البته رستگار خواهند بود.
❖ و آنان که در آن میزان سبک وزن بودند (یعنی بی ایمان و بد عملند) آنان کسانی هستند که به حقیقت به خود زیان رسانیده‌اند. چون به آیات ما ستم می‌کردند.
وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلُمُونَ ﴿٣٩﴾

۸- بهشتیان به دوزخیان گویند: آیا آنچه را پروردگار ما وعده فرموده بود به حقیقت دریافتید؟! (اعراف-آیات ۴۴ الی ۴۶)

(گفتگوی بهشتیان با جهنمیان) :
❖ و بهشتیان دوزخیان را ندا کنند که آنچه پروردگارمان به ما وعده داد (از مقامات بهشتی) ما به حق و حقیقت یافتیم، آیا شما نیز بدانچه پروردگارتان وعده داد (از عذاب دوزخ) به حقیقت رسیدید؟
❖ گویند: بلی.
❖ آن گاه میان آن‌ها منادی ندا کند که لعنت خدا بر ستمکاران باد.
❖ آن‌هایی که از راه خدا باز می‌دارند.
❖ و آن را کج می‌طلبند. (به شبهه راه راست مردم را کج می‌کنند)
❖ و آن‌ها به قیامت ایمان ندارند.
❖ و میان این دو گروه حجاب و پرده‌ای است. (از سرشت نیک و بد که مانع دیدار یکدیگر است)
وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٢﴾ وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ ﴿٤٣﴾

۹- مردانی در اعراف به دوزخیان گویند: مال، جاه و تکبرتان به حال شما سودی نبخشید! (اعراف-آیات ۴۶ الی ۴۹)

❖ و بر اعراف (یعنی جایگاهی میان دوزخ و بهشت) مردانی هستند که همه را به سیمایشان می‌شناسند و بهشتیان را که هنوز داخل بهشت نشده و چشم امید به دخول آن دارند ندا کنند که سلام بر شما باد.
❖ و چون نظر آن‌ها بر اهل دوزخ افتد گویند: پروردگارا، ما را با این ستمکاران به یک جای قرار مده.

- ❖ و اهل اعراف مردانی را که به سیمایشان می شناسند آواز دهند و گویند: (دیدید که) جمع مال و جاه و آن فخر و تکبرتان به حال شما اصلاً سودمند نبود! آیا آن‌هایی (از مؤمنان) که سوگند یاد می کردید که خدا آنان را مشمول عنایت و رحمت خود نمی گرداند اکنون مقامشان را می بینید؟
- ❖ (به همان‌ها امروز خطاب شود که) در بهشت بی هیچ خوف و اندیشه و بی هیچ گونه حزن و اندوه داخل شوید.

وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ ۖ وَنَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيكُمْ ۖ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾ وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٨﴾ أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ ۖ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾

۱۰- دوزخیان که دین را بازیچه و مغرور دنیا شده بودند آب و طعام بهشتیان بر آنان حرام است!! (اعراف- آیات ۵۰ الی ۵۱)

- ❖ و اهل دوزخ بهشتیان را آواز کنند که ما را از آب‌های گوارا یا از نعم بهشتی که خدا روزی شما کرده بهره‌مند کنید.
- ❖ آن‌ها پاسخ دهند که خدا این آب و طعام را بر کافران حرام گردانیده است.
- ❖ آن‌هایی که دین خدا را فسوس و بازیچه گرفتند و (متاع) حیات دنیا آن‌ها را مغرور و غافل کرد، امروز ما هم آن‌ها را (به رحمت) در نظر نمی آوریم چنان که آنان دیدار چنین روزشان را به خاطر نیاوردند و آیات ما را انکار می کردند.

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ۚ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ نَنسِلُهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَٰذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا تَجْحَدُونَ ﴿٥١﴾

۱۱- کسانی که با آیات الهی مخالف بودند در قیامت آرزو کنند که ای کاش به دنیا برگردند!! (اعراف- آیات ۵۲ الی ۵۳)

- ❖ و محققاً ما برای ایشان کتابی آوردیم که در آن هر چیز را بر اساس علم و دانش تفصیل دادیم برای هدایت و رحمت آن گروه که ایمان می آورند.
- ❖ آیا جز این انتظار دارند که تأویل آن (آیات و مآل اعمال آن‌ها هنگام مرگ یا ظهور قیامت) به آنان برسد؟
- ❖ آن روز که تأویل آن فرا رسد کسانی که آن را پیش از این فراموش کرده بودند.

- ❖ خواهند گفت: همانا رسولان پروردگاران حق را برای ما آوردند (کاش مخالفت نمی کردیم).
- ❖ آیا کسی به شفاعت ما بر خواهد خاست.
- ❖ یا بار دیگر به دنیا باز می گردیم.
- ❖ تا غیر از این اعمال زشت به اعمال صالحی پردازیم؟
- ❖ راستی که آن کافران خود را در زیان سخت افکنده اند.
- ❖ و آن چه به دروغ می یافتند همه نابود شده و از دستشان رفته است.

وَلَقَدْ جِئْنَهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٦﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ ۚ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلُهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۚ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٥٧﴾

(اعراف-آیه ۱۸۷)

۱۲- زمان وقوع قیامت فقط در نزد خداوند است

- ❖ (ای رسول ما) از تو احوال و ساعت قیامت را سؤال خواهند کرد که چه وقت فرا خواهد رسید؟
- ❖ پاسخ ده که علم آن منحصرأ نزد ربّ و خدای من است، کسی به جز او آن را به هنگامش آشکار نکند.
- ❖ (شان) آن ساعت در آسمان ها و زمین بسی سنگین و عظیم است، نیاید شما را مگر ناگهانی.
- ❖ از تو می پرسند گویی تو کاملاً بدان آگاهی.
- ❖ بگو: علم آن ساعت محققأ نزد خداست.
- ❖ لیکن اکثر مردم آگاه نیستند.

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَلُهَا ۚ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي ۚ لَا يُجِيبُهَا لَوْحَتَهَا إِلَّا هُوَ ۚ ثَقُلَتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْتَةً ۚ يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا ۚ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرِ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

(یونس-آیه ۴۵)

۱۳- انسان ها در قیامت تصور می کنند که فقط لحظه ای درنگ کرده اند!!

- ❖ و روزی که همه خلایق را جمع آرد گویا (در دنیا) ساعتی از روز بیش درنگ نکرده اند.
- ❖ (در آن روز) یکدیگر را کاملاً می شناسند.
- ❖ آنان که لقای خدا را انکار کردند بسیار زیان کرده اند.
- ❖ و هرگز راه نیافته اند.

وَيَوْمَ تَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ
وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤﴾

۱۴- از خداوند طلب مغفرت و توبه کنید در غیر این صورت عذاب قیامت بر شما سخت خواهد بود (هود-آیه ۳)

- ❖ و (تا به شما بگوییم که از گناهانتان) آمرزش از خدا طلبید و به درگاه او توبه و انابه کنید.
- ❖ تا شما را تا اجل معین و هنگام مرگ لذت و بهره نیکو بخشید.
- ❖ و در حق هر مستحق رحمتی تفضل فرماید.
- ❖ و اگر روی بگردانید سخت از عذاب روز بزرگ قیامت بر شما می ترسم.

وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ
فَضْلَهُ ۚ وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿١٥﴾

۱۵- آنان که به خدا دروغ بندند و راه حق را کج کنند، از ستمکارانند و منکر قیامتند (هود-آیات ۱۸ الی ۲۰)

- ❖ و در جهان از آنهایی که به خدا نسبت دروغ دادند ستمکارتر کیست؟
- ❖ آنان بر خدای خود عرضه داشته شوند و گواهان (محشر) گویند: اینان هستند که بر خدای خود دروغ بستند.
- ❖ آگاه باشید که لعن خدا بر ستمکاران عالم است.
- ❖ آن ستمکاران که (بندگان را) از راه خدا باز می دارند.
- ❖ و سعی می کنند که راه حق را کج کنند. (و خلق را به راه باطل کشند)
- ❖ و هم آن ها که منکر قیامتند.
- ❖ این ها هیچ قدرت و راه مفری در زمین (از قهر خدا) ندارند.
- ❖ و جز خدا یار و مددکاری نخواهند یافت.
- ❖ عذابشان دو چندان شود.
- ❖ و هرگز گوششان هم در شنوایی (سخن راست) و چشمشان در بینایی (حق و حقیقت) به آن ها مدد نتواند کرد.

وَمَن أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۚ أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ
هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ ۚ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ
اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾ أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا

كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَآءَ يُضْعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا

يُبْصِرُونَ ﴿٤٨﴾

۱۶- در آستانه قیامت، روزی که زمین و آسمان غیر از این زمین و آسمان می شود!!

(ابراهیم-آیه ۴۸)

❖ روزی که زمین (به امر خدا) به غیر این زمین مبدل شود.

❖ و هم آسمان ها دگرگون شوند.

❖ و تمام خلق در پیشگاه (حکم) خدای یکتای قادر قاهر حاضر شوند.

يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٤٩﴾

۱۷- وعده قیامت حتمی است و انسان ها پس از مرگ که آن را درنگ کوتاهی می دانند دوباره زنده می شوند (اسراء-آیات ۴۸ الی ۵۴)
(ای رسول خدا محمد مصطفی(ص):

❖ بنگر تا چه نسبت ها به تو می دهند! پس گمراه شدند و هیچ راه خلاصی نمی یابند.

❖ و (کافران به معاد) گفتند: آیا ما چون استخوان پوسیده و غبار پراکنده شویم باز روزی از نو زنده و برانگیخته خواهیم شد؟!

❖ بگو که شما سنگ باشید یا آهن یا خلقتی (سخت تر از سنگ و آهن) از آن چه در دلتان بزرگ می نماید (باز به امر خدا زنده می شوید).

❖ پس خواهند گفت: که ما را دوباره زنده می کند؟

❖ بگو: همان خدایی که هم اول بار شما را آفرید.

❖ آن گاه آن ها سر به سوی تو جنبانده گویند: پس این وعده کی خواهد بود؟

❖ بگو: شاید که از حوادث نزدیک باشد (زیرا مرگ به هر کس نزدیک است و قیامتش به مرگ برپا می شود).

❖ روزی که خدا شما را بخواند و شما (سر از خاک بیرون کرده و) با حمد و ستایش او را اجابت کنید و تصور می کنید که جز اندک زمانی (در گورها) درنگ نکرده اید.

❖ و بندگانم را بگو که همیشه سخن بهتر را بر زبان آرند، که شیطان (بسیار شود به یک کلمه زشت) میان آنان دشمنی و فساد برمی انگیزد، زیرا دشمنی شیطان با آدمیان واضح و آشکار است.

❖ خدا صلاح حال شما را بهتر می داند.

❖ اگر بخواهد (و صلاح بداند) به شما لطف و مهربانی کند.

❖ یا اگر بخواهد (و مصلحت باشد) مجازات و عذاب فرماید.

❖ و ما تو را وکیل و نگهبان بندگان نفرستاده ایم (بر تو تنها رسالت و اتمام حجت است).

أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٥٠﴾ وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظْمًا وَرُفْنًا

أَعِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٥١﴾ قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٢﴾ أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ فِي

صُدُّورِكُمْ^ط فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا^ط قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ^ط فَسَيَغْضُوبُ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُوا مَتَى هُوَ^ط قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٢﴾ وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ^ط إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ^ط إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَنِ عَدُوًّا مُبِينًا ﴿٥٣﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ^ط إِنْ يَشَأْ يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِنْ يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٤﴾

۱۸- در قیامت انسان ها با پیشوایان شان حاضرند و کسی نجات یافته که نامه عملش را به دست راست او دهند (اسراء-آیه ۷۱)

- ❖ (به یاد آر) روزی که ما هر گروهی از مردم را با پیشوایشان (به پیشگاه حقیقت) می خوانیم.
- ❖ پس هر کس نامه ی عملش را به دست راست دهند آن ها نامه خود را قرائت کنند و کمترین ستمی به آن ها نخواهد شد.

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ^ط فَمَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ^ط بِيَمِينِهِ فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٥٦﴾

۱۹- ثواب و امیدواری به آخرت از مال و فرزندان که زینت حیاتند بهتر است (کهف-آیه ۴۶)

- ❖ مال و فرزندان زیب و زینت حیات دنیااست.
- ❖ و اعمال صالح که (تا قیامت) باقی است نزد پروردگار از نظر ثواب بهتر و از نظر امید مندی نیکوتر است.

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا^ط وَالْبَاقِيَةُ الصَّالِحَةُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾

۲۰- ترازوی عدل الهی در قیامت اعمال انسانها حتی به اندازه خردلی را بدقت حساب خواهد کرد!! (انبیاء-آیات ۴۵ الی ۴۷)

- (۱) بگو که من شما را به وحی خدا (از عذابش) می ترسانم.
- (۲) ولی گوش کر هنگام وعظ و اندرز، سخن و دعوت حق را نمی شنود.
- (۳) و اگر از جانب خدای تو بر این کافران شمه ای از عذاب فرا رسد.
- (۴) در آن حال (به حسرت و پشیمانی) خواهند گفت: ای وای بر ما که مردم ستمکاری بودیم!!
- (۵) و ما ترازوهای عدل را به روز قیامت خواهیم نهاد.
- (۶) و هیچ ستمی به هیچ نفسی نخواهد شد.
- (۷) و اگر عملی به قدر دانه ی خردلی باشد در حساب آریم.
- (۸) و تنها علم ما برای حسابگری کفایت خواهد کرد.

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَنْوِيلُنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ ﴿٤٧﴾

(حج-آیات ۱۰ الی ۱۰)

۲۱- بی شک رستاخیز فرا می رسد !!

(۱) (ای مردم هنگامه بزرگ قیامت اتفاق خواهد افتاد):

- ❖ ای مردمان، خدا ترس و پرهیزکار باشید.
- ❖ که زلزله‌ی روز قیامت بر خلائق بسیار حادثه‌ی بزرگ و واقعه‌ی سختی خواهد بود.
- ❖ آن روز که آن هنگامه‌ی بزرگ را مشاهده کنید.
- ❖ خواهید دید که هر زن شیرده طفل خود را (از هول) فراموش کند و هر آبستن بار رحم را بیفکند.
- ❖ و مردم را (از وحشت آن روز) بی‌خود و مست بنگری در صورتی که مست نیستند.
- ❖ و لیکن عذاب خدا سخت است.

(۲) (هر کس شیطان را پیشوای خود سازد گمراه می شود):

- ❖ و از مردم کسی هست که از جهل و نادانی در کار خدا جدل کند.
- ❖ و از پی هر شیطان گمراه کننده‌ای رود.
- ❖ (در لوح تقدیر) بر آن شیطان چنین فرض و لازم شده که هر کس او را دوست و پیشوای خود سازد وی او را گمراه کند و به عذاب سوزان دوزخش رهبر شود.

(۳) (برای درک قیامت باید انسان به مراحل پیدایش خود از ابتدا به بررسی بپردازد):

ای مردم، اگر شما در (روز قیامت و قدرت خدا بر) بعث مردگان شک و ریبی دارید (برای رفع شک خود بدین دلیل توجه کنید که)

- (۱) ما شما را نخست از خاک آفریدیم.
- (۲) آن گاه از آب نطفه.
- (۳) آن گاه از خون بسته.
- (۴) آن گاه از پاره‌ای گوشت با آفرینشی تمام و ناتمام.
- (۵) تا (در این انتقال و تحولات قدرت خود را) بر شما آشکار سازیم.
- (۶) و (از نطفه‌ها) آن چه را مشیت ما تعلق گیرد در رحم‌ها قرار می‌بخشیم تا به وقتی معین.
- (۷) آن گاه شما را به صورت طفلی (چون گوهر از صدف رحم) بیرون آریم.
- (۸) تا (زیست کرده و) سپس به حد بلوغ و رشد خود برسید.
- (۹) و برخی از شما (در این بین) بمیرد.

(۱۰) و برخی به سن پیری و دوران ضعف و ناتوانی رسد.

(۱۱) تا آن جا که پس از دانش و هوش خرف شود و هیچ فهم نکند.

(۴) (برای درک بهتر قیامت بنگرید که زمین چگونه بعد از مرگ زنده می شود):

❖ و (دلیل دیگر از ادله قدرت خدا بر معاد آن که) زمین را بنگری وقتی خشک و بی گیاه باشد.

❖ آن گاه چون باران بر آن فرو باریم سبز و خرم شود.

❖ و (تخم ها در آن) نمو کند.

❖ و از هر نوع گیاه زیبا برویاند.

❖ این (آثار قدرت) دلیل است که خدا حق است.

❖ و هم او البته مردگان را زنده خواهد کرد.

❖ و او محققاً بر هر چیز تواناست.

❖ و محققاً ساعت قیامت بی هیچ شک بیاید.

❖ و خدا به یقین مردگان را از قبرها برانگیزد.

(۵) (کسانی که به ناروا در کار قدرت خدای متعال در بر پائی قیامت جدل و بحث بیهوده می کنند):

❖ و از مردم کسی هست که از روی جهل و گمراهی و بی هیچ هدایت و کتاب و حجت روشن در کار خدا جدل می کند.

❖ با تکبر و نخوت از حق اعراض کرده.

❖ تا (خلق را) از راه خدا گمراه گرداند.

❖ چنین کسی را در دنیا ذلت و خواری نصیب باشد.

❖ و در آخرت عذاب آتش سوزانش خواهیم چشاند.

❖ این عذاب آتش به سزای همان اعمال زشتی است که با دست خود پیش فرستادی.

❖ و این که خدا هرگز کمترین ستم در حق بندگان نخواهد کرد.

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ ۚ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾ يَوْمَ تَرْوَنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ

مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ

وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ

﴿٣﴾ كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٤﴾ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي

رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عِلْقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ

لِّنُبَيِّنَ لَّكُمْ ۖ وَنُقَرِّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ خَرَجُكُم طِفْلًا ثُمَّ لَتَبَلُّغُوا أَشَدَّكُمْ ط

وَمِنْكُمْ مَّنْ يُتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمْرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَىٰ الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٦٠﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُخَيِّ الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦١﴾ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٦٢﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ ﴿٦٣﴾ ثَانِي عِطْفِهِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ط وَنُذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٦٤﴾ ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٦٥﴾

۲۲- نقطه نظرات و دیدگاه حضرت ابراهیم نسبت به معاد (قیامت) (شعراء-آیات ۸۸ الی ۹۴)

- ۱) آن روزی که مال و فرزندان (هیچ به حال انسان) سود نبخشند.
 - ۲) و تنها آن کس سود برد که با دل با اخلاص پاک (از شرک و ریب و ریا) به درگاه خدا آید.
 - ۳) و بهشت را به اهل تقوا نزدیک سازند.
 - ۴) و دوزخ را بر گمراهان پدیدار گردانند.
 - ۵) و به کافران گفته شود: بت‌هایی که پرستش می‌کردید به کجا شدند؟ آن بت‌هایی که به جای خدا پرستش می‌کردید آیا می‌توانند به شما اینک یاری کرده یا از جانب خود دفاع کنند؟
 - ۶) در آن حال کافران و معبودان باطلشان هم به رو در آتش دوزخ افتند.
- يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾ وَبُرَزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ﴿٩١﴾ وَقِيلَ لَهُمْ آيِنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩٢﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُم أَوْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٩٣﴾ فَكَبِكُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ﴿٩٤﴾

۲۳- کسانی که به آخرت ایمان ندارند در دنیا و آخرت در عذابی سخت گرفتارند (نمل - آیات ۴ الی ۵)

- ❖ همانا آنان که ایمان به عالم آخرت نمی‌آورند. (پس از اتمام حجت)
- ❖ ما اعمالشان را در نظرشان جلوه دهیم.
- ❖ و آن‌ها به کلی گمراه و سرگشته شوند.
- ❖ آن‌ها را هم (در دنیا) سخت‌ترین عذاب است.
- ❖ و هم در آخرت زیانکارترین خلقند.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيْنًا لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٨٧﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسُونَ ﴿٨٨﴾

۲۴- روزی که در صور دمیده شود!! و رستاخیز فرا رسد!! نیکوکاران پاداشی بهتر و بدکاران در جهنمند (نمل-آیات ۸۷ الی ۹۰)

- (۱) و (باز به امت یادآور شو) روزی که در صور (اسرافیل) دمیده شود.
 - (۲) آن روز هر که در آسمان‌ها و هر که در زمین است جز آن که خدا خواسته همه ترسان و هراسان باشند.
 - (۳) و همه منقاد و ذلیل (به محشر) به نزد او آیند.
 - (۴) و در آن هنگام کوه‌ها را بنگری و جامد و ساکن تصور کنی در صورتی که مانند ابر (تند سیر) در حرکتند.
 - (۵) صنع خداست که هر چیزی را در کمال اتقان و استحکام ساخته.
 - (۶) که علم کامل او به افعال همه شما خلاق محیط است.
 - (۷) کسانی که (در قیامت) کار نیکو آورند پاداش بهتر از آن یابند و در آن روز از هول و هراس ایمن باشند.
 - (۸) و کسانی که بدکار و زشت‌کردار آیند به رو در آتش جهنم افتند.
 - (۹) (و به آن‌ها خطاب شود که) آیا (این عذاب آتش دوزخ) جز آن است که جزای اعمال شماست؟
- وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ۚ وَكُلُّ أَتَوِّهٍ دَاخِرِينَ ﴿٨٧﴾ وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ۚ صُنْعَ اللَّهِ الَّذِي أَتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِّنْهَا وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ ؕ ءَامِنُونَ ﴿٨٩﴾ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾

۲۵- روز قیامت از اینکه عده ای برای خدا شریک گرفتند و با دعوت پیامبران مخالفت کردند در حسرت و پشیمانیند (قصص-آیات ۶۲ الی ۶۷)

- ❖ و (یاد آور) روزی که خدا آن مشرکان را ندا کند و گوید که کجا شدند آن خدایانی که شریکان من می‌پنداشتید؟
- ❖ در آن حال آنان که وعده‌ی عذابشان محقق و حتمی شده (یعنی پیشوایان کفر) گویند: پروردگارا، ما که این مردم را گمراه کردیم سببش گمراهی ما بود که خلق را هم مانند خود گمراه می‌خواستیم، و امروز (از پیروان خود) به سوی تو بیزاری می‌جوییم که آن‌ها (از روی عقیده) ما را نمی‌پرستیدند (بلکه به هوای نفس خود در پی ما آمدند).

- ❖ و (در آن روز به مردم بت پرست) گویند: اینک آنان را که شریک خدا گرفتید بخوانید (تا شما را از عذاب برهانند)، آن‌ها را بخوانند ولی جواب به ایشان ندهند.
- ❖ و چون عذاب را به چشم ببینند آرزو کنند که ای کاش (مانند مؤمنان) هدایت یافته بودند.
- ❖ و روزی که خدا خلق را ندا کند که شما چگونه به رسولان (حق) پاسخ دادید؟
- ❖ پس راه هر گونه عذر و سخن، آن روز بر آن‌ها پوشیده و مسدود شده و هیچ (از هول عذاب) سؤال و جواب نکنند.
- ❖ اما آن کس که توبه کرده.
- ❖ و ایمان آورده.
- ❖ و عمل صالح به جای آورده.
- ❖ امید است که از رستگاران باشد.

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ ۖ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٢﴾ وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ ۚ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٣﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٤﴾ فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٥﴾ فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٦﴾

۲۶- وقتی قیامت بر پا شود افراد مجرم تصور می کنند که ساعتی بیش درنگ نکرده اند!! (روم- آیات ۵۵ الی ۵۷)

(وقتی قیامت برپا شود بدکاران و صاحبان علم و ایمان چه گویند):

- ❖ و روزی که ساعت قیامت بر پا شود.
- ❖ بدکاران قسم یاد کنند که (در دنیا و قبر و برزخ) ساعتی بیش درنگ نکردند.
- ❖ همین گونه (عادتشان از دیرین بود که) از راستی و حقیقت به ناراستی و دروغ می پرداختند.
- ❖ و آنان که مقام علم و ایمان داده شده اند (به آن فرقه بدکار) گویند: شما تا روز قیامت که هم امروز است در کتاب خدا (یعنی عالم علم خدا) مهلت یافتید و لکن بر آن آگاه نبودید.
- ❖ پس در آن روز آنان که (در دنیا به خود و به خلق خدا) ستم کردند عذرشان مفید نیفتد.
- ❖ و از آنان نخواهند که توبه و عذرخواهی کنند.

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْنَا فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٧﴾

(احزاب-آیه ۶۳)

۲۷- زمان رسیدن هنگامه رستاخیز نزدیک است

- ❖ مردم از تو می پرسند که ساعت قیامت کی خواهد بود؟
 - ❖ جواب ده که آن را خدا می داند و بس.
 - ❖ و تو چه می دانی (بگو به این مردم غافل) شاید آن ساعت بسیار موقعش نزدیک باشد.
- يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾

۲۸- رستاخیز نزدیک است که در صبحه اول همه می میرند و در صور دوم برای حسابرسی زنده می شوند (یس-آیات ۴۸ الی ۵۹)

- (۱) و کافران (از روی تمسخر به رسول و مؤمنان) گویند: پس این وعدهی (قیامت و بهشت و دوزخ) اگر راست می گویند کی خواهد بود؟
- (۲) این منکران قیامت انتظار نکشند جز یک صبحه (اسرافیل حق) را که (به مرگ) همه را فرا گیرد در حالی که (در کارهای دنیا یا در صبحه دوم قیامت) با هم به بحث و جدل مشغول اند.
- (۳) پس (در آن لحظه ی مرگ) نه توانایی سفارشی دارند و نه به اهل بیت خود رجوع توانند کرد.
- (۴) و (چون بار دوم) در صور دمیده شود به ناگاه همه از قبرها به سوی خدای خود به سرعت می شتابند.
- (۵) و گویند: ای وای بر ما، که ما را از خوابگاهمان برانگیخت؟ این همان وعده ی خدای مهربان است و رسولان همه راست گفتند.
- (۶) و آن جز یک صبحه (و یک لحظه بیش) نباشد که ناگاه تمام خلائق محشر به پیشگاه ما حاضر آورده خواهند شد.
- (۷) پس در آن روز کمترین ظلمی به هیچ کس نشود.
- (۸) و جز آن چه عمل کرده اید ابداً جزایی نخواهید یافت.
- (۹) اهل بهشت آن روز خوش به وجد و نشاط مشغولند.
- (۱۰) آنان با زنان و اقراشان در سایه ها (ی درختان بهشت) بر تخت ها (ی عزت) تکیه کرده اند.
- (۱۱) برای آن ها در آن جا میوه های گوناگون و هر چه بخواهند آماده است.
- (۱۲) (فرشتگان رحمت) بر آنان از خدای مهربان سلام و تحیت رسانند.
- (۱۳) و (به فاسقان خطاب شود) ای بدکاران، امروز شما (از صف نیکوان) جدا شوید.

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَى أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا يَوَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾ فَالْيَوْمَ لَا تُظَلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾ إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهُونَ ﴿٥٥﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرَابِكِ مُتَكِنُونَ ﴿٥٦﴾ هُمْ فِيهَا فَاكِهُةٌ وَهُمْ مَّا يَدَّعُونَ ﴿٥٧﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿٥٨﴾ وَامْتَرُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمَجْرُمُونَ ﴿٥٩﴾

۲۹- تعجبی ندارد خدایی که آسمان و زمین و اولین بار انسان را آفریده است برای بار دوم هم او را بیافریند (یس-آیات ۷۷ الی ۸۳)

❖ آیا انسان ندید که ما او را از نطفه‌ی ناقابل (چنین آراسته) خلقت کردیم؟ آن گاه (به جای آنکه شکر گزار باشد) دشمن آشکار ما گردید.

❖ و برای ما مثلی (جاهلانه) زد و آفرینش خود را فراموش کرد.

❖ گفت: این استخوان‌های پوسیده را باز که زنده می‌کند؟

❖ بگو: آن خدایی زنده می‌کند که اول بار آن‌ها را ایجاد کرد و او به هر آفریده‌ای داناست.

❖ آن خدایی که از درخت سبز و تر برای انتفاع شما آتش قرار داده که (برای حاجتی که خواهید) بر می‌افروزید.

❖ آیا آن خدایی که (خلقت با عظمت) آسمان‌ها و زمین را آفریده بر آفرینش (موجود ضعیفی) مانند این کافران قادر نیست (که چون مردند باز آن‌ها را زنده گرداند)؟

❖ چرا (البته قادر است) و او آفریننده و داناست.

❖ فرمان نافذ او چون اراده‌ی خلقت چیزی کند به محض این که گوید: «موجود باش» بلافاصله موجود خواهد شد.

❖ پس منزّه و پاک است خدایی که (ملک و) ملکوت هر موجود به دست (قدرت) او و بازگشت شما همه خلایق به سوی اوست.

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ ۖ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ ۖ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ تُوقَدُونَ ﴿٨٠﴾ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدْرِ عَلَى أَنْ تَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾ فَسُبْحَنَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

۳۰- دیدگاه ها و نظرات استهزاء کنندگان (و منکران) دعوت انبیاء در باره آیات قرآن و معاد !! (صفات- آیات ۱۱ الی ۳۹)

(۱) منکران قرآن در مشاهده آیات و معجزات به فسوس و مسخره می پردازند

- ❖ که آیا خلقت آنها سخت تر است.
- ❖ یا موجودات (با عظمت) دیگر که ما خلق کرده ایم؟
- ❖ و ما اینان را در اول از گل چسبنده بیافریدیم.
- ❖ بلکه تو (از انکار منکران) تعجب کردی.
- ❖ و آنها هم به تمسخر پرداختند.
- ❖ و هر گاه به آنها پند و اندرز دهند هیچ متذکر نمی شوند.
- ❖ و چون آیت و معجزی مشاهده کنند باز هم به فسوس و مسخره پردازند.
- ❖ و گویند: این خود پیداست که سحری بیش نیست.

(۲) کافران با تعجب و انکار، زنده شدن دوباره انسان در قیامت را رد می کنند !!

- ❖ آیا چون ما مردیم و خاک و استخوان پوسیده شدیم باز زنده و برانگیخته می شویم؟
- ❖ یا پدران گذشته ما زنده می شوند؟!
- ❖ بگو: آری شما (و هم پدرانتان) خوار و ذلیل به محشر مبعوث خواهید شد.
- ❖ تنها به یک صیحه ی (اسرافیل) است که ناگاه همه (زنده شده و از قبرها برخیزند و عرصه ی قیامت را) بنگرند. و گویند: ای وای بر ما، این است روز جزای اعمال.
- ❖ این است روز حکم (بر نیک و بد) که شما تکذیب آن می کردید.
- ❖ (و خطاب شود که) اینک ستمکاران را حاضر کنید با همسران (یا پیروان) و آنچه معبود ایشان بود، که به جز خدا می پرستیدند، و همه را به راه دوزخ راه نمایید.
- ❖ و (در موقف حساب) نگاهشان دارید که در کارشان سخت مسئولند.
- ❖ (به آنان خطاب شود که) چرا شما (در دفع عذاب) به یکدیگر نصرت نمی کنید؟
- ❖ بلکه در این روز آنها همه سخت تسلیم و ذلیلند.

(۳) (منکران و کافران در روز قیامت یکدیگر را متهم می کنند):

- ❖ و در آن هنگامه برخی از آنان به بعضی دیگر رو نموده (یعنی مرءوسین با رؤسا) سؤال و جواب کنند.
- ❖ گویند: شما بودید که از سمت راست (و چپ برای فریب) ما می آمدید.
- ❖ آنها جواب دهند (که به ما مربوط نیست) بلکه شما خود ایمان نیاوردید.
- ❖ و ما بر شما تسلط و حجتی نداشتیم بلکه شما خودتان طاعی و سرکش مردمی بودید.
- ❖ پس امروز بر همه ی ما وعده ی (انتقام) خدایمان حتمی است.

- ❖ و البته عذاب را خواهیم چشید.
- ❖ و ما شما را بدین سبب گمراه کردیم که خود گمراه بودیم.
- ❖ و در آن روز آن‌ها همه در عذاب مشترکند.
- ❖ ما چنین از بدکاران انتقام می‌کشیم.
- ❖ آن‌ها بودند که چون لا اله الا الله (کلمه توحید) به ایشان گفته می‌شد (از قبول آن) سرکشی می‌کردند.
- ❖ و می‌گفتند: آیا ما به خاطر شاعر دیوانه‌ای دست از خدایان خود برداریم؟!
- ❖ (چنین نیست که آن‌ها پنداشتند) بلکه (محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله پیغمبر بزرگی است که برای تعلیم و هدایت خلق عالم) با برهان روشن حق آمد و (حجت و معجزاتش) صدق پیغمبران پیشین را نیز اثبات کرد.
- ❖ شما (که او را تکذیب کردید امروز) عذاب سخت و دردناک خواهید چشید.
- ❖ و جز به کردارتان مجازات نمی‌شوید.

فَاسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنِ خَلَقْنَا إِنْ خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَّازِبٍ ﴿١١﴾ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخَرُونَ ﴿١٤﴾ وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾ أَعِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَعِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿١٦﴾ أَوَءَابَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿١٧﴾ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ﴿١٨﴾ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا يَتَوَلَّىٰ هَذَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿٢٠﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَكْذِبُونَ ﴿٢١﴾ أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَاهْذُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿٢٣﴾ وَقِفُوهُمْ ۖ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ﴿٢٤﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْصَرُونَ ﴿٢٥﴾ بَلْ هُمْ آلِيَوْمٍ مُّسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾ قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٨﴾ قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ ۖ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَٰغِينَ ﴿٣٠﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا ۖ إِنَّآ لَذَٰبِقُونَ ﴿٣١﴾ فَأَغْوَيْنَكُمْ ۖ إِنَّا كُنَّا غٰوِينَ ﴿٣٢﴾ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾ وَيَقُولُونَ أَبِنَا لَتَلَارِكُوآءَ الْهَيْتَنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ﴿٣٦﴾ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّكُمْ لَذَٰبِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَمَا تَجْزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

۳۱- یکی از بهشتیان با یک جهنمی که در دنیا با هم دوست بودند شبهه ای در بار زنده شدن انسان دارد (یس-آیات ۵۱ الی ۶۱)

- ❖ یکی از آن‌ها گوید: (ای رفیقان بهشتی) مرا (در دنیا) همنشینی (کافر) بود. که با من می‌گفت: آیا تو (وعده‌های بهشت و قیامت را) باور می‌کنی؟
- ❖ آیا چون مُردیم و استخوان ما خاک راه شد باز (زنده شویم و) پاداش و کیفری یابیم؟
- ❖ باز (این گوینده‌ی بهشتی به رفیقان) گوید: آیا می‌خواهید نظر کنید (و آن رفیق کافر را اینک در دوزخ بنگرید)؟ آن گاه خود بنگرد و او را در میان دوزخ (مُعَذَّب) ببیند.
- ❖ به او گوید: قسم به خدا که نزدیک بود مرا (همچون خود) هلاک گردانی. و اگر نعمت و لطف خدای من (نگهدار) نبود من هم به دوزخ (نزد تو) از حاضر شدگان بودم.
- ❖ (و از خوشحالی گوید) آیا دیگر ما را مرگی نخواهد بود؟ جز همان مرگ اول (که در دنیا مردیم) و دیگر هیچ رنج و عذابی بر ما نخواهد بود؟
- ❖ این است همان سعادت و رستگاری بزرگ.
- ❖ آنان که سعی و عملی می‌کنند باید بر مثل این (بهشت جاودانی) کنند (نه بر دنیای دو روزه فانی).

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾ يَقُولُ أَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ﴿٥٢﴾ أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَأَنَّا لَمَدِينُونَ ﴿٥٣﴾ قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُّطَّلِعُونَ ﴿٥٤﴾ فَاطَّلَعَ فَرَآهُ فِي سَوَاءٍ الْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾ قَالَ تَاللَّهِ إِن كِدْتَ لَتُرْدِينَ ﴿٥٦﴾ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٥٧﴾ أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّا مَوْتَتَنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٥٩﴾ إِنَّ هَذَا هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾ لِمَثَلٍ هَذَا فَلَیَعْمَلِ الْעَامِلُونَ ﴿٦١﴾

۳۲- کافران از خداوند در جهنم می‌خواهند که یکبار دیگر زنده شوند!! (غافر-آیات ۱۰ الی ۱۲)

- ❖ آنان که کافر شدند (چون به دوزخ در افتند و از فرط خشم دشمن جان خود شوند) به آنها خطاب شود که خشم و قهر خدا بسیار از خشم شما بر خود سخت‌تر است
- ❖ چرا که شما را به ایمان دعوت می‌کردند و شما کافر می‌شدید .
- ❖ در آن حال کافران گویند: پروردگارا، تو ما را دو بار بمیراندی و باز زنده کردی (یک بار در دنیا میراندی و در قبور و عالم برزخ زنده کردی، دوم بار در قبور میراندی و به قیامت زنده کردی) تا ما به گناهان خود اعتراف کردیم، آیا اینک ما را راهی هست که از این عذاب دوزخ بیرون آییم؟
- ❖ (به آنها گویند) این عذاب برای آن است که شما چون خدا به یکتایی یاد می‌شد به او کافر می‌شدید
- ❖ و اگر بر او شریک می‌گرفتند ایمان می‌آوردید،
- ❖ پس اینک حکم (عفو و عقوبت شما) با خدای متعال بزرگوار است .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقَّتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾ قَالُوا رَبَّنَا أَمَتْنَا اثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ ﴿١١﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ ۖ وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ تَوَدُّوا فَلْحُكُمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿١٢﴾

۳۳- اهل ایمان قیامت را به حق و کسانی که کافرنند تقاضای تعجیل در ظهور قیامت را دارند!! (شوری-آیات ۱۷ الی ۱۹)

- ❖ خداست آن که کتاب (آسمانی) را به حق و نیز ترازوی عدالت را فرستاد.
- ❖ و تو چه دانی؟ ممکن است ساعت قیامت بسیار نزدیک باشد.
- ❖ آنان که به ساعت قیامت ایمان نمی‌آورند (به تمسخر) تقاضای تعجیل در ظهور قیامت می‌کنند.
- ❖ اما اهل ایمان از آن روز سخت ترسانند و می‌دانند که آن روز (و همه وعده‌های آخرت) بر حق است.
- ❖ الا (ای مردم) بدانید آنان که در قیامت جدل و انکار می‌کنند سخت در گمراهی دور (از سعادت) اند.
- ❖ خدا را به بندگان لطف و محبت بسیار است، هر که را بخواهد روزی می‌دهد.
- ❖ و او توانای مطلق و مقتدر و غالب است .

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ ۖ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٧﴾ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ ۖ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾ اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ ۖ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ ۖ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿١٩﴾

۳۴- آیا دهر (روزگار) ما را می‌میراند و دوباره زنده می‌گرداند!!! (جاثیه-آیات ۲۴ الی ۲۵)

- ❖ و کافران گفتند: که زندگی ما جز همین نشأه دنیا و مرگ و حیات طبیعت نیست.
- ❖ و جز دهر و طبیعت کسی ما را نمی‌میراند.
- ❖ و این سخن نه از روی علم و دلیل بلکه از روی جهل و وهم و خیال می‌گویند .
- ❖ و چون آیات و ادله روشن ما بر آن کافران تلاوت شود دیگر حجت و عذری نداشته جز اینکه گویند: اگر راست می‌گویید پدران ما را (زنده کنید و) بیاورید.

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٣٥﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا يَنبَغِي مَا كَانَ حُجَّتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَأَتُّوا بِعَابِئِنَّا إِنْ كُنْتُمْ

صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾

(ق-آیات ۱۷ الی ۳۵)

۳۵- رفتار و اعمال انسان در قیامت چگونه آشکار می شود

(۱) (فرشته ای بر نیک و بد کردار انسان گواهی دهد):

- ❖ آن گاه که دو ملک دریافت دارنده (یعنی فرشتگان مراقب و حاضر مأمور نگارش اعمال خیر و شر او) از طرف راست و چپ (به مراقبت او) بنشسته و (اعمال آدمی را) دریافت می دارند.
- ❖ سخنی بر زبان نیاورد جز آنکه همان دم فرشته ای مراقب و آماده است.
- ❖ و (به هوش آید که) هنگام بیهوشی و سختی مرگ به حق و حقیقت فرا رسید، آری همان مرگی که از آن دوری می جستی.
- ❖ و آن گاه در صور بدمند (و ملایک ندا کنند که) این است روز تهدید (های الهی به خلق).
- ❖ و هر نفسی را فرشته ای (برای حساب به محشر) کشاند.
- ❖ و فرشته ای (بر نیک و بدش) گواهی دهد.
- ❖ و تو (ای آدمی نادان) از این (روز سخت مرگ) در غفلت بودی تا آنکه ما پرده از کار تو برانداختیم و امروز چشم بصیرت بینا تر گردید.

(۲) (فرشته موکل به انسان خطاکار گوید: این همان اعمالی است که در نزد من محفوظ بود!!):

- ❖ و قرین وی (یعنی فرشته موکل و شاهد او بدو) گوید: این همان اعمالی است که نزد من (برای امروز تو) محفوظ و مهیاست.
- ❖ (و خطاب آید که) امروز هر کافر معاند را به دوزخ درافکنید.
- ❖ همان کافری که از هر کار خیر مانع می گشت.
- ❖ و (به حق خدا و خلق) ستم می کرد.
- ❖ و (در کار خدا و قیامت) به شک و ریب بود.
- ❖ همان کافر مشرک که با خدای یکتا خدای دیگری جعل کرد.
- ❖ پس او را در عذاب سخت جهنم درافکنید.
- ❖ آن گاه قرین او (شیطان) گوید: بار الهاء، من او را به طغیان و عصیان نکشیدم بلکه او خود در ضلالت دور (از اطاعت و سعادت) افتاد.
- ❖ (آن گاه خدا به عتاب) گوید: در حضور من خصومت مکنید که من قبلاً وعده عذاب را به شما گوشزد کردم.
- ❖ دیگر وعده عذاب من مبذل نخواهد شد و هیچ (در کیفر) ستمی به بندگان نخواهم کرد.
- ❖ روزی که جهنم را گوییم: آیا مملو (از وجود کافران) شدی؟

❖ و او گوید: آیا (دوزخیان) بیش از این هم هستند؟

(۳) (بهشت آماده پذیرایی از انسان خاشع و با تقوی است):

- ❖ و بهشت را برای اهل تقوا نزدیک آرند تا هیچ دور از آن نباشند (و رنج حرکت نکنند).
- ❖ این بهشت همان است که وعده داده شدید، برای هر بنده‌ای که به درگاه خدا بازگشته و نفس را (از حرام) نگه داشت .
- ❖ آن کس که از خدای مهربان در باطن ترسید و با قلب خاشع و نالان به درگاه او باز آمد در آن بهشت با تحیت و سلام حق در آید که این روز دخول ابدی در بهشت جاودانی است .
- ❖ بر آن بندگان در آنجا هر چه بخواهند مهیاست و باز افزون‌تر از آن نزد ما خواهد بود.

إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿٤﴾ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿٥﴾ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ﴿٦﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعْدِ ﴿٧﴾ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٨﴾ لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٩﴾ وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَتِيدٍ ﴿١٠﴾ أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١١﴾ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ﴿١٢﴾ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ءَاخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿١٣﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٤﴾ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَىٰ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُم بِالْوَعْدِ ﴿١٥﴾ مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَىٰ وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٦﴾ يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ ﴿١٧﴾ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾ هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيفٍ ﴿١٩﴾ مَّنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿٢٠﴾ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٢١﴾ هُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٢٢﴾

(تغابن - آیه ۹)

۳۶- روز تغابن روزی است که همه در آن احساس زیان می کنند

- ❖ یاد آرید) روزی که خدا همه شما را به عرصه محشر (برای حساب) جمع می گرداند و آن روز روز غبن و پشیمانی (بدکاران) است.
- ❖ و هر که به خدا ایمان آورد و نیکوکار شود خدا گناهانش بیپوشد و در باغهای بهشتی که زیر درختانش نهرها جاری است داخل گرداند که در آن بهشت ابداً جاودان متنعم باشند و این به حقیقت سعادت و رستگاری بزرگ خواهد بود.

يَوْمَ تَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ ۚ وَمَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفِرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ ۖ
وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦﴾

۳۷- از عواقب اعمالتان در قیامت خبر ندارید چون دنیا را دوست دارید!! (قیامت- آیات ۲۰ الی ۳۰)

- ❖ هرگز، بلکه شما (کافران لجوج) تمام دنیای نقد عاجل را دوست دارید.
- ❖ و به کلی کار آخرت را واگذارید .
- ❖ آن روز رخسار طایفه‌ای (از شادی) بر افروخته و نورانی است .
- ❖ و به چشم قلب جمال حق را مشاهده می‌کنند.
- ❖ و رخسار گروهی دیگر عبوس و غمگین است.
- ❖ که می‌دانند حادثه ناگواری در پیش است که پشت آنها را می‌شکند چنین نیست (که منکران قیامت پنداشتنند).
- ❖ باش تا آن گاه که جانشان به گلو رسد و (اهلش) گویند: کیست که چاره درد این بیمار تواند کرد؟
- ❖ و بیمار خود یقین به مفارقت از دنیا کند (که ملک موت را به چشم ببیند) .
- ❖ و ساقهای پا (از شدت غم عقبی و حسرت دنیا) به هم در پیچد .
- ❖ در آن روز خلق را به سوی خدا خواهند کشید.

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾ وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢١﴾ ۖ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ﴿٢٢﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٢٣﴾
وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿٢٤﴾ تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿٢٥﴾ كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٢٧﴾
وَوُظِّنَ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ﴿٢٨﴾ ۖ وَالتَّفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿٣٠﴾

۳۸- نفسی انسان به آنچه که از پیش به آخرت می‌فرستد آگاهی دارد (انفطار- آیه ۵)

- ❖ آن هنگام است که هر شخصی به هر چه مقدّم و مؤخّر انجام داده همه را بداند.
- ❖ (شاید مراد از مقدم عملی است که پیش از رفتن از دنیا برای آخرت به جای آورده، و مؤخر آن اعمالی که پس از مرگ به او می‌رسد مانند باقیات صالحات و اعمال خیری که وصیت کرده و وقف و صدقات جاری و فرزند صالح یا کتاب علمی و سنت حسنه)

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٥﴾

۳- آدم علیه السلام ، اولین پیامبر و اولین بشر روی زمین

۳۹- گفتگویی بین خداوند ، فرشتگان و شیطان در باره نقش حضرت آدم (ع)

(بقره- آیات ۳۰ الی ۳۹)

۱) و (به یاد آر) وقتی که پروردگارت فرشتگان را فرمود که :

❖ من در زمین خلیفه‌ای خواهم گماشت.

۲) فرشتگان گفتند:

❖ آیا کسانی در زمین خواهی گماشت که در آن فساد کنند.

❖ و خون‌ها بریزند.

❖ و حال آن‌که ما خود تو را تسبیح و تقدیس می‌کنیم؟!

۳) خداوند فرمود:

❖ من چیزی (از اسرار خلقت بشر) می‌دانم که شما نمی‌دانید.

❖ و خدا همه اسماء را به آدم یاد داد.

❖ آن‌گاه حقایق آن اسماء را در نظر فرشتگان پدید آورد.

❖ و فرمود: اسماء اینان را بیان کنید اگر شما در دعوی خود صادقید.

۴) فرشتگان گفتند:

❖ منزهی تو.

❖ ما نمی‌دانیم جز آن‌چه تو خود به ما تعلیم فرمودی. که تویی دانا و حکیم.

۵) خداوند فرمود:

❖ ای آدم، ملائکه را به اسماء این حقایق آگاه ساز. چون آگاه ساخت.

❖ خدا فرمود: آیا شما را نگفتم که من بر غیب آسمان‌ها و زمین دانا و بر آن‌چه آشکار و پنهان دارید آگاهم؟

❖ و چون فرشتگان را فرمان دادیم که بر آدم سجده کنید، همه سجده کردند مگر شیطان که ابا و تکبر ورزید و از فرقه کافران گردید.

❖ و گفتیم: ای آدم تو با جفت خود در بهشت جای گزین و در آن‌جا از هر نعمت که بخواهید فراوان برخوردار شوید.

❖ ولی به این درخت نزدیک نشوید که از ستمکاران خواهید بود.

۶) پس شیطان :

❖ آن‌ها را به لغزش افکند. (تا از آن درخت خوردند)

❖ و (بدین عصیان) آنان را از آن مقام بیرون آورد.

۷) و گفتیم (خداوند) که :

❖ (از بهشت) فرود آید که برخی از شما برخی را دشمنید،

❖ و شما را در زمین تا روز مرگ قرارگاه و بهره خواهد بود.

۸) پس آدم :

❖ از خدای خود کلماتی آموخت.

❖ و خداوند توبه او را پذیرفت، زیرا خدا بسیار توبه‌پذیر و مهربان است.

۹) گفتیم (خداوند) :

❖ همه از بهشت فرود آئید .

- ❖ تا آنگاه که از جانب من راهنمایی برای شما آید.
- ❖ پس هر کس پیروی او کند هرگز (در دنیا و آخرت) بیمناک و اندوهگین نخواهد شد.
- ❖ و آنانکه کافر شدند و تکذیب آیات ما کردند آنها البته اهل دوزخند و در آتش آن همیشه معذب خواهند بود.

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً ۖ قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَآءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ ۗ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾ وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَآءِ هٰٓؤُلَآءِ إِن كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ﴿٢١﴾ قَالُوا سُبْحٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا بِهَآءِ إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا ۖ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢٢﴾ قَالَ يَتَذَكَّرُ أُنْبِيَآءُهُمْ بِأَسْمَآئِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَآئِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَّكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٢٣﴾ وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبٰى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَٰفِرِينَ ﴿٢٤﴾ وَقُلْنَا يَتَذَكَّرُ أَسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّٰلِمِينَ ﴿٢٥﴾ فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطٰنُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ ۖ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٦﴾ فَتَلَقَّىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٢٧﴾ قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبَعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰٓئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خٰلِدُونَ ﴿٢٩﴾

۴۰- قابیل برادرش هابیل را به کینه گشت و به تقلید از یک کلاغ او را در زمین دفن نمود! (مائده-آیات ۲۷ الی ۳۱)

- ❖ و بخوان بر آن‌ها به حقیقت حکایت دو پسر آدم (قابیل و هابیل) را.
- ❖ که چون تقرب به قربانی جستند از یکی پذیرفته شد و از دیگری پذیرفته نشد.
- ❖ (قابیل به برادرش هابیل) گفت: البته تو را خواهم کشت.
- ❖ (هابیل) گفت: بی‌تردید خدا (قربانی را) از متقیان خواهد پذیرفت. سوگند که اگر تو به کشتن من دست برآوری من هرگز به کشتن تو دست دراز نخواهم کرد، که من از خدای جهانیان می‌ترسم.

- ❖ من خواهم که گناه (کشتن) من و گناه (مخالفت) تو هر دو به تو باز گردد تا تو اهل آتش جهنم شوی، که آن آتش جزای ستمکاران است.
- ❖ آن گاه (پس از این گفتگو) هوای نفس او را بر کشتن برادرش ترغیب نمود تا او را به قتل رساند و بدین سبب از زیانکاران گردید.
- ❖ آن گاه خدا کلاغی را برانگیخت که زمین را به چنگال حفر نماید تا به او بنماید چگونه بدن مرده برادر را زیر خاک پنهان کند.
- ❖ (قابیل) گفت: وای (بر من) آیا من از آن عاجزترم که مانند این کلاغ باشم تا جسد برادر را زیر خاک پنهان کنم؟
- ❖ پس (برادر را به خاک سپرد و) از این کار سخت پشیمان گردید.

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبِلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾ لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لَأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣٠﴾ فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُورِي سَوْءَ أَخِيهِ قَالَ يُوَيْلَتَى أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوْرِي سَوْءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ ﴿٣١﴾

۴۱- دلایل هبوط آدم به زمین (انسان دست به تجربه و تحول جدید می زند!!) (اعراف-آیات ۱۹ الی ۲۵)

- ❖ وای آدم، تو با جفتت در بهشت منزل گزینید و از هر جا (و هر چه) بخواهید تناول کنید و لیکن نزدیک این درخت نروید (درخت گندم یا انگور یا سیب یا غیره) که از ستمکاران خواهید گشت.
- ❖ آن گاه شیطان، آدم و حوا هر دو را به وسوسه فریب داد تا زشتیهایشان را که از آنان پوشیده بود بر ایشان پدیدار کند.
- ❖ و گفت: خدایتان شما را از این درخت نهی نکرد جز برای اینکه مبدا (در بهشت) دو فرشته شوید یا عمر جاودان یابید. و بر آنان سوگند یاد کرد که من خیرخواه شما هستم.
- ❖ پس آنان را به فریب و دروغی (از آن مقام بلند) فرود آورد.
- ❖ پس چون از آن درخت تناول کردند زشتیهایشان (مانند عورات و سایر زشتی‌های پنهان) بر آنان آشکار گردید.
- ❖ و بر آن شدند که از برگ درختان بهشت خود را بپوشانند.
- ❖ و پروردگارش آن‌ها را ندا کرد که آیا من شما را از این درخت منع نکردم و نگفتم که شیطان دشمن آشکار شماست؟

❖ گفتند: خدایا، ما بر خویش ستم کردیم و اگر تو ما را نبخشی و به ما رحمت و رأفت نفرمایی سخت از زیانکاران خواهیم بود.

❖ خدا گفت: (از بهشت) فرود آید که برخی با برخی دیگر مخالف و دشمنید، و زمین تا هنگامی معین (یعنی وقت مرگ و قیامت) جایگاه شماست. خدا گفت: در این زمین زندگانی کنید و در آن بمیرید و هم از آن باز برانگیخته گردید.

وَيَتَّعَدُمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسَّوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءَاتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾ فَدَلَّهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا وَطَفِقَا مَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ ﴿٢٢﴾ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْتُ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٣﴾ قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٤﴾ قَالَ أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتْنَعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾ قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿٢٦﴾

(اعراف-آیه ۱۸۹)

۴۲- شما انسان ها از یک نفس آفریده شده اید

❖ اوست خدایی که همه شما را از یک تن بیافرید.

❖ و از (نوع) او نیز جفتش را مقرر داشت تا به او انس و آرام گیرد.

❖ و چون با او خلوت کرد باری سبک برداشت، پس با آن بار حمل چندی بزیست تا سنگین شد.

❖ آن گاه هر دو خدا و پروردگار خود را خواندند که اگر به ما فرزندی صالح (و تندرست) عطا کردی البته از شکرگزاران خواهیم بود.

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّيْهَا حَمَلَتْ حَمَلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ ﴿١٨٩﴾ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٩٠﴾

(حجر-آیات ۲۶ الی ۴۱)

۴۳- گفتگوی خداوند با شیطان ، بر سر سجده نمودن آدم که از روح خود در او دمیده بود

❖ و همانا ما انسان را از گل و لای کهنه متغیر بیافریدیم.

❖ و طایفه دیوان را پیشتر از آتش گدازنده، خلق کردیم.

- ❖ و (یاد آر) آن گاه که پروردگارت به فرشتگان عالم اظهار فرمود که من بشری از ماده گل و لای کهنه متغیر، خلق خواهم کرد.
- ❖ پس چون آن (عنصر) را معتدل بیارایم و در آن از روح خویش بدمم همه (از جهت حرمت و عظمت آن روح الهی) بر او سجده کنید. پس همه فرشتگان سجده کردند. مگر ابلیس که از همراهی با سجده کنندگان امتناع ورزید.
- ❖ خدا فرمود که ای شیطان، برای چه تو با ساجدان عالم سر فرود نیاوردی؟
- ❖ شیطان پاسخ داد که من هرگز به بشری که از گل و لای کهنه متغیر خلقت کرده‌ای سجده نخواهم کرد.
- ❖ خدا هم (به او قهر و عتاب) فرمود که از صف ساجدان (و از بهشت مطیعان) خارج شود که تو رانده درگاه ما شدی.
- ❖ و لعنت ما تا روز جزا بر تو محقق و حتمی گردید.
- ❖ شیطان از خدا درخواست کرد که پروردگارا، پس مرا تا روز قیامت که خلق مبعوث می‌شوند مهلت و طول عمر عطا فرما.
- ❖ خدا فرمود: آری تو را مهلت خواهد بود. تا به وقت معین و روز معلوم (شاید مرا تا قیامت یا نفخه صور اول یا ظهور دولت ولی عصر یا ظهور حکومت عقل انسان بر نفس و هوای او باشد).
- ❖ شیطان گفت: خدایا، چنان که مرا به گمراهی و هلاکت کشاندی من نیز در زمین (هر باطلی را) در نظر فرزندان آدم جلوه می‌دهم (تا از یاد تو غافل شوند) و همه آن‌ها را به گمراهی و هلاکت خواهم کشاند. به جز بندگان پاک و برگزیده تو را.
- ❖ خدا فرمود: همین (اخلاص و پاکی سریرت) راه مستقیم به (درگاه رضای) من است.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٦٨﴾ وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارِ السَّمُومِ ﴿٦٩﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٧٠﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٧١﴾ فَسَجَدَ الْمَلَأِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٧٢﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٧٣﴾ قَالَ يَتَّبِعِلَيْسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ لَمْ أَكُنْ لَأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٧٥﴾ قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٧٦﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٧﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٨﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ

الْمُنْظَرِينَ ﴿٢٧﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٢٨﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٣٠﴾ قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣١﴾

۴۴- آدم بجای توصیه های الهی فریب وسوسه های شیطان را می خورد و با همسرش به دنیا هبوط می کنند (طه- آیات ۱۱۷ الی ۱۲۴)

- ❖ آن گاه گفتیم: ای آدم محققاً این شیطان با تو و جفتت دشمن است.
- ❖ مبدا شما را از بهشت بیرون آرد.
- ❖ و از آن پس به شقاوت و بدبختی گرفتار شوی.
- ❖ همانا برای تو این هست که نه هرگز آن جا گرسنه شوی.
- ❖ و نه برهنه.
- ❖ و عریان مانی.
- ❖ و نه هرگز در آن جا به تشنگی و به گرمای آفتاب آزار بینی.
- ❖ باز شیطان در او وسوسه کرد، گفت: ای آدم آیا (میل داری) تو را بر درخت ابدیت و ملک جاودانی دلالت کنم؟
- ❖ پس آدم و حوا (فریب خوردند و) از آن درخت تناول کردند.
- ❖ بدین جهت (لباس های بهشتی از تنشان دور و عیوب و) عورت آن ها در نظرشان پدیدار شد و شروع کردند به ساتری از برگ درختان بهشت خود را پوشاندن.
- ❖ و آدم نافرمانی خدای کرد و گمراه شد.
- ❖ سپس خدا او را (به مقام نبوتش) برگزید و توبه او را پذیرفت و هدایتش فرمود.
- ❖ آن گاه خدا (به آدم و حوا) فرمود: اکنون از عالی رتبه ی بهشت فرود آید که برخی از شما با برخی دیگر دشمنید.
- ❖ پس اگر از جانب من برای شما راهنمایی بیاید آن هنگام هر که از راه من پیروی کند نه هرگز گمراه شود و نه شقی و بدبخت گردد.
- ❖ و هر کس از یاد من اعراض کند همانا (در دنیا) معیشتش تنگ شود و روز قیامتش نابینا محسور کنیم.

فَقُلْنَا يَتَّادُمُ إِنَّ هَذَا عَدُوُّكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكَ مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴿٣٢﴾ إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ﴿٣٣﴾ وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى ﴿٣٤﴾ فَوَسَّوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَتَّادُمُ هَلْ أَذُنْكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبُلَى ﴿٣٥﴾ فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا مَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى ﴿٣٦﴾ ثُمَّ أَجْتَبَهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى

﴿١٢٢﴾ قَالَ أَهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى ﴿١٢٤﴾

۴- آزمایش از انسان برای تعیین درجه ایمان او

(بقره-آیه ۲۱۴)

۴۵- کسی بدون آزمایش وارد بهشت نمی شود

❖ آیا گمان کرده‌اید که به بهشت داخل شوید بدون امتحاناتی که پیش از شما بر گذشتگان آمد؟ که بر آنان رنج و سختی‌ها رسید و همواره پریشان خاطر و هراسان بودند.

❖ تا آن گاه که رسول و گروندگان با او (از خدا مدد خواستند و) گفتند: بار خدایا، کی ما را یاری کنی؟

❖ (در آن حال خطاب شد: بشارت دهد که) هان! همانا یاری خدا نزدیک است.

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾

(اعراف-آیات ۹۴ الی ۹۵)

۴۶- قوم‌ها ابتداء مورد آزمایش می گیرند و پس از تضرع به درگاه حق به آسایش می رسند!!

❖ و ما هیچ پیغمبری به هیچ شهر و دیاری نفرستادیم مگر آن که اهلش را به شدايد و محن مبتلا ساختیم تا به درگاه خدا تضرع و زاری کنند.

❖ سپس آن سختی‌ها را به آسایش و خوشی مبدل کردیم تا به کلی حال خود را فراموش کرده.

❖ و گفتند: آن رنج و خوشی‌ها به پدران ما نیز رسید. (و این عادت روزگار است که گاهی خوش و گاهی ناخوش است)،

❖ ما هم به ناگاه آنان را گرفتیم در حالی که (از توجه به آن عقاب) غافل بودند.

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ ءَابَاءَنَا الضَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

۴۷- انسان‌ها در دنیا رها نشده‌اند بلکه با آزمایشات مکرر، درجه ایمان و جزای آخرتشان مشخص می شود(عنکبوت-آیات ۲ الی ۷)

❖ آیا مردم چنین پنداشتند که به صرف این که گفتند ما ایمان (به خدا) آورده‌ایم رهاشان کند و هیچ امتحانشان نکنند؟

- ❖ و محققاً ما ا ممی را که پیش از اینان بودند به امتحان و آزمایش آوردیم.
- ❖ و همانا خدا دروغگویان و راستگویان را کاملاً می‌شناسد.
- ❖ آیا آنان که کار زشت و اعمال ناشایسته مرتکب می‌شوند پنداشتند که بر ما سبقت گیرند (و از عقاب ما خلاصی یابند)؟ بسیار بد حکم می‌کنند.
- ❖ هر کس که به لقاء خدا (و مشاهده جمال و وصول به رحمت و جنت او) امیدوار و مشتاق است (بداند که) هنگام اجل و وعده معین خدا البته فرا رسد و او (به گفتار و کردار خلق) شنوا و داناست.
- ❖ و هر که (در راه ایمان) جهد و کوشش کند به سود خود کند که خدا از (طاعت و عبادت) عالمان البته بی‌نیاز است.
- ❖ و آنان که ایمان آورده و نیکوکار شدند البته ما هم گناهانشان را محو و مستور کنیم و بهتر از آن اعمال نیکشان به آن‌ها پاداش دهیم.

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ^ط فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٣﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٤﴾ مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥﴾ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

۵- آسانی و سختی در چه زمانی پیش می‌آید؟

(کف- آیات ۸۷ الی ۸۸)

۴۸- کسی که ایمان بیاورد و نیکو کرداری کند امر الهی بر او سهل و آسان شود

- ❖ ذوالقرنین به آن قوم گفت: اما هر کس (از شما) ظلم و ستم کرده او را به کیفر خواهیم رسانید.
- ❖ و سپس هم که (بعد از مرگ) به سوی خدا بازگردد خدا او را به عذابی بسیار سخت کیفر خواهد کرد.
- ❖ و اما هر کس به خدا ایمان آورد.
- ❖ و نیکو کردار باشد.
- ❖ نیکوترین اجر خواهد یافت.
- ❖ و هم ما امر را بر او سهل و آسان گیریم.

قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُّكَرًا ﴿٨٧﴾ وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءٌ أَحْسَنُ ^ط وَسنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٨٨﴾

۴۹- چه کسانی دشواری ها بر آنان آسان یا سخت می شود؟

(لیل-آیات ۵ الی ۱۰)

- ❖ اما هر کس عطا و احسان کرد و خدا ترس و پرهیزکار شد و به نیکویی (یعنی به نعیم آخرت با هر خیر و سعادت که در قرآن بیان شده) تصدیق کرد ما هم البته کار او را (در دو عالم) سهل و آسان می گردانیم .
- ❖ اما هر کس بخل ورزید و خود را (از لطف خدا) بی نیاز دانست . و نیکویی را تکذیب کرد . پس به زودی کار او را (در دو عالم) دشوار می کنیم .

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ۖ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ۖ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَىٰ ۖ وَأَمَّا مَنْ خَلَّ وَاسْتَغْنَىٰ ۖ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ۖ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ۖ

(شرح-آیات ۵ الی ۶)

۵۰- با سختی ، آسانی است!!

- ❖ پس (بدان که به لطف خدا) با هر سختی البته آسانی هست .
- ❖ و با هر سختی البته آسانی هست .

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۖ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۖ

۶- آفرینش نظام خلقت

۵۱- جهت خود را تنها بسوی دین پاک الهی اسلام بگردانید که فطرت خلق را بر اساس آن آفرید (روم-آیات ۳۰ الی ۳۱)

- ۱) پس تو مستقیم روی به جانب آیین پاک اسلام آور در حالی که از همه کیش ها روی به خدا آری.
- ۲) و پیوسته از طریقه ی دین خدا که فطرت خلق را بر آن آفریده است پیروی کن.
- ۳) که هیچ تغییری در خلقت خدا نباید داد.
- ۴) این است آیین استوار حق.
- ۵) و لیکن اکثر مردم (از حقیقت آن) آگاه نیستند.
- ۶) شما اهل ایمان با پیروی همین دین فطرت) به درگاه خدا باز آیید.
- ۷) و خداترس باشید.
- ۸) و نماز به پا دارید.
- ۹) و هرگز از فرقه ی مشرکان نباشید.

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۖ مُبِينًا إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۖ

۵۲- (ای رسول ما!) به مردم بگو: چه کسی این نعمت هایی که از آن برخوردارید، آفریده است!!! (سبأ- آیات ۲۴ الی ۲۸)

- ❖ بگو: آن که از (نعم) آسمان ها و زمین به شما روزی می دهد کیست؟
- ❖ بگو: آن خداست، و ما (که موحدیم) یا شما (که مشرکید) کدام در هدایت یا ضلالتیم (به زودی معلوم شما خواهد شد).
- ❖ باز بگو: (خدا داور عدل است، پس) شما مسئول جرم ما نبوده و ما هم مسئول کردار زشت شما هرگز نخواهیم بود.
- ❖ باز بگو که خدا بین همه ی ما جمع کند آن گاه میان ما به حق، فتح و داوری خواهد فرمود و اوست که عقده گشا (ی مشکلات) و دانا (ی اسرار عالم) است.
- ❖ باز بگو: شما به من آنان را که به عنوان شریک به خدا بستید نشان دهید (چه قدرت و اثری در عالم دارند؟) هیچ و هرگز، بلکه خداست آن که مقتدر (بر جهان) و با علم و حکمت (در ایجاد) است.
- ❖ و ما تو را جز برای این که عموم بشر را (به رحمت خدا) بشارت دهی و (از عذابش) بترسانی نفرستادیم. و لیکن اکثر مردم (از این حقیقت) آگاه نیستند.

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ قُلِ اللَّهُ ۖ وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ قُلْ لَا تَسْأَلُونَ عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾ قُلْ تَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ﴿٢٦﴾ قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَلْحَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ ۚ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

۵۳- اقوامی که رسالت انبیاء را رد کردند و به تمسخر آنان پرداختند هلاک گردیدند (یس- آیات ۲۹ الی ۳۲)

- ❖ نبود عقوبتشان جز یک صیحه ی عذاب آسمانی که به ناگاه همه هلاک شدند.
- ❖ وای بر حال این بندگان (گمراه لجوج) که هیچ رسولی برای هدایت آن ها نیامد جز آن که او را به تمسخر و استهزا گرفتند.
- ❖ آیا ندیدند چه بسیار طوایفی را پیش از این ها هلاک کردیم که دیگر ابداً به (دیار) اینان باز نگردند؟
- ❖ و هیچ کس (از گذشته و آینده در عالم) نیست جز آن که همه نزد ما حاضر آورده می شوند.

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَمِدُونَ ﴿٢١﴾ يَحْسِرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢٢﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٣﴾ وَإِنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٢٤﴾

۵۴- در آفرینش خدای رحمن اگر بارها نگاه و دقت کنید هیچ تضاد و تفاوتی نخواهید دید (ملک-آیات ۳ الی ۵)

- ❖ آن خدایی که هفت آسمان بلند را به طبقاتی منظم بیافرید.
- ❖ و هیچ در نظم خلقت خدای رحمان بی نظمی و نقصان نخواهی یافت.
- ❖ باز بارها به دیده عقل بنگر تا هیچ نقص و خلل هرگز در آن توانی یافت؟
- ❖ باز دوباره به چشم بصیرت دقت کن تا دیده خرد زبون و خسته (نقصی نیافته) به سوی تو باز گردد.

❖ و ما آسمان دنیا را به چراغهای انجم رخشان زیب و زیور دادیم.

❖ و به تیر شهاب آن ستارگان شیاطین را راندیم و عذاب آتش فروزان را بر آنها مهیا ساختیم .

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا ۚ مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِن تَفَوتٍ ۚ فَأَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٢٦﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ ۚ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ﴿٢٧﴾

۵۵- خلقت شما مشکل تر است یا خلقت آسمان ها !!! (نازعات-آیات ۲۷ الی ۲۹)

- ❖ آیا بنای شما آدمیان استوارتر است.
 - ❖ یا بنای آسمان بلند که خدا آفرید؟
 - ❖ که سقفی بس بلند و محکم بنیان در کمال زیبایی استوار ساخت.
 - ❖ و شامش را تیره و روزش را روشن گردانید .
- وَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا ﴿٢٨﴾ رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّيْنَاهَا ﴿٢٩﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا

۷- ابراهیم خلیل الله (ع)، رهبر معنوی خداپرستان موحد

۵۶- ابراهیم امام و رهبر معنوی امت خداپرستان موحد است (بقره-آیه ۱۲۴)

و (به یاد آر)

- ❖ هنگامی که خدا ابراهیم را به اموری امتحان فرمود.

- ❖ و او همه را به جای آورد.
- ❖ خدا به او گفت: من تو را به پیشوایی خلق برگزینم.
- ❖ ابراهیم عرض کرد: به فرزندان من چه؟
- ❖ فرمود: (اگر شایسته باشند می‌دهم، زیرا) عهد من به مردم ستمکار نخواهد رسید.

۵۷-مقام ابراهیم در کعبه جایگاه پرستش خداپرستان قرار داده شده است (بقره-آیه ۱۲۵)

و (به یاد آر) هنگامی که ما :

- ❖ خانه کعبه را مرجع امر دین خلق و مقام امن مقرر داشتیم.
- ❖ و (دستور داده شد که) مقام ابراهیم را جایگاه پرستش خدا قرار دهید.
- ❖ و به ابراهیم و اسماعیل سفارش کردیم که حرم مرا (از بت) بپردازید و پاکیزه دارید برای اهل ایمان که به طواف و اعتکاف حرم آیند و در آن نماز و طاعت خدا به جای آرند.

وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَهِيمَ مُصَلًّی ۖ وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿۱۲۵﴾

۵۸-تقاضاها و خواسته های ابراهیم و اسماعیل پس از برافراشتن دیوارهای خانه کعبه (بقره-آیات ۱۲۷ الی ۱۳۱)

- و (یاد آر) وقتی که ابراهیم و اسماعیل دیوارهای خانه کعبه را بر می‌افراشتند عرض کردند:
- ❖ پروردگارا (این خدمت) از ما قبول فرما، که تویی که (دعای خلق را) شنوا و (به اسرار همه) دانایی.
 - ❖ پروردگارا، دل ما را تسلیم فرمان خود گردان .
 - ❖ و فرزندان ما را نیز امتی تسلیم و رضای خود بدار.
 - ❖ و راه پرستش و طاعت را به ما بنما.
 - ❖ و بر ما (وظیفه بندگی را) سهل و آسان گیر، که تویی توبه‌پذیر و مهربان.
 - ❖ پروردگارا، در میان آنان رسولی از خودشان برانگیز که بر آنان تلاوت آیات تو کند.
 - ❖ و آنان را علم کتاب و حکمت بیاموزد.
 - ❖ و روانشان را (از هر زشتی) پاک و منزه سازد، که تو بر هر کار که خواهی قدرت و علم کامل داری.
 - ❖ و چه کس از آیین پاک ابراهیم روی گرداند به جز مردم بی‌خرد؟! زیرا ما ابراهیم را در دنیا (به شرف رسالت) برگزیدیم و البته در آخرت هم از شایستگان است.
 - ❖ آن گاه (برگزیده شد) که خدا به او فرمود: ای ابراهیم سر به فرمان خدا فرود آر.
 - ❖ عرض کرد: پروردگار عالمیان را مطیع فرمانم.

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا ۖ إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۱۲۷﴾
رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا ۖ إِنَّكَ أَنْتَ

التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾ وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣١﴾

۵۹- ابراهیم و یعقوب به فرزندان خود سفارش کردند که فقط خدای یگانه را بپرستند (بقره- آیات ۱۳۲ الی ۱۳۴)

و ابراهیم و یعقوب بدین گونه به فرزندان خود سفارش و توصیه نمودند:

- ❖ که ای فرزندان من، خدا برای شما آیین پاک برگزید، پس (پیروی کنید و) تا گاه جان سپردن الا تسلیم رضای خدا نباشید.
- ❖ شما کی و کجا حاضر بودید هنگامی که مرگ یعقوب در رسید و به فرزندان خود گفت که شما پس از مرگ من که را می‌پرستید؟
- ❖ گفتند: خدای تو را و خدای پدران تو ابراهیم و اسماعیل و اسحاق را که معبود یگانه است و ما مطیع فرمان اویم.
- ❖ آن‌ها گروهی بودند که درگذشتند، هر کار نیک و بد کردند برای خود کردند.
- ❖ و شما هم هر چه کنید برای خویش خواهید کرد و شما مسئول کار آن‌ها نخواهید بود.

وَوَصَّي بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَبْنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

۶۰- پیامبران بعد از ابراهیم همه بر آئین ابراهیم (که رنگ خدایی است) بوده اند (بقره- آیه ۱۳۵ الی ۱۳۸)

یهود و نصاری گفتند:

- ❖ که به آیین ما درآیید تا راه راست یافته و طریق حق پویید.
- ❖ (ای پیغمبر در جواب آن‌ها) بگو: بلکه ما آیین ابراهیم را پیروی می‌کنیم که به راه راست توحید بود و از مشرکان نبود.
- ❖ بگویید که ما (مسلمین) ایمان به خدا آورده‌ایم و به آن کتابی که بر پیغمبر ما فرستادند.
- ❖ و به آن‌چه بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان او نازل شده.
- ❖ و به آن‌چه به موسی و عیسی داده شده.

- ❖ و هم به آن چه به پیغمبران از جانب خدا داده شده.
- ❖ به همه عقیده‌مندیم و میان هیچ یک از آنان فرق نگذاریم و تسلیم فرمان او هستیم.
- ❖ پس اگر به آن چه شما ایمان آوردید یهود و نصاری نیز ایمان آوردند، راه حق یافته‌اند.
- ❖ و اگر (از حق) روی بگردانند شک نیست که آن‌ها در ستیز با حق خواهند بود.
- ❖ و خداوند تو را از شر و آسیب آن‌ها نگره می‌دارد و خدا شنوا و داناست.
- ❖ رنگ خداست (که به ما رنگ ایمان و سیرت توحید بخشیده)
- ❖ و چه رنگی بهتر از رنگ (ایمان به) خدا؟
- ❖ و ما او را پرستش می‌کنیم.

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٥﴾
 قُولُوا ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
 أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٢٦﴾
 فَإِنْ ءَامَنُوا بِمِثْلِ مَا ءَامَنُتُمْ بِهِ فَقَدْ أَهْتَدُوا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ
 وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾ صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنْ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٢٨﴾

۶۱-هیچگاه ابراهیم، اسماعیل، اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آئین یهویت یا نصرانیت نبوده اند!! (بقره-آیه ۱۲۴)

(ای پیغمبر به اهل کتاب) بگو:

- ❖ در مورد خدا شما را با ما چه جای بحث و جدال است؟
 - ❖ در صورتی که او پروردگار ما و شماست و ما مسئول کار خود و شما مسئول کردار خویش هستید.
 - ❖ و ماییم که او را از روی خلوص پرستش می‌کنیم.
 - ❖ یا آن که گوئید که ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آیین یهودیت یا نصرانیت بودند
 - ❖ (خدا مرا فرماید که در پاسخ) بگو: شما بهتر می‌دانید یا خدا؟
 - ❖ و کیست ستمکارتر از آن که شهادت خدا را (درباره این انبیا) کتمان کند؟
 - ❖ و خدا از آنچه می‌کنید غافل نیست.
 - ❖ آن گروه پیشین همه درگذشتند، هر چه کردند برای خود کردند.
 - ❖ و شما نیز هر چه کنید به سود خویش کنید و شما مسئول کار آنان نخواهید بود.
- وَمَا قُلٌ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَّا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٢٩﴾
 أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ

ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَدَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَمٌ قَدْ خَلَتْ هَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

۶۲- ابراهیم یهودی یا مسیحی نیست و تورات و انجیل بعد از او نازل شده است (آل عمران- آیات ۶۵ الی ۶۸)

ای اهل کتاب! (ابراهیم قبل از موسی و عیسی بود) :

- ❖ چرا در آیین ابراهیم با یکدیگر مجادله می کنید (که هر یک او را به خود نسبت می دهید)؟!
- ❖ در صورتی که تورات و انجیل شما فرستاده نشد مگر بعد از ابراهیم آیا تعقل نمی کنید؟
- ❖ گیرم در آن چه می دانید شما را مجادله روا باشد، چرا در آن چه علم ندارید جدل و گفتگو به میان آورید؟!
- ❖ و خدا (همه چیز را) می داند و شما نمی دانید.
- ❖ ابراهیم به آیین یهود و نصاری نبود، لیکن به دین خفیع توحید و اسلام بود.
- ❖ و هرگز از آنان که به خدا شرک آورند نبود.
- ❖ نزدیک ترین مردم به ابراهیم کسانی هستند که از او پیروی کنند و این پیغمبر و امتش که اهل ایمانند و خدا دوستدار و سرپرست مؤمنان است.

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ وَمَا أُنْزِلَتِ التَّوْرَةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٤٠﴾ هَآءِنتُمْ هَٰؤُلَاءِ حَاجَّجْتُمْ فِيْمَا لَكُمْ بِهِ ءَعِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيْمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ ءَعِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٤١﴾ مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤٢﴾ إِنَّ أَوَّلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَٰذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

۶۳- همه باید از آئین پاک توحیدی ابراهیم که هیچگونه شرک در آن راه ندارد، پیروی کنند (آل عمران- آیه ۹۵)

- ❖ بگو : سخن خدا راست است.
- ❖ پس باید از آیین ابراهیم پیروی کنید.
- ❖ که بر آیین پاک توحید بود.
- ❖ و هرگز از مشرکان نبود.

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤٠﴾

۶۴- کسانی که دین را بازیچه و سرگرمی خود قرار داده اند شرابی از حمیم نوشانده می شوند!! (انعام- آیه ۷۰)

(کسانی که دین را بازیچه قرار داده اند):

- ❖ و آنان را که دین خود را بازیچه و سرگرمی گرفتند.

- ❖ و زندگانی دنیا آن‌ها را فریب داد.
- ❖ به حال خود واگذار.
- ❖ همین قدر (آن‌ها را) به این قرآن تذکر ده.
- ❖ تا مبدا کسی به عمل خود عاقبت گرفتار شود و او را جز خدا دادرس و شفیع نباشد.
- ❖ و اگر هر چه (برای آسایش خود از عذاب) فدا دهد از او نپذیرند.
- ❖ آن‌ها همان کسانی هستند که عاقبت به کیفر اعمالشان به هلاکت می‌رسند.
- ❖ و به کیفر کفرشان شرابی از حمیم جهنم و عذابی دردناک دارند.

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكَّرْ بِهِ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعَدَلَ كُلٌّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٦٥﴾

۶۵- ای رسول (ص) بگو: من بر آئین پاک ابراهیم خلیل (ع) هستم (انعام- آیات ۱۶۱ الی ۱۶۵)

بگو(ای رسول خدا)(ص) :

- (۱) محققاً مرا خدایم به راه راست هدایت کرده.
- (۲) به دینی استوار، همان آیین پاک ابراهیم که وجودش از لوث شرک و عقاید باطل مشرکین منزّه بود.
- (۳) بگو: همانا نماز و طاعت و تمام اعمال من و حیات و ممات من همه برای خداست که پروردگار جهانیان است. که او را شریک نیست و به همین (اخلاص کامل) مرا فرمان داده‌اند.
- (۴) و من اول کسی هستم که تسلیم امر خدایم.
- (۵) بگو: آیا غیر از خدا را به ربوبیت گزینم در صورتی که خدا پرورنده همه موجودات است؟
- (۶) و هیچ کس چیزی نیندوخت مگر بر خود.
- (۷) و هیچ نفسی بار (گناه) دیگری را بر دوش نگیرد.
- (۸) سپس بازگشت همه شما به سوی پروردگارتان است.
- (۹) و او شما را به آن‌چه خلاف در آن می‌کردید آگاه خواهد ساخت.
- (۱۰) و او خدایی است که شما را جانشین گذشتگان اهل زمین مقرر داشت و رتبه بعضی را از بعضی بالاتر قرار داد تا شما را در آن‌چه به شما داده (در این تفاوت رتبه‌ها) بیازماید.
- (۱۱) که همانا خدا زود کیفر و بسیار بخشنده و مهربان است.

قُلْ إِنِّي هَدَيْتَنِي رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قَيْمًا مِّلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٦٦﴾
قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا

أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ۚ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُم ۗ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

۶۶- در سن سالخوردگی خداوند اسحاق و سپس یعقوب را به ابراهیم بشارت داد (هود- آیات ۶۹ تا ۷۳)

- ❖ و محققاً فرستادگان ما (فرشتگان آسمان) بر ابراهیم (خلیل) بشارت آورده و او را سلام گفته و او پاسخ سلام بداد،
- ❖ آن گاه ابراهیم بی‌درنگ از گوشت گوساله کبابی آورد.
- ❖ و چون دید که آنان به طعام دست دراز نمی‌کنند آنان را بیگانه شمرد و در حال از آن‌ها دلش متوحش و بیمناک گردید.
- ❖ آنان گفتند: مترس که ما فرستاده خدا به قوم لوط می‌باشیم.
- ❖ و زن ابراهیم ایستاده بود که (از فرط شوق) متبسم (یا حائض) گردید، پس ما آن زن را به فرزندى به نام اسحاق و سپس (فرزندش) یعقوب بشارت دادیم.
- ❖ زن گفت: ای وای! آیا می‌شود من بزایم با آن‌که پیری سالخورده‌ام و شوهرم نیز مردی پیر و فرتوت است؟ این چیزی بسیار شگفت‌انگیز است.
- ❖ فرشتگان با او گفتند: آیا از کار خدا عجب داری؟
- ❖ (عجب مدار) که رحمت و برکات خدا مخصوص شما اهل بیت است.
- ❖ زیرا خدا بسیار ستوده صفات و بزرگوار است.

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ ۖ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِידٍ ﴿٦٩﴾ فَمَّا رَآ أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ۚ قَالُوا لَا تَخَفْ ۖ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٠﴾ وَأَمْرَاتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾ قَالَتْ يَوَيْلَتَىٰ ءَأَلِدُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا ۖ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧٢﴾ قَالُوا أَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ ۖ رَحْمَتُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ ۖ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ ﴿٧٣﴾

۶۷- ابراهیم از خدا می خواهد که شهر مکه در امنیت و رونق و برکت و کعبه مرکز توحید و عبادت باشد (ابراهیم- آیات ۳۵ الی ۳۷)

- ❖ و (یا دآر) وقتی که ابراهیم عرض کرد: پروردگارا، این شهر (مکه) را مکان امن و امان قرار ده و من و فرزندانم را از پرستش بتان دور دار.
- ❖ پروردگارا، این بتان (و بت تراشان) بسیاری از مردم را گمراه کردند.
- ❖ پس هر کس (در راه توحید و خداپرستی) پیرو من است او از من است.
- ❖ و هر که مخالفت من کند (و راه شرک و عصیان پوید اختیارش با توست که) تو خدای بسیار بخشنده و مهربانی.
- ❖ پروردگارا، من برخی از ذریه و فرزندان خود را به وادی بی کشت و زرعی نزد بیت الحرام تو مسکن دادم.
- ❖ پروردگارا، تا نماز را به پا دارند.
- ❖ پس تو دل هایی از مردمان را به سوی آن ها مایل گردان.
- ❖ و به انواع ثمرات آن ها را روزی ده.
- ❖ باشد که شکر تو به جای آرند.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامَ ۖ رَبِّ إِيَّاهُنَّ أَضَلَّلْنَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ ۖ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي ۖ وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾ رَبَّنَا إِنِّي أَصْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

۶۸- ابراهیم خلیل، آزر را به توحید دعوت می کند (مریم- آیات ۴۱ الی ۴۸)

- ❖ و یاد کن در کتاب خود شرح حال ابراهیم را که او شخص بسیار راستگو و پیغمبری بزرگ بود.
- ❖ هنگامی که با پدر خود (یعنی عموی خویش آزر) گفت: ای پدر، چرا بتی جماد را که چشم و گوش (و حس و هوشی) ندارد و هیچ رفع حاجتی از تو نتواند کرد پرستش می کنی؟
- ❖ ای پدر، مرا (از وحی خدا) علمی آموختند که تو را آن علم نیاموخته اند.
- ❖ پس تو مرا پیروی کن تا به راه راست هدایت کنم.
- ❖ ای پدر، هرگز شیطان را نپرست که شیطان سخت با خدای رحمان مخالفت و عصیان کرد.
- ❖ ای پدر، از آن سخت می ترسم که از خدای مهربان بر تو قهر و عذاب رسد و (به دوزخ) با شیطان یار و یاور باشی.
- ❖ گفت: ای ابراهیم، تو مگر از خدایان من روگردان و بی عقیده شدی؟
- ❖ چنانچه دست (از مخالفت بتان) برنداری بی گمان تو را سنگسار کنم!!
- ❖ و گر نه سال ها از من به دور باش.

❖ باز ابراهیم گفت: سلامت باشی، من از خدای خود برای تو آمرزش خواهم خواست، که او بسیار در حق من مهربان است.

❖ من از شما و بتانی که به جای خدا می‌پرستید دوری کرده و خدای یکتایم را می‌خوانم و امیدوارم که چون او را بخوانم از درگاه لطفش محروم نمانم (و مرا از شر مشرکان حفظ کند).

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٤١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَأْتِبِتْ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾ يَأْتِبِتْ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾ يَأْتِبِتْ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾ يَأْتِبِتْ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾ قَالَ أَرَأَيْتَ أَنْتَ عَنْ ءَالِهَتِي يَتَّبِعُهُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا ﴿٤٦﴾ قَالَ سَلِمَ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿٤٧﴾ وَأَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ﴿٤٨﴾

۶۹- ابراهیم خلیل (ع) در میان بت های مشرکین، بت بزرگ را شکست!! (انبیاء- آیات ۵۱ الی ۷۰)

❖ و همانا ما پیش از این ابراهیم را کاملاً به رشد و کمال خود رسانیدیم (تا بیرق توحید و خداپرستی را در عالم برافرازد) و ما به شایستگی او بر این مقام دانا بودیم.

❖ هنگامی که با پدرش (یعنی عمویش) و با قومش گفت: این مجسمه‌های بی‌روح و بت‌های بی‌اثر چیست که شما به خدایی می‌پرستید و بر آن عمری متوقف شده‌اید؟

❖ آن‌ها ابراهیم را پاسخ دادند که ما پدران خود را بر پرستش این بتان یافته‌ایم (و ما پیروی آن‌ها خواهیم کرد).

❖ ابراهیم گفت: همانا شما خود و پدرانتان همه سخت در گمراهی بوده و هستید.

❖ قوم به ابراهیم گفتند: آیا تو (بر علیه شرک و اثبات توحید) حرف حق و حجت قاطعی برای ما آورده‌ای یا سخنی به بازیچه و هزل می‌رانی؟

❖ ابراهیم پاسخ داد که خدای شما همان خدایی است که آفریننده آسمان‌ها و زمین است و من بر این سخن به یقین گواهی می‌دهم.

❖ و به خدا قسم که من این بت‌های شما را چاره‌ای کنم (و با هر تدبیری توانم درهم می‌شکنم) بعد از آن که شما (برای تفرج و رسوم عید به صحرا روید و از بتخانه) روی گردانید.

❖ (در آن موقع به بتخانه شد) و همه‌ی بت‌ها را درهم شکست به جز بت بزرگ آن‌ها را تا (در مقام شکایت) به او رجوع کنند.

❖ قوم ابراهیم گفتند: کسی که چنین کاری با خدایان ما کرده همانا بسیار ستمکار است. (آنان که لعن بتان را از ابراهیم شنیده بودند)

- ❖ گفتند که ما جوانی ابراهیم نام را شنیده‌ایم که بتان را (به بدی و زشتی) یاد می‌کرد.
- ❖ قوم گفتند: او را حاضر سازید در حضور جماعت تا بر این کار او گواهی دهند.
- ❖ به او گفتند: ای ابراهیم آیا تو با خدایان ما چنین کردی؟
- ❖ ابراهیم (در مقام احتجاج) گفت: بلکه این کار را بزرگ آن‌ها کرده است، شما از این بتان سؤال کنید اگر سخن می‌گویند.
- ❖ آن گاه با خود فکر کردند و با هم گفتند: البته شما ستمکارید (که این بتان عاجز و بی‌اثر را می‌پرستید نه ابراهیم که آن‌ها را درهم شکسته است).
- ❖ و سپس همه سر به زیر شدند و گفتند: تو می‌دانی که این بتان را نطق و گویایی نیست.
- ❖ ابراهیم گفت: پس چرا خدا را (که هر نفعی به دست اوست) رها کرده و بت‌هایی را می‌پرستید که هیچ نفع و ضرری برای شما ندارند؟ اف بر شما و بر آنچه به جز خدای یکتا می‌پرستید، آیا شما عقل خود را هیچ کار نمی‌بندید؟
- ❖ قوم گفتند: ابراهیم را بسوزانید و خدایان خود را یاری کنید اگر (بر رضای خدایان) کاری خواهید کرد.
- ❖ (پس آن قوم آتشی سخت افروختند و ابراهیم را در آن افکندند) ما خطاب کردیم که ای آتش سرد و سالم برای ابراهیم باش (آتش به خطاب خدا گل و ریحان گردید).
- ❖ و قوم در مقام کید و کینه‌ی او برآمدند.
- ❖ و ما (کیدشان را باطل کرده) آن‌ها را به سخت‌ترین زیان و حسرت انداختیم.

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُسْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ ﴿٥١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عِبَادِينَ ﴿٥٣﴾ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٥٤﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَى ذَلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾ وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَمَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُولُوا مُدْبِرِينَ ﴿٥٧﴾ فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾ قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾ قَالُوا سَمِعْنَا فَتَى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٠﴾ قَالُوا فَاتُوا بِهِ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾ قَالُوا ءَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٢﴾ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٣﴾

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ نُكِسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَٰؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾ أَفَلَا تَكُمَّرُ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِن كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾ قُلْنَا يَنَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾ وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾

۷۰- ابراهیم کعبه را برای مناسک و اجرای احکام حج و پرستش خدا آماده نمود (حج- آیات ۲۶ الی ۳۲)

(۱) (اجرای احکام حج که خداوند به ابراهیم خلیل (ع) دستور داده است):

- (۱) و (یاد آر) آن گاه که ما ابراهیم را در آن بیت الحرام تمکین دادیم.
- (۲) (و به او وحی کردیم) که با من هیچ کس را شریک و انباز نگیر.
- (۳) و خانه مرا برای طواف حاجیان و نمازگزاران و رکوع و سجودکنندگان (از لوث بتان و بت پرستان) پاک و پاکیزه دار.
- (۴) و در میان مردم به (اداء مناسک) حج اعلام کن.
- (۵) تا خلق پیاده و سواره بر شتران لاغر اندام تیزرو از هر راه دور به سوی تو جمع آیند.
- (۶) تا (در آن جا) بر سر منافع (دنیوی و اخروی بسیار) خود حضور یابند.
- (۷) و نام خدا را در ایامی معین یاد کنند که آن ها را از حیوانات بهائم (یعنی شتر و گاو و گوسفند) روزی داده است.
- (۸) پس از آن تناول کرده و فقیران بیچاره را نیز (از قربانی ها) طعام دهید.
- (۹) آن گاه باید مناسک حج و حلق و تقصیر را به جای آرند (یعنی سر بتراشند و ناخن و موی بسترند تا از احرام به در آیند)
- (۱۰) و به هر نذر و عهده‌ی که (در حج) کردند (یا به هر پیمانی که با خدا و خلق بسته‌اند) وفا کنند.
- (۱۱) و طواف را گرد خانه عتیق (بیت الحرام کعبه) به جای آرند.
- (۱۲) این است (احکام حج) و هر کس اموری را که خدا حرمت نهاده بزرگ و محترم شمارد البته این برایش نزد خدا بهتر خواهد بود.

(۲) (احکام و شعائر الهی را محترم دارید و بطور خالص خدا را پرستید):

- (۱۳) و چهارپایان غیر آن چه تلاوت خواهد شد [در سوره مائده آیه ۳ آمده است. (م)] همه برای شما حلال گردید.
- (۱۴) پس از پلید حقیقی یعنی بت ها اجتناب کنید.
- (۱۵) و نیز از قول باطل (مانند دروغ و شهادت ناحق و سخنان لہو و غنا) دوری گزینید.
- (۱۶) و خاص و خالص بی هیچ شائبه‌ی شرک، خدا را پرستید.

(۱۷) و هر کس به خدا شرک آرد (در عجز و بیچارگی) بدان ماند که از آسمان درافتد و مرغان (در فضا) بدنش را به منقار (قطعه قطعه) برابند یا بادی تند او را به مکانی دور (از هر وسیله نجات) درافکند.

(۱۸) این است (سخن حق) و هر کس شعائر (دین) خدا را بزرگ و محترم دارد این از صفت دل‌های با تقواست.

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ
وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿۱۷﴾ وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ
كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿۱۸﴾ لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ
بَهِيمَةٍ الْأَنْعَامِ ۖ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا أَلْبَابِيسَ الْفَقِيرِ ﴿۱۹﴾ ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نُذُورَهُمْ
وَلِيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿۲۰﴾ ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ حَيْرٌ لَهُ ۖ عِنْدَ رَبِّهِ ۖ وَأُحِلَّتْ
لَكُمْ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ۖ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿۲۱﴾
حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي
بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿۲۲﴾ ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿۲۳﴾

۷۱- خدایی که حضرت ابراهیم خلیل (ع) به انسان‌ها معرفی می‌کند (شعراء- آیات ۶۹ الی ۸۲)

و (ای رسول) حکایت ابراهیم را بر امت بیان کن:

- ❖ هنگامی که با پدر (یعنی عمو، زیرا پدران پیغمبران همه موحدند) و با قومش گفت: شما چه معبودی را می‌پرستید؟
- ❖ جواب دادند که ما بت‌هایی را می‌پرستیم و ثابت بر پرستش آن‌ها بوده و هستیم.
- ❖ ابراهیم گفت: آیا هر گاه این بت‌های جماد را بخوانید سخن شما را می‌شنوند؟ یا به حال شما هیچ سود و زیانی توانند داشت؟
- ❖ گفتند: (نه) بلکه ما پدران خود را بر پرستش این بتان یافته‌ایم (و هر چند جماد بی‌اثری باشند می‌پرستیم).
- ❖ ابراهیم باز به آن‌ها گفت: آیا می‌دانید که این بت‌هایی که شما مردم اینک می‌پرستید، و پدران شما از قدیم می‌پرستیدند، آن‌ها مرا دشمن‌اند جز خدای یکتای عالمیان؟
- ❖ همان خدایی که مرا بیافرید
- ❖ و به راه راستم هدایت می‌فرماید.
- ❖ و همان خدایی که مرا غذا می‌دهد و سیراب می‌گرداند.

- ❖ و چون بیمار شوم مرا شفا می دهد.
- ❖ و همان خدایی که مرا (از حیات چند روزه دنیا) می میراند و سپس (به حیات ابدی آخرت) زنده می گرداند.
- ❖ و همان خدایی که چشم امید دارم که روز جزا گناهم را بپامرزد.

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٦﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَلُّهَا عَافِيَيْنَ ﴿٦٨﴾ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٦٩﴾ أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَالِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٢﴾ أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٣﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٤﴾ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٥﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٦﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٧٧﴾ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿٧٨﴾ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٧٩﴾

(شعراء-آیات ۸۳ الی ۸۷)

۷۲-خواسته ها و دعا‌های ابراهیم از درگاه الهی

دعا‌های ابراهیم (ع) از خداوند:

- ❖ بارالها، مرا حکمی ببخش (بر این مشرکان فرمانروایی ده) و به (رسل و) بندگان صالح خود ملحق ساز.
- ❖ و نامم بر زبان اقوام آتیه نیکو، و سخنم دلپذیر گردان.
- ❖ و مرا از وارثان بهشت پرنعمت قرار ده.
- ❖ و از پدرم (یعنی عمویم) درگذر، که وی سخت از گمراهان است.
- ❖ و روزی که خلق را از قبرها برانگیزند در آن روز مرا رسوا (و هلاک) مگردان.

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقِّنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿٨٢﴾ وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٣﴾ وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٤﴾ وَأَغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٨٥﴾ وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٦﴾

(شعراء-آیات ۸۸ الی ۹۴)

۷۳-نقطه نظرات و دیدگاه حضرت ابراهیم نسبت به معاد (قیامت)

- ۱) آن روزی که مال و فرزندان (هیچ به حال انسان) سود نبخشند.
- ۲) و تنها آن کس سود برد که با دل با اخلاص پاک (از شرک و ریب و ریا) به درگاه خدا آید.
- ۳) و بهشت را به اهل تقوا نزدیک سازند.
- ۴) و دوزخ را بر گمراهان پدیدار گردانند.

۵) و به کافران گفته شود: بتهایی که پرستش می‌کردید به کجا شدند؟ آن بتهایی که به جای خدا

پرستش می‌کردید آیا می‌توانند به شما اینک یاری کرده یا از جانب خود دفاع کنند؟

۶) در آن حال کافران و معبودان باطلشان هم به رو در آتش دوزخ افتند.

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾

وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ﴿٩١﴾ وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩٢﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ

يَنْصُرُونَ ﴿٩٣﴾ فَكَبِّكُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ﴿٩٤﴾

۷۴- اصول دعوت و رسالت حضرت ابراهیم (ع) برای مبارزه با بت پرستی و استواری بنیان های توحید (صافات-آیات ۸۳ الی ۱۱۳)

۱) (ابراهیم به قومش گفت: چرا به پرستش بتان مشغولید؟)

❖ و از پیروان نوح (در دعوت به توحید و خدا پرستی) به حقیقت ابراهیم (خلیل) بود.

❖ که با قلبی پاک و سالم (از شرک) به سوی پروردگار خویش آمد.

❖ هنگامی که با پدر (یعنی عموی) خود و قومش گفت: شما به پرستش چه مشغولید؟

❖ آیا رواست که به دروغ خدایانی به جای خدای یکتا بر می‌گزینید؟

❖ پس در این صورت به خدای جهانیان چه گمان می‌برید (و از قهر و انتقام خدا چگونه نمی‌ترسید)؟

۲) (ابراهیم گفت: آیا سزااست که همان بتهایی که می‌تراشید، بپرستید؟)

❖ آن گاه (ابراهیم تدبیری اندیشید و) به ستارگان آسمان نگاهی کرد.

❖ و با قومش گفت که من بیمارم (و نتوانم به جشن عید بتان آیم). قوم از او دست کشیده برگشتند (و

از بتخانه در پی نشاط عید به باغ و صحرا شتافتند).

❖ ابراهیم (که بتخانه را خلوت یافت) قصد بتهای آنان کرد و گفت: آیا شما غذا نمی‌خورید؟ چرا

سخن نمی‌گویید؟ (شما چه خدایان بی‌اثر باطلی هستیدا) و محکم (با تبر) بر بتان زد (و جز بت

بزرگ همه را درهم شکست).

❖ قوم (آگاه شدند و) با شتاب (از پی انتقام) به سوی او آمدند.

❖ ابراهیم گفت: آیا رواست که شما چیزی به دست خود بتراشید و آن را پرستش کنید؟ در صورتی که

شما و آن چه (از بتان) می‌سازید همه را خدا آفریده.

❖ (قوم حجت و برهانش نشیندند و) گفتند: باید بر او آتشخانه‌ای بسازید و او را در آتش افکنید.

❖ نمرودیان قصد مکر و ستمش کردند ما هم آنان را خوار و نابود ساختیم (و آتش را بر او گلستان

کردیم).

۳) (ابراهیم در خواب می‌بیند که باید فرزندش را قربانی کند):

❖ و ابراهیم (پس از نجات از بیداد نمرودیان به قومش) گفت: من (با کمال اخلاص) به سوی خدای

خود می‌روم که البته هدایت‌م خواهد فرمود.

❖ بار الهاء، مرا فرزند صالحی که از بندگان شایسته تو باشد عطا فرما.

- ❖ پس مژده‌ی پسر بردباری به او دادیم. آن گاه که (آن پسر رشد یافت و) با او به سعی و عمل شتافت. (یا در جهد و عبادت یا در سعی صفا و مروه با پدر همراه شد)
- ❖ ابراهیم گفت: ای فرزند عزیزم، من در عالم خواب چنین می‌بینم که تو را قربانی (راه خدا) می‌کنم، در این واقعه تو را چه نظری است؟
- ❖ جواب داد: ای پدر، هر چه مأموری انجام ده که ان‌شاءالله مرا از بندگان با صبر و شکیبا خواهی یافت.
- ❖ پس چون هر دو تسلیم امر حق گشتند و او را (برای کشتن) به روی در افکند.
- ❖ و ما در آن حال (که کرد به گلوی کشید) خطاب کردیم که ای ابراهیم، تو مأموریت عالم رؤیا را انجام دادی (کرد را از گلوی بردار). ما نیکوکاران را چنین نیکو پاداش می‌دهیم.
- ❖ این ابتلا همان امتحانی است که (حقیقت حال اهل ایمان را) روشن می‌کند (که در راه خدا از هر چیز می‌گذرند).
- ❖ و بر او (گوسفندی فرستاده و) ذبح بزرگی فدا ساختیم.
- ❖ و ثنای او را در میان آیندگان وا گذاردیم.

(۴) (ما به ابراهیم اسحاق را عطاء کردیم):

- ❖ سلام و تحیت خدا بر ابراهیم باد.
 - ❖ ما نیکوان را این چنین پاداش نیکو می‌دهیم.
 - ❖ زیرا او از بندگان با ایمان ما بود.
 - ❖ و باز مژده‌ی فرزندش اسحاق را که پیغمبری از شایستگان است به او دادیم.
 - ❖ و بر ابراهیم و اسحاق برکت و خیر بسیار عطا کردیم.
 - ❖ و از فرزندان‌شان برخی صالح و نیکوکار و برخی دانسته و آشکار به نفس خود ستمکار شدند.
- وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لِإِبْرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾ إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾ أَفِيفًا ءَالِهَةً دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٦﴾ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٨﴾ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾ فَرَاغَ إِلَىٰ ءَالِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٩١﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ﴿٩٢﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ ﴿٩٣﴾ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزِفُونَ ﴿٩٤﴾ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ﴿٩٥﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا أَبْنَاؤُا لَهُ بُنَيْنًا فَالْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ ﴿٩٧﴾ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿٩٨﴾ وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيِّدِينَ ﴿٩٩﴾ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٠﴾ فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعَىٰ قَالَ يَبْنَىٰ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي

أَذْهَكَ فَأَنْظِرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَتَأَبَّتْ أَفْعَلُ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿١٢﴾ فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٣﴾ وَنَدَيْنَاهُ أَنْ يَتَّكِئْهُمَا ﴿١٤﴾ قَدْ صَدَّقَتِ الرُّيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾ إِنَّ هَذَا هُوَ الْبَلَاءُ الْأَمِينُ ﴿١٦﴾ وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٨﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٩﴾ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٠﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١﴾ وَدَشَرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٢﴾ وَبَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿٢٣﴾

۷۵- در راه و روش ابراهیم اسوه حسنه ای (نمونه کاملی از یک انسان خداپرست) برای شماست (ممتحنه- آیات ۴ الی ۶)

- ❖ برای شما مؤمنان بسیار پسندیده و نیکوست که به ابراهیم و اصحابش اقتدا کنید.
- ❖ که آنها به قوم (مشرك) خود گفتند: ما از شما و بتهای شما که به جای خدا می‌پرستید به کلی بیزاریم.
- ❖ ما مخالف و منکر شمایم.
- ❖ و همیشه میان ما و شما کینه و دشمنی خواهد بود تا وقتی که تنها به خدای یگانه ایمان آرید.
- ❖ الا آنکه ابراهیم به پدر (یعنی عموی) خود گفت: (اگر ایمان آری) من برای تو از خدا آمرزش می‌طلبم (که از شرک و عصیان گذشته تو درگذرد) و (هر گاه ایمان نیاوری) دیگر من بر نجات تو از (قهر و غضب) خدا هیچ کاری نتوانم کرد.
- ❖ بار اله، ما بر تو توکل کردیم.
- ❖ و رو به درگاه تو آوردیم.
- ❖ و بازگشت تمام خلق به سوی توست.
- ❖ پروردگارا، ما را مایه فتنه و امتحان کافران مگردان.
- ❖ و پروردگارا، ما را بیامرز که تنها تویی که (بر هر کار) بسیار مقتدری و (به صلاح خلق) کاملاً آگاهی.

كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءُؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٤﴾ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ

الْحَمِيدُ ﴿٦﴾

۸- آئین اسلام، دین خاتم و هدایت

۷۶- دین خدا فقط آئین اسلام است، هر که به آن ایمان آورد هدایت می شود (آل عمران آیات ۱۱۹ الی ۲۰)

- ❖ همانا دین (پسندیده) نزد خدا آیین اسلام است.
- ❖ و اهل کتاب راه اختلاف نپیمودند مگر پس از آگاهی به حقانیت آن، و این خلاف را از راه حسد در میان آوردند.
- ❖ و هر کس به آیات خدا کافر شود (بترسد که) محاسبه خدا زود خواهد بود.
- ❖ پس اگر با تو (برای مخالفت با دین حق، به باطل) احتجاج کنند.
- ❖ بگو: من و پیروانم خود را تسلیم امر خدا نموده ایم.
- ❖ و بگو با اهل کتاب و با امیان: آیا شما هم (چون حق پدیدار شود) تسلیم حق شده و ایمان آرید؟
- ❖ و چنانچه ایمان آرند هدایت یافته اند.
- ❖ و اگر (از حق) روی گردانند بر تو چیزی جز تبلیغ (دین خدا) نیست.
- ❖ و خداوند به حال بندگان بیناست.

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ۚ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١١٩﴾ فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسَلَّمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ ۚ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ ۚ أَسَلَّمْتُ ۚ فَإِنْ أَسَلَّمُوا فَقَدْ أَهْتَدُوا ۚ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٢٠﴾

۷۷- اگر کسی غیر از اسلام که دین همه انبیاء است مکتب دیگری را بپذیرد از او قبول نمی شود!! (آل عمران - آیات ۸۴ الی ۸۵)
بگو(ای رسول خدا محمد(ص):

- ❖ ما به خدای عالم و شریعت و کتابی که به خود ما نازل شده و آن چه به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزنداناش نازل شده و آن چه به موسی و عیسی و پیغمبران دیگر از جانب پروردگارشان داده شده (به همه ایمان آورده ایم) فرقی میان هیچ یک از پیغمبران نگذاریم و ما مطیع فرمان خداییم.
- ❖ هر کس غیر از اسلام دینی اختیار کند هرگز از وی پذیرفته نیست، و او در آخرت از زیانکاران است.

قُلْ ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾
وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٥﴾

۷۸- همه باید از آئین پاک توحیدی ابراهیم که هیچگونه شرک در آن راه ندارد، پیروی کنند (آل عمران-آیه ۹۵)

❖ بگو: سخن خدا راست است.

❖ پس باید از آیین ابراهیم پیروی کنید.

❖ که بر آیین پاک توحید بود.

❖ و هرگز از مشرکان نبود.

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٥﴾

۷۹- امروز دین شما به اتمام رسیده است (مائده-آیه ۳)

❖ امروز کافران از این که به دین شما دستبرد زنند و اختلالی رسانند طمع بریدند.

❖ پس شما از آن‌ها بیمناک نگشته و از من بترسید.

❖ امروز (به عقیده امامیه و برخی اهل سنت روز غدیر خم و خلافت علی (ع) است) دین شما رابه حد کمال رسانیدم.

❖ و بر شما نعمتم را تمام کردم.

❖ و بهترین آیین را که اسلام است برایتان برگزیدم.

الْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ ۚ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ﴿٨٥﴾

۸۰- برای هر قومی از شما (که پیامبری آمده است) طریقه و شریعتی مقرر شده است (مائده-آیه ۴۸)

❖ ما برای هر قومی از شما شریعت و طریقه‌ای مقرر داشتیم.

❖ و اگر خدا می‌خواست همه شما را یک امت می‌گردانید، و لیکن (این نکرد) تا شما را به احکامی که در کتاب خود به شما فرستاد بیازماید.

❖ پس به کارهای نیک سبقت گیرید، که بازگشت همه شما به سوی خداست و در آن‌چه اختلاف می‌نمایید شما را به (حقیقت) آن آگاه خواهد ساخت.

لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا
ءَاتَكُم ۖ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾

۸۱- اگر به دین حق مرتد شوید بجای شما مؤمنین سرافراز و مقتدری به نصرت اسلام خواهند آمد (مائده-آیه ۵۴)

ای گروهی که ایمان آورده‌اید:

- ❖ هر که از شما از دین خود مُرتد شود به زودی خدا قومی را که بسیار دوست دارد و آن‌ها نیز خدا را دوست دارند و نسبت به مؤمنان سرافکنده و فروتن و به کافران سرافراز و مقتدرند (به نصرت اسلام) برانگیزد.
- ❖ که در راه خدا جهاد کنند.
- ❖ و (در راه دین) از نکوهش و ملامت احدی باک ندارند.
- ❖ این است فضل خدا، به هر که خواهد عطا کند و خدا را رحمت وسیع بی‌متهاست و (به احوال همه) دانا است.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا مَنْ يَّرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِيْنِهٖ فَسَوْفَ يٰۤاتِي اللّٰهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّوْنَهُ اٰذِلَّةٍ عَلٰى
الْمُؤْمِنِيْنَ اَعِزَّةٍ عَلٰى الْكٰفِرِيْنَ تُجَاهِدُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا تَخَافُوْنَ لَوْمَةَ لَآئِمٍۭ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ
يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿٥٤﴾

۸۲- با کسانی که دین شما را به فسوس و بازیچه گرفتند، دوستی نکنید (مائده-آیه ۵۷)

- ❖ ای اهل ایمان، با آن گروه از اهل کتاب و کافران که دین شما را به فسوس و بازیچه گرفتند دوستی نکنید.
- ❖ و از خدا بترسید اگر به او ایمان آورده‌اید.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا دِيْنََكُمْ هُزُوًا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِيْنَ اٰوْتُوْا الْكِتٰبَ مِنْ
قَبْلِكُمْ وَالْكَفٰرَ اَوْلِيَآءَ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿٥٧﴾

۸۳- ای اهل کتاب مانند آن کسانی که گمراه شده اند در دین خود غلو نکنید (مائده-آیه ۷۷)

- ❖ بگو: ای اهل کتاب، در دین خود به ناحق غلو نکنید.
- ❖ و از پی خواهش‌های آن گروه که خود پیش از این گمراه شدند و بسیاری را گمراه کردند و از راه راست دور افتادند نروید.

قُلْ يٰۤاَهْلَ الْكِتٰبِ لَا تَغْلُوْا فِيْ دِيْنِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوْا اَهْوَاَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوْا مِنْ
قَبْلُ وَاَضَلُّوْا كَثِيْرًا وَضَلُّوْا عَنْ سَوَآءِ السَّبِيْلِ ﴿٧٧﴾

۸۴- کسانی که دین را بازیچه و سرگرمی خود قرار داده اند شرابی از حمیم نوشانده می شوند!! (انعام-آیه ۷۰)

(کسانی که دین را بازیچه قرار داده اند):

- ❖ و آنان را که دین خود را بازیچه و سرگرمی گرفتند.
- ❖ و زندگانی دنیا آن‌ها را فریب داد.
- ❖ به حال خود واگذار.

- ❖ همین قدر (آن‌ها را) به این قرآن تذکر ده.
- ❖ تا مبدا کسی به عمل خود عاقبت گرفتار شود و او را جز خدا دادرس و شفیع نباشد.
- ❖ و اگر هر چه (برای آسایش خود از عذاب) فدا دهد از او نپذیرند.
- ❖ آن‌ها همان کسانی هستند که عاقبت به کیفر اعمالشان به هلاکت می‌رسند.
- ❖ و به کیفر کفرشان شرابی از حمیم جهنم و عذابی دردناک دارند.

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتَهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكَرَ بِهِمْ أَنْ تَبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

۸۵- جهت خود را تنها بسوی دین پاک الهی اسلام بگردانید که فطرت خلق را بر اساس آن آفرید (روم-آیات ۳۰ الی ۳۱)

- ۱) پس تو مستقیم روی به جانب آیین پاک اسلام آور در حالی که از همه کیش‌ها روی به خدا آری.
- ۲) و پیوسته از طریقه‌ی دین خدا که فطرت خلق را بر آن آفریده است پیروی کن.
- ۳) که هیچ تغییری در خلقت خدا نباید داد.
- ۴) این است آیین استوار حق.
- ۵) و لیکن اکثر مردم (از حقیقت آن) آگاه نیستند.
- ۶) (شما اهل ایمان با پیروی همین دین فطرت) به درگاه خدا باز آیید.
- ۷) و خداترس باشید.
- ۸) و نماز به پا دارید.
- ۹) و هرگز از فرقه‌ی مشرکان نباشید.

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾ مُبِينٌ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٧٢﴾

۸۶- قرآن از جانب خدا به حق نازل شده است و دین خالص برای خداست (زمر-آیات ۱ الی ۳)

- ❖ این کتاب (عظیم‌الشان قرآن) از جانب خدای مقتدر حکیم نازل گردیده است.
- ❖ ما این کتاب را بر تو به حق فرستادیم.
- ❖ پس (به شکرانه‌ی این نعمت بزرگ) خدای را پرستش کن در حالی که دین را برای او خالص گردانیده باشی (و دل از غیر حق بگردانی).
- ❖ آگاه باشید که دین خالص (بی‌هیچ شرک و ریا) برای خداست.

- ❖ و آنان که غیر خدا را (چون بتان و فرعونان) به دوستی و پرستش برگرفتند (وگفتند) ما آن بتان را نمی‌پرستیم مگر برای اینکه ما را به درگاه خدا نیک مقرب گردانند.
- ❖ خدا البته (این عذر نپذیرد و) میان آن‌ها در آن‌چه اختلاف می‌کنند حکم خواهد کرد.
- ❖ که خدا هرگز آن کس را که بسیار دروغگو و کافر نعمت است هدایت نخواهد کرد.

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣﴾

۸۷- پیامبر اسلام (ص): مأمورم تا دینم را برای خدای عالم خالص گردانم (زمر-آیات ۱۱ الی ۱۵)

- (۱) (ای رسول) بگو که من خود مأمورم که تنها خدا را پرستش کنم.
 - (۲) و دین را برای او خالص گردانم (و هرگز شرک نیاورم).
 - (۳) و باز مأمورم که در اسلام و در تسلیم امر خدا مقام اولیّت را دارا باشم.
 - (۴) باز بگو که من اگر خدای خود را نافرمانی کنم البته از عذاب روز بزرگ قیامت می‌ترسم.
 - (۵) باز بگو: من خدای یکتا را می‌پرستم و دینم را خاص و خالص برای او می‌گردانم (و غیر او را باطل محض می‌دانم). شما هم هر که را می‌خواهید جز خدا بپرستید (که از غیر خدا جز زیان نمی‌بینید).
- قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١﴾ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٢﴾ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ﴿٤﴾ فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِّنْ دُونِهِ ۚ..... ﴿٥﴾

۸۸- در آئین پیامبران که از جانب خداست چگونه از طریق ناسپاسان اختلاف ایجاد شد (شوری-آیات ۱۳ الی ۱۶)

- (۱) خدا شرع و آیینی که برای شما مسلمین قرار داد حقایق و احکامی است که نوح را هم به آن سفارش کرد.
- (۲) و بر تو نیز همان را وحی کردیم.
- (۳) و به ابراهیم و موسی و عیسی هم آن را سفارش نمودیم که دین خدا را بر پا دارید.
- (۴) و هرگز تفرقه و اختلاف در دین مکنید.
- (۵) مشرکان را که به خدای یگانه و ترک بتان دعوت می‌کنی (قبولش) بسیار در نظرشان بزرگ می‌آید. (باری از انکار آنها میندیش که) خدا هر که را بخواهد به سوی خود (و مقام رسالت خویش) برمی‌گزیند.

- ۶) و هر که را به درگاه خدا به تضرع و دعا باز آید هدایت می‌فرماید.
- ۷) و مردم (در دین) راه تفرقه و اختلاف نپیمودند مگر پس از آنکه علم و برهان (از جانب حق) بر آنها آمد.
- ۸) و لیکن دانسته برای تعدی و ظلم به یکدیگر اختلاف کردند.
- ۹) و اگر آن کلمه (رحمت) از (لطف) خدا سبقت نگرفته بود (که) تا وقتی معین (تعجیل در عذاب نکند) البته میان مردم (ستمکار) حکم (به هلاک) می‌شد.
- ۱۰) و آنان که پس از گذشتگان وارث کتاب آسمانی شدند (مانند یهود و نصارا) در آن کتاب آسمانی سخت در شک و ریب بماندند .
- ۱۱) بدین سبب تو همه را (به دین اسلام و کلمه توحید) دعوت کن.
- ۱۲) و چنانکه مأموری پایداری کن.
- ۱۳) و پیرو هوای نفس مردم مباش.
- ۱۴) و بگو که من به کتابی که خدا فرستاد (قرآن) ایمان آورده‌ام.
- ۱۵) و مأمورم که میان شما به عدالت حکم کنم، خدای یگانه پروردگار همه ما و شماست.
- ۱۶) (پاداش) عمل ما بر ما و عمل شما بر شماست (و پس از تبلیغ رسالت) دیگر هیچ حجت و گفت و گویی بین ما و شما باقی نیست.
- ۱۷) خدا (روز جزا برای حکم حق) میان ما جمع می‌کند و بازگشت همه به سوی اوست.
- ۱۸) و آنان که در دین خدا (از حسد و عناد با رسولش) جدل و احتجاج برانگیزند پس از آنکه خلق دعوت او را پذیرفتند حجت آنها نزد خدا لغو و باطل است و بر آنها قهر و غضب و عذاب سخت خواهد بود.

شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴿١٣﴾ وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٤﴾ فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ ءَامَنْتُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيَّ مِنْ كِتَابِ رَبِّي وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمُ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ لَا حُجَّةَ

بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ تَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾ وَالَّذِينَ تَحَوَّلُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجِيبَ لَهُمْ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿١٦﴾

۸۹- پیامبر اسلام (ص) با دین حق بر همه مکتب ها پیروز شد (فتح-آیه ۲۸)

- ❖ او خدایی است که رسول خود را با هدایت (قرآن) و دین حق فرستاد.
- ❖ تا آن را بر همه ادیان دنیا غالب گرداند.
- ❖ و (بر حقیقت این سخن) گواهی خدا کافی است.

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

۹۰- خداوند نور هدایت دین خود را کامل می کند (صف-آیات ۸ الی ۹)

- ❖ کافران می خواهند تا نور خدا را به گفتار باطل (و طعن و مسخره) خاموش کنند.
- ❖ و البته خدا نور خود را هر چند کافران خوش ندارند کامل و محفوظ خواهد داشت.
- ❖ اوست خدایی که رسولش (محمد مصطفی صلی الله علیه و آله) را به هدایت خلق و ابلاغ دین حق فرستاد.
- ❖ تا آن را هر چند مشرکان خوش ندارند بر همه ادیان عالم غالب گرداند.

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٢٩﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٠﴾

۹- اسماعیل ذبیح الله، فرزند ابراهیم جد اعلای حضرت رسول (ص)

۹۱- تقاضاها و خواسته های ابراهیم و اسماعیل پس از برافراشتن دیوارهای خانه کعبه (بقره-آیات ۱۲۷ الی ۱۳۱)

- و (یاد آر) وقتی که ابراهیم و اسماعیل دیوارهای خانه کعبه را بر می افراشتند عرض کردند:
- ❖ پروردگارا (این خدمت) از ما قبول فرما، که تویی که (دعای خلق را) شنوا و (به اسرار همه) دانایی.
- ❖ پروردگارا، دل ما را تسلیم فرمان خود گردان.
- ❖ و فرزندان ما را نیز امتی تسلیم و رضای خود بدار.
- ❖ و راه پرستش و طاعت را به ما بنما.
- ❖ و بر ما (وظیفه بندگی را) سهل و آسان گیر، که تویی توبه پذیر و مهربان.
- ❖ پروردگارا، در میان آنان رسولی از خودشان برانگیز که بر آنان تلاوت آیات تو کند.
- ❖ و آنان را علم کتاب و حکمت بیاموزد.
- ❖ و روانشان را (از هر زشتی) پاک و منزه سازد، که تو بر هر کار که خواهی قدرت و علم کامل داری.

- ❖ و چه کس از آیین پاک ابراهیم روی گرداند به جز مردم بی‌خرد؟! زیرا ما ابراهیم را در دنیا (به شرف رسالت) برگزیدیم و البته در آخرت هم از شایستگان است.
- ❖ آن گاه (برگزیده شد) که خدا به او فرمود: ای ابراهیم سر به فرمان خدا فرود آر.
- ❖ عرض کرد: پروردگار عالمیان را مطیع فرمانم.

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾
 رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ
 التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
 وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾ وَمَنْ يَرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ
 اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ
 أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣١﴾

۹۲-هیچگاه ابراهیم، اسماعیل، اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آئین یهویت یا نصرانیت نبوده اند!! (بقره-آیه ۱۲۴)

(ای پیغمبر به اهل کتاب) بگو:

- ❖ در مورد خدا شما را با ما چه جای بحث و جدال است؟
- ❖ در صورتی که او پروردگار ما و شماسست و ما مسئول کار خود و شما مسئول کردار خویش هستید.
- ❖ و ما بیم که او را از روی خلوص پرستش می‌کنیم.
- ❖ یا آن‌که گویند که ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آیین یهودیت یا نصرانیت بودند
- ❖ (خدا مرا فرماید که در پاسخ) بگو: شما بهتر می‌دانید یا خدا؟
- ❖ و کیست ستمکارتر از آن که شهادت خدا را (درباره این انبیا) کتمان کند؟
- ❖ و خدا از آنچه می‌کنید غافل نیست.
- ❖ آن گروه پیشین همه درگذشتند، هر چه کردند برای خود کردند.
- ❖ و شما نیز هر چه کنید به سود خویش کنید و شما مسئول کار آنان نخواهید بود.

وَمَا قُلٌ أُتْحَاجُونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ وَخَنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٢﴾
 أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ
 ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
 ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

۱۰- اصحاب کهف، جوانان با ایمانی که ۳۰۹ سال قمری در غاری خوابیدند

۹۳- اصحاب کهف، جوانانی که به خداوند ایمان داشتند

(کهف- آیات ۱۰ الی ۲۶)

(۱) (زمانی که جوانانی به غار کوهی پناه بردند):

- ❖ آن گاه که آن جوانمردان (از بیم دشمن) در غار کوه پنهان شدند.
- ❖ و از درگاه خدا مسئلت کردند بار الهاء، تو در حق ما به لطف خاص خود رحمتی عطا فرما.
- ❖ و بر ما وسیله رشد و هدایتی کامل مهیا ساز.
- ❖ پس ما (در آن غار از خواب) بر گوش و هوش آن‌ها تا چند سالی پرده بیهوشی زدیم.
- ❖ پس از آن خواب آنان را برانگیختیم تا معلوم گردانیم کدام یک از آن دو گروه (مؤمنان اهل کتاب که در خواب اصحاب کهف اختلاف داشتند) مدت درنگ در آن غار را بهتر احصا خواهند کرد (و پی به قدرت خدا می‌برند).
- ❖ ما قصه آنان را بر تو به درستی حکایت خواهیم کرد.
- ❖ آن‌ها جوانمردانی بودند که به خدای خود ایمان آوردند و ما بر مقام (ایمان و) هدایتشان بیفزودیم.
- ❖ و دل‌های (پاک) آن‌ها را سخت استوار و دلیر ساختیم.
- ❖ آن گاه که آن‌ها قیام کرده و گفتند: خدای ما پروردگار آسمان‌ها و زمین است و ما هرگز جز خدای یکتا هیچ کس را به خدایی نمی‌خوانیم، که اگر بخوانیم سخت راه خطا و ظلم پیموده‌ایم.

(۲) (چون قوم آن جوانان بت پرست بودند به غار گریختند):

- ❖ این قوم ما که خدایانی غیر خدای یگانه برگرفتند چرا هیچ دلیلی روشن بر خدایی آن‌ها نمی‌آورند؟
- ❖ پس چه کسی ستمکارتر از آن کس که افترا و دروغ بر خدا می‌بندد؟!
- ❖ و آن گاه اصحاب کهف با یکدیگر گفتند که شما چون از این مشرکان و خدایان باطلشان که جز خدا می‌پرستند دوری جستید باید به غار کوه گریخته و پنهان شوید تا خدا از رحمت خود به شما گشایش و توسعه بخشد و اسباب کار شما را با (روزی حلال و) آسایش مهیا سازد.
- ❖ (آن گاه به غار کوه رفته و به خواب شدند.) و گردش آفتاب را چنان مشاهده می‌کنی که هنگام طلوع از سمت راست غار آن‌ها برکنار و هنگام غروب نیز از جانب چپ ایشان به دور می‌گردد و آن‌ها در فضای گسترده غار قرار دارند (و کاملاً از حرارت خورشید در آسایشند).

(۳) (ما اصحاب کهف را به پهلوی راست یا چپ می‌گردانیدیم):

- ❖ این حکایت جوانمردان کهف یکی از آیات الهی است.
- ❖ هر کس را خدا راهنمایی کند او به حقیقت هدایت یافته و هر که را در گمراهی واگذارد دیگر هرگز برای چنین کس هیچ یار راهنمایی نخواهی یافت.
- ❖ و آن‌ها را بیدار پنداری و حال آن‌که در خوابند.
- ❖ و ما (برای رفع خستگی) آنان را به پهلوی راست و چپ می‌گردانیدیم.
- ❖ و سگ آن‌ها دو دست بر در آن غار گسترده داشت.
- ❖ و اگر بر حال ایشان مطلع شدی از آن‌ها گریختی و از هیبت و عظمت آنان بسیار هراسان گردیدی.

(۴) (اصحاب کهف چقدر در غار درنگ کردند؟!!):

- ❖ و همچنین (که خوابشان کردیم) آنان را از خواب برانگیختیم.
- ❖ تا (از زمان خوابشان که بر خود آن‌ها مشتبّه و نامعلوم بود) از یکدیگر بپرسند.
- ❖ یکی پرسید: چند مدت (در غار) درنگ کردید؟
- ❖ جواب دادند: یک روز تمام یا که برخی از روز.
- ❖ دیگر بار گفتند: خدایتان دانایتر است که چند مدت در غار بوده‌اید.

(۵) (یکی از آن جوانان برای خرید مایحتاج به شهر می‌آید):

- ❖ باری شما یکی را با این درهم‌ها تان به شهر بفرستید.
- ❖ و باید بنگرد که کدامشان طعام پاکیزه‌تر و حلال‌تر دارند تا از آن روزی برایتان فراهم آرد.
- ❖ و باید با دقت و ملاحظه این کار را انجام دهد.
- ❖ و نباید هیچ کس را از حال شما آگاه سازد.
- ❖ زیرا که اگر (این مردم کافر) بر شما آگهی و ظفر یابند شما را یا سنگسار خواهند کرد یا به آیین خودشان برمی‌گردانند و در آن صورت دیگر روی رستگاری نخواهید دید.

(۶) (قیامت شبیه بیدار شدن این جوانان در غار است!!):

- ❖ و این چنین ما مردم را بر حال اصحاب کهف آگاه ساختیم.
- ❖ تا خلق بدانند که وعده خدا (به روز معاد و زنده کردن مردگان) به حق بوده.
- ❖ و ساعت قیامت البته بی‌هیچ شک خواهد آمد.
- ❖ آن‌گاه که میانشان تنازع و خلاف در امر آن‌ها بود. (یعنی در عدد یا آیین آن‌ها که قائل به معاد و قیامت بودند)
- ❖ پس بعضی گفتند: باید گرد آن‌ها حصار و بنایی بسازیم (که در حبس از خلق مستور و ممنوع شوند) خدا به احوال آن‌ها آگاه‌تر است.
- ❖ و آنان که بر واقع احوال آن‌ها ظفر و اطلاع یافتند (یعنی خداپرستان و نیکان امت با خود) گفتند: البته بر ایشان مسجدی بنا کنیم.

(۷) (اصحاب کهف چند نفر بودند؟!!):

- ❖ بعضی خواهند گفت که عده‌ی آن اصحاب کهف سه نفر بود چهارمین هم سگ آن‌ها.
- ❖ و برخی دیگر از روی خیالبافی و غیب‌گویی می‌گویند عده آن‌ها پنج نفر بود ششمین سگ آن‌ها.
- ❖ و برخی دیگر گویند: هفت نفر بودند و هشتمین سگ آن‌ها.
- ❖ بگو: خدای من به عده آن‌ها آگاه‌تر است، که بر عدد آن‌ها به جز افراد قلیلی (مانند انبیا و اولیا که از طرف حق به وحی دانسته‌اند) هیچ کس آگاه نیست.
- ❖ پس تو (با اهل کتاب) درباره آن‌ها مجادله مکن.
- ❖ جز آن‌که هر چه به ظاهر وحی دانستی اظهار کن.
- ❖ و دیگر هرگز فتوا از احدی در این باب مپرس.

❖ و تو هرگز درباره چیزی مگو که من این کار را فردا خواهم کرد. مگر آن که بگویی (ان شاء الله) اگر خدا بخواهد، و چون فراموش کنی باز خدا را به یاد آر.

❖ و به خلق بگو (این قدر بر سر قصه یاران کهف بحث و جدل بر پا نکنید که) امید است خدای من مرا به حقایق بهتر و علمی برتر از این قصه هدایت فرماید.

(۸) آن جوانان سیصد و نه سال در آن غار خوابیده بودند؛

❖ و آن‌ها در کهف کوه سیصد سال، نه سال هم افزون درنگ کردند (یهود بر علی علیه السلام در این آیه اعتراض کردند که نه سال زیاده در تورات ما نیست. حضرت پاسخ داد که این نه سال بر این است که سال شما شمسی و سال ما قمری است).

❖ بگو: خدا به زمان اقامت آنان (در غار کوه) داناتر است که او به همه اسرار غیب آسمان‌ها و زمین محیط است، و چقدر هم بینا و شنواست!

❖ و هیچ کس جز او سرپرست و نگهبان خلق نیست.

❖ واحدی را در حکم خود شریک نمی‌سازد.

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١﴾
فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿٢﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا ﴿٣﴾ خُنْ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿٤﴾
وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوهُ مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا ﴿٥﴾ هَؤُلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿٦﴾ وَإِذِ اعْتَرَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْدُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مِرفَقًا ﴿٧﴾ وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَرَاوُرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ﴿٨﴾ وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعِيهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَمَلِئْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا ﴿٩﴾ وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ

لَبِثْتُمْ^ط قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ^ج قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٦﴾ إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا أَبَدًا ﴿١٧﴾ وَكَذَلِكَ أَعِزَّنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَزَّعُونَ مِنْهُمْ أَمْرَهُمْ^ط فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِم بُنْيَانًا^ط رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ^ج قَالَ الَّذِينَ عَلَبُوا عَلَى أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿١٨﴾ سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ^ط فَلَا تُمَارِفِهِمْ إِلَّا مَرَاءَ ظَهْرًا وَلَا تَشْتَفِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿١٩﴾ وَلَا تَقُولَنَّ لِّشَايٍ^ج إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ﴿٢٠﴾ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ^ج وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَٰذَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا ﴿٢٢﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا^ط لَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ^ط وَأَسْمِعْ^ج مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ﴿٢٣﴾

۱۱- اعراب بادیه نشین در سه گرایش (کفر ، نفاق و ایمان) می باشند

۹۴- بعضی از اعراب بادیه نشین در کفر و نفاق از دیگران سخت تر و مخارج جهاد را نوعی زیان می دانند!! (توبه- آیات ۹۷ الی ۹۸)

- ❖ اعراب بادیه نشین در کفر و نفاق از دیگران سخت تر و به جهل و نادانی احکام خدا که بر رسولش فرستاده سزاوارترند، و خدا دانا و حکیم است.
- ❖ و برخی از اعراب بادیه نشین مخارجی را که (در راه جهاد دین) می کنند بر خود ضرر و زیانی می پندارند و برای شما مسلمین مترصد حوادث و عواقب ناگواری.
- ❖ و حال آن که عواقب و حوادث بد بر خود آن ها خواهد بود و خدا شنوا و داناست.

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ
 وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾

۹۵- بعضی از اعراب بادیه نشین به خدا ایمان دارند و انفاق را عامل قرب به حق می دانند (توبه-آیه ۹۹)

- ❖ و برخی دیگر از همان اعراب بادیه نشین ایمان واقعی به خدا و قیامت آورده و آنچه را در راه خدا انفاق می کنند موجب تقرب نزد خدا و دعای خیر رسول دانند.
- ❖ آری آگاه شوید که انفاق آن ها موجب قربشان به خداست.
- ❖ و البته خدا آنان را در (سرای) رحمت خود داخل می گرداند، که خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ
 الرَّسُولِ ۚ أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ ۖ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٩﴾

۹۶- بعضی از اعراب بادیه نشین و افرادی دیگر از شهر مدینه چون منافقند دو بار عذاب خواهیم کرد (توبه-آیه ۱۰۱)

- ❖ و بعضی از اعراب بادیه نشین اطراف شما (اطراف مدینه) منافقند.
- ❖ و بعضی اهل شهر مدینه هم منافق و بر نفاق ماهر و ثابتند که تو از آن ها آگاه نیستی، ما از آن ها آگاهیم.
- ❖ آنان را دو بار عذاب خواهیم کرد. (در دنیا قبل از مرگ و در برزخ بعد از مرگ)
- ❖ و عاقبت هم به عذاب سخت ابدی دوزخ بازگردانیده می شوند.

وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ ۖ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ خُنٌ
 نَعْلَمُهُمْ ۖ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

۹۷- بعضی از اعراب بادیه نشین که عمل صالح و قبیح دارند به دعای خیر تسلی ده (توبه-آیات ۱۰۲ الی ۱۰۳)

- ❖ و بعضی دیگر از آن ها به گناهان خود اعتراف کردند که عمل صالح و فعل قبیح هر دو به جای آوردند، امید باشد که خداوند توبه آنان بپذیرد که البته خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.
- ❖ تو از اموال مؤمنان صدقات را دریافت دار که بدان صدقات نفوس آن ها را پاک و پاکیزه می سازی و رشد و برکت می دهی.
- ❖ و آن ها را به دعای خیر یاد کن.
- ❖ که دعای تو در حق آنان موجب تسلی خاطر آن ها شود و خدا شنوا و داناست.

وَأَخْرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٠﴾ خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

۱۲- اعمال و رفتار انسان

(بقره-آیه ۲۸۶)

۹۸- هر کسی به اندازه وسع و توان خود مکلف و مسئول است

- ❖ خدا هیچ کس را تکلیف نکند مگر به قدر توانایی او.
- ❖ نیکی‌های هر کس به سود اوست.
- ❖ و بدی‌هایش نیز به زیان خود اوست.

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ﴿٢٨٦﴾

۹۹- اعمال کسانی که کافرنند و پیامبران و دعوت‌کنندگان به حق را می‌کشند در دنیا و آخرت تباه می‌شود (آل عمران-آیات ۲۱ الی ۲۲)

- ❖ همانا آنان که به آیات خدا کافر شوند.
- ❖ و انبیاء را بی‌جرم و به ناحق بکشند.
- ❖ و آن مردمی را که (خلق را) به درستی و عدل خوانند به قتل رسانند.
- ❖ آن‌ها را به عذاب دردناک بشارت ده.
- ❖ آنهايند که اعمالشان در دنیا و آخرت تباه گردیده.
- ❖ و کسی آن‌ها را (برای نجات از عذاب) یاری نخواهد کرد.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّ عَنِ حَقٍّ يَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿١٢٠﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿١٢١﴾

(آل عمران-آیه ۱۹۵)

۱۰۰- خداوند عمل هیچ انسان زن یا مرد را بی‌مزد نگذارد

- ❖ که البته من (که پروردگارم) عمل هیچ کس از مرد و زن را بی‌مزد نگذارم، زیرا شما از یکدیگرید (و همه در نظر من یکسانید).
- ❖ پس آنان که از وطن خود هجرت نمودند و از دیار خویش بیرون رانده شدند و در راه من کشیدند و جهاد کرده و کشته شدند همانا بدی‌های آنان را بپوشانم و آن‌ها را به بهشت‌هایی درآورم که زیر درختانش نهرها جاری است. این پاداشی است از جانب خدا، و نزد خدا است پاداش نیکو.

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمَلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتِیَ بَعْضُكُم مِّنْ بَعْضٍ ۖ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَتُلُوا وَقَتُلُوا لَا تُكْفِرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا أُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّتِ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ ۖ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٥﴾

۱۰۱- نیکی ها از جانب خداوند، ولی بدیها از جانب انسان ها صورت می گیرد (نساء- آیات ۷۸ الی ۷۹)

- ❖ و آنان را اگر خوشی و نعمتی فرا رسد گویند: این از جانب خداست.
- ❖ و اگر زحمتی پیش آید گویند: این از جانب توست!
- ❖ بگو: همه از جانب خدا است.
- ❖ چرا این قوم (جاهل) از فهم هر سخن دورند؟!
- ❖ هر چه از انواع نیکویی به تو رسد از جانب خداست.
- ❖ و هر بدی رسد از خود توست.

وَإِنْ تُصِيبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۖ وَإِنْ تُصِيبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ ۚ قُلْ كُلُّ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ ۚ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ۚ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ ﴿٧٩﴾

۱۰۲- هر کسی که کار نیک یا قبیحی انجام دهد از آن دو نصیب و بهره ای خواهد برد (نساء- آیه ۸۵)

- ❖ هر که سبب کار نیکویی شود هم او نصیبی کامل از آن برد.
- ❖ و هر که وسیله کار قبیحی گردد از آن سهمی بسزا خواهد یافت.
- ❖ و خدا بر همه چیز (از نیک و بد اعمال خلق) مراقبی تواناست.

مَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً حَسَنَةً يَّكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا ۚ وَمَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً سَيِّئَةً يَّكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِّنْهَا ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا ﴿٨٥﴾

۱۰۳- کسی که انسانی را به قتل برساند، همه جامعه را کشته است! (مائده- آیه ۳۲)

بدین سبب بر بنی اسرائیل (در باره قصاص نفس) حکم نمودیم :

- ❖ که هر کس نفسی را بدون حق و یا بی آن که فساد و فتنه‌ای در زمین کرده، بکشد مثل آن باشد که همه مردم را کشته است.
- ❖ و هر کس نفسی را حیات بخشد (از مرگ نجات دهد) مثل آن است که همه مردم را حیات بخشیده است.
- ❖ و هر آینه رسولان ما به سوی آنان با معجزات روشن آمدند.
- ❖ سپس بسیاری از مردم بعد از آمدن رسولان باز روی زمین بنای فساد و سرکشی را گذاشتند.

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٢٢﴾

۱۰۴- کافران بنی اسرائیل چون یکدیگر را از امور زشت باز نمی داشتند مورد لعن قرار گرفتند (مائده- آیات ۷۸ الی ۸۱)

- ❖ کافران بنی اسرائیل به زبان داود و عیسی پسر مریم از آن رو لعنت کرده شدند که نافرمانی (خدا) نموده و (از حکم حق) سرکشی می کردند.
- ❖ آن ها هیچ گاه یکدیگر را از کار زشت خود نهی نمی کردند، و آن چه می کردند بسی قبیح و ناشایسته بود.
- ❖ بسیاری از آن ها را خواهی دید که با کافران دوستی می کنند.
- ❖ ذخیره ای که برای خود پیش می فرستند و آن غضب خداست بسیار بد ذخیره ای است و آن ها در عذاب جاوید خواهند بود.
- ❖ و اگر به خدا و پیغمبر و کتابی که بر او نازل شده ایمان آورده بودند البته کافران را دوست خود نمی گرفتند.
- ❖ و لیکن بسیاری از آن ها فاسق و بدکردارند.

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَىٰ لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۚ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾ تَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ أَن سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾ وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَٰكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨١﴾

۱۰۵- نتیجه مکر و حيله به خود انسان برمی گردد (انعام- آیه ۱۲۳)

- ❖ و همچنین ما قرار دادیم که در هر دیاری رؤسای بدکار ستمگر (با مردم آن جا) مکر اندیشند.
- ❖ و در حقیقت مکر جز با خویشتن نمی کنند.
- ❖ و به این هم آگاه نیستند.

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُّجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا ۖ وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾

(انعام- آیه ۱۶۰)

۱۰۶- جزای هر کار نیکو، ۱۰ برابر آن و جزای هر کار بد به همان اندازه است

- ❖ هر کس کار نیکو کند او را ده برابر آن خواهد بود.
- ❖ و هر کس کار زشت کند به قدر کار زشتش مجازات شود.
- ❖ و بر آنها اصلاً ستم نخواهد شد.

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مَثَالٍهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا تُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

(اعراف- آیات ۱۸ الی ۹)

۱۰۷- روز محشر حقاً روز سنجش اعمال است

- ❖ و روز محشر حقاً روز سنجیدن اعمال است.
- ❖ پس آنان که در آن میزان حق وزین و نیکوکار بودند البته رستگار خواهند بود.
- ❖ و آنان که در آن میزان سبک وزن بودند (یعنی بی ایمان و بد عملند) آنان کسانی هستند که به حقیقت به خود زیان رسانیده‌اند. چون به آیات ما ستم می‌کردند.

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلُمُونَ ﴿١٩﴾

(اعراف- آیات ۲۶ الی ۳۰)

۱۰۸- ای فرزندان آدم مبدا شیطان فریتان دهد، همانطور که آدم را از بهشت راند !!

- ❖ ای فرزندان آدم، محققاً ما لباسی که ستر عورات شما کند و جامه‌هایی که به آن تن را بیارایید برای شما فرستادیم.
- ❖ و لباس تقوا نیکوترین جامه است.
- ❖ این سخنان همه از آیات خداست (که به بندگان فرستادیم) شاید خدا را یاد آرند.
- ❖ ای فرزندان آدم، مبدا شیطان شما را فریب دهد چنان که پدر و مادر شما را از بهشت بیرون کرد، در حالی که جامه از تن آنان بر می‌کند تا قبایح آنان را در نظرشان پدیدار کند.
- ❖ همانا آن شیطان و بستگانش شما را می‌بینند از جایی که شما آنها را نمی‌بینید.
- ❖ ما نوع شیطان را دوستدار و سرپرست کسانی قرار داده‌ایم که ایمان نمی‌آورند.
- ❖ و چون کار زشتی کنند گویند: ما پدران خود را بدین کار یافته‌ایم و خدا ما را به آن امر نموده.
- ❖ بگو: هرگز خدا امر به اعمال زشت نکند. آیا چیزی را که نمی‌دانید به خدا نسبت می‌دهید؟!
- ❖ بگو: پروردگار من شما را به عدل و درستی امر کرده (نه به اعمال زشت).
- ❖ و (نیز فرموده که) در هر عبادت روی به حضرت او آرید.
- ❖ و خدا را از سر اخلاص در دین بخوانید چنان که شما را در اول بیافرید دیگر بار (در محشر) به سویش باز آییند.

❖ گروهی را (به طاعت خود) رهنورد هدایت کرد، و گروهی (به پیروی شیطان) گمراهی بر آنان حتمی شد، چون خدا را گذارده و شیطان‌ها را به دوستی اختیار کردند و گمان می‌کنند که به راه راست هدایت یافته‌اند.

يَبْنِي ءَادَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا يُورِي سَوَاءَ تَكْمُ وَرِيْشًا ۖ وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ
 مِنْ ءَايَةِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ يَبْنِي ءَادَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ
 الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَ اتِهِمَا ۚ إِنَّهُ يَرِيكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِّنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ ۚ إِنَّا
 جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾ وَإِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا ءَابَاءَنَا وَاللَّهُ
 أَمَرَنَا بِهَا ۚ قُلْ إِنِّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ ۖ اتَّقُوا اللَّهَ عَلَىٰ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ قُلْ أَمَرَ رَبِّي
 بِالْقِسْطِ ۖ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ
 تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾ فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ ۚ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ
 وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

(اعراف-آیه ۳۳)

۱۰۹- خداوند انجام اعمال زشت و ظلم به ناحق و شرک را حرام کرده است

❖ بگو که خدای من هر گونه اعمال زشت را چه در آشکار و چه در نهان و گناهکاری و ظلم به ناحق و شرک به خدا را که بر آن شرک هیچ دلیلی نفرستاده است و این که چیزی را که نمی‌دانید به خدا نسبت دهید، همه را حرام کرده است.

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَن تُشْرِكُوا بِاللَّهِ
 مَا لَمْ يُنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَن تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

(اعراف-آیات ۱۴۶ الی ۱۴۷)

۱۱۰- کسانی که کبر و بزرگمنشی ورزند و آیات و لقاء الهی را تکذیب کنند اعمالشان تباه می شود

❖ من آنان را که در زمین به ناحق کبر و بزرگمنشی کنند از آیات خود رو گردان و معرض خواهم ساخت.
 ❖ و اگر هر آیتی بینند به آن ایمان نیاورند.
 ❖ و اگر راه رشد و هدایت یابند آن را نپیمایند.
 ❖ و اگر راه جهل و گمراهی یابند آن را پیش گیرند.
 ❖ این (ضلالت آن‌ها) بدین جهت است که آیات ما را تکذیب کردند و از آن‌ها غافل و معرض بودند.
 ❖ و آنان که آیات (آسمانی) ما و لقاء عالم آخرت را تکذیب کردند اعمالشان (که جز برای دنیا نبود) تباه و باطل شود.

❖ آیا جز آنچه می کردند کیفر بینند؟

سَأَصْرِفُ عَنْ آيَتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا
وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ
أَعْمَلُهُمْ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

۱۱۱- کسانی که حقیقت را نمی شنوند بدترین جنبیده اند!! (انفال- آیات ۲۱ الی ۲۴)

- ❖ و شما مؤمنان چون کسانی (منافقان) نباشید که گفتند شنیدیم، و به حقیقت نمی شنوند.
- ❖ بدترین جانوران نزد خدا کسانی هستند که (از شنیدن و گفتن حرف حق) کر و لالند که اصلا تعقل نمی کنند.
- ❖ اگر خدا در آن ها خیر و صلاحی می دید آن ها را شنوا می کرد.
- ❖ و اگر هم شنوا کند باز رو گردانند و اعراض کنند.
- ❖ ای اهل ایمان، چون خدا و رسول شما را به آن چه مایه ی حیات ابدی شماست (یعنی ایمان) دعوت کنند اجابت کنید.
- ❖ و بدانید که خدا در میان شخص و قلب او حایل می شود. (و از اسرار درونی همه آگاه است)
- ❖ و همه به سوی او محشور خواهید شد.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٤٨﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصَّمُّ الْبُكْمُ
الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ
﴿١٥٠﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ؕ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
سَخُولٌ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ ؕ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥١﴾

۱۱۲- هر عملی که انجام دهید خدا، رسول و مؤمنین از آن آگاه خواهند شد (توبه- آیه ۱۰۵)

- ❖ و بگو که هر عمل کنید خدا آن عمل را می بیند.
- ❖ و هم رسول و مؤمنان بر آن آگاه می شوند.
- ❖ آن گاه به سوی خدایی که دانای عوالم غیب و شهود است باز گردانیده شوید.
- ❖ و او شما را به کردارتان واقف سازد.

وَقُلْ أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١١٣﴾

۱۱۳- شما انسان ها در زمان گرفتاری خدا را می خوانید و چون نجات یافتید به ظلم می پردازید!! (یونس- آیات ۲۲ الی ۲۳)

- ❖ اوست آن که شما را در بر و بحر سیر می دهد.
- ❖ تا آن گاه که در کشتی نشینید و کشتی با باد ملایمی سرنشینان را به حرکت آرد و آن ها بدان شادمان و خوشوقت باشند ناگاه باد تندی بر کشتی بوزد و سرنشینان از هر جانب به امواج خطر در افتند و خود را در ورطه هلاکت ببینند آن زمان خدا را به اخلاص و دین فطرت بخوانند که (بار الها) اگر ما را از این خطر نجات بخشی دیگر همیشه شکر و سپاس تو خواهیم کرد.
- ❖ اما پس از آن که خدا از غرق نجاتشان داد باز در زمین به ناحق ظلم و ستمگری آغاز کنند.
- ❖ ای مردم شما هر ظلم و ستم کنید منحصرأً به نفس خویش کنید در پی متاع فانی دنیا.
- ❖ آن گاه در آخرت به سوی ما باز می گردید.
- ❖ و شما را به آن چه می کرده اید آگاه می سازیم.

۱۱۴- کسانی که اعمال زشت انجام دهند خواری و رسوایی بر رخسار تاریکشان می نشیند (یونس- آیه ۲۷)

- ❖ و کسانی که مرتکب اعمال بد شدند.
- ❖ به قدر همان اعمال زشت مجازات شوند.
- ❖ و گرد خواری و رسوایی بر رخسارشان نشیند.
- ❖ و نگرهبانی از (عذاب) خدا نیابند.
- ❖ گویی روی آن ها را قطعه هایی از شب ظلمانی پوشانده اند.
- ❖ آنان اهل آتش دوزخ و در آن همیشه معذبند.

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۚ مَا لَهُم مِّنَ اللَّهِ مِن عَاصِمٍ ۖ كَأَنَّمَا
أَغْشَيْتَ وُجُوهَهُمْ قِطْعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧﴾

۱۱۵- انسانها در قیامت تصور می کنند که فقط لحظه ای درنگ کرده اند!! (یونس- آیه ۴۵)

- ❖ و روزی که همه خلائق را جمع آرد گویا (در دنیا) ساعتی از روز بیش درنگ نکرده اند.
- ❖ (در آن روز) یکدیگر را کاملاً می شناسند.
- ❖ آنان که لقای خدا را انکار کردند بسیار زیان کرده اند.
- ❖ و هرگز راه نیافته اند.

وَيَوْمَ تَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ ۚ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ
وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

۱۱۶- مغفرت و اجر بزرگ الهی شامل کسانی است که صابر باشند و عمل صالح انجام دهند (هود-آیات ۹ الی ۱۱)

- ❖ و اگر ما بشر را به نعمت و رحمتی برخوردار کنیم، سپس (چون کفران کرد) آن نعمت را از او بازگیریم او سخت به خوی نومیدی و کفران درافتد.
- ❖ و اگر آدمی را به نعمتی پس از محنتی که به او رسیده باشد رسانیم (مغرور و غافل شود و) گوید که دیگر روزگار زحمت و رنج من سرآمده، سرگرم شادمانی و مفاخرت گردد.
- ❖ مگر آنان که دارای ملکه صبر و عمل صالحند که بر آن‌ها آمرزش حق و اجری بزرگ است.

۱۱۷- اعمال کافران مانند خاکستری در مسیر باد تندی به فنا می رود (ابراهیم-آیه ۱۸)

- ❖ مثل اعمال کسانی که به خدا کافر شدند به خاکستری می ماند.
- ❖ که در روز تند باد شدید همه به باد فنا رود.
- ❖ که از همه کوشش خود هیچ نتیجه نبرند.
- ❖ این همان ضلالت (و حسرت) دور (از طریق نجات) است.

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

۱۱۸- مردم دنیا غرق در شهوات نفسانی خود هستند (حجر-آیه ۷۲)

(ای محمد) به جان تو قسم که این مردم دنیا همیشه :

- ۱) مست شهوات نفسانی
- ۲) و به حیرت
- ۳) و غفلت
- ۴) و گمراهی

خواهند بود.

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾

۱۱۹- کتاب اعمال انسان در قیامت چنان باز شود که یکبار ببیند و به او گفته می شود: نامه اعمال را بخوان!! (اسراء-آیات ۱۳ الی ۱۵)

- ❖ و ما مقدرات و نتیجه اعمال هر انسانی را طوق گردن او ساختیم. (که ملازم و قرین همیشگی او باشد)
- ❖ و روز قیامت کتابی (که نامه اعمال اوست) بر او بیرون آریم در حالی که آن نامه چنان باز باشد که همه اوراق آن را یک مرتبه ملاحظه کند.
- ❖ تو خود کتاب اعمال را بخوان (و بنگر تا در دنیا چه کرده‌ای) که تو خود تنها برای رسیدگی به حساب خویش کافی هستی!!
- ❖ هر کس راه هدایت یافت تنها به نفع و سعادت خود یافته است.
- ❖ و هر که به گمراهی شتافت آن هم به زیان و شقاوت خود شتافته است.
- ❖ و هیچ کس بار گناه دیگری را به دوش نگیرد.

وَكُلِّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَبِيرَهُ فِي عُنُقِهِ ۖ وَخُجِرَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا ﴿١٣﴾ أَقْرَأَ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾ مَن أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ ﴿١٥﴾

۱۲۰- در قیامت انسان ها با پیشوایانشان حاضرند و کسی نجات یافته که نامه عملش را به دست راست او دهند (اسراء-آیه ۷۱)

- ❖ (به یاد آر) روزی که ما هر گروهی از مردم را با پیشوایشان (به پیشگاه حقیقت) می خوانیم.
- ❖ پس هر کس نامه ی عملش را به دست راست دهند آن ها نامه خود را قرائت کنند و کمترین ستمی به آن ها نخواهد شد.

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ ۖ فَمَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ۖ فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿١٦﴾

۱۲۱- کسانی که ایمان دارند و عمل صالح انجام می دهند جایگاهشان بهشت است (کهف-آیات ۱۰۷ الی ۱۰۸)

- ❖ آنان که به خدا ایمان آورده و نیکوکار شدند البته آن ها در بهشت فردوس منزل خواهند یافت.
- ❖ همیشه در آن بهشت ابد منزل یافته و هرگز از آن جا انتقال نخواهند یافت.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٨﴾

۱۲۲- ترازوی عدل الهی در قیامت اعمال انسانها حتی به اندازه خردلی را بدقت حساب خواهد کرد!! (انبیاء-آیات ۴۵ الی ۴۷)

- (۱) بگو که من شما را به وحی خدا (از عذابش) می ترسانم.
 - (۲) ولی گوش کر هنگام وعظ و اندرز، سخن و دعوت حق را نمی شنود.
 - (۳) و اگر از جانب خدای تو بر این کافران شمه ای از عذاب فرا رسد.
 - (۴) در آن حال (به حسرت و پشیمانی) خواهند گفت: ای وای بر ما که مردم ستمکاری بودیم!!
 - (۵) و ما ترازوهای عدل را به روز قیامت خواهیم نهاد.
 - (۶) و هیچ ستمی به هیچ نفسی نخواهد شد.
 - (۷) و اگر عملی به قدر دانه ی خردلی باشد در حساب آریم.
 - (۸) و تنها علم ما برای حسابگری کفایت خواهد کرد.
- قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ ۚ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَٰئِن مَّسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَنُوحِلْنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ

الْفَيْمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا

حَسِبِينَ ﴿٤٧﴾

۱۲۳- هر کس خدا را یاری کند، خدا هم او را یاری خواهد کرد!! (حج- آیات ۴۰ الی ۴۱)

- ❖ و هر که خدا را یاری کند البته خدا او را یاری خواهد کرد، که خدا را منتهای اقتدار و توانایی است.
- ❖ (آنان که خدا را یاری می کنند) آن هایی هستند که اگر در روی زمین به آنان اقتدار و تمکین دهیم نماز به پا می دارند.
- ❖ و زکات می دهند.
- ❖ و امر به معروف و نهی از منکر می کنند.
- ❖ و (از هیچ کس جز خدا نمی ترسند چون می دانند که) عاقبت کارها به دست خداست.

وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤٨﴾ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٤٩﴾

۱۲۴- خداوند شنوا و بیناست و به هر چه که انسان ها در ظاهر و پنهان می کنند آگاه است (حج- آیات ۷۴ الی ۷۶)

- ❖ خدا ذاتی است بی نهایت توانا و بی همتای شکست ناپذیر.
- ❖ خداست که از میان فرشتگان و آدمیان رسولانی برمی گزیند.
- ❖ که همانا خدا (به سخن عالمیان) شنوا و (به لیاقت آنان) بیناست.
- ❖ او به علم ازلی آن چه در نظر این مردم پیدا و آن چه ناپیداست همه را می داند.
- ❖ و بازگشت کلیه ی امور به سوی خداست.

إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٥٠﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ المَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٥١﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٥٢﴾

۱۲۵- انسان ها در دنیا رها نشده اند بلکه با آزمایشات مکرر، درجه ایمان و جزای آخرتشان مشخص می شود (عنکبوت- آیات ۲ الی ۷)

- ❖ آیا مردم چنین پنداشتند که به صرف این که گفتند ما ایمان (به خدا) آورده ایم رهاشان کنند و هیچ امتحانشان نکنند؟
- ❖ و محققاً ما ا ممی را که پیش از اینان بودند به امتحان و آزمایش آوردیم.
- ❖ و همانا خدا دروغگویان و راستگویان را کاملاً می شناسد.
- ❖ آیا آنان که کار زشت و اعمال ناشایسته مرتکب می شوند پنداشتند که بر ما سبقت گیرند (و از عقاب ما خلاصی یابند)؟ بسیار بد حکم می کنند.
- ❖ هر کس که به لقاء خدا (و مشاهده جمال و وصول به رحمت و جنت او) امیدوار و مشتاق است (بداند که) هنگام اجل و وعده معین خدا البته فرا رسد و او (به گفتار و کردار خلق) شنوا و داناست.

❖ و هر که (در راه ایمان) جهد و کوشش کند به سود خود کند که خدا از (طاعت و عبادت) عالمیان البته بی‌نیاز است.

❖ و آنان که ایمان آورده و نیکوکار شدند البته ما هم گناهانشان را محو و مستور کنیم و بهتر از آن اعمال نیکشان به آن‌ها پاداش دهیم.

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٢١﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿٢٢﴾ مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٣﴾ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٢٤﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾

۱۲۶- اعمال کسانی که کافرنند و پیامبران و دعوت کنندگان به حق را می‌کشند در دنیا و آخرت تباه می‌شود (آل عمران - آیات ۲۱ الی ۲۲)

❖ همانا آنان که به آیات خدا کافر شوند.

❖ و انبیاء را بی‌جرم و به ناحق بکشند.

❖ و آن مردمی را که (خلق را) به درستی و عدل خوانند به قتل رسانند.

❖ آن‌ها را به عذاب دردناک بشارت ده.

❖ آنهایند که اعمالشان در دنیا و آخرت تباه گردیده.

❖ و کسی آن‌ها را (برای نجات از عذاب) یاری نخواهد کرد.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٦﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٧﴾

(آل عمران - آیه ۱۹۵)

۱۲۷- خداوند عمل هیچ انسان زن یا مرد را بی‌مزد نگذارد

❖ که البته من (که پروردگارم) عمل هیچ کس از مرد و زن را بی‌مزد نگذارم، زیرا شما از یکدیگرید (و همه در نظر من یکسانید).

❖ پس آنان که از وطن خود هجرت نمودند و از دیار خویش بیرون رانده شدند و در راه من رنج کشیدند و جهاد کرده و کشته شدند همانا بدی‌های آنان را بپوشانم و آن‌ها را به بهشت‌هایی درآورم که زیر درختانش نهرها جاری است. این پاداشی است از جانب خدا، و نزد خدا است پاداش نیکو.

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمَلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتِیٰ بِعَعُضِكُمْ مِّنْ بَعْضِ ٱلَّذِينَ هَاجَرُواْ وَأُخْرِجُواْ مِن دِیَرِهِمْ وَأُودُواْ فِی سَبِیْلِی وَقَتُلُواْ وَقَتُلُواْ لِأَكْفُرَنَّ عَنْهُمْ سَیِّئَاتِهِمْ وَلَا تُدْخِلْنَهُمْ جَنَّتِ تَجْرِی مِنْ تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ ٱللَّهِ ۖ وَٱللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ ٱلثَوَابِ ﴿١٢٨﴾

۱۲۸- نیکی ها از جانب خداوند، ولی بدیها از جانب انسان ها صورت می گیرد (نساء- آیات ۷۸ الی ۷۹)

- ❖ و آنان را اگر خوشی و نعمتی فرا رسد گویند: این از جانب خداست.
- ❖ و اگر زحمتی پیش آید گویند: این از جانب توست!
- ❖ بگو: همه از جانب خدا است.
- ❖ چرا این قوم (جاهل) از فهم هر سخن دورند؟!
- ❖ هر چه از انواع نیکویی به تو رسد از جانب خداست.
- ❖ و هر بدی رسد از خود توست.

وَإِنْ تُصِیْبُهُمْ حَسَنَةٌ یَّقُولُوا هَٰذِهِ مِّنْ عِنْدِ ٱللَّهِ وَإِنْ تُصِیْبُهُمْ سَیِّئَةٌ یَّقُولُوا هَٰذِهِ مِّنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلُّ مِّنْ عِنْدِ ٱللَّهِ فَمَآ لِهَٰتِهِۦ ٱلْقَوْمِ لَا یَكَادُونَ یَفْقَهُونَ حَدِیثًا ﴿٧٨﴾ مَآ أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ ٱللَّهِ وَمَآ أَصَابَكَ مِنْ سَیِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ ﴿٧٩﴾

۱۲۹- هر کسی که کار نیک یا قبیحی انجام دهد از آن دو نصیب و بهره ای خواهد برد (نساء- آیه ۸۵)

- ❖ هر که سبب کار نیکویی شود هم او نصیبی کامل از آن برد.
- ❖ و هر که وسیله کار قبیحی گردد از آن سهمی بسزا خواهد یافت.
- ❖ و خدا بر همه چیز (از نیک و بد اعمال خلق) مراقبی تواناست.

مَنْ یَشْفَعْ شَفَعَةً حَسَنَةً یَّكُنْ لَهُ نَصِیْبٌ مِّنْهَا وَمَنْ یَشْفَعْ شَفَعَةً سَیِّئَةً یَّكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِّنْهَا وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَیْءٍ مُّقِیْتًَا ﴿٨٥﴾

۱۳۰- کسی که انسانی را به قتل برساند ، همه جامعه را کشته است! (مائده- آیه ۳۲)

بدین سبب بر بنی اسرائیل (در باره قصاص نفس) حکم نمودیم :

- ❖ که هر کس نفسی را بدون حق و یا بی آن که فساد و فتنه‌ای در زمین کرده، بکشد مثل آن باشد که همه مردم را کشته است.
- ❖ و هر کس نفسی را حیات بخشد (از مرگ نجات دهد) مثل آن است که همه مردم را حیات بخشیده است.
- ❖ و هر آینه رسولان ما به سوی آنان با معجزات روشن آمدند.
- ❖ سپس بسیاری از مردم بعد از آمدن رسولان باز روی زمین بنای فساد و سرکشی را گذاشتند.

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٢٢﴾

۱۳۱- کافران بنی اسرائیل چون یکدیگر را از امور زشت باز نمی داشتند مورد لعن قرار گرفتند (مائده-آیات ۷۸ الی ۸۱)

- ❖ کافران بنی اسرائیل به زبان داود و عیسی پسر مریم از آن رو لعنت کرده شدند که نافرمانی (خدا) نموده و (از حکم حق) سرکشی می کردند.
- ❖ آن ها هیچ گاه یکدیگر را از کار زشت خود نهی نمی کردند، و آن چه می کردند بسی قبیح و ناشایسته بود.
- ❖ بسیاری از آن ها را خواهی دید که با کافران دوستی می کنند.
- ❖ ذخیره ای که برای خود پیش می فرستند و آن غضب خداست بسیار بد ذخیره ای است و آن ها در عذاب جاوید خواهند بود.
- ❖ و اگر به خدا و پیغمبر و کتابی که بر او نازل شده ایمان آورده بودند البته کافران را دوست خود نمی گرفتند.
- ❖ و لیکن بسیاری از آن ها فاسق و بدکردارند.

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَىٰ لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۚ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾ تَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾ وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَٰكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨١﴾

۱۳۲- نتیجه مکر و حيله به خود انسان بر می گردد (انعام-آیه ۱۲۳)

- ❖ و همچنین ما قرار دادیم که در هر دیاری رؤسای بدکار ستمگر (با مردم آن جا) مکر اندیشند.
- ❖ و در حقیقت مکر جز با خویشان نمی کنند.
- ❖ و به این هم آگاه نیستند.

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُّجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا ۖ وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾

(انعام- آیه ۱۶۰)

۱۳۳- جزای هر کار نیکو، ۱۰ برابر آن و جزای هر کار بد به همان اندازه است

- ❖ هر کس کار نیکو کند او را ده برابر آن خواهد بود.
- ❖ و هر کس کار زشت کند به قدر کار زشتش مجازات شود.
- ❖ و بر آنها اصلاً ستم نخواهد شد.

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ امثالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا تُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

(اعراف- آیات ۱۸ الی ۹)

۱۳۴- روز محشر حقاً روز سنجش اعمال است

- ❖ و روز محشر حقاً روز سنجیدن اعمال است.
- ❖ پس آنان که در آن میزان حق وزین و نیکوکار بودند البته رستگار خواهند بود.
- ❖ و آنان که در آن میزان سبک وزن بودند (یعنی بی ایمان و بد عملند) آنان کسانی هستند که به حقیقت به خود زیان رسانیده‌اند. چون به آیات ما ستم می‌کردند.

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦١﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلُمُونَ ﴿١٦٢﴾

(اعراف- آیات ۲۶ الی ۳۰)

۱۳۵- ای فرزندان آدم مبدا شیطان فریتان دهد، همانطور که آدم را از بهشت راند !!

- ❖ ای فرزندان آدم، محققاً ما لباسی که ستر عورات شما کند و جامه‌هایی که به آن تن را بیارایید برای شما فرستادیم.
- ❖ و لباس تقوا نیکوترین جامه است.
- ❖ این سخنان همه از آیات خداست (که به بندگان فرستادیم) شاید خدا را یاد آرند.
- ❖ ای فرزندان آدم، مبدا شیطان شما را فریب دهد چنان که پدر و مادر شما را از بهشت بیرون کرد، در حالی که جامه از تن آنان بر می‌کند تا قبایح آنان را در نظرشان پدیدار کند.
- ❖ همانا آن شیطان و بستگانش شما را می‌بینند از جایی که شما آنها را نمی‌بینید.
- ❖ ما نوع شیطان را دوستدار و سرپرست کسانی قرار داده‌ایم که ایمان نمی‌آورند.
- ❖ و چون کار زشتی کنند گویند: ما پدران خود را بدین کار یافته‌ایم و خدا ما را به آن امر نموده.
- ❖ بگو: هرگز خدا امر به اعمال زشت نکند. آیا چیزی را که نمی‌دانید به خدا نسبت می‌دهید؟!
- ❖ بگو: پروردگار من شما را به عدل و درستی امر کرده (نه به اعمال زشت).
- ❖ و (نیز فرموده که) در هر عبادت روی به حضرت او آرید.
- ❖ و خدا را از سر اخلاص در دین بخوانید چنان که شما را در اول بیافرید دیگر بار (در محشر) به سویش باز آییند.

❖ گروهی را (به طاعت خود) رهنورد هدایت کرد، و گروهی (به پیروی شیطان) گمراهی بر آنان حتمی شد، چون خدا را گذارده و شیطان‌ها را به دوستی اختیار کردند و گمان می‌کنند که به راه راست هدایت یافته‌اند.

يَبْنِي ءَادَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُورِي سَوَاءَ تَكُمُ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ
 مِنْ ءَايَةِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ يَبْنِي ءَادَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ
 الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَ اتِهِمَا إِنَّهُ يَرَبُّكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مَن حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا
 جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾ وَإِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ
 أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ قُلْ أَمَرَ رَبِّي
 بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ
 تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾ فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ
 وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

(اعراف-آیه ۳۳)

۱۳۶- خداوند انجام اعمال زشت و ظلم به ناحق و شرک را حرام کرده است

❖ بگو که خدای من هر گونه اعمال زشت را چه در آشکار و چه در نهان و گناهکاری و ظلم به ناحق و شرک به خدا را که بر آن شرک هیچ دلیلی نفرستاده است و این که چیزی را که نمی‌دانید به خدا نسبت دهید، همه را حرام کرده است.

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَن تُشْرِكُوا بِاللَّهِ
 مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَن تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

۱۳۷- کسانی که کبر و بزرگمنشی ورزند و آیات و لقاء الهی را تکذیب کنند اعمالشان تباه می‌شود (اعراف-آیات ۱۴۶ الی ۱۴۷)

❖ من آنان را که در زمین به ناحق کبر و بزرگمنشی کنند از آیات خود رو گردان و معرض خواهم ساخت.
 ❖ و اگر هر آیتی بینند به آن ایمان نیاورند.
 ❖ و اگر راه رشد و هدایت یابند آن را نپیمایند.
 ❖ و اگر راه جهل و گمراهی یابند آن را پیش گیرند.
 ❖ این (ضلالت آن‌ها) بدین جهت است که آیات ما را تکذیب کردند و از آن‌ها غافل و معرض بودند.
 ❖ و آنان که آیات (آسمانی) ما و لقاء عالم آخرت را تکذیب کردند اعمالشان (که جز برای دنیا نبود) تباه و باطل شود.

❖ آیا جز آن چه می کردند کیفر بینند؟

سَأَصْرِفُ عَنْ آيَتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

۱۳۸- کسانی که حقیقت را نمی شنوند بدترین جنبنده اند!! (انفال-آیات ۲۱ الی ۲۴)

- ❖ و شما مؤمنان چون کسانی (منافقان) نباشید که گفتند شنیدیم، و به حقیقت نمی شنوند.
- ❖ بدترین جانوران نزد خدا کسانی هستند که (از شنیدن و گفتن حرف حق) کر و لالند که اصلاً تعقل نمی کنند.
- ❖ اگر خدا در آن ها خیر و صلاحی می دید آن ها را شنوا می کرد.
- ❖ و اگر هم شنوا کند باز رو گردانند و اعراض کنند.
- ❖ ای اهل ایمان، چون خدا و رسول شما را به آن چه مایه ی حیات ابدی شماست (یعنی ایمان) دعوت کنند اجابت کنید.
- ❖ و بدانید که خدا در میان شخص و قلب او حایل می شود. (و از اسرار درونی همه آگاه است)
- ❖ و همه به سوی او محشور خواهید شد.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٤٨﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصَّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿١٥٠﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥١﴾

۱۳۹- هر عملی که انجام دهید خدا، رسول و مؤمنین از آن آگاه خواهند شد (توبه-آیه ۱۰۵)

- ❖ و بگو که هر عمل کنید خدا آن عمل را می بیند.
- ❖ و هم رسول و مؤمنان بر آن آگاه می شوند.
- ❖ آن گاه به سوی خدایی که دانای عوالم غیب و شهود است باز گردانیده شوید.
- ❖ و او شما را به کردارتان واقف سازد.

وَقُلْ أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

۱۴۰- شما انسان ها در زمان گرفتاری خدا را می خوانید و چون نجات یافتید به ظلم می پردازید!! (یونس- آیات ۲۲ الی ۲۳)

- ❖ اوست آن که شما را در بر و بحر سیر می دهد.
- ❖ تا آن گاه که در کشتی نشینید و کشتی با باد ملایمی سرنشینان را به حرکت آرد و آن ها بدان شادمان و خوشوقت باشند ناگاه باد تندی بر کشتی بوزد و سرنشینان از هر جانب به امواج خطر در افتند و خود را در ورطه هلاکت ببینند آن زمان خدا را به اخلاص و دین فطرت بخوانند که (بار الها) اگر ما را از این خطر نجات بخشی دیگر همیشه شکر و سپاس تو خواهیم کرد.
- ❖ اما پس از آن که خدا از غرق نجاتشان داد باز در زمین به ناحق ظلم و ستمگری آغاز کنند.
- ❖ ای مردم شما هر ظلم و ستم کنید منحصرأً به نفس خویش کنید در پی متاع فانی دنیا.
- ❖ آن گاه در آخرت به سوی ما باز می گردید.
- ❖ و شما را به آن چه می کرده اید آگاه می سازیم.

۱۴۱- کسانی که اعمال زشت انجام دهند خواری و رسوایی بر رخسار تاریکشان می نشیند (یونس- آیه ۲۷)

- ❖ و کسانی که مرتکب اعمال بد شدند.
- ❖ به قدر همان اعمال زشت مجازات شوند.
- ❖ و گرد خواری و رسوایی بر رخسارشان نشیند.
- ❖ و نگرهبانی از (عذاب) خدا نیابند.
- ❖ گویی روی آن ها را قطعه هایی از شب ظلمانی پوشانده اند.
- ❖ آنان اهل آتش دوزخ و در آن همیشه معذبند.

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا
أَغْشَيْتَ وُجُوهَهُمْ قِطْعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٤٢﴾

۱۴۲- انسانها در قیامت تصور می کنند که فقط لحظه ای درنگ کرده اند!! (یونس- آیه ۴۵)

- ❖ و روزی که همه خلائق را جمع آرد گویا (در دنیا) ساعتی از روز بیش درنگ نکرده اند.
- ❖ (در آن روز) یکدیگر را کاملاً می شناسند.
- ❖ آنان که لقای خدا را انکار کردند بسیار زیان کرده اند.
- ❖ و هرگز راه نیافته اند.

وَيَوْمَ تَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ
وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤٣﴾

۱۴۳- مغفرت و اجر بزرگ الهی شامل کسانی است که صابر باشند و عمل صالح انجام دهند (هود- آیات ۹۱ الی ۱۱)

- ❖ و اگر ما بشر را به نعمت و رحمتی برخوردار کنیم، سپس (چون کفران کرد) آن نعمت را از او بازگیریم او سخت به خوی نومیدی و کفران درافتد.
- ❖ و اگر آدمی را به نعمتی پس از محنتی که به او رسیده باشد رسانیم (مغرور و غافل شود و) گوید که دیگر روزگار زحمت و رنج من سرآمده، سرگرم شادمانی و مفاخرت گردد.
- ❖ مگر آنان که دارای ملکه صبر و عمل صالحند که بر آن‌ها آمرزش حق و اجری بزرگ است.

۱۴۴- اعمال کافران مانند خاکستری در مسیر باد تندی به فنا می رود (ابراهیم- آیه ۱۸)

- ❖ مثل اعمال کسانی که به خدا کافر شدند به خاکستری می ماند.
- ❖ که در روز تند باد شدید همه به باد فنا رود.
- ❖ که از همه کوشش خود هیچ نتیجه نبرند.
- ❖ این همان ضلالت (و حسرت) دور (از طریق نجات) است.

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَلُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

۱۴۵- مردم دنیا غرق در شهوات نفسانی خود هستند (حجر- آیه ۷۲)

(ای محمد) به جان تو قسم که این مردم دنیا همیشه :

- ۵) مست شهوات نفسانی
- ۶) و به حیرت
- ۷) و غفلت
- ۸) و گمراهی

خواهند بود.

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾

۱۴۶- کتاب اعمال انسان در قیامت چنان باز شود که یکبار ببیند و به او گفته می شود: نامه اعمال را بخوان!! (اسراء- آیات ۱۳ الی ۱۵)

- ❖ و ما مقدرات و نتیجه اعمال هر انسانی را طوق گردن او ساختیم. (که ملازم و قرین همیشگی او باشد)
- ❖ و روز قیامت کتابی (که نامه اعمال اوست) بر او بیرون آریم در حالی که آن نامه چنان باز باشد که همه اوراق آن را یک مرتبه ملاحظه کند.
- ❖ تو خود کتاب اعمال را بخوان (و بنگر تا در دنیا چه کرده‌ای) که تو خود تنها برای رسیدگی به حساب خویش کافی هستی!!
- ❖ هر کس راه هدایت یافت تنها به نفع و سعادت خود یافته است.
- ❖ و هر که به گمراهی شتافت آن هم به زیان و شقاوت خود شتافته است.
- ❖ و هیچ کس بار گناه دیگری را به دوش نگیرد.

وَكُلِّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَبِيرَهُ فِي عُنُقِهِ ۖ وَخَرَجْ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا ﴿١٣﴾ أَقْرَأَ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾ مَن أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ ﴿١٥﴾

۱۴۷- در قیامت انسان ها با پیشوایانشان حاضرند و کسی نجات یافته که نامه عملش را به دست راست او دهند (اسراء-آیه ۷۱)

- ❖ (به یاد آر) روزی که ما هر گروهی از مردم را با پیشوایشان (به پیشگاه حقیقت) می خوانیم.
- ❖ پس هر کس نامه ی عملش را به دست راست دهند آن ها نامه خود را قرائت کنند و کمترین ستمی به آن ها نخواهد شد.

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ ۖ فَمَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ۖ فَأُولَٰئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿١٦﴾

۱۴۸- کسانی که ایمان دارند و عمل صالح انجام می دهند جایگاهشان بهشت است (کهف-آیات ۱۰۷ الی ۱۰۸)

- ❖ آنان که به خدا ایمان آورده و نیکوکار شدند البته آن ها در بهشت فردوس منزل خواهند یافت.
 - ❖ همیشه در آن بهشت ابد منزل یافته و هرگز از آن جا انتقال نخواهند یافت.
- إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٨﴾

۱۴۹- ترازوی عدل الهی در قیامت اعمال انسانها حتی به اندازه خردلی را بدقت حساب خواهد کرد!! (انبیاء-آیات ۴۵ الی ۴۷)

- ۹) بگو که من شما را به وحی خدا (از عذابش) می ترسانم.
- ۱۰) ولی گوش کر هنگام وعظ و اندرز، سخن و دعوت حق را نمی شنود.
- ۱۱) و اگر از جانب خدای تو بر این کافران شمه ای از عذاب فرا رسد.
- ۱۲) در آن حال (به حسرت و پشیمانی) خواهند گفت: ای وای بر ما که مردم ستمکاری بودیم!!
- ۱۳) و ما ترازوهای عدل را به روز قیامت خواهیم نهاد.
- ۱۴) و هیچ ستمی به هیچ نفسی نخواهد شد.
- ۱۵) و اگر عملی به قدر دانه ی خردلی باشد در حساب آریم.
- ۱۶) و تنها علم ما برای حسابگری کفایت خواهد کرد.

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ ۚ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿١٩﴾ وَلَٰئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَنُوحِلْنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠﴾ وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ

الْفَيْمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا

حَسِيبٌ ﴿٤٧﴾

۱۵۰- هر کس خدا را یاری کند، خدا هم او را یاری خواهد کرد!! (حج- آیات ۴۰ الی ۴۱)

- ❖ و هر که خدا را یاری کند البته خدا او را یاری خواهد کرد، که خدا را منتهای اقتدار و توانایی است.
- ❖ (آنان که خدا را یاری می کنند) آن هایی هستند که اگر در روی زمین به آنان اقتدار و تمکین دهیم نماز به پا می دارند.
- ❖ و زکات می دهند.
- ❖ و امر به معروف و نهی از منکر می کنند.
- ❖ و (از هیچ کس جز خدا نمی ترسند چون می دانند که) عاقبت کارها به دست خداست.

وَلْيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤٨﴾ الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَقِيبُ الْأُمُورِ ﴿٤٩﴾

۱۵۱- خداوند شنوا و بیناست و به هر چه که انسان ها در ظاهر و پنهان می کنند آگاه است (حج- آیات ۷۴ الی ۷۶)

- ❖ خدا ذاتی است بی نهایت توانا و بی همتای شکست ناپذیر.
- ❖ خداست که از میان فرشتگان و آدمیان رسولانی برمی گزیند.
- ❖ که همانا خدا (به سخن عالمیان) شنوا و (به لیاقت آنان) بیناست.
- ❖ او به علم ازلی آن چه در نظر این مردم پیدا و آن چه ناپیداست همه را می داند.
- ❖ و بازگشت کلیه ی امور به سوی خداست.

إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٥٠﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٥١﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٥٢﴾

۱۵۲- انسان ها در دنیا رها نشده اند بلکه با آزمایشات مکرر، درجه ایمان و جزای آخرتشان مشخص می شود (عنکبوت- آیات ۲ الی ۷)

- ❖ آیا مردم چنین پنداشتند که به صرف این که گفتند ما ایمان (به خدا) آورده ایم رهاشان کنند و هیچ امتحانشان نکنند؟
- ❖ و محققاً ما ا ممی را که پیش از اینان بودند به امتحان و آزمایش آوردیم.
- ❖ و همانا خدا دروغگویان و راستگویان را کاملاً می شناسد.
- ❖ آیا آنان که کار زشت و اعمال ناشایسته مرتکب می شوند پنداشتند که بر ما سبقت گیرند (و از عقاب ما خلاصی یابند)؟ بسیار بد حکم می کنند.
- ❖ هر کس که به لقاء خدا (و مشاهده جمال و وصول به رحمت و جنت او) امیدوار و مشتاق است (بداند که) هنگام اجل و وعده معین خدا البته فرا رسد و او (به گفتار و کردار خلق) شنوا و داناست.

❖ و هر که (در راه ایمان) جهد و کوشش کند به سود خود کند که خدا از (طاعت و عبادت) عالمیان البته بی‌نیاز است.

❖ و آنان که ایمان آورده و نیکوکار شدند البته ما هم گناهانشان را محو و مستور کنیم و بهتر از آن اعمال نیکشان به آن‌ها پاداش دهیم.

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٢١﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿٢٢﴾ مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٣﴾ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٢٤﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾

۱۵۳- فساد در زمین از انسان ناشی می‌شود که عاقبت تبهکاران از آثاری که بجا گذاشته اند معلوم است!! (روم- آیات ۴۱ الی ۴۲)

❖ فساد و پریشانی به کرده‌ی بد خود مردم در همه بر و بحر زمین پدید آمد.

❖ تا خدا هم کيفر بعضی اعمالشان را به آن‌ها بچشاند.

❖ باشد که (از گنه پشیمان شده و به درگاه خدا) باز گردند.

❖ بگو که در زمین سیر کنید.

❖ پس بنگرید تا عاقبت طوایف پیش از خود که اکثرشان (کافر و) مشرک بودند چه شد؟

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٦﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٢٧﴾

۱۵۴- کسانی که کافر شوند یا ایمان داشته باشند نتایج حاصل از آنها، متوجه خود آنان خواهد شد (روم- آیات ۴۴ الی ۴۵)

❖ هر که به راه کفر (و عصیان) رود زیان کفرش بر خود اوست.

❖ و هر که صالح و نیکوکار شود چنین کسانی برای شخص خود (در بهشت) آسایشگاهی خوش فراهم می‌سازند.

❖ تا خدا از فضل و کرم به آنان که ایمان آورده و نیکوکار شدند پاداش دهد.

❖ که او کافران را دوست ندارد.

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ ۖ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسَ لَهُ يَمْهَدُونَ ﴿٤٤﴾ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٤٥﴾

۱۵۵- مجرمان در پیشگاه الهی سر بزیر و شرمنده محسور می شوند (سجده- آیات ۱۲ الی ۱۴)

- ۱) و اگر تو حال بدکاران را (در قیامت) ببینی که چگونه در حضور خدای خود سر به زیر و ذلیلند.
- ۲) (و با آه و ناله حسرت) گویند: پروردگارا، اینک (عذاب تو را) به چشم دیدیم.
- ۳) و (سخن رسولانت را) به گوش گرفتیم.
- ۴) پس ما را (به دنیا) باز گردان تا صالح و نیکوکار شویم.
- ۵) که اکنون (وعده‌ی تو را) به چشم یقین مشاهده کردیم!
- ۶) و اگر ما (به مشیت ازلی) می‌خواستیم، هر نفسی را به کمال هدایتش (به جبر و الزام) می‌رسانیدیم.
- ۷) و لیکن وعده‌ی حق و حتمی من است که دوزخ را البته از همه‌ی (کافران) جن و انس پر سازم.
- ۸) پس (خطاب رسد: امروز) شما ای کافران (عذاب را) به کیفر غفلت از ملاقات این روزتان بچشید.
- ۹) که ما هم شما را فراموش کردیم. (یعنی از نظر لطف انداختیم)
- ۱۰) و اینک عذاب ابدی را به پاداش اعمال زشتی که می‌کردید بچشید.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿٤٦﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًى وَلَٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٤٧﴾ فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ ۖ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٨﴾

۱۵۶- عاقبت مؤمنین با فاسقان یکی نیست!! (سجده- آیات ۱۸ الی ۲۲)

- ❖ آیا آن کس که ایمان آورده (حالش در قیامت) مانند کسی است که کافر بوده؟ هرگز یکسان نخواهند بود.
- ❖ اما آنان که (در دنیا) با ایمان و نیکوکار بودند به پاداش اعمال صالح منزلگاه پر نعمت در بهشت ابد یابند.
- ❖ و اما آنان که سر از طاعت حق کشیده و فاسق شدند منزلگاهشان در آتش دوزخ است.
- ❖ و هر چه کوشند و خواهند که از آن آتش بیرون آیند باز (فرشتگان عذاب) بدان دوزخ برگردانندشان.
- ❖ و (فرشتگان) گویند: عذاب آتشی را که (در دنیا) تکذیب می‌کردید اینک بچشید.
- ❖ و البته ما کافران را عذاب نزدیک‌تر (و کمتر به بلاهای دنیا یا در برزخ) بچشانیم غیر آن عذاب بزرگتر و شدیدتر (قیامت یا قیام حجت عصر علیه‌السلام) تا مگر (متنبه و پشیمان از کفر و عصیان شوند و به سوی خدا) باز گردند.

❖ و کدامین کس در عالم از آن کس که به آیات خدا پند و تذکرش دادند و باز اعراض کرد ستمکارتر است؟

❖ البته ما از بدکاران انتقام خواهیم کشید.

أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ﴿١٨﴾ أَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهِ تَكْذِبُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾

(احزاب - آیات ۲۳ الی ۲۵)

۱۵۷- نقش و جایگاه مؤمنین و کافران در زمان جنگ و جهاد

(۱) (نقش مؤمنین در زمان جنگ و جهاد):

- ❖ برخی از آن مؤمنان، بزرگ مردانی هستند که به عهد و پیمانی که با خدا بستند کاملاً وفا کردند.
- ❖ پس برخی پیمان خویش گزاردند. (و بر آن عهد ایستادگی کردند تا به راه خدا شهید شدند مانند عبیده و حمزه و جعفر)
- ❖ و برخی به انتظار (فیض شهادت) مقاومت کرده و هیچ عهد خود را تغییر ندادند (مانند علی علیه السلام که در کوفه به محراب عبادت شهید گشت).
- ❖ تا آن که خدا آن مردان راستگوی (با وفا) را از صدق ایمانشان پاداش نیکو بخشد.

(۲) (نقش منافقین و کافران در زمان جنگ و جهاد):

- ❖ و منافقان را (به عدل) عذاب کند اگر بخواهد یا (به لطف) توبه شان بپذیرد.
- ❖ که خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.
- ❖ و خدا کافران را (در جنگ احزاب) با همان خشم و غضبی که (به مؤمنان) داشتند بی آن که هیچ خیر و غنیمتی به دست آورند ناامید برگردانید.
- ❖ و خدا امر جنگ را (به فرستادن باد صرصر و سپاه فرشتگان غیبی) از مؤمنان کفایت فرمود.
- ❖ و خدا بسیار توانا و مقتدر است.

مَنْ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾ لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ أَوْ يَتُوبَ

عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٤﴾ وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا ۚ وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ﴿٢٥﴾

۱۵۸- شرک ، اعمال خوب آدمی را تباه می سازد (زمر- آیات ۶۳ الی ۶۷)

❖ کلیدهای خزائن آسمان ها و زمین او راست.
❖ و آنان که به آیات خدا کافر شدند هم آنان زیانکاران عالمند.
❖ (ای رسول به مشرکان) بگو: ای مردم نادان مرا امر می کنید که غیر خدا را پرستش کنم؟ (هنوز مشرکان جاهل از تو موحد کامل طمع شرک دارند؟)
❖ و حال آن که به تو و به رسولان پیش از تو چنین وحی شده که اگر به خدا شرک آوری عملت محو و نابود می گردد و سخت از زیانکاران خواهی گردید.
❖ بلکه تنها خدا را پرستش کن.
❖ و از شکر گزاران (نعمت الهی) باش.
❖ و (آنان که غیر خدا را طلبیدند) خدا را چنان که شاید به عظمت نشناختند.
❖ و اوست که روز قیامت زمین در قبضه قدرت او و آسمان ها در پیچیده به دست سلطنت اوست.
❖ آن ذات پاک یکتا منزّه و متعالی از شرک مشرکان (بلکه از فکر موحدان) است.

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُوتِيَكَ هُمُ الْخَسِرُونَ ﴿١٢﴾ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ تَمْرُونَنِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿١٣﴾ وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤﴾ بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٥﴾ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ۚ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ۚ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٦﴾

۱۵۹- هدایت شده ها و صاحبان خرد چون سخن بشنوند به نیکوترین آن عمل کنند (زمر- آیات ۱۷ الی ۱۸)

(۱) و آنان که از پرستش طاغوت دوری جستند و به درگاه خدا با توبه و انابه باز گشتند آن ها را بشارت و مژده رحمت است.
(۲) (ای رسول) تو هم بندگان مرا (به لطف و رحمت من) بشارت آر.
(۳) آن بندگان که سخن بشنوند و به نیکوتر آن عمل کنند.
(۴) آنان هستند که خدا آن ها را (به لطف خاص خود) هدایت فرموده و هم آنان به حقیقت خردمندان عالمند.

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ ۖ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾
 الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾

۱۶۰- بهترین سخن دعوت بسوی خدا و انجام عمل صالح است (فصلت-آیه ۳۳)

- ❖ در جهان از آن کس که (چون پیغمبران) خلق را به سوی خدا خواند و نیکوکار گردی.
- ❖ و گفت که من از تسلیم شوندگان خدایم.
- ❖ کدام کس بهتر و نیکو گفتارتر است؟

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٢٢﴾

۱۶۱- نیکی با بدی یکسان نیست!! (فصلت-آیات ۳۴ الی ۳۶)

- ❖ و هرگز نیکی و بدی در جهان یکسان نیست.
 - ❖ همیشه بدی (خلق) را به بهترین شیوه (که خیر و نیکی است پاداش ده و) دور کن تا همان کس که گویی با تو بر سر دشمنی است دوست و خویش تو گردد.
 - ❖ و لیکن به این مقام بلند (یعنی در پاداش بدی نیکی کردن) کسی نمی‌رسد جز آنان که (در راه دینداری) دارای مقام صبر و ثبات و (در معرفت الهی) صاحب حظّ بزرگند.
 - ❖ و هر گاه از شیطان تو را وسوسه و تحریکی رسد به خدا پناه بر که او شنوا و داناست.
- وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ۚ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٢٣﴾ وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حِظٍّ عَظِيمٍ ﴿٢٤﴾ وَإِنَّمَا يَنزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ ۖ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ ۚ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٥﴾

۱۶۲- عمل صالح به نفع شما و عمل سوء هم به زیان شماست ؟ (جاثیه-آیات ۱۴ الی ۱۵)

- ❖ به آنان که ایمان آورده‌اند بگو که از (جور جهالت‌های) مردمی که به ایام الهی (و روز وعده‌های خدا) امیدوار نیستند درگذرند.
- ❖ تا خدا عاقبت هر قومی را به پاداش اعمال خود برساند .
- ❖ هر کس کار نیک کند به نفع خود.
- ❖ و هر که بد کند به زیان خویش کرده است.
- ❖ آن گاه (برای پاداش نیک و بد) به سوی خدای خود بازگردانیده می‌شوید .

قُلْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٢٦﴾
 عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿٢٧﴾

(جائیه-آیات ۲۱ الی ۲۲)

۱۶۳-هیچگاه اعمال بدکاران با ایمان آورندگان یکسان نیستند!!

- ❖ آیا آنان که مرتکب اعمال زشت و تبهکاری شدند.
 - ❖ گمان کردند رتبه آنها را مانند کسانی که ایمان آورده و نیکوکار شدند قرار می‌دهیم.
 - ❖ تا در مرگ و زندگانی هم با مؤمنان یکسان باشند؟
 - ❖ حکم آنها اندیشه بسیار باطل و جاهلانهای است.
 - ❖ و خدا آسمانها و زمین را به حق آفریده است. (و در هر چه خلق کرده مصلحت و مقصودی داشته)
 - ❖ و عاقبت هر نفسی بی هیچ ستمی پاداش هر عملی که کرده است خواهد یافت.
- أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾
- وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

(ق-آیات ۱۷ الی ۳۵)

۱۶۴-رفتار و اعمال انسان در قیامت چگونه آشکار می‌شود

(۴) (فرشته ای بر نیک و بد کردار انسان گواهی دهد):

- ❖ آن گاه که دو ملک دریافت دارنده (یعنی فرشتگان مراقب و حاضر مأمور نگارش اعمال خیر و شر از طرف راست و چپ (به مراقبت او) بنشسته و (اعمال آدمی را) دریافت می‌دارند.
- ❖ سخنی بر زبان نیابد جز آنکه همان دم فرشته‌ای مراقب و آماده است.
- ❖ و (به هوش آید که) هنگام بیهوشی و سختی مرگ به حق و حقیقت فرا رسیده، آری همان مرگی که از آن دوری می‌جستی.
- ❖ و آن گاه در صور بدمند (و ملایک ندا کنند که) این است روز تهدید (های الهی به خلق).
- ❖ و هر نفسی را فرشته‌ای (برای حساب به محشر) کشاند.
- ❖ و فرشته‌ای (بر نیک و بدش) گواهی دهد.
- ❖ و تو (ای آدمی نادان) از این (روز سخت مرگ) در غفلت بودی تا آنکه ما پرده از کار تو برانداختیم و امروز چشم بصیرت بیناتر گردید.

(۵) (فرشته موکل به انسان خطاکار گوید: این همان اعمالی است که در نزد من محفوظ بود!!):

- ❖ و قرین وی (یعنی فرشته موکل و شاهد او بدو) گوید: این همان اعمالی است که نزد من (برای امروز تو) محفوظ و مهیاست .
- ❖ (و خطاب آید که) امروز هر کافر معاند را به دوزخ درافکنید.
- ❖ همان کافری که از هر کار خیر مانع می‌گشت.
- ❖ و (به حق خدا و خلق) ستم می‌کرد.
- ❖ و (در کار خدا و قیامت) به شک و ریب بود.
- ❖ همان کافر مشرک که با خدای یکتا خدای دیگری جعل کرد.

- ❖ پس او را در عذاب سخت جهنم درافکنید.
- ❖ آن گاه قرین او (شیطان) گوید: بار الها، من او را به طغیان و عصیان نکشیدم بلکه او خود در ضلالت دور (از اطاعت و سعادت) افتاد.
- ❖ (آن گاه خدا به عتاب) گوید: در حضور من خصومت مکنید که من قبلا وعده عذاب را به شما گوشزد کردم .
- ❖ دیگر وعده عذاب من مبدل نخواهد شد و هیچ (در کیفر) ستمی به بندگان نخواهم کرد.
- ❖ روزی که جهنم را گوییم: آیا مملو (از وجود کافران) شدی؟
- ❖ و او گوید: آیا (دوزخیان) بیش از این هم هستند؟
- ❖ (بهشت آماده پذیرایی از انسان خاشع و با تقوی است):
- ❖ و بهشت را برای اهل تقوا نزدیک آرند تا هیچ دور از آن نباشند (و رنج حرکت نکنند).
- ❖ این بهشت همان است که وعده داده شدید، برای هر بنده‌ای که به درگاه خدا بازگشته و نفس را (از حرام) نگه داشت .
- ❖ آن کس که از خدای مهربان در باطن ترسید و با قلب خاشع و نالان به درگاه او باز آمد در آن بهشت با تحیت و سلام حق در آید که این روز دخول ابدی در بهشت جاودانی است .
- ❖ بر آن بندگان در آنجا هر چه بخواهند مهیاست و باز افزون‌تر از آن نزد ما خواهد بود.

إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿١٧﴾ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿١٨﴾ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾ لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾ وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَتِيدٍ ﴿٢٣﴾ أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٢٤﴾ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ﴿٢٥﴾ الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٢٧﴾ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُم بِالْوَعِيدِ ﴿٢٨﴾ مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٢٩﴾ يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِن مَّزِيدٍ ﴿٣٠﴾ وَأُزِلَّتِ الْجَنَّةُ لِّلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣١﴾ هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِكُلِّ

أَوَابٍ حَفِظٍ ﴿٣١﴾ مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿٣٢﴾ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَٰلِكَ يَوْمُ
الْخُلُودِ ﴿٣٣﴾ هُمْ مَّا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٤﴾

۱۶۵- هر کسی مسئول عمل خود است (طور-آیه ۲۱)

❖ هر نفسی در گرو عملی است که اندوخته است .

كُلُّ أَمْرٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٣٦﴾

۱۶۶- هر کاری کوچک یا بزرگ در نامه اعمال انسان ثبت است (قمر-آیات ۵۲ الی ۵۳)

❖ و هر عملی که کردند در کتب نامه عملشان ثبت است .

❖ و هر امر کوچک و بزرگ (در آنجا) نگاشته است .

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾ وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُّسْتَطَرٌّ ﴿٥٣﴾

۱۶۷- به آنچه می گوئید عمل کنید (صف-آیات ۲ الی ۳)

الا ای کسانی که ایمان آورده اید:

❖ چرا چیزی به زبان می گوئید که در مقام عمل خلاف آن می کنید؟

❖ این عمل که سخن بگوئید و خلاف آن کنید بسیار سخت خدا را به خشم و غضب می آورد .

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا
تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾

۱۶۸- سرانجام کسی که نامه اعمالش را به دست راست یا به دست چپ او می دهند (حاقه-آیات ۱۱۹ الی ۱۲۷)

(۱) (کسی که نامه عملش در دست راست اوست، شادمانه وارد بهشت می شود):

❖ اما کسی که نامه اعمال او را به دست راستش دهند (با کمال نشاط و شادمانی و سربلندی به اهل
محشر) گوید: بیایید نامه مرا بخوانید . من ملاقات این روز حسابم را اعتقاد داشتم (و در دنیا به گناه
نپرداختم).

❖ این چنین کس در عیش و زندگانی خوش خواهد بود در بهشت عالی رتبه ابدی .

❖ که میوه های آن همیشه در دسترس (بهشتیان) است.

❖ (و خطاب رسد که) از طعام و شرابهای لذیذ و گوارای بهشتی هر چه خواهید تناول کنید، شما را
گوارا باد.

❖ که این پاداش اعمال ایام گذشته دنیاست که (بر امروز خویش) پیش فرستادید.

(۲) (کسی که نامه عملش در دست چپ اوست او را به زنجیر کشیده و به جهنم می برند):

❖ و اما آن کس که کتاب عملش به دست چپ دهند (با کمال شرمندگی و اندوه) گوید: ای کاش نامه

مرا به من نمی دادند و من هرگز از حساب اعمالم آگاه نمی شدم.

- ❖ ای کاش مرگ مرا از چنگ این غصه و عذاب نجات می داد .
- ❖ (ای داد که) مال و ثروت من امروز به فریاد من نرسید. همه قدرت و حشمت نابود گردید .
- ❖ (و خطاب قهر رسد که) او را بگیرید و در غل و زنجیر کشید .
- ❖ تا بازش به دوزخ در افکنید .
- ❖ آن گاه به زنجیری که طولش هفتاد ذراع است (به آتش) در کشید .
- ❖ که او به خدای بزرگ ایمان نیاورده.
- ❖ و هرگز مسکینی را بر سفره طعام خود به رغبت نخوانده است.
- ❖ بدین سبب امروز هیچ خویش و دوستداری که به فریادش رسد در اینجا ندارد.
- ❖ و طعامی غیر از غسلین (چرک و پلیدی دوزخیان) نصیبش نیست و آن طعام را کسی جز اهل دوزخ نمی خورد.

فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ۖ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ مَقْرُوءَاتُ كِتَابِي ۖ إِنَّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلْقٍ حِسَابِي ۖ ۱۹
فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۖ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۖ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ۖ ۲۰ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ
فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ۖ وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ۖ فَيَقُولُ يَلَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِي ۖ ۲۱ وَلَمْ أَدْرِ
مَا حِسَابِي ۖ يَلَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ۖ مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِي ۖ ۲۲ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِي ۖ ۲۳ خذُوهُ
فَعَلُّوهُ ۖ ۲۴ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ۖ ۲۵ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۖ ۲۶ إِنَّهُ كَانَ لَا
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۖ ۲۷ وَلَا تَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۖ ۲۸ فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَهُنَا حَمِيمٌ ۖ ۲۹ وَلَا
طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَسْلِينَ ۖ ۳۰ لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ۖ ۳۱

(نبا-آیات ۳۹ الی ۴۰)

۱۶۹- برای آن روز حق، چه چیزی برای خود از پیش فرستاده ای؟

- ❖ چنین روز (قیامت) حتمی و محقق خواهد بود.
- ❖ پس هر که می خواهد نزد خدای خود (در آن روز) مقام و منزلتی یابد. (امروز در راه ایمان و طاعت بکوشد)
- ❖ ما شما را از روز عذاب که نزدیک است ترسانیده و آگاه ساختیم.
- ❖ روزی که هر کس هر چه کرده در پیش روی خود حاضر بیند
- ❖ و کافر در آن روز گوید که ای کاش خاک بودم (تا چنین به آتش کفر خود نمی سوختیم) .

ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اخْتَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَآبًا ﴿١٦٠﴾ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ﴿١٦١﴾

۱۷۰- نفس انسان به آنچه که از پیش به آخرت می فرستد آگاهی دارد (انفطار-آیه ۵)

- ❖ آن هنگام است که هر شخصی به هر چه مقدّم و مؤخّر انجام داده همه را بداند.
- ❖ (شاید مراد از مقدم عملی است که پیش از رفتن از دنیا برای آخرت به جای آورده، و مؤخّر آن اعمالی که پس از مرگ به او می رسد مانند باقیات صالحات و اعمال خیری که وصیت کرده و وقف و صدقات جاری و فرزند صالح یا کتاب علمی و سنت حسنه)

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿١٦٢﴾

۱۷۱- ابرار در بهشتند و فجار در جهنم (انفطار-آیات ۱۳ الی ۱۶)

- ❖ همانا نیکو کاران عالم در بهشت پر نعمت متنعمند.
- ❖ و بدکاران در آتش دوزخ معذبند.
- ❖ روز جزا به آن دوزخ در افتند.
- ❖ و هیچ از آن آتش دور نتوانند بود .

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿١٦٣﴾ وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي حَجِيمٍ ﴿١٦٤﴾ يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٦٥﴾ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ﴿١٦٦﴾

۱۷۲- فجار و گناهکاران با نامه اعمال خود در سجین وارد شده و عذاب را می چشند (مطففین-آیات ۷ الی ۹)

- ❖ چنین نیست (که منکران پندارند) البته (روز قیامت) بد کاران با نامه عمل سیاهشان در عذاب سجّینند .
- ❖ و چگونه به حقیقت سجّین آگاه توانی شد؟
- ❖ کتابی است (که به قلم حق) نوشته شده .

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سَجِّينٍ ﴿١٦٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَجِّينٌ ﴿١٦٨﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿١٦٩﴾

۱۷۳- هر کس باندازه ذره مثقالی کار خوب یا بد انجام دهد جزای آن را خواهد دید (زلزله-آیات ۷ الی ۸)

- ❖ پس هر کس به قدر ذره ای کار نیک کرده باشد (پاداش) آن را خواهد دید.
- ❖ و هر کس به قدر ذره ای کار زشتی مرتکب شده آن هم به کیفرش خواهد رسید.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿١٧٠﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿١٧١﴾

۱۷۴- انسان نسبت به پروردگارش ناسپاس است (عادیات-آیات ۶ الی ۸)

- ❖ (قسم به اسبان این مجاهدان دین خدا) که انسان نسبت به پروردگارش کافر نعمت و ناسپاس است .
- ❖ و (خدا و یا) خود او بر این ناسپاسی محققا گواه است .
- ❖ و هم او بر حب مال دنیا سخت فریفته و بخیل است .

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ﴿٦﴾ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ﴿٨﴾

۱۷۵- آن کس که ترازوی اعمالش سبک یا سنگین است!! (قارعه- آیات ۶ الی ۱۱)

- ❖ پس عمل هر کس را در میزان حق وزنی باشد، او در بهشت به آسایش و زندگانی خوش خواهد بود
- ❖ و عمل هر کس بی قدر و سبک وزن باشد، جایگاهش در قعر هاویه (جهنم) است.
- ❖ و چگونه سختی هاویه را تصور توانی کرد؟
- ❖ هاویه همان آتش سخت سوزنده و گداخته است .

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ﴿٨﴾ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ﴿٩﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ﴿١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿١١﴾

۱۷۶- وای بر هر عیبجوی مسخره کننده!! (همزه- آیات ۱ الی ۹)

- (۱) وای بر هر عیبجوی هرزه زبان .
- (۲) همان کسی که مالی جمع کرده و دایم به حساب و شماره‌اش سر گرم است.
- (۳) پندارد که مال و دارایی دنیایش عمر ابدش خواهد بخشید.
- (۴) چنین نیست.
- (۵) بلکه محققا به آتش در هم شکننده دوزخ در افتد.
- (۶) آتشی که چگونه تصور سختی آن توانی کرد؟
- (۷) آن آتش را (خشم) خدا افروخته.
- (۸) شراره آن بر دلها (ی نا پاک پر از حرص دنیای کافران) شعله‌ور است .
- (۹) آتشی که بر آنها از هر سو سخت احاطه کرده و راه گریزی ندارند.
- (۱۰) و مانند ستونهای بلند زبانه کشیده است.

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ﴿١﴾ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ﴿٢﴾ يُحْسِبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ﴿٣﴾ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ ﴿٤﴾ فِي الْحُطْمَةِ ﴿٥﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطْمَةُ ﴿٦﴾ نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ ﴿٧﴾ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئَةِ ﴿٨﴾ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ﴿٩﴾ فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ﴿١٠﴾

۱۳- امت اسلامی، نمونه برای همه مردم عالم

۱۷۷- شما مسلمین گواه مردم و پیامبر اسلام(ص) گواه بر شماست. (بقره- آیات ۱۴۲ الی ۱۴۳)

مردم بی‌خرد خواهند گفت:

- ❖ چه موجب شد که مسلمین از قبله‌ای که بر آن بودند (از بیت المقدس) روی به کعبه آورند؟

- ❖ بگو: مشرق و مغرب برای خداست و هر که را خواهد به راه راست هدایت می‌کند.
- ❖ و ما همچنان شما (مسلمین) را به آیین اسلام هدایت کردیم و به سیرت نیکو بیاراستیم.
- ❖ تا گواه مردم باشید.
- ❖ و پیغمبر نیز گواه شما باشد (تا شما از وی بیاموزید).

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّيْنَاهُمْ عَنْ قِبَلَتِهِمْ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢٢﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا..... ﴿١٢٣﴾

۱۷۸- امت اسلامی مانند بعضی از ملل نباید راه تفرقه و اختلاف بروند!! (آل عمران - آیات ۱۰۴ الی ۱۰۵)

- ❖ و باید برخی از شما مسلمانان، خلق را به خیر و صلاح دعوت کنند.
- ❖ و امر به نیکوکاری و نهی از بدکاری کنند.
- ❖ و این‌ها (که واسطه هدایت خلق هستند) رستگار خواهند بود.
- ❖ و شما مسلمانان مانند مللی نباشید که پس از آن که آیات روشن برای (هدایت) آن‌ها آمد راه تفرقه و اختلاف پیمودند، که البته برای آن‌ها عذاب بزرگ خواهد بود.

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ عَذَابُ عَظِيمٍ ﴿١٠٥﴾

۱۷۹- در میان دشمنان سرسخت نسبت به مسلمانان، یهود و مشرکین را می‌بینی!! (مائده- آیه ۸۲)

- ❖ هر آینه دشمن‌ترین مردم نسبت به مسلمانان، یهود و مشرکان را خواهی یافت.
- ❖ و بامحبت‌تر از همه کس به اهل ایمان آنان را که گویند: ما نصرانی هستیم.
- ❖ این (دوستی نصاری نسبت به مسلمین) بدین سبب است که برخی از آن‌ها دانشمند و پارسا هستند و تکبر و گردنکشی (بر حکم خدا) نمی‌کنند.

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدُوًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي ۚ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قِيسِيَّةٌ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٢﴾

۱۸۰- مسلمین اگر به وظایف خود عمل نکنند فتنه در جهان ایجاد می‌شود!! (انفال - آیه ۷۳)

- ❖ آنان که کافر شدند نیز دوستدار و مددکار یکدیگرند.

❖ و شما مسلمین اگر آن را (که خدا دستور داده از اتفاق و اخوت و غیره) کار نبندید همانا فتنه و فسادى بزرگ روی زمین رخ خواهد داد.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُن فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ﴿٧٣﴾

۱۸۱- ای رسول! خداوند هر آیه ای که تلاوت کنی و نیز هر عمل تو و امت را نظارت می کند (یونس- آیه ۶۱)

❖ و تو در هیچ حالی نباشی.
❖ و هیچ آیه ای از قرآن تلاوت نکنی.
❖ و به هیچ عملی تو و امت وارد نشوید.
❖ جز آن که ما همان لحظه شما را مشاهده می کنیم.
❖ و هیچ چیز به وزن ذره ای در همه زمین و آسمان از خدای تو پنهان نیست.
❖ و کوچکتر از ذره و بزرگتر از آن هر چه هست همه در کتاب مبین حق (و لوح علم الهی) مسطور است.
وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦١﴾

۱۸۲- عهد و میثاقی که خدا شما امت مسلمان را برای انجام آنها توصیه و امر نموده است (نحل- آیات ۹۰ الی ۱۰۰)

- ۱) همانا خدا (خلق را) فرمان به عدل و احسان می دهد.
- ۲) و به بذل و عطای خویشاوندان امر می کند.
- ۳) و از افعال زشت و منکر و ظلم نهی می کند.
- ۴) و به شما پند می دهد، باشد که موعظه ی خدا را بپذیرید.
- ۵) و چون با خدا (و رسول و بندگان) عهدی بستید بدان عهد وفا کنید.
- ۶) و هرگز سوگند و پیمان را که مؤکد و استوار کردید مشکنید، چرا که خدا را بر خود ناظر و گواه گرفته اید همانا خدا به هر چه می کنید آگاه است.
- ۷) و (در مثل) مانند زنی که رشته خود را پس از تابیدن محکم و تابید نباشید.
- ۸) که عهد و قسم های استوار و محکم خود را برای فریب یکدیگر و فسادکاری به کار برید برای آن که قومی بر قوم دیگر تفوق دارند.
- ۹) زیرا خدا شما را به این عهد و قسم ها می آزماید.
- ۱۰) و در روز قیامت همه ی (تقلب ها و) اختلافات شما را بر شما آشکار خواهد ساخت.
- ۱۱) و اگر خدا می خواست (به مشیت ازلی) همه بشر را یک امت قرار می داد (و هیچ گونه اختلافات نژاد و زبان و ملیت در بشر نمی گذاشت).
- ۱۲) و لیکن (این اختلافات برای امتحان است و پس از امتحان) هر که را بخواهد به گمراهی و می گذارد و هر که را بخواهد هدایت می کند.

- (۱۳) و البته آن چه می کرده‌اید از همه سؤال خواهید شد.
- (۱۴) و عهد و سوگندهای خود را برای فریب یکدیگر به کار مبرید تا آن که ثابت قدم است نیز (به فریب و سوگند دروغ) بلغزد.
- (۱۵) و از این که راه خدا را (بر خلق) بستید همه به سختی مبتلا شوید و به عذابی بزرگ گرفتار گردید.
- (۱۶) و عهد خدا را به بهایی اندک معامله نکنید.
- (۱۷) که آن چه (از نعمت ابد) نزد خداست اگر بفهمید بسیار شما را بهتر است (از آن منفعتی که به نقض عهد بیابید).
- (۱۸) آن چه نزد شماست همه نابود خواهد شد.
- (۱۹) و آن چه نزد خداست (از ذخائر اعمال نیک و ثواب آخرت، تا ابد) باقی خواهد بود و البته اجری که به صابران بدهیم اجری است بسیار بهتر از عملی که به جا می‌آورند.
- (۲۰) هر کس از مرد و زن کار نیکی به شرط ایمان به خدا به جای آرد ما او را به زندگانی خوش و با سعادت زنده ابد می‌گردانیم و اجری بسیار بهتر از عمل نیکی که می‌کردند به آنان عطا می‌کنیم.
- (۲۱) (ای رسول ما) چون خواهی تلاوت قرآن کنی اول از شر و سوسه شیطان مردود به خدا پناه بر.
- (۲۲) که البته شیطان را هرگز بر کسانی که به خدا ایمان آورده و بر پروردگارشان توکل و اعتماد می‌کنند تسلط نخواهد بود.
- (۲۳) تنها تسلط شیطان بر آن نفوسی است که او را دوست گرفته‌اند و کسانی که (به اغوای او) به خدا شرک می‌آورند.

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَنِ وَإِيتَايِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٠﴾ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا ۚ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١١﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ ۚ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ ۚ وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٢﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَلَتَسْعَلَنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾ وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَرِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوَاءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾ وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۚ إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْءَانَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١٨﴾ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿١٩﴾ إِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿٢٠﴾

(احزاب - آیه ۲۱)

۱۸۳- رسول اکرم (ص) برای همه مسلمانان اسوه حسنه ای است

❖ البته شما را به رسول خدا (چه در صبر و مقاومت با دشمن و چه دیگر اوصاف و افعال نیکو) اقتدایی نیکوست.

❖ برای آن کس که به (ثواب) خدا و روز قیامت امیدوار باشد و یاد خدا بسیار کند.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾

(احزاب - آیه ۳۵)

۱۸۴- خداوند برای زنان و مردان مسلمان مغفرت و پاداشی بزرگ آماده نموده است

- ۱) همانا کلیه ی مردان و زنان مسلمان.
- ۲) و مردان و زنان با ایمان.
- ۳) و مردان و زنان اهل طاعت و عبادت.
- ۴) و مردان و زنان راستگوی .
- ۵) و مردان و زنان صابر.
- ۶) و مردان و زنان خداترس خاشع.
- ۷) و مردان و زنان خیرخواه مسکین نواز .
- ۸) و مردان و زنان روزه دار.
- ۹) و مردان و زنان باحفاظ خوددار از تمایلات حرام.
- ۱۰) و مردان و زنانی که یاد خدا بسیار کنند.
- ۱۱) بر همه ی آن ها خدا مغفرت و پاداشی بزرگ مهیا ساخته است.

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنَاتِينَ وَالْقَنَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَشِيعِينَ وَالْخَشِيعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ

وَالصَّيِّمِينَ وَالْحَفِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظِينَ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٥٤﴾

(احزاب - آیات ۵۳ الی ۵۴)

۱۸۵- رابطه مسلمانان با حريم امن خانوادگی پیامبر (ص)

- ۱) ای کسانی که ایمان آوردید به خانه‌های پیغمبر داخل مشوید مگر آن که اذنتان دهند.
- ۲) و بر سفره‌ی طعام دعوت کنند در آن حال هم نباید زودتر از وقت آمده و به پختن و آماده شدن آن چشم انتظار گشایید.
- ۳) بلکه موقعی که دعوت شده‌اید بیایید.
- ۴) و چون غذا تناول کردید زود (از پی کار خود) متفرق شوید نه آن جا برای سرگرمی و انس به گفتگو پردازید.
- ۵) که این کار پیغمبر را آزار می‌دهد و او به شما از شرم اظهار نمی‌دارد.
- ۶) ولی خدا را بر اظهار حق خجلتی نیست.
- ۷) و هر گاه از زنان رسول متاعی می‌طلبید از پس پرده طلبید، که حجاب برای آن که دل‌های شما و آن‌ها پاک و پاکیزه بماند بهتر است.
- ۸) و نباید هرگز رسول خدا را (در حیات) بیازارید.
- ۹) و نه پس از وفات هیچ‌گاه زنانش را به نکاح خود در آورید.
- ۱۰) که این کار نزد خدا (گناهی) بسیار بزرگ است.
- ۱۱) و (از خدا بترسید که) هر چیزی را اگر آشکار یا پنهان کنید خدا (بر آن و) بر همه امور جهان کاملاً آگاه است.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرِ نَظِيرٍ إِنَّهُ
وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَعْسِنِينَ حَدِيثٌ إِنَّ ذَلِكَ كَانَ يُؤْذَى
النَّبِيُّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ
وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ
تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكَ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٥﴾

فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٥﴾

۱۴- انجیل عیسی بن مریم (ع) برای هدایت قوم یهود

۱۸۶- قرآن ، تورات و انجیل برای هدایت انسان ها آمده اند

(آل عمران- آیات ۳ الی ۴)

- ❖ آن خدایی که قرآن را به راستی بر تو فرستاد.
- ❖ که تصدیق کننده کتب آسمانی قبل از خود است .
- ❖ و (پیش از قرآن) تورات و انجیل را فرستاد، برای هدایت مردم.
- ❖ و نیز کتاب جداکننده میان حق و باطل (یعنی قرآن) را فرستاد.
- ❖ همانا آنان که به آیات خدا کافر شدند بر آن ها عذاب سختی است.
- ❖ و خدا مقتدر و کیفرکننده ستمکاران است.

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنجِيلَ ﴿٣﴾ مِن قَبْلُ هُدًى

لِلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ ﴿٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٥﴾ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿٦﴾

۱۸۷- عیسی (ع) با تورات و نیز با انجیلی که بر او فرستادیم به هدایت قوم یهود پرداخت

(مائده- آیه ۴۶)

- ❖ و از پی آن رسولان باز عیسی پسر مریم را فرستادیم.
- ❖ که تصدیق به درستی توراتی که پیش او بود داشت.
- ❖ و انجیل را نیز به او دادیم که در آن هدایت و روشنی (دل ها) است، و تصدیق به درستی تورات که پیش از او بود دارد و راهنمایی خلق و اندرز برای پرهیزکاران عالم است.

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ۖ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ

هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾

۱۵- انسان از آغاز پیدایش تا مراحل شکل گیری

۱۸۸- خدا شما را آفرید، آنگاه به سن انحطاط و سپس هر چه می دانید به فراموشی می سپارید و سرانجام می میراند!! (نحل- آیه ۷۰)

- ❖ و خدا شما را آفریده.
- ❖ و سپس می میراند.
- ❖ و بعضی از شما را به سن انحطاط پیری می رسانند.
- ❖ که هر چه دانسته همه را فراموش می کند.
- ❖ همانا خداست که همیشه دانا و تواناست.

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّيْكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمُرِ لَكُمْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾

۱۸۹- خداوند از جنس خود برای شما همسران آفرید و آنگاه پسران و دختران قرار داد (نحل - آیات ۷۱ الی ۷۲)

- ❖ آیا نعمت ایمان به خدا را (به عصیان و شرک) باید انکار کنند؟
- ❖ و خدا از جنس خودتان برای شما جفت‌هایی آفرید.
- ❖ و از آن جفت‌ها پسران و دختران و دامادان و نوادگان بر شما خلق فرمود.
- ❖ و از نعمت‌های پاکیزه لذیذ روزی داد.
- ❖ آیا مردم باز به باطل می‌گروند.
- ❖ و به نعمت خدا کافر می‌شوند؟

..... أَفَبِعِمْةِ اللَّهِ تَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

۱۹۰- آیا انسانی که آزاد است با انسانی که برده و بنده است از نظر شما یکی است!!! (نحل - آیات ۷۵ الی ۷۶)

- ❖ خدا مثلی زده (بشنوید): آیا بنده مملوکی که قادر بر هیچ چیز (حتی بر نفس خود) نیست با مردی آزاد که ما به او رزقی نیکو (و مال حلال بسیار) عطا کردیم که پنهان و آشکار هر چه خواهد از آن انفاق می‌کند، این دو یکسانند؟ (هرگز یکسان نیستند. مثل بت و خدا و بت‌پرست و خداپرست بدین مثال ماند). ستایش مخصوص خداست و لیکن اکثر مردم آگاه نیستند.
- ❖ و خدا مثلی زده (بشنوید): دو نفر مرد یکی بنده‌ای باشد گنگ و از هر جهت عاجز و کلّ بر مولای خود که از هیچ راه، خیری به مالک خویش نرساند و دیگری مردی (آزاد و مقتدر) که به عدالت و احسان فرمان دهد و خود هم به راه مستقیم باشد، آیا این دو نفر یکسانند؟ (هرگز یکسان نیستند. مثل کافر و مؤمن بدین مثال ماند).

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّْا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ ﴿٧٥﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٦﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٧﴾

۱۹۱- شیطان بر انسان به بهانه خاک بودن انسان سجده نکرد و تا روز قیامت برای او دشمنی آشکار است (اسراء - آیات ۱۶۱ الی ۱۶۵)

- ❖ و (یاد آر) وقتی که فرشتگان را امر به سجده آدم کردیم.

- ❖ پس همه سجده کردند.
- ❖ جز شیطان که گفت: آیا من سجده به آدمی که از گِل آفریدی فرود آرم؟!
- ❖ (شیطان) گفت: با من بگو آیا این آدم خاکی را بر من فضیلت و برتری دادی؟
- ❖ (ای خدا) اگر اجل مرا تا قیامت به تأخیر افکنی به جز خیلی (چون معصومین و خواص مؤمنین) همه اولاد آدم را مهار می‌کنم (و به دار هلاک می‌کشانم).
- ❖ خدا به شیطان گفت: برو که هر کس از اولاد آدم پیرو تو گردد با تو به دوزخ که پاداش کامل شماسست کیفر خواهد شد.
- ❖ (برو) و هر که را توانستی با آواز خود تحریک کن و به لغزش افکن.
- ❖ و با جمله لشکر سوار و پیاده‌ات بر آن‌ها بتاز.
- ❖ و در اموال و اولاد هم با ایشان شریک شو.
- ❖ و به آن‌ها وعده (های دروغ و فریبنده) بده.
- ❖ و (ای بندگان بدانید که) وعده شیطان چیزی جز غرور و فریب نخواهد بود.
- ❖ همانا تو را بر بندگان (خاص) من تسلط نیست.
- ❖ و تنها محافظت و نگهبانی خدای تو (ای رسول، از شیطان آن‌ها را) کافی است.

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ ءَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا ﴿٦١﴾ قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَنْ أَحَرَّتْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لِأَحْتَنِكَ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾ قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاءُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ﴿٦٣﴾ وَاسْتَفْزَزَ مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلَبَ عَلَيْهِمْ بَخِيلِكَ وَرَجَلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدَّهُمْ ۚ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿٦٤﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾

۱۹۲- ما به انسان کرامت بخشیدیم و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم (اسراء-آیه ۷۰)

- ❖ و محققاً ما فرزندان آدم را بسیار گرامی داشتیم.
 - ❖ و آن‌ها را (بر مرکب) در بر و بحر سوار کردیم.
 - ❖ و از هر غذای لذیذ و پاکیزه آن‌ها را روزی دادیم.
 - ❖ و آن‌ها را بر بسیاری از مخلوقات خود برتری و فضیلت کامل بخشیدیم.
- وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٧٠﴾

۱۹۳- هر کس بر اساس ساختار روانی و شخصیتی (ذات و طبیعت) خود عمل می کند (اسراء-آیات ۸۳ الی ۸۴)

- ❖ و ما هر گاه به انسان نعمتی عطا کنیم از آن رو بگرداند و دوری جوید.
- ❖ و هر گاه شر و بلایی به او روی آورد به کلی مأیوس و ناامید شود.
- ❖ بگو که هر کس بر حسب ذات و طبیعت خود عملی انجام خواهد داد.
- ❖ و خدای شما به آن که راهیافته تر است (از همه کس) آگاهتر است.

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَسَا بِنِعْمَتِنَا ۖ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ﴿٨٣﴾ قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ ۖ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلًا ﴿٨٤﴾

۱۹۴- مراحل خلقت و تطورات انسان از خاک تا روز برانگیخته شدن رستاخیز (مؤمنان-آیات ۱۲ الی ۱۶)

- (۱) و همانا ما آدمی را از گل خالص آفریدیم.
- (۲) آن گاه او را نطفه گردانیده و در جای استوار (صلب و رحم) قرار دادیم.
- (۳) آن گاه نطفه را علقه.
- (۴) و علقه را گوشت پاره.
- (۵) و باز آن گوشت را استخوان ساختیم.
- (۶) و سپس بر استخوان ها گوشت پوشانیدیم. (و پیکری کامل کردیم)
- (۷) پس از آن (به دمیدن روح پاک مجرد) خلقتی دیگرش انشا نمودیم.
- (۸) آفرین بر (قدرت کامل) خدای که بهترین آفرینندگان است.
- (۹) باز شما آدمیان همه خواهید مرد.
- (۱۰) و آن گاه روز قیامت به یقین تمام مبعوث خواهید شد.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا ءَاخَرَ ۖ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٤﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾

۱۹۵- سیر خلقت انسان از رحم مادر تا رسیدن به سن پیری (روم-آیه ۵۴)

- (۱) خدا آن کسی است که شما را در ابتدا از جسم ضعیف (نطفه) بیافرید.
- (۲) آن گاه پس از ضعف و ناتوانی (کودکی) توانا کرد.
- (۳) و باز از توانایی (و قوای جوانی) به ضعف و سستی و پیری بر گردانید.
- (۴) که او هر چه بخواهد و مشیتش تعلق گیرد می آفریند.

(۵) و او دانا و تواناست.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿١٠٤﴾

(سجده - آیات ۷ تا ۱۱)

۱۹۶- مراحل خلقت انسان از تولد (آب بی قدر) تا قیامت

- (۱) آن خدایی که هر چیز را به نیکوترین وجه خلقت کرد. و آدمی را نخست از خاک (پست بدین حسن و کمال) بیافرید.
- (۲) آن گاه خلقت نژاد نوع او را از چکیده‌ای از آب بی قدر (و نطفه‌ی بی حس) مقرر گردانید.
- (۳) سپس آن (نطفه‌ی بی جان) را نیکو بیاراست.
- (۴) و از روح (قدسی الهی) خود در آن بدمید.
- (۵) و شما را دارای گوش و چشم‌ها و قلب‌ها (با حس و هوش) گردانید. باز بسیار اندک شکر و سپاسگزاری نعمت‌های حق می‌کنید.
- (۶) کافران (از روی تعجب و انکار) گویند که آیا پس از آنکه ما در زمین (خاک و در خاک) نابود و گم شدیم باز از نو زنده خواهیم شد؟! (بلی البته زنده خواهید شد) بلکه آن‌ها به شهود و لقاء خدایشان کافرنند.

(۷) بگو: فرشته‌ی مرگ که مأمور قبض روح شماست جان شما را خواهد گرفت

(۸) و پس از مرگ به سوی خدای خود بازگردانیده می‌شوید.

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ﴿١٠٥﴾ ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿١٠٦﴾ ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُّوحِهِ ۖ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿١٠٧﴾ وَقَالُوا أَإِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ۚ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ﴿١٠٨﴾ قُلْ يَتَوَفَّكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٠٩﴾

(زمر - آیه ۶)

۱۹۷- همه شما را از یک زوج، مرد و زن آفریدیم

- ❖ او شما را از یک تن (آدم) آفرید.
- ❖ پس، از آن جفت او (حوا) را قرار داد.
- ❖ و برای استفاده شما هشت قسم از چهارپایان ایجاد کرد.
- ❖ و شما را در باطن رحم مادران در سه تاریکی (مشیمه و رحم و بطن) با تحولات گوناگون (بدین خلقت زیبا) می‌آفریند.
- ❖ این خداست پروردگار شما که سلطان ملک وجود اوست.

❖ هیچ خدایی جز او نیست.

❖ پس ای مشرکان (نادان) از درگاه او به کجا می‌برندتان؟

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ الْأَنْعَامِ ثَمَنِيَةَ أَزْوَاجٍ تَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٦﴾

(غافر-آیه ۳)

۱۹۸- بازگشت انسان ها بسوی اوست (تا به اعمالشان رسیدگی شود)

❖ خدایی که بخشنده گناه.

❖ و پذیرنده توبه . (بندگان با ایمان)

❖ و منتقم سخت . (از مردم ظالم بی‌ایمان)

❖ و صاحب رحمت و نعمت است.

❖ جز او هیچ خدایی نیست.

❖ بازگشت همه به سوی اوست .

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّلُولِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٦﴾

(ق-آیات ۳ الی ۴)

۱۹۹- معلومات مربوط به ذرات وجودی انسان در کتابی محفوظ است

❖ (منکران حق گویند): آیا ما پس از آنکه مردیم و یکسره خاک شدیم (باز زنده می‌شویم)؟

❖ این بازگشت بسیار بعید است.

❖ (تعجب نکنند که) ما به آنچه زمین از آنها بکاهد کاملاً آگاهیم.

❖ و کتابی نگاهدارنده (لوح محفوظ که مشتمل بر همه حقایق عالم است) نزد ماست .

أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ذَٰلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ﴿٧﴾ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِندَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ ﴿٨﴾

(ق-آیه ۱۶)

۲۰۰- خداوند از رگ قلب به انسان نزدیکتر است

❖ و ما انسان را خلق کرده‌ایم.

❖ و از وسوس و اندیشه‌های نفس او کاملاً آگاهیم.

❖ که ما از رگ گردن او به او نزدیک‌تریم.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَحَنُّ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴿١٦﴾

(ذاریات-آیه ۵۶)

۲۰۱- جن و انس برای عبادت خدا آفریده شده اند

❖ و من جن و انس را نیافریدم.

❖ مگر برای اینکه مرا (به یکتایی) پرستش کنند .

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥١﴾

(انسان-آیه ۳)

۲۰۲- ما به انسان راه را نشان دادیم (راه هدایت-راه ضلالت)

- ❖ ما به حقیقت راه (حق و باطل) را به او نمودیم.
- ❖ حال خواهد (هدایت پذیرد و) شکر (این نعمت) گوید.
- ❖ و خواهد (آن نعمت را) کفران کند.

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٥٢﴾

(نازعات-آیات ۲۷ الی ۲۹)

۲۰۳- خلقت شما مشکل تر است یا خلقت آسمان ها !!!

- ❖ آیا بنای شما آدمیان استوارتر است.
- ❖ یا بنای آسمان بلند که خدا آفرید؟
- ❖ که سقفی بس بلند و محکم بنیان در کمال زیبایی استوار ساخت.
- ❖ و شامش را تیره و روزش را روشن گردانید .

ءَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَنَاهَا ﴿٥٣﴾ رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّيْنَاهَا ﴿٥٤﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٥٥﴾

(عبس-آیات ۱۷ الی ۲۲)

۲۰۴- مرگ بر انسان ناسپاس ! که از نطفه ای خلق شد و آنگاه به خدایش کفر و عناد ورزید!!

- ❖ ای کشته باد انسان (بی ایمان) که تا این حد کفر و عناد می ورزد!
- ❖ نمی نگرد که خدا و را از چه چیز خلق کرده است؟
- ❖ از آب نطفه (بی قدری بدین صورت زیبا) خلقتش فرمود سپس راه (خروج از نقص به کمال) را بر او سهل و آسان گردانید.
- ❖ آن گاه (به وقت معین) او را بمیراند و به خاک قبر سپرد
- ❖ و سپس هر وقت خواهد باز او را از قبر بر انگیزد .

قَتَلَ الْإِنْسَنُ مَا أَكْفَرَهُ ﴿٥٦﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿٥٧﴾ مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ﴿٥٨﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ

يَسَّرَهُ ﴿٥٩﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ﴿٦٠﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَثَرَهُ ﴿٦١﴾

(طارق-آیات ۵ الی ۷)

۲۰۵- انسان از چه چیزی آفریده شده است؟

- ❖ پس انسان مغرور باید بنگرد که از چه آفریده شده است؟
- ❖ از آب نطفه جهنده ای خلقت گردیده .
- ❖ که از میان صلب (پدر) و سینه (مادر) بیرون آید .

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَنُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٦٢﴾ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ﴿٦٣﴾ تَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿٦٤﴾

۲۰۶- ای نفس مطمئنه بسوی پروردگارت باز گردد!!

(فجر - آیات ۲۷ الی ۳۰)

- ❖ ای نفس (قدسی) مطمئن و دل آرام به حضور پروردگارت باز آی.
- ❖ که تو خشنود به (نعمتهای ابدی) او.
- ❖ و او راضی از توست.
- ❖ باز آی و در صف بندگان خاص من در آی .
- ❖ و در بهشت من داخل شو .

يَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ أَرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٢٨﴾ فَأَدْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٢٩﴾
وَأَدْخُلِي جَنَّتِي ﴿٣٠﴾

۲۰۷- انسان در احسن تقویم و نیکوترین صورت آفریده شده است

(نبن - آیات ۴ الی ۶)

- ❖ که ما انسان را در نیکوترین صورت (در مراتب وجود) بیافریدیم .
 - ❖ سپس (به کیفر کفر و گناهش) به اسفل سافلین (جهنم و پست‌ترین رتبه امکان) برگردانیدیم.
 - ❖ مگر آنان که ایمان آورده و نیکوکار شدند که به آنها پاداش دائمی (بهشت ابد) عطا کنیم .
- لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾

۲۰۸- بهترین مخلوق و بدترین مخلوق چه کسانی هستند؟

(بنه - آیات ۱۶ الی ۷)

- ❖ محققاً آنان که از اهل کتاب کافر شدند (و عیسی و عزیر و رهبانان و احبار را به مقام ربوبیت خواندند) آنها با مشرکان همه در آتش دوزخند و در آن همیشه معذبند.
- ❖ آنها به حقیقت بدترین خلقتند .
- ❖ آنان که ایمان آوردند و نیکوکار شدند آنها به حقیقت بهترین اهل عالمند.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَٰئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾
إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾

۱۶- انفاق در راه خدا

۲۰۹- نیکوکاری : ایمان به (خدا، روز قیامت، فرشتگاه، پیامبران) و انفاق در راه خدا و وفای به عهد و شکیبایی در جنگ است (بقره - آیه ۱۷۷)

(نیکو و نیکوکاری چیست؟)

- ❖ نیکوکاری آن نیست که روی به جانب مشرق یا مغرب کنید. (چه این چیز بی‌اثری است)

- ❖ لیکن نیکوکاری آن است که: کسی به خدای عالم و روز قیامت و فرشتگان و کتاب آسمانی و پیغمبران ایمان آرد.
- ❖ و دارایی خود را در راه دوستی خدا به خویشان و یتیمان و فقیران و در راه ماندگان و گدایان بدهد.
- ❖ و در آزاد کردن بندگان صرف کند.
- ❖ و نماز به پا دارد.
- ❖ و زکات مال (به مستحق) بدهد.
- ❖ و نیز نیکوکار آنانند که با هر که عهد بسته‌اند به موقع خود وفا کنند.
- ❖ و در حال تنگدستی و سختی و هنگام کارزار صبور و شکیبا باشند.
- ❖ (کسانی که بدین اوصاف آراسته‌اند) آن‌ها به حقیقت راستگویان و آن‌ها به حقیقت پرهیزکارانند.

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ
وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا
عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُتَّقُونَ ﴿٢١٧﴾

(بقره-آیه ۲۱۹)

۲۱۰- انفاق یعنی دادن آن بخش از مال که زائد بر نیاز زندگی است

- ❖ و نیز سؤال کنند تو را که چه در راه خدا انفاق کنند؟
- ❖ جواب ده: آن چه زائد (بر ضروری زندگانی) است.
- ❖ خداوند بدین روشنی آیات خود را برای شما بیان کند، باشد که تفکر نموده و عقل خود به کار بندید.

وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ ۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ ءَايَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٨﴾

(بقره-آیه ۲۵۴)

۲۱۱- ای اهل ایمان قبل از آنکه در موقعیت قیامت قرار گیرید انفاق کنید

- ❖ ای اهل ایمان، از آن چه روزی شما کردیم انفاق کنید پیش از آن که بیاید روزی که نه کسی (برای آسایش خود) چیزی تواند خرید و نه دوستی و شفاعتی به کار آید.
- ❖ و کافران (دریابند که) خود ستمکار بوده‌اند.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةَ وَلَا شَفْعَةً
وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾

۲۱۲- انفاق در راه خدا مانند دانه ای است که هفتصد برابر بلکه بیشتر شود

(بقره-آیات ۲۶۱الی ۲۶۲)

مثال کسانی که در راه خدا انفاق می کنند :

- ❖ مثل آنان که مالشان را در راه خدا انفاق می کنند به مانند دانه ای است که از آن هفت خوشه برآید و در هر خوشه صد دانه باشد، و خداوند از این مقدار نیز برای هر که خواهد بیفزاید، و خدا را رحمت بی منتهاست و (به همه چیز) داناست.
- ❖ آنان که مالشان را در راه خدا انفاق کنند و در پی انفاق منّی نگذارند و آزاری نکنند، آن ها را پاداش نیکو نزد خدا خواهد بود و از هیچ پیشامدی بیمناک نباشند و هرگز اندوهناک نخواهند بود.

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ ۗ وَاللَّهُ يُضَعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى ۖ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

۲۱۳- انفاق با منت و آزار مانند دانه ای روی سنگ که تند بادی آن را پرتاب کند و مانع رویش آن شود

(بقره-آیات ۲۶۳الی ۲۶۴)

(انفاق همراه با منت و آزار نباشد):

- ❖ (فقیر سائل را به) زبان خوش و طلب آمرزش (رد کردن) بهتر است از صدقه ای که پی آن آزار کنند، و خداوند بی نیاز و بردبار است.
- ❖ ای اهل ایمان، صدقات خود را به سبب منّت و آزار تباه نسازید مانند آن که مال خود را از روی ریا (برای جلب توجه دیگران) انفاق کند و ایمان به خدا و روز قیامت ندارد.
- ❖ مثل این ریاکاران بدان ماند که دانه را (به جای آنکه در زمین قابلی افشانند) بر روی سنگ صاف غبار گرفته ای ریزند و تند بارانی غبار آن بشوید و آن سنگ را همان طور صاف و بی گیاه به جای گذارد، که نتوانند هیچ حاصلی از آن به دست آورند.
- ❖ و خداوند گروه کافران را راه (سعادت) ننماید.

قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا أَذًى ۗ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿٢٦٣﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۖ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا ۖ لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦٤﴾

۲۱۴- نتیجه انفاق در راه خدا مانند بوستانی است که دو چندان ثمر دهد

(بقره-آیات ۲۶۵ الی ۲۶۶)

(انفاق برای کسب خشنودی خدا):

- ❖ و مثل آنان که مالشان را در راه خشنودی خدا انفاق کنند و با کمال اطمینان خاطر، دل به لطف خدا شاد دارند مثل بوستانی است که در زمین بلندی باشد و بر آن باران زیادی به موقع بیارد و حاصلی دو چندان (که منتظرند) دهد، و اگر باران زیاد نیاید، اندک بارد (تا باز به ثمر رسد)، و خدا (به کار شما) بیناست.
- ❖ یا هیچ یک از شما خواهد که او را باغی باشد از درخت خرما و انگور و زیر آن درختان جوی‌های روان، و در آن هرگونه میوه موجود باشد، آن گاه ضعف و پیری بدو فرا رسد و او را فرزندان خرد و ناتوان باشد، پس در باغ او بادی آتشبار افتد و همه بسوزد؟ (حال کسی که به ریا انفاق کند بدین ماند).
- ❖ خداوند آیات خود را برای شما این چنین روشن بیان کند، باشد که (در مآل کارها و حقیقت احوال) فکر کنید.

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثْبِيتًا مِّنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَفَاتَتْ أَكْلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلٌّ ۖ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾
 أَيَوَدُّ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ ۚ
 كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾

۲۱۵- ای اهل ایمان! از بهترین ها انفاق کنید

(بقره-آیه ۲۶۷)

(از بهترین ها انفاق کنید):

- ❖ ای اهل ایمان، انفاق کنید از بهترین آن چه اندوخته‌اید، و از آن چه برای شما از زمین می‌رویانیم.
- ❖ و بدها را برای انفاق در نظر نگیرید.
- ❖ در صورتی که خود شما جنس بد را نستانید مگر آن که از بدی آن چشم‌پوشی کنید.
- ❖ و بدانید که خدا بی‌نیاز و ستوده صفات است.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ ۖ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٢٦٧﴾

۲۱۶- هر انفاقی که اشکار و پنهان در راه خدا می‌کنید او می‌داند

(بقره-آیات ۲۷۰ الی ۲۷۱)

- ❖ هر چه انفاق کنید و یا به نذر (و صدقه) دهید همانا خدا می‌داند.

- ❖ و (اگر در حق مسکینان ستم کنید) برای ستمکاران در دو جهان یار و معینی نخواهد بود.
- ❖ اگر (به مستحقان) آشکارا صدقه دهید کاری نیکوست، لیکن اگر در پنهانی به فقیران (آبرومند) رسانید برای شما نیکوتر است و خدا (به پاداش آن) برخی از گناهان شما را محو و مستور دارد، و خداوند از (آشکارا و نهان) آنچه می‌کنید آگاه است.

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهَا ۖ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢١٧﴾
 إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ ۖ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ۚ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢١٨﴾

۲۱۷- اگر انفاق برای رضای خدا دهید نتیجه آن به خودتان بر می‌گردد (بقره-آیه ۲۷۲)

- هر احسانی که می‌کنید نتیجه آن به خودتان بر می‌گردد:
 - ❖ (ای رسول بر تو دعوت خلق است و) هدایت خلق بر تو نیست.
 - ❖ خدا هر که را خواهد هدایت کند. و هر قسم انفاق و احسان کنید درباره خویش کرده‌اید.
 - ❖ و نایست انفاق کنید جز در راه رضای خدا.
 - ❖ و هر انفاق و احسانی کنید از خدا پاداش تمام به شما رسد و به هرگز به شما ستم نخواهد رسید.
- لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَأَنْفُسِكُمْ ۚ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢١٨﴾

۲۱۸- نیکی و نیکوکاری آن است که بهترین‌ها را برای خدا انفاق کنیم (آل عمران-آیه ۹۲)

- ❖ شما هرگز به مقام نیکوکاران و خاصان خدا نخواهید رسید مگر از آنچه دوست می‌دارید و محبوب شماست در راه خدا انفاق کنید.
- ❖ و آنچه انفاق کنید خدا بر آن آگاه است.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا حُبُّونَ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٩﴾

۲۱۹- مردم متکبر و خودپسند بخل می‌ورزند و دیگران را به بخل وادار می‌کنند (نساء-آیات ۳۶ الی ۳۸)

- کسانی که به خدا ایمان دارند بخل نمی‌ورزند :
- ❖ و خدای یکتا را پرستید و هیچ چیزی را شریک وی نگیرید.
- ❖ و نسبت به پدر و مادر و خویشان و یتیمان و فقیران و همسایه دور و نزدیک و دوستان موافق و رهگذران و بندگان که زیردست تصرف شما نیستند نیکی کنید.
- ❖ که خدا مردم متکبر خودپسند را دوست ندارد. همان گروه که بخل می‌ورزند و مردم را به بخل وادار می‌کنند و آنچه را که خدا از فضل خود به آن‌ها بخشیده (از آیات و احکام آسمانی) کتمان می‌کنند.

- ❖ و ما برای کافران عذابی خوارکننده مهیا داشته‌ایم. و هم آنان که اموال خود را به قصد ریا و خودنمایی به مردم می‌بخشند و به خدا و روز قیامت نمی‌گروند.
- ❖ و هر که را شیطان یار است بسیار بد یاری است.

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۚ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٢٢٠﴾ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٢٢١﴾ وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ وَمَن يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٢٢٢﴾

۲۲۰- اهل ایمان اتفاق می‌کنند و خداوند عمل نیک آنان را زیاد می‌گرداند (آل عمران- آیات ۳۹ الی ۴۰)

عمل کسانی که به خدا ایمان دارند:

- ❖ چه زبانی به آن‌ها می‌رسید اگر به خدا و روز قیامت ایمان آورده.
- ❖ و از بهره‌ای که خدا به آنان داده چیزی اتفاق می‌کردند؟! و خدا به (احوال و نیت) آنان دانا است.
- ❖ خداوند به مقدار ذره‌ای به کسی ستم نکند.
- ❖ و اگر عمل نیکی باشد زیاد گرداند.
- ❖ و (به نیکان) جانب خود مزدی بزرگ عطا کند.

وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ ۖ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٢٢٠﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۖ وَإِن تَكُ حَسَنَةً يُضَعِفَهَا وَيُؤْتِ مِن لَّدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٢١﴾

۲۲۱- اتفاق کافران جز حسرت و پشیمانی نیست !! (انفال- آیه ۳۶)

- ❖ کافران اموالشان را اتفاق می‌کنند برای این مقصود که راه خدا را ببندند.
- ❖ پس به زودی مال‌هایشان بر سر این خیال باطل برود.
- ❖ و حسرتش بر دل آن‌ها بماند.
- ❖ و آن گاه مغلوب نیز خواهند شد.
- ❖ و کافران را به سوی جهنم جمعاً رهسپار سازند.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۚ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿٢٢٢﴾

۲۲۲- افراد با ایمان نباید از گام های شیطان پیروی کنند بلکه باید انفاق کنند و با هم مهربان باشند (نور- آیات ۲۱ الی ۲۲)

- (۱) ای کسانی که ایمان آورده‌اید.
- (۲) زنهار پیروی شیطان مکنید.
- (۳) که هر کس قدم به قدم از پی شیطان رفت او به کار زشت منکر وامی‌دارد.
- (۴) و اگر فضل و رحمت خدا شامل شما نبود احدی از شما (از گناه و زشتی) پاک و پاکیزه نشدی.
- (۵) لیکن خدا هر کس را می‌خواهد منزله و پاک می‌گرداند و خدا شنوا و داناست.
- (۶) و نباید صاحبان ثروت و نعمت از شما درباره خویشاوندان خود و در حق مسکینان و مهاجران راه خدا از بخشش و انفاق کوتاهی کنند.
- (۷) باید مؤمنان عفو و صفح پیشه کنند.
- (۸) و از بدی‌ها درگذرند.
- (۹) آیا دوست نمی‌دارید که خدا هم در حق شما مغفرت (و احسان) فرماید؟ و خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢﴾ وَلَا يَأْتِلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَن يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ۗ أَلَا تُحِبُّونَ أَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٣﴾

۲۲۳- بهانه های کافران در زمانی که به آنان گفته شود: در راه خدا انفاق کنید!! (یس- آیه ۴۷)

- ❖ و چون به آن‌ها گویند که از آن‌چه خدا روزی شما قرار داده (چیزی برای خدا به فقیران) انفاق کنید.
- ❖ کافران به اهل ایمان جواب دهند آیا ما به کسی که اگر خدا می‌خواست به او هم روزی می‌داد اطعام و دستگیری کنیم؟
- ❖ شما پیدا است که سخت در غلط و گمراهی هستید (و راه راست آن است که چنان که خدا به فقیران احسان نکرده ما هم نکنیم).

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَّوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ ۖ إِنَّ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٧﴾

۱۷- اهل ایمان

۲۲۴- به صابران (هدایت یافتگان) بشارت بده که در مقابل حوادث سخت و ناگوار مقاومت می کنند (بقره- ۱۵۳ الی ۱۵۷)
ای اهل ایمان:

- ❖ (در پیشرفت کار خود) از صبر و مقاومت کمک گیرید.
 - ❖ و به ذکر خدا و نماز توسل جوید که خدا با صابران است.
 - ❖ و به آنان که در راه خدا کشته شوند مرده نگویید، بلکه زنده ابدی هستند و لیکن همه شما این حقیقت را در نخواهید یافت.
 - ❖ و البته شما را به پاره‌ای از سختی‌ها چون ترس و گرسنگی و نقصان اموال و نفوس و آفات زراعت بیازماییم.
 - ❖ و صابران را بشارت و مژده بده.
 - ❖ آنان که چون به حادثه سخت و ناگواری دچار شوند (صبوری پیش گرفته و) گویند: ما به فرمان خدا آمده‌ایم و به سوی او رجوع خواهیم کرد.
 - ❖ آن گروهند که مخصوص به درود و الطاف الهی و رحمت خاص خداوند و آن‌ها خود هدایت یافتگانند.
- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾ وَلَا تَقُولُوا لِمَن يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمُوتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِن لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾

۲۲۵- اهل ایمان کمال دوستی و محبت را تنها با خداوند ابراز می کنند (بقره- آیه ۱۶۵)

- ❖ برخی از مردم (نادان) غیر خدا را همانند خدا گیرند و چنانکه خدا را بایست دوست داشت با آن‌ها دوستی ورزن
- ❖ لیکن آن‌ها که اهل ایمانند کمال محبت و دوستی را فقط به خدا مخصوص دارند.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ ﴿١٦٥﴾

۲۲۶- ای اهل ایمان قبل از آنکه در موقعیت قیامت قرار گیرید انفاق کنید (بقره- آیه ۲۵۴)

- ❖ ای اهل ایمان، از آن‌چه روزی شما کردیم انفاق کنید پیش از آن‌که بیاید روزی که نه کسی (برای آسایش خود) چیزی تواند خرید و نه دوستی و شفاعتی به کار آید.
- ❖ و کافران (دریابند که) خود ستمکار بوده‌اند.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفْعَةٌ
وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٢٧﴾

(بقره-آیه ۲۶۷)

۲۲۷-ای اهل ایمان! از بهترین ها انفاق کنید

(از بهترین ها انفاق کنید):

- ❖ ای اهل ایمان، انفاق کنید از بهترین آن چه اندوخته‌اید، و از آن چه برای شما از زمین می‌رویانیم.
- ❖ و بعدها را برای انفاق در نظر نگیرید.
- ❖ در صورتی که خود شما جنس بد را نستانید مگر آن که از بدی آن چشم‌پوشی کنید.
- ❖ و بدانید که خدا بی‌نیاز و ستوده صفات است.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِّن طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُم مِّن الْأَرْضِ وَلَا تَمِمْوْاْ الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ
حَمِيدٌ ﴿٢٢٨﴾

(بقره-آیه ۲۷۷)

۲۲۸-اهل ایمان که نیکوکارند از گذشته ترس و از آینده ، اندوهی ندارند

پاداش نیکوی پروردگار (کسانی که از گذشته ترس و از آینده اندوهی ندارند) :

- ❖ آنان که اهل ایمان و نیکوکارند.
- ❖ و نماز به پا دارند.
- ❖ و زکات بدهند.
- ❖ آنان را نزد پروردگارشان پاداش نیکو خواهد بود و هرگز ترس (از آینده) و اندوه (از گذشته) نخواهند داشت.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٢٩﴾

(بقره-آیات ۲۷۸ الی ۲۸۱)

۲۲۹-ای اهل ایمان ! اگر زیادی ربا را رها نکنید به جنگ با خدا و رسولش برخاسته اید!!

ای کسانی که ایمان آورده‌اید(ربا خوار به جنگ خدا و رسولش آمده است):

- ❖ از خدا بترسید.
- ❖ و زیادی ربا را رها کنید اگر به راستی اهل ایمانید.
- ❖ پس اگر ترک ربا نکردید آگاه باشید که به جنگ خدا و رسول او برخاسته‌اید.
- ❖ و اگر از این کار پشیمان گشتید اصل مال شما برای شماست، که در این صورت به کسی ستم نکرده‌اید و از کسی ستم نکشیده‌اید.

- ❖ و اگر (کسی که از او طلبکار هستید) تنگدست شود به او مهلت دهید تا توانگر گردد، و بخشیدن آن (به هنگام تنگدستی وی) به رسم صدقه، برای شما بهتر است اگر (به مصلحت خود) دانا باشید.
- ❖ و بترسید از روزی که شما را به سوی خدا باز گردانند، پس هر کس پاداش عمل خویش خواهد یافت و به هیچ کس ستمی نکنند.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٨﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَإِن تُبْتِغُوا فَلَکُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِکُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٢٩﴾ وَإِن کَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ۚ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّکُمْ إِن کُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٣١﴾

۲۳۰- ای اهل ایمان! از خدا و رسولش اطاعت کنید و ربا نخورید که سود بر سرمایه افزوده شود!! (آل عمران- آیات ۱۳۰ الی ۱۳۲)
ای کسانی که ایمان آورده‌اید:

- ۱) ربا مخورید.
 - ۲) که دائم سود بر سرمایه افزایش تا چند برابر شود.
 - ۳) و از خدا بترسید، باشد که رستگاری یابید.
 - ۴) و بهره‌یزید از آتش عذابی که برای کافران مهیا ساخته‌اند.
 - ۵) و از خدا و رسول او فرمان برید، باشد که مشمول لطف و رحمت خدا شوید.
- يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّکُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾
وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّکُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

۲۳۱- ای مسلمانان اگر مؤمن باشید پیروز‌مندترین ملت‌های جهان خواهید شد
(شما ملت مسلمان نمونه هستید) :

- ❖ شما هرگز سستی نکنید.
- ❖ و (از فوت متاع دنیا) اندوهناک نشوید.
- ❖ زیرا شما فیروز‌مندترین و بلندترین ملل دنیا باشید اگر در ایمان ثابت قدم باشید.
- ❖ اگر (در اُحد) به شما آسیبی رسید، به دشمنان شما نیز (در بدر) آسیب رسید (پس مقاومت کنید).
- ❖ این روزگار را با (اختلاف احوال) میان خلائق می‌گردانیم تا خداوند مقام اهل ایمان را معلوم کند و از شما مؤمنان (آن را که ثابت است) گواه دیگران گیرد.
- ❖ و خدا ستمکاران را دوست ندارد.

❖ و تا آن که اهل ایمان را (از هر عیب) پاک کند و کافران را نابود گرداند.

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزِنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾ إِنْ يَمَسُّكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ ۚ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ ۚ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ ﴿١٤١﴾

۲۳۲- اهل ایمان که در رکاب پیامبران جنگیدند هرگز بیمناک و زبون نشدند (آل عمران- آیات ۱۴۶ الی ۱۴۸)
(صابران و محسنین پیروزند):

- ❖ چه بسیار رخ داده که پیغمبری جمعیت بسیار (از پیروانش) همراه او جنگیدند.
- ❖ و با این حال، اهل ایمان با سختی‌هایی که در راه خدا به آن‌ها رسید هرگز بیمناک و زبون نشدند و سر زیر بار دشمن فرو نیاوردند و (صبر و ثبات پیش گرفتند، که) خدا صابران را دوست می‌دارد.
- ❖ و آن‌ها جز این نمی‌گفتند که پروردگارا، از گناه و ستمی که ما درباره خود کرده‌ایم درگذر و ما را ثابت قدم بدار و بر (محو) گروه کافران مظفر و منصور گردان.
- ❖ پس خدا پاداش (فتح و فیروزی) در دنیا، و ثواب نیکو در آخرت نصیبشان گردانید.
- ❖ که خدا نیکوکاران را دوست می‌دارد.

وَكَايْنِ مِّنْ نَّبِيٍّ قُتِلَ مَعَهُ رِبِّيُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا ۚ وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾ فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

۲۳۳- اهل ایمان اتفاق می‌کنند و خداوند عمل نیک آنان را زیاد می‌گرداند (آل عمران- آیات ۳۹ الی ۴۰)
عمل کسانی که به خدا ایمان دارند:

- ❖ چه زبانی به آن‌ها می‌رسید اگر به خدا و روز قیامت ایمان آورده.
- ❖ و از بهره‌ای که خدا به آنان داده چیزی اتفاق می‌کردند؟! و خدا به (احوال و نیت) آنان دانا است.
- ❖ خداوند به مقدار ذره‌ای به کسی ستم نکند.
- ❖ و اگر عمل نیکی باشد زیاد گرداند.
- ❖ و (به نیکان) جانب خود مزدی بزرگ عطا کند.

وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٩٣﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضْعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٤﴾

(نساء-آیه ۹۳)

۲۳۴- هر کسی مؤمنی را بکشد مجازات او جهنم است

و هر کس مؤمنی را به عمد بکشد :

- ❖ مجازات او (آتش) جهنم است.
- ❖ که در آن جاوید (معدّب) خواهد بود .
- ❖ و خدا بر او خشم و لعن کند.
- ❖ و عذابی بسیار شدید بر او مهیا سازد.

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا

عَظِيمًا ﴿٩٤﴾

(مائده-آیات ۸۳ الی ۸۵)

۲۳۵- وقتی آیات الهی بر اهل ایمان خوانده شود، اشک از دیدگان آنان جاری می شود!!

- ❖ و چون آیاتی را که به رسول فرستاده شده استماع کنند می بینی اشک از دیده آن ها جاری می شود.
- ❖ زیرا حقانیت آن را شناخته اند.
- ❖ گویند: بارالها، ما ایمان آوردیم، پس نام ما را در زمره گواهان صدق (او) بنویس.
- ❖ و (گویند) چرا ما ایمان به خدا و کتاب حق که ما را آمده است نیاوریم در صورتی که امید آن داریم که خدا ما را داخل در زمره صالحان گرداند؟
- ❖ پس خدا بر آن چه گفتند پاداش نیکو به آن ها داد بهشت هایی که از زیر درختانش نهرها جاری است که در آن زندگانی جاوید خواهند داشت.
- ❖ و این پاداش نیکوکاران است.

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا ءَامَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾ فَأَثْبِتْهُمْ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾

۲۳۶- ای اهل ایمان! شراب، قمار و بت پرستی حرام و از عمل شیطان است

(مائده-آیه ۹۰)

ای اهل ایمان!

- ❖ شراب
- ❖ و قمار .
- ❖ و بت پرستی.
- ❖ و تیرهای گرو بندی.
- ❖ همه این ها پلید و از عمل شیطان است.
- ❖ از آن البته دوری کنید تا رستگار شوید.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾

۲۳۷- ای اهل ایمان! اگر همه عالم گمراه شوند شما در ایمان خود محکم باشید

(مائده-آیه ۱۰۵)

ای اهل ایمان!

- ❖ شما (ایمان) خود را محکم نگاه دارید.
- ❖ که اگر همه عالم گمراه شوند و شما به راه هدایت باشید زبانی از آن ها به شما نرسد.
- ❖ بازگشت همه شما به سوی خداست و همه شما را به آن چه کردید آگاه می سازد.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مِّنْ ضَلٍّ إِذَا أَهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

۲۳۸- هر کس به پیامبران ایمان آورد هرگز ترسی نخواهد داشت و اندوهگین هم نشود

(انعام-آیات ۴۸الی ۴۹)

- ❖ و ما پیغمبران را جز برای آن که مژده دهند و بترسانند نفرستادیم.
- ❖ پس هر کس ایمان آورد و کار شایسته کرد هرگز بر آنان بیمی نیست و ابداً اندوهگین نخواهند بود.
- ❖ و هر که آیات ما را تکذیب کرد به آنان در اثر فسق و زشتکاری عذاب خواهد رسید.

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾

۲۳۹- ایمانی درست است که به ستمی آلوده نشود!!

(انعام-آیه ۸۲)

- ❖ آنان که ایمان آورده و ایمان خود را به ستمی نیالودند ایمنی آن ها راست.
- ❖ و هم آن ها حقیقتاً هدایت یافته اند.

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾

- ❖ و اگر فرشتگان را بر آنها می فرستادیم.
- ❖ و مردگان با آنان سخن می گفتند.
- ❖ و هر چیزی را رویارویشان فراهم می آوردیم.
- ❖ باز ایمان نمی آوردند مگر به مشیت خدا.
- ❖ لیکن اکثرشان (مشیت نافذ حق را) نمی دانند.

وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَاهُ إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ جَاهِلُونَ ﴿۱۱۱﴾

- ❖ ای فرزندان آدم، زیورهای خود را در مقام هر عبادت به خود بگیرید و بخورید و بیاشامید و اسراف نکنید، که خدا مسرفان را دوست نمی دارد.
- ❖ بگو: چه کسی زینت های خدا را که برای بندگان خود آفریده حرام کرده و از صرف رزق حلال و پاکیزه منع کرده؟
- ❖ بگو: این نعمت ها در دنیا برای اهل ایمان است و خالص این ها (یعنی لذات کامل بدون اله، و نیکوتر از این ها) در آخرت برای آنان خواهد بود. ما آیات خود را برای اهل دانش چنین مفصل و روشن بیان می کنیم.

يَبْنِيٰ ءَادَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۳۱﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۳۲﴾

مؤمنان حقیقی آنانند که:

- (۱) چون ذکری از خدا شوند دل هاشان ترسان و لرزان شوند.
- (۲) و چون آیات خدا را بر آنها تلاوت کنند بر مقام ایمانشان بیفزاید.
- (۳) و به خدای خود در هر کار توکل می کنند.
- (۴) آنان که نماز را به پا می دارند.
- (۵) و از هر چه روزی آنها کرده ایم انفاق می کنند.
- (۶) آنها به راستی و حقیقت اهل ایمانند.
- (۷) که نزد خدا مراتب بلند و آمرزش و روزی نیکو دارند.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢٤٣﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٢٤٤﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا هُمْ دَرَجَتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٢٤٥﴾

۲۴۳- کسانی که ایمان آورند و تقوی داشته باشند خداوند به آنان فرقان (نور باطن) بخشد

(انفال- آیات ۲۷ الی ۲۹)

ای کسانی که ایمان آوردید!

- ❖ زنهار (در کار دین) با خدا و رسول و در امانت‌های خود با یکدیگر خیانت مکنید در صورتی که می‌دانید.
- ❖ و محققاً بدانید که شما را اموال و فرزندان، فتنه و ابتلائی بیش نیست.
- ❖ و در حقیقت اجر عظیم نزد خداست.
- ❖ ای اهل ایمان، اگر خداترس و پرهیزکار شوید خدا به شما فرقان بخشد. (یعنی دیده بصیرت دهد تا به نور باطن حق را از باطل فرق گذارید)
- ❖ و گناهان شما را بپوشاند.
- ❖ و شما را بیمارزد.
- ❖ که خدا دارای فضل و رحمت بزرگ است.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَتَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٤٦﴾ وَعَلِمُوا أَنَّ مَا أَمْوَالَكُمْ وَأَوْلَدَكُمْ فَتْنَةٌ وَأَنْ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٤٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ

تَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٤٨﴾

۲۴۴- کافران تصور نکنند که از مؤمنین پیش افتاده اند!!

(انفال- آیه ۵۹)

- ❖ کافران هرگز نپندارند که پیش افتادند.
- ❖ (نه) هرگز (خدا و رسول خدا را) زبون نتوانند کرد.

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِيَّاهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ﴿٢٤٩﴾

۲۴۵- ساختن و آباد کردن مساجد تنها شایسته مؤمنین است

(توبه- آیات ۱۷ الی ۱۸)

- ❖ مشرکان را نرسد که مساجد خدا را تعمیر کنند در صورتی که بر کفر خود گواهند.
- ❖ اینانند که اعمالشان نابود خواهد شد و در آتش دوزخ جاوید معذب خواهند بود.
- ❖ منحصراً تعمیر مساجد خدا به دست کسانی است که به خدا و روز قیامت ایمان آورده و نماز به پا دارند و زکات مال خود بدهند و از غیر خدا ترسند.
- ❖ پس امید است که از هدایت‌یافتگان راه خدا باشند.

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ
 فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿٤٧﴾ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
 وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٤٨﴾

۲۴۶- مؤمنین در راه خدا جهاد می کنند ولی منافقین در شک و تردیدند!! (توبه- آیات ۴۴ الی ۴۵)

- ❖ مسلمانانی که به حقیقت به خدا و روز قیامت ایمان دارند از تو رخصت ترک جهاد نخواهند تا به مال و جان خود در راه خدا جهاد کنند، و خدا به احوال متقیان آگاه است.
- ❖ تنها آن‌هایی که ایمان به خدا و روز قیامت نیاورده و دل‌هاشان در شک و ریب است از تو اجازه معافی از جهاد می‌خواهند،
- ❖ و آن منافقان پیوسته در شک و تردید مانده و سرگردانند.

لَا يَسْتَعِذُّكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾ إِنَّمَا يَسْتَعِذُّكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٥٠﴾

۲۴۷- اهل ایمان چون مشمول رحمت حق هستند خلق را به کارهای نیک امر می کنند (توبه- آیه ۷۱)

- ❖ و مردان و زنان مؤمن همه یاور و دوستدار یکدیگرند.
- ❖ خلق را به کار نیکو وادار و از کار زشت منع می‌کنند.
- ❖ و نماز به پا می‌دارند.
- ❖ و زکات می‌دهند.
- ❖ و حکم خدا و رسول او را اطاعت می‌کنند.
- ❖ آنان را البته خدا مشمول رحمت خود خواهد گردانید.
- ❖ که خدا صاحب اقتدار و درست کردار است.

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
 عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٥١﴾

۲۴۸- خداوند اهل ایمان پاداش بهشت و مقام خشنودی و فوز عظیم می رساند (توبه- آیه ۷۲)

- ❖ خدا اهل ایمان را از مرد و زن وعده فرموده که در بهشت خلد ابدی که زیر درختانش نهرها جاری است
 درآورد و در عمارات نیکو و پاکیزه بهشت عدن منزل دهد.

- ❖ و برتر و بزرگتر از هر نعمت، مقام رضا و خشنودی خداست.
- ❖ و آن به حقیقت فیروزی بزرگ است.

وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسْكِنٌ طَيِّبٌ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٦﴾

۲۴۹- مهاجر و انصار و کسانی که از آنان پیروی کردند از خدا خشنودند و خدا هم از آنان خشنود است (توبه- آیه ۱۰۰)

- ❖ و آنان که سبقت به ایمان گرفتند از مهاجر و انصار. (و در دین ثابت ماندند)
- ❖ و آنان که به نیکی پیروی آنان کردند، خدا از آن‌ها خشنود است و آن‌ها از خدا خشنودند.
- ❖ و خدا برای همه آن‌ها بهشت‌هایی که از زیر درختان آن‌ها نهرها جاری است مهیا ساخته که در آن بهشت تا ابد منتعم باشند، این به حقیقت سعادت بزرگ است.

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٧﴾

۲۵۰- آنان که ایمان دارند در بهشت دهان به حمد و ستایش خداوند گشایند (یونس- آیات ۹ الی ۱۰)

- (سرانجام کسانی که ایمان دارند):
- ❖ آنان که ایمان آورده و نیکوکار شدند پروردگارشان به سبب همان ایمان آن‌ها را (به راه سعادت و طریق بهشت) رهبری کند.
- ❖ در آن بهشت‌های پر نعمت نهرها از زیر پای آنان جاری است.
- ❖ و در آن بهشت زبان شوق به تقدیس خدا گشایند که بار الها تو از هر نقص و آلیش پاک و منزهی و درود آن‌ها در بهشت «سلام» است و آخرین سخنان حمد پروردگار عالمیان است.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٧٨﴾ دَعَوْهُمْ فِيهَا سُبْحَنَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَّآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾

۲۵۱- پاداش اهل ایمان که نیکویی کنند بهشت است که هرگز دچار خجلت و ذلت نگردند (یونس- آیه ۲۶)

- (کسانی که اعمال خوب انجام می دهند و کسانی که اعمال بد انجام می دهند):
- ❖ مردم نیکوکار به نیکوترین پاداش عمل خود و زیادتی (از لطف خدا) نایل شوند.
- ❖ و هرگز بر رخسار آن‌ها گرد خجلت و ذلت ننشیند.
- ❖ آنانند اهل بهشت و در آن جا تا ابد منتعمند.

لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ ۖ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ ۚ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٦٦﴾

۲۵۲- ایمان با اذن خدا تحقق می یابد و پلیدی (بی ایمانی) برای کسی است که عقل را بکار نبندد (یونس-آیات ۹۹ الی ۱۰۰)

- ❖ و اگر خدای تو (در مشیت ازلی) می خواست اهل زمین همه یکسره ایمان می آوردند.
- ❖ آیا تو می خواهی تا به جبر و اکراه همه را مؤمن و خداپرست گردانی؟
- ❖ و هیچ یک از نفوس بشر را تا خدا رخصت ندهد ایمان نیاورد.
- ❖ و پلیدی (کفر و جهالت) را خدا برای مردم بی خرد که عقل را کار نبندند مقرر می دارد.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ الْمَنَ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا ۚ أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ وَتَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

۲۵۳- آیا کافر دروغگو با مؤمن صالح که به درگاه خدا خاشع است یکی است؟! (هود-آیات ۲۱ الی ۲۴)

(دسته کافران):

- ❖ همین مردم هستند که نفوس خود را سخت در زیان افکندند و هر دروغی که می بسته همه از دستشان برود و محو و نابود شود.
- ❖ ناگزیر در عالم آخرت زیانکارترین مردم آن ها هستند.

(دسته مؤمنین):

- ❖ اما آنان که به خدا ایمان آورده.
- ❖ و به اعمال صالح پرداختند.
- ❖ و به درگاه خدای خود خاضع و خاشع گردیدند.
- ❖ آن ها البته اهل بهشت جاویدند که در آن بهشت متنعم ابدی خواهند بود.
- ❖ حال این دو گروه (کفر و ایمان) در مثل به شخص کور و کر و شخص شنوا و بینا مانند است.
- ❖ آیا حال این هر دو شخص یکسان است؟!
- ❖ پس چرا متذکر نمی شوید؟!

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٦٩﴾ لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسَرُونَ ﴿٧٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ ۚ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٧٢﴾

(رعد-آیه ۱۹)

۲۵۴- مسلمانی که به قرآن اعتقاد دارد از کافر نابینای جاهل برتر است

- ❖ آیا مسلمانی که به یقین می‌داند که این قرآن به حق از جانب خدا بر تو نازل شده است با کافر نابینای جاهل یکسان است؟
- ❖ تنها عاقلان متذکر این حقیقتند.

أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ ۚ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٥٤﴾

۲۵۵- خداوند اهل ایمان را با عقیده ثابت پایدار می‌دارد و ستمکاران را به حال خود وامی‌گذارد (ابراهیم-آیات ۲۷ الی ۲۹)

(برخورد خداوند با اهل ایمان و افراد ستمکار):

- ❖ خدا اهل ایمان را با عقیده‌ی ثابت در حیات دنیا و در آخرت پایدار می‌دارد.
 - ❖ و خداوند ستمکاران را به حال گمراهی وا می‌گذارد.
 - ❖ و خدا هر چه بخواهد (به اختیار مطلق) می‌کند.
 - ❖ هیچ ندیدی حال مردمی را که نعمت خدا را به کفر مبدل ساختند.
 - ❖ و (خود و) قوم خود را به دیار هلاکت رهسپار کردند؟ یعنی به دوزخ که بدترین جایگاه است درآیند.
- يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۚ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ ۚ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٥٥﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ۚ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٢٥٦﴾

(کهف-آیات ۸۷ الی ۸۸)

۲۵۶- کسی که ایمان بیاورد و نیکو کرداری کند امر الهی بر او سهل و آسان شود

- ❖ ذوالقرنین به آن قوم گفت: اما هر کس (از شما) ظلم و ستم کرده او را به کیفر خواهیم رسانید.
 - ❖ و سپس هم که (بعد از مرگ) به سوی خدا بازگردد خدا او را به عذابی بسیار سخت کیفر خواهد کرد.
 - ❖ و اما هر کس به خدا ایمان آورد.
 - ❖ و نیکو کردار باشد.
 - ❖ نیکوترین اجر خواهد یافت.
 - ❖ و هم ما امر را بر او سهل و آسان گیریم.
- قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نَعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا ﴿٨٧﴾ وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءٌ أَحْسَنُ ۖ وَسنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٨٨﴾

(کهف-آیات ۱۰۷ الی ۱۰۸)

۲۵۷- کسانی که ایمان دارند و عمل صالح انجام می‌دهند جایگاهشان بهشت است

- ❖ آنان که به خدا ایمان آورده و نیکوکار شدند البته آن‌ها در بهشت فردوس منزل خواهند یافت.
- ❖ همیشه در آن بهشت ابد منزل یافته و هرگز از آن جا انتقال نخواهند یافت.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٨﴾

۲۵۸- خداوند پشیمان مؤمنین است و از آنان دفاع می کند (حج- آیات ۳۸ الی ۴۰)

- ❖ خدا مؤمنان را از هر مکر و شر دشمن نگاه می دارد.
- ❖ که خدا هرگز خیانتکار کافر ناسپاس را دوست نمی دارد.
- ❖ به مسلمانان که مورد قتل (و غارت) قرار گرفته اند رخصت (جنگ با دشمنان) داده شد.
- ❖ زیرا آن ها از دشمن سخت ستم کشیدند و همانا خدا بر یاری آن ها قادر است.
- ❖ آن مؤمنانی که به ناحق از خانه هاشان آواره شده (و جرمی نداشتند) جز آن که می گفتند: پروردگار ما خدای یکتاست.
- ❖ و اگر خدا (رخصت جنگ ندهد و) دفع شر بعضی از مردم را به بعض دیگر نکند همانا صومعه ها و دیرها و کنشت ها و مساجدی که در آن (نماز و) ذکر خدا بسیار می شود همه خراب و ویران شود.

إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾ أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقَتِّلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا ۖ وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ ۖ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفُتَّ سَوَاقُ الْبَغِ ۚ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا ۖ..... ﴿٤٠﴾

۲۵۹- ای اهل ایمان! پیامبر بر شما و شما امت مسلمان بر سایر انسان ها گواه هستید ای اهل ایمان:

- (۱) در برابر خدا رکوع و سجود آرید.
- (۲) و (با توجه و بی ریا و خالص) پروردگار خود را پرستید.
- (۳) و کار نیکو کنید، باشد که رستگار شوید.
- (۴) و حق جهاد در راه او را (با دشمنان دین و با نفس امّاره) به جای آرید. (و در طلب رضای او به قدر طاقت بکوشید)
- (۵) او شما را برگزیده (و به دین خود سرافراز کرده) و در مقام تکلیف بر شما مشقت و رنج ننهاده (و این آیین اسلام) مانند آیین پدر شما ابراهیم (خلیل است).
- (۶) او (خدا) شما امت را پیش از این (در صحف او) و در این قرآن مسلمان نامیده تا این رسول بر شما و شما بر سایر خلق گواه (خداپرستی) باشید.
- (۷) پس نماز به پا دارید.
- (۸) و زکات بدهید.

(۹) و به خدا (و کتاب او) متوسل شوید.

(۱۰) که او مولی (و پادشاه و نگهبان و حافظ و ناصر) شماست و نیکو مولی و نیکو ناصری است.

يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
﴿٧٧﴾ وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ ۚ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ۚ مِلَّةَ أَبِيكُمْ
إِبْرَاهِيمَ ۚ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ
عَلَى النَّاسِ ۚ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ ۖ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ
النَّصِيرُ ﴿٧٨﴾

(نور-آیات ۲۷ الی ۲۹)

۲۶۰- ای اهل ایمان! بدون اجازه وارد خانه ای نشوید

❖ ای اهل ایمان، هرگز به هیچ خانه مگر خانه‌های خودتان تا با صاحبش انس و اجازه ندارید وارد نشوید.

❖ و (چون رخصت یافته و داخل شوید) به اهل آن خانه نخست سلام کنید که این (ورود با اجازه و تحیت، برای حسن معاشرت و ادب انسانیت) شما را بسی بهتر است.

❖ باشد که متذکر (شئون یکدیگر و حافظ آداب رفاقت) شوید.

❖ و اگر کسی را نیافتید باز وارد نشوید تا اجازه یابید.

❖ و چون (به خانه‌ای درآمدید و) گفتند: برگردید، به زودی بازگردید که این برای تنزیه و پاکی شما بهتر است.

❖ و خدا به هر چه می‌کنید داناست.

❖ باکی بر شما نیست که به خانه غیر مسکونی که در آن متاعی دارید (بی اجازه) در آیید.

❖ و (بدانید که) خدا به همه‌ی کار آشکار و پنهان شما آگاه است.

يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّىٰ تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَىٰ أَهْلِهَا ۚ ذَٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٧٩﴾ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ ۖ وَإِنْ
قِيلَ لَكُمْ آرْجِعُوا فَآرْجِعُوا ۚ هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٨٠﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ
تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَعٌ لَّكُمْ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٨١﴾

(نور-آیات ۳۰ الی ۳۱)

۲۶۱- ای مؤمنین و مؤمنات چشم‌های خود را از نگاه‌های هوس آلود ببوشانید!

(۱) (ای رسول ما) مردان مؤمن را بگو تا :

(۱) چشم‌ها (از نگاه ناروا) ببوشند.

۲) و فروج و اندامشان را (از کار زشت با زنان) محفوظ دارند.

۳) که این بر پاکیزگی (جسم و جان) آنان اصلح است.

۴) و البته خدا به هر چه کنید کاملاً آگاه است.

۲) و زنان مؤمن را بگو تا:

۱) چشم‌ها (از نگاه ناروا) بپوشند.

۲) و فروج و اندامشان را (از عمل زشت) محفوظ دارند.

۳) و زینت و آرایش خود جز آن چه قهراً ظاهر می‌شود (بر بیگانه) آشکار نسازند.

۴) و باید سینه و بر و دوش خود را به مقنعه بپوشانند.

۵) و زینت و جمال خود را آشکار نسازند جز برای شوهران خود یا پدران یا پدران شوهر یا پسران خود یا

پسران شوهر یا برادران خود یا پسران برادران و پسران خواهران خود یا زنان خود (یعنی زنان مسلمة) یا

کنیزان ملکی خویش یا مردان اتباع خانواده که رغبت به زنان ندارند یا اطفالی که هنوز بر عورت و

محارم زنان آگاه نیستند. (و از غیر این اشخاص مذکور احتجاب و احتراز کنند)

۶) و آن طور پای به زمین نزنند که خلخال و زیور پنهان پاهایشان معلوم شود.

۷) و ای اهل ایمان، همه به درگاه خدا توبه کنید.

۸) باشد که رستگار شوید.

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ۚ ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ ۖ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿۲۴﴾ وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۖ وَلْيَضْرِبْنَ خُمُرَهُنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ۖ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّبِيعِينَ غَيْرِ أُولَى الْأَرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ ۖ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ ۚ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۲۵﴾

۲۶۲- کسانی که ایمان آوردند و استقامت ورزیدند، فرشتگان به آنان بشارت بهشت دهند (فصلت- آیات ۳۰ الی ۳۲)

❖ آنان که گفتند: محققا پروردگار ما خدای یکتاست و بر این ایمان پایدار ماندند.

❖ فرشتگان رحمت بر آنها نازل شوند (و مژده دهند) که دیگر هیچ ترسی (از وقایع آینده) و حزن و

اندوهی (از گذشته خود) نداشته باشید.

❖ و شما را به همان بهشتی که (انبیا) وعده دادند بشارت باد.

- ❖ ما در دنیا و آخرت یاران و دوستداران شماییم.
- ❖ و برای شما در بهشت ابد هر چه مایل باشید یا آرزو و تقاضا کنید همه مهیاست.
- ❖ این سفره احسان را خدای غفور مهربان (به پاداش ثبات ایمان) برای شما گسترده است .

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٦﴾ خُنْ أَوْلِيَائُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهَى أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴿٦٧﴾ نُزُلًا مِّنْ غَفُورٍ رَّحِيمٍ ﴿٦٨﴾

۲۶۳- اهل ایمان قیامت را به حق و کسانی که کافرنند تقاضای تعجیل در ظهور قیامت را دارند!! (شوری-آیات ۱۷ الی ۱۹)

- ❖ خداست آن که کتاب (آسمانی) را به حق و نیز ترازوی عدالت را فرستاد.
- ❖ و تو چه دانی؟ ممکن است ساعت قیامت بسیار نزدیک باشد.
- ❖ آنان که به ساعت قیامت ایمان نمی آورند (به تمسخر) تقاضای تعجیل در ظهور قیامت می کنند.
- ❖ اما اهل ایمان از آن روز سخت ترسانند و می دانند که آن روز (و همه وعده های آخرت) بر حق است.
- ❖ الا (ای مردم) بدانید آنان که در قیامت جدل و انکار می کنند سخت در گمراهی دور (از سعادت) اند.
- ❖ خدا را به بندگان لطف و محبت بسیار است، هر که را بخواهد روزی می دهد.
- ❖ و او توانای مطلق و مقتدر و غالب است .

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ ۖ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿٦٩﴾ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٧٠﴾ اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ ۖ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ ۖ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٧١﴾

۲۶۴- رفتارهای شایسته ای که مؤمنین دارند (شوری-آیات ۲۶ الی ۳۹)

- (۱) پس چیزی که نصیب شما گردیده متاع (فانی) زندگی دنیاست. و آنچه نزد خداست بسیار بهتر و باقی تر است.
- (۲) اما آن مخصوص است به آنان که به خدا ایمان آورده اند و بر پروردگار خود توکل می کنند.
- (۳) و آنان که از گناهان بزرگ و زشتکاری می پرهیزند.
- (۴) و چون (بر کسی) خشم و غضب کنند (بر او) می بخشند.
- (۵) و آنان که امر خدایشان را اجابت کردند.
- (۶) و نماز به پا داشتند.
- (۷) و کارشان را به مشورت یکدیگر انجام می دهند.

۸) و از آنچه روزی آنها کردیم (به فقیران) انفاق می‌کنند.

۹) و آنان که چون ظلمی بر آنها هجوم کند (از مؤمنان یاری طلبیده) انتقام می‌جویند.

فَمَا أُوتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَّعُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٦٨﴾ وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٦٩﴾ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٧٠﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٧١﴾

۲۶۵- سرانجام کسانی که گفتند پروردگار ما الله است و سپس استقامت کردند (احقاف- آیات ۱۳ الی ۱۴)

- ❖ آنان که گفتند: آفریننده ما خداست.
- ❖ و بر این سخن پایدار و ثابت ماندند.
- ❖ بر آنها هیچ ترس و بیمی و حزن و اندوهی (در دنیا و عقبی) نخواهد بود.
- ❖ آنان اهل بهشتند.
- ❖ و به پاداش اعمال نیک همیشه در بهشت ابد مخلّد خواهند بود.

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٧٢﴾ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧٣﴾

۲۶۶- هر انسانی بر حسب ایمان یا کفر خویش پیش خداوند درجاتی دارد (احقاف- آیات ۱۹ الی ۲۰)

- ❖ و برای تمام (مردم مؤمن و کافر) به مقتضای اعمالشان درجاتی معین است (در عالم قیامت تا عدل خدا درباره آنها آشکار شود)
- ❖ و تا همه را به پاداش و مزد اعمال خود کاملاً برساند و هیچ ستمی به آنها نخواهد شد .
- ❖ و روزی که کافران را بر آتش دوزخ عرضه کنند.
- ❖ (فرشتگان قهر و عذاب به آنها گویند) شما (لذات بهشتی و) خوشبختان را در زندگانی دنیا (به شهوت رانی و ظلم و عصیان) از بین بردید.
- ❖ و بدان لذات دنیوی بر خوردار و دلباخته بودید.
- ❖ پس امروز به عذاب ذلت و خواری مجازات می‌شوید.
- ❖ چون در زمین به ناحق تکبر می‌کردید.
- ❖ و راه فسق و تبهکاری پیش می‌گرفتید.

وَلِكُلِّ دَرَجَتٌ مِّمَّا عَمِلُوا ۖ وَلِيُوَفِّيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٦٧﴾ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَدْهَبْتُمْ طَيِّبَتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۖ وَمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢٦٨﴾

(حجرات-آیات ۲ الی ۵)

۲۶۷-ای مؤمنین صدای خود را از صدای پیامبر (ص) بالاتر نبرید!!

- ❖ ای اهل ایمان، فوق صوت پیغمبر صدا بلند مکنید.
- ❖ و بر او فریاد بر مکشید چنانکه با یکدیگر بلند سخن می‌گویید، که اعمال نیکتان (در اثر بی ادبی) محو و باطل شود.
- ❖ و شما فهم نکنید آنان که نزد رسول خدا به صدای آرام و آهسته سخن گویند آنها هستند که در حقیقت خدا دل‌هایشان را برای تقوا آزموده، آنها ایند که آمرزش و اجر عظیم دارند .
- ❖ به حقیقت مردمی که تو را از پشت حجره‌هایت به صدای بلند می‌خوانند اکثر مردم بی عقل و شعوری هستند.
- ❖ و اگر آنها صبر می‌کردند تا وقتی که تو بر ایشان خارج شوی بسیار بر آنها بهتر بود و (باز هم اگر توبه کنند) خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ، بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢٦٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ ۚ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٦٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنَ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٧٠﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٧١﴾

(حجرات-آیات ۱۰ الی ۱۲)

۲۶۸-مؤمنان با هم برادرند

- (۱) به حقیقت مؤمنان همه برادر یکدیگرند.
- (۲) پس همیشه بین برادران ایمانی خود صلح دهید.
- (۳) و خداترس و پرهیزکار باشید، باشد که مورد لطف و رحمت الهی گردید.
- (۴) ای اهل ایمان، مؤمنان هرگز نباید قومی قوم دیگر را مسخره و استهزا کنند، شاید آن قوم که مسخره می‌کنند از خود آنان بهتر باشند.
- (۵) و نیز بین زنان با ایمان قومی دیگری را سخریه نکنند که بسا آن قوم از خود آن زنان بهتر باشند.
- (۶) و هرگز عیبجویی (از همدینان) خود مکنید.

- (۷) و به نام و لقب‌های زشت یکدیگر را مخوانید.
- (۸) که پس از ایمان به خدا نام فسق (بر مؤمن نهادن) بسیار زشت است و هر که توبه نکند چنین کسان بسیار ظالم و ستمکارند .
- (۹) ای اهل ایمان، از بسیار پندارها در حق یکدیگر اجتناب کنید که برخی ظن و پندارها معصیت است.
- (۱۰) و نیز هرگز (از حال درونی هم) تجسس نکنید.
- (۱۱) و غیبت یکدیگر روا مدارید، هیچ یک از شما آیا دوست می‌دارد که گوشت برادر مرده خود را خورد؟
- (۱۲) البته کراهت و نفرت از آن دارید (پس بدانید که مثل غیبت مؤمن به حقیقت همین است) و از خدا پروا کنید، که خدا بسیار توبه پذیر و مهربان است.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ^ع وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرَ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللِّغَابِ بِئْسَ الْأَلْسَمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ^ع وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا^ع أَنْتُمْ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ^ع وَاتَّقُوا اللَّهَ

إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾

۲۶۹- فرزندان با ایمان به پدران متقی خود در بهشت ملحق می شوند (طور-آیه ۲۱)

- ❖ و آنان که ایمان آوردند و فرزندانشان هم در ایمان پیرو ایشان شدند.
- ❖ ما آن فرزندان را به آنها برسانیم.
- ❖ و از پاداش عمل آنان هیچ نگاهیست .

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ ﴿٢٧٠﴾

۲۷۰- هر کس مسئول عمل خود است (طور-آیه ۲۱)

- ❖ هر نفسی در گرو عملی است که اندوخته است .

كُلُّ أَمْرٍ بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ ﴿٢٧١﴾

۲۷۱- تجارتی که سود فراوانی در آن برای مؤمنین است (صف-آیات ۱۰ الی ۱۳)

ای اهل ایمان:

- ❖ آیا شما را به تجارتی سودمند که شما را از عذاب دردناک (آخرت) نجات بخشد دلالت کنم؟
- ❖ به خدا و رسول او ایمان آرید.

- ❖ و به مال و جان در راه خدا جهاد کنید.
- ❖ که این کار (از هر تجارت) اگر دانا باشید برای شما بهتر است ، تا خدا گناهان شما ببخشد و در بهشتی که در زیر درختانش نهرها جاری است داخل گرداند و در بهشتهای عدن جاودانی منزلهای نیکو عطا فرماید.
- ❖ این همان رستگاری بزرگ است.
- ❖ (و باز تجارتی دیگر) که آن را هم دوست دارید نصرت و یاری خدا (در جنگ) و فتح نزدیک (سپاه اسلام) است، و اهل ایمان را (به این دو نعمت) بشارت ده.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا هَلْ اَدْلٰكُمْ عَلٰى حٰجِرَةٍ تُنْجِيْكُمْ مِّنْ عَذَابِ اَلِيْمٍ ﴿١٠﴾ تُوْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِۦ وَتُجَاهِدُوْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿١١﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ وَمَسٰكِنٌ طَيِّبَةٌ فِيْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ﴿١٢﴾ وَاٰخَرٰى يُحِبُّوْنَهَا نَصَرُ مِنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرِيْبٌ ۖ وَنَشْرُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٣﴾

۲۷۲- ای اهل ایمان! اموال و اولاد ، شما را از یاد خدا غافل نکند!!

- ❖ الا ای اهل ایمان، مبادا هرگز مال و فرزندان شما را از یاد خدا غافل سازند.
 - ❖ و البته کسانی که به امور دنیا از یاد خدا غافل شوند آنها به حقیقت زیانکاران عالمند.
- يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لَا تُلْهِكُمْ اَمْوَالُكُمْ وَلَا اَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿١٤﴾

۱۸- اهل کتاب، پیروان کتاب تورات و کتاب انجیل

۲۷۳- اهل کتاب هیچگاه پیرو قبله مسلمانان نخواهند شد

- (بقره- آیات ۱۴۴ الی ۱۴۵)
- و گروه اهل کتاب !
- ❖ به خوبی می دانند که این تغییر قبله به حق و راستی از جانب خداست (نه به دلخواه کس) و خدا از کردار آنها غافل نیست.
 - ❖ و تو (ای پیغمبر) اگر هر قسم معجزه برای اهل کتاب بیاوری پیرو قبله تو نشوند.
 - ❖ و تو نیز تبعیت از قبله آنان نخواهی کرد.
 - ❖ و بعضی ملل تابع قبله برخی دیگر نشوند.

❖ و اگر تو تابع دلخواه و هوس‌های جاهلانه آن‌ها شوی بعد از آن که از جانب خدا علم یافتی، در این صورت البته از گروه ستمکاران خواهی بود!!

وَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لِيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ ۖ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾ وَلِئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَّا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتِهِمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلِئِنْ أَتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

۲۷۴- علمای از اهل کتاب که آیات خدا را کتمان نمایند مورد لعن خدا قرار می گیرند (بقره- آیات ۱۵۹ الی ۱۶۳)
آن گروه (از علمای اهل کتاب) :

- ❖ که آیات واضح و هدایتی را که فرستادیم کتمان نمایند بعد از آنکه آن را برای (هدایت) مردم در کتاب آسمانی بیان کردیم، آنها را خدا و تمام لعن کنندگان (از جن و انس و ملک) نیز لعن می‌کنند.
- ❖ مگر آن‌هایی که توبه کردند و به اصلاح مفاسد اعمال خود پرداختند و بیان کردند (آنچه را که کتمان کردند)، پس توبه اینان را می‌پذیرم که منم توبه پذیر و مهربان.
- ❖ آنان که کافر شده و به عقیده کفر مردند البته بر آن گروه، خدا و فرشتگان و مردمان همه لعن می‌فرستند. همیشه در جهنم (به عذاب و شکنجه) باشند، نه بر آنان تخفیف عذاب دهند و نه به نظر رحمت بنگرند.
- ❖ و خدای شما، خدای یکتاست.
- ❖ نیست خدایی مگر او که بخشاینده و مهربان است.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَأَهْدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّهٗ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ ۖ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعْنُونَ ﴿١٥١﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ ۖ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٥٣﴾ خَالِدِينَ فِيهَا ۖ لَا تُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَاللَّهُ كَرِيمٌ ﴿١٥٥﴾

۲۷۵- ای رسول ما! این نکات را به اهل کتاب گوشزد کن (آل عمران- آیات ۶۹ الی ۷۴)

ای اهل کتاب چرا حق را می پوشانید؟

- (۱) گروهی از اهل کتاب انتظار و آرزوی آن دارند که شما را گمراه کنید، و گمراه نمی‌کنند مگر خودشان را، و (این را) نمی‌فهمند.
- (۲) ای اهل کتاب، چرا به آیات خدا کافر می شوید و حال آن که شما به صدق آن گواهیده؟!

۳) ای اهل کتاب، چرا حق را به باطل مشتبه سازید (تا چراغ حق را به باد شبهات خاموش کنید) و حق را پوشیده می‌دارید در صورتی که (به حقانیت آن) آگاهید؟!

۴) و گروهی از اهل کتاب گفتند: به دین و کتابی که برای مسلمانان نازل شده اول روز ایمان آرید و آخر روز کافر شوید، شاید (به این حيله) آن‌ها نیز (از اسلام) برگردند. و ایمان نیاورید مگر به آن کس که پیرو دین شما باشد.

۵) بگو: راه سعادت آن است که خدا بنماید- تا مبدا معلوم شود که به امتی دیگر نیز مانند شریعت شما عطا می‌گردد، یا بتوانند با شما نزد پروردگار احتجاج کنند.

۶) بگو: فضل و رحمت به دست خداست، به هر که خواهد عطا کند، و خدا را رحمت بی‌منتهاست و به همه امور داناست. هر که را مشیت او تعلق بگیرد مخصوص به فضل و رحمت خود گرداند، و خدا را فضل و رحمت بی‌منتهاست.

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾ يَتَأْهَلِ
الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِعَايَةِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾ يَتَأْهَلِ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ
بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾ وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ ءَامِنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ
عَلَى الَّذِينَ ءَامِنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَكُفُّوا ءَاخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَن تَبِعَ
دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَى هُدَى اللَّهِ أَنْ يُؤْتَى أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ
الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ ذُو
الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

۲۷۶- کسانی که برای رسیدن به رضایت و مغفرت پروردگار از یکدیگر سبقت گرفتند
(بسوی خدا بشتابید) :

- ۱) و بشتابید به سوی مغفرت پروردگار خود.
- ۲) و به سوی بهشتی که پهنای آن همه آسمان‌ها و زمین را فرا گرفته و مهیا برای پرهیزکاران است.
- ۳) آن‌هایی که از مال خود در حال وسعت و تنگدستی انفاق کنند.
- ۴) و خشم خود فرونشانند.
- ۵) و از (بدی) مردم درگذرند.
- ۶) و خدا دوستدار نکوکاران است.
- ۷) و آنان که اگر کار ناشایسته کنند و یا ظلمی به نفس خویش نمایند خدا را به یاد آرند و از گناه خود (به درگاه خدا) توبه کنند.

- ۸) و کیست جز خدا که گناه خلق را بیامرزد؟
 ۹) و آن‌ها که اصرار در کار زشت نکنند چون به زشتی معصیت آگاهند.
 ۱۰) آن‌ها ایند که پاداش عملشان آمرزش پروردگار است و باغ‌هایی که زیر درختان آن‌ها نهرها جاری است.

۱۱) جاویدان در آن بهشت‌ها متنعم هستند، چه نیکو است پاداش نیکوکاران!

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَبَظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٢٥﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُم مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۖ وَنَعَمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٢٦﴾

(نساء-آیه ۴۷)

۲۷۷- ای اهل کتاب! به قرآنی که تورات و انجیل را تأیید می کند ایمان آورید!!

❖ ای کسانی که به شما کتاب آسمانی داده شد، به قرآنی که فرستادیم که مصدق تورات و انجیل شماست ایمان آورید .

❖ پیش از آن که بر چهره‌هایی (از اثر ضلالت) خط خذلان کشیم و آن‌ها را واژگون کنیم .

❖ یا مانند اصحاب سبت بر آن‌ها لعنت و عذاب فرستیم.

❖ و (بترسید که) قضای خدا واقع‌شدنی است.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ اٰتُوا الْكِتٰبَ ءَامِنُوْا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ مِّنۢ قَبْلِ اَنْ نَّطْمِسَ وُجُوْهًا فَنَرُدَّهَا عَلٰۤى اَدْبَارِهَا اَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا اَصْحٰبَ السَّبْتِ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُوْلًا ﴿٤٧﴾

(مائده-آیات ۶۷ الی ۶۹)

۲۷۸- نزول قرآن باعث شد تا بر کفر و سرکشی بسیاری از اهل کتاب افزوده شود

ای پیغمبر(رسول مکرم اسلام(ص):

❖ آن‌چه از خدا بر تو نازل شد (به خلق) برسان که اگر نرسانی تبلیغ رسالت و اداء وظیفه نکرده‌ای.

❖ و خدا تو را از (شر) مردمان محفوظ خواهد داشت.

❖ (و دل قوی دار که) خدا کافران را (به هیچ راه موفقیته) راهنمایی نخواهد کرد.

❖ (ای پیغمبر) بگو: ای اهل کتاب، شما ارزشی ندارید تا آن‌که به دستور تورات و انجیل و قرآنی که به شما از جانب خدا فرستاده شده قیام کنید.

❖ و همانا قرآنی که به تو از سوی پروردگارت نازل شد (به جای آن‌که به آن ایمان آرند) بر کفر و سرکشی بسیاری از آنان خواهد افزود، در این صورت (تو ای پیغمبر) بر حال کافران نباید تأسف خوری.

❖ البته هر کس از گرویدگان به اسلام و یهودان و ستارهپرستان و نصاری که به خدا و روز قیامت ایمان آورد و نیکوکار شود هرگز آنان را ترسی و اندوهی (در عالم آخرت) نخواهد بود.

يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۖ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ ۚ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾ قُلْ يَتَاهَلُ الْكِتَابِ لَسْتُ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ ۚ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُم مَّا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۚ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئُونَ وَالنَّصَارَىٰ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٩﴾

(مائده-آیه ۷۷)

۲۷۹- ای اهل کتاب مانند آن کسانی که گمراه شده اند در دین خود غلو نکنید

❖ بگو: ای اهل کتاب، در دین خود به ناحق غلو نکنید.

❖ و از پی خواهش‌های آن گروه که خود پیش از این گمراه شدند و بسیاری را گمراه کردند و از راه راست دور افتادند نروید.

قُلْ يَتَاهَلُ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٢٧﴾

(انعام-آیات ۲۰ الی ۲۱)

۲۸۰- اهل کتاب پیامبر اسلام را مانند فرزندان‌شان می‌شناسند

❖ آنان که ما کتاب به آن‌ها فرستادیم (اهل کتاب) :

❖ او را (یعنی محمد صلی الله علیه و آله و سلم را) به مانند فرزندان خود می‌شناسند.

❖ آنان که خود را به زیان انداختند (به او) ایمان نمی‌آورند.

❖ و کیست ستمکارتر از آن کس که بر خدا دروغ بست یا آیات او را تکذیب کرد؟

❖ هرگز ستمکاران را رستگاری نخواهد بود.

الَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ ۚ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ ۚ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۚ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾

(انعام-آیه ۲۵)

۲۸۱- بعضی از اهل کتاب، آیات الهی را می‌شنوند ولی قبول نمی‌کنند

❖ و بعضی از آنان به سخن تو گوش فرا دارند.

❖ ولی ما پرده بر دل‌هاشان نهاده‌ایم که فهم آن نتوانند کرد.

- ❖ و در گوش‌های آن‌ها سنگینی نهاده‌ایم.
- ❖ و اگر همه آیات الهی را مشاهده کنند باز بدان ایمان نمی‌آورند.
- ❖ تا آن جا که چون نزد تو آیند در مقام مجادله بر آمده، آن کافران گویند: این آیات چیزی جز افسانه‌های پیشینیان نیست.

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ تُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٩٤﴾

۲۸۲- ای رسول ما! اگر از آنچه بر تو نازل شده در شکی از علمائی که کتابهای آسمانی را می‌خوانند بپرس (یونس- آیات ۹۳ الی ۹۴)

- ❖ و محققاً ما بنی‌اسرائیل را (پس از هلاک دشمنان) به مقام صدق (و منزل آسایش) مسکن دادیم.
- ❖ و از نعمت‌های پاکیزه (در ملک شام و مصر) روزی آن‌ها کردیم.
- ❖ و همیشه بنی‌اسرائیل (در ایمان به رسول خاتم) اتفاق داشتند تا زمانی که آن رسول با قرآن آسمانی برای هدایت آن‌ها آمد آن گاه آغاز اختلاف کردند (و رسالت پیغمبر بزرگ را از عناد و لجاج منکر شدند).
- ❖ (ای رسول ما) خدای تو روز قیامت میان آن‌ها در آنچه اختلاف می‌کردند حکم خواهد کرد.
- ❖ پس اگر شک و ریبی از آنچه به تو فرستادیم در دل داری از خود علمای اهل کتاب که کتاب آسمانی پیش از تو را می‌خوانند بپرس.
- ❖ همانا (کتاب آسمانی) حق از جانب خدایت بر تو آمد و ابداً نباید شک و ریبی در دل راه دهی.

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مَبُوءًا صَدَقَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾ فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٩٤﴾

۲۸۳- عالمان واقعی اهل کتاب می‌توانند بر رسالت پیامبر اسلام گواهی دهند (رعد- آیه ۴۳)

- ❖ و کافران بر تو اعتراض کنند که تو رسول خدا نیستی.
- ❖ بگو: تنها گواه بین من و شما خدا و عالمان حقیقی به کتاب (خدا که انبیا و اولیا و علما ربانیند) کافی خواهد بود.

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿٩٣﴾

۱۹- بازی و هوسرانی ولذت و خوشی انسان در زندگی دنیائی

۲۸۴- زندگی دنیا جز بازی و هوسرانی ، هیچ نیست

(انعام-آیه ۳۲)

- ❖ و زندگی دنیا جز بازی و هوسرانی هیچ نیست.
- ❖ و همانا سرای دیگر برای اهل تقوا نیکوتر است.
- ❖ آیا تعقل نمی کنید؟

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾

۲۸۵- کسانی که دین را بازیچه و سرگرمی خود قرار داده اند شرابی از حمیم نوشانده می شوند!!

(انعام-آیه ۷۰)

- (کسانی که دین را بازیچه قرار داده اند):
- ❖ و آنان را که دین خود را بازیچه و سرگرمی گرفتند.
- ❖ و زندگانی دنیا آن ها را فریب داد.
- ❖ به حال خود واگذار.
- ❖ همین قدر (آن ها را) به این قرآن تذکر ده.
- ❖ تا مبدا کسی به عمل خود عاقبت گرفتار شود و او را جز خدا دادرس و شفیع نباشد.
- ❖ و اگر هر چه (برای آسایش خود از عذاب) فدا دهد از او نپذیرند.
- ❖ آن ها همان کسانی هستند که عاقبت به کیفر اعمالشان به هلاکت می رسند.
- ❖ و به کیفر کفرشان شرابی از حمیم جهنم و عذابی دردناک دارند.

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكَّرَ بِهِ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعَدَلَ كُلُّ عَدَلٍ لَّا يُؤْخَذَ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

۲۸۶- دوزخیان که دین را بازیچه و مغرور دنیا شده بودند آب و طعام بهشتیان بر آنان حرام است!!

(اعراف-آیات ۵۰ الی ۵۱)

- ❖ و اهل دوزخ بهشتیان را آواز کنند که ما را از آب های گوارا یا از نعم بهشتی که خدا روزی شما کرده بهره مند کنید.
- ❖ آن ها پاسخ دهند که خدا این آب و طعام را بر کافران حرام گردانیده است.
- ❖ آن هایی که دین خدا را فسوس و بازیچه گرفتند و (متاع) حیات دنیا آن ها را مغرور و غافل کرد، امروز ما هم آن ها را (به رحمت) در نظر نمی آوریم چنان که آنان دیدار چنین روزشان را به خاطر نیاوردند و آیات ما را انکار می کردند.

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ۚ قَالُوا
إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٧﴾ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتُهُمُ الْحَيَوةُ
الدُّنْيَا ۖ فَالْيَوْمَ نَنسِلُهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا تَجْحَدُونَ ﴿٢٨٨﴾

۲۸۷- کسی که به لقاء الهی دل نبسته است و به زندگی دلخوش است مأوایش جهنم است (سرنجام دنیا طلبان) :
(یونس-آیات ۷ الی ۸)

- ❖ البته آن‌هایی که به لقاء ما دل نبسته و امیدوار نیستند.
- ❖ و به زندگی پست دنیا دلخوش و دلبسته‌اند.
- ❖ و آن‌هایی که از آیات و نشانه‌های ما غافلند.
- ❖ هم اینانند که عاقبت به کردار زشت خود در آتش دوزخ مأوی گیرند.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَوةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ ءَايَاتِنَا
غَافِلُونَ ﴿٢٨٧﴾ أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٢٨٨﴾

۲۸۸- خداوند اهل ایمان را با عقیده ثابت پایدار می‌دارد و ستمکاران را به حال خود وامی‌گذارد (ابراهیم-آیات ۲۷ الی ۲۹)
(برخورد خداوند با اهل ایمان و افراد ستمکار):

- ❖ خدا اهل ایمان را با عقیده‌ی ثابت در حیات دنیا و در آخرت پایدار می‌دارد.
- ❖ و خداوند ستمکاران را به حال گمراهی وا می‌گذارد.
- ❖ و خدا هر چه بخواهد (به اختیار مطلق) می‌کند.
- ❖ هیچ ندیدی حال مردمی را که نعمت خدا را به کفر مبدل ساختند.
- ❖ و (خود و) قوم خود را به دیار هلاکت رهسپار کردند؟ یعنی به دوزخ که بدترین جایگاه است درآیند.

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۚ وَيُضِلُّ اللَّهُ
الظَّالِمِينَ ۚ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٨٩﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ
دَارَ الْبَوَارِ ۖ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٢٩٠﴾

۲۸۹- افرادی که هوای نفس را معبود خود ساخته اند، نه می‌شنوند و نه تعقل می‌کنند!! (فرقان-آیات ۴۳ الی ۴۴)

- ❖ آیا دیدی حال آن کس را که (از غرور) هوای نفسش را خدای خود ساخته؟
- ❖ آیا تو حافظ و نگهبان او (از هلاکت) توانی شد؟
- ❖ یا پنداری که اکثر این کافران حرفی می‌شنوند یا فکر و تعقلی دارند؟
- ❖ اینان (در بی‌عقلی) بس مانند چهارپایانند بلکه (نادان تر و) گمراه‌ترند.

أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٣﴾ أَمْ تَحْسَبُ أَنْ أَكْثَرُهُمْ
يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾

۲۹۰- ظلم و بیدادگری و سرمستی زندگی باعث هلاکت جوامع بشری شده است (قصص- آیات ۵۸ الی ۶۱)

- ❖ و چه بسیار شده که ما اهل دیاری را که به هوس رانی و خوش گذرانی پرداختند هلاک کردیم.
- ❖ و این خانه‌های (ویران) آن‌هاست که بعد از آن‌ها جز عده خیلی در آن دیار سکونت نیافت و تنها ما وارث (دیار آن‌ها) بودیم.
- ❖ و پروردگار تو بر آن نیست که اهل هیچ شهر و دیاری را تا در مرکز آن رسولی نفرستد که آیات ما را بر آن‌ها تلاوت کند هلاک کند.
- ❖ و ما هیچ دیاری را هلاک نکنیم مگر آن که اهلش ظالم و بیدادگر باشند.
- ❖ و آن‌چه از نعمت‌ها (ی این عالم) به شما داده شده متاع و زیور (بی‌قدر) زندگانی دنیاست.
- ❖ و آن‌چه نزد خداست بسیار بهتر و باقی‌تر است.
- ❖ آیا فهم و عقل کار نمی‌بندید؟
- ❖ آیا آن کس که ما به او وعده‌ی نیکو (ی بهشت ابدی) داده‌ایم مانند کسی است که او را از متاع دنیا (ی فانی) بهره‌مند ساختیم سپس در قیامت او را (برای حساب و مجازات) حاضر آرند.

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا فَتِلْكَ مَسْكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا ۖ
وَكُنَّا خُنُ الْأَوْرَثِينَ ﴿٥٨﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ
ءَايَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾ وَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّعُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ
كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَّعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

۲۹۱- زندگی دنیائی بازیچه و زندگی آخرت یک حیات حقیقی است (عنکبوت - آیه ۶۴)

- ❖ این زندگانی چند روزه‌ی دنیا (اگر نه در پرستش حق و سعادت آخرت صرف شود) افسوس و بازیچه‌ای بیش نیست.
- ❖ و زندگانی اگر مردم بدانند به حقیقت‌دار آخرت است (که حیاتش جاوید و نعمتش بی‌رنج و زوال است).

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ ۚ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

۲۹۲- کافران بعلت هوسرانی و شهوت پرستی در دنیا با غل زنجیر به حمیم دوزخ کشیده می شوند!! (غافر- آیات ۶۹ الی ۷۶)

- ❖ آیا کسانی را که در آیات ما راه جدال و انکار پیمودند، ندیدی که چگونه (از حق) بازگردانیده شوند؟
- ❖ آنان که کتاب ما را و احکامی که رسولان خود را بر ابلاغ آن فرستادیم تکذیب کردند به زودی (کیفر کردارشان را) خواهند دانست .
- ❖ آن گاه که گردنهاشان با غل و زنجیرها (ی آتشین) بسته شود و کشیده شوند در حمیم دوزخ (و آب گرم و عفن جهنم)،
- ❖ سپس در آتش سوخته و افروخته شوند .
- ❖ آن گاه به آنها گویند: کجا رفتند معبودان باطلی که شریک خدا می‌شمردید، و از خدا روی می‌گردانیدید؟
- ❖ آن مشرکان جواب گویند: آن بتها همه از نظر ما محو و نابود شدند، بلکه ما از این پیش چیزی را به خدایی نمی‌خواندیم.
- ❖ خدا این گونه مردم کافر (مشرک) را گمراه می‌گرداند (یعنی از رحمت خود محروم می‌کند .)
- ❖ این قهر و عذاب شما کافران بدین سبب است که در دنیا از پی تفریح و هوسرانی باطل بودید و دایم به نشاط و شهوت پرستی سرگرم شدید.
- ❖ اینک (به کیفر کفرتان) به درهای دوزخ درآید که آنجا جاودان معذب خواهید بود، که متکبران را (که سر از فرمان حق کشیدند در آخرت) بسیار منزلگاه بدی است .

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَجَدَّلُونَ فِيْ ءَايَاتِ اللَّهِ أَنَّى يُصَرَّفُونَ ﴿٦٩﴾ الَّذِينَ كَذَبُوا بِالْكِتَابِ وَمِمَّا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾ إِذِ الْأَغْلُلُ فِيْ أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلْسِلُ يُسْحَبُونَ ﴿٧١﴾ فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٢﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٣﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾ ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَمِمَّا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٥﴾ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾

۲۹۳- مخالفین و کافرین در شک و تردید خود به بازی مشغولند!! (دخان- آیه ۹)

- ❖ (کافران را به خدا و قیامت ایمان نیست) بلکه با شک و ریب (و استهزاء).
- ❖ به بازیچه (دنیا) مشغولند .

بَلْ هُمْ فِيْ شَكٍّ يَلْعَبُونَ ﴿٩﴾

۲۰-بندگان خاص الهی

۲۹۴- جایگاه بندگان خاص الهی در بهشت

(صافات - آیات ۴۰ الی ۵۰)

- (۱) (امروز همه مسئولند) جز بندگان پاک برگزیده خدا.
- (۲) آنان را (در بهشت ابد) روزی جسمانی و روحانی (بی حساب) معین است.
- (۳) میوه‌های گوناگون بهشتی.
- (۴) و هم آن‌ها (در آن عالم جاودانی) بزرگوار و محترمند.
- (۵) در آن بهشت پر نعمت متنعمند.
- (۶) بر تخت‌های عالی رو به روی یکدیگر نشسته‌اند.
- (۷) (حور و غلمان) با جام شراب طهور بر آنان دور می‌زنند.
- (۸) شرابی سپید و روشن که آشامندگان لذت کامل برند. نه در آن می‌خمار و دردسری و نه مستی و مدهوشی است.
- (۹) و در بزم حضورشان حوران زیباچشمی است که (جز به شوهر خود) به هیچ کس ننگرد.
- (۱۰) گویی آن حوران (در سفیدی و لطافت) بیضه‌ی مکنونند [یعنی تخم شترمرغ که بسیار خوشرنگ است و شترمرغ آن را با پر خویش می‌پوشاند تا غبار بر آن ننشیند. (م)].
- (۱۱) در آن‌جا مؤمنان بعضی با بعضی به صحبت روی کنند.

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾ أُولَٰئِكَ هُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤١﴾ فَوَٰكِهِ ۖ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾ فِي جَنَّاتٍ
الْنَّعِيمِ ﴿٤٣﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ ﴿٤٤﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ ﴿٤٥﴾ بَيْضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ﴿٤٦﴾ لَا
فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ﴿٤٧﴾ وَعِنْدَهُمْ قَصِرَاتُ الطَّرْفِ عِينٌ ﴿٤٨﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ﴿٤٩﴾
فَاقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾

۲۱- بنی اسرائیل، فرزندان یعقوب نبی(ع) که در عصر یوسف(ع) از کنعان به مصر کوچ کردند

۲۹۵- ای بنی اسرائیل! بر پیکره حق، لباس باطل نبوشانید!

(بقره - آیات ۴۰ الی ۴۶)

ای بنی اسرائیل (ای قوم یهود):

- (۱) به یاد آرید نعمت‌هایی که به شما عطا نمودم.
- (۲) و به عهد من وفا کنید تا به عهد شما وفا کنم و از (شکستن پیمان) من بر حذر باشید.
- (۳) و به قرآنی که فرستادم ایمان آورید که تورات شما را تصدیق می‌کند و اول کافر به آن نباشید.
- (۴) و آیات مرا به بهای اندک بفروشید.
- (۵) و از قهر من بپرهیزید.
- (۶) حق را به باطل نبوشانید تا حقیقت را پنهان سازید و حال آنکه به حقانیت آن واقفید.

(۷) و نماز بپادارید.

(۸) و زکات بدهید.

(۹) و با خداپرستان حق را پرستش کنید.

(۱۰) چگونه شما که مردم را به نکوکاری دستور می دهید خود را فراموش می کنید.

(۱۱) و حال آنکه کتاب را می خوانید چرا در آن اندیشه و تعقل نمی کنید. (تا گفتار نیک خود را به کردار آرید)

(۱۲) و از خدا به صبر و تحمل و نماز یاری جوئید که نماز (با حضور قلب) امری بسیار بزرگ و دشوار است مگر بر خداپرستان (خوشا آنان که دائم در نمازند) آنان که می دانند که در پیشگاه خدا حاضر خواهند شد و بازگشتشان بسوی او خواهد بود.

يٰۤاَيُّهَا اِسْرَآءِیْلُ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَیْكُمْ وَاَوْفُوا بِعَهْدِيْ اُوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَاِيَّیْ فَارْهَبُوْنَ ﴿٤٠﴾
وَعَامِنُوْا بِمَا اَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُوْنُوْا اَوَّلَ كَافِرٍ بِهٖ ؕ وَلَا تَشْتَرُوْا بِعَآئِمَتِيْ ثَمَنًا قَلِيْلًا
وَاِيَّیْ فَاتَّقُوْنَ ﴿٤١﴾ وَلَا تَلْبِسُوْا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوْا الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْمُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَاَقِيْمُوا الصَّلَاةَ
وَعَاتُوا الزَّكٰوةَ وَاَرْكَعُوْا مَعَ الرَّاكِعِيْنَ ﴿٤٣﴾ اَتَاْمُرُوْنَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُوْنَ
اَلْكِتٰبَ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٤٤﴾ وَاَسْتَعِيْنُوْا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَاِنَّهَا لَكَبِيْرَةٌ اِلَّا عَلَى الْخٰشِعِيْنَ ﴿٤٥﴾ اَلَّذِيْنَ
يُظُنُّوْنَ اَنْهُمْ مُّلْقُوْا رَبِّهٖمْ وَاَنْهُمْ اِلَيْهِ رٰجِعُوْنَ ﴿٤٦﴾

(بقره-آیات ۴۷ الی ۵۰)

۲۹۶-ما قوم بنی اسرائیل را از عذاب دردناک آل فرعون نجات دادیم

ای بنی اسرائیل (ای قوم یهود):

(۱) یاد کنید از نعمت هایی که به شما عطا کردم.

(۲) و شما را بر عالمیان (به نعمت کتاب و رسول) برتری دادم.

(۳) و حذر کنید از آن روزی که در آن روز کسی بجای دیگری مجازات نبیند و هیچ شفاعت از کسی پذیرفته نشود و فدا و عوض قبول نکنند.

(۴) و بیاد آرید هنگامی که شما را از ستم فرعونیان نجات دادیم که از آنها سخت در شکنجه بودید تا جدی که پسران شما را کشته و زنانتان را برای کنیزی نگاه می داشتند و این بلاء و امتحان بزرگی بود که خدا شما را بدان می آزمود.

(۵) و یاد کنید از وقتی که برای نجات شما دریا (نیل) را شکافتیم و فرعونیان را در آن غرق کردیم و غرق و هلاک آنان را به چشم مشاهده می کردید.

يَبْنِي إِسْرَءِيلَ أَذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٨﴾ وَإِذْ أَخَيْنَاكُمْ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾ وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَخَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾

۲۹۷- قوم بنی اسرائیل در ۴۰ روز نبودن موسی، به پرستش گوساله طلایی سامری روی آوردند!! (بقره- آیات ۵۱ الی ۵۴)

و بنی اسرائیل (ای قوم یهود) :

- ❖ (یاد آورید) موقعی که با موسی چهل شب وعده نهادیم.
- ❖ پس شما (در غیبت او) گوساله پرستی اختیار کرده ستمکار و بیدادگر شدید.
- ❖ آن گاه شما را پس از چنین کار زشت بخشیدیم، شاید سپاسگزار شوید.
- ❖ و (به یاد آورید) وقتی که به موسی کتاب و فرقان عطا کردیم، باشد که به راه حق هدایت یابید.
- ❖ و (یاد کنید) وقتی که موسی به قوم خود گفت: ای قوم، شما به نفس خود ستم کردید که (به جهالت) گوساله پرست شدید.
- ❖ اکنون به سوی آفریدگارتان باز گردید و (به کیفر جهالت خود) به کشتن یکدیگر تیغ برکشید، این برای شما در پیشگاه آفریدگارتان بهترین (کفاره عمل) است. آن گاه از شما در گذشت که او بسیار توبه پذیر و مهربان است.

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعَجَلَ مِنْ بَعْدِهِ ۖ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾ وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ ۖ يَقَوْمِ ۖ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعَجَلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِيكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِيكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۚ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

۲۹۸- بنی اسرائیل به موسی: به تو ایمان نمی آوریم تا اینکه خدا را ببینیم!! (بقره- آیات ۵۵ الی ۵۷)

ای بنی اسرائیل (ای قوم یهود) :

و (یاد آرید) وقتی که گفتید:

- ❖ ای موسی ما به تو ایمان نمی آوریم تا آنکه خدا را آشکار ببینیم.
- ❖ پس صاعقه سوزان بر شما فرود آمد و آن را مشاهده می کردید.
- ❖ سپس شما را بعد از مرگ برانگیختیم شاید خدا را شکر گزارید.

❖ و ابر را سایبان شما ساختیم و مرغ بریان و ترانگبین را بر شما فرستادیم (و گفتیم) از این روزی‌های پاک که به شما دادیم تناول کنید.

❖ ولی (شکر این نعمت را به جا نیاوردند) نه به ما بلکه به خود ستم کردند.

وَإِذْ قُلْتُمْ يَمُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّيْعَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٦﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٧﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَىٰ كُلُّوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٨﴾

۲۹۹- به قوم بنی اسرائیل گفتیم: وارد قریه (بیت المقدس) شوید و از خدا طلب توبه نمائید (بقره-آیات ۵۵ الی ۵۷)

(و به یاد آرید) وقتی که گفتیم:

❖ وارد این قریه (بیت المقدس) شوید.

❖ و از نعمت‌های آن فراوان تناول کنید.

❖ و از آن در، سجده‌کنان داخل شوید و بگویید: (خدایا) گناهان ما فرو ریز، تا از خطای شما درگذریم؛ و بر ثواب نیکوکاران خواهیم افزود.

❖ پس از آن، ستمکاران حکم خدا را به غیر آن که به آن‌ها گفته بودند تبدیل نمودند.

❖ و ما بر آن ستمکاران به کیفر بدکاری و نافرمانی آن‌ها عذابی سخت از آسمان نازل کردیم.

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَاَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٩﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٦٠﴾

۳۰۰- به قوم بنی اسرائیل گفتیم: بخورید و بیاشامید ولی در زمین فساد نکنید!! (بقره-آیه ۶۰)

و ای بنی اسرائیل (ای قوم یهود) (به یاد آرید):

❖ وقتی که موسی برای قوم خود طلب آب کرد.

❖ به او گفتیم: عصای خود را بر سنگ زن، پس دوازده چشمه آب از آن سنگ جوشید و هر سبطی آبشخور خود را دانست.

❖ (و گفتیم) از آن‌چه خدا روزی شما ساخته بخورید و بیاشامید و در زمین به فتنه‌انگیزی و فساد نپردازید.

وَإِذْ أَسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعَثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦١﴾

۳۰۱- بنی اسرائیل به موسی: از خدای خودت بخواه که برای ما سبزی، خیار،... از زمین بربویند!! (بقره-آیه ۶۱)

و (به یاد آرید):

- ❖ وقتی که به موسی اعتراض کردید که ما بر یک نوع طعام صبر نخواهیم کرد، از خدای خود بخواه تا برای ما از زمین نباتاتی برآورد مانند سبزی و خیار و سیر و عدس و پیاز.
- ❖ موسی گفت: آیا می‌خواهید غذای بهتری را که دارید به پست‌تر از آن تبدیل کنید؟ (حال که تقاضای شما این است) به شهر مصر فرود آید که در آن‌جا آن‌چه درخواست کردید مهیاست.
- ❖ و بر آن‌ها ذلت و خواری مقدر گردید.
- ❖ و چون دست از ستمکاری و عصیان برداشته و به آیات خدا کافر می‌گشتند.
- ❖ و انبیا را به ناحق کشتند.
- ❖ دیگر بار به خشم و قهر خدا گرفتار شدند.

وَإِذْ قُلْتُمْ يَمُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا ۖ قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ ۚ أَهْبِطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مَّا سَأَلْتُمْ ۖ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۚ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

۳۰۲- کسانی از یهود، نصاری و صابئین که ایمان داشته باشند، اندوهگین نخواهند بود

- ❖ چه کسانی اندوهگین و بیمناک نخواهند شد؟!!
- ❖ هر یک از مسلمانان و یهود و نصاری و صابئان (پیروان حضرت یحیی) که از روی حقیقت به خدا و روز قیامت ایمان آورد و نیکوکاری پیشه کند.
- ❖ البته آن‌ها از خدا پاداش نیک یابند.
- ❖ و هیچ‌گاه بیمناک و اندوهگین نخواهند بود.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَىٰ وَالصَّبِيَّانَ مَن ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

۳۰۳- به کسانی از بنی اسرائیل که حرمت شنبه را نگه نداشتند، گفتیم: بوزینه شوید!! (بقره-آیات ۶۳ الی ۶۶)

و (ای بنی اسرائیل) ای قوم یهود):

- ❖ (به یاد آرید): وقتی که از شما پیمان گرفتیم.
- ❖ و کوه طور را بالای سر شما برافراشتیم.

❖ (و دستور دادیم که) احکام تورات را با عقیده محکم پیروی کنید و پیوسته آن را در نظر گیرید، باشد که پرهیزگار شوید.

❖ بعد از آن همه عهد و پیمان (از خدا) روی گردانیدید.

❖ و اگر فضل و رحمت خدا شامل حال شما نمی‌شد البته در شمار زیانکاران بودید.

❖ و محققاً دانسته‌اید جماعتی از شما را که عصیان ورزیده حرمت شنبه را نگاه نداشتند، گفتیم: بوزینه شوید و راندگانی (دور از قرب حق).

❖ و این عقوبت مسخ را کیفر آن‌ها و عبرت اخلاف آن‌ها و پند پرهیزکاران گردانیدیم.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٤﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٢٥﴾ فجعلناها نكلاً لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢٦﴾

۳۰۴-بهبانه هایی که بنی اسرائیل در قبال ذبح گاوی که خدا امر فرموده بود، از خود نشان دادند!! (بقره-آیات ۶۷ الی ۷۱)

و ای بنی اسرائیل(ای قوم یهود به یاد آرید) :

❖ وقتی که موسی به قوم خود فرمود که به امر خدا گاوی را ذبح کنید.

❖ گفتند: ما را به تمسخر گرفته‌ای؟

❖ موسی گفت: پناه می‌برم به خدا از آن که (سخن به تمسخر گویم و) از مردم نادان باشم.

❖ گفتند: از خدایت بخواه که خصوصیت گاو را برای ما معین کند.

❖ موسی گفت: خدا می‌فرماید: گاوی نه پیر از کار افتاده و نه جوان کارنکرده، بلکه میانه این دو حال باشد، حال انجام دهید آن چه مأمورید.

❖ گفتند: از خدایت بخواه که رنگ آن گاو را معین کند.

❖ موسی گفت: خدا می‌فرماید گاو زرد زرّینی باشد که بینندگان را فرح بخشد.

❖ باز گفتند: از خدایت بخواه چگونگی آن گاو را کاملاً برای ما روشن گرداند که هنوز بر ما مشتبه است و (چون رفع اشتباه شود) البته به خواست خدا راه هدایت پیش گیریم.

❖ موسی گفت: خدا می‌فرماید آن گاو هم آن قدر به کار رام نباشد که زمین شیار کند و آب به کشتزار دهد و هم بی‌عیب و یکرنگ باشد.

❖ گفتند: اکنون حقیقت را روشن ساختی. و گاوی بدان اوصاف کشتند، لیکن نزدیک بود باز نافرمانی کنند.

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْخَبُوا بَقَرَةً ۖ قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا ۖ قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا آدَعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ ۚ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ ۖ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾ قَالُوا آدَعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنُهَا ۚ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءٌ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرِينَ ﴿٦٩﴾ قَالُوا آدَعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ ۚ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَبَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا ۚ قَالُوا الْكَيْنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ ۚ فَذَنَّبُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

۳۰۵- مقاومت و سنگدلی هایی بنی اسرائیل در آشکار نمودن راز قتلی که مرتکب شده بودند (بقره- آیات ۷۲ الی ۷۴)

ای بنی اسرائیل (ای قوم یهود) (به یاد آرید):

- ❖ وقتی که نفسی را کشتید.
- ❖ و یکدیگر را درباره آن متهم کرده.
- ❖ و نزاع برانگیختید.
- ❖ و خداوند می خواست راز پنهانی شما را آشکار کند.
- ❖ پس دستور دادیم بعضی از اعضاء گاو را بر بدن کشته زنید (تا زنده شود و قاتل را معرفی کند).
- ❖ این گونه خداوند مردگان را زنده خواهد فرمود، و قدرت کامله خویش را به شما آشکار می نماید، باشد که عقل خود را به کار برید.
- ❖ پس با این معجزه باز چنان سخت دل شدید، که دل هایتان چون سنگ یا سخت تر از آن شد.
- ❖ چه آنکه از پاره ای سنگ ها نهرها بجوشد و برخی دیگر از سنگ ها بشکافد و آب از آن بیرون آید و پاره ای از ترس خدا فرود آیند.
- ❖ و (ای سنگدلان بترسید که) خدا از کردار شما غافل نیست.

وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَرَأْتُمْ فِيهَا ۖ وَاللَّهُ مَخْرُجٌ مَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا ۚ كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَىٰ وَيُرِيكُمْ ءَايَاتِهِ ۖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُم مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ۚ وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ ۚ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ۚ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾

۳۰۶- بعضی از افراد قوم یهود مطالبی را به نام تورات به دروغ به خدا نسبت می دهند! (بقره- آیات ۷۵ الی ۷۹)

- ❖ آیا طمع دارید که یهودان به (دین) شما بگروند در صورتی که گروهی از آنان کلام خدا را شنیده و به دلخواه خود تحریف می کنند با آنکه در کلام خود تعقل کرده و معنی آن را دریافته اند.
- ❖ و هرگاه با مؤمنان روبرو شوند گویند: ما نیز ایمان آورده ایم.
- ❖ و چون با یکدیگر خلوت کنند گویند: چرا دری که خدا از علوم به روی شما گشوده به روی مسلمانان باز می کنی تا به کمک همان علوم با شما نزد خدایتان محاجه کنند؟
- ❖ چرا راه عقل و اندیشه نمی یویند؟ آیا نمی دانند که خدا بر آن چه پنهان داشته و یا آشکار کنند آگاه است؟
- ❖ و بعضی عوام یهود که خواندن و نوشتن هم ندانند تورات را جز آمال باطل خود نپندارند و تنها پابست خیالات خام و بیهوده خویشند.
- ❖ پس وای بر آن کسانی که از پیش خود کتاب را نوشته و به خدای متعال نسبت دهند تا به بهای اندک بفروشند.
- ❖ پس وای بر آن ها از آن نوشته ها و آن چه از آن به دست آرند.

أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ تُحَرَّفُوهٖ مِنْ بَعْدٍ مَّا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَا بِعَظْمِهِمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُم بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾ أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾ وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِي وَإِنَّهُمْ إِلَّا يُظُنُّونَ ﴿٧٨﴾ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَٰذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشْتَرَوْا بِهِ ثُمَّ قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِّمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِّمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾

۳۰۷- یهودیان گفتند هیچگاه آتش عذاب به ما نرسد!! (بقره- آیات ۸۰ الی ۸۲)

- ❖ و یهود گفتند که هیچ وقت آتش عذاب به ما نرسد مگر چند روزی معدود.
- ❖ به آنان بگو: آیا بر آن چه دعوی می کنید عهد و پیمانی از خدا گرفته اید که خدا هم از آن عهد هرگز تخلف نکند یا چیزی به خیال جاهلانه خود به خدا نسبت می دهید؟
- ❖ آری، هر کس اعمالی زشت اندوخت و کردار بدش به او احاطه نمود چنین کسانی اهل دوزخاند و در آن آتش پیوسته معذب خواهند بود.
- ❖ و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند آنان اهل بهشتند و پیوسته در بهشت جاوید متنعم خواهند بود.

وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَةً ۚ قُلْ أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ تُخْلَفَ اللَّهُ عَهْدَهُ ۖ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾

۳۰۸- اصول عهد و پیمانی که بنی اسرائیل موظف به انجام آن بودند، ولی عمل نکردند!! (بقره- آیات ۸۳ الی ۸۶)

ای بنی اسرائیل (یاد آرید):

- (۱) هنگامی که از بنی اسرائیل عهد گرفتیم .
- (۲) که جز خدای را نپرستید.
- (۳) و نیکی کنید درباره پدر و مادر و خویشان و یتیمان و فقیران.
- (۴) و به زبان خوش با مردم تکلم کنید.
- (۵) و نماز به پای دارید و زکات (مال خود) بدهید.
- (۶) پس شما عهد شکسته و روی گردانیدید جز چند نفری.
- (۷) و شما باید که از حکم خدا برگشتید.
- (۸) و (به یاد آرید) هنگامی که از شما عهد گرفتیم که خون یکدیگر را نریزید.
- (۹) و یکدیگر را از خانه و دیار خود نرانید، پس بر آن عهد اقرار کرده و خود شما بر آن گواه می‌باشید.
- (۱۰) (با این عهد و اقرار) باز شما (به همان خوی زشت) خون یکدیگر می‌ریزید.
- (۱۱) و گروهی از خودتان را از دیارشان می‌رانید.
- (۱۲) و در بدکرداری و ستم بر ضعیفان همدست و پشتیبان یکدیگرید، و چون اسیر شوند برای آزادی آنها فدیة می‌دهید، در صورتی که به حکم تورات، اخراج کردن آن‌ها بر شما حرام شده است!
- (۱۳) چرا به برخی از احکام ایمان آورده و به بعضی کافر می‌شوید؟ پس جزای چنین مردم بدکردار چیست .
- (۱۴) جز ذلت و خواری در زندگانی این جهان و بازگشتن به سخت‌ترین عذاب در روز قیامت؟
- (۱۵) و خدا غافل از کردار شما نیست.
- (۱۶) اینان همان کسانی که (متاع دو روزه) دنیا را خریده و ملک ابدی آخرت را فروختند، پس (در آخرت) عذاب آن‌ها تخفیف نیابد و هیچ یآوری نخواهند داشت.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِّنْ

دِيرِكُمْ ثُمَّ أَقَرَّرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾ ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتَخْرَجُونَ فَرِيقًا مِّنْكُمْ مِّن دِيرِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن يَأْتُوكُمْ أُسْرَىٰ تَفْدُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ ۚ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ ۚ فَمَا جَزَاءُ مَن يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ ۚ فَلَا تُخَفِّفْ عَنْهُمْ أَلْعَذَابُ وَلَا هُمْ يَنْصَرُونَ ﴿٨٦﴾

۳۰۹- هر پیغمبری که برای بنی اسرائیل آمد، گروهی را تکذیب و گروهی دیگر را به قتل رساندند!! (بقره-آیات ۸۷ الی ۸۸)

و ما به موسی :

- ❖ کتاب تورات عطا کردیم.
- ❖ و از پی او پیغمبران فرستادیم.
- ❖ و عیسی پسر مریم را به معجزات و ادله روشن، حجت‌ها دادیم و او را به واسطه روح القدس توانایی بخشیدیم.
- ❖ آیا هر پیغمبری که از جانب خدا اوامری بر خلاف هوای نفس شما آرد گردنفرازی و سرپیچی نموده و (از راه حسد) گروهی را تکذیب کرده و جمعی را به قتل می‌رسانید؟

بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفْكَلَمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ ۚ وَءَاتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ ۖ ﴿٨٨﴾

۳۱۰- اهل ایمان در میان قوم یهود کم بودند!! (بقره-آیه ۸۸)

و (آن گروه به پیغمبران) گفتند:

- ❖ دل‌های ما در حجاب (غفلت) است (چیزی از سخنان شما در نمی‌یابد).
- ❖ (چنین نیست که گفتند) بلکه خدا بر آن‌ها لعن فرمود.
- ❖ زیرا کافر شدند.
- ❖ و میانشان اهل ایمان کم بود.

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۚ بَلْ لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٩﴾

۳۱۱- یهود، گر چه می‌دانست که پیغمبر اسلام (ص) همان موعود است ولی با قرآن مخالفت کردند!! (بقره-آیات ۸۹ الی ۹۲)

- ❖ و چون کتاب آسمانی قرآن از نزد خدا برای هدایت قوم یهود آمد.

- ❖ با وجودی که کتاب (تورات) آنان را تصدیق می‌کرد.
- ❖ و با آن که خود آن‌ها پیش از بعثت (پیامبر اسلام) انتظار غلبه بر کافران داشتند.
- ❖ آن گاه که آمد و شناختند (که همان پیغمبر موعود است) باز به او کافر شدند (و از نعمت وجود او ناسپاسی کردند)، پس خشم خدا بر کافران باد.
- ❖ بد معامله‌ای با خود کردند که به نعمت قرآن که خداوند بر آن‌ها نازل کرد کافر شدند از روی حسد و ستمگری که چرا خدا فضل خود را مخصوص بعضی از بندگان گرداند (چرا پیامبری از غیر بنی اسرائیل برانگیخته؟!)
- ❖ و به واسطه این حسد باز خشم دیگری از خدای برای خود گرفتند، و برای کافران عذاب خواری مهیاست.
- ❖ و چون به یهود گویند: به قرآن که خدا فرستاده ایمان آرید،
- ❖ پاسخ دهند که تنها به تورات که بر ما نازل شده ایمان آوریم، و به غیر تورات کافر می‌شوند.
- ❖ در صورتی که قرآن کتاب حق است و کتاب آن‌ها را تصدیق می‌کند.
- ❖ بگو: اگر شما در دعوی ایمان به تورات راست‌گویید پس چرا پیغمبران پیشین را می‌کشتید؟
- ❖ و با آن همه آیات و معجزات روشن که موسی برای شما آشکار نمود باز گوساله‌پرستی اختیار کردید.
- ❖ و شما مردمی سخت ظالم و ستمکارید.

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِن قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾ بِئْسَمَا أَشْتَرُوا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَن يَكْفُرُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ بَغْيًا أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ فَبَاءُوا بِغَضَبٍ عَلَىٰ غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا أَنزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ ۚ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ ۗ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِن قَبْلُ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾ لَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ أَخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِن بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾

۳۱۲- ای قوم یهود! وقتی برای ایمان از شما پیمان گرفتیم، دل‌های شما از عشق به گوساله پر بود!! (بقره-آیات ۹۳ الی ۹۵)

و بنی اسرائیل (ای قوم یهود) (به یاد آرید) :

- ❖ وقتی که از شما پیمان گرفتیم.
- ❖ و کوه طور را بر فراز شما بداشتیم که باید آن‌چه را به شما فرستادیم با ایمان محکم بپذیرید و (سخن حق) بشنوید.
- ❖ شما گفتید: خواهیم شنید و (در نیت گرفتید که در عمل) عصیان خواهیم کرد.

- ❖ و دل‌های آنان از عشق به گوساله پر شد از آن رو که به خدا کافر بودند.
- ❖ بگو: ایمان شما سخت شما را به کار بد و کردار زشت می‌گمارد، اگر ایمان داشته باشید.
- ❖ بگو: اگر سرای آخرت را (با آن همه نعمت) خدا به شما اختصاص داده دون سایر مردم، بایستی همیشه به مرگ آرزومند باشید اگر راست می‌گویید.
- ❖ و هرگز آرزوی مرگ نخواهند کرد، (زیرا عذاب سخت) به واسطه کردار بد خود (برای خود در آخرت مهیا کرده‌اند)، و خدا آگاه به ستمکاران است.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَسْمِعُوا^ط قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأُشْرِبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ^ج قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾ قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِّنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا^ط الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ^ط وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾

۳۱۳- یهود به حیات مادی و دنیایی حریص تر از مشرکین است!! (بقره-آیات ۹۶ الی ۱۰۱)

- ❖ و بر تو (و بر همه) پیداست که یهود به حیات مادی حریص تر از همه خلق‌اند، حتی از مشرکان.
- ❖ و از این رو هر یهودی آرزوی هزار سال عمر می‌کند، ولی عمر هزار سال هم او را از عذاب خدا نرساند، و خدا به کردار ناپسند آنان بیناست.
- ❖ بگو: هر کس با جبرئیل دشمن است، او به فرمان خدا قرآن را به قلب تو رسانید در حالی که تصدیق سایر کتب آسمانی می‌کند و برای اهل ایمان هدایت و بشارت است.
- ❖ هر کس با خدا و فرشتگان و رسولان او و جبرئیل و میکائیل دشمن است (محققاً کافر است و) خدا هم دشمن کافران است.
- ❖ و ما (برای اثبات پیغمبری تو) آیات و دلایل روشن به تو فرستادیم، و به جز فاسقان (و اهل عناد) کسی انکار آن نخواهد کرد.
- ❖ برای چه هر عهد و پیمان که بستند گروهی آن را می‌شکنند؟ (نه اینان) بلکه اکثر آن‌ها اصلاً ایمان نخواهند آورد.
- ❖ و چون پیغمبری از جانب خدا بر آنان آمد که به راستی کتب آسمانی آن‌ها گواهی می‌داد، گروهی از اهل کتاب، کتاب خدا را پشت سر انداختند (و به حکم آن کتاب که امر به ایمان آوردن به قرآن می‌کرد رفتار نکردند) گویی (از آن کتاب) هیچ نمی‌دانند.

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَوةٍ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا^ج يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحِّزٍ^ط لَهُ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ^ط وَاللَّهُ بَصِيرٌ^ط بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا

لِحَبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾ مَن كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَلَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ ءَايَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾ أَوْكُلَمَا عَنْهُدَا عَنْهُدَا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

۳۱۴- هشدار به بنی اسرائیل که نعمت های الهی را فراموش نکنند (بقره- آیات ۱۲۲ الی ۱۲۳)

ای بنی اسرائیل (ای قوم یهود) :

۱) به یاد آرید نعمتی را که به شما عطا کردم و این که شما را بر همه مردم فضیلت و برتری دادم.

۲) و بترسید از روزی که :

❖ هیچ کس اندکی به کار دیگری نیاید و به حال او سودی نبخشد.

❖ و از هیچ کس فدایی پذیرفته نشود.

❖ و شفاعت کسی او را سودمند نبود.

❖ و آنان را یآوری نباشد.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا نِعْمَتِيَ الَّتِيْ اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنِّىْ فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٢٢﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزٰى نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُوْنَ ﴿١٢٣﴾

۳۱۵- هیچگاه ابراهیم ، اسماعیل ، اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آئین یهویت یا نصرانیت نبوده اند!! (بقره- آیه ۱۲۴)

(ای پیغمبر به اهل کتاب) بگو:

❖ در مورد خدا شما را با ما چه جای بحث و جدال است؟

❖ در صورتی که او پروردگار ما و شماست و ما مسئول کار خود و شما مسئول کردار خویش هستید.

❖ و ماییم که او را از روی خلوص پرستش می کنیم.

❖ یا آن که گویند که ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آیین یهودیت یا نصرانیت بودند

❖ (خدا مرا فرماید که در پاسخ) شما بهتر می دانید یا خدا؟

❖ و کیست ستمکارتر از آن که شهادت خدا را (درباره این انبیا) کتمان کند؟

❖ و خدا از آنچه می کنید غافل نیست.

❖ آن گروه پیشین همه درگذشتند، هر چه کردند برای خود کردند.

❖ و شما نیز هر چه کنید به سود خویش کنید و شما مسئول کار آنان نخواهید بود.

وَمَا قُلٌ أَتَحَايُونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾
 أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ^ط
 ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
 ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ هَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

(آل عمران - آیات ۴۸ الی ۵۱)

۳۱۶- اصول رسالت و مأموریت عیسی مسیح برای هدایت قوم یهود

(رسالت و مأموریت عیسی(ع):

- ۱) و خدا به او تعلیم کتاب و حکمت کند.
- ۲) و تورات و انجیل آموزد.
- ۳) و او را به رسالت به سوی بنی اسرائیل فرستد که به آنان گوید: من از طرف خدا معجزی آورده‌ام.
- ۴) من از گِل مجسمه مرغی ساخته و بر آن (نفس قدسی) بدمم تا به امر خدا مرغی گردد.
- ۵) و کور مادر زاد و مبتلای به پیسی را به امر خدا شفا دهم.
- ۶) و مردگان را به امر خدا زنده کنم.
- ۷) و به شما (از غیب) خبر دهم که در خانه‌ها تان چه می‌خورید و چه ذخیره می‌کنید.
- ۸) این معجزات برای شما حجت و نشانه (حقانیت من) است اگر اهل ایمان هستید.
- ۹) و (آمده‌ام) در حالی که کتاب تورات شما را تصدیق کنم.
- ۱۰) و حلال گردانم بعض چیزهایی را که بر شما حرام شده بود.
- ۱۱) و از طرف خداوند برای شما معجزی آورده‌ام.
- ۱۲) پس (ای بنی اسرائیل) از خدا بترسید.
- ۱۳) و مرا اطاعت کنید.
- ۱۴) همانا خداست پروردگار من و شما.
- ۱۵) او را بپرستید، که همین است راه راست.

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿١٤٢﴾ وَرَسُولًا إِلَى بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ^ط
 مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ^ط
 الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ^ج
 إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيَّنَّ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأُحِلَّ

لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا إِنَّ اللَّهَ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

(آل عمران - آیه ۵۴)

۳۱۷- قوم یهود به مکر و حيله با خدا برخورد دارند

(یهود به خدا مکر و حيله می کنند)

- ❖ یهود با خدا مکر کردند.
- ❖ و خدا هم در مقابل با آن‌ها مکر کرد.
- ❖ و خدا از همه بهتر تواند مکر کرد.

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكِرِينَ

۳۱۸- یهودیانی که به آیات الهی کافر شدند و پیامبران را می کشند هر جا یافت شوند محکوم به خواری هستند (آل عمران - آیه ۱۱۲)

آن‌ها(قوم یهود) :

- ❖ محکوم به ذلت و خواری هستند به هر کجا که یافت شوند.
- ❖ مگر به دین خدا و عهد مسلمین در آیند.
- ❖ و آنان پیوسته مستحق خشم خدا و اسیر بدبختی و ذلت شدند.
- ❖ از این رو که به آیات خدا کافر شده.
- ❖ و پیغمبران حق را به ناحق می کشتند.
- ❖ و این نابکاری‌ها به خاطر نافرمانی و ستمگری همیشه آن‌ها بود.

ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ أَيْنَ مَا ثُقِفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللَّهِ وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ وَبَاءُ وَبِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ

(نساء- آیه ۴۶)

۳۱۹- یهود کلمات خدا را تغییر می دهند و به دین ، زبان بازی ، طعنه و تمسخر کنند!!

- ❖ گروهی از یهود کلمات (خدا) را از جای خود تغییر داده.
- ❖ و گویند: (فرمان خدا را) شنیدیم و (از آن) سرپیچیم .
- ❖ و (به جسارت گویند) بشنو که (کاش) ناشنوا باشی و گویند ما را رعایت کن.
- ❖ و گفتار ایشان زبان‌بازی و طعنه و تمسخر به دین است.
- ❖ و اگر (به احترام) می گفتند: که ما (فرمان حق را) شنیدیم و (تو را) اطاعت کنیم. و تو نیز (سخن ما) بشنو و به حال ما بنگر، هر آینه آنان را نیکوتر بود و به صواب نزدیکتر.
- ❖ لیکن چون کافر شدند خدا آن‌ها را لعنت کرد.

❖ و به جز اندکی ایمان نخواهند آورد.

مَنْ الَّذِينَ هَادُوا تُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمِعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا بِأَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنَا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَٰكِن لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٦﴾

(نساء- آیات ۵۱ الی ۵۲)

۳۲۰- یهود کافران مشرک را بر اهل ایمان ترجیح می دهند

- ❖ ندیدی آنان که بهره‌ای از کتاب آسمانی داشتند (یعنی جهودان) چگونه به (بتان) جبت و طاغوت می‌گروند.
- ❖ و درباره کافران مشرک می‌گویند که راه آنان به صواب نزدیکتر از طریقه اهل ایمان است؟!
- ❖ این گروهند که خدا آنان را لعنت کرد.
- ❖ و هر که را خدا لعن کند دیگر مددکار و یآوری برای او نتوانی یافت.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَٰؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا ﴿٥١﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَن يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾

۳۲۱- کار شکنی های قوم یهود: خدا را ببینند، تعدی روز شنبه، کشتن پیامبران، پیمان شکنی، گوساله پرستی، ... (نساء- آیات ۱۵۳ الی ۱۵۵)
درخواست اهل کتاب :

- (۱) ای پیغمبر اهل کتاب از تو درخواست کنند که از آسمان کتابی (یک جا) برای آنان فرود آوری.
- (۲) همانا از موسی نیز درخواستی بالاتر از این کردند و گفتند: خدا را به چشم ما آشکار بنما.
- (۳) پس به سبب این جهل و سرکشی صاعقه سوزان آن‌ها را درگرفت.
- (۴) و پس از آن همه آیات روشن، باز گوساله پرستی اختیار کردند، باز ما از این کار (زشت آنان) درگذشتیم و به موسی حجتی آشکار بخشیدیم.
- (۵) و کوه طور را برای (اتمام حجت و اخذ) پیمان بر فراز سر آن‌ها بلند گردانیدیم و آن‌ها را گفتیم به حال سجده بدین درگاه درآیید.
- (۶) و گفتیم از حکم روز شنبه تعدی مکنید، و از آن‌ها پیمانی سخت گرفتیم.
- (۷) پس چون پیمان شکستند و به آیات خدا کافر شدند.
- (۸) و پیغمبران را به ناحق کشتند و (همه این قبایح به جای آوردند)

يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَ مِنْ ذَٰلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِن بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ

فَعَفَوْنَا عَنْ ذَٰلِكَ ۚ وَءَاتَيْنَا مُوسَىٰ سُلْطٰنًا مُّبِينًا ﴿١٥٣﴾ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِمِثْقَلِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ
 ادْخُلُوا ٱلْأَبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي ٱلسَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّثْقًا غَلِيظًا ﴿١٥٤﴾ فِيمَا نَقَضِهِمْ
 مِثْقَهُمْ وَكُفِّرِهِمْ بَعَايَتِ ٱللَّهِ وَقَتْلِهِمُ ٱللَّأَنبيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ﴿١٥٥﴾

(نساء-آیات ۱۵۵ الی ۱۵۸)

۳۲۲- یهود گفتند ما مسیح را کشتیم در حالیکه بطور یقین نکشتند!!

(عذرهای قوم بنی اسرائیل :)

- (۱) بدین عذر که گفتند: دل‌های ما در پرده است. (و دروغ گفتند)
- (۲) بلکه خدا به سبب کفر، آن‌ها را مهر بر دل نهاد.
- (۳) که به جز اندکی ایمان نیاورند.
- (۴) و هم به واسطه کفرشان.
- (۵) و بهتان بزرگشان بر مریم .
- (۶) و هم از این رو که گفتند: ما مسیح عیسی بن مریم رسول خدا را کشتیم، در صورتی که او را نه کشتند و نه به دار کشیدند بلکه امر بر آن‌ها مشتبه شد.
- (۷) و همانا آنان که درباره او عقاید مختلف اظهار داشتند از روی شک و تردید سخنی گفتند و عالم به او نبودند جز آن‌که از پی گمان خود می‌رفتند .
- (۸) و به طور یقین مسیح را نکشتند بلکه خدا او را به سوی خود بالا برد، و پیوسته خدا مقتدر و کارش از روی حکمت است.

وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۚ بَلْ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ
 عَلَىٰ مَرْيَمَ ٱهْتِنًا عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا ٱلْمَسِيحَ عِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ ٱللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا
 صَلَبُوهُ وَلٰكِن شُبِّهَ لَهُمْ ۚ وَإِنَّ ٱلَّذِينَ أَحْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ ۚ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ ٱلظَّنِّ
 وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ ٱللَّهُ إِلَيْهِ ۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾

۳۲۳- برای کافران قوم یهود که ظلم کردند ، منع حق نمودند ، ربا گرفتند و ...عذاب سخت آماده شده است(نساء-آیات ۱۵۵ الی ۱۶۱)

- (۱) و هیچ کس از اهل کتاب نیست جز آن‌که پیش از مرگ به وی (عیسی) ایمان خواهد آورد .
- (۲) و در روز قیامت او بر آنان گواه خواهد بود.
- (۳) پس به جهت (این همه) ظلمی که یهود کردند .
- (۴) و هم بدین جهت که بسیاری مردم را از راه خدا منع کردند.
- (۵) ما نعمت‌های پاکیزه‌ای را که بر آن‌ها حلال بود حرام گردانیدیم .
- (۶) و هم بدین جهت که ربا می‌گرفتند، در صورتی که از ربا خوردن نهی شده بودند.

(۷) و هم از آن رو که اموال مردم را به باطل می‌خوردند. و ما برای کافران آن‌ها عذابی دردناک مهیا ساخته‌ایم.

وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ ۖ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾ فَبِظُلْمٍ
مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ﴿١٦٠﴾ وَأَخَذَهُمُ
الرَّبُّوا وَقَدْ هُمُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ ۚ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦١﴾

۳۲۴- عهدی که خدا با بنی اسرائیل بسته بود

(مائده-آیات ۱۲ الی ۱۳)

- (۱) و همانا خدا از بنی اسرائیل عهد گرفت.
- (۲) و از میان آن‌ها دوازده نفر بزرگ برانگیختیم. (که پیشوای هر سبطی باشند)
- (۳) و خدا بنی اسرائیل را گفت که من با شمایم هر گاه.
- (۴) نماز به پا دارید.
- (۵) و زکات بدهید.
- (۶) و به فرستادگان من ایمان آورید و آن‌ها را اعزاز و یاری کنید.
- (۷) و خدا را قرض نیکو دهید.
- (۸) در این صورت گناهان شما بیامرزم و شما را در بهشتی داخل گردانم که زیر درختانش نه‌رها جاری است.
- (۹) پس هر کس از شما پس از عهد خدا کافر شد سخت از راه راست دور افتاده است.
- (۱۰) پس چون پیمان شکستند، آنان را لعنت کردیم و دلهایشان سخت گردانیدیم (که موعظه در آن اثر نکرد).
- (۱۱) کلمات خدا را از جای خود تغییر می‌دهند.
- (۱۲) و از آن کلمات که به آن‌ها پند داده شد نصیب بزرگی را از دست دادند.
- (۱۳) و دائم بر خیانتکاری آن قوم مطلع می‌شوی.
- (۱۴) جز قلیلی از ایشان (که با ایمان و نکوکارند)، پس تو از آن‌ها درگذر و (کار بدشان را) عفو کن.
- (۱۵) که خدا نیکوکاران را دوست می‌دارد.

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا ۖ وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ
أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
لَّا كُفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ
ذَلِكَ مِنْكُم فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٦٢﴾ فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً

تُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ^١ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ^٢ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ^٣ فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَأَصْفَحْ^٤ إِنَّ اللَّهَ تَحِبُّ الْمَحْسِنِينَ ﴿١٢﴾

(مائده-آیه ۱۸)

۳۲۵- یهود و نصاری خود را پسران و دوستان خدا می دانند !!

- ❖ یهود و نصاری گفتند: ما پسران خدا و دوستان اویم.
- ❖ بگو (ای پیغمبر): اگر چنین است پس او چرا شما را به گناهانتان عذاب می کند؟
- ❖ بلکه شما هم بشری هستید از آن ها که خدا خلق کرده، هر که را بخواهد می بخشد و هر که را بخواهد عذاب می کند.
- ❖ و فرمانروایی آسمان ها و زمین و آنچه بین آن ها است از آن خداست.
- ❖ و بازگشت همه به سوی اوست.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَىٰ حُنَّا ابْنَتُوا اللَّهَ وَأَحْبَبُونَهُ^٥ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ^٦ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ^٧ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا^٨ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٣﴾

(مائده-آیات ۲۰ الی ۲۶)

۳۲۶- علل و اسبابی که باعث شد بنی اسرائیل ۴۰ سال در صحرای سینا سرگردان شوند؟!

- و (یاد کن) هنگامی که موسی به قوم خود گفت :
- (۱) ای قوم، نعمت خدا را به خاطر آرید.
 - (۲) آن گاه که در میان شما پیغمبران فرستاد.
 - (۳) و شما را پادشاهی داد.
 - (۴) و به شما آنچه را که به هیچ یک از اهل عالم نداد عطا کرد.
 - (۵) ای قوم، به سرزمین مقدسی که خدا سرنوشت شما کرد داخل شوید و پشت (به حکم خدا) مکنید، که زیانکار می شوید.
 - (۶) گفتند: ای موسی، در آن سرزمین مقدس گروهی مقتدر و قاهر و ستمکار هستند و هرگز تا آن ها از آن جا بیرون نشوند ما داخل نخواهیم شد، هر گاه آنان بیرون شدند ما داخل می شویم.
 - (۷) دو نفر مرد ترس (یوشع و کالب) که مورد لطف خدا بودند گفتند: شما بر آن ها از این در درآیید، چون در آیدید آن گاه محققاً (بر آن ها) غالب خواهید شد، و بر خدا توکل کنید اگر به او گرویده اید.
 - (۸) باز قوم گفتند: ای موسی، هرگز ما در آن جا مادامی که آن ها باشند ابداً در نیاییم، پس تو برو به اتفاق پروردگارت با آن ها قتال کنید ما اینجا خواهیم نشست.
 - (۹) موسی گفت: خدایا، من جز بر خود و برادرم مالک و فرمانروا نیستم، پس تو میان ما و این قوم فاسق جدایی انداز.
 - (۱۰) خدا گفت: (چون مخالفت امر کردند) شهر را بر آن ها حرام کرده، چهل سال بایستی در بیابان حیران و سرگردان باشند، پس تو بر این گروه فاسق متأسف و اندوهگین باش.

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ ۖ يَقَوْمِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا
وَأَتَاكُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾ يَقَوْمِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ
وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿٢١﴾ قَالُوا يَمُوسَىٰ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ وَإِنَّا لَن
نَدْخُلُهَا حَتَّىٰ تَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن تَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ ﴿٢٢﴾ قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ
يَخَافُونَ اللَّهَ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ غَالِبُونَ ۖ وَعَلَى اللَّهِ
فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾ قَالُوا يَمُوسَىٰ إِنَّا لَن نَدْخُلُهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا ۖ فَادْهَبْ أَنْتَ
وَرَبُّكَ فَقَتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي ۖ فَافْرُقْ بَيْنَنَا
وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ ۚ فَلَا
تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

۳۲۷- بعضی از قوم یهود به اقوام دیگر دروغ می رسانند، مال حرام می خورند و به راه کفر می شتابند (مائده- آیات ۴۱ الی ۴۳)

ای پیغمبر (محمد رسول خدا) (ص) :

- ۱) غمگین مباش از آنان که به زبان اظهار ایمان کنند و به دل ایمان ندارند و به راه کفر شتابند.
- ۲) و اندوهناک مباش از آن یهودانی که جاسوسی کنند و سخنان دروغ (و فتنه خیز به جای کلمات حق) به آن قومی که (از کبر) نزد تو نیامدند می رسانند.
- ۳) کلمات حق را بعد از آن که به جای خود مقرر گشت تغییر دهند و گویند: اگر حکم قرآن این گونه آورده شد بپذیرید و الا دوری گزینید.
- ۴) و هر کس را خدا به آزمایش و رسوایی افکند هرگز تو او را از (قهر) خدا نتوانی رهانید، آن ها کسانی هستند که خدا نخواسته دل هاشان را پاک گرداند.
- ۵) و آنان را در دنیا ذلت و خواری و در آخرت عذاب بزرگ مهیاست.
- ۶) آن ها جاسوسان دروغ زن.
- ۷) و خوردگان مال حرامند.
- ۸) اگر به نزد تو آمدند خواهی میان آن ها حکم کن یا روی از آن ها بگردان، و چنانچه روی از آن ها بگردانی هرگز کوچکترین زیان به تو نتواند رسانید.
- ۹) و اگر حکم کردی میان آن ها به عدالت حکم کن، که خدا دوست می دارد آنان را که حکم به عدل کنند.

۱۰ و چگونه آن‌ها به حکم تو سر فرود آرند در صورتی که تورات نزد آن‌ها است و حکم خدا در آن است و با این حال از آن روی می‌گردانند؟

۱۱ (پس چنانچه تو نیز از تورات حکم کنی بدان راضی نشوند) چه آن‌که اینان به خدا ایمان ندارند.

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا تَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسْرِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ^{١٠} وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا^{١١} سَمَّعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ تَحْرِفُونَ^{١٢} الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ^{١٣} يَقُولُونَ إِنَّا أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ وَإِن لَّمْ تُتَوَّهُ فَاحْذَرُوا^{١٤} وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ^{١٥} مِنْ اللَّهِ شَيْءٌ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ^{١٦} لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ^{١٧} وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ^{١٨} سَمَّعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَلُونَ^{١٩} لِلشَّحْتِ^{٢٠} فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ^{٢١} وَإِنْ تَعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْئًا^{٢٢} وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ^{٢٣} إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ^{٢٤} وَكَيْفَ تَحْكُمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ^{٢٥} فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ^{٢٦} وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ^{٢٧}

۳۲۸- یهود و نصاری را دوست خود نگیرید!!

(مائده- آیات ۵۱ الی ۵۳)

ای اهل ایمان:

- ❖ یهود و نصاری را به دوستی مگیرید، آنان بعضی دوستدار بعضی دیگرند.
- ❖ و هر که از شما مؤمنان با آن‌ها دوستی کند به حقیقت از آن‌ها خواهد بود همانا خدا ستمکاران را هدایت نخواهد نمود.
- ❖ گروهی منافق را که دل‌هاشان ناپاک است خواهی دید که در (راه دوستی) ایشان می‌شتابند و می‌گویند: ما از آن می‌ترسیم که (در گردش روزگار) مبدا آسیبی از آن‌ها به ما رسد.
- ❖ باشد که خدا فتحی پیش آورد و یا امری دیگر از طرف خود، تا منافقان از آن‌چه (به نفاق) در دل نهان کردند سخت پشیمان شوند.
- ❖ و اهل ایمان گویند: آیا اینان هستند که با جدیت و مبالغه بسیار به خدا سوگند یاد می‌کردند که ما از شما هستیم؟! اعمالشان باطل گردید و سخت زیانکار شدند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَرَىٰ أَوْلِيَآءَ^{٢٨} بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ^{٢٩} وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ^{٣٠} إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ^{٣١} فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسْرِعُونَ^{٣٢} فِيهِمْ

يَقُولُونَ خَشِيَ أَنْ تُصِيبَنَا دَآيِرَةٌ ۚ فَعَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهِ ۖ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ ﴿٥٢﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَهْتُولَا ۚ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَعَنَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَلُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾

۳۲۹- بعضی از قوم یهود بخاطر لعن و غضب الهی، بندگی طاغوت و کفر و نفاق، به بوزینه و خوک مسخ شدند!! (مائده-آیات ۶۰ الی ۶۴)

بگو (ای پیغمبر): آیا شما را آگاه سازم که کدام قوم را نزد خدا دارای بدترین پاداش است؟

- ۱) کسانی که خدا بر آنها لعن و غضب کرده و برخی از آنان را به بوزینه و خوک مسخ نموده.
- ۲) و آن کس که بندگی طاغوت (شیطان) کرده.
- ۳) این گروه را (نزد خدا) بدترین منزلت است.
- ۴) و آنها گمراهترین مردم از راه راستند.
- ۵) و چون آنان در نزد شما آیند اظهار کنند ما ایمان آورده‌ایم.
- ۶) و حال آن‌که با همان کفر و انکار که (به اسلام) درآمدند باز (از اسلام) بیرون شدند.
- ۷) و خدا به کفر و نفاق که در درون دل پنهان می‌دارند داناتر است.
- ۸) بسیاری از آنها را بنگری که در گناه و ستمکاری و خوردن حرام می‌شتابند بسیار بد کاری را پیشه خود نمودند.
- ۹) چرا علما و روحانیون آنها را از گفتار زشت و خوردن مال حرام باز نمی‌دارند؟ همانا کاری بسیار زشت را پیشه خود نمودند.
- ۱۰) یهود گفتند: دست (قدرت) خدا بسته است! به واسطه این گفتار (دروغ) دست آنها بسته شده و به لعن خدا گرفتار گردیدند.
- ۱۱) بلکه دو دست (قدرت) خدا گشاده است و هر گونه بخواهد (بر خلق) انفاق می‌کند.

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ ۚ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ ۚ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٥٦﴾ وَإِذَا جَاءُوكُمْ قَالُوا ءَامَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ ۚ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٥٧﴾ وَتَرَىٰ كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسْرِعُونَ فِي الْأَثَمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ الشُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٨﴾ لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ الشُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٥٩﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا ۚ بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ ۚ..... ﴿٦٠﴾

۳۳۰- اگر قوم یهود بدستور تورات و انجیل و قرآن عمل می کردند از نعمتهای الهی از بالا و پائین برخوردار می شدند (مائده- آیات ۶۴ الی ۶۶)

- ❖ و همانا قرآنی که به تو نازل گشت بر کفر و طغیان بسیاری از اهل کتاب بیفزاید.
- ❖ و ما (به کیفر آن) تا قیامت آتش کینه و دشمنی را در میان آن ها برافروختیم.
- ❖ هر گاه برای جنگ (با مسلمانان) آتشی برافروختند خدا آن آتش را خاموش ساخت.
- ❖ و آن ها در روی زمین به فسادکاری می کوشند، و هرگز خدا مردم ستمکار مفسد را دوست نمی دارد.
- ❖ و چنانچه اهل کتاب ایمان آرند و تقوا پیشه کنند ما البته گناهانشان را محو و مستور می سازیم و آن ها را در بهشت پر نعمت داخل می گردانیم.
- ❖ و چنانچه آن ها به دستور تورات و انجیل خودشان و قرآنی که از سوی پروردگارشان به سوی آن ها نازل شده قیام می کردند البته به هر گونه نعمت از بالا و پایین برخوردار می شدند.
- ❖ (لیکن) برخی از آنان مردمی میانه رو و معتدل، و بسیاری از آن ها بسی زشتکار و بد عملند.

وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۖ وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ كُلَّمَا أَوقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ ۚ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا ۚ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأَدْخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكْلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ ۚ مِّنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾

۳۳۱- هر پیامبری که بر خلاف هوای و هوس بنی اسرائیل آمد تکذیبش کردند. (مائده- آیات ۷۰ الی ۷۱)

- (۱) ما از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم.
- (۲) و پیغمبرانی بر آن ها فرستادیم .
- (۳) اما هر گاه رسولی آمد که بر خلاف هوای نفس آن ها سخن گفت.
- (۴) گروهی را تکذیب کرده و گروهی را می کشتند.
- (۵) و گمان کردند که بر آن ها فتنه و امتحانی نخواهد بود.
- (۶) پس (از دیدن و شنیدن امر خدا) کور و کر شدند.
- (۷) (و پس از آن همه اعمال زشت) باز خدا توبه آن ها را پذیرفت.
- (۸) اما باز هم بسیاری دیگر کور و کر شدند.
- (۹) و خدا به هر چه می کنند آگاه است.

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ رُسُلًا كَمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾ وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةً فَعَمُوا وَصَمُوا ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُوا كَثِيرٌ مِّنْهُمْ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾

۳۳۲- کافران بنی اسرائیل چون یکدیگر را از امور زشت باز نمی داشتند مورد لعن قرار گرفتند (مائده- آیات ۷۸ الی ۸۱)

- ❖ کافران بنی اسرائیل به زبان داود و عیسی پسر مریم از آن رو لعنت کرده شدند که نافرمانی (خدا) نموده و (از حکم حق) سرکشی می کردند.
- ❖ آن ها هیچ گاه یکدیگر را از کار زشت خود نهی نمی کردند، و آن چه می کردند بسی قبیح و ناشایسته بود.
- ❖ بسیاری از آن ها را خواهی دید که با کافران دوستی می کنند.
- ❖ ذخیره ای که برای خود پیش می فرستند و آن غضب خداست بسیار بد ذخیره ای است و آن ها در عذاب جاوید خواهند بود.
- ❖ و اگر به خدا و پیغمبر و کتابی که بر او نازل شده ایمان آورده بودند البته کافران را دوست خود نمی گرفتند.
- ❖ و لیکن بسیاری از آن ها فاسق و بدکردارند.

لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۚ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ ۚ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾ تَرَى كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾ وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَٰكِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨١﴾

۳۳۳- در میان دشمنان سرسخت نسبت به مسلمانان ، یهود و مشرکین را می بینی!! (مائده- آیه ۸۲)

- ❖ هر آینه دشمن ترین مردم نسبت به مسلمانان، یهود و مشرکان را خواهی یافت.
- ❖ و بامحبت تر از همه کس به اهل ایمان آنان را که گویند: ما نصرانی هستیم.
- ❖ این (دوستی نصاری نسبت به مسلمین) بدین سبب است که برخی از آن ها دانشمند و پارسا هستند و تکبر و گردنکشی (بر حکم خدا) نمی کنند.

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا^ط وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي^ج ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قِسِيَّيْنِ وَرُهْبَانَا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٦﴾

(انعام-آیه ۹۱)

۳۳۴- شما یهودیان بیشتر حقایق آیات تورات را پنهان می دارید!

- ❖ و آن ها خدا را آن گونه که باید، نشناختند که گفتند: خدا بر هیچ کس از بشر کتابی نفرستاده.
- ❖ بگو: کتاب توراتی را که موسی آورد و در آن نور (علم) و هدایت خلق بود چه کسی بر او فرستاد که شما آیات آن را در اوراق نگاشته، بعضی را آشکار می نمایید و بسیاری را پنهان می دارید.
- ❖ و آن چه را شما و پدرانتان نمی دانستید به شما آموختند؟
- ❖ بگو: خداست (که رسول و کتاب فرستد).
- ❖ سپس آن ها را بگذار تا به بازیچه خود فرو روند.

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ^ق قُلْ مَن أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ^ه مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ^ط تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا^ط وَعِلِّمْتُم مَّا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا ءَابَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٦﴾

(انعام-آیه ۱۴۶)

۳۳۵- خوردن گوشت و پیه حیوانات ناخن دار (سُم دار) بر قوم یهود حرام است!!

و بر یهودان:

- (۱) هر حیوان ناخن دار و از جنس گاو و گوسفند.
- (۲) نیز پیه آن ها را حرام کردیم.
- (۳) مگر آن چه در پشت آن هاست.
- (۴) یا به بعض روده ها.
- (۵) یا به استخوان ها آمیخته است.
- (۶) آن ها چون ستم کردند ما به آن حکم آن ها را مجازات کردیم.
- (۷) و البته سخنان ما راست است.

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ^ط وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ^ج ذَلِكَ جَزَيْنَهُم بِبَغْيِهِمْ^ط وَإِنَّا لَصَدِيقُونَ ﴿٩٦﴾

- ❖ و طایفه‌ای را که فرعونیان ذلیل و ناتوان می‌داشتند وارث مشرق و مغرب زمین با برکت (مصر و شامات) گردانیدیم.
- ❖ و آن سخن و وعده نیکوی خدای تو بر بنی اسرائیل تحقق یافت به پاداش صبری که (در مصائب) کردند.
- ❖ و آنچه را فرعون و قومش می‌ساختند و می‌افراشتند (از صنایع و عمارات و کاخ‌های با عظمت) ویران نمودیم.

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ
كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ
وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

۳۳۷- قوم موسی پس از عبور از نیل از موسی خواستند خدایانی مثل بت پرستان برای آنان قرار دهد!! (اعراف-آیات ۱۳۸ الی ۱۴۱)

- (موسی (ع) بنی اسرائیل را از نیل عبور می‌دهد):
- ❖ و بنی اسرائیل را از دریا به ساحل رسانیدیم.
- ❖ پس به قومی که بر پرستش بتان خود متوقف بودند برخورد نمودند.
- ❖ گفتند: ای موسی برای ما خدایی مثل خدایانی که این بت پرستان راست مقرر کن.
- ❖ موسی گفت: شما سخت مردم نادانی هستید. خدایانی که این جماعت بت پرستان راست فانی، و آیین و کارهایشان باطل و تباه است.
- ❖ موسی گفت: آیا غیر خدا را برای شما به خدایی طلبیم در صورتی که خداست که شما را بر عالمیان برتری و فضیلت بخشید!
- ❖ و (یاد آرید) هنگامی که شما را از چنگ فرعونیان نجات دادیم که شما را سخت به عذاب و شکنجه می‌داشتند.
- ❖ پسرانتان را کشته و زنان را زنده (به اسارت و خدمتکاری) می‌داشتند.
- ❖ و این شما را از جانب خدا امتحان و تنبیه بزرگی بود.

وَجَنَوزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا يَمُوسَىٰ اجْعَلْ
لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُم فِيهِ وَبَطِلٌ مَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِذْ

أَجْنَيْنَكُمْ مِّنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

۳۳۸- در غیاب موسی به کوه طور، قوم بنی اسرائیل به پرستش گوساله طلائی سامری روی آوردند!! (اعراف- آیات ۱۴۸ الی ۱۵۱)

- ❖ و قوم موسی بعد از او (یعنی بعد از رفتن او به طور برای وعده حق) مجسمه گوساله‌ای که صدایی و خواری داشت از طلا و زیورهای خود ساخته و پرستیدند.
- ❖ آیا ندیدند که آن مجسمه بی‌روح با آن‌ها سخنی نمی‌گوید و آن‌ها را به راهی هدایت نمی‌کند؟ (آری دیدند و از جهل و عناد باز) پی آن گوساله گرفتند و مردمی ستمکار بودند.
- ❖ و چون به خود آمدند و از آن عمل پشیمان شدند و دیدند که درست گمراهند.
- ❖ (با خود) گفتند: اگر خدا ما را نبخشد و از ما نگذرد سخت از زیانکاران خواهیم بود.
- ❖ و چون موسی به حال خشم و تأسف به سوی قوم خود بازگشت، به آنان گفت: شما پس از من بسیار بد حفظ الغیب من کردید! آیا در امر خدای خود عجله کردید!
- ❖ و الواح را به زمین انداخت و (از فرط غضب) سر برادرش (هارون) را گرفته به سوی خود می‌کشید.
- ❖ هارون گفت: ای فرزند مادرم، این قوم مرا خوار و زبون داشتند تا آن جا که نزدیک بود مرا به قتل رسانند، پس تو دشمنان را بر من شاد مگردان و مرا در عداد مردم ستمکار مشمار.
- ❖ موسی (بر او شفقت کرد و) گفت: پروردگارا، من و برادرم را بیامرز و ما را در ظلّ رحمت خود داخل گردان، و تو مهربان‌ترین مهربانانی.

وَأَخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ أَلْمَ يَرَوْنَ أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾ وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾ وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَنَ أَسَفًا قَالَ بَعْثَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَعَجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ ۖ وَالْقَى الْأَلْوَحَ وَآخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ ۚ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ ۖ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾

۳۳۹- برای آبرسانی به بنی اسرائیل، موسی (ع) ۱۲ چشمه برای ۱۲ سبط (قوم) بنی اسرائیل قرار داد (اعراف-آیه ۱۶۰)

- ❖ و قوم موسی را به دوازده سبط منشعب کردیم که هر سبطی طایفه‌ای باشند. و چون امت موسی (در آن بیابان بی‌آب) از او آب طلبیدند به موسی وحی کردیم که عصای خود را بر سنگ زن، پس دوازده چشمه‌ی آب از آن سنگ جوشید و جاری شد.
- ❖ هر قبیله آبشخور خود را دانستند.
- ❖ و ما به واسطه ابر بر سر آن‌ها سایه افکندیم.
- ❖ و نیز بر آن‌ها من و سلوی (مرغ و ترنجبین) فرستادیم.
- ❖ (تا تغذیه کنند، و گفتیم) از لذیذ و پاکیزه قوتی که روزیتان کردیم تناول کنید.
- ❖ و آن‌ها نه بر ما بلکه بر خویش ستم می‌کردند.

وَقَطَعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا ۖ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَلَهُ قَوْمُهُ أَنَّ أَضْرِبَ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ ۖ فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ۖ قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ ۖ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَمَ ۖ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّاءَ ۖ وَالسَّلْوَىٰ ۖ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ ۖ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾

۳۴۰- وقتی بنی اسرائیل وارد شهر بیت المقدس شدند به سخنان گفته شده رابه گفتار دیگری تبدیل کردند(اعراف-آیات ۱۶۱ الی ۱۶۲)
(وقتی که به بنی اسرائیل امر شد که ساکن بیت المقدس شوید):

- ❖ و چون به قوم موسی امر شد که در این شهر (بیت المقدس) مسکن کنید و از هر چه خواستید از طعام‌های این شهر تناول کنید و در دعا بگویید که پروردگارا، گناهان ما را بریز، و به این در به تواضع و سجده درآیید تا از خطاهای شما درگذریم، که ما نیکوکاران را فزون‌تر احسان می‌کنیم.
- ❖ آن گاه ستمکاران آن‌ها این امر و گفتاری را که به آن‌ها گفته شده بود به گفتار دیگری تبدیل کردند.
- ❖ ما هم به کیفر مخالفت و ستمکاری بر آن‌ها از آسمان عذابی سخت فرود آوردیم.

وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ ۖ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

۳۴۱- رهبانان و علمای یهود، مال مردم را به ناروا می‌خورند!! (توبه-آیات ۳۴ الی ۳۵)

- ❖ ای اهل ایمان، بسیاری از علما و راهبان (یهود و نصاری) اموال مردم را به باطل طعمه خود می‌کنند.
- ❖ و (خلق را) از راه خدا منع می‌کنند.

❖ و کسانی که طلا و نقره را گنجینه و ذخیره می‌کنند و در راه خدا انفاق نمی‌کنند آن‌ها را به عذابی دردناک بشارت ده.

❖ روزی که آن طلا و نقره ذخائرشان در آتش دوزخ گداخته شود و پیشانی و پشت و پهلوی آن‌ها را به آن داغ کند (و فرشتگان عذاب به آن‌ها گویند) این است نتیجه آن‌چه بر خود ذخیره کردید، اکنون بچشید (آتش حسرت و عذاب) همان سیم و زری که اندوخته می‌کردید.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ تُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾

۳۴۲- بنی اسرائیل دوبار به فساد بزرگ دست خواهند زد و ما از آنها دو بار انتقام خواهیم گرفت!! (اسراء-آیات ۴ الی ۸)

- ❖ و در کتاب (تورات، یا در لوح محفوظ و کتاب تکوین الهی) خبر دادیم.
- ❖ و چنین مقدر کردیم .
- ❖ که شما بنی اسرائیل دو بار حتماً در زمین فساد و خونریزی می‌کنید.
- ❖ و تسلط و سرکشی سخت ظالمانه می‌یابید. (یک بار به قتل اشعیا و مخالفت ارمیا، و بار دیگر به قتل زکریا و یحیی).

(نحوه و روش انتقام اول):

- ❖ پس چون وقت انتقام اول فرا رسد.
- ❖ بندگان سخت جنگجو و نیرومند خود را (چون بخت النصر) بر شما برانگیزیم.
- ❖ تا آن جا که در درون خانه‌های شما نیز جستجو کنند.
- ❖ و این وعده (انتقام خدا) حتمی است.
- ❖ آن گاه شما را به روی آن‌ها برگردانیم.
- ❖ و بر آن‌ها غلبه دهیم.
- ❖ و به مال و فرزندان مدد بخشیم.
- ❖ و عده (جنگجویان) شما را بیشتر (از دشمن) گردانیم.
- ❖ اگر نیکی و احسان کردید به خود کرده‌اید.
- ❖ و اگر بدی و ستم کردید باز به خود کرده‌اید.

(شکل و مسیر انتقام دوم):

- ❖ و آن گاه که وقت (انتقام ظلم) دیگر شما (که کشتن یحیی و زکریاست یا عزم قتل عیسی) فرا رسید.
- ❖ (باز بندگان قوی و جنگ‌آور را بر شما مسلط می‌کنیم) تا اثر بیچارگی و خوف و اندوه بر رخسار شما نشانند.

- ❖ و به مسجد بیت المقدس (معبد بزرگ شما) مانند بار اول در آیند و به هر چه رسند نابود سازند.
- ❖ امید است خدا به شما (اگر توبه کرده و صالح شوید) باز مهربان گردد.
- ❖ و اگر (به عصیان و ستمگری) برگردید ما هم (به عقوبت و مجازات شما) باز می گردیم.
- ❖ و جهنم را زندان کافران قرار داده ایم.

وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوقًا كَبِيرًا ﴿٧٦﴾ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٧٧﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٧٨﴾ إِنَّ أَحْسَنَتُمْ أَحْسَنَتُمْ لَأَنفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا ﴿٧٩﴾ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيُسْئِلُوا وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا ﴿٨٠﴾ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدتُمْ عُدتُمْ وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٨١﴾

(نمل-آیات ۷۶ الی ۷۸)

۳۴۳-قرآن حکایت های بنی اسرائیل را بهتر از خودشان بیان می کند

- ❖ همانا این قرآن بر بنی اسرائیل اکثر معارف و احکامی را که در آن اختلاف می کنند کاملاً بیان می کند (و حکم واقعی تورات را آشکار می سازد).
- ❖ و هم این کتاب خدا برای اهل ایمان هدایت و رحمت کامل است.
- ❖ (ای رسول ما) خدای تو (در قیامت) میان اختلافات این مردم حکم خواهد کرد که او خدای مقتدر و داناست.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُصُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾ وَإِنَّهُ هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾

(جمعه-آیات ۹ الی ۱۱)

۳۴۴-خداوند بهترین روزی ده و روزی رسان است

- ❖ ای کسانی که ایمان آورده اید، هر گاه (شما را) برای نماز روز جمعه بخوانند فی الحال به ذکر خدا بشتابید و کسب و تجارت رها کنید که این اگر بدانید برای شما بهتر خواهد بود.
- ❖ پس آن گاه که نماز پایان یافت (بعد از ظهر جمعه باز در پی کسب و کار خود رفته و) روی زمین منتشر شوید و از فضل و کرم خدا (روزی) طلبید،
- ❖ و یاد خدا بسیار کنید تا مگر رستگار و سعادتمند گردید
- ❖ و این مردم (سست ایمان) چون تجارتی یا لهو و بازیچه ای ببینند بدان شتابند و تو را در نماز تنها گذارند؛

- ❖ بگو که آنچه نزد خداست (یعنی ثواب آخرت و بهشت ابد) بسیار برای شما از لهُو و لعب و تجارت (های دنیا) بهتر است و خدا بهترین روزی‌دهنده است.
- ❖ (در شأن نزول آیه جابر روایت کرد که قومی با رسول صلی الله علیه و آله و سلم نماز جمعه می‌خواندند، آواز طبل کاروان تجارت شنیدند، همه از پی تجارت و صدای لهُو طبل رفتند جز هشت یا دوازده تن. رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: اگر این عده هم می‌رفتند عذاب خدا بر امت نازل می‌شد)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجْرَةً أَوْ لَهْوًا أَنْفَضُوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِو وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١﴾

۲۲- بهشت ، جایگاه ابدی اهل ایمان

(آل عمران-آیات ۱۵ الی ۱۷)

۳۴۵- نعمت های بهشتی از متاع ناچیز دنیا بهتر است

- (ای پیغمبر) بگو: می‌خواهید شما را آگاه گردانم به بهتر از این‌ها؟
- ❖ برای آنان که تقوا پیشه کنند نزد خدا باغ‌های بهشتی است.
- ❖ که در زیر درختان آن نهرها جاری است.
- ❖ و در آن جاوید و متنعم هستند.
- ❖ و زنان پاکیزه و آراسته‌ای و (از همه بهتر) خشنودی خدا، و خداوند به حال بندگان بیناست.
- ❖ آنان که (به درگاه الهی) عرضه دارند: پروردگارا! (به کرم خود) گناهان ما ببخش و ما را از عذاب جهنم نگاه دار.
- ❖ آنان صابران و راستگویان و فرمانبرداران و انفاق‌کنندگان و استغفارکنندگان در سحرگاهانند.

قُلْ أُوْنِتُكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذَٰلِكُمْ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا ءَامِنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾ الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْفَنِتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾

- ❖ آنان که به خدا ایمان آورده و نیکوکار شدند البته آن‌ها در بهشت فردوس منزل خواهند یافت.
- ❖ همیشه در آن بهشت ابد منزل یافته و هرگز از آن جا انتقال نخواهند یافت.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٠٨﴾

۳۴۷- کسانی که ایمان و عمل صالح دارند در بهشت و آنان که کافرنند و آیات الهی را تکذیب کردند در جهنم (روم-آیات ۱۵ الی ۱۶)

- ❖ اما آن فرقه که ایمان آوردند و به نیکوکاری پرداختند مسرور (و محترم) به باغ بهشت منزل گیرند.
- ❖ و اما آن فرقه که کافر شدند و آیات ما و دیدار آخرت را تکذیب کردند آنان را (برای کیفر) در عذاب دوزخ حاضر کنند.

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٥﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿١٦﴾

(صافات-آیات ۴۰ الی ۵۰)

۳۴۸- جایگاه بندگان خاص الهی در بهشت

- (۱) (امروز همه مسئولند) جز بندگان پاک برگزیده خدا.
- (۲) آنان را (در بهشت ابد) روزی جسمانی و روحانی (بی حساب) معین است.
- (۳) میوه‌های گوناگون بهشتی.
- (۴) و هم آن‌ها (در آن عالم جاودانی) بزرگوار و محترمند.
- (۵) در آن بهشت پر نعمت متعتمد.
- (۶) بر تخت‌های عالی رو به روی یکدیگر نشسته‌اند.
- (۷) (حور و غلمان) با جام شراب طهور بر آنان دور می‌زنند.
- (۸) شرابی سپید و روشن که آشامندگان لذت کامل برند. نه در آن می‌خمار و دردسری و نه مستی و مدهوشی است.
- (۹) و در بزم حضورشان حوران زیباچشمی است که (جز به شوهر خود) به هیچ کس ننگرد.
- (۱۰) گویی آن حوران (در سفیدی و لطافت) بیضه‌ی مکنونند [یعنی تخم شترمرغ که بسیار خوشرنگ است و شترمرغ آن را با پر خویش می‌پوشاند تا غبار بر آن نشیند. (م)].
- (۱۱) در آن جا مؤمنان بعضی با بعضی به صحبت روی کنند.

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤١﴾ فَوَٰكِهِ ۖ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾ فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿٤٣﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ ﴿٤٤﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ ﴿٤٥﴾ بَيَضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ ﴿٤٦﴾ لَا

فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ﴿٤٧﴾ وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْطَّرْفِ عَيْنٌ ﴿٤٨﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ﴿٤٩﴾
فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾

۳۴۹- سرانجام افرادی که در بهشت یا جهنم وارد شده اند!!

(ص- آیات ۵۰ الی ۶۴)

(۱) (درهای بهشت بسوی بهشتیان باز است):

- ❖ باغ‌های بهشت ابد که دره‌ایش به روی آنان باز است.
- ❖ در آن جا بر تخت‌ها تکیه زنند.
- ❖ و میوه‌های بسیار خوش و شراب می‌طلبند.
- ❖ و در خدمت آن‌ها حوران جوان شوهردوست با عفتند.
- ❖ این (نعمت ابد) همان است که در روز حساب به آن‌ها وعده‌تان می‌دادند.
- ❖ این است همان رزق بی‌انتهای ابدی ما.
- ❖ حقیقت حال خوبان این است.

(۲) (اهل کفر و نفاق که به دوزخ در آیند):

- ❖ و اهل کفر و طغیان را بدترین منزلگاه است.
- ❖ آنان به دوزخ در آیند که بسیار بد آرامگاهی است.
- ❖ این است (از قهر حق عذابشان) و آن جا آب گرم عفن حمیم و غسّاق [حمیم: آب جوشان، غسّاق: زرداب چرکین گند آلود. (م)] را هم باید بچشند و بنوشند.
- ❖ و از این عذاب‌های گوناگون دیگر.
- ❖ این گروهی هستند که با شما (رؤسای کفر و ضلالت) به دوزخ در آمدند.
- ❖ (در این حال رؤسا گویند) بدا بر حال اینان که در عذاب آتش فروزان شدند.

(۳) (اهل دوزخ گویند: چرا آن افرادی را که سفله و پست می‌شمردیم در جهنم نمی‌بینیم؟!):

- ❖ اهل دوزخ در جواب (رؤسایشان) گویند: بلکه بدا بر احوال خود شما، زیرا شما آن را برای ما پیش فرستادید (و سبب شدید)، که بسیار آرامگاه بدی است.
- ❖ باز تابعان به درگاه خدا عرض کنند: پروردگارا، آن کس که برای ما این عذاب را پیش فرستاد تو در آتش، عذابش را چندین برابر بیفزأ.
- ❖ و (اهل دوزخ با یکدیگر) گویند: چه شده که ما مردانی (مؤمن) را که از سفله و اشرار می‌شمردیم نمی‌بینیم؟

- ❖ آیا (چون) ما آن‌ها را (در دنیا) مسخره و استهزاء می‌کردیم (اینک به دوزخ در نیامده‌اند)؟
- ❖ یا (آن‌ها اهل دوزخ هستند و) چشمان ما بر آن‌ها نمی‌افتد؟
- ❖ این منازعه‌ی اهل آتش دوزخ محقق و حتمی است.

جَنَّتِ عَدْنٍ مُّفْتَحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ ﴿٥١﴾ مُتَكِبِينَ فِيهَا يُدْعَوْنَ فِيهَا بِفِكَهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ ﴿٥٢﴾

وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْطَّرْفِ أَتْرَابٍ ﴿٥٦﴾ هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥٧﴾ إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ ﴿٥٨﴾ هَذَا وَإِنَّ لِلطَّالِفِينَ لَشَرَّ مَثَابٍ ﴿٥٩﴾ جَهَنَّمُ يَصَلَوْنَهَا فَيُئْسَ الْمِهَادُ ﴿٦٠﴾ هَذَا فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَغَسَّاقٌ ﴿٦١﴾ وَآخَرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ ﴿٦٢﴾ هَذَا فَوْجٌ مُقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ﴿٦٣﴾ قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدْ مَتَمُّوهُ لَنَا فَيُئْسَ الْقَرَارُ ﴿٦٤﴾ قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ ﴿٦٥﴾ وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِّنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٦﴾ أَخَذْنَاهُمْ سِحْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ الْبَصَرُ ﴿٦٧﴾ إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ ﴿٦٨﴾

۳۵۰- موقعی که مؤمنین به بهشت و کافران به جهنم می رسند!! (زمر- آیات ۷۰ الی ۷۴)

❖ و هر کس به پاداش عملش تمام برسد و خدا از هر کس به افعال خلق آگاهتر است:

(۱) (کافران از هر در فوج فوج به سوی جهنم رانده می شوند):

- ❖ و آنان را که کافر شدند فوج فوج به جانب دوزخ رانند.
- ❖ تا چون آن جا رسند درهای جهنم (به رویشان) بگشایند.
- ❖ و خازنان دوزخ به آن ها گویند: مگر پیغمبرانی از خودتان برای (هدایت) شما نیامدند و آیات الهی را برایتان تلاوت نکردند و شما را از ملاقات این روز سخت ترسانیدند؟
- ❖ جواب دهند: بلی و لیکن (افسوس که ما پند نگرفتیم و به کفر و عصیان خود را مستحق عذاب حرمان کردیم و) وعده‌ی عذاب بر کافران محقق و حتمی گردید.
- ❖ آن گاه به آن کافران خطاب شود: اینک از هر در به دوزخ داخل شوید و در آن عذاب جاودان بمانید که متکبران را (دوزخ) بسیار بد منزلگاهی است.

(۲) (همه درهای بهشت را برای ورود پرهیزکاران بگشایند و آنان وارث بهشتند):

- ❖ و متقیان خدا ترس را فوج فوج به سوی بهشت برند.
- ❖ تا چون بدانجا رسند و همه درهای بهشت (به رویشان به احترام) بگشایند.
- ❖ و خازنان بهشتی (به تهنیت) گویند: سلام بر شما باد (خوشا به حال شما) که چه خوش عیش ابدی نصیب شما گردید حالی در این بهشت ابد در آید و جاودان منتعم باشید.
- ❖ (مؤمنان به بهشت در آیند) و گویند: ستایش خدای را که وعده‌ی لطف و رحمتش را بر ما محقق فرمود.
- ❖ و ما را وارث همه سرزمین بهشت گردانید که هر جای آن بخواهیم منزل گزینیم.
- ❖ (بلی آن روز) پاداش نیکوکاران بسیار نیکو خواهد بود.

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾ وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا ۚ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾ قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۖ فَبِئْسَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾ وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلِّمٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ ۖ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٤﴾

۳۵۱- اصحاب الجنة و اصحاب النار چه کسانی هستند؟ (زخرف- آیات ۱۶۸ الی ۸۰)

(۱) (اصحاب الجنة چه کسانی هستند؟):

- (۱) (آن روز خطاب شود) الا ای بندگان (صالح) من، امروز شما را هیچ ترس و حزنی نخواهد بود.
- (۲) آنان که به آیات ما ایمان آوردند و تسلیم امر ما شدند.
- (۳) (به همه خطاب رسد که) شما با همسرانتان مسرور و شادمان در بهشت جاوید وارد شوید .
- (۴) و بر آن مؤمنان کاسه‌های زرین و کوزه‌های بلورین (مملو از انواع طعام لذیذ و شراب طهور) دور زنند
- (۵) و در آنجا هر چه نفوس را بر آن میل و اشتهاست و چشمها را شوق و لذت، مهیا باشد.
- (۶) و شما مؤمنان در آن بهشت جاویدان متنعم خواهید بود.
- (۷) این همان بهشتی است که از اعمال (صالح) خود به ارث یافتید.
- (۸) برای شما در آنجا انواع میوه فراوان است که از آن (هر چه خواهید) تناول کنید.

(۲) (اصحاب النار چه کسانی هستند؟):

- (۱) بد کاران عالم هم آنجا سخت در عذاب آتش جهنم مغلندند.
- (۲) و هیچ از عذابشان کاسته نشود.
- (۳) و امید نجات و خلاصی ندارند.
- (۴) و ما به آنها ظلم و ستمی نکردیم لیکن آنان خود مردمی ستمکار و ظالم بودند .
- (۵) و (آن دوزخیان، مالک دوزخ را) ندا کنند که ای مالک، از خدای خود بخواه که ما را بمیراند (تا از عذاب برهیم).
- (۶) جواب دهد: شما (در این عذاب) همیشه خواهید بود . ما راه خدا و آیین حق را برای شما مردم آوردیم و لیکن اکثرتان از قبول حق کراهت (و اعراض) داشتید.

۷) بلی کافران بر کار (کفر و عصیان) تصمیم گرفتند ما هم (بر کیفر و انتقام ایشان) تصمیم گرفتیم.

۸) آیا گمان می‌کنند که سخنان سرّی و پنهان که به گوش هم می‌گویند نمی‌شنویم؟ بلی می‌شنویم.

۹) و رسولان ما (فرشتگان) همان دم آن را می‌نویسند .

يَعْبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِءَايَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ
﴿٦٩﴾ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ ۗ وَأَنتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي
أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾ إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي
عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يُفْتَرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِن كَانُوا هُمْ
الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾ وَنَادَوْا يَمْلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ۖ قَالَ إِنَّكُمْ مَّا كُنْتُمْ ﴿٧٧﴾ لَقَدْ جِئْتُمْ بِالْحَقِّ
وَلَكِن أَكْثَرُكُمْ لِلْحَقِّ كَرِهُونَ ﴿٧٨﴾ أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٩﴾ أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ
وَنَجْوَاهُمْ ۚ بَلَىٰ ۖ وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾

۲۳- پدر و مادر و رعایت احترام و حرمت آنان

(لقمان - آیات ۱۴ الی ۱۵)

۳۵۲- خداوند انسان را در احترام و حمایت از پدر و مادر خود سفارش نموده است

و ما به هر انسانی سفارش کردیم :

- ۱) که در حق پدر و مادر خود نیکی کن.
- ۲) خصوص مادر که چون بار حمل فرزند برداشته و تا مدت دو سال که طفل را از شیر باز گرفته (هر روز) بر رنج و ناتوانیش افزوده است.
- ۳) (و فرمودیم که) شکر من (کنید).
- ۴) و شکر پدر و مادر را به جای آور.
- ۵) که بازگشت (خلق) به سوی من خواهد بود.
- ۶) و اگر پدر و مادر تو را بر شرک به خدا که آن را به حق نمی‌دانی وادار کنند در این صورت دیگر آن‌ها را اطاعت مکن.
- ۷) و لیک در دنیا با آن‌ها به حسن خلق مصاحبت کن.
- ۸) و از راه آن کس که به درگاه من رجوع و انابه‌اش بسیار است پیروی کن.

(۹) که (پس از مرگ) رجوع شما به سوی من است و من شما را به پاداش اعمالتان آگه خواهم ساخت.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفَصَّلَهُ فِي عَمَلَيْنِ أَنْ أَشْكُرَ لِي وَلِوَالِدَيْكَ
إِلَى الْمَصِيرِ ﴿١٤﴾ وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا
وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

(احقاف-آیات ۱۵ الی ۱۸)

۳۵۳- به انسان نسبت به پدر و مادرش سفارش کردیم

(۱) (برخورد فرزندان شایسته با پدر و مادر خود):

- (۱) و ما انسان را به احسان در حق پدر و مادر خود سفارش کردیم.
- (۲) که مادر با رنج و زحمت بار حمل او کشید.
- (۳) و باز با درد و مشقت وضع حمل نمود.
- (۴) و سی ماه تمام مدت حمل و شیرخواری او بود.
- (۵) تا وقتی که طفل به حد رشد رسید.
- (۶) و آدمی چهل ساله گشت (و عقل و کمال یافت)
- (۷) (آن گاه سزد که) عرض کند: بار خدایا، مرا بر نعمتی که به من و پدر و مادر من عطا فرمودی شکر بیاموز و به کار شایسته‌ای که رضا و خشنودی تو در آن است موفق دار و فرزندان مرا صالح گردان، من به درگاه تو باز آمدم و از تسلیمان فرمان تو شدم.
- (۸) این بندگانند که به نیکوترین اعمال خود مقبول درگاه ما شده و در زمره اهل بهشت از گناهانشان می‌گذریم.

(۹) این وعده صدقی است که به آنها بشارت می‌داده‌اند.

(۲) (برخوردی که فرزندان ناخلف با پدر و مادر دارند):

- (۱) و (چقدر ناخلف است) فرزندی که پدر و مادر را گفت: افّ بر شما باد.
- (۲) آیا به من وعده می‌دهید که پس از مرگ مرا زنده کرده و از قبر بیرون می‌آرند در صورتی که پیش از من گروه و طوایف بسیاری رفتند (و یکی باز نیامد)؟
- (۳) آن گاه پدر و مادر به خدا استغاثه کنند (که پروردگارا، تو فرزند ما را هدایت کن و به او گویند) که وای بر تو، ایمان بیار، البته وعده خدا بر حق و حقیقت است.
- (۴) باز (آن نا اهل فرزند) گوید: این سخنان جز افسانه و اوهام پیشینیان نیست.
- (۵) اینان در میان طوایف بسیاری از جن و انس که از این پیش (به کفر) مردند کسانی هستند که وعده عذاب خدا بر آنها حتم است و اینها به حقیقت زیانکاران عالمند.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِصْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا^ج
 حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ
 وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلَحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي^ط إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾
 أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الصَّدَقِ
 الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾ وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَا أَتَعِدَانِنِي أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ
 قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَكْبِرَانِ اللَّهُ وَبَيْنَكَ ءَامِنٌ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٧﴾
 أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمْرِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا
 خَسِرِينَ ﴿١٨﴾

۲۴- پیامبران حق و سفیران الهی

(بقره-آیه ۱۳۵ الی ۱۳۸)

۳۵۴- پیامبران بعد از ابراهیم همه بر آئین ابراهیم (که رنگ خدایی است) بوده اند

یهود و نصاری گفتند:

- ❖ که به آیین ما درآید تا راه راست یافته و طریق حق پویید.
- ❖ (ای پیغمبر در جواب آن‌ها) بگو: بلکه ما آیین ابراهیم را پیروی می‌کنیم که به راه راست توحید بود و از مشرکان نبود.
- ❖ بگوئید که ما (مسلمین) ایمان به خدا آورده‌ایم و به آن کتابی که بر پیغمبر ما فرستادند.
- ❖ و به آن‌چه بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان او نازل شده.
- ❖ و به آن‌چه به موسی و عیسی داده شده.
- ❖ و هم به آن‌چه به پیغمبران از جانب خدا داده شده.
- ❖ به همه عقیده‌مندیم و میان هیچ یک از آنان فرق نگذاریم و تسلیم فرمان او هستیم.
- ❖ پس اگر به آن‌چه شما ایمان آوردید یهود و نصاری نیز ایمان آوردند، راه حق یافته‌اند.
- ❖ و اگر (از حق) روی بگردانند شک نیست که آن‌ها در ستیز با حق خواهند بود.
- ❖ و خداوند تو را از شر و آسیب آن‌ها نکه می‌دارد و خدا شنوا و داناست.
- ❖ رنگ خداست (که به ما رنگ ایمان و سیرت توحید بخشیده)
- ❖ و چه رنگی بهتر از رنگ (ایمان به) خدا؟

❖ و ما او را پرستش می کنیم.

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾
قُولُوا ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
أَوْتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾
فَإِنْ ءَامَنُوا بِمِثْلِ مَا ءَامَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾ صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٨﴾

۳۵۵-هیچگاه ابراهیم، اسماعیل، اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آئین یهویت یا نصرانیت نبوده اند!! (بقره-آیه ۱۲۴)
(ای پیغمبر به اهل کتاب) بگو:

- ❖ در مورد خدا شما را با ما چه جای بحث و جدال است؟
- ❖ در صورتی که او پروردگار ما و شماست و ما مسئول کار خود و شما مسئول کردار خویش هستید.
- ❖ و ماییم که او را از روی خلوص پرستش می کنیم.
- ❖ یا آن که گوئید که ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آیین یهودیت یا نصرانیت بودند
- ❖ (خدا مرا فرماید که در پاسخ) بگو: شما بهتر می دانید یا خدا؟
- ❖ و کیست ستمکارتر از آن که شهادت خدا را (درباره این انبیا) کتمان کند؟
- ❖ و خدا از آنچه می کنید غافل نیست.
- ❖ آن گروه پیشین همه درگذشتند، هر چه کردند برای خود کردند.
- ❖ و شما نیز هر چه کنید به سود خویش کنید و شما مسئول کار آنان نخواهید بود.

وَمَا قُلٌ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَّا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾
أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ
ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

۳۵۶-پیامبران به آنچه را که نمی دانید به شما می آموزند
چنانکه در میان شما رسولی از خودتان فرستادیم :

- ❖ که آیات ما را برای شما تلاوت می کند.
- ❖ و نفوس شما را (از پلیدی جهل) پاک و منزّه می گرداند.

- ❖ و به شما تعلیم کتاب و حکمت می‌دهد.
- ❖ و آن‌چه را نمی‌دانید به شما می‌آموزد.
- ❖ پس مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم.
- ❖ و شکر نعمت من به جای آرید و کفران نعمت من نکنید.

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيَّكُمْ ءَايَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾ فَادْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَأَشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾

۳۵۷- مردم امت واحده بودند، پس از رسالت انبیاء متفرق و گوناگون شدند! (بقره-آیه ۲۱۳)

- ❖ مردم یک گروه بودند.
- ❖ خدا رسولان را فرستاد که (نیکوکاران را) بشارت دهند و (بدان را) بترسانند.
- ❖ و با آن‌ها کتاب به راستی فرستاد تا در موارد نزاع مردم تنها دین خدا به عدالت حکمفرما باشد.
- ❖ و در کتاب حق، اختلاف و شبهه نیفکندند مگر همان گروه که بر آنان کتاب آسمانی آمد، برای تعدی به حقوق یکدیگر.
- ❖ پس خداوند به لطف خود اهل ایمان را از آن ظلمت شبهات و اختلافات به نور حق هدایت فرمود.
- ❖ و خدا هر که را خواهد راه راست بنماید.

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اُخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اُخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ
بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَا اُخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ ۖ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾

۳۵۸- اگر کسی غیر از اسلام که دین همه انبیاء است مکتب دیگری را بپذیرد از او قبول نمی‌شود!! (آل عمران-آیات ۸۴ الی ۸۵)
بگو(ای رسول خدا محمد(ص):

- ❖ ما به خدای عالم و شریعت و کتابی که به خود ما نازل شده و آن‌چه به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان نازل شده و آن‌چه به موسی و عیسی و پیغمبران دیگر از جانب پروردگارشان داده شده (به همه ایمان آورده‌ایم) فرقی میان هیچ یک از پیغمبران نگذاریم و ما مطیع فرمان خداییم.
- ❖ هر کس غیر از اسلام دینی اختیار کند هرگز از وی پذیرفته نیست، و او در آخرت از زیانکاران است.

قُلْ ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾
وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِينَ ﴿٨٥﴾

۳۵۹- هر کس به پیامبران ایمان آورد هرگز ترسی نخواهد داشت و اندوهگین هم نشود (انعام- آیات ۴۸ الی ۴۹)

- ❖ و ما پیغمبران را جز برای آن که مژده دهند و بترسانند نفرستادیم.
- ❖ پس هر کس ایمان آورد و کار شایسته کرد هرگز بر آنان بیمی نیست و ابداً اندوهگین نخواهند بود.
- ❖ و هر که آیات ما را تکذیب کرد به آنان در اثر فسق و زشتکاری عذاب خواهد رسید.

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ۚ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾

۳۶۰- پیامبران در مسیر هدایت الهی بر عالمیان برتری دارند (انعام- آیات ۸۳ الی ۸۸)

- ❖ این است حجتی که ما ابراهیم را بر قومش دادیم.
- ❖ ما هر که را بخواهیم به درجات رفیع بالا می‌بریم.
- ❖ که خدای تو به نظام و صلاح عالمیان آگاه و داناست.
- ❖ و ما به ابراهیم، اسحاق و یعقوب را عطا کردیم و همه را به راه راست بداشتیم.
- ❖ و نوح را پیش از ابراهیم و فرزندانش داود و سلیمان و ایوب و یوسف و موسی و هارون را هدایت نمودیم و این چنین نیکوکاران را پاداش می‌دهیم.
- ❖ و هم زکریا و یحیی و عیسی و الیاس را (هدایت کردیم) که همه از نیکوکارانند.
- ❖ و نیز اسماعیل و یسع و یونس و لوط را (هدایت کردیم) و ما همه آن پیغمبران را بر عالمیان شرافت و برتری دادیم.
- ❖ و نیز برخی از پدران و فرزندان و برادران آن‌ها را فضیلت داده و آنان را بر دیگران برگزیدیم و به راه راست هدایت نمودیم.
- ❖ این است راهنمایی خدا که به آن هر یک از بندگان را بخواهد هدایت می‌کند.
- ❖ و اگر به خدا شرک می‌آوردند اعمال آن‌ها نابود می‌شد.

وَتِلْكَ حُجَّتُنَا ءَاتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ ۖ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ ۚ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٧﴾
وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ ۚ كُلًّا هَدَيْنَا ۚ وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ ۚ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ
وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ ۚ وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ

كُلُّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ وَهُودًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِنَ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ ۚ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

۳۶۱- رسولان به حق آمدند تا زنگار دل ها را بزدایند (اعراف- آیات ۴۲ الی ۴۳)

و آنان که ایمان آوردند :

- ❖ و (به قدر وسع) در کار نیک و شایسته کوشیدند- زیرا ما کسی را بیش از وسع تکلیف نکنیم- آن ها اهل بهشت و جاودان در آن متعتمد.
- ❖ و زنگار هر کینه (و حسد و خوی زشت) را از آینه دل آنان بزداییم.
- ❖ و در بهشت بر زیر قصرهایشان نهرها جاری شود.
- ❖ و گویند: ستایش خدای را که ما را بر این مقام رهنمایی کرد.
- ❖ که اگر هدایت و لطف الهی نبود ما به خود به این مقام راه نمی یافتیم.
- ❖ همانا رسولان خدایمان به حق آمدند (و ما را بر این مقام رهبری کردند).
- ❖ و اهل بهشت را ندا کنند که این است بهشتی که از اعمال صالح شما را به ارث داده اند.

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٢﴾ وَتَرَعْنَا مَا فِي صُورِهِمْ مِّنْ غَلٍ تُجَرَّى مِن تَحْتِهِمُ ۖ الْأَنهَارُ ۖ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ ۖ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَن تِلْكَُمُ الْجَنَّةُ ۖ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

۳۶۲- برای هر امتی رسولی فرستادیم و نیز آن امت ، زمان اجل و مرگی دارد!! (یونس- آیات ۴۷ الی ۴۹)

- ❖ و برای هر امتی رسولی است.
- ❖ که هر گاه رسول آن ها آمد (و حجت بر آنان تمام شد) میان آن ها حکم به عدل شود.
- ❖ و بر هیچ کس (در کیفر و پاداش) ستم نخواهد شد.
- ❖ و (کافران) گویند: پس این وعده قیامت کی خواهد بود اگر شما راستگویید؟
- ❖ پاسخ ده که من مالک نفع و ضرر خود نیستم (تا چه رسد به دیگران) مگر هر چه خدا خواهد.
- ❖ برای هر امتی اجل معینی است که چون فرا رسد ساعتی پس و پیش نخواهند شد.

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَعْجِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾

۳۶۳- به موسی و هارون گفتیم که خانه هایتان را قبله و عبادتگاه قرار دهید (یونس-آیه ۸۷)

- ❖ و به موسی و برادرش (هارون) وحی کردیم که شما برای پیروانتان در شهر مصر منزل گیرید.
- ❖ و (اکنون که از بیم فرعونیان به مساجد نتوانید رفت)، خانه هایتان را قبله و معبد خود قرار دهید.
- ❖ و نماز به پا دارید.
- ❖ و (تو هم ای رسول خدا) ص) مؤمنان را (به فتح در دنیا و بهشت در آخرت) بشارت ده.

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

۳۶۴- کسانی که به رسولان و آیات ما ایمان نمی آورند منتظر عذاب باشند!! (یونس-آیات ۱۰۱ الی ۱۰۳)

- ❖ بگو: در آسمان ها و زمین بنگرید تا چه مشاهده می کنید. و (گر چه) مردمی را که نخواهند ایمان آورند دلایل و آیات و بیم دادن های الهی هرگز سودمند نمی افتد.
- ❖ پس مردمی که ایمان نمی آورند منتظر چیستند جز آن که روزگار هلاکت و عذابی که پیشینیان دیدند به چشم ببینند؟
- ❖ بگو که شما (نزول عذاب را)، منتظر باشید که من هم با شما منتظر (نزول فتح و نصرت خدا) می باشم.
- ❖ آن گاه ما رسولان خود و مؤمنان را نجات می دهیم.
- ❖ ما بر خود فرض کردیم که این چنین اهل ایمان را نجات بخشیم.

قُلْ أَنْظَرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُغْنِي الْأَيُّتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾ فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكم مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

۳۶۵- همه پیامبران از جنس بشر بودند و بی اذن خدا نتوانند معجزه ای بیاورند (رعد-آیه ۳۸)

- ❖ و محققاً ما رسولانی پیش از تو فرستادیم و برای همه ی آنان (مانند تو) زنان و فرزندان مقرر نمودیم.
- (یعنی همه رسل بشر بودند، یکی فرشته نبود که از لوازم بشری بی نیاز باشد)
- ❖ و هیچ پیغمبری را نرسد که بی اذن خدا آیت و معجزی آورد.
- ❖ که هر امری را وقتی معین مرقوم است.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِغَايَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٣٨﴾

۳۶۶- هر پیامبری برای هر قومی به زبان همان قوم سخن می گوید (ابراهیم-آیه ۴)

- ❖ و ما هیچ رسولی در میان قومی نفرستادیم مگر به زبان آن قوم.
- ❖ تا بر آنها (معارف و احکام الهی را) بیان کند.
- ❖ آن گاه خدا هر که را خواهد به ضلالت وا می گذارد.
- ❖ و هر که را خواهد به مقام هدایت می رساند.
- ❖ و او خدای مقتدر داناست.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٩﴾

۳۶۷- مخالفان پیامبران به آنان می گویند : ما نسبت به دعوت شما در شک و تردیدیم!! (ابراهیم-آیه ۹)

- ❖ آیا اخبار بسیاری از پیشینیان شما مانند قوم نوح و عاد و ثمود و اقوام بعد از اینها که جز خدا کسی بر احوالشان آگاه نیست به شما نرسیده.
- ❖ که پیغمبران ایشان آیات و معجزات روشن بر آنها آوردند.
- ❖ و آنها (از تعجب و خشم) دست به دهان فرو برده می گفتند که ما به هر چه شما پیغمبران مأمور تبلیغ آن هستید کافریم.
- ❖ و هم در آن چه شما ما را بدان دعوت می کنید شک و تردید داریم.

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ ۖ وَالَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ ۚ لَا
يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ ۚ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا
أُرْسِلْتُمْ بِهِ ۖ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٤٠﴾

۳۶۸- سخن پیامبران به مخالفان: چرا در خدایی که آسمان و زمین را آفریده است شک دارید؟ (ابراهیم-آیه ۱۰)

رسولان در جواب آنها گفتند:

- ❖ آیا در خدا که آفرینندهی آسمانها و زمین است شک توانید کرد؟
- ❖ خدایی که شما را به مغفرت و آمرزش از گناهانتان می خواند.
- ❖ و می خواهد به اجل معین و عمر طبیعی برساند.

قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِى اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ..... ﴿١٠﴾

۳۶۹- مخالفان پیامبران می گویند : شما بشری مثل ما هستید برای اثبات دعوی خود معجزه ای بیاورید (ابراهیم-آیه ۱۰)
 باز کافران گفتند:

❖ ما شما (پیغمبران) را مثل خود بشری بیشتر نمی دانیم که می خواهید ما را از آن چه پدران ما می پرستیدند منع کنید،

❖ پس (اگر به راستی پیغمبر هستید) برای ما حجت و معجزی آشکار (که ما را مجبور به ایمان کند) بیاورید.

قَالُوا إِن أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانِ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَاتُّونَا بِسُلْطَنِ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

۳۷۰- پیامبران به مخالفان : خداوند ما را هدایت می کند و آوردن معجزه تنها به اذن اوست (ابراهیم-آیات ۱۱ الی ۱۲)
 رسولان باز به کافران پاسخ دادند که:

- ❖ آری ما هم مانند شما بشری بیش نیستیم.
- ❖ لیکن خدا بر هر کس از بندگان که بخواهد (به نعمت بزرگ نبوت) منت می گذارد.
- ❖ و ما را نرسد که برای شما آیت و معجزی الا به اذن و دستور خدا بیاوریم.
- ❖ و مؤمنان (در هر حال) باید تنها به خدا توکل کنند.
- ❖ و چرا ما بر خدا توکل نکنیم در صورتی که خدا ما را به راه راستمان هدایت فرموده؟
- ❖ و البته (در راه اطاعت و رضای خدا) بر آزار و ستم های شما صبر خواهیم کرد.
- ❖ و ارباب توکل باید (در همه حال خوش و ناخوش) تنها بر خدا توکل کنند.

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن خَنْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۚ وَمَا كَان لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَنِ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾ وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا ۚ وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَىٰ مَا ءَاذَيْتُمُونَا ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٣﴾

۳۷۱- برای هر امتی رسولی بر انگیختیم (فرستادیم) که فقط خدای یکتا را پرستش کنید (نحل-آیه ۳۶)
 ❖ و همانا ما در میان هر امتی پیغمبری فرستادیم که خدای یکتا را پرستید.
 ❖ و از بتان و فرعونان دوری کنید.
 ❖ پس بعضی مردم را خدا هدایت کرد.

- ❖ و بعضی دیگر ضلالت و گمراهی بر آنان حتمی شد.
- ❖ اکنون در روی زمین گردش کنید تا بنگرید عاقبت آنان که (انبیا را) تکذیب کردند به کجا رسید (و آنها چگونه هلاک ابدی شدند).

بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۖ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ ۚ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ۝ وَاللَّهُ

(حج-آیات ۵۲ الی ۵۴)

۳۷۲-القائات شیاطین در مقابل دعوت انبیا نابود خواهند شد

- ❖ و ما پیش از تو هیچ رسول و پیمبری نفرستادیم جز آن که چون آیاتی (برای هدایت خلق) تلاوت کرد شیطان (جن و انس) در آن آیات الهی القاء دسیسه کرد.
- ❖ آن گاه خدا آنچه شیطان القاء می کند محو و نابود می سازد.
- ❖ سپس آیات خود را محکم و استوار می گرداند.
- ❖ و خدا دانا (به حقایق امور) و درستکار (در نظام عالم) است.
- ❖ تا خدا به آن القائات شیطان کسانی را که دل هایشان مبتلا به مرض (نفاق و شک یا کفر) و قساوت است بیازماید. (و باطن آنها را پدیدار سازد)
- ❖ و همانا (کافران و) ستمکاران عالم سخت در ستیزه و دشمنی دور (از حق) می باشند.
- ❖ و تا آن که اهل علم و معرفت به یقین بدانند که این آیات قرآن به حق از جانب پروردگار تو نازل گردیده که بدان ایمان آورند و دل هایشان پیش او خاضع و خاشع شود.
- ❖ و البته خدا اهل ایمان را به راهی راست هدایت خواهد کرد.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ ءَايَتِهِ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝ لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ ۚ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ۝ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ ۖ فَيُؤْمِنُوا بِهِ ۖ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

(فرقان-آیات ۴ الی ۱۹)

۳۷۳-سخنان و روش هایی که کافران و ستمگران در قبال دعوت انبیا از خود نشان می دهند !!

- (۱) و بهانه ها و اشکال تراشی های کافران برای جلوگیری از نقش پیامبران خدا(ص) :
- (۱) این کتاب (که محمد وحیش می شمرد) جز آن که به دروغ از خود فرابافته و دیگران (از اهل کتاب) نیز (در قصص و احکام) به او کمک کرده اند به چیز دیگری نیست.
- (۲) و البته این سخن کافران ظلمی بزرگ (درباره قرآن الهی) و نسبتی ناحق (در حق پیغمبر خدا) است.

- (۳) و باز گفتند که این کتاب افسانه‌های پیشینیان و حکایات سابقین است که خود از آن‌ها نسخه برداشته و (اصحابش) صبح و شام بر او املا و قرائت می‌کنند (تا کامل و آراسته گردانند).
- (۴) بگو: این کتاب را آن خدایی فرستاده که از اسرار آسمان‌ها و زمین آگاه است (و شما از این انکار و کفر و گناه باز گردید که) هم او البته بسیار آمرزنده و مهربان است.
- (۵) و باز کافران گفتند: چرا این رسول (اگر به راستی پیغمبر خداست) غذا تناول می‌کند و در (کوچه و) بازارها راه می‌رود؟
- (۶) چرا فرشته محسوس و ظاهری بر او نازل نشده تا به همراه او بیم دهد (و گواه صدق او باشد)؟
- (۷) یا چرا بر این رسول گنجی فرو نیفتد
- (۸) یا چرا باغی ندارد که از میوه‌هایش تناول کند؟
- (۲) (و ستمکاران دعوت انبیاء را سحر و جادو تلقی نمودند و راه هدایت را بروی خود بستند) و گفتند:
- (۹) که شما پیروی نمی‌کنید مگر مردی را که سحر و شعبده از راهش برده است.
- (۱۰) بنگر تا چه داستان و مثل‌ها برای تو زدند؟
- (۱۱) پس چنان گمراه شدند که دیگر هیچ راه رشد و هدایتی نتوانند یافت.
- (۱۲) بزرگوار است پاک خدایی که اگر خواستی برای تو بهتر از آن‌چه این کافران گفتند قرار دادی و آن بهشت‌هایی است که زیر درختانش نه‌رها جاری است و (در آن بهشت) قصرهای بسیار عالی خاص تو قرار می‌داد.
- (۱۳) بلکه این کافران ساعت قیامت را تکذیب کردند.
- (۱۴) و ما آتش سوزان دوزخ را بر آن که قیامت را تکذیب کرد مهیا داشته‌ایم.
- (۱۵) چون آتش دوزخ آنان را از مکانی دور ببیند خروش و فریاد وحشتناک دوزخ را از دور به گوش خود می‌شنوند.
- (۱۶) و چون آن کافران را در زنجیر بسته به مکان تنگی از جهنم درافکنند در آن حال همه فریاد و ویلا از دل برکشند. (و به آن‌ها عتاب شود که) امروز فریاد حسرت و ندامت شما یکی دو تا نیست بلکه بسیار از این آه و واویلاها از دل برکشید.
- (۱۷) بگو: آیا این بهتر است یا بهشت ابدی که به متقیان وعده دادند که آن بهشت پاداش و منزل ایشان است. که در آن بهشت هر چه خواهند و آرزو کنند بر آن‌ها حاضر است و آن مقام همیشگی آن‌هاست، وعده‌ای است بر خدا که مؤمنان از او درخواست کرده‌اند و او اجابت فرموده است.
- (۳) (مشرکان در قیامت معبودان خود را متهم می‌کنند و از آنان بی‌زاری می‌جویند!!):
- (۱۸) و روزی که این مشرکان را با معبودانی که به جای خدا می‌پرستیدند به عرصه قیامت محشور گرداند.
- (۱۹) آن گاه بدان معبودان گوید: آیا شما بندگان مرا از راه بردید یا خود به راه ضلالت شتافتند؟
- (۲۰) آن‌ها گویند: پاک و منزّه پروردگارا، ما خود را هرگز سزاوار آن نمی‌دانستیم که جز تو کسی را دوست خود اختیار کنیم، و لیکن تو این کافران و پدران‌شان را متمتع (به دنیا و نعمت‌های آن) گردانیدی تا

آن که ذکر تو (و قرآن عظیم تو که سرمایه سعادت بود) را فراموش کردند و مردمی شقی و تبه روزگار بودند.

(۲۱) پس آن معبودان، شما مشرکان را در آنچه گوئید تکذیب کردند (و در اثر آن به عذاب ما گرفتار شدید) پس نه شما توانید آن عذاب را برطرف گردانید و نه یاری خود توانید کرد.

(۲۲) و هر کسی از شما بندگان (با شرک آوردن) ظلم و ستم نماید ما او را به عذابی بزرگ گرفتار می گردانیم.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكُ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ ؕ أَخْرُوتَ ۖ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا
﴿٤﴾ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۚ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَىٰ عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ
السِّرِّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٦﴾ وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ
الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ ۚ لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٧﴾ أَوْ يُلْقَىٰ إِلَيْهِ
كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا ۚ وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا ﴿٨﴾
أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَلَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٩﴾ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ
لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذَلِكَ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَتَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿١٠﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ ۖ
وَأَعْتَدْنَا لِمَن كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾ إِذَا رَأَتْهُمْ مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيْظًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾
وَإِذَا أَلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا
ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾ قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ ۚ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ وَمَصِيرًا
﴿١٥﴾ هُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ ۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿١٦﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا
يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ ؕ أَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي هَٰؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾ قَالُوا
سُبْحٰنَكَ مَا كَانَ يُنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِن مَّتَّعْتَهُمْ وَءَابَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا

الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾ فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا
وَمَنْ يَظْلِمِ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾

۳۷۴- تا به دیاری رسولی نفرستیم و حجت را بر آنان تمام نکنیم هلاکشان نخواهیم کرد (شعراء- آیات ۲۰۸ الی ۲۰۹)

- ❖ و ما اهل هیچ دیاری را تا رسولانی به هدایت و اتمام حجت بر آنها نفرستادیم هلاک نکردیم.
- ❖ این (هلاک بدان) پند و موعظه است (برای خوبان).
- ❖ و ما هرگز به کسی ستم نکردیم.

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾ ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾

۳۷۵- روز قیامت از اینکه عده ای برای خدا شریک گرفتند و با دعوت پیامبران مخالفت کردند در حسرت و پشیمانی (قصص- آیات ۶۲ الی ۶۷)

- ❖ و (یاد آور) روزی که خدا آن مشرکان را ندا کند و گوید که کجا شدند آن خدایانی که شریکان من می پنداشتید؟
- ❖ در آن حال آنان که وعده‌ی عذابشان محقق و حتمی شده (یعنی پیشوایان کفر) گویند: پروردگارا، ما که این مردم را گمراه کردیم سببش گمراهی ما بود که خلق را هم مانند خود گمراه می خواستیم، و امروز (از پیروان خود) به سوی تو بیزاری می جویم که آنها (از روی عقیده) ما را نمی پرستیدند (بلکه به هوای نفس خود در پی ما آمدند).
- ❖ و (در آن روز به مردم بت پرست) گویند: اینک آنان را که شریک خدا گرفتید بخوانید (تا شما را از عذاب برهانند)، آنها را بخوانند ولی جواب به ایشان ندهند.
- ❖ و چون عذاب را به چشم ببینند آرزو کنند که ای کاش (مانند مؤمنان) هدایت یافته بودند.
- ❖ و روزی که خدا خلق را ندا کند که شما چگونه به رسولان (حق) پاسخ دادید؟
- ❖ پس راه هر گونه عذر و سخن، آن روز بر آنها پوشیده و مسدود شده و هیچ (از هول عذاب) سؤال و جواب نکنند.
- ❖ اما آن کس که توبه کرده.
- ❖ و ایمان آورده.
- ❖ و عمل صالح به جای آورده.
- ❖ امید است که از رستگاران باشد.

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢١﴾ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾ وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٢٣﴾ وَيَوْمَ

يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾ فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ
﴿٦٦﴾ فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾

۳۷۶- اقتدار دنیایی مخالفان رسالت انبیاء مثل خانه عنکبوت ، سست و پوشالی است!! (عنکبوت- آیات ۳۹ الی ۴۱)

- ❖ و قارون و فرعون و هامان را هم که موسی (علیه السلام) با معجزات روشن به هدایت آن‌ها آمد (و به او نگریدند و) باز در زمین تکبر و ظلم و طغیان کردند (همه را هلاک کردیم) و (بر قهر حق) سبقت نگرفتند (و راه نجاتی نیافتند)
- ❖ ما هر طایفه‌ای را به کیفر گناهشان مؤاخذه کردیم.
- ❖ بعضی را بر سرشان سنگ بلا فرو باریدیم.
- ❖ و برخی را صیحه‌ی عذاب آسمانی در گرفت.
- ❖ و برخی را به زلزله‌ی زمین.
- ❖ و گروهی دیگر را به غرق دریا به هلاکت رسانیدیم.
- ❖ و خدا به آنان هیچ ستم نکرد.
- ❖ لیکن آن‌ها خود در حق خویش ستم می‌کردند.
- ❖ مثل حال آنان که خدا را فراموش کرده و غیر خدا را به دوستی و سرپرستی برگرفتند (در سستی و بی‌بنیادی) حکایت خانه‌ای است که عنکبوت بنیاد کند و اگر بدانند سست‌ترین بنا خانه عنکبوت است.

وَقَرُّونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَمَانَ ۖ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ﴿٦٨﴾ فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِ ۖ فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَغْرَقْنَا ۚ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٦٩﴾ مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾

۳۷۷- اقوامی که رسالت انبیاء را رد کردند و به تمسخر آنان پرداختند هلاک گردیدند (یس- آیات ۲۹ الی ۳۲)

- ❖ نبود عقوبتشان جز یک صیحه‌ی عذاب آسمانی که به ناگاه همه هلاک شدند.
- ❖ وای بر حال این بندگان (گمراه لجوج) که هیچ رسولی برای هدایت آن‌ها نیامد جز آن‌که او را به تمسخر و استهزا گرفتند.
- ❖ آیا ندیدند چه بسیار طوایفی را پیش از این‌ها هلاک کردیم که دیگر ابداً به (دیار) اینان باز نگردند؟
- ❖ و هیچ کس (از گذشته و آینده در عالم) نیست جز آن‌که همه نزد ما حاضر آورده می‌شوند.

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَمِدُونَ ﴿٢١﴾ يَحْسِرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢٢﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٣﴾ وَإِنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٢٤﴾

(ص-آیات ۴۱ الی ۴۴)

۳۷۸- ایوب نبی (ع) که شیطان او را به رنج و عذاب فراوان مبتلا کرد

- ❖ و یاد کن از بنده‌ی ما ایوب، هنگامی که به درگاه خدای خود عرض کرد: (پروردگارا) شیطان مرا سخت رنج و عذاب رسانیده (تو از کرم نجاتم بخش).
- ❖ (خطاب کردیم که) پای به زمین زن (زد و چشمه آبی پدید آمد، گفتیم) این آبی است سرد برای شستشو و نوشیدن (در آن شستشو کن و از آن بیاشام تا از هر درد و الم بیاسایی).
- ❖ و ما اهل و فرزندی که از او مردند و به قدر آن‌ها هم علاوه به او عطا کردیم تا در حق او لطف و رحمتی کنیم و تا صاحبان عقل (نتیجه صبر در بلا را) متذکر شوند.
- ❖ و (ایوب را گفتیم) دسته‌ای از چوب‌های باریک (خرما) به دست گیر و (بر تن زن خود که بر زدنش قسم یاد کردی) بزن و عهد و قسمت را نشکن. (و زن را هم بی گناه نیازار)
- ❖ ما ایوب را بنده‌ی صابری یافتیم.
- ❖ نیکوینده‌ای بود که دایم رجوع و توجهش به درگاه ما بود.

وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسْنِي الشَّيْطَانُ يَنْصُبْ وَعَذَابٍ ﴿٤١﴾ أَرْكُضُ بِرَجْلِكَ هَذَا مُغْتَسِلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذَكَرْنِي لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٤٣﴾ وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنُتْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٤٤﴾

(زمر-آیات ۲۴ الی ۲۶)

۳۷۹- کسانی که پیامبران خود را تکذیب کردند از جایی که نمی‌دانند دچار عذاب خواهند شد

- ❖ آیا آن کس که روز قیامت برای پرهیز از سختی عذاب دوزخ ناچار است که رخسارش را مقابل آتش سپر گرداند (مانند کسی است که از آن عذاب ایمن و آسوده است)؟
- ❖ و (آن روز) به ظالمان خطاب شود که اینک کیفر ستم‌هایی که می‌کردید بچشید.
- ❖ آنان که پیش از این امت بودند نیز (پیغمبران خود را) تکذیب کردند پس، از جایی که پی نمی‌بردند عذاب (قهر حق) بر آن‌ها فرود آمد.
- ❖ پس خدا عذاب ذلت و خواری را در زندگانی دنیا به آن‌ها چشانید.
- ❖ در صورتی که عذاب آخرت آن‌ها اگر بدانند بسیار سخت‌تر است.

أَفَمَنْ يَتَّقِ بِوَجْهِهِ سُوَاءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾
 كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَآتَتْهُمْ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾ فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ ۚ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

۳۸۰- هر پیامبری که آمد کافران با آنان به جدل و مخالفت پرداختند (غافر- آیات ۴۱ تا ۶)

- ❖ و (بدان ای رسول که) در آیات خدا کسی به (انکار و) جدل جز مردم کافر برنخیزد.
- ❖ پس تو از اینکه کافران بر شهر و دیارها مسلط و متصرفند دل نبازی (که اگر به آنها مهلتی دادیم موقع انتقام خواهد رسید)
- ❖ (اگر امت تو را تکذیب کردند غم مدار که) پیش از اینان هم قوم نوح و طوایف بعد از نوح نیز (پیغمبران را) تکذیب کردند
- ❖ و هر امتی همت گماشت که پیغمبر خود را دستگیر (و هلاک) گرداند و جدل و گفتار باطل به کار گرفت تا برهان حق را پایمال سازد،
- ❖ من هم آنها را (به کیفر کفر) گرفتم و چگونه عقوبت سخت کردم !
- ❖ و همین گونه وعده خدای تو بر (عقاب و کیفر) کافران (امت) محقق و حتم است که آنها همه اهل دوزخ هستند .

مَا تَجَدَّلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرُكَ تَقْلُبُهُمْ فِي الْبَلَدِ ﴿٢٧﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ
 وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ ۖ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ ۖ وَجَدَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ
 الْحَقَّ فَأَخَذْنَاهُمْ ۖ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٢٨﴾ وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ
 أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٢٩﴾

۳۸۱- اقوام و جوامعی در تاریخ عذاب شدند که با دعوت انبیاء مخالفت می کردند (غافر- آیات ۲۱ تا ۲۲)

- ❖ آیا (مردم) در روی زمین سیر و سفر نکردند تا عاقبت کار پیشینیانشان را ببینند که آنها با آنکه بسیار از اینان قوی تر و آثار وجودیشان در روی زمین بیشتر بود سرانجام خدا به کیفر گناهانشان بگرفت (و همه را هلاک ساخت) و از (قهر و انتقام) خدا هیچ کس نگهدارشان نبود .
- ❖ این هلاکت پیشینیان بدین سبب بود که پیمبرانشان با آیات و ادله روشن به سوی آنها می آمدند و آنان (از جهل و عناد) کافر شدند.
- ❖ خدا هم آنان را (به عقوبت) گرفت.
- ❖ که خدا بسیار مقتدر و سخت کیفر است .

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً
وَعَآثَرَا فِي الْأَرْضِ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٦١﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ
تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦٢﴾

۳۸۲- خداوند انبیاء و پیروان آنان را در دنیا و آخرت یاری می‌رساند (غافر-آیه ۵۱)

- ❖ ما (که خدای تواناییم) البته رسولان خود و اهل ایمان را هم در دنیا ظفر و نصرت می‌دهیم
- ❖ و هم روز قیامت که گواهان (اعمال نیک و بد) به شهادت برخیزند مؤمنان را به مقامات بهشتی پاداش می‌دهیم.

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ﴿٥١﴾

۳۸۳- اقوامی که پیامبران را تکذیب کردند!! (ق-آیات ۱۲ الی ۱۴)

پیش از اینان(منکران حق در عصر رسول خدا) هم:

- (۱) قوم نوح.
- (۲) و اصحاب رسّ (که پیغمبر خود را به چاه افکندند).
- (۳) و قوم ثمود هم تکذیب رسولان کردند.
- (۴) و قوم عاد.
- (۵) و (قوم) فرعون .
- (۶) و قوم لوط.
- (۷) و اصحاب ایکه (امت شعیب).
- (۸) و قوم تُبَع (پادشاه یمن) همه رسولان حق را تکذیب کردند.

تا وعده عذاب من بر آنان حتم و واجب گردید.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ﴿١٢﴾ وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ ﴿١٣﴾ وَأَصْحَابُ
الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ﴿١٤﴾

۳۸۴- مخالفان انبیاء با کدام استدلال و منطقی دعوت انبیاء را رد می‌کنند!! (طور-آیات ۳۲ الی ۴۷)

- (۱) آیا زیرکی و خیالات باطلشان بر این وا می‌دارد (که تکذیب تو کنند) یا (از جهل و کبر و نخوت) خود قومی سرکش و نافرمانند؟
- (۲) بلکه می‌گویند: او قرآن را از پیش خود فرابافته است (چنین نیست) بلکه آنها ایمان نمی‌آورند .
- (۳) پس اگر راست می‌گویند آنها هم کلامی مانند قرآن بیاورند.
- (۴) آیا این خلق (بدون خالق) از نیستی صرف به وجود آمدند؟
- (۵) یا (خویشتن را) خود خلق کردند؟

- (۶) یا آنکه آسمانها و زمین را این مردم آفریدند
- (۷) نه، بلکه به یقین (خدا را) نشناختند
- (۸) آیا گنجهای رحمت پروردگارت نزد آنهاست یا هیچ قدرت و سلطنتی دارند؟
- (۹) یا نردبامی دارند که به آسمان بر شوند و (سخن وحی فرشتگان) بشنوند؟
- (۱۰) اگر چنین است شنونده‌شان حجت روشن بیاورد .
- (۱۱) آیا خدا را دختران و شما را پسران خواهد بود !! (که ملایک را دختران خدا دانید).
- (۱۲) آیا تو (ای رسول) از آنها اجر رسالت خواهی که زیر بار سنگین غرامت بماند؟
- (۱۳) آیا علم غیب با آنهاست که از آن عالم خبری نگارند؟
- (۱۴) یا که می‌خواهند با تو مکر و تزویری اندیشند؟ کافران خود به مکر (و انتقام حق) گرفتارند.
- (۱۵) آیا بر آنها خدایی جز خدای یکتا هست؟ که خدا از هر چه شرک و شریک او گیرند پاک و منزّه است.
- (۱۶) این کافران اگر هم سقوط قطعه‌ای از آسمان را به چشم ببینند باز خواهند گفت: این پاره ابری متراکم است.
- (۱۷) اینان را به (جهل) خود رها کن تا به روز سختشان که آن روز یکسر بیهوش و هلاک می‌شوند عاقبت برسند. آن روزی که مکر و تدبیرشان هیچ به کارشان نیاید و هیچ کس یاریشان نکند.
- (۱۸) و برای ستمکاران عالم (در دنیا) عذابی پیش از آن (جهنم قیامت) خواهد بود ولیکن اکثرشان نمی‌دانند.

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحَلَّمُهُمْ هَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٢٦﴾ أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ^ط بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٢٩﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ^ط بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٠﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصِيطِرُونَ ﴿٣١﴾ أَمْ هُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٣٢﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمْ الْبَنُونَ ﴿٣٣﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٣٤﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا^ط فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ هُمْ إِلَهُ غَيْرُ اللَّهِ^ط سُبْحَنَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٧﴾ وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا^ط مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٣٨﴾ فَذَرَهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٣٩﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

(جمعه-آیات ۳ الی ۴)

۳۸۵- خداوند پیامبری را برای هدایت مردم برانگیخت

- ❖ و نیز قوم دیگری از آنان را (که به روایت از پیغمبر مراد عجمند) که هنوز به عرب (در اسلام) ملحق نشده‌اند هدایت فرماید که او خدای مقتدر و همه کارش به حکمت و مصلحت است.
- ❖ این (رسالت و نزول قرآن) فضل و کرامت خداست که به هر که بخواهد می‌دهد و خدا را فضل و رحمت نامنتهاست .

وَأَخْرَيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٨﴾ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤٩﴾

۲۵- تثلیث ، اعتقاد به پدر (خدا) - پسر (عیسی) - روح القدس (جبرئیل)

(نساء - آیات ۱۷۱)

۳۸۶- خدا فرزندی ندارد و مسیح پیامبر او و از شرک و تثلیث بدور است

ای اهل کتاب:

- (۱) در دین خود اندازه نگه دارید.
- (۲) و درباره خدا جز به راستی سخن نگویید.
- (۳) در حق مسیح عیسی بن مریم جز این نشاید گفت که او رسول خداست و کلمه الهی است که به مریم فرستاده و روحی از عالم الوهیت است.
- (۴) پس به خدا و همه فرستادگانش ایمان آورید.
- (۵) و به تثلیث قائل نشوید (اب و ابن و روح القدس را خدا نخوانید).
- (۶) از این گفتار شرک باز ایستید که برای شما بهتر است.
- (۷) جز خدای یکتا خدایی نیست و منزّه و برتر از آن است که او را فرزندی باشد.
- (۸) هر چه در آسمان و زمین است همه ملک او است و خدا تنها به نگهبانی (همه موجودات) کافی است.

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ

أَتَتْهُوَ خَيْرًا لَّكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَنَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٧١﴾

۳۸۷- کسانی که به تثلیث معتقدند به خدا کافر گشته و بهشت بر آنان حرام است (مائده- آیات ۷۲ الی ۷۳)

- ❖ آنان که قائل به خدایی مسیح پسر مریم شدند محققاً کافر گشتند.
- ❖ در حالی که خود مسیح گفت: ای بنی اسرائیل، خدایی را که آفریننده من و شماست پرستید، که هر کس به خدا شرک آرد خدا بهشت را بر او حرام گرداند و جایگاهش آتش دوزخ باشد، و ستمکاران را هیچ کس یاری نخواهد کرد.
- ❖ البته آنان که گفتند خدا یکی از سه (عنصر تشکیل دهنده خدا) است کافر گردیدند، و حال آن که جز خدای یگانه خدایی نیست.
- ❖ و اگر از این گفتار (تثلیث) زبان نبندند البته آن کافران را عذابی دردناک خواهد رسید.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۖ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَءِيلَ ۖ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۖ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ ۖ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ ۚ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ ۚ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

۲۶- تفکر، تعقل، یقین

۳۸۸- خردمندانی که به یاد خداوند و تفکر می کنند جهان را باطل نمی دانند (آل عمران- آیات ۱۹۰ الی ۱۹۱)

(دلایل روشن برای خردمندان):

- ❖ محققا در خلقت آسمان ها و زمین.
- ❖ و رفت و آمد شب و روز.
- ❖ دلائل روشنی است برای خردمندان عالم.
- ❖ آن ها که در هر حالت، ایستاده و نشسته و خفته خدا را یاد کنند .
- ❖ و دائم در خلقت آسمان و زمین بیندیشند .
- ❖ و گویند: پروردگارا، تو این دستگاه با عظمت را بیهوده نیافریده ای.
- ❖ پاک و منزهی، ما را به لطف خود از عذاب دوزخ نگاهدار.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٣٨٩﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٣٩٠﴾

۳۸۹- تکذیب کنندگان قرآن، ظاهر آیات را می‌شوند و به باطن و حقیقت آن تعقل نمی‌کنند !!! (یونس- آیات ۴۰ الی ۴۳)

- ❖ و برخی از مردم به قرآن ایمان می‌آورند و برخی ایمان نمی‌آورند، و خدای تو حال تبهکاران را بهتر می‌داند.
- ❖ و اگر تو را تکذیب کردند بگو: عمل من برای من و عمل شما برای شما (هر کس جزای خود را خواهد یافت) شما بری از کردار من هستید و من بیزار از کردار شما.
- ❖ برخی از این منکران (چون قرائت قرآن کنی) به ظاهر به تو گوش کنند. (ولی به معنی نمی‌شنوند)
- ❖ آیا تو کران را گر چه هیچ عقل و ادراکی ندارند از کلام خدا توانی چیزی بشنوانی؟ و برخی از منکران (هنگام تلاوت قرآن به چشم ظاهر) در تو می‌نگرند. (ولی به مقام باطن تو پی نمی‌برند)
- ❖ آیا تو کوران را گر چه هیچ نبینند هدایت توانی کرد؟

وَمِنْهُمْ مَّنْ يُؤْمِنُ بِهِ ۖ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ ۚ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٣٩٠﴾ وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنتُمْ بَرِيغُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٣٩١﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٣٩٢﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْأَعْمَى وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ ﴿٣٩٣﴾

۳۹۰- ایمان با اذن خدا تحقق می‌یابد و پلیدی (بی ایمانی) برای کسی است که عقل را بکار نبندد (یونس- آیات ۹۹ الی ۱۰۰)

- ❖ و اگر خدای تو (در مشیت ازلی) می‌خواست اهل زمین همه یکسره ایمان می‌آوردند.
 - ❖ آیا تو می‌خواهی تا به جبر و اکراه همه را مؤمن و خداپرست گردانی؟
 - ❖ و هیچ یک از نفوس بشر را تا خدا رخصت ندهد ایمان نیاورد.
 - ❖ و پلیدی (کفر و جهالت) را خدا برای مردم بی‌خرد که عقل را کار نبندند مقرر می‌دارد.
- وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَن فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا ۚ أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٣٩٤﴾ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ وَجَعَلَ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٣٩٥﴾

۳۹۱- قرآن با بهترین روش به تقویت عقل آدمی می‌پردازد (یوسف- آیات ۱۲ الی ۳)

- ❖ این قرآن مجید را ما به عربی فصیح فرستادیم.

- ❖ باشد که شما (به تعلیمات او) عقل و هوش یابید.
- ❖ ما به بهترین روش به وحی این قرآن بر تو حکایت می‌کنیم.
- ❖ و تو پیش از این وحی هیچ از آن آگاه نبودی.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢١﴾ خُنْ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الْغَفْلِينَ ﴿٢٢﴾

۳۹۲- به لقاء پروردگارتان که جهان و عرش مسخر اوست یقین داشته باشید (رعد-آیه ۲)

- ❖ خداست آن ذات پاکی که آسمان‌ها را چنان که می‌نگرید بی‌ستون برافراشت.
- ❖ آن گاه بر عرش (قدرت بر وجود کل) قرار گرفت.
- ❖ و خورشید و ماه را مسخر اراده خود ساخت که هر کدام در وقت خاص به گردش آیند، امر عالم را منظم می‌سازد.
- ❖ و آیات (قدرت) را با دلایلی مفصل بیان می‌دارد.
- ❖ باشد که شما به ملاقات پروردگار خود یقین کنید.

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ لِّجَرَىٰ لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ﴿٢٣﴾

۳۹۳- خط مشی و اصولی را که اولواالالباب (عاقلان) معتقدند و به آن عمل می‌کنند (رعد-آیات ۲۰ الی ۲۴)
عاقلان آن‌ها ایند که :

- (۱) به عهد خدا وفا می‌کنند.
- (۲) و پیمان حق را نمی‌شکنند.
- (۳) و هم به آن‌چه خدا امر به پیوند آن کرده (مانند صله رحم و محبت اهل ایمان و علم) می‌پیوندند.
- (۴) و از خدای خود می‌ترسند.
- (۵) و از سختی هنگام حساب می‌اندیشند.
- (۶) و هم در طلب رضای خدا راه صبر پیش می‌گیرند.
- (۷) و نماز به پا می‌دارند.
- (۸) و از آن‌چه نصیبتان کردیم پنهان و آشکار انفاق می‌کنند.
- (۹) و در عوض بدی‌های مردم نیکی می‌کنند.
- (۱۰) اینان هستند که عاقبت منزلگاه نیکو یابند.
- (۱۱) که آن منزل بهشت‌های عدن است که در آن بهشت‌ها خود و همه‌ی پدران و زنان و فرزندان شایسته‌ی آن‌ها داخل می‌شوند.

(۱۲) در حالی که فرشتگان بر (تهنیت) آن‌ها از هر در وارد می‌گردند. (و می‌گویند) سلام و تحیت بر شما باد که صبر پیشه کردید، و بس نیک است سرانجام این سرای.

الَّذِينَ يُوفُونَ بَعْدَ اللَّهِ وَلَا يَنْفُضُونَ الْمِيثَاقَ ﴿٢٠﴾ وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ﴿٢١﴾ وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢٢﴾ جَنَّتٌ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿٢٣﴾ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢٤﴾

۳۹۴- ثمراتی که آب باران برای انسان دارد نشانه‌ای است برای اهل فکر و تشخیص (نحل- آیات ۱۰ الی ۱۱)

- ❖ اوست خدایی که آب باران را از آسمان فرو فرستاد.
- ❖ که هم از آن می‌آشامید.
- ❖ و هم درخت و گیاه از آن می‌روید که به میوه آن شما.
- ❖ و به برگش حیوانات شما، برخوردار می‌شوند.
- ❖ و هم زراعت‌های شما را از آن آب باران برویاند.
- ❖ و درختان زیتون و خرما و انگور و از هر گونه میوه بی‌رود.
- ❖ همانا در این کار آیت و نشانه‌ای (از رحمت و قدرت الهی) برای اهل فکر پدیدار است.

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١﴾ يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢﴾

۳۹۵- افرادی که هوای نفس را معبود خود ساخته اند، نه می‌شنوند و نه تعقل می‌کنند!! (فرقان- آیات ۴۳ الی ۴۴)

- ❖ آیا دیدی حال آن کس را که (از غرور) هوای نفسش را خدای خود ساخته؟
- ❖ آیا تو حافظ و نگهبان او (از هلاکت) توانی شد؟
- ❖ یا پنداری که اکثر این کافران حرفی می‌شنوند یا فکر و تعقلی دارند؟
- ❖ اینان (در بی‌عقلی) بس مانند چهارپایانند بلکه (نادان تر و) گمراه‌ترند.

أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٣﴾ أَمْ تَحْسَبُ أَنْ أَكْثَرُهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾

۲۷- تقوی و پرهیزگاری

۳۹۶- قبل از مرگ وصیت کنید که به مقام پرهیزگاری نزدیک است

(بقره-آیات ۱۸۱ الی ۱۸۲)

دستور داده شد که چون مرگ یکی از شما فرا رسد:

- ❖ اگر دارای متاع دنیاست وصیت کند برای پدر و مادر و خویشان به چیزی شایسته عدل و به قدر متعارف. این کار سزاوار مقام پرهیزکاران است.
- ❖ پس هر گاه کسی بعد از شنیدن وصیت، آن را تغییر دهد و (بر خلاف وصیت رفتار کند) گناه این کار بر آن هاست که عمل به خلاف وصیت کنند، و خدا (به گفتار و کردار خلق) شنوا و داناست.
- ❖ و هر کس بیم دارد که از وصیت موصی (به وارث او) جفا و ستمی رفته باشد و به اصلاح میان آنان پردازد بر او گناهی نیست و محققاً خدا آمرزنده و مهربان است.

كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ إِن تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ ۖ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۱۸۱﴾ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۸۲﴾ فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۸۳﴾

۳۹۷- از خدا و رسولش اطاعت کنید و تقوی پیشه نمایید

(مائده-آیات ۹۲ الی ۹۳)

- ❖ و خدا و رسول خدا را اطاعت کنید.
 - ❖ و بترسید، که هر گاه روی (از طاعت خدا) بگردانید.
 - ❖ پس بدانید که بر رسول ما جز آن که به آشکار حکم خدا را ابلاغ کند تکلیفی نخواهد بود.
 - ❖ بر آنان که ایمان آوردند و نیکوکار شدند باکی نیست در آنچه از مأكولات خوردند.
 - ❖ هر گاه تقوا پیشه گرفته و ایمان آرند و کارهای نیک کنند.
 - ❖ باز پرهیزکار شوند و ایمان آورند.
 - ❖ باز پرهیزکار و نیکوکار شوند و خدا نیکوکاران را دوست می‌دارد.
- وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿۹۲﴾ لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿۹۳﴾

۳۹۸- ای فرزندان آدم! در برابر پیامبران چون تقوی داشته باشید هیچ ترس و اندوهی بر شما نخواهد بود (اعراف-آیات ۳۵ الی ۳۶)

- ❖ ای فرزندان آدم، چون پیغمبرانی از جنس شما بیایند و آیات مرا بر شما بخوانند، پس هر که تقوا پیشه کرد و به کار شایسته شتافت هیچ ترس و اندوهی بر آن‌ها نخواهد بود.

❖ و آنان که آیات ما را تکذیب کرده و از سرکشی و تکبر سر بر آن فرود نیاوردند آن‌ها اهل دوزخند و در آن جاوید (معذب) خواهند بود.

يَبْنِيْ اٰدَمَ اِمًّا يَّاتِيْنَكُمْ رُّسُلٌ مِّنْكُمْ يَقْصُوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيَاتِيْ فَمَنْ اَتَقٰى وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٢٦﴾

۳۹۹- جامعه ای که ایمان و تقوی داشته باشد درهای آسمان بسویش گشوده می شود (اعراف- آیات ۹۶ الی ۱۰۲)

❖ و چنانچه مردم شهر و دیارها همه ایمان آورده و پرهیزکار می شدند همانا ما درهای برکاتی از آسمان و زمین را بر روی آن‌ها می گشودیم.

❖ و لیکن (چون آیات و پیغمبران ما را) تکذیب کردند ما هم آنان را سخت به کیفر کردار زشتشان رسانیدیم.

❖ آیا اهل شهر و دیارها (که به نافرمانی خدا و اعمال نکوهیده مشغولند) از آن ایمنند که شبانگاه که در خوابند عذاب ما آن‌ها را فرا گیرد؟

❖ آیا اهل شهر و دیارها (که از یاد خدا و طاعت او غافلند) از آن ایمنند که به روز که سرگرم بازیچه دنیا هستند عذاب ما آنان را فرا رسد؟

❖ آیا از مکر خدا (یعنی آزمایش و مجازات خدا) غافل و ایمن گردیده اند؟ که از آن مکر و انتقام البته کسی غافل نشود مگر مردم زیانکار.

❖ آیا این مردمی را که بعد از اقوامی که همه مردند وارث زمین شدند (خدا) آگاه نفرموده که اگر ما بخواهیم به کیفر گناهانشان می رسانیم و بر دلهایشان مهر می نهیم که دیگر (به گوش دل چیزی) نشنوند؟

❖ این است شهرهایی که ما بر تو از اخبار اهلش بیان کردیم، همه را رسولان حق با ادله روشن آمدند اما بر آن نبودند که به آن چه پیش از آن تکذیب کرده بودند ایمان بیاورند.

❖ این چنین خدا دل‌های کافران را مهر می زند.

❖ و اکثر مردمان را در عهد استوار ندیدیم بلکه بیشترشان را عهدشکن و بزهکار یافتیم.

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرَىْ ءَامَنُوْا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنْ كَذَّبُوْا فَاَخَذْنٰهُمْ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٩٦﴾ اَفَاَمِنْ اَهْلِ الْقُرَىْ اَنْ يَّاتِيَهُمْ بَاْسُنَا بَيِّنًا وَهُمْ نَايِمُوْنَ ﴿٩٧﴾ اَوْ اَمِنْ اَهْلِ الْقُرَىْ اَنْ يَّاتِيَهُمْ بَاْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُوْنَ ﴿٩٨﴾ اَفَاَمِنْهُمْ مَّكْرٌ اَللّٰهُ لَا يَأْمُرُ بِالْمَكْرِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٩٩﴾ اَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِيْنَ يَرِثُوْنَ الْاَرْضَ مِنْۢ بَعْدِ اَهْلِهَا اَنْ لَّوْ نَشَاءُ

أَصَبَتْهُمْ بِذُنُوبِهِمْ^{٢٩} وَنَطَبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٣٠﴾ تِلْكَ الْقُرَى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا^{٣١} وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾ وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ^{٣٣} وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿٣٤﴾

۴۰۰- کسانی که ایمان آورند و تقوی داشته باشند خداوند به آنان فرقان (نور باطن) بخشد (انفال- آیات ۲۷ الی ۲۹)

ای کسانی که ایمان آورید!

- ❖ زنهار (در کار دین) با خدا و رسول و در امانت‌های خود با یکدیگر خیانت مکنید در صورتی که می‌دانید.
- ❖ و محققاً بدانید که شما را اموال و فرزندان، فتنه و ابتلائی بیش نیست.
- ❖ و در حقیقت اجر عظیم نزد خداست.
- ❖ ای اهل ایمان، اگر خداترس و پرهیزکار شوید خدا به شما فرقان بخشد. (یعنی دیده بصیرت دهد تا به نور باطن حق را از باطل فرق گذارید)
- ❖ و گناهان شما را بپوشاند.
- ❖ و شما را بیمارزد.
- ❖ که خدا دارای فضل و رحمت بزرگ است.

يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَتَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَأَعْلَمُوا أَنَّ مَا أَمْوَالَكُمْ وَأَوْلَادَكُمْ فَتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣٨﴾ يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ

تَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٣٩﴾

۴۰۱- سرپرستان مسجدالحرام نباید جز اهل تقوی باشند (انفال- آیه ۳۴)

- ❖ و آن‌ها چه کردند که خدا عذابشان نکند؟!
- ❖ در صورتی که راه مسجدالحرام را (به روی بندگان خدا) می‌بندند.
- ❖ و آن‌ها سرپرستان (شایسته تولیت) آن نیستند.
- ❖ سرپرستان آن به جز اهل تقوا نباشند.
- ❖ لیکن اکثر مردم آگاه نیستند.

وَمَا لَهُمْ إِلَّا يَعْذِبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ^{٤٠} إِنْ أَوْلِيَاءَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

۴۰۲- وقتی فرشتگان به پاکیزگی متقین را قبض روح کنند، گویند: وارد بهشت ابدی شوید (نحل-آیات ۳۰ الی ۳۲)

- ❖ و چون به اهل تقوا گفته شود که خدای شما چه آیاتی فرستاد؟ گویند: نیکو آیاتی فرستاد.
- ❖ آنان که نیکوکارند هم در حیات دنیا نیکو و خوشی بینند و هم دار آخرت (آن ها را) بهترین منزل است.
- ❖ و البته خانه اهل تقوا بسیار مجلل و نیکو خواهد بود.
- ❖ که باغ های بهشت عدن باشد که در زیر درختانش نهرا جاری است.
- ❖ متقیان در آن داخل شوند در حالی که هر چه بخواهند و میل کنند در آن جا بر ایشان حاضر است.
- ❖ باری این است اجر و جزایی که خدا به اهل تقوا عطا خواهد کرد.
- ❖ آنان که در حال پاکیزگی (از شرک) فرشتگان قبض روحشان کنند به آن ها گویند که شما به موجب اعمال نیکویی که در دنیا به جا آوردید اکنون به بهشت ابدی درآیید.

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ هُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ تَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

۴۰۳- پرهیزگاران به بهشت خدا و پیروزی بزرگ می رسند!!! (دخان-آیات ۵۱ الی ۵۷)

- (۱) همانا (آن روز سخت) آنان که متقی و خداترس بودند مقام امن و امان یابند.
- (۲) در باغها و کنار چشمه ها و نهرا بیارامند .
- (۳) لباس از سندس و استبرق (حریر نازک و ستر) پوشند.
- (۴) و رو به روی هم بر تخت ها تکیه زنند.
- (۵) همچنین است و با حوریان زیبا چشمشان جفت قرار داده ایم .
- (۶) در آن بهشت پر نعمت از هر نوع میوه ای بخواهند بر آنان حاضر و (از هر درد و رنج و زحمت) ایمن و آسوده اند.
- (۷) و جز آن مرگ اول (که از دنیا مردند) دیگر هیچ طعم مرگ را نمی چشند.
- (۸) و خدا آنها را از عذاب دوزخ محفوظ خواهد داشت .
- (۹) این به فضل و رحمت خدای توست.
- (۱۰) و همین به حقیقت سعادت و پیروزی بزرگ است .

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾ يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٥٣﴾ كَذَلِكَ وَرَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾ يَدْخُلُونَ فِيهَا بِكُلِّ فُكْهَةٍ ءَامِنِينَ ﴿٥٥﴾ لَا يَذُوقُونَ

فِيهَا الْمَوْتُ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ وَوَقَّهَهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾ فَضَلًّا مِّن رَّبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾

۴۰۴- گرامی ترین شما در نزد خداوند با تقواترین شماست (حجرات- آیه ۱۳)

- ❖ ای مردم، ما همه شما را نخست از مرد و زنی آفریدیم.
- ❖ و آن گاه شعبه‌های بسیار و فرق مختلف گردانیدیم تا یکدیگر را بشناسید.
- ❖ همانا بزرگوار و با افتخارترین شما نزد خدا با تقواترین شماست.
- ❖ همانا خدا کاملاً دانا و آگاه است.

يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ اللَّهِ أَتَقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

۴۰۵- ویژگی های پرهیزکارانی که وارد بهشت می شوند (ذاریات- آیات ۱۵ الی ۱۹)

- (۱) آن روز متقین همه در بهشت و بر لب چشمه های آب غنوده اند.
- (۲) همان نعمتها که خدایشان به آنها عطا کند فراگیرند.
- (۳) چرا که پیش از آن مردمی نیکوکار بودند.
- (۴) از شب اندکی را خواب می کردند.
- (۵) و سحرگاهان از درگاه خدا طلب آمرزش و مغفرت می کردند.
- (۶) و در اموالشان بر فقیر سائل و محروم حقی منظور می داشتند.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾ ءَاخِذِينَ مَّا ءَاتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَٰلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ آلِئِلٍ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْحَرُومِ ﴿١٩﴾

۴۰۶- کسی که تقوی داشته باشد خداوند راه خروج از مشکلات را به او می نمایاند (طلاق- آیات ۲ الی ۵)

- ❖ آن گاه که (نزدیک است) مدت عده را به پایان رسانند باز یا به نیکویی نگاهشان دارید یا به خوشرفتاری رهاشان کنید
- ❖ و نیز (بر طلاق آنها) دو مرد مسلمان عادل گواه بگیرید، و (شما شاهدان نیز) برای خدا شهادت را برپا کنید. بدین وعظ الهی آن کس که به خدا و روز قیامت ایمان آورد پند داده می شود.
- ❖ و هر کس خدا ترس و پرهیزکار شود خدا راه بیرون شدن (از عهده گناهان و بلا و حوادث سخت عالم) را بر او می گشاید و از جایی که گمان نبرد به او روزی عطا کند.

- ❖ و هر که بر خدا توکل کند خدا او را کفایت خواهد کرد که خدا امرش را نافذ و روان می‌سازد و بر هر چیز قدر و اندازه‌ای مقرر داشته است (و به هیچ تدبیری سر از تقدیرش نتوان پیچید).
- ❖ و از زنان شما آنان که از حیض (و فرزند، به ظاهر) نومیدند اگر باز شک (در تحقق سنّ یأسشان) دارید عده (طلاق) آنان سه ماه است و نیز زنانی که حیض ندیده (لیکن در سنّ حیض باشند آنها هم سه ماه عده نگه دارند).
- ❖ و زنان حامله مدت عده‌شان تا وقت زاییدن است.
- ❖ و هر که متقی و خداترس باشد خدا (مشکلات) کار او را آسان می‌گرداند .
- ❖ این احکام فرمان خداست که به شما نازل کرد.
- ❖ و هر که از خدا بترسد خدا گناهانش بپوشد و او را پاداش بزرگ (بهشت ابد) عطا کند .

فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَن كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ تَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢٠﴾ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ﴿٢١﴾ إِنَّ اللَّهَ بَلِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٢٢﴾ وَالَّتِي يَيسَّرْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِّنْ نِّسَائِكُمُ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّتِي لَمْ تَحْضَنْ وَأُولَتْ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ تَجْعَلْ لَهُ مِّنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٢٣﴾ ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٢٤﴾

(مرسلات- آیات ۴۱ الی ۴۴)

۴۰۷- عاقبت متقین و سرانجام محسنین پاداش الهی است

- ❖ بندگان با تقوا و پرهیزگار در سایه درختان بهشت و طرف نهرهای جاری متنعمند.
- ❖ و از هر نوع میوه مایل باشند فراوان فراهم است بخورید و بیاشامید.
- ❖ که شما را گوارا باد به پاداش اعمال نیکی که در دنیا به جای می‌آوردید.
- ❖ ما البته نیکوکاران عالم را چنین پاداش می‌دهیم .

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّلٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٥﴾ وَفَوْكَهٖ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٦﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٨﴾

۲۸- تَمَسْخُرُ و سَبَكُ شَمَرْدَن اهل ایمان

(توبه- آیات ۶۵ الی ۶۶)

۴۰۸- منافقین چون بعد از ایمان کفر ورزیدند، مسلمانان را به تمسخر و سخریه می‌گیرند

- ❖ و اگر از آنها بپرسی. (که چرا سخریه و استهزا می‌کنید؟)

- ❖ پاسخ دهند که ما به مزاح و مطایبه سخن می‌رانیم.
- ❖ بگو: آیا با خدا و آیات و رسول او تمسخر می‌کردید؟!
- ❖ عذر نیاورید، که شما بعد از ایمان کافر شدید.
- ❖ اگر از برخی (نادانان و ساده‌لوحان) شما درگیریم گروهی (فتنه‌گر) را نیز عذاب خواهیم کرد که مردمی بسیار زشتکار بوده‌اند.

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَءَايَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ طَائِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعَذِّبُ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿١٦﴾

۴۰۸- نوح (ع) در حضور و نظارت حق کشتی نجات می‌سازد و قوم به تمسخر او می‌پردازند!! (هود-آیات ۳۸ الی ۳۹)

- ❖ و به ساختن کشتی در حضور و مشاهده ما و به دستور ما مشغول شو.
- ❖ و درباره ستمکاران که البته باید غرق شوند دیگر با من سخن مگوی.
- ❖ و نوح به ساختن کشتی پرداخت.
- ❖ و هر گاه گروهی از قومش بر او می‌گذشتند وی را مسخره و استهزا می‌کردند.
- ❖ و نوح در جواب آن‌ها می‌گفت: اگر (امروز) شما ما را مسخره می‌کنید ما هم (روزی) شما را مسخره کنیم همان‌گونه که شما مسخره می‌کنید.
- ❖ و به زودی معلوم شما شود که کدام یک به عذاب ذلت و خواری گرفتار و عذاب دائم خدا را مستوجب خواهد شد. (نوح به ساختن کشتی و قوم به تمسخر پرداختند)

وَيَصْنَعُ الْفُلَّكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأٌ مِّن قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قُلْ إِن تَسْخَرُونَا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٢٨﴾ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَن يَأْتِيهِ عَذَابٌ تُخْزِيهِ وَحُلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٢٩﴾

۴۱۰- اقوامی که رسالت انبیاء را رد کردند و به تمسخر آنان پرداختند هلاک گردیدند (یس-آیات ۲۹ الی ۳۲)

- ❖ نبود عقوبتشان جز یک صیحه‌ی عذاب آسمانی که به ناگاه همه هلاک شدند.
- ❖ وای بر حال این بندگان (گمراه لجوج) که هیچ رسولی برای هدایت آن‌ها نیامد جز آن‌که او را به تمسخر و استهزا گرفتند.
- ❖ آیا ندیدند چه بسیار طوایفی را پیش از این‌ها هلاک کردیم که دیگر ابداً به (دیار) اینان باز نگردند؟
- ❖ و هیچ کس (از گذشته و آینده در عالم) نیست جز آن‌که همه نزد ما حاضر آورده می‌شوند.

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَمِدُونَ ﴿٢١﴾ يَحْسِرَةُ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢٢﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٣﴾ وَإِنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٢٤﴾

۴۱۱- دیدگاه ها و نظرات استهزاء کنندگان (و منکران) دعوت انبیاء در باره آیات قرآن و معاد !! (صافات- آیات ۱۱ الی ۳۹)

۴) منکران قرآن در مشاهده آیات و معجزات به فسوس و مسخره می پردازند

- ❖ که آیا خلقت آنها سخت تر است.
- ❖ یا موجودات (با عظمت) دیگر که ما خلق کرده ایم؟
- ❖ و ما اینان را در اول از گل چسبنده بیافریدیم.
- ❖ بلکه تو (از انکار منکران) تعجب کردی.
- ❖ و آنها هم به تمسخر پرداختند.
- ❖ و هر گاه به آنها پند و اندرز دهند هیچ متذکر نمی شوند.
- ❖ و چون آیت و معجزی مشاهده کنند باز هم به فسوس و مسخره پردازند.
- ❖ و گویند: این خود پیداست که سحری بیش نیست.

۵) (کافران با تعجب و انکار، زنده شدن دوباره انسان در قیامت را رد می کنند !!)

- ❖ آیا چون ما مردیم و خاک و استخوان پوسیده شدیم باز زنده و برانگیخته می شویم؟
- ❖ یا پدران گذشته ما زنده می شوند؟!
- ❖ بگو: آری شما (و هم پدرانتان) خوار و ذلیل به محشر مبعوث خواهید شد.
- ❖ تنها به یک صیحه ای (اسرافیل) است که ناگاه همه (زنده شده و از قبرها برخیزند و عرصه ی قیامت را) بنگرند. و گویند: ای وای بر ما، این است روز جزای اعمال.
- ❖ این است روز حکم (بر نیک و بد) که شما تکذیب آن می کردید.
- ❖ (و خطاب شود که) اینک ستمکاران را حاضر کنید با همسران (یا پیروان) و آنچه معبود ایشان بود، که به جز خدا می پرستیدند، و همه را به راه دوزخ راه نمایید.
- ❖ و (در موقف حساب) نگاهشان دارید که در کارشان سخت مسئولند.
- ❖ (به آنان خطاب شود که) چرا شما (در دفع عذاب) به یکدیگر نصرت نمی کنید؟
- ❖ بلکه در این روز آنها همه سخت تسلیم و ذلیلند.

۶) (منکران و کافران در روز قیامت یکدیگر را متهم می کنند):

- ❖ و در آن هنگامه برخی از آنان به بعضی دیگر رو نموده (یعنی مرءوسین با رؤسا) سؤال و جواب کنند.
- ❖ گویند: شما بودید که از سمت راست (و چپ برای فریب) ما می آمدید.
- ❖ آنها جواب دهند (که به ما مربوط نیست) بلکه شما خود ایمان نیاوردید.
- ❖ و ما بر شما تسلط و حجتی نداشتیم بلکه شما خودتان طاغی و سرکش مردمی بودید.

- ❖ پس امروز بر همه‌ی ما وعده‌ی (انتقام) خدایمان حتمی است.
- ❖ و البته عذاب را خواهیم چشید.
- ❖ و ما شما را بدین سبب گمراه کردیم که خود گمراه بودیم.
- ❖ و در آن روز آن‌ها همه در عذاب مشترکند.
- ❖ ما چنین از بدکاران انتقام می‌کشیم.
- ❖ آن‌ها بودند که چون لا اله الا الله (کلمه توحید) به ایشان گفته می‌شد (از قبول آن) سرکشی می‌کردند.
- ❖ و می‌گفتند: آیا ما به خاطر شاعر دیوانه‌ای دست از خدایان خود برداریم؟!
- ❖ (چنین نیست که آن‌ها پنداشتند) بلکه (محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله پیغمبر بزرگی است که برای تعلیم و هدایت خلق عالم) با برهان روشن حق آمد و (حجت و معجزاتش) صدق پیغمبران پیشین را نیز اثبات کرد.
- ❖ شما (که او را تکذیب کردید امروز) عذاب سخت و دردناک خواهید چشید.
- ❖ و جز به کردارتان مجازات نمی‌شوید.

فَاسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنِ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّن طِينٍ لَّازِبٍ ﴿١١﴾ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا دُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ﴿١٤﴾ وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾ أَعِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَعِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿١٦﴾ أَوَءَابَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿١٧﴾ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ﴿١٨﴾ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا يَبْوَلْنَا هَذَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿٢٠﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَكْذِبُونَ ﴿٢١﴾ أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾ مِّن دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿٢٣﴾ وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ﴿٢٤﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ ﴿٢٥﴾ بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾ قَالُوا إِنَّا كُنْكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٨﴾ قَالُوا بَلْ لَّمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِّن سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَافِينَ ﴿٣٠﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَائِقُونَ ﴿٣١﴾ فَأَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ ﴿٣٢﴾ فَأَنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٥﴾ وَيَقُولُونَ إِنَّا لَتَارِكُوا إِلَهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ ﴿٢٦﴾ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٧﴾ إِنَّكُمْ لَذَائِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَجْزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾

۲۹- توبه و بازگشت از خطاء و گناه

۴۱۲- کسانی که با ادله روشن نبوت، باز کافر شدند توبه آنان پذیرفته نمی شود (آل عمران - آیات ۸۶ الی ۹۰)

- ❖ چگونه خداوند گروهی را که بعد از ایمان به خدا و گواهی دادن به راستی رسول او و بعد از ادله‌ی روشن باز کافر شدند، به راه راست هدایت کند؟
- ❖ و خدا هرگز گروه ستمکاران را رهبری نخواهد کرد.
- ❖ کیفر آن گروه کافر این است که خدا و فرشتگان و همه مردمان بر آنان لعنت کنند.
- ❖ جاوید در جایگاه لعنت (که جهنم است) بمانند و بر آن‌ها عذاب خدا تخفیف نیابد.
- ❖ و هرگز نظر رحمت به آن‌ها نکنند.
- ❖ مگر آن‌هایی که بعد از عصیان و بدکاری توبه کنند و (هر بدی که کرده‌اند) اصلاح نمایند، که البته خدا بر آن‌ها آمرزنده و مهربان است.
- ❖ همانا آنان که بعد از ایمان کافر شدند و بر کفر خود افزودند، هرگز توبه آن‌ها پذیرفته نشود، و همانا گمراهان هم آنان خواهند بود.

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٦﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا تُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٨٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩٠﴾

۴۱۳- خداوند توبه کسانی را می پذیرد که از روی نادانی عمل ناشایست انجام دهند (نساء- آیات ۱۷ الی ۱۸)

- ❖ محققاً خدا توبه‌ی آن‌هایی را می‌پذیرد که عمل ناشایسته را از روی نادانی مرتکب شوند و پس از آن به زودی توبه کنند، البته خدا آن‌ها را می‌بخشد و خدا (به مصالح خلق) دانا و آگاه است.
- ❖ و کسانی که (تمام عمر) به اعمال زشت اشتغال ورزند تا آن گاه که یکیشان مشاهده مرگ کند در آن ساعت پشیمان شود و گوید: اکنون توبه کردم، توبه چنین کسی پذیرفته نخواهد شد.
- ❖ و آنان که به حال کفر بمیرند (توبه آن‌ها نیز قبول نشود)، بر اینان عذابی دردناک مهیا ساختیم.

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ۖ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْكُفْرَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ ۖ أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾

۴۱۴- اگر کسی به خود گناه و ستمی روا دارد، توبه کند، خدایش می آمرزد (آل عمران- آیات ۱۱۰ الی ۱۱۲)

❖ و هر که عمل زشتی از او سرزند یا به خویشتن ستم کند سپس از خدا طلب آمرزش و عفو نماید خدا را بخشنده و مهربان خواهد یافت.

❖ هر که گناهی کند به خود زیان رسانده، و خدا دانا و کارش از روی حکمت است.

❖ و هر کس خطا یا گناهی از او سر زند و تهمت به بی گناهی بندد مرتکب بهتان و گناه بزرگ و آشکاری شده است.

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٩﴾ وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٢٠﴾ وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٢١﴾

۴۱۵- تا زمانی که تو در میان آنانی و توبه و استغفار می کنی عذاب نمی شوند!! (انفال- آیات ۳۲ الی ۳۳)

❖ و آن گاه که گفتند: خدایا اگر این قرآن به راستی بر حق و از جانب توست پس یا بر سرمان سنگ‌هایی از آسمان ببار یا ما را به عذابی دردناک گرفتار ساز!

❖ ولی خدا تا تو (پیغمبر رحمت) در میان آن‌ها هستی آنان را عذاب نخواهد کرد.

❖ و نیز مادامی که به درگاه خدا توبه و استغفار کنند باز خدا آن‌ها را عذاب نکند.

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنَّا كَانَتْ هَذِهِ آيَةُ الْحَقِّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابًا مِنَ السَّمَاءِ أَوْ آتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٢﴾ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ ۚ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٢٣﴾

۴۱۶- (ای رسول ما!) اگر هفتاد بار برای منافقین طلب توبه نمائی باز خدا آنها را نخواهد آمرزد!! (توبه- آیه ۸۰)

❖ (ای پیغمبر) تو بر آن مردم منافق خواهی طلب مغفرت بکن یا نکن، اگر هفتاد مرتبه هم بر آن‌ها (از خدا) آمرزش طلبی خدا هرگز آنان را نخواهد بخشید.

❖ زیرا آن‌ها (از راه فسق و سرکشی) به خدا و رسول او کافر شدند.

❖ و خدا فاسقان را هرگز هدایت نخواهد کرد.

أَسْتَغْفِرُ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨﴾

۴۱۷- از خداوند طلب مغفرت و توبه کنید در غیر این صورت عذاب قیامت بر شما سخت خواهد بود (هود-آیه ۳)

❖ و (تا به شما بگویم که از گناهانتان) آمرزش از خدا طلبید و به درگاه او توبه و انابه کنید.

❖ تا شما را تا اجل معین و هنگام مرگ لذت و بهره نیکو بخشید.

❖ و در حق هر مستحق رحمتی تفضل فرماید.

❖ و اگر روی بگردانید سخت از عذاب روز بزرگ قیامت بر شما می‌ترسم.

وَأَنْ أَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾

۳۰- تورات ، کتابی که موسی (ع) در الواح وحی در کوه طور دریافت نمود

۴۱۸- قرآن ، تورات و انجیل برای هدایت انسان ها آمده اند (آل عمران-آیات ۳ الی ۴)

❖ آن خدایی که قرآن را به راستی بر تو فرستاد.

❖ که تصدیق کننده کتب آسمانی قبل از خود است .

❖ و (پیش از قرآن) تورات و انجیل را فرستاد، برای هدایت مردم.

❖ و نیز کتاب جداکننده میان حق و باطل (یعنی قرآن) را فرستاد.

❖ همانا آنان که به آیات خدا کافر شدند بر آن‌ها عذاب سختی است.

❖ و خدا مقتدر و کیفرکننده ستمکاران است.

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٣﴾ مِنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَايَةِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿٤﴾

۴۱۹- پیامبران بنی اسرائیل به تورات حکم کنند چون حقیقت تورات در نزد ربانیون و احبار این قوم است (مائده-آیه ۴۴)

ما تورات را فرستادیم:

❖ که در آن هدایت و روشنایی است.

❖ و پیغمبرانی که تسلیم امر خدا هستند بدان کتاب بر یهودان حکم کنند.

❖ و نیز خداشناسان(ربانیون) و علمایی(احبار) که مأمور نگهداری (احکام) کتاب خدا هستند و بر (صدق) آن گواهی دادند.

❖ پس هرگز (در اجرای احکام) از کسی نترسید و از (انتقام) من بترسید.

❖ و آیات مرا به بهای اندک معامله نکنید.

❖ که هر کس به خلاف آن چه خدا فرستاده حکم کند چنین کس از کافران خواهد بود.

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ تَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ
وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَآخِشَوْا وَلَا
تَشْتَرُوا بِعَآيَتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٤﴾

۴۲۰- در تورات احکام قصاص حکم شده بود که خلاف آن ستمکاری محسوب می شد (مائده-آیه ۴۵)

و در تورات بر بنی اسرائیل حکم کردیم :

(۱) که نفس را در مقابل نفس قصاص کنید.

(۲) و چشم را مقابل چشم.

(۳) و بینی را به بینی.

(۴) و گوش را به گوش.

(۵) و دندان را به دندان.

(۶) و هر زخمی را قصاص خواهد بود.

(۷) پس هر گاه کسی حق قصاص را ببخشد (نیکی کرده و) کفاره (گناه) او خواهد شد.

(۸) و هر کس به خلاف آن چه خدا فرستاده حکم کند چنین کس از ستمکاران خواهد بود.

وَكُتِبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ
بِالْإِذْنِ وَاللِّسْنَ بِاللِّسَنِ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا
أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٥﴾

۴۲۱- عیسی (ع) با تورات و نیز با انجیلی که بر او فرستادیم به هدایت قوم یهود پرداخت (مائده-آیه ۴۶)

❖ و از پی آن رسولان باز عیسی پسر مریم را فرستادیم.

❖ که تصدیق به درستی توراتی که پیش او بود داشت.

❖ و انجیل را نیز به او دادیم که در آن هدایت و روشنی (دلها) است، و تصدیق به درستی تورات که پیش از او بود دارد و راهنمایی خلق و اندرز برای پرهیزکاران عالم است.

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ۚ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾

۴۲۲- شما یهودیان بیشتر حقایق آیات تورات را پنهان می دارید! (انعام-آیه ۹۱)

- ❖ و آن‌ها خدا را آن گونه که باید، نشناختند که گفتند: خدا بر هیچ کس از بشر کتابی نفرستاده.
- ❖ بگو: کتاب توراتی را که موسی آورد و در آن نور (علم) و هدایت خلق بود چه کسی بر او فرستاد که شما آیات آن را در اوراق نگاشته، بعضی را آشکار می‌نمایید و بسیاری را پنهان می‌دارید.
- ❖ و آن چه را شما و پدران‌تان نمی‌دانستید به شما آموختند؟
- ❖ بگو: خداست (که رسول و کتاب فرستد).
- ❖ سپس آن‌ها را بگذار تا به بازیچه خود فرو روند.

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ ۚ قُلْ مَنْ أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ ۚ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا ۚ وَعِلِّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٤٧﴾

۳۱- جن، موجودی که دیده نمی شود ولی در آنها مسلمان و ستمکار هم هست

۴۲۳- بعضی از جنیان مسلمان و بعضی دیگر کافر و ستمگرند (جن-آیات ۱۱۴ الی ۱۵)

- ❖ و از ما جنیان هم بعضی مسلمان و بی‌آزار و برخی کافر و ستمکارند.
 - ❖ و آنان که اسلام آوردند راستی به راه رشد و صواب شتافتند.
 - ❖ و اما ستمکاران ما هیزم بر آتش جهنم گردیدند.
- وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ ۚ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ﴿١٤﴾ وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾

۳۲- جهاد فی سبیل الله

۴۲۴- این عهد تورات، انجیل و قرآن است که مؤمنین در جهاد چه گشته شوند یا بکشند در بهشتند (توبه-آیه ۱۱۱)

- ❖ همانا خدا جان و مال اهل ایمان را به بهای بهشت خریداری کرده.

- ❖ آن‌ها در راه خدا جهاد می‌کنند پس (دشمنان دین را) به قتل می‌رسانند و (یا خود) کشته می‌شوند.
- ❖ این وعده قطعی است بر خدا.
- ❖ و عهدی است که در تورات و انجیل و قرآن یاد فرموده.
- ❖ و از خدا باوفا تر به عهد کیست؟
- ❖ پس از این معامله‌ای که کردید بسی شاد باشید که این به حقیقت سعادت و فیروزی بزرگ است.

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقَاتَلُونَ ۖ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقٌّ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ ۚ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ ۚ فَاسْتَبَشِّرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ۚ وَذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢٣﴾

۴۲۵- در جهاد با کافرانی که به شما نزدیک ترند جهاد کنید (توبه-آیه ۱۲۳)

- ❖ ای اهل ایمان، با کافران از آنان که با شما نزدیک‌ترند شروع به جهاد کنید.
- ❖ و باید کفار در شما درشتی و نیرومندی و قوت و پایداری حس کنند.
- ❖ و بدانید که خدا همیشه با پرهیزکاران است.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٤﴾

۴۲۶- یک به یک یا دو به دو، تنها برای خدا قیام کنید (سبا-آیه ۴۶)

- ❖ بگو که من به یک سخن شما را پند می‌دهم و آن سخن این است که شما خالص برای خدا دو نفر دو نفر با هم یا هر یک تنها قیام کنید.

قُلْ إِنَّمَا أَعْظِيكُمْ بَوَاحِدَةٍ ۖ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ خِزْفَةٍ ۚ ثُمَّ تَتَفَكَّرُونَ ﴿١٢٥﴾

۳۳- جهان، آسمان و زمین-عالم هستی

۴۲۷- در خلقت آسمان و زمین نشانه‌ها و شگفتی‌هایی برای خردمندان وجود دارد (بقره-آیه ۱۶۴)

- ❖ محققاً در خلقت آسمان‌ها و زمین.
- ❖ و رفت و آمد شب و روز.
- ❖ و کشتی‌ها که بر روی آب برای انتفاع خلق در حرکت است.
- ❖ و بارانی که خدا از بالا فرو فرستاد تا به آن آب، زمین را بعد از مردن زنده کرد و سبز و خرم گردانید.
- ❖ و در پراکندن انواع حیوانات در زمین.
- ❖ و گردانیدن بادها (به هر طرف).

- ❖ و در خلقت ابر که میان زمین و آسمان مسخر است.
- ❖ در همه این امور ادله‌ای واضح برای عاقلان است.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾

۴۲۸- چیزی در آسمان و زمین بر خدا پوشیده نیست (آل عمران-آیه ۵)

- ❖ همانا چیزی در آسمان و زمین از خدا پنهان نیست.

إِنَّ اللَّهَ لَا تَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿١٦٥﴾

۴۲۹- خردمندانی که به یاد خداوند و تفکر می کنند جهان را باطل نمی دانند (آل عمران-آیات ۱۹۰ الی ۱۹۱)

(دلایل روشن برای خردمندان):

- ❖ محققا در خلقت آسمان ها و زمین.
- ❖ و رفت و آمد شب و روز.
- ❖ دلائل روشنی است برای خردمندان عالم.
- ❖ آن ها که در هر حالت، ایستاده و نشسته و خفته خدا را یاد کنند .
- ❖ و دائم در خلقت آسمان و زمین بیندیشند .
- ❖ و گویند: پروردگارا، تو این دستگاه با عظمت را بیهوده نیافریده‌ای.
- ❖ پاک و منزهی، ما را به لطف خود از عذاب دوزخ نگاهدار.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

۴۳۰- ماه و خورشید و شب و روز به حق آفریده شده اند (یونس-آیات ۵ الی ۶)

- ❖ اوست خدایی که آفتاب را رخشان و ماه را تابان فرمود.
- ❖ و سیر ماه را در منازلی معین کرد تا بدین واسطه شماره سنوات و حساب ایام را بداند.
- ❖ این ها را خدا جز به حق نیافریده.
- ❖ خدا آیات خود را برای اهل علم و معرفت مفصل بیان می کند.
- ❖ به حقیقت در رفت و آمد شب و روز و در هر چیزی که خدا در آسمان ها و زمین خلق فرموده برای اهل خرد و تقوا علامت و نشانه ها (ی قدرت خدا) پدیدار است.

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ ۚ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ إِنَّ فِي آخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

۴۳۱- آسمان ها و زمین به حق (و برای مقصود بزرگی) آفریده شده اند (ابراهیم- آیات ۱۹ الی ۲۰)

- ❖ (ای بشر) آیا ندانستی که خدا آسمان ها و زمین را به حق و برای مقصود بزرگی آفریده.
- ❖ و اگر بخواهد شما (جنس بشر) همه را در زمین نابود می سازد.
- ❖ و خلقی دیگر از نو می آفریند؟
- ❖ و این کار اصلاً بر خدا دشوار نیست.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ إِنَّ يَشَاءُ يَذْهَبَكُمْ وَيَأْتِي بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٧﴾ وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٨﴾

۴۳۲- در آستانه قیامت، روزی که زمین و آسمان غیر از این زمین و آسمان می شود!! (ابراهیم- آیه ۴۸)

- ❖ روزی که زمین (به امر خدا) به غیر این زمین مبدل شود.
- ❖ و هم آسمان ها دگرگون شوند.
- ❖ و تمام خلق در پیشگاه (حکم) خدای یکتای قادر قاهر حاضر شوند.

يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ ۖ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٩﴾

۴۳۳- ما در آسمان کاخ های بلند برافراشتیم که شیطان بدان دسترسی ندارد (حجر- آیات ۱۶ الی ۱۸)

- ❖ و همانا ما در آسمان کاخ های بلند برافراشتیم.
- ❖ و بر چشم بینایان عالم آن کاخ ها را به زیب و زیور بیاراستیم.
- ❖ و آن را از (دستبرد) هر شیطان مردودی محفوظ داشتیم.
- ❖ لیکن هر شیطانی برای سرقت سمع (یعنی برای دزدیدن و دریافتن سخن فرشتگان عالم بالا) به آسمان نزدیک شود تیر شهاب و شعله آسمانی او را تعقیب کند.

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّظِيرِينَ ﴿١٠﴾ وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿١١﴾ إِلَّا مَنْ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ ۖ شَهَابٌ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾

۴۳۴- خداوند عناصر طبیعت را برای بهره برداری در اختیار انسان قرار داد (نحل- آیات ۱۲ الی ۱۹)

- (۱) و هم شب و روز و خورشید و ماه را برای زندگانی شما در گردون مسخر ساخت.
- (۲) و ستارگان آسمان هم به فرمان او مسخرند.
- (۳) همانا در این کار آیت ها و نشانه هایی (از قدرت خدا) برای اهل خرد پدیدار است.

- ۴) و نیز آنچه در زمین برای شما آفرید.
- ۵) و به انواع گوناگون و اشکال رنگارنگ در آورد. (همه را مسخر شما کرد)
- ۶) همانا در این کار هم آیت و نشانه‌ای (از الهیت) بر مردم هشیار پدیدار است.
- ۷) و هم او خدایی است که دریا را برای شما مسخر کرد تا از گوشت تر و تازه (ماهیان حلال) آن تغذیه کنید و از زیورهای آن (مانند درّ و مرجان) استخراج کرده و تن را بیارایید.
- ۸) و کشتی‌ها را در آن روان بینی که سینه آب را می‌شکافند. (تا به تجارت و سفر رفته)
- ۹) و تا از فضل خدا روزی طلبید.
- ۱۰) و باشد که شکر خدا به جای آرید.
- ۱۱) و نیز کوه‌های بزرگ را در زمین بنهاد تا زمین شما را به لرزه و اضطراب نیفکند.
- ۱۲) و نه‌رها جاری کرد.
- ۱۳) و راه‌ها پدیدار ساخت تا مگر هدایت شوید.
- ۱۴) و نشانه‌هایی (در زمین مانند کوه‌ها و دریاها و رودها و جنگل‌ها مقرر داشت) و آنان به ستارگان (در شب‌ها) هدایت یابند.

وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِ رَبِّ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾ وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَنُهُ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاحِرَ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾ وَالْقَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوْسًا أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَرَ سُبُلًا ۚ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَّمَتِ الْجِبَالُ بِاللَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

(کف-آیه ۵۱)

۴۳۵- در خلقت آسمان و زمین کسی همکار خداوند نبوده و نیست

- ❖ من در وقت آفرینش آسمان‌ها و زمین و یا خلقت خود این مردم، آن‌ها را حاضر و گواه نساختم.
- ❖ (و کمک از کسی نخواستم) و هرگز گمراه کنندگان را به مددکاری نگرفتم.

مَا أَشْهَدُهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا ﴿٥١﴾

(انبیاء-آیات ۱۶ الی ۱۸)

۴۳۶- ای انسان ها! جهان بازیچه و بیهوده خلق نشده است و همواره حق بر باطل غلبه دارد!!

- ❖ و ما آسمان و زمین و آنچه را که بین زمین و آسمان است به بازیچه نیافریدیم.
- ❖ اگر می‌خواستیم جهان را به بازی گرفته و کاری بیهوده انجام دهیم می‌کردیم.

❖ بلکه ما همیشه حق را بر باطل غالب و فیروز می‌گردانیم تا باطل را محو و نابود سازد و باطل بی‌درنگ نابود می‌شود.

❖ و وای بر شما که خدا را به وصف کار باطل و بازیچه متّصف می‌گردانید.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِعَيْنٍ ﴿١٦﴾ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ هَوَاً لَا تَخَذُنْهُ مِنْ لَدُنَّا إِنَّ كُنَّا فَعَلِينَ ﴿١٧﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمْ آلَؤِيلٌ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

۴۳۷- نظام خلقت (آسمان و زمین) چگونه تحول یافت؟ (انبیاء- آیات ۳۰ الی ۳۳)

- (۱) آیا کافران ندیدند که آسمان‌ها و زمین بسته بود ما آن‌ها را بشکافتیم.
 - (۲) و از آب هر چیز زنده‌ای را آفریدیم؟ پس چرا باز (مردم طبیعت و ماده‌پرست) به خدا ایمان نمی‌آورند؟
 - (۳) و در روی زمین کوه‌های استوار قرار دادیم تا خلق را از اضطراب زمین حفظ کند.
 - (۴) و نیز راه‌ها در کوه.
 - (۵) و جاده‌های پهناور در زمین برای هدایت و راهیابی مردم مقرر فرمودیم.
 - (۶) و آسمان را سقفی محفوظ و طاقی محکم آفریدیم. و این کافران از مشاهده‌ی آیات آن اعراض می‌کنند.
 - (۷) و اوست خدایی که شب و روز و خورشید و ماه را بیافرید که هر یک در مدار معینی سیر می‌کنند.
- أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٢١﴾ وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا ۖ وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٢٢﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٢٣﴾

۴۳۸- ای بشر! سلطه و اداره آسمان و زمین بر خدا آسان است (حج- آیه ۷۰)

- ❖ آیا ندانستی که خدا از آن‌چه در آسمان و زمین است آگاه است؟
- ❖ و این (جهان و همه حوادث آن) در کتابی (کتاب علم خدا) محفوظ و مسطور است.
- ❖ و این (حفظ و نگهبانی) بر خدا کاری بسیار سهل است.

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۖ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾

۴۳۹- خداوند آسمان ها و زمین را در شش روز آفرید و با قدرت بر آنها حکومت می کند (سجده - آیات ۴ الی ۶)

- ❖ خدا آن کسی است که آسمان ها و زمین و هر چه در بین آنهاست همه را در مقدار شش روز بیافرید.
- ❖ آن گاه بر عرش (فرمانروایی) قرار گرفت.
- ❖ شما را غیر او هیچ (در عالم) یار و یاور و شفیع و مددکاری نیست، آیا تذکر نمی یابید؟
- ❖ اوست که امر عالم را (به نظام احسن و اکمل) از آسمان تا زمین تدبیر می کند.
- ❖ سپس در روزی که مقدارش به حساب شما بندگان هزار سال است باز (حقایق و ارواح) به سوی او بالا می رود.
- ❖ این است همان خدایی که بر غیب و شهود عالم دانا.
- ❖ و (بر جهانیان) مقتدر و مهربان است.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ مَا لَكُم مِّنْ دُونِهِ مَن وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ ۚ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٤﴾ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٥﴾ ذَٰلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦﴾

۴۴۰- خداوند مانع از همپاشی آسمان ها و زمین است (فاطر - آیه ۴۱)

- ❖ محققاً خدا آسمان ها و زمین را از این که از جای خود بلغزند نگاه می دارد.
- ❖ و اگر رو به لغزش و انحراف از مسیر خود نهند گذشته از او هیچ کس آن ها را محفوظ نتواند داشت.
- ❖ (و بدانید) که خدا (بر کفر و گناه خلق) بسیار بردبار و آمرزنده است.

إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِ ۚ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤١﴾

۴۴۱- آسمان دنیای ما (نزدیک زمین) با درخشندگی ستارگان زینت یافته است (صافات - آیات ۶ الی ۱۰)

- ❖ ما نزدیکترین آسمان را به زیور انجم (ستارگان) بیاراستیم.
- ❖ و (به شهاب آن انجم) از تسلط هر شیطان سرکش گمراه محفوظ داشتیم.
- ❖ تا شیاطین هیچ از وحی و سخنان فرشتگان عالم بالا نشنوند.
- ❖ و از هر طرف به قهر رانده شوند.
- ❖ هم به قهر برانندشان.
- ❖ و هم به عذاب دائم (قیامت) گرفتار شوند.
- ❖ جز آن که کسی (از شیاطین چون خواهد از عالم بالا) خبری بر باید هم او را تیر شهاب فروزان تعقیب کند.

إِنَّا زَيْنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ ﴿٦﴾ وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ ﴿٧﴾ لَا يَسْمَعُونَ إِلَى آلَمِلٍ إِلَّا عَلَىٰ وَيُقَدِّفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿٨﴾ دُحُورًا ۖ وَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٩﴾ إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾

۴۴۲- آسمان و زمین در مداری مشخص در حرکت هستند

(زمر-آیه ۵)

- ❖ آسمان‌ها و زمین را به حق و راستی (و برای حکمت و غرض ثابتی) ایجاد کرد.
- ❖ شب را بر روز.
- ❖ و روز را بر شب بیوشاند.
- ❖ و خورشید و ماه را مسخر کرده.
- ❖ هر یک (بر مدار خود) به وقت معین گردش می‌کنند.
- ❖ آگاه باشید که او خدای مقتدر مطلق و بسیار آمرزنده است.

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ ۖ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿١١﴾

۴۴۳- کلیدهای آسمان‌ها و زمین در دست خداوند است

(شوری-آیات ۱۲ و ۱۳)

- ❖ کلید (گنج نعمتهای) آسمانها و زمین او راست.
- ❖ هر که را خواهد رزق وسیع دهد.
- ❖ و هر که را خواهد تنگ روزی کند.
- ❖ که او به هر چیز آگاه است.
- ❖ و اگر خدا روزی بندگان را وسیع و فراوان کند در روی زمین ظلم و طغیان بسیار کنند لیکن به اندازه‌ای که بخواهد (و صلاح داند) نازل می‌گرداند، که خدا به احوال بندگان آگاه و بیناست .

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾ وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَٰكِنْ يُنْزِلُ بِقَدَرِ مَا يَشَاءُ ۚ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿١٣﴾

۴۴۴- خداوند زمین را مورد بهره برداری انسان قرار داده است

(زخرف-آیات ۱۰ الی ۱۴)

- ❖ همان خدایی که زمین را مهد آسایش شما بندگان قرار داد و در آن راهها بر (تحصیل امر معاش و معاد) شما پدید آورد تا مگر هدایت یابید.
- ❖ و آن خدایی که از (باران) آسمان آبی به قدر و اندازه نازل کرد و به آن صحرا و دیار مرده خشک را زنده گردانیدیم.
- ❖ همین گونه شما هم (از قبرها) بیرون آورده می‌شوید.

- ❖ و آن خدایی که همه موجودات عالم را جفت آفرید.
- ❖ و برای سواری شما بندگان کشتیها و چهار پایان را (در آب و خاک) مقرر فرمود . تا چون با کمال تسلط بر پشت آنها نشستید متذکر نعمت خدایتان شوید.
- ❖ و گویند : پاک و منزّه خدایی که این (انواع کشتی و چهار پایان قوی) را مسخر ما گردانید و گر نه ما هرگز قادر بر آن نبودیم . و بازگشت ما البته به سوی خدای ما خواهد بود .

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾ وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَّيِّتًا كَذَلِكَ نُخْرِجُونَ ﴿١١﴾ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفَلَكَ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿١٢﴾ لِيَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

(دخان آیات ۳۸ الی ۳۹)

۴۴۵- خلقت آسمان ها و زمین بر اساس حق آفریده شده است

- ❖ و ما آسمانها و زمین و آنچه را بین آنهاست به بازیچه خلق نکردیم.
- ❖ آنها را جز به حق (و از روی حکمت و مصلحت) نیافریدیم.
- ❖ و لیکن اکثر مردم از آن آگاه نیستند .

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِعَيْنٍ ﴿٣٨﴾ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

(ق-آیات ۱۶ الی ۱۱)

۴۴۶- در بنای آسمان، هیچ فروج و شکستگی دیده نمی شود!!

- ❖ پس مگر (منکران حق) آسمان را فراز خود نمی نگرند که ما چگونه بنای محکم اساس نهاده ایم و آن را به زیور (ستارگان رخشان) آراسته ایم و هیچ شکاف و خللی در آن راه ندارد؟
- ❖ و زمین را نمی نگرند که آن را بگسترده ایم و در آن کوههای استوار بیفکنیم.
- ❖ و هر نوع گیاه با حسن و طراوت از آن برویانیدیم؟
- ❖ تا موجب بصیرتی باشد (در برهان الهیت) و تذکری برای هر بنده ای که رو به درگاه خدا آرد.
- ❖ و ما از آسمان رحمت آب باران با برکت را نازل کردیم.
- ❖ و باغهای میوه و دانه های درو شدنی برویانیدیم .
- ❖ و نیز نخلهای بلند خرما که میوه آن منظم روی هم چیده شده است برانگیختیم .
- ❖ اینها را رزق بندگان قرار دادیم.

❖ و به باران زمین مرده را زنده ساختیم (تا خلق بدانند که) همچنین پس از مرگ سر از خاک بیرون می‌کند .

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ﴿٦﴾ وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٧﴾ تَبْصِرَةً وَذِكْرًا لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ﴿٨﴾ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبْرَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ ﴿٩﴾ وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ ﴿١٠﴾ رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلَدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ﴿١١﴾

(الرحمن-آیه ۳۳)

۴۴۷- بدون سلطان نمی توان آسمان ها را طی نمود

❖ ای گروه جن و انس، اگر می‌توانید از اطراف آسمانها و زمین (و از قبضه قدرت الهی) بیرون شوید، بیرون شوید.

❖ (ولی این خیال محالی است زیرا) هرگز خارج از ملک و سلطنت خدا نتوانید شد مگر با سلطان(عامل مؤثر و قدرتمندی که شما را خارج گرداند).

يَمَعَشَرِ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنَّ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٣﴾

(ملک-آیات ۳ الی ۵)

۴۴۸- در آفرینش خدای رحمن اگر بارها نگاه و دقت کنید هیچ تضاد و تفاوتی نخواهید دید

❖ آن خدایی که هفت آسمان بلند را به طبقاتی منظم بیافرید.
❖ و هیچ در نظم خلقت خدای رحمان بی‌نظمی و نقصان نخواهی یافت.
❖ باز بارها به دیده عقل بنگر تا هیچ نقص و خلل هرگز در آن توانی یافت؟
❖ باز دوباره به چشم بصیرت دقت کن تا دیده خرد زبون و خسته (نقصی نیافته) به سوی تو باز گردد.

❖ و ما آسمان دنیا را به چراغهای انجم رخشان زیب و زیور دادیم.
❖ و به تیر شهاب آن ستارگان شیاطین را راندیم و عذاب آتش فروزان را بر آنها مهیا ساختیم .

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا ۚ مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَوتٍ ۚ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ۚ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ حَاسِئًا ۚ وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٥١﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْبِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ ۚ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ﴿٥٢﴾

۳۴- جهنم ، دوزخی که انسان ها با اعمال خود آن را می افروزند

۴۴۹- سیه رویان به جهنم و سفید رویان به رحمت جاوید الهی می رسند (آل عمران - آیات ۱۰۶ الی ۱۰۷)

- ❖ در روزی که گروهی روسفید و گروهی روسیاه باشند.
 - ❖ اما سیه رویان (را نکوهش کنند که) چرا بعد از ایمان باز کافر شدید؟
 - ❖ اکنون بچشید عذاب را به کیفر کفر و عصیان خود.
 - ❖ و اما روسفیدان در رحمت خدا (یعنی بهشت) درآیند و در آن جاوید منتعم باشند.
- يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٦﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ أَبْيَضَتْ وُجُوهُهُمْ فِى رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٧﴾

۴۵۰- هر کسی مؤمنی را بکشد مجازات او جهنم است (نساء- آیه ۹۳)

- و هر کس مؤمنی را به عمد بکشد :
- ❖ مجازات او (آتش) جهنم است.
 - ❖ که در آن جاوید (معذب) خواهد بود .
 - ❖ و خدا بر او خشم و لعن کند.
 - ❖ و عذابی بسیار شدید بر او مهیا سازد.
- وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعْنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾

۴۵۱- دوزخیان که آیات الهی را تکذیب کردند یکدیگر را به جرم و گمراهی متهم می کنند!! (اعراف- آیات ۳۷ الی ۳۹)

- ❖ پس کیست ستمکارتر از آن کس که بر خدای دروغ بندد یا آیات او را تکذیب کند؟
- ❖ آنان از کتاب (قضا و قدر الهی یا از نامه اعمال) به بهره ی خویش خواهند رسید، تا هنگامی که فرستادگان ما (ملک الموت و فرشتگان قبض روح) بر آنان فرا رسند که قبض روح آنان کنند.
- ❖ به آنان گویند: چه شدند آن هایی که به جای خدا به ربوبیت می خواندید (مانند بتان جمادی و غیر جمادی و هواهای نفسانی)؟
- ❖ پاسخ دهند که آن ها همه از نظر ما ناپدید و نابود شدند.
- ❖ و آن ها بر زبان خویش گواهی دهند که کافر بوده اند.
- ❖ خداوند گوید: شما هم با آن گروه از جن و انس که پیش از شما بودند به دوزخ داخل شوید.
- ❖ در آن وقت هر قومی که به دوزخ شوند قوم دیگر (از همکیشان خود) را لعن کنند، تا آن گاه که همه در آتش دوزخ فراهم شوند .
- ❖ زمره آخرین درباره فرقه اول (یا مرءوسان درباره رئیسان) گویند که خدایا، اینان ما را گمراه کردند، پس عذابشان را از آتش افزون و مضاعف گردان.

❖ خدا گوید: همه را عذاب مضاعف است و لیکن شما آگاه نیستید.

❖ و گروه مقدم به طایفه مؤخر پاسخ دهند که شما را بر ما برتری نباشد (ما و شما در گناه یکسانیم).

❖ پس (به آن‌ها خطاب کنند که) بچشید عذاب را به کیفر آن‌چه از اعمال ناشایسته مرتکب می‌شدید.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۚ أُولَٰئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُم مِّنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوهُمْ قَالُوا أَإِنَّا مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَنَا مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿٧٧﴾ قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَّعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّىٰ إِذَا ادَّارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرِلْتُمْ لَوْلَهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَجَاءَهُمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ ۚ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ وَقَالَتْ أُولَهُمْ لَوْلَهُمْ لَأُخْرِجَهُمْ فَمَا كَانَتْ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾

۴۵۲- ملائکه کافران را با زدن پشت و روی آنان به جهنم می‌برند (انفال-آیات ۵۰ الی ۵۱)

❖ و اگر بنگری سختی حال کافران را هنگامی که فرشتگان جان آن‌ها را می‌گیرند.

❖ و بر روی و پشت آن‌ها می‌زنند.

❖ و (می‌گویند) بچشید طعم عذاب سوزنده را!

❖ این عقوبت اعمال زشتی است که به دست خویش فرستادید.

❖ و خدا به هیچ یک از بندگان هرگز کمترین ستم نخواهد کرد.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَرَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٨٠﴾ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٨١﴾

۴۵۳- کسی که به لقاء الهی دل نبسته است و به زندگی دلخوش است مأوایش جهنم است (یونس-آیات ۷ الی ۸)

(سرانجام دنیا طلبان) :

❖ البته آن‌هایی که به لقاء ما دل نبسته و امیدوار نیستند.

❖ و به زندگی پست دنیا دلخوش و دلبسته‌اند.

❖ و آن‌هایی که از آیات و نشانه‌های ما غافلند.

❖ هم اینانند که عاقبت به کردار زشت خود در آتش دوزخ مأوی گیرند.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأْنَأُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ ءَايَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٨٢﴾ أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ مِنَ النَّارِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٣﴾

۴۵۴- گفتگوی ضعیفان با گردنکشان : ما در دنیا مطیع شما بودیم آیا می توانید مانع عذاب ما شوید؟!! (ابراهیم-آیه ۲۱)

- ❖ و (روزی که) مردم از قبرها برانگیخته و به پیشگاه خدا حاضر شوند.
- ❖ آن گاه ضعیفان به گردنکشان گویند: ما (در دنیا) تابع رأی شما بودیم آیا (امروز) شما هیچ از عذاب خدا ما را کفایت خواهید کرد؟
- ❖ جواب دهند که اگر ما را از خدا سعادت هدایت بود ما هم شما را هدایت می کردیم.
- ❖ اکنون هر چه جزع و التماس کنیم یا صبر و تحمل، یکسان است.
- ❖ و هیچ (از عذاب) گریزگاهی نداریم.

وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنَ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَّيْنَا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُ عَنَّا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنَ

مَحِصٍ ﴿۲۱﴾

۴۵۵- ای رسول به مشرکین بگو: به لذات دنیایی همچنان مشغول باشید تا به جهنم باز گردید!! (ابراهیم-آیه ۳۰)

- ❖ و در مقابل خدا امثال و اضدادی (مانند فرعونان و بتان) جعل کردند.
- ❖ که (خود و خلق را) از راه خدا گمراه کنند.
- ❖ (ای رسول ما، به این مردم بت تراش و بت پرست) بگو که (این دو روزه دنیا) به لذات دنیوی مشغول باشید که بازگشت شما به آتش دوزخ خواهد بود.

وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ﴿۲۲﴾

۴۵۶- وقتی فرشتگان جان ستمکاران را می گیرند به آنها می گویند از هر دری از جهنم که می خواهید وارد شوید (نحل-آیات ۲۸ الی ۲۹)

- (کسانی که ستمکارند به جهنم برده می شوند):
- ❖ آن ها که فرشتگان در حالی جانشان را می گیرند.
- ❖ که (در دنیا) به نفس خود ستم کردند.
- ❖ در آن حال مرگ (اجباراً) سر تسلیم پیش دارند (و گویند) که ما ابداً کار بد نمی کردیم!
- ❖ چرا، خدا به هر چه می کردید آگاه است.
- ❖ پس (فرشتگان خطاب کنند که) از هر در به دوزخ داخل شوید که در آن جا همیشه معذب خواهید بود.
- ❖ و جایگاه متکبران (که دوزخ است) بسیار بد منزلگاهی است.

تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَى إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۲۸﴾ فَاذْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿۲۹﴾

۴۵۷- کسانی که بعد از ایمان کفر ورزیدند چون دنیا را بر آخرت ترجیح دادند، جایگاهشان دوزخ است (نحل-آیات ۱۰۶ الی ۱۰۹)

(۱) هر کس بعد از آن که به خدا ایمان آورده باز کافر شد.

- (۲) نه آن که به زبان از روی اجبار کافر شود و دلش در ایمان ثابت باشد. (مانند عمار یاسر)
- (۳) بلکه به اختیار کافر شد.
- (۴) و با رضا و رغبت و هوای نفس.
- (۵) دلش آکنده به ظلمت کفر گشت.
- (۶) بر آن‌ها خشم و غضب خدا و عذاب بزرگ دوزخ خواهد بود.
- (۷) این غضب و عذاب بر آن‌ها بدین سبب است که حیات (فانی) دنیا را بر (حیات ابدی) آخرت برگزیدند.
- (۸) و این که خدا هرگز کافران را هدایت نخواهد کرد.
- (۹) همین‌ها هستند که خدا بر دل‌ها و گوش و چشم‌هایشان مهر (قهر) زده است.
- (۱۰) و این‌ها همان مردمند که (از خدا و قیامت) غافلند.
- (۱۱) بی‌گمان آنان در عالم آخرت بسیار زیانکارند.

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيْمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيْمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحْبَبُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٧﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ ۖ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْخَسِرُونَ ﴿١٠٩﴾

۴۵۸- خصومت و انتظاراتی را که سپاه شیطان در جهنم نسبت به یکدیگر دارند؟! (شعراء-آیات ۹۵ الی ۱۰۴)

- ❖ و نیز تمام سپاه شیطان (به جهنم در آیند).
- ❖ و در دوزخ به مجادله و خصومت با یکدیگر گویند:
- ❖ به خدا قسم که ما در گمراهی بسیار آشکاری بودیم.
- ❖ که شما (بت‌ها) را مانند خدای عالمیان پرستش می‌کردیم.
- ❖ و ما را گمراه نکردند جز قوم تبه‌کار.
- ❖ پس (در این روز سخت) نه شفیی داریم، و نه یک دوست صمیمی (که از ما حمایتی کند).
- ❖ ای کاش که بار دیگر (به دنیا) باز می‌گشتیم تا (به خدای یگانه) ایمان می‌آوردیم.
- ❖ همانا در این (ندامت گمراهان) آیت عبرتی (برای دیگران) بود و لیک اکثر مردم باز ایمان نیاوردند.
- ❖ و همانا خدای تو بسیار مقتدر و مهربان است.

وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿٩٥﴾ قَالُوا وَهُمْ فِيهَا تَخْتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾ تَاللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٩٧﴾ إِذْ نُسَوِّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾ وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمَجْرُمُونَ ﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٠٠﴾ وَلَا صَدِيقٍ

حَمِيمٍ ﴿١٤﴾ فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٦﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾

۴۵۹- کسانی که ایمان و عمل صالح دارند در بهشت و آنان که کافرنند آیات الهی را تکذیب کردند در جهنم (روم - آیات ۱۵ الی ۱۶)

- ❖ اما آن فرقه که ایمان آوردند و به نیکوکاری پرداختند مسرور (و محترم) به باغ بهشت منزل گیرند.
- ❖ و اما آن فرقه که کافر شدند و آیات ما و دیدار آخرت را تکذیب کردند آنان را (برای کیفر) در عذاب دوزخ حاضر کنند.

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٥﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿١٦﴾

۴۶۰- غذای مجرمین از میوه های درخت زقوم است که سرهای شیاطین می باشد !! (صافات - آیات ۶۲ الی ۶۸)

- ❖ آیا این پذیرایی (و مقام عالی) بهتر است یا درخت زقوم جهنم؟
- ❖ که آن درخت را ما بالای جان ستمکاران عالم گردانیدیم.
- ❖ آن زقوم به حقیقت درختی است که از بن دوزخ بر آید.
- ❖ میوه اش (در خیانت) گویی سرهای شیاطین است.
- ❖ اهل دوزخ از آن درخت (خیانت) آن طور می خورند که شکم ها پر می سازند.
- ❖ پس از خوردن زقوم دوزخ بر آن ها آمیزه ای از شراب سوزان خواهد بود.
- ❖ و باز هم رجوعشان به سوی (عذاب دایم) جهنم است.

أَذَلِّكَ خَيْرٌ نُّزْلًا أَمْ شَجَرَةُ الزُّقُومِ ﴿١٧﴾ إِنَّا جَعَلْنَهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ﴿٢٠﴾ فَإِنَّهُمْ لَأَكَلُونَ مِنْهَا فَمَا لَيْسَ مِنْهَا الْبَطُونُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ ﴿٢٣﴾

۴۶۱- سرانجام افرادی که در بهشت یا جهنم وارد شده اند !! (ص - آیات ۵۰ الی ۶۴)

(۴) (درهای بهشت بسوی بهشتیان باز است):

- ❖ باغ های بهشت ابد که دره اش به روی آنان باز است.
- ❖ در آن جا بر تخت ها تکیه زنند.
- ❖ و میوه های بسیار خوش و شراب می طلبند.
- ❖ و در خدمت آن ها حوران جوان شوهر دوست با عفتند.
- ❖ این (نعمت ابد) همان است که در روز حساب به آن ها وعده تان می دادند.
- ❖ این است همان رزق بی انتهای ابدی ما.

❖ حقیقت حال خوبان این است.

(۵) (اهل کفر و نفاق که به دوزخ در آیند):

❖ و اهل کفر و طغیان را بدترین منزلگاه است.

❖ آنان به دوزخ در آیند که بسیار بد آرامگاهی است.

❖ این است (از قهر حق عذابشان) و آن جا آب گرم عفن حمیم و غَسَاق [حمیم: آب جوشان، غَسَاق:

زرداب چرکین گند آلود. (م)] را هم باید بچشد و بنوشند.

❖ و از این عذاب‌های گوناگون دیگر.

❖ این گروهی هستند که با شما (رؤسای کفر و ضلالت) به دوزخ در آمدند.

❖ (در این حال رؤسا گویند) بدا بر حال اینان که در عذاب آتش فروزان شدند.

(۶) (اهل دوزخ گویند: چرا آن افرادی را که سفله و پست می شمردیم در جهنم نمی بینیم؟!):

❖ اهل دوزخ در جواب (رؤسایشان) گویند: بلکه بدا بر احوال خود شما، زیرا شما آن را برای ما پیش

فرستادید (و سبب شدید)، که بسیار آرامگاه بدی است.

❖ باز تابعان به درگاه خدا عرض کنند: پروردگارا، آن کس که برای ما این عذاب را پیش فرستاد تو در

آتش، عذابش را چندین برابر بیفز.

❖ و (اهل دوزخ با یکدیگر) گویند: چه شده که ما مردانی (مؤمن) را که از سفله و اشرار می شمردیم

نمی بینیم؟

❖ آیا (چون) ما آن‌ها را (در دنیا) مسخره و استهزاء می کردیم (اینک به دوزخ در نیامده‌اند)؟

❖ یا (آن‌ها اهل دوزخ هستند و) چشمان ما بر آن‌ها نمی افتد؟

❖ این منازعه‌ی اهل آتش دوزخ محقق و حتمی است.

جَنَّتِ عَدْنٍ مُّفْتَحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ ﴿٥٠﴾ مُتَكِبِينَ فِيهَا يُدْعَوْنَ فِيهَا بِفِكَهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ ﴿٥١﴾

وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الطَّرَفِ أَتْرَابٌ ﴿٥٢﴾ هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥٣﴾ إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ

مِنْ نَفَادٍ ﴿٥٤﴾ هَذَا وَابٌّ لِلطَّغْيَانِ لَشَرِّ مَاءٍ ﴿٥٥﴾ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٥٦﴾ هَذَا

فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَغَسَاقٌ ﴿٥٧﴾ وَآخَرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ ﴿٥٨﴾ هَذَا فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ لَا مَرْحَبًا

بِهِمْ إِنَّهُمْ صَلُّوا النَّارَ ﴿٥٩﴾ قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدْ مَتَمُّوهُ لَنَا فَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٦٠﴾ قَالُوا

رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ ﴿٦١﴾ وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِّنَ

الْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾ أَخَذْنَاهُمْ سِحْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ ﴿٦٣﴾ إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ ﴿٦٤﴾

❖ و هر کس به پاداش عملش تمام برسد و خدا از هر کس به افعال خلق آگاه تر است:

(۳) (کافران از هر در فوج فوج به سوی جهنم رانده می شوند):

- ❖ و آنان را که کافر شدند فوج فوج به جانب دوزخ رانند.
- ❖ تا چون آن جا رسند درهای جهنم (به رویشان) بگشایند.
- ❖ و خازنان دوزخ به آن ها گویند: مگر پیغمبرانی از خودتان برای (هدایت) شما نیامدند و آیات الهی را برایتان تلاوت نکردند و شما را از ملاقات این روز سخت نترسانیدند؟
- ❖ جواب دهند: بلی و لیکن (افسوس که ما پند نگرفتیم و به کفر و عصیان خود را مستحق عذاب حرمان کردیم و) وعده‌ی عذاب بر کافران محقق و حتمی گردید.
- ❖ آن گاه به آن کافران خطاب شود: اینک از هر در به دوزخ داخل شوید و در آن عذاب جاودان بمانید که متکبران را (دوزخ) بسیار بد منزلگاهی است.

(۴) (همه درهای بهشت را برای ورود پرهیزکاران بگشایند و آنان وارث بهشتند):

- ❖ و متقیان خدا ترس را فوج فوج به سوی بهشت برند.
- ❖ تا چون بدانجا رسند و همه درهای بهشت (به رویشان به احترام) بگشایند.
- ❖ و خازنان بهشتی (به تهنیت) گویند: سلام بر شما باد (خوشا به حال شما) که چه خوش عیش ابدی نصیب شما گردید حالی در این بهشت ابد در آید و جاودان متعم باشید.
- ❖ (مؤمنان به بهشت در آیند) و گویند: ستایش خدای را که وعده‌ی لطف و رحمتش را بر ما محقق فرمود.
- ❖ و ما را وارث همه سرزمین بهشت گردانید که هر جای آن بخواهیم منزل گزینیم.
- ❖ (بلی آن روز) پاداش نیکوکاران بسیار نیکو خواهد بود.

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾ وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا ۚ قَالُوا بَلَىٰ وَلَٰكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾ قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۖ فَبِئْسَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾ وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ ۖ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٤﴾

۴۶۳- درخواست جهنمیان از خازنان جهنم که در مجازات آنان تخفیف داده شود!! (غافر - آیات ۴۶ الی ۵۰)

- ❖ (اینک که در عالم برزخند) آنها صبح و شام بر آتش دوزخ عرضه می‌شوند.
- ❖ و چون روز قیامت بر پا شود (خطاب آید که) فرعونیان را به سخت‌ترین عذاب (جهنم) وارد کنید.
- ❖ و (یاد آر) وقتی که در آتش دوزخ با هم به احتجاج و مجادله برآیند.
- ❖ ضعیفان ملت به پیشوایان گردنکش خود می‌گویند: ما (در دنیا) پیروی شما کردیم (که گمراه شدیم) آیا می‌توانید امروز شما هم به عوض آن از آتش عذاب ما بکاهید؟
- ❖ پیشوایان متکبر پاسخ دهند که ما و شما همه باید در آتش دوزخ (یکسان معذب) باشیم، که خدا میان بندگان البته (به عدل) حکم فرموده است .
- ❖ و اهل دوزخ به خازنان جهنم گویند: از خدای خود بخواهید که روزی عذاب ما را تخفیف دهد .
- ❖ آنها پاسخ دهند که آیا پیغمبران شما با معجزات و ادله روشن برای (هدایت) شما نیامدند؟
- ❖ دوزخیان گویند: آری آمدند (ما پیروی آنان نکردیم و بدین روز سیاه افتادیم).
- ❖ پس خازنان جهنم گویند: اینک هر چه می‌خواهید دعا (و ناله) کنید، که دعای کافران جز در ضلالت (و زیان) نخواهد بود.

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا ۖ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ۚ وَإِذْ يَتَحَاوُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِّنَ النَّارِ ۖ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ۖ وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ۖ قَالُوا أَوَلَمْ تَأْتِيَكُم رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَادْعُوا ۚ وَمَا دُعَاؤُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ۚ

۴۶۴- کافران بعلت هوسرانی و شهوت پرستی در دنیا با غل زنجیر به حمیم دوزخ کشیده می‌شوند!! (غافر - آیات ۶۹ الی ۷۶)

- ❖ آیا کسانی را که در آیات ما راه جدال و انکار پیمودند، ندیدی که چگونه (از حق) بازگردانیده شوند؟
- ❖ آنان که کتاب ما را و احکامی که رسولان خود را بر ابلاغ آن فرستادیم تکذیب کردند به زودی (کیفر کردارشان را) خواهند دانست .
- ❖ آن گاه که گردنهایشان با غل و زنجیرها (ی آتشین) بسته شود و کشیده شوند در حمیم دوزخ (و آب گرم و عفن جهنم)،
- ❖ سپس در آتش سوخته و افروخته شوند .
- ❖ آن گاه به آنها گویند: کجا رفتند معبودان باطلی که شریک خدا می‌شمردید، و از خدا روی می‌گردانیدید؟

- ❖ آن مشرکان جواب گویند: آن بتها همه از نظر ما محو و نابود شدند، بلکه ما از این پیش چیزی را به خدایی نمی‌خواندیم.
- ❖ خدا این گونه مردم کافر (مشرک) را گمراه می‌گرداند (یعنی از رحمت خود محروم می‌کند).
- ❖ این قهر و عذاب شما کافران بدین سبب است که در دنیا از پی تفریح و هوسرانی باطل بودید و دایم به نشاط و شهوت پرستی سرگرم شدید.
- ❖ اینک (به کیفر کفرتان) به درهای دوزخ درآیید که آنجا جاودان معذب خواهید بود، که متکبران را (که سر از فرمان حق کشیدند در آخرت) بسیار منزلگاه بدی است.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَجَدَّلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنِّي يُصْرَفُونَ ﴿٦١﴾ الَّذِينَ كَذَبُوا بِالْكِتَابِ وَمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾ إِذِ الْأَغْلُلُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلْسِلُ يُسْحَبُونَ ﴿٦٣﴾ فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٦٤﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٦٦﴾ ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٦٧﴾ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٨﴾

(زخرف- آیات ۶۸ الی ۸۰)

۴۶۵- اصحاب الجنة و اصحاب النار چه کسانی هستند؟

(۳) (اصحاب الجنة چه کسانی هستند؟):

- (۱) (آن روز خطاب شود) الا ای بندگان (صالح) من، امروز شما را هیچ ترس و حزنی نخواهد بود.
- (۲) آنان که به آیات ما ایمان آوردند و تسلیم امر ما شدند.
- (۳) (به همه خطاب رسد که) شما با همسرانتان مسرور و شادمان در بهشت جاوید وارد شوید.
- (۴) و بر آن مؤمنان کاسه‌های زرین و کوزه‌های بلورین (مملو از انواع طعام لذیذ و شراب طهور) دور زنند
- (۵) و در آنجا هر چه نفوس را بر آن میل و اشتهاست و چشمها را شوق و لذت، مهیا باشد.
- (۶) و شما مؤمنان در آن بهشت جاویدان متنعم خواهید بود.
- (۷) این همان بهشتی است که از اعمال (صالح) خود به ارث یافتید.
- (۸) برای شما در آنجا انواع میوه فراوان است که از آن (هر چه خواهید) تناول کنید.

(۴) (اصحاب النار چه کسانی هستند؟):

- (۱) بد کاران عالم هم آنجا سخت در عذاب آتش جهنم مخلصند.
- (۲) و هیچ از عذابشان کاسته نشود.
- (۳) و امید نجات و خلاصی ندارند.

- ۴) و ما به آنها ظلم و ستمی نکردیم لیکن آنان خود مردمی ستمکار و ظالم بودند .
- ۵) و (آن دوزخیان، مالک دوزخ را) ندا کنند که ای مالک، از خدای خود بخواه که ما را بمیراند (تا از عذاب برهیم).
- ۶) جواب دهد: شما (در این عذاب) همیشه خواهید بود . ما راه خدا و آیین حق را برای شما مردم آوردیم و لیکن اکثرتان از قبول حق کراحت (و اعراض) داشتید.
- ۷) بلی کافران بر کار (کفر و عصیان) تصمیم گرفتند ما هم (بر کیفر و انتقام ایشان) تصمیم گرفتیم.
- ۸) آیا گمان می‌کنند که سخنان سرّی و پنهان که به گوش هم می‌گویند نمی‌شنویم؟ بلی می‌شنویم.
- ۹) و رسولان ما (فرشتگان) همان دم آن را می‌نویسند .

يَعْبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٧٨﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٧٩﴾ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٨٠﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ ﴿٨١﴾ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ ۗ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٣﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٨٤﴾ إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٨٥﴾ لَا يُفْتَرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٨٦﴾ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾ وَنَادَوْا يَمْلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ۖ قَالَ إِنَّكُمْ مَّا كُنْتُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنْ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٨٨﴾ أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٨٩﴾ أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ ۚ بَلَىٰ ۖ وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٩٠﴾

(دخان - آیات ۴۰ الی ۵۰)

۴۶۶- در جهنم درخت زقوم غذای بدکاران است!!!

- ۱) همانا روز قیامت که روز فصل و جدایی (مؤمن و کافر) است وعده‌گاه جمیع خلائق است.
- ۲) روزی که هیچ حمایت خویش و یار و یاوری کسی را از عذاب نرہاند و احدی را نصرت نکنند . مگر آن که خدا به او رحم کند.
- ۳) که او تنها بر خلق مقتدر و مہربان است.
- ۴) همانا درخت زقوم جهنم، قوت و غذای بدکاران است .
- ۵) که آن غذا در شکم‌هاشان چون مس گداخته در آتش می‌جوشد .
- ۶) آن سان که آب به روی آتش جوشان است.
- ۷) (خطاب قہر رسد کہ) این بدکار را بگیرد و بہ میان دوزخ افکنید.(پس از آن آب جوشان بر سرش فرو ریزد .

۸) و به استهزاء وی گوید: (عذاب دوزخ را) بچش که تو بسیار (نزد خود) توانمند و گرامی هستی .
این همان عذابی است که از آن در شک و انکار بودید.

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤١﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٢﴾
إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٣﴾ إِنَّ شَجَرَتَ الزُّقُومِ ﴿٤٤﴾ طَعَامُ الْأَثِيمِ ﴿٤٥﴾
كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٦﴾ كَغَلْيِ الْحَمِيمِ ﴿٤٧﴾ خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ صُبُّوا
فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٩﴾ ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٥٠﴾ إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ
تَمْتَرُونَ ﴿٥١﴾

(قمر-آیات ۴۷ الی ۴۸)

۴۶۷- مجرمین که در گمراهی هستند از رو ، بسوی جهنم کشیده می شوند

- ❖ البته بدکاران عالم (در دنیا) به گمراهی.
- ❖ و (در آخرت) در آتش سوزان دوزخند.
- ❖ روزی که آنها را به رو در آتش دوزخ کشند.
- ❖ (و گویند) اینک الم (و درد آتش) جهنم را بچشید !

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٥٢﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٥٣﴾

(مدثر-آیات ۳۸ الی ۴۷)

۴۶۸- جواب جهنمیان به این سؤال بهشتیان که : چی شد که به جهنم افتادید؟

- ❖ هر نفسی در گرو عملی است که انجام داده است.
- ❖ مگر اهل یمین که آنان در باغهای بهشت (متنعمند و) سؤال می کنند . از احوال دوزخیان گنهکار .
- ❖ که شما را چه عمل به عذاب دوزخ در افکند؟
- ❖ آنان جواب دهند که ما از نمازگزاران نبودیم.
- ❖ و مسکینی را طعام نمی دادیم .
- ❖ و ما با اهل باطل به بطالت می پرداختیم .
- ❖ و ما روز جزا را تکذیب می کردیم .
- ❖ تا آنکه یقین (که ساعت مرگ است) بر ما فرا رسید .

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٥٤﴾ إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٥٥﴾ فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٦﴾ عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٧﴾
﴿٥٨﴾ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٥٩﴾ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٦٠﴾ وَلَمْ نَكُ نُطْعِمِ الْمَسْكِينِ ﴿٦١﴾
وَكُنَّا نَحُوزُ مَعَ الْخَائِضِينَ ﴿٦٢﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٦٣﴾ حَتَّىٰ أَتَانَا الْيَقِينُ ﴿٦٤﴾

۳۵- حزن (اندوه) و خوف (ترس)

۴۶۹- کسانی از یهود، نصاری و صابئین که ایمان داشته باشند، اندوهگین نخواهند بود (بقره-آیه ۶۲)

- ❖ چه کسانی اندوهگین و بیمناک نخواهند شد؟!!
- ❖ هر یک از مسلمانان و یهود و نصاری و صابئان (پیروان حضرت یحیی) که از روی حقیقت به خدا و روز قیامت ایمان آورد و نیکوکاری پیشه کند.
- ❖ البته آن‌ها از خدا پاداش نیک یابند.
- ❖ و هیچ‌گاه بیمناک و اندوهگین نخواهند بود.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصْرَى وَالصَّبِئِينَ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

۴۷۰- اهل ایمان که نیکوکارند از گذشته ترس و از آینده، اندوهی ندارند (بقره-آیه ۲۷۷)

- پاداش نیکوی پروردگار (کسانی که از گذشته ترس و از آینده اندوهی ندارند) :
- ❖ آنان که اهل ایمان و نیکوکارند.
 - ❖ و نماز به پا دارند.
 - ❖ و زکات بدهند.
 - ❖ آنان را نزد پروردگارشان پاداش نیکو خواهد بود و هرگز ترس (از آینده) و اندوه (از گذشته) نخواهند داشت.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾

۴۷۱- اهل ایمان که در رکاب پیامبران جنگیدند هرگز بیمناک و زبون نشدند (آل عمران-آیات ۱۴۶ الی ۱۴۸)

- (صابران و محسنین پیروند):
- ❖ چه بسیار رخ داده که پیغمبری جمعیت بسیار (از پیروانش) همراه او جنگیدند.
 - ❖ و با این حال، اهل ایمان با سختی‌هایی که در راه خدا به آن‌ها رسید هرگز بیمناک و زبون نشدند و سر زیر بار دشمن فرو نیاوردند و (صبر و ثبات پیش گرفتند، که) خدا صابران را دوست می‌دارد.
 - ❖ و آن‌ها جز این نمی‌گفتند که پروردگارا، از گناه و ستمی که ما درباره خود کرده‌ایم درگذر و ما را ثابت قدم بدار و بر (محو) گروه کافران مظفر و منصور گردان.
 - ❖ پس خدا پاداش (فتح و فیروزی) در دنیا، و ثواب نیکو در آخرت نصییشان گردانید.
 - ❖ که خدا نیکوکاران را دوست می‌دارد.

وَكَايْنٍ مِّنْ نَّبِيِّ قَتَلَ مَعَهُ رِئُوسَ كَثِيرٍ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾ فَآتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

۴۷۲- هر کس به پیامبران ایمان آورد هرگز ترسی نخواهد داشت و اندوهگین هم نشود (انعام-آیات ۴۸ الی ۴۹)

- ❖ و ما پیغمبران را جز برای آن که مژده دهند و بترسانند نفرستادیم.
- ❖ پس هر کس ایمان آورد و کار شایسته کرد هرگز بر آنان بیمی نیست و ابداً اندوهگین نخواهند بود.
- ❖ و هر که آیات ما را تکذیب کرد به آنان در اثر فسق و زشتکاری عذاب خواهد رسید.

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ۚ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾

۴۷۳- ای فرزندان آدم! در برابر پیامبران چون تقوی داشته باشید هیچ ترس و اندوهی بر شما نخواهد بود (اعراف-آیات ۳۵ الی ۳۶)

- ❖ ای فرزندان آدم، چون پیغمبرانی از جنس شما بیایند و آیات مرا بر شما بخوانند، پس هر که تقوا پیشه کرد و به کار شایسته شتافت هیچ ترس و اندوهی بر آن‌ها نخواهد بود.
- ❖ و آنان که آیات ما را تکذیب کرده و از سرکشی و تکبر سر بر آن فرود نیاوردند آن‌ها اهل دوزخند و در آن جاوید (معذب) خواهند بود.

يَبْنَىٰءَ آدَمَ إِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ ءَايَاتِي ۖ فَمَنِ اتَّقَىٰ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٦﴾

۴۷۴- خدا را به زاری نهانی و از روی ترس و امید بخوانید (اعراف-آیات ۵۵ الی ۵۶)

- ❖ خدای خود را به تضرع و زاری و نهانی (به صدای آهسته که به اخلاص نزدیک است) بخوانید.
- ❖ (و از اندازه مگذرید) که خدا هرگز متجاوزان را دوست نمی‌دارد.
- ❖ و هرگز در زمین پس از آن که کار آن (به امر حق و شرع رسول حق) نظم و صلاح یافت به فساد و تباهکاری برنخیزد.
- ❖ و خدا را هم از راه ترس و هم از روی امید بخوانید.
- ❖ که البته رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است.

أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٦٥﴾ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٦﴾

۴۷۵-دوستان خدا هرگز ترسی از گذشته و اندوهی به آینده ندارند و در دنیا و آخرت دارای بشارتند (یونس-آیات ۶۲ الی ۶۴)

- ❖ آگاه باشید که دوستان خدا هرگز هیچ ترسی (از حوادث آینده عالم) و هیچ حسرت و اندوهی (از وقایع گذشته جهان) در دل آنها نیست.
- ❖ آنان که اهل ایمان و خداترسند.
- ❖ آنها را پیوسته بشارت است هم در حیات دنیا (به مکاشفات در عالم خواب) و هم در آخرت (به نعمت‌های بهشت).
- ❖ سخنان خدا را تغییر و تبدیلی نیست.
- ❖ این است فیروزی بزرگ.

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٧﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٨﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٩﴾

۴۷۶- شما که خدا را قبول دارید پس چرا خداترس نمی شوید و تسلیم حق نمی گردید؟! (مؤمنون-آیات ۸۴ الی ۹۰)

- ❖ بگو که زمین و هر کس که در او موجود است از کیست اگر شما فهم و دانش دارید؟
- ❖ البته جواب خواهند داد که از خداست.
- ❖ بگو: پس چرا متذکر (قدرت خدا) نمی شوید (تا به عالم آخرت ایمان آرید)؟
- ❖ باز به آنها بگو: پروردگار آسمان‌های هفت‌گانه و خداوند عرش بزرگ کیست؟
- ❖ البته باز جواب دهند که آنها از خداست.
- ❖ بگو: پس چرا متقی و خداترس نمی شوید؟
- ❖ باز بگو: آن کیست که (ملک و) ملکوت همه عالم به دست اوست و او به همه پناه دهد و از همه حمایت کند ولی از (عذاب) او کسی پناه نتواند داد؟
- ❖ اگر می دانید (کیست باز گوید). محققاً خواهند گفت که این‌ها همه از خداست.
- ❖ بگو: پس چرا به فریب و فسون مفتون می شوید؟
- ❖ (و از خدا غافل می گردید؟) بلکه ما حق را به ایشان فرستادیم.
- ❖ و آنها دروغ می گویند.

قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾ بَلْ أَتَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾

۳۶- حق و باطل

(بقره-آیات ۱۴۶ الی ۱۴۸)

۴۷۷-حق همان است که از طرف خدا بسوی تو آمد

اهل کتاب محمد(ص) را بخوبی می شناسند:

- ❖ گروهی که ما بر آن ها کتاب فرستادیم، (محمد صلی الله علیه و آله و سلم و حقانیت) او را به خوبی می شناسند همان گونه که فرزندان خود را.
- ❖ و لکن گروهی از آنان (از راه عناد) حق را کتمان می کنند در صورتی که علم به آن دارند.
- ❖ حق همان است که از طرف خدا به سوی تو آمد، پس هیچ شبهه به دل راه مده.
- ❖ هر کسی را راهی است به سوی حق که بدان راه یابد. (یا قبله ای است که به آن روی آورد)
- ❖ پس بشتابید به خیرات که هر کجا باشید همه شما را خداوند (به عرصه محشر) خواهد آورد و محققاً خدا بر همه چیز تواناست.

الَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ مُوَلِّيًّا فَلَا تُسَبِّحُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

(اعراف-آیات ۴۲ الی ۴۳)

۴۷۸-رسولان به حق آمدند تا زنگار دل ها را بزدایند

و آنان که ایمان آوردند :

- ❖ و (به قدر وسع) در کار نیک و شایسته کوشیدند- زیرا ما کسی را بیش از وسع تکلیف نکنیم- آن ها اهل بهشت و جاودان در آن متنعمند.
- ❖ و زنگار هر کینه (و حسد و خوی زشت) را از آینه دل آنان بزداییم.
- ❖ و در بهشت بر زیر قصرهایشان نهرها جاری شود.
- ❖ و گویند: ستایش خدای را که ما را بر این مقام رهنمایی کرد.
- ❖ که اگر هدایت و لطف الهی نبود ما به خود به این مقام راه نمی یافتیم.

❖ همانا رسولان خدایمان به حق آمدند (و ما را بر این مقام رهبری کردند).

❖ و اهل بهشت را ندا کنند که این است بهشتی که از اعمال صالح شما را به ارث داده‌اند.

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غَلٍّ جَرَىٰ مِن تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ ۖ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَن تِلْكَُمُ الْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

۴۷۹- بهشتیان به دوزخیان گویند: آیا آنچه را پروردگار ما وعده فرموده بود به حقیقت دریافتید؟! (اعراف- آیات ۴۴ الی ۴۶)

(گفتگوی بهشتیان با جهنمیان) :

❖ و بهشتیان دوزخیان را ندا کنند که آن‌چه پروردگارمان به ما وعده داد (از مقامات بهشتی) ما به حق و

حقیقت یافتیم، آیا شما نیز بدانچه پروردگارتان وعده داد (از عذاب دوزخ) به حقیقت رسیدید؟

❖ گویند: بلی.

❖ آن‌گاه میان آن‌ها منادی ندا کند که لعنت خدا بر ستمکاران باد.

❖ آن‌هایی که از راه خدا باز می‌دارند.

❖ و آن‌را کج می‌طلبند. (به شبهه راه راست مردم را کج می‌کنند)

❖ و آن‌ها به قیامت ایمان ندارند.

❖ و میان این دو گروه حجاب و پرده‌ای است. (از سرشت نیک و بد که مانع دیدار یکدیگر است)

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَن قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا ۖ قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَن لَّعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾ وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ ﴿٤٦﴾

۴۸۰- کسانی که حقیقت را نمی‌شنوند بدترین جنبیده‌اند!! (انفال- آیات ۲۱ الی ۲۴)

❖ و شما مؤمنان چون کسانی (منافقان) نباشید که گفتند شنیدیم، و به حقیقت نمی‌شنوند.

❖ بدترین جانوران نزد خدا کسانی هستند که (از شنیدن و گفتن حرف حق) کر و لالند که اصلاً تعقل

نمی‌کنند.

❖ اگر خدا در آن‌ها خیر و صلاحی می‌دید آن‌ها را شنوا می‌کرد.

❖ و اگر هم شنوا کند باز رو گردانند و اعراض کنند.

❖ ای اهل ایمان، چون خدا و رسول شما را به آن‌چه مایه‌ی حیات ابدی شماست (یعنی ایمان) دعوت کند

اجابت کنید.

- ❖ و بدانید که خدا در میان شخص و قلب او حایل می‌شود. (و از اسرار درونی همه آگاه است)
- ❖ و همه به سوی او محشور خواهید شد.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ
الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ
﴿٢٣﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ۖ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
مُحُولٌ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ ۚ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾

۴۸۱- ماه و خورشید و شب و روز به حق آفریده شده اند (یونس-آیات ۵ الی ۶)

- ❖ اوست خدایی که آفتاب را رخشان و ماه را تابان فرمود.
 - ❖ و سیر ماه را در منازلی معین کرد تا بدین واسطه شماره سنوات و حساب ایام را بدانید.
 - ❖ این‌ها را خدا جز به حق نیافریده.
 - ❖ خدا آیات خود را برای اهل علم و معرفت مفصل بیان می‌کند.
 - ❖ به حقیقت در رفت و آمد شب و روز و در هر چیزی که خدا در آسمان‌ها و زمین خلق فرموده برای اهل خرد و تقوا علامت و نشانه‌ها (ی قدرت خدا) پدیدار است.
- هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ ۚ
مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا
خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَنَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

۴۸۲- حق مانند آن فلزی است که در بستر دریا می ماند و باطل آن حباب کفی است که روی آب از بین خواهد رفت!! (رعد-آیه ۱۷)

- ❖ خدا از آسمان آبی نازل کرد.
- ❖ که در هر رودی به قدر وسعت و ظرفیتش سیل آب جاری شد.
- ❖ و بر روی سیل کفی بر آمد چنان که فلزاتی را نیز که برای تجمل و زینت (مانند طلا و نقره) یا برای اثاث و ظروف (مانند آهن و مس) در آتش ذوب کنند مثل آب کفی برآورد.
- ❖ خدا به مثل این (آب و فلزات و کف روی آن‌ها) برای حق و باطل مثل می‌زند که (باطل چون) آن کف به زودی نابود می‌شود.
- ❖ و اما (حق چون) آن آب و فلز که به خیر و منفعت مردم است در زمین درنگ می‌کند.
- ❖ خدا مثل‌ها را بدین روشنی بیان می‌کند.

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُهَا ۚ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ ۚ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً ۖ وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ ۚ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ﴿٧﴾

۴۸۳- آسمان ها و زمین به حق (و برای مقصود بزرگی) آفریده شده اند (ابراهیم - آیات ۱۹ الی ۲۰)

- ❖ (ای بشر) آیا ندانستی که خدا آسمان ها و زمین را به حق و برای مقصود بزرگی آفریده.
- ❖ و اگر بخواهد شما (جنس بشر) همه را در زمین نابود می سازد.
- ❖ و خلقی دیگر از نو می آفریند؟
- ❖ و این کار اصلاً بر خدا دشوار نیست.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ إِنَّ يَشَاءُ يَذْهَبَكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٨﴾ وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٩﴾

۴۸۴- قرآن حق است و مخالفین و ظالمین باطلند. حق ماندنی و باطل نابودشدنی است (اسراء- آیات ۸۱ الی ۸۲)

- ❖ و (به امت) بگو که (دین) حق آمد و باطل نابود شد، که باطل خود لایق محو نابودی ابدی است.
- ❖ و ما آن چه از قرآن فرستیم شفا (ی دل) و رحمت (الهی) برای اهل ایمان است و ظالمان را به جز زیان (و شقاوت) چیزی نخواهد افزود.

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ ۚ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿١٠﴾ وَنَزَّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿١١﴾

۴۸۵- ای انسان ها ! جهان بازیچه و بیهوده خلق نشده است و همواره حق بر باطل غلبه دارد!! (انبیاء- آیات ۱۶ الی ۱۸)

- ❖ و ما آسمان و زمین و آن چه را که بین زمین و آسمان است به بازیچه نیافریدیم.
- ❖ اگر می خواستیم جهان را به بازی گرفته و کاری بیهوده انجام دهیم می کردیم.
- ❖ بلکه ما همیشه حق را بر باطل غالب و فیروز می گردانیم تا باطل را محو و نابود سازد و باطل بی درنگ نابود می شود.
- ❖ و وای بر شما که خدا را به وصف کار باطل و بازیچه متصف می گردانید.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِعَيْنٍ ﴿١٢﴾ لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ هَوًا لَّأَخَذْنَاهُ مِن لَّدُنَّا ۖ إِن كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٣﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ ۖ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ ۖ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٤﴾

آیا (ای رسول) :

- ❖ ندیدی (و ای مردم به حسّ مشاهده نمی کنید) که خدا شب را در روز.
- ❖ و روز را در شب داخل کند.
- ❖ و خورشید و ماه را مسخّر ساخته.
- ❖ که هر یک تا وقت معینی (و به نظم ثابت مخصوصی) گردش کنند؟
- ❖ و (نمی دانید که) خدا به هر چه می کنید آگاه است؟
- ❖ این قدرت کامل بدین سبب است که خدای یکتا حقّ مطلق است.
- ❖ و آن چه به جز او به خدایی می خوانند همه باطل محض است.
- ❖ و تنها خدا (که حقّ و وجود حقیقی است) بلند مرتبه و بزرگوار است.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾

۴۸۷- قرآن کتابی است از وحی الهی و شکست ناپذیر که باطل در آن هرگز راه ندارد (فصلت- آیات ۴۱ الی ۴۴)

- ❖ همانا آنان که به این قرآن که برای هدایت و یادآوری آنها آمد کافر شدند (چقدر نادانند) در صورتی که این کتاب به حقیقت صاحب عزت (و معجز بزرگ) است.
- ❖ که هرگز از پیش و پس (گذشته و آینده حوادث عالم) باطل بدان راه نیابد (و تا قیامت حکومت و حکمتش باقی است) زیرا آن فرستاده خدای (مقتدر) حکیم ستوده صفات است.
- ❖ (ای رسول ما) بر تو وحی نمی شود جز آنچه به رسولان پیشین گفته شد، که خدایت بسیار دارای آمرزش و بخشش و هم صاحب قهر و عقاب دردناک است.
- ❖ و اگر ما این قرآن را به زبان عجم می فرستادیم کافران می گفتند: چرا آیات این کتاب مفصل و روشن (به زبان عرب) نیامد (تا ما قوم عرب ایمان آوریم)؟ ای عجب آیا کتاب عجمی بر رسول و امت عربی نازل می شود؟!
- ❖ (اکنون که بدون عذر ایمان نمی آرند) به آنها بگو: این قرآن برای اهل ایمان هدایت و شفاست و اما آنان که ایمان نمی آرند گوشه ایشان (از شنیدن کلام حق) گران است و این قرآن بر آنها موجب کوری (جهل و ضلالت) است.
- ❖ آن مردم (نادان به این کتاب حق گوش فرا نمی دارند، گویی که) از مکانی بسیار دور (از سعادت و ایمان) به این کتاب حق دعوت می شوند.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ^ط وَإِنَّهُمْ لَكُتَبٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ^ط تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾ مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ^ج إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ^ط ءَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ^ط وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي ءَاذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى^ج أُولَٰئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾

۴۸۸- خلقت آسمان ها و زمین بر اساس حق آفریده شده است (دخان آیات ۳۸ الی ۳۹)

- ❖ و ما آسمانها و زمین و آنچه را بین آنهاست به بازیچه خلق نکردیم.
- ❖ آنها را جز به حق (و از روی حکمت و مصلحت) نیافریدیم.
- ❖ و لیکن اکثر مردم از آن آگاه نیستند .

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِعِبَادٍ ﴿٢٨﴾ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾

۴۸۹- مؤمنین از حق و کافران از باطل پیروی می کنند (محمد-آیات ۱ الی ۳)

- ❖ آنان که کافر شدند و راه دین خدا را (بر خلق) بستند خداوند اعمال آنها را تباه و باطل ساخت.
- ❖ و آنان که گرویدند و نیکوکار شدند و به قرآنی که بر محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) نازل شد که البته بر حق و از جانب خدایشان بود ایمان آوردند خدا از گناهانشان درگذشت و امر (دنیا و دین) آنها را اصلاح فرمود .
- ❖ این (تباهی حال کافران و اصلاح مؤمنان) بدان سبب است که کافران پیرو (آراء و عقاید اهل) باطل گردیدند
- ❖ و اهل ایمان پیرو (قرآن) حق که از جانب خدایشان نازل گردید شدند.
- ❖ این گونه صریح خدا مثال حال مردم را بیان می کند .

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَلُهُمْ ﴿١﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ^ن كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ^ج كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَلَهُمْ ﴿٣﴾

۳۷- حکمت و شناخت - آگاهی

۴۹۰- خداوند حکمت و دانش را به هر که بخواهد عنایت کند

(بقره-آیه ۲۶۹)

❖ خدا فیض حکمت را به هر که خواهد عطا کند، و هر که را به حکمت و دانش رسانند درباره او مرحمت و عنایت بسیار کرده‌اند، و این حقیقت را جز خردمندان متذکر نشوند.

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۚ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو

الْأَلْبَابِ ﴿٣٩٠﴾

۴۹۱- آیا کسی که حجت علمی از خدا دارد با کسی که به هوی و هوس کاری می‌کند یکی است؟! (محمد-آیه ۱۴)

❖ آیا آن کس که از خدای خود حجت علمی و برهانی (مانند قرآن) در دست دارد.
❖ مانند کسانی است که عمل زشتشان در نظر زیبا جلوه کرده و پیرو هوای نفسانی خود شدند؟

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِ ۖ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوٓءُ عَمَلِهِ ۖ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٤﴾

(اعلی-آیه ۹)

۴۹۲- تذکر و یادآوری برای انسان مفید است

❖ پس (به آیات الهی خلق را) متذکر ساز اگر سودمند افتد .

فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ الذِّكْرَىٰ ﴿٩﴾

(غاشیه-آیات ۱۷ الی ۲۱)

۴۹۳- به شتر، آسمان، کوهها و زمین با دقت نگاه کنید (تا خدایتان را بهتر بشناسید)!

❖ آیا مردم در خلقت شتر نمی‌نگرند که چگونه (به انواع حکمت و منفعت برای بشر) خلق شده است؟
❖ و در خلقت کاخ بلند آسمان فکر نمی‌کنند که چگونه آن را بر افراشته‌اند؟
❖ و کوهها را نمی‌بینند که چگونه بر زمین کوبیده‌اند؟
❖ و به زمین نظر نمی‌کنند که چگونه گسترده‌اند؟
❖ پس خلق را (به حکمت‌های الهی) متذکر ساز که وظیفه پیغمبری تو غیر از این نیست.

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَىٰ الْإِبِلِ ۖ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ ۖ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى الْجِبَالِ ۖ كَيْفَ

نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى الْأَرْضِ ۖ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾

(شمس-آیات ۷ الی ۱۰)

۴۹۴- ما خیر و شر را به نفس انسان الهام می‌کنیم

❖ و قسم به نفس ناطقه انسان و آن که او را نیکو به حد کمال بیافرید و به او شر و خیر او را الهام کرد.

❖ (قسم به این آیات الهی) که هر کس نفس ناطقه خود را از گناه و بدکاری پاک و منزّه سازد به یقین (در دو عالم) رستگار خواهد بود.

❖ و هر که او را (به کفر و گناه) پلید گرداند البته (در دو جهان) زیانکار خواهد گشت .

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّاهَا ﴿١٠﴾

۳۸- حواریون عیسی ناصری (ع)، یاوران عیسی و نویسندگان انجیل

۴۹۵- حواریون به عیسی (ع) ایمان آوردند و بارش کردند

(آل عمران- آیات ۵۲ الی ۵۳)

(یاوران عیسی چه کسانی هستند؟)

- ❖ چون عیسی به یقین دریافت که قوم ایمان نخواهند آورد.
- ❖ گفت: کیست که با من دین خدا را یاری کند؟
- ❖ حواریون (شاگردان خاص او) گفتند: ما یاری کنندگان دین خداییم.
- ❖ به خدا ایمان آورده‌ایم.
- ❖ و گواهی ده که ما تسلیم فرمان اویم.
- ❖ پروردگارا ما به کتابی که فرستادی ایمان آورده و از رسول تو پیروی کردیم.
- ❖ نام ما را در صحیفه اهل یقین ثبت فرما.

فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ ط قَالَ الْحَوَارِيُّونَ خُنْ أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٢﴾ رَبَّنَا ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾

۴۹۶- خداوند با دعای عیسی (ع) برای حواریون مائده آسمانی فرستاد

(مائده- آیات ۱۱۱ الی ۱۱۵)

- ❖ و (یاد کن) هنگامی که به حواریین وحی کردیم که به من و به رسول من ایمان آورید.
- ❖ گفتند: ایمان آوردیم، (خدایا) گواه باش که ما تسلیم امر توایم.
- ❖ (یاد آر) هنگامی که حواریین گفتند: ای عیسی مریم، آیا خدای تو تواند که برای ما از آسمان مائده‌ای فرستد؟
- ❖ عیسی در جواب گفت: اگر ایمان آورده‌اید از خدا بترسید (و شک در قدرت خدا نکنید).
- ❖ گفتند: می‌خواهیم هم از آن مائده آسمانی تناول کنیم و هم دل‌های ما مطمئن شود و هم به راستی عهده‌های تو پی بریم و بر آن (به مشاهده) از گواهان باشیم.
- ❖ عیسی مریم گفت: بارالها، ای پروردگار ما، تو بر ما از آسمان مائده‌ای فرست تا (این روز) برای ما و کسانی که پس از ما آیند روز عید مبارکی گردد و آیت و حجتی از جانب تو برای ما باشد، و ما را روزی ده، که تو بهترین روزی دهنده‌گانی.
- ❖ خدا گفت: من آن مائده را برای شما می‌فرستم، ولی هر که بعد از نزول مائده کافر شود وی را عذابی کنم که هیچ یک از جهانیان را چنان عذاب نکنم.

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا ءَامِنَا وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾ إِذْ قَالَ
 الْحَوَارِيُّونَ يَعْيسَى ابْنُ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ ﴿١١٢﴾ قَالُوا أَتَقُولُوا
 اللَّهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٣﴾ قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْبِخَ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا
 وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٤﴾ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ
 تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ ﴿١١٥﴾ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٦﴾ قَالَ اللَّهُ إِنَّي مُنْزِلُهَا
 عَلَيْكُمْ ﴿١١٧﴾ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدَ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٨﴾

۳۹- حیوانات ، چهار پایان اهلی که مورد استفاده انسانها هستند

- ۴۹۷- خداوند چهارپایان را که استفاده های فراوانی از آنان می کنید برای شما خلق نموده است (نحل- آیات ۵ الی ۹)
- ۱) و چهارپایان را خلقت کرد که به (موی و پشم) آن ها گرم می شوید.
 - ۲) و از آن ها فواید بسیار دیگر برده و از (شیر و گوشت) آن ها غذای مأکول می سازید.
 - ۳) و هنگامی که آن ها را شبانگاه از چرا برمی گردانید یا صبحگاه به چرا بیرون می برید زیب و افتخار شما باشند.
 - ۴) و بارهای شما را (به آسانی) از شهری به شهر دیگر برند که خود شما (بدون بار) جز با مشقت بسیار بدان جا نتوانید رسید. (چه رسد با بار)
 - ۵) راستی که پروردگار شما رئوف و مهربان است.
 - ۶) و اسبان و استران و خران را برای سواری و تجمل شما آفرید.
 - ۷) و چیز دیگری هم که شما هنوز نمی دانید (برای سواری شما) خواهد آفرید.
 - ۸) و بر خداست بیان راه عدل و راستی، و بعضی راه ها جور و ناراستی است.
 - ۹) و اگر خدا می خواست (بدون آزمایش بلکه به جبر) شما را همگی به راه هدایت (و جنت) می کشید (لیکن این خلاف مصلحت و نظام الهی است).

وَالْأَنْعَمَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٢٠﴾ وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْحَوْنَ
 وَحِينَ تَسْرَحُونَ ﴿١٢١﴾ وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا بَلِغِيهِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ ﴿١٢٢﴾ إِنَّ رَبَّكُمْ

لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٧٧﴾ وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَايزٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٧٩﴾

۴۹۸- ما بین سرگین و خون در شکم چهارپایان شیر گوارا به شما می نوشانیم (نحل-آیه ۶۶)

- ❖ و البته برای شما ملاحظه حال چهارپایان (از شتر و گاو و گوسفند) همه عبرت و حکمت است.
- ❖ که ما از آن چه در شکم آن است از میان (دو جسم ناپاک) سرگین و خون، شما را شیر پاک می نوشانیم که در طبع همه نوشندگان گواراست.

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۚ نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ ۖ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ ﴿٨٠﴾

۴۹۹- در وجود چهارپایان منافع و فواید زیادی برای انسان هاست (یس-آیات ۷۱ الی ۷۳)

- ❖ آیا کافران ندیدند که بر آن ها به دست (قدرت) خود از جمله آفریدگان چهارپایانی خلقت کردیم تا مالک آن ها شوند؟
- ❖ و آن حیوانات (با عظمت و قوت) را مطیع و رام آن ها ساختیم .
- ❖ که هم بر آن ها سوار شوند.
- ❖ و هم از آن ها غذا تناول کنند.
- ❖ و برای آن ها در آن حیوانات منافع. (بسیاری از پوست و پشم و کرک و غیره)
- ❖ و آشامیدنی های فراوان (از شیر و ماست و روغن و غیره) هست.
- ❖ آیا شکر (این نعمت ها را) نباید به جای آرند؟

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبٌ ۖ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

۴۰- خانه ، برای سکونت ، عبادت و آسایش خانواده ها

۵۰۰- به موسی و هارون گفتیم که خانه هایتان را قبله و عبادتگاه قرار دهید (یونس-آیه ۸۷)

- ❖ و به موسی و برادرش (هارون) وحی کردیم که شما برای پیروانتان در شهر مصر منزل گیرید.
- ❖ و (اکنون که از بیم فرعونیان به مساجد نتوانید رفت)، خانه هایتان را قبله و معبد خود قرار دهید.
- ❖ و نماز به پا دارید.
- ❖ و (تو هم ای رسول خدا(ص) مؤمنان را (به فتح در دنیا و بهشت در آخرت) بشارت ده.

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا

الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

(نور-آیات ۲۷ الی ۲۹)

۵۰۱- ای اهل ایمان! بدون اجازه وارد خانه ای نشوید

❖ ای اهل ایمان، هرگز به هیچ خانه مگر خانه‌های خودتان تا با صاحبش انس و اجازه ندارید وارد نشوید.

❖ و (چون رخصت یافته و داخل شوید) به اهل آن خانه نخست سلام کنید که این (ورود با اجازه و تحیت، برای حسن معاشرت و ادب انسانیت) شما را بسی بهتر است.

❖ باشد که متذکر (شئون یکدیگر و حافظ آداب رفاقت) شوید.

❖ و اگر کسی را نیافتید باز وارد نشوید تا اجازه یابید.

❖ و چون (به خانه‌ای درآمدید و) گفتند: برگردید، به زودی بازگردید که این برای تنزیه و پاکی شما بهتر است.

❖ و خدا به هر چه می‌کنید داناست.

❖ باکی بر شما نیست که به خانه غیر مسکونی که در آن متاعی دارید (بی‌اجازه) در آیید.

❖ و (بدانید که) خدا به همه‌ی کار آشکار و پنهان شما آگاه است.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّىٰ تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَىٰ أَهْلِهَا ذَٰلِكُمْ

خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٨﴾ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ

قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا ۚ هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ

تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَعٌ لَّكُمْ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٣٠﴾

(نور-آیه ۶۱)

۵۰۲- وارد هر خانه و مسجدی که شدید حتی اگر کسی در آنجا نبود، اول سلام کنید

و (با وجود این دستور باز) :

❖ هر گاه بخواهید به خانه‌ای (از این‌ها) داخل شوید نخست بر خویش سلام کنید (یعنی چون به خانه یا مسجدی درآیید بر مسلمانان و همدینان خودتان یا اگر کسی نباشد بر نفس خود باز سلام کنید و خلاصه با خبر وارد شوید)

❖ که سلام تحیتی با برکت و نیکو از جانب خداست.

❖ خدا آیات خود را این گونه برای شما روشن بیان می‌کند.

❖ باشد که (در آن‌ها) تعقل کنید (و طریق سعادت و هدایت بازجوید).

فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَرَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
 اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

۴۱- خبر های غیبی که تنها از طریق وحی به پیامبر اسلام (ص) رسیده است

۵۰۳- ای رسول ما(ص)! نزاع برای کفالت مریم یک خبر غیبی است و تو در آنجا نبودی!!
 (آل عمران - آیه ۴۴)
 (ای رسول ما(ص) :

❖ این از اخبار غیب است که به تو وحی می کنیم.
 ❖ و تو حاضر نبودی آن زمان که قرعه برای نگهبانی و کفالت مریم می زدند تا قرعه به نام کدام یک شود.
 ❖ و نبودی نزد ایشان وقتی که بر سر این کار نزاع می کردند.
 ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يُلْقُونَ أَقْلَمَهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا
 كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾

۵۰۴- حکایت کشتی نوح از طریق وحی رسیده و کسی قبل از آن آگاه نبوده است

❖ این (حکایت نوح) از اخبار غیب است که به تو وحی می کنیم.
 ❖ و پیش از آن که ما به تو وحی کنیم تو و قومت هیچ از آن آگاه نبودید.
 ❖ پس تو در طاعت حق راه صبر پیش گیر.
 ❖ که عاقبت نیکو اهل تقوا راست.
 تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ
 الْعَذَابَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٥﴾

۴۲- خدای تبارک و تعالی، آنطور که قرآن معرفی می کند

۵۰۵- خدا آسمان و زمین را برای شما آفرید، در حالیکه شما او را انکار می کنید!!!

(بقره - آیات ۲۸ الی ۲۹)
 چگونه کافر می شوید به خدا(و چرا راه کفر باید بروی انسان بسته شود!!!)
 (۱) و حال آن که مرده بودید و خدا شما را زنده کرد.
 (۲) و دیگر بار بمیراند و باز زنده کند.

(۳) و عاقبت به سوی او باز گردانده می‌شوید؟!

(۴) او خدایی است که همه موجودات زمین را برای شما خلق کرد.

(۵) و پس از آن به خلقت آسمان‌ها نظر گماشت و هفت آسمان را بر فراز یکدیگر برافراشت.

(۶) و او به همه چیز داناست.

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

۵۰۶- کسی که از ذکر خدا در مساجد منع نماید از همه مردم ستمکارتر است!! (بقره-آیه ۱۱۴)

ستمکارتر از همه مردم کسی است که :

- ❖ مردم را از ذکر نام خدا در مساجد منع کند.
- ❖ و در خرابی آن اهتمام و کوشش نماید؟
- ❖ چنین گروه را شاید که در مساجد مسلمین در آیند جز آن که (بر خود) ترسان باشند.
- ❖ این گروه را در دنیا ذلت و خواری نصیب است و در آخرت عذابی بزرگ.

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن مَّنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ ۚ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾

۵۰۷- ابراهیم و یعقوب به فرزندان خود سفارش کردند که فقط خدای یگانه را بپرستند (بقره-آیات ۱۳۲ الی ۱۳۴)

و ابراهیم و یعقوب بدین گونه به فرزندان خود سفارش و توصیه نمودند:

- ❖ که ای فرزندان من، خدا برای شما آیین پاک برگزید، پس (پیروی کنید و) تا گاه جان سپردن الا تسلیم رضای خدا نباشید.
- ❖ شما کی و کجا حاضر بودید هنگامی که مرگ یعقوب در رسید و به فرزندان خود گفت که شما پس از مرگ من که را می‌پرستید؟
- ❖ گفتند: خدای تو را و خدای پدران تو ابراهیم و اسماعیل و اسحاق را که معبود یگانه است و ما مطیع فرمان اویم.
- ❖ آن‌ها گروهی بودند که درگذشتند، هر کار نیک و بد کردند برای خود کردند.
- ❖ و شما هم هر چه کنید برای خویش خواهید کرد و شما مسئول کار آن‌ها نخواهید بود.

وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَبْنِي ۖ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ

إِلَهُكَ وَإِلَهُ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٢٣﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٤﴾

(بقره-آیات ۱۴۶ الی ۱۴۸)

۵۰۸- حق همان است که از طرف خدا بسوی تو آمد

اهل کتاب محمد(ص) را بخوبی می شناسند:

- ❖ گروهی که ما بر آن‌ها کتاب فرستادیم، (محمد صلی الله علیه و آله و سلم و حقانیت) او را به خوبی می‌شناسند همان گونه که فرزندان خود را.
- ❖ و لکن گروهی از آنان (از راه عناد) حق را کتمان می‌کنند در صورتی که علم به آن دارند.
- ❖ حق همان است که از طرف خدا به سوی تو آمد، پس هیچ شبهه به دل راه مده.
- ❖ هر کسی را راهی است به سوی حق که بدان راه یابد. (یا قبله‌ای است که به آن روی آورد)
- ❖ پس بشتابید به خیرات که هر کجا باشید همه شما را خداوند (به عرصه محشر) خواهد آورد و محققاً خدا بر همه چیز تواناست.

الَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٢٦﴾ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٢٧﴾ وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ مُوَلِّيًا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٨﴾

(بقره-آیه ۱۶۵)

۵۰۹- اهل ایمان کمال دوستی و محبت را تنها با خداوند ابراز می کنند

- ❖ برخی از مردم (نادان) غیر خدا را همانند خدا گیرند و چنانکه خدا را بایست دوست داشت با آن‌ها دوستی ورزن

- ❖ لیکن آن‌ها که اهل ایمانند کمال محبت و دوستی را فقط به خدا مخصوص دارند.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ ﴿١٣٥﴾

(بقره-آیه ۱۸۶)

۵۱۰- اگر بنده ای از من سؤالی داشته باشد، بداند که به او نزدیکم

و چون بندگان من (از دوری و نزدیکی) من از تو پرسند:

- ❖ بدانند که من به آن‌ها نزدیکم.
- ❖ هرگاه کسی مرا خواند دعای او را اجابت کنم.
- ❖ پس باید دعوت مرا (و پیغمبران مرا) بپذیرند.
- ❖ و به من بگروند.
- ❖ باشد که (به سعادت) راه یابند.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۖ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

(بقره-آیه ۲۰۷)

۵۱۱- خداوند نسبت به کسانی که در راه کسب رضای اویند مهربان است (کسانی که بدنبال رضای الهی هستند):

- ❖ و بعضی از مردم از جان خود در راه رضای خدا درگذرند.
- ❖ و خدا با چنین بندگان رئوف و مهربان است.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾

(بقره-آیه ۲۶۸)

۵۱۲- شیطان به فقر و بخل و زشتی و خداوند به مرحمت و آمرزش دعوت می کند

- ❖ شیطان شما را وعده فقر و بی چیزی دهد و به کارهای زشت و بخل وادار کند.
 - ❖ و خدا به شما وعده آمرزش و احسان دهد، و خدا را رحمت بی منتهاست و (به همه امور جهان) داناست.
- الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ ۗ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٨﴾

(بقره-آیه ۲۶۹)

۵۱۳- خداوند حکمت و دانش را به هر که بخواهد عنایت کند

- ❖ خدا فیض حکمت را به هر که خواهد عطا کند، و هر که را به حکمت و دانش رسانند درباره او مرحمت و عنایت بسیار کرده اند، و این حقیقت را جز خردمندان متذکر نشوند.

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ ۚ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۚ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٠٩﴾

(آل عمران-آیه ۵)

۵۱۴- چیزی در آسمان و زمین بر خدا پوشیده نیست

- ❖ همانا چیزی در آسمان و زمین از خدا پنهان نیست.

إِنَّ اللَّهَ لَا تَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢١٠﴾

(آل عمران-آیه ۱۹۵)

۵۱۵- خداوند عمل هیچ انسان زن یا مرد را بی مزد نگذارد

- ❖ که البته من (که پروردگارم) عمل هیچ کس از مرد و زن را بی مزد نگذارم، زیرا شما از یکدیگرید (و همه در نظر من یکسانید).
- ❖ پس آنان که از وطن خود هجرت نمودند و از دیار خویش بیرون رانده شدند و در راه من رنج کشیدند و جهاد کرده و کشته شدند همانا بدی های آنان را بپوشانم و آن ها را به بهشت هایی درآورم که زیر درختانش نهرها جاری است، این پاداشی است از جانب خدا، و نزد خدا است پاداش نیکو.

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمَلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتَىٰ بَعْضُكُم مِّنْ بَعْضٍ ۖ فَالذِّينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا لَا تُكْفِرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا تُدْخِلْنَهُمْ جَنَّتِ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ ۖ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

(نساء-آیات ۱۷۱)

۵۱۶- خدا فرزندی ندارد و مسیح پیامبر او و از شرک و تثلیث بدور است

ای اهل کتاب:

- ۱) در دین خود اندازه نگه دارید.
 - ۲) و درباره خدا جز به راستی سخن نگوئید.
 - ۳) در حق مسیح عیسی بن مریم جز این شاید گفت که او رسول خداست و کلمه الهی است که به مریم فرستاده و روحی از عالم الوهیت است.
 - ۴) پس به خدا و همه فرستادگانش ایمان آورید.
 - ۵) و به تثلیث قائل نشوید (اب و ابن و روح القدس را خدا نخوانید).
 - ۶) از این گفتار شرک باز ایستید که برای شما بهتر است.
 - ۷) جز خدای یکتا خدایی نیست و منزّه و برتر از آن است که او را فرزندی باشد.
 - ۸) هر چه در آسمان و زمین است همه ملک او است و خدا تنها به نگهبانی (همه موجودات) کافی است.
- يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ ۚ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَىٰ مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِّنْهُ فَعَامِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ ۚ انتَهُوا خَيْرًا لَّكُمْ ۚ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ ۚ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ ۚ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٩٦﴾

(مائده-آیه ۱۸)

۵۱۷- یهود و نصاری خود را پسران و دوستان خدا می دانند !!

- ❖ یهود و نصاری گفتند: ما پسران خدا و دوستان اویم.
- ❖ بگو (ای پیغمبر): اگر چنین است پس او چرا شما را به گناهانتان عذاب می کند؟
- ❖ بلکه شما هم بشری هستید از آن ها که خدا خلق کرده، هر که را بخواهد می بخشد و هر که را بخواهد عذاب می کند.
- ❖ و فرمانروایی آسمان ها و زمین و آن چه بین آن ها است از آن خداست.
- ❖ و بازگشت همه به سوی اوست.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَىٰ نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبُّهُمْ ۖ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ ۖ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۚ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

۵۱۸- از خدا و رسولش اطاعت کنید و تقوی پیشه نمائید (مائده-آیات ۹۲ الی ۹۳)

- ❖ و خدا و رسول خدا را اطاعت کنید.
 - ❖ و بترسید، که هر گاه روی (از طاعت خدا) بگردانید.
 - ❖ پس بدانید که بر رسول ما جز آن که به آشکار حکم خدا را ابلاغ کند تکلیفی نخواهد بود.
 - ❖ بر آنان که ایمان آوردند و نیکوکار شدند باکی نیست در آن چه از مأكولات خوردند.
 - ❖ هر گاه تقوا پیشه گرفته و ایمان آرند و کارهای نیک کنند.
 - ❖ باز پرهیزکار شوند و ایمان آورند.
 - ❖ باز پرهیزکار و نیکوکار شوند و خدا نیکوکاران را دوست می‌دارد.
- وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِينُ ﴿١٩﴾
- لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٠﴾

۵۱۹- خداوند هم شدید العقاب است و هم غفور رحیم است (مائده-آیه ۹۸)

- ❖ بدانید که خدا هم عقابش بسیار سخت و دشوار است
 - ❖ و هم خدا بسیار بخشنده و مهربان است.
- أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

۵۲۰- خداوند با دعای عیسی (ع) برای حواریون مائده آسمانی فرستاد (مائده-آیات ۱۱۱ الی ۱۱۵)

- ❖ و (یاد کن) هنگامی که به حواریین وحی کردیم که به من و به رسول من ایمان آورید.
- ❖ گفتند: ایمان آوردیم، (خدایا) گواه باش که ما تسلیم امر توایم.
- ❖ (یاد آر) هنگامی که حواریین گفتند: ای عیسی مریم، آیا خدای تو تواند که برای ما از آسمان مائده‌ای فرستد؟
- ❖ عیسی در جواب گفت: اگر ایمان آورده‌اید از خدا بترسید (و شک در قدرت خدا نکنید).
- ❖ گفتند: می‌خواهیم هم از آن مائده آسمانی تناول کنیم و هم دل‌های ما مطمئن شود و هم به راستی عهده‌های تو پی ببریم و بر آن (به مشاهده) از گواهان باشیم.
- ❖ عیسی مریم گفت: بارالها، ای پروردگار ما، تو بر ما از آسمان مائده‌ای فرست تا (این روز) برای ما و کسانی که پس از ما آیند روز عید مبارکی گردد و آیت و حجتی از جانب تو برای ما باشد، و ما را روزی ده، که تو بهترین روزی دهنده‌ای.

❖ خدا گفت: من آن مائده را برای شما می‌فرستم، ولی هر که بعد از نزول مائده کافر شود وی را عذابی کنم که هیچ یک از جهانیان را چنان عذاب نکنم.

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا ءَامَنَّا وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾ إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَعْيسَى ابْنُ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ ﴿١١٢﴾ قَالَ أَتَقُولُوا اللَّهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٣﴾ قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٤﴾ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنْزِلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٥﴾

۵۲۱- اگر خداوند زبانی رساند یا خیری بدهد کسی نتواند که مانع شود!! (انعام- آیات ۱۷ الی ۱۸)

- ❖ و اگر از خدا به تو ضرری رساند هیچ کس جز خدا نتواند تو را از آن ضرر برهاند.
- ❖ و اگر از او به تو خیری رسد (هیچ کس تو را از آن منع نتواند کرد) که او بر هر چیز تواناست.
- ❖ بگو: خداست که کمال اقتدار و توانایی را بر بندگان دارد.
- ❖ و اوست که درستکار و آگاه است.

وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بَخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١١٦﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١١٧﴾

۵۲۲- با مشیت الهی انسان ها هدایت یا گمراه می شوند (انعام- آیات ۳۹ الی ۴۱)

- و آنان که تکذیب آیات ما کردند:
- ❖ کر و گنگ در ظلمات (جهل) به سر برند.
- ❖ مشیت الهی هر کس را خواهد گمراه سازد و هر که را خواهد به راه راست هدایت کند.
- ❖ بگو: اگر راست می‌گویید، مرا گویند که اگر عذاب خدا یا ساعت مرگ بر شما فرا رسد آیا (در آن ساعت سخت) غیر خدا را می‌خوانید؟! (بلکه در آن هنگام تنها خدا را می‌خوانید) تا اگر مشیت او قرار گرفت شما را از سختی برهاند، و آنچه را که با خدا شریک قرار می‌دهید به کلی فراموش می‌کنید.

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّوا وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَن يَضِلَّ اللَّهُ يُضِلَّهُ وَمَن يَشَأْ تَجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنِ اتَّكُمُ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَّكُمُ السَّاعَةُ أَعَيَّرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٤﴾ بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِن شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤٥﴾

۵۲۳- اگر نعمت های الهی از شما گرفته شود، کدام خدایی قادر است که به شما باز گرداند؟ (انعام- آیات ۴۶ الی ۴۷)

بگو(ای رسول مکرّم اسلام(ص) :

- ❖ مرا گویند، اگر خدا گوش و چشم های شما را گرفت و مهر بر دل شما نهاد (تا کور و کر و جاهل شدید) کدام خدایی غیر از خدا هست که این نعمت ها را به شما باز دهد؟!
- ❖ بنگر که ما چگونه آیات را به انواع گوناگون بیان می کنیم باز آن ها اعراض می کنند!
- ❖ بگو: چه خواهید کرد اگر عذاب خدا شما را به ناگاه، پنهان یا آشکار در رسد، آیا کسی به جز گروه ستمکار هلاک خواهد شد؟

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَرَكُمْ وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِهِ أَنْظَرُ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ قُلْ ﴿٤٦﴾ أَرَأَيْتُمْ إِنِ اتَّكُمُ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمُونَ ﴿٤٧﴾

۵۲۴- خداوند به هیچ شیئی شباهت ندارد (انعام- آیات ۱۰۰ الی ۱۰۳)

- ۱) و گروهی از کافران اهریمنان را شریک خدا شمردند در حالی که آن ها آفریده خدا هستند .
- ۲) و گروهی (عزیر و مسیح و فرشتگان را) از روی نادانی پسران و دخترانی برای او تراشیدند، در صورتی که او از همه این نسبت ها برتر و منزّه است.
- ۳) اوست پدید آورنده آسمان ها و زمین، چگونه وی را فرزندی تواند بود در حالی که او را جفتی نیست؟!
- ۴) و او همه چیز را آفریده و به همه چیز داناست.
- ۵) این است (وصف) پروردگار شما، که جز او هیچ خدایی نیست.
- ۶) آفریننده هر چیز است.
- ۷) پس او را پرستش کنید.
- ۸) و او نگهبان همه موجودات است.
- ۹) او را هیچ چشمی درک ننماید.
- ۱۰) و او همه بینندگان را مشاهده می کند.
- ۱۱) و او لطیف و نامرئی و (به همه چیز خلق) آگاه است.

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ^ط وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ^ج سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٠٦﴾ بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُن لَّهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ^ط وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٠٧﴾ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ^ط فَأَعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٨﴾ لَا تَدْرِكُهُ الْبَصَرُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْبَصَرَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٩﴾

۵۲۵- به مقدسات کسانی که غیر خدا را می خوانند ، سب و لعن نکنید!! (انعام-آیه ۱۰۸)

❖ و (شما مؤمنان) به آن چه مشرکان غیر از خدا می خوانند دشنام ندهید تا مبدا آن ها از روی ظلم و جهالت خدا را دشنام دهند.

❖ این چنین ما عمل هر قومی را در نظرشان زینت داده ایم.

❖ سپس بازگشت آن ها به سوی پروردگارشان است و خدا آنان را به کردارشان آگاه می گرداند.

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدَوًّا بِغَيْرِ عِلْمٍ^ط كَذَٰلِكَ زَيْنَا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٠﴾

۵۲۶- تا مشیت نافذ الهی نباشد کسی نمی تواند ایمان بیاورد (انعام-آیه ۱۱۱)

❖ و اگر فرشتگان را بر آن ها می فرستادیم.

❖ و مردگان با آنان سخن می گفتند.

❖ و هر چیزی را رویارویشان فراهم می آوردیم.

❖ باز ایمان نمی آوردند مگر به مشیت خدا.

❖ لیکن اکثرشان (مشیت نافذ حق را) نمی دانند.

وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَىٰ وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ وَلَٰكِن أَكْثَرُهُمْ جَاهِلُونَ ﴿١١١﴾

۵۲۷- آنچه از جانب خدا آمده است پیروی کنید (اعراف-آیه ۳)

❖ (ای اهل ایمان) از آن چه از خدایتان به سوی شما فرستاده شده پیروی کنید.

❖ و پیرو دستورهای غیر او نباشید.

❖ و جز خدا را به دوستی مگیرید.

❖ اما اندکی بدین پند متذکر می گردید.

اتَّبِعُوا مَا أَنزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٢﴾

- ❖ و همانا ما شما (فرزندان آدم) را در زمین تمکین و اقتدار بخشیدیم.
- ❖ و در آن بر شما معاش و روزی مقرر داشتیم.
- ❖ لیکن اندک شکر نعمت های خدای را به جا می آید.

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشًا قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾

- ❖ خدای خود را به تضرع و زاری و نهانی (به صدای آهسته که به اخلاص نزدیک است) بخوانید.
- ❖ (و از اندازه مگذرید) که خدا هرگز متجاوزان را دوست نمی دارد.
- ❖ و هرگز در زمین پس از آن که کار آن (به امر حق و شرع رسول حق) نظم و صلاح یافت به فساد و تباهکاری برنخیزد.
- ❖ و خدا را هم از راه ترس و هم از روی امید بخوانید.
- ❖ که البته رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است.

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يَحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

(چه اتفاقی افتاد زمانی که موسی(ع) تقاضای رویت الهی داشت):

- ❖ و ما با موسی سی شب وعده قرار دادیم و ده شب دیگر بر آن افزودیم تا آن که زمان وعده پروردگارش به چهل شب تکمیل شد.
- ❖ و موسی به برادر خود هارون گفت: تو اکنون جانشین من در قوم من باش و راه صلاح پیش گیر و پیرو راه اهل فساد مباش.
- ❖ و چون (قوم تقاضای دیدن خدا کردند) موسی (با هفتاد نفر بزرگان قومش که انتخاب شده بودند) وقت معین به وعده گاه ما آمد و خدایش با وی سخن گفت.
- ❖ موسی (به تقاضای جاهلانه قوم خود) عرض کرد که خدایا خود را به من آشکار بنما که جمال تو را مشاهده کنم.
- ❖ خدا در پاسخ او فرمود که مرا تا ابد نخواهی دید و لیکن به کوه بنگر، اگر کوه طور (بدان صلابت، هنگام تجلی) به جای خود برقرار ماند تو نیز مرا خواهی دید.
- ❖ پس آن گاه که تجلی خدایش بر کوه تابش کرد کوه را مُدک و متلاشی ساخت و موسی بی هوش افتاد.

- ❖ سپس که به هوش آمد عرض کرد: خدایا تو منزّه و برتری (از رؤیت و حس جسمانی، از چنین اندیشه) به درگاه تو توبه کردم و من (از قوم خود) اول کسی هستم که (به تو و تنزه ذات پاک تو از هر آلائش جسمانی) ایمان دارم.
- ❖ خدا فرمود: ای موسی من تو را به مقام پیام‌رسانی خود و هم‌صحبتی خویش بر سایر مردم برگزیدم، پس آن‌چه را که به تو دادم کاملاً فراگیر و از شکرگزاران باش.
- ❖ و در الواح (تورات آسمانی) از هر موضوع برای نصایح و پند و هم تحقیق هر چیز (برای علم و معرفت) به موسی نوشتیم (و دستور دادیم)
- ❖ که (حقایق و احکام) آن را به قوت (عقل و ایمان) فراگیر .
- ❖ و قوم را دستور ده که نیکوتر مطالب آن را اخذ کنند.
- ❖ که (پستی) مقام و منزلت فاسقان را به زودی به شما نشان خواهم داد.

وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ فِتْنٍ مِيقَتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ أَخْلِفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلَحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ تَرَنِي وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَنِي فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَنَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾ قَالَ يَمُوسَى إِنِّي أَصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَأَمْرِي فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُرِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾

(اعراف-آیه ۱۵۸)

۵۳۱- به خدا و به پیغمبر امی (ص) که به خدا و به سخنان او ایمان دارد پیروی کنید

(ای رسول ما به خلق) بگو:

- ❖ که من بر همه شما جنس بشر رسول خدایم.
- ❖ آن خدایی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست.
- ❖ هیچ خدایی جز او نیست که زنده می‌کند و می‌میراند.
- ❖ پس باید ایمان به خدا آرید.
- ❖ و هم به رسول او پیغمبر امی (که از هیچ کس جز خدا تعلیم نگرفته) آن پیغمبری که بس به خدا و سخنان او ایمان دارد.

❖ و پیرو او شوید.

❖ باشد که هدایت یابید.

قُلْ يَتَّيِّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

۵۳۲- خدایان غیر از خدای متعال، نمی توانند مشکلی از شما را حل کنند (اعراف-آیه ۱۹۴)

❖ غیر خدا هر آن کس را که شما (مشرکان و یهود و نصاری) به خدایی می خوانید (مانند بتان و عیسی و عَزَّوَجَلَّ و غیره) به حقیقت همه مثل شما بندگان هستند.

❖ اگر راستگوید آن ها را بخوانید تا مشکلات و حوائج شما را روا کنند.

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾

۵۳۳- وقتی مؤمنین ذکر خدا را می شنوند دلهاشان ترسان و لرزان می شود (انفال-آیات ۱۲ الی ۴)

مؤمنان حقیقی آنانند که:

(۱) چون ذکری از خدا شوند دل هاشان ترسان و لرزان شوند.

(۲) و چون آیات خدا را بر آن ها تلاوت کنند بر مقام ایمانشان بیفزاید.

(۳) و به خدای خود در هر کار توکل می کنند.

(۴) آنان که نماز را به پا می دارند.

(۵) و از هر چه روزی آن ها کرده ایم انفاق می کنند.

(۶) آن ها به راستی و حقیقت اهل ایمانند.

(۷) که نزد خدا مراتب بلند و آمرزش و روزی نیکو دارند.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿١٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿١٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا هُمْ دَرَجَتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿١٤﴾

(ای مؤمنان)!

❖ نه شما بلکه خدا کافران را کشت.

❖ و (ای رسول) چون تو تیر (یا خاک) افکندی نه تو بلکه خدا افکند. (تا کافران را شکست دهد)

- ❖ و برای آن که مؤمنان را به آزمونی نیکو از سوی خود بیازماید.
- ❖ که خدا شنوا و داناست.

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٧﴾

۵۳۴- کسی که به لقاء الهی دل نبسته است و به زندگی دلخوش است مأوایش جهنم است (سوانجام دنیا طلبان) :

- ❖ البته آن‌هایی که به لقاء ما دل نبسته و امیدوار نیستند.
- ❖ و به زندگی پست دنیا دلخوش و دلبسته‌اند.
- ❖ و آن‌هایی که از آیات و نشانه‌های ما غافلند.
- ❖ هم اینانند که عاقبت به کردار زشت خود در آتش دوزخ مأوی گیرند.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ أَلَنَارٌ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾

۵۳۵- خدا به کسی ظلم نمی‌کند (یونس-آیه ۴۴)

- ❖ خدا هرگز به مردم ستم نمی‌کند.
- ❖ ولی مردم خود در حق خویش ستم می‌کنند.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَٰكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٨﴾

۵۳۶- ای رسول! خداوند هر آیه‌ای که تلاوت کنی و نیز هر عمل تو و امت را نظارت می‌کند (یونس-آیه ۶۱)

- ❖ و تو در هیچ حالی نباشی.
 - ❖ و هیچ آیه‌ای از قرآن تلاوت نکنی.
 - ❖ و به هیچ عملی تو و امت وارد نشوید.
 - ❖ جز آن که ما همان لحظه شما را مشاهده می‌کنیم.
 - ❖ و هیچ چیز به وزن ذره‌ای در همه زمین و آسمان از خدای تو پنهان نیست.
 - ❖ و کوچکتر از ذره و بزرگتر از آن هر چه هست همه در کتاب مبین حق (و لوح علم الهی) مسطور است.
- وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿١١﴾

۵۳۷- مغفرت و اجر بزرگ الهی شامل کسانی است که صابر باشند و عمل صالح انجام دهند (هود-آیات ۹ الی ۱۱)

- ❖ و اگر ما بشر را به نعمت و رحمتی برخوردار کنیم، سپس (چون کفران کرد) آن نعمت را از او بازگیریم او سخت به خوی نومیدی و کفران درافتد.
- ❖ و اگر آدمی را به نعمتی پس از محنتی که به او رسیده باشد رسانیم (مغرور و غافل شود و) گوید که دیگر روزگار زحمت و رنج من سرآمده، سرگرم شادمانی و مفاخرت گردد.
- ❖ مگر آنان که دارای ملکه صبر و عمل صالحند که بر آن‌ها آمرزش حق و اجر بزرگ است.

وَلِیْنَ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَكَفُورٌ ۝۹ وَلِیْنَ أَذَقْنَاهُ نِعْمَاءَ بَعْدَ ضِرَاءٍ مَّسْتَهٍ لِّیَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي ۚ إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ۝۱۰ إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝۱۱

۵۳۸- روزی هر جنبنده ای در زمین با خداست (هود-آیه ۶)

- ❖ و هیچ جنبنده در زمین نیست جز آن که روزیش بر خداست.
- ❖ و خدا قرارگاه (منزل دائمی) و آرامشگاه (جای موقت) او را می‌داند.
- ❖ و همه احوال خلق در دفتر علم ازلی خدا ثبت است.

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۝۶

۵۳۹- به لقاء پروردگارتان که جهان و عرش مسخر اوست یقین داشته باشید (رعد-آیه ۲)

- ❖ خداست آن ذات پاکی که آسمان‌ها را چنان که می‌نگرید بی‌ستون برافراشت.
- ❖ آن گاه بر عرش (قدرت بر وجود کل) قرار گرفت.
- ❖ و خورشید و ماه را مسخر اراده خود ساخت که هر کدام در وقت خاص به گردش آیند، امر عالم را منظم می‌سازد.
- ❖ و آیات (قدرت) را با دلایلی مفصل بیان می‌دارد.
- ❖ باشد که شما به ملاقات پروردگار خود یقین کنید.

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلًّا لِّجَرَىٰ لَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ۝۲

۵۴۰- محو و اثبات هر چیزی بدست خدا صورت می‌گیرد (رعد-آیه ۳۹)

- ❖ خدا هر چه را خواهد (از احکام یا حوادث عالم) محو.
- ❖ و هر چه را خواهد اثبات می‌کند و اصل کتاب (آفرینش) نزد اوست.

يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ ۖ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ۝۳۹

۵۴۱- سخن پیامبران به مخالفان: چرا در خدایی که آسمان و زمین را آفریده است شک دارید؟ (ابراهیم-آیه ۱۰)

رسولان در جواب آن‌ها گفتند:

- ❖ آیا در خدا که آفریننده‌ی آسمان‌ها و زمین است شک توانید کرد؟
- ❖ خدایی که شما را به مغفرت و آمرزش از گناهانتان می‌خواند.
- ❖ و می‌خواهد به اجل معین و عمر طبیعی برساند.

قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِى اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ ۖ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ..... ﴿١٠﴾

۵۴۲- خداوند از اعمال ظالمین غافل نیست!! (ابراهیم-آیه ۴۲)

- ❖ و (ای رسول ما) هرگز مپندار که خدا از کردار ستمکاران غافل است.
- ❖ بلکه (کیفر) ظالمان را به تأخیر می‌افکند.
- ❖ تا آن روزی که چشم‌ها(یشان) در آن روز خیره و حیران است.

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَفِلًا ۖ عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ۖ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٢﴾

۵۴۳- گفتگوی خداوند با شیطان ، بر سر سجده نمودن آدم که از روح خود در او دمیده بود (حجر-آیات ۲۶ الی ۴۱)

- ❖ و همانا ما انسان را از گل و لای کهنه متغیر بیافریدیم.
- ❖ و طایفه دیوان را پیشتر از آتش گدازنده، خلق کردیم.
- ❖ و (یاد آر) آن گاه که پروردگارت به فرشتگان عالم اظهار فرمود که من بشری از ماده گل و لای کهنه متغیر، خلق خواهم کرد.
- ❖ پس چون آن (عنصر) را معتدل بیارایم و در آن از روح خویش بدمم همه (از جهت حرمت و عظمت آن روح الهی) بر او سجده کنید. پس همه فرشتگان سجده کردند. مگر ابلیس که از همراهی با سجده کنندگان امتناع ورزید.
- ❖ خدا فرمود که ای شیطان، برای چه تو با ساجدان عالم سر فرود نیاوردی؟
- ❖ شیطان پاسخ داد که من هرگز به بشری که از گل و لای کهنه متغیر خلقت کرده‌ای سجده نخواهم کرد.
- ❖ خدا هم (به او قهر و عتاب) فرمود که از صف ساجدان (و از بهشت مطیعان) خارج شود که تو رانده درگاه ما شدی.
- ❖ و لعنت ما تا روز جزا بر تو محقق و حتمی گردید.
- ❖ شیطان از خدا درخواست کرد که پروردگارا، پس مرا تا روز قیامت که خلق مبعوث می‌شوند مهلت و طول عمر عطا فرما.
- ❖ خدا فرمود: آری تو را مهلت خواهد بود. تا به وقت معین و روز معلوم (شاید مرا تا قیامت یا نفخه صور اول یا ظهور دولت ولی عصر یا ظهور حکومت عقل انسان بر نفس و هوای او باشد).

❖ شیطان گفت: خدایا، چنان که مرا به گمراهی و هلاکت کشاندی من نیز در زمین (هر باطلی را) در نظر فرزندان آدم جلوه می‌دهم (تا از یاد تو غافل شوند) و همه آن‌ها را به گمراهی و هلاکت خواهم کشاند. به جز بندگان پاک و برگزیده تو را.

❖ خدا فرمود: همین (اخلاص و پاکی سریرت) راه مستقیم به (درگاه رضای) من است.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٣٦﴾ وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارِ السَّمُومِ ﴿٣٧﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ إِنِّي خَلِيقٌ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٣٨﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٣٩﴾ فَسَجَدَ الْمَلٰئِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٤٠﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٤١﴾ قَالَ يَتَّبِعِلَيْسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٤٢﴾ قَالَ لَمْ أَكُنْ لَّا سَجْدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٤٣﴾ قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٤٤﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤٥﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٤٦﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٤٧﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٤٨﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا أَغْوِيَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٥٠﴾ قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾

۵۴۴- خدا شما را از نطفه ای ناجیز آفرید آنگاه شما با او دشمنی می کنید

❖ خدا انسان را از آب نطفه‌ای (بی قدر و ضعیف) بیافرید.

❖ آن گاه او (اصل خلقت خود را فراموش کرده و با خالق) آشکارا به خصومت برمی‌خیزد.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُّطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٥١﴾

۵۴۵- خداوند عناصر طبیعت را برای بهره برداری در اختیار انسان قرار داد

(۱۵) و هم شب و روز و خورشید و ماه را برای زندگانی شما در گردون مسخر ساخت.

(۱۶) و ستارگان آسمان هم به فرمان او مسخرند.

(۱۷) همانا در این کار آیت‌ها و نشانه‌هایی (از قدرت خدا) برای اهل خرد پدیدار است.

(۱۸) و نیز آن‌چه در زمین برای شما آفرید.

(۱۹) و به انواع گوناگون و اشکال رنگارنگ در آورد. (همه را مسخر شما کرد)

(۲۰) همانا در این کار هم آیت و نشانه‌ای (از الهیت) بر مردم هشیار پدیدار است.

(۲۱) و هم او خدایی است که دریا را برای شما مسخر کرد تا از گوشت تر و تازه (ماهیان حلال) آن تغذیه

کنید و از زیورهای آن (مانند درّ و مرجان) استخراج کرده و تن را بیارابید.

(۲۲) و کشتی‌ها را در آن روان بینی که سینه آب را می‌شکافند. (تا به تجارت و سفر رفته)

(۲۳) و تا از فضل خدا روزی طلبید.

(۲۴) و باشد که شکر خدا به جای آرید.

(۲۵) و نیز کوه‌های بزرگ را در زمین بنهاد تا زمین شما را به لرزه و اضطراب نیفکند.

(۲۶) و نه‌رها جاری کرد.

(۲۷) و راه‌ها پدیدار ساخت تا مگر هدایت شوید.

(۲۸) و نشانه‌هایی (در زمین مانند کوه‌ها و دریاها و رودها و جنگل‌ها مقرر داشت) و آنان به ستارگان (در

شب‌ها) هدایت یابند.

وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٣﴾ وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَنُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاحِرَ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٥﴾ وَالْقَى فِي الْأَرْضِ رَوْسًا أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَرَ وَثْبَانًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٢٦﴾ وَعَلَّمَتْ وَالنَّجْمَ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٢٧﴾

۵۴۶- خداوند به کافران ستمی ننمود بلکه آنان به خود ستم نمودند تا اینکه عذاب بر آنها احاطه کرد (نحل- آیات ۳۳ الی ۳۴)

(در آخرت منکران به سزای اعمال خود می‌رسند):

❖ این کافران منکر جز آن که فرشتگان (غضب خدا) بر سر آنها بیایند (و ترسان و لرزان شوند) یا (به

هلاک آنان) حکم خدا در رسد دیگر چه انتظار می‌برند؟

❖ منکران پیشین هم مانند اینان عمل کردند. (که همه هلاک شدند)

❖ و خدا اصلاً به آنها ستم نکرد.

❖ بلکه آنها خود به نفس خویش ستم می‌کردند.

❖ تا آن که به کیفر اعمال زشت خود رسیدند.

❖ و آن عذابی که به آن تمسخر می‌کردند آنها را احاطه کرد.

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرُ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٢٨﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ وَلَقَدْ

۵۴۷- خداوند از جنبه ای انتقام نمی کشد و عذاب را به تأخیر می اندازد تا وقت اجل فرا رسد (نحل-آیه ۶۱)

- ❖ و اگر خدا از ظلم و ستمگری های خلق انتقام کشد جنبه ای در زمین نخواهد گذاشت.
 - ❖ و لیکن او (عذاب) آن ها را تأخیر می افکند تا وقتی معین. (که مقتضای مصلحت و حکمت است)
 - ❖ ولی آن گاه که اجل آن ها در رسید دیگر یک لحظه پس و پیش نخواهند شد.
- وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَحْضِرُونَ سَاعَةً ۚ وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ ﴿٦١﴾

۵۴۸- خداوند با فرستادن باران زمین مرده را زنده کرد (نحل-آیه ۶۵)

- ❖ و خدا از آسمان باران را فرستاد.
 - ❖ تا زمین را پس از مرگ زنده کرد.
 - ❖ البته در این کار آیتی (از قدرت و حکمت الهی) بر آنان که بشنوند پدیدار است.
- أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾

۵۴۹- در خلقت آسمان و زمین کسی همکار خداوند نبوده و نیست (کهف-آیه ۵۱)

- ❖ من در وقت آفرینش آسمان ها و زمین و یا خلقت خود این مردم، آن ها را حاضر و گواه نساختم.
 - ❖ (و کمک از کسی نخواستم) و هرگز همراه کنندگان را به مددکاری نگرفتم.
- مَا أَشْهَدُهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا ﴿٥١﴾

۵۵۰- ای بشر! سلطه و اداره آسمان و زمین بر خدا آسان است (حج-آیه ۷۰)

- ❖ آیا ندانستی که خدا از آن چه در آسمان و زمین است آگاه است؟
 - ❖ و این (جهان و همه حوادث آن) در کتابی (کتاب علم خدا) محفوظ و مسطور است.
 - ❖ و این (حفظ و نگهبانی) بر خدا کاری بسیار سهل است.
- أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ ۖ فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَىٰ اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾

۵۵۱- خداوند شنوا و بیناست و به هر چه که انسان ها در ظاهر و پنهان می کنند آگاه است (حج-آیات ۷۴ الی ۷۶)

- ❖ خدا ذاتی است بی نهایت توانا و بی همتای شکست ناپذیر.
- ❖ خداست که از میان فرشتگان و آدمیان رسولانی برمیگزیند.
- ❖ که همانا خدا (به سخن عالمیان) شنوا و (به لیاقت آنان) بیناست.
- ❖ او به علم ازلی آن چه در نظر این مردم پیدا و آن چه ناپیداست همه را می داند.
- ❖ و بازگشت کلیه ی امور به سوی خداست.

إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٤﴾ اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۗ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٦﴾

۵۵۲- خداوند نور آسمان ها و زمین است و هر که خواهد بنور خود هدایت کند (نور-آیه ۳۵)

- ❖ خدا نور (وجودبخش) آسمان ها و زمین است.
- ❖ داستان نورش به مشکاتی ماند که در آن روشن چراغی باشد.
- ❖ و آن چراغ در میان شیشه‌ای که از تالالو آن گویی ستاره‌ای است درخشان.
- ❖ و روشن از درخت مبارک زیتون که (با آن که) شرقی و غربی نیست (شرق و غرب جهان بدان فروزان است)
- ❖ و بی آن که آتشی زیت آن را برافروزد خود به خود (جهانی را) روشنی بخشد.
- ❖ پرتو آن نور (حقیقت) بر روی نور (معرفت) قرار گرفته است.
- ❖ و خدا هر که را خواهد به نور خود (و اشراقات وحی خویش) هدایت کند.
- ❖ و (این) مثل ها را خدا برای مردم (هوشمند) می زند. (که به راه معرفتش هدایت یابند)
- ❖ و خدا به همه امور داناست!

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ ۚ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ ۚ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ ۚ نُورٌ عَلَى نُورٍ ۚ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ ۚ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ ۚ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

۵۵۳- بدون دعا و طلب ، خداوند به بنده ای توجه و مساعدت نمی کند (فرقان-آیه ۷۷)

- ❖ بگو که اگر دعای شما (و ناله و زاری و توبه شما) نبود خدا به شما چه توجه و اعتنایی داشت؟
- ❖ که شما کافران (آیات حق را) تکذیب کردید.
- ❖ و به کیفر همیشگی آن گرفتار خواهید شد.

قُلْ مَا يَعْبَهُوا بِكُمْ رِبِّيْ لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

۵۵۴- آیا غیر از الله خدای دیگری هست؟ اگر راست می گوئید برهان ارائه دهید؟ (نمل-آیات ۶۰ الی ۶۴)

- (۱) یا آن خدایی که آسمان ها و زمین را خلق کرده.
- (۲) و از آسمان برای شما باران فرستاد.
- (۳) تا به آن درختان و باغ و بستان ها را در کمال سبزی و خرمی رویانیدیم.
- (۴) که هرگز شما (از پیش خود) قادر بر رویانیدن آن درختان نبودید؟

- (۵) آیا با وجود خدای یکتا خدایی هست؟
- (۶) (هرگز خدایی نیست) بلکه این مشرکان (از نادانی) روی (از خدا) می گردانند.
- (۷) یا آن کس که زمین را آرامگاه (شما) قرار داد.
- (۸) و در آن نه‌رهای آب جاری کرد.
- (۹) و در آن کوه‌ها بر افراشت.
- (۱۰) و میان دو دریا (به قطعه‌ای از زمین) حایل گردانید (یا دو دریای شور و شیرین را بی‌فاصله، منع از اختلاط آب آن‌ها کرد)؟
- (۱۱) آیا با وجود خدای یکتا خدایی هست؟
- (۱۲) (هرگز نیست) بلکه اکثر مردم (بر این حقیقت) آگاه نیستند.
- (۱۳) یا آن کس که دعای بیچاره‌ی مضطر را به اجابت می‌رسان
- (۱۴) و رنج و غم آنان را بر طرف می‌سازد.
- (۱۵) و شما (مسلمین) را جانشینان اهل زمین قرار می‌دهد؟
- (۱۶) آیا با وجود خدای یکتا خدایی هست؟
- (۱۷) (هرگز نیست لیکن) اندکی متذکر (این حقیقت) هستند.
- (۱۸) یا آن کس که در تاریکی‌های برّ و بحر عالم شما را هدایت می‌کند.
- (۱۹) و آن کس که بادها را به مژده‌ی باران رحمت خود می‌فرستد؟
- (۲۰) آیا با وجود خدای یکتا خدایی هست؟
- (۲۱) (هرگز نیست)، خداوند بسی برتر و بالاتر است از آن چه (مشرکان جاهل) شریک وی می‌شمروند.
- (۲۲) یا آن کس که نخست آفرینش را آغاز می‌کند.
- (۲۳) آن گاه همه را (به سوی خود) باز می‌گرداند.
- (۲۴) و آن کس که از آسمان و زمین به شما روزی می‌دهد؟
- (۲۵) آیا با وجود خدای یکتا خدایی هست؟
- (۲۶) بگو: اگر راست می‌گویید (که غیر خدا هم کسی در آفرینش مؤثر است) بر دعوی خود برهانی بیاورید.

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ
مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا ۗ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِقَوْمٍ يُعَدِّلُونَ ﴿٦١﴾ أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ
قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ
بِأَكْثَرِهِمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾ أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ
الْأَرْضِ ۗ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِقَلِيلٍ مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٣﴾ أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ

يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۖ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٢﴾ أَمَّنْ
يَبْدُوْا أَلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهُ ۚ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۖ أَلَيْسَ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن
كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٣﴾

۵۵۵- در زمین سیر کنید تا بدانید عاقبت کسانی که به لقاء خداوند (قیامت) باور نداشتند، چگونه هلاک شدند!! (روم - آیات ۷ الی ۱۰)

❖ (اکثر) آنان به امور ظاهری از زندگی دنیا آگاهند و از عالم آخرت (و وعده ثواب و عقاب حق) به کلی بی‌خبرند.

❖ آیا در پیش نفوس خود تفکر نکردند (تا بدین حکمت پی‌برند) که خدا آسمان‌ها و زمین و هر چه در بین آنهاست همه را جز به حق (و برای حکمت و مصلحت) و به وقت (و حد) معین نیافریده است؟
❖ و بسیاری از مردم به شهود و لقای خدا (در عالم غیب و وعده ثواب و عقاب بهشت و دوزخ و قیامت) به کلی کافر و بی‌عقیده‌اند.

❖ آیا در زمین سیر نکردند تا ببینند که عاقبت کار پیشینیانشان (چون قوم عاد و ثمود) چه شد؟
❖ در صورتی که از این‌ها بسیار تواناتر بودند.
❖ و بیش از این‌ها در زمین کشتزار ساختند.
❖ و کاخ و عمارت برافراشتند.
❖ و پیامبرانشان با آیات و معجزات برای (هدایت) آنان آمدند (لیکن چون نپذیرفتند همه به کیفر کفر هلاک شدند).

❖ و خدا درباره‌ی آن‌ها هیچ ستم نکرد بلکه آن‌ها خود در حق خویش ستم می‌کردند.
❖ آخر سرانجام کار آنان که بسیار به اعمال زشت و کردار بد پرداختند این شد که آیات خدا را تکذیب و تمسخر کردند (زیرا معصیت، دل را تاریک کند و چون بسیار شود به ظلمت کفر انجمد).

يَعْلَمُونَ ظَهْرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَفِلُونَ ﴿٦٤﴾ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ ۗ مَا
خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَائِي
رَبِّهِمْ لَكَفِرُونَ ﴿٦٥﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا
أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ ۖ فَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٦٦﴾ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا السُّوْءَىٰ ۚ أَن
كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٧﴾

- ۱) و سپاس (اهل عالم) در آسمان ها و زمین مخصوص اوست.
- ۲) و شما نیز در تاریکی شب و نیمه روز (در نماز عشاء و ظهر و عصر) به ستایش او مشغول شوید.
- ۳) (آن خدایی را تسبیح و ستایش گویند که) زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون آورد. (یعنی آدمی را از نطفه و نطفه را از آدمی برانگیزد)
- ۴) و زمین را پس از (فصل خزان و) مرگ (گیاهان باز به نسیم جانبخش بهارش) زنده گرداند.
- ۵) و همین گونه شما را هم (پس از مرگ زنده کنند و از خاک) بیرون آرند.
- ۶) و یکی از نشانه های (قدرت) او این است که (پدر) شما آدمیان را از خاک خلق کرد.
- ۷) سپس (به توالد) بشری (منشعب و نژادهایی مختلف) شدید.
- ۸) که (در همه روی زمین) منتشر گشتید.
- ۹) و باز یکی از آیات (لطف) او آن است که برای شما از جنس خودتان جفتی بیافرید.
- ۱۰) که در کنار او آرامش یافته و با هم انس گیرید و میان شما رأفت و مهربانی برقرار فرمود.
- ۱۱) در این امر نیز برای مردم با فکرت ادله ای (از علم و حکمت حق) آشکار است.
- ۱۲) و یکی از آیات (قدرت) او خلقت آسمان ها و زمین است.
- ۱۳) و یکی دیگر اختلاف زبان ها و رنگ های شما آدمیان است.
- ۱۴) که در این امور نیز ادله ای (از صنع و حکمت حق) برای دانشمندان عالم آشکار است.
- ۱۵) و یکی از آیات او همین است که شما در شب و روز به خواب رفته (و بیدار می شوید) و از فضل خدا (یعنی روزی) طلب می کنید.
- ۱۶) در این امر هم ادله ای (از قدرتش) برای قومی که (سخن حق) بشنوند پدیدار است.
- ۱۷) و یکی از آیات او آن است که (رعد و) برق را به شما می نمایاند که هم شما را (از صاعقه عذاب) می ترساند
- ۱۸) و هم (به باران رحمت خود) امیدوار می گرداند.
- ۱۹) و نیز از آسمان باران می فرستد تا زمین را پس از مرگش باز زنده گرداند.
- ۲۰) در این امر نیز ادله ای (از قدرت ایزد) برای اهل خرد آشکار است.

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيتِ وَتُخْرِجُ الْمَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ وَتُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرِجُ الْغُيُوبَ ﴿١٩﴾ وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ وَمِنْ ءَايَاتِهِ خَلْقُ

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتَلَفُ السِّنِّكُمْ وَالْوَنُكُمُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾ وَمِنْ ءَايَاتِهِ
 مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِّن فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ
 ءَايَاتِهِ يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٤﴾

۵۵۷- خداوند حق مطلق و غیر او باطل محض است.

(لقمان - آیات ۲۹ الی ۳۰)

آیا (ای رسول) :

- ❖ ندیدی (و ای مردم به حسّ مشاهده نمی کنید) که خدا شب را در روز.
- ❖ و روز را در شب داخل کند.
- ❖ و خورشید و ماه را مسخّر ساخته.
- ❖ که هر یک تا وقت معینی (و به نظم ثابت مخصوصی) گردش کنند؟
- ❖ و (نمی دانید که) خدا به هر چه می کنید آگاه است؟
- ❖ این قدرت کامل بدین سبب است که خدای یکتا حقّ مطلق است.
- ❖ و آن چه به جز او به خدایی می خوانند همه باطل محض است.
- ❖ و تنها خدا (که حقّ و وجود حقیقی است) بلند مرتبه و بزرگوار است.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَى
 أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ
 الْبَطْلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٢٦﴾

۵۵۸- خداوند آسمان ها و زمین را در شش روز آفرید و با قدرت بر آنها حکومت می کند

(سجده - آیات ۴ الی ۶)

- ❖ خدا آن کسی است که آسمان ها و زمین و هر چه در بین آنهاست همه را در مقدار شش روز
 بیافرید.
- ❖ آن گاه بر عرش (فرمانروایی) قرار گرفت.
- ❖ شما را غیر او هیچ (در عالم) یار و یاور و شفیع و مددکاری نیست، آیا تذکر نمی یابید؟
- ❖ اوست که امر عالم را (به نظام احسن و اکمل) از آسمان تا زمین تدبیر می کند.
- ❖ سپس در روزی که مقدارش به حساب شما بندگان هزار سال است باز (حقایق و ارواح) به سوی او
 بالا می رود.
- ❖ این است همان خدایی که بر غیب و شهود عالم دانا.
- ❖ و (بر جهانیان) مقتدر و مهربان است.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ مَا لَكُم مِّنْ دُونِهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ ۚ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿١٠﴾ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿١١﴾ ذَٰلِكَ عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢﴾

(فاطر - آیه ۱۰)

۵۵۹- همه عزت ها و سربلندی ها برای خدا می باشد

- ❖ هر که طالب عزت است (بداند که همانا در ملک وجود) تمام عزت خاص خدا (و خداپرستان) است.
- ❖ کلمه ی نیکو (ی توحید و روح پاک آسمانی) به سوی خدا بالا رود و عمل نیک خالص آن را بالا برد.
- ❖ و بر آنان که به مکر و تزویر اعمال بد کنند عذاب سخت خواهد بود و فکر و مکرشان به کلی نابود خواهد شد.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا ۖ إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ ۚ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۖ وَمَكْرُ أُولَٰئِكَ هُوَ يُبْورُ ﴿١٣﴾

(فاطر - آیه ۴۱)

۵۶۰- خداوند مانع از همپاشی آسمان ها و زمین است

- ❖ محققاً خدا آسمان ها و زمین را از این که از جای خود بلغزند نگاه می دارد.
- ❖ و اگر رو به لغزش و انحراف از مسیر خود نهند گذشته از او هیچ کس آن ها را محفوظ نتواند داشت.
- ❖ (و بدانید) که خدا (بر کفر و گناه خلق) بسیار بردبار و آمرزنده است.

إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِ ۚ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿١٤﴾

(یس - آیات ۳۶ الی ۴۴)

۵۶۱- براهین و آیاتی که دستان پر قدرت الهی را در آفرینش هستی نشان می دهد

- ❖ پاک و منزّه است خدایی که همه ی ممکنات عالم را جفت آفریده چه از نباتات (و حیوانات) و چه از نفوس بشر و دیگر مخلوقات که اینان از آن ها آگه نیستند.
- ❖ و برهان دیگر برای خلق (در اثبات قدرت حق) وجود شب است که ما چون پرده ی روز را از آن برگیریم ناگهان همه آنان (و همه چیز) در تاریکی فرو می روند.
- ❖ و نیز خورشید تابان بر مدار معین خود دایم بی هیچ اختلاف به گردش است. این طرح و تدبیر خدای دانای مقتدر است (و برهان دیگر بر قدرت اوست).
- ❖ و نیز (گردش) ماه را (در) منازل معین مقدر کردیم تا مانند شاخه ی خشکیده ی خرما (زرد و لاغر به منزل اول) باز گردد (و این بر قدرت حق برهان دیگری است).
- ❖ نه (در گردش منظم عالم) خورشید را شاید که به ماه فرا رسد و نه شب بر روز سبقت گیرد و هر یک بر مدار معینی (در این دریای بی پایان) شناورند.

- ❖ و برهان دیگر برای آنان آن که ما فرزندان آنان (یعنی بشر) را در کشتی پربار سوار گردانیدیم.
- ❖ و نیز برای آن‌ها به مانند کشتی چیزی که بر آن سوار شوند خلق کردیم (شاید اتومبیل و ترن و طیاره مقصود باشد).
- ❖ و اگر بخواهیم همه را به دریا غرق کنیم که ابداً نه فریادرسی و نه راه نجاتی یابند. مگر باز لطف و رحمت ما آن‌ها را نجات دهد و تا وقت معین بهره زندگی بخشد.

سُبْحَنَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿٦٧﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٦٨﴾ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿٦٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٧٠﴾ وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ﴿٧١﴾ وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٧٢﴾ وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ﴿٧٣﴾ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتْنَعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٧٤﴾

(غافر- آیات ۶۴ الی ۶۸)

۵۶۲- اقتدار و شناخت خدا از لسان وحی الهی (رسول مکرم ص)

- ۱) خداست آن که زمین را آرامگاه شما قرار داد.
- ۲) و آسمان را (کاخی رفیع) برافراشت.
- ۳) و شما را به نیکوترین صورتهای بیافرید.
- ۴) و از غذاهای لذیذ خوش به شما روزی داد.
- ۵) این خدا پروردگار شماست.
- ۶) زهی برتر و بزرگوار است خدای یکتا پروردگار عالمیان .
- ۷) او خدای زنده ابد است.
- ۸) جز او هیچ خدایی نیست.
- ۹) پس تنها او را بخوانید و به اخلاص در دین بنده او باشید.
- ۱۰) که ستایش و سپاس مخصوص خدای یکتا آفریدگار عالمیان است.
- ۱۱) (ای رسول ما، بت پرستان را) بگو که مرا از پرستش معبودان باطلی که شما به جای خدا می‌پرستید البته منع کرده‌اند
- ۱۲) چرا که بر من از خدای خود (به وحی) آیات و ادله روشنی آمده است.
- ۱۳) و من مأمورم که تنها تسلیم امر خدای عالمیان باشم.
- ۱۴) اوست خدایی که شما را از خاک (ناچیز) بیافرید و سپس از قطره آب نطفه و آن گاه از خون بسته علقه، پس شما را (از رحم مادر) طفلی بیرون آورد تا آنکه به سن رشد و کمال برسید و باز پیری

سالخورده شوید و برخی از شما پیش از سن پیری وفات کنند و تا همه به اجلی معین برسید و (این چنین کردیم تا) مگر (قدرت خدا را) تعقل کنید.

(۱۵) اوست خدایی که (خلائق را) زنده می کند و می میراند.

(۱۶) و چون به خلقت چیزی حکم نافذ و مشیت کاملش تعلق گیرد به محض اینکه گوید: موجود باش، بی درنگ موجود می شود.

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمُ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ ۚ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ ۖ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾ هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾ قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّن تَرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عِلْقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِّتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لِّتَكُونُوا شُيُوخًا ۚ وَمِنْكُمْ مَّن يُّتَوَفَّىٰ مِن قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ ۖ فَإِذَا قُضِيَ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ ۖ كُن فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾

۵۶۳- کلیدهای آسمان ها و زمین در دست خداوند است

(شوری-آیات ۱۲ و ۱۳)

❖ کلید (گنج نعمتهای) آسمانها و زمین او راست.

❖ هر که را خواهد رزق وسیع دهد.

❖ و هر که را خواهد تنگ روزی کند.

❖ که او به هر چیز آگاه است.

❖ و اگر خدا روزی بندگان را وسیع و فراوان کند در روی زمین ظلم و طغیان بسیار کنند لیکن به اندازه‌ای که بخواهد (و صلاح داند) نازل می گرداند، که خدا به احوال بندگان آگاه و بیناست .

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾ وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَٰكِن يُّنْزِلُ بِقَدَرٍ مَّا يَشَاءُ ۚ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿١٣﴾

۵۶۴- خداوند زمین را مورد بهره برداری انسان قرار داده است

(زخرف-آیات ۱۰ الی ۱۴)

❖ همان خدایی که زمین را مهد آسایش شما بندگان قرار داد و در آن راهها بر (تحصیل امر معاش و معاد) شما پدید آورد تا مگر هدایت یابید.

- ❖ و آن خدایی که از (باران) آسمان آبی به قدر و اندازه نازل کرد و به آن صحرا و دیار مرده خشک را زنده گردانیدیم.
- ❖ همین گونه شما هم (از قبرها) بیرون آورده می‌شوید.
- ❖ و آن خدایی که همه موجودات عالم را جفت آفرید.
- ❖ و برای سواری شما بندگان کشتیها و چهار پایان را (در آب و خاک) مقرر فرمود . تا چون با کمال تسلط بر پشت آنها نشستید متذکر نعمت خدایتان شوید.
- ❖ و گویند : پاک و منزّه خدایی که این (انواع کشتی و چهار پایان قوی) را مسخر ما گردانید و گرنه ما هرگز قادر بر آن نبودیم . و بازگشت ما البته به سوی خدای ما خواهد بود .

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾ وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَّيِّتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١١﴾ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفَلَكَ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿١٢﴾ لِتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

(ق-آیه ۱۶)

۵۶۵- خداوند از رگ قلب به انسان نزدیکتر است

- ❖ و ما انسان را خلق کرده‌ایم.
- ❖ و از وسوس و اندیشه‌های نفس او کاملاً آگاهیم.
- ❖ که ما از رگ گردن او به او نزدیکتریم.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ ۖ وَخُنَّ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴿١٦﴾

(ذاریات-آیات ۵۷ الی ۵۸)

۵۶۶- تنها خداوند روزی ده است

- ❖ من از (خلق) آنها رزق و طعام (و هیچ گونه سودی) بر خود نخواستم.
- ❖ همانا روزی بخشنده خلق تنها خداست که صاحب قوت و قدرت ابدی است .

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِّزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٧﴾

(نجم-آیات ۳۱ الی ۳۲)

۵۶۷- خداوند از حال نیکوکاران و متقین از همه انسان ها آگاه تر است؟

- ❖ و آنچه در آسمانها و زمین است همه ملک خداست (و حکم اعمال خلق با اوست) تا بدکاران را به کیفر رساند و نیکوکاران را پاداش نیکوتر عطا کند.
- ❖ آنان که از گناهان بزرگ و اعمال زشت دوری کنند مگر آنکه کمی (یعنی گناه صغیره‌ای یا تخیل و وسوسه‌ای به غلبه طبیعت و عادت) از آنها سر زند، که مغفرت پروردگارت بسیار وسیع است.

❖ او به حال شما آگاه‌تر است، آن گاه که شما را از خاک زمین آفرید و هنگامی که در رحم مادرها جنین بودید.

❖ پس خودستایی نکنید.

❖ او به حال هر که متقی (و در خور ستایش) است از شما داناتر است.

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا عَمِلُوا وَتَجْزِيَ الَّذِينَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى ﴿٦٨﴾ الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّعَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ۖ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوْا أَنْفُسَكُمْ ۖ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى ﴿٦٩﴾

(نجم- آیات ۴۲ الی ۴۹)

۵۶۸- همه امور به خداوند منتهی می شود

❖ و اینکه کار خلق عالم به سوی خدا منتهی می شود.

❖ و هم اوست که (بندگان را) شاد و خندان سازد.

❖ و غمین و گریان گرداند .

❖ و هم اوست که بمیراند و باز زنده فرماید .

❖ و اوست که خلق را (برای انس با هم) جفت نر و ماده آفریده است . از نطفه‌ای آفریده که (از مردان به رحم زنان) می‌ریزد.

❖ و هم بر اوست که ایجاد نشأه آخرت کند.

❖ و هم اوست که (بندگان را) بی‌نیاز کند و سرمایه (هر سعادت) بخشد.

❖ و هم اوست آفریننده ستاره شعری (پس آفریننده را پرستید نه ستاره را).

وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ ﴿٤٢﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ ﴿٤٣﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا ﴿٤٤﴾ وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٤٥﴾ مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ﴿٤٦﴾ وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿٤٧﴾ وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿٤٨﴾ وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعَرَىٰ ﴿٤٩﴾

(الرحمن- آیه ۲۹)

۵۶۹- خداوند در هر روزی (و لحظه ای) در انجام کاری است

❖ هر که در آسمانها و زمین است همه از او (حوایج خود را) می‌طلبند.

❖ و او هر روز به شأن و کاری (در تکمیل و افاضه به خلق) پردازد .

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٩﴾

۵۷۰- خداوند نور هدایت دین خود را کامل می کند

(صف-آیات ۸ الی ۹)

- ❖ کافران می خواهند تا نور خدا را به گفتار باطل (و طعن و مسخره) خاموش کنند.
- ❖ و البته خدا نور خود را هر چند کافران خوش ندارند کامل و محفوظ خواهد داشت .
- ❖ اوست خدایی که رسولش (محمد مصطفی صلی الله علیه و آله) را به هدایت خلق و ابلاغ دین حق فرستاد.
- ❖ تا آن را هر چند مشرکان خوش ندارند بر همه ادیان عالم غالب گرداند .

يُرِيدُونَ لِيطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾

۵۷۱- خداوند پیامبری را برای هدایت مردم برانگیخت

(جمعه-آیات ۳ الی ۴)

- ❖ و نیز قوم دیگری از آنان را (که به روایت از پیغمبر مراد عجمند) که هنوز به عرب (در اسلام) ملحق نشده اند هدایت فرماید که او خدای مقتدر و همه کارش به حکمت و مصلحت است.
- ❖ این (رسالت و نزول قرآن) فضل و کرامت خداست که به هر که بخواهد می دهد و خدا را فضل و رحمت نامنتهاست .

وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لِمَا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾

۵۷۲- هیچ مصیبتی بدون اجازه خداوند اتفاق نمی افتد

(تغابن-آیه ۱۱)

- ❖ هیچ رنج و مصیبتی (به شما) نرسد مگر به فرمان خدا.
- ❖ و هر که به خدا ایمان آورد خدا دلش را (به مقام عالی رضا و تسلیم) هدایت کند.
- ❖ و خدا به همه امور عالم داناست.

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾

۵۷۳- پناهگاهی غیر از خدا نیست

(قیامت-آیات ۱۰ الی ۱۵)

- ❖ در آن روز انسان گوید: (ای وای از سختی عذاب) کجا مفرّ و پناهی خواهد بود؟
- ❖ هرگز مفرّ و پناهگاهی نیست.
- ❖ آن روز جز درگاه خدا آرامگاهی هیچ نیست .
- ❖ آن روز آدمی به (نتیجه) هر نیک و بدی که در مقدّم و مؤخّر عمر کرده آگاه خواهد شد .
- ❖ بلکه انسان خود بر (نیک و بد) خویش به خوبی بیناست.
- ❖ هر چند (پرده های) عذر (بر چشم بصیرت) خود بیفکند.

يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُوجُ ۚ كَلَّا لَا وَزَرَ ۚ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ۚ يُنَبِّئُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ۚ بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ۚ وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرَهُ ۚ

۴۳- خردمندان، اهل علم - اولوالالباب

(بقره-آیه ۱۶۴)

۵۷۴- در خلقت آسمان و زمین نشانه ها و شگفتی هایی برای خردمندان وجود دارد

- ❖ محققاً در خلقت آسمان ها و زمین.
- ❖ و رفت و آمد شب و روز.
- ❖ و کشتی ها که بر روی آب برای انتفاع خلق در حرکت است.
- ❖ و بارانی که خدا از بالا فرو فرستاد تا به آن آب، زمین را بعد از مردن زنده کرد و سبز و خرم گردانید.
- ❖ و در پراکندن انواع حیوانات در زمین.
- ❖ و گردانیدن بادها (به هر طرف).
- ❖ و در خلقت ابر که میان زمین و آسمان مسخر است.
- ❖ در همه این امور ادله ای واضح برای عاقلان است.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفَلَكَ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾

(آل عمران-آیه ۱۸)

۵۷۵- خداوند، فرشتگان و دانشمندان بر یکتایی خدا گواهی می دهند

- ❖ خدا به یکتایی خود گواهی دهد که جز ذات اقدس او که نگهبان عدل و درستی است خدایی نیست.
- ❖ و فرشتگان و دانشمندان نیز به یکتایی او گواهی دهند
- ❖ نیست خدایی جز او که (بر همه چیز) توانا و داناست.

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

(آل عمران-آیات ۱۹۰ الی ۱۹۱)

۵۷۶- خردمندانی که به یاد خداوند و تفکر می کنند جهان را باطل نمی دانند

(دلایل روشن برای خردمندان):

- ❖ محققاً در خلقت آسمان ها و زمین.
- ❖ و رفت و آمد شب و روز.

- ❖ دلایل روشنی است برای خردمندان عالم.
- ❖ آن‌ها که در هر حالت، ایستاده و نشسته و خفته خدا را یاد کنند .
- ❖ و دائم در خلقت آسمان و زمین بیندیشند .
- ❖ و گویند: پروردگارا، تو این دستگاه با عظمت را بیهوده نیافریده‌ای.
- ❖ پاک و منزهی، ما را به لطف خود از عذاب دوزخ نگاهدار.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

(آل عمران - آیات ۱۹۲ الی ۱۹۴)

۵۷۷- تقاضاهائی که خردمندان از خدای خویش دارند

- ❖ ای پروردگارا، هر که را در آتش افکنی او را سخت خوار کرده‌ای، و ستمکاران هیچ یابوری ندارند.
- ❖ پروردگارا، ما صدای منادیی که خلق را به ایمان فرا می‌خواند که به پروردگارتان ایمان آورید، شنیدیم و ایمان آوردیم.
- ❖ پروردگارا، از گناهان ما درگذر و زشتی کردار ما بپوشان و هنگام جان سپردن ما را با نیکان و صالحان محشور گردان .
- ❖ پروردگارا، ما را از آن‌چه به زبان رسولان خود وعده دادی نصیب فرما و ما را در روز قیامت محروم مگردان، که تو هرگز در وعده تخلف نمی‌ورزی.
- ❖ پس خدا دعا‌های ایشان را اجابت کرد.

رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تَدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ ۖ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَنِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا ۖ رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

(زمر - آیات ۱۷ الی ۱۸)

۵۷۸- هدایت شده‌ها و صاحبان خرد چون سخن بشنوند به نیکوترین آن عمل کنند

- (۱) و آنان که از پرستش طاغوت دوری جستند و به درگاه خدا با توبه و انابه باز گشتند آن‌ها را بشارت و مژده رحمت است.
- (۲) (ای رسول) تو هم بندگان مرا (به لطف و رحمت من) بشارت آر.
- (۳) آن بندگان که سخن بشنوند و به نیکوتر آن عمل کنند.
- (۴) آنان هستند که خدا آن‌ها را (به لطف خاص خود) هدایت فرموده و هم آنان به حقیقت خردمندان عالمند.

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطُّغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ ۖ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾
 يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۖ وَوَلَّيْنَاكَ هُمْ أُولَٰئِكَ ۚ ﴿١٨﴾

۴۴- خواب انسان، زمانی برای استراحت و تجدید قوی

۵۷۹- موقع خواب و زمان اجل ، روح از بدن جدا می شود (انعام- آیات ۶۰ الی ۶۱)

- ❖ و اوست خدایی که چون شب (به خواب می‌روید) جان شما را برمی‌گیرد. (و نزد خود می‌برد)
- ❖ و کردار شما را در روز می‌داند.
- ❖ و پس از آن (خواب) شما را بر می‌انگیزد تا اجلی که در قضا و قدر او معین است به پایان رسد.
- ❖ سپس (هنگام مرگ) به سوی او باز می‌گردید آن گاه به نتیجه آن چه کرده‌اید شما را آگاه گرداند.
- ❖ و اوست خدایی که قهر و اقتدارش مافوق بندگان است.
- ❖ و فرشتگانی را به نگهبانی بر شما می‌فرستد، تا آن گاه که هنگام مرگ یکی از شما فرا رسد رسولان ما او را می‌میرانند و در قبض روح شما هیچ کوتاهی نخواهند کرد.

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾

۵۸۰- در موقع مرگ و نیز در خواب، خداوند روح را از تن جدا می‌سازد (زمر- آیه ۴۲)

- ❖ خداست آن که وقت مرگ ، ارواح خلق را می‌گیرد.
- ❖ و آن کس را که هنوز مرگش فرا نرسیده نیز در حال خواب روحش را قبض می‌کند.
- ❖ سپس آن را که حکم به مرگش کرده جانش را نگاه می‌دارد.
- ❖ و آن را که نکرده (به بدنش) می‌فرستد تا وقت معین (مرگ).
- ❖ در این کار نیز ادله‌ای (از قدرت الهی) برای متفکران پدیدار است.

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

۵۸۱- خواب را برای استراحت و شب را لباس و روز را برای معاش شما قرار داد (نبا- آیات ۹ الی ۱۱)

- ❖ و خواب را برای شما مایه (قوم حیات و) استراحت قرار دادیم.
- ❖ و (پرده سیاه) شب را ساتر (احوال خلق) گردانیدیم.

❖ و روز روشن را برای تحصیل معاش آنان مقرر داشتیم .

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿١﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿٢﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿٣﴾

۴۵- خوردن گوشت حیوانات و طعام حلال

(بقره-آیه ۱۶۸)

۵۸۲- ای مردم از آنچه که حلال و پاکیزه است بخورید

ای مردم، از آن چه در زمین است حلال و پاکیزه را تناول کنید.

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ كُلُّوْا مِمَّا فِي الْاَرْضِ حَلٰلًا طَيِّبًا ﴿١٦٨﴾

۵۸۳- ای اهل ایمان! مردار، خون، گوشت خوک و آنچه را که بر او اسم غیر خدا بخوانند، حرام است (بقره-آیات ۱۷۲ الی ۱۷۳)

ای اهل ایمان!

❖ روزی حلال و پاکیزه‌ای که ما نصیب شما کرده‌ایم بخورید.

❖ و شکر خدا به جای آرید اگر شما خالص خدا را می‌پرستید.

❖ به تحقیق، خدا حرام گردانید بر شما مردار و خون و گوشت خوک را و آن چه را که به اسم غیر خدا کشته باشند.

❖ پس هر کس که به خوردن آن‌ها محتاج و مضطر شود در صورتی که به آن تمایل نداشته و (از اندازه رمق) تجاوز نکند.

❖ گناهی بر او نخواهد بود (که به قدر احتیاج صرف کند که) محققاً خدا آمرزنده و مهربان است.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُّوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ وَاشْكُرُوْا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ

﴿١٧٢﴾ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ اَلْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيْرِ وَمَا اُهِلَّ بِهِ لِغَيْرِ اللّٰهِ فَمَنْ اَضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ

وَلَا عَادٍ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٧٣﴾

(مائده-آیه ۳)

۵۸۴- (خوردن گوشت چه حیواناتی بر مؤمنان حرام است)؟

برای شما مؤمنان.....

(۱) گوشت مردار.

(۲) و خون.

(۳) و گوشت خوک.

(۴) و آن ذبیحه‌ای که به نام غیر خدا کشتند.

(۵) و همچنین هر حیوانی که به خفه کردن.

(۶) یا به چوب زدن یا از بلندی افکندن.

- (۷) یا به شاخ زدن به هم بمیرند.
 (۸) و نیم‌خورده‌ی درندگان جز آن را که قبلاً تذکبه کرده باشید حرام است.
 (۹) و نیز آن را که برای بتان می‌کشند.
 (۱۰) و آن را که به تیرها قسمت می‌کنید. که این کار فسق است.

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ
 وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَمِ ذَلِكُمْ

فَسَقٌ ۖ..... ﴿٢٠﴾

۵۸۵- هر کس در موقع اضطرار از گوشت حرام بخورد خدای بزرگ می بخشد!!

پس هر گاه کسی:

- ❖ در ایام قحطی و سختی از روی اضطرار.
- ❖ نه به قصد گناه از آن چه حرام شده مرتکب شود.
- ❖ خدا بخشنده و مهربان است.

فَمَنْ أَضْطَرَّ فِي مَخْصَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢١﴾

۵۸۶- خوردن طعام طیب و پاکیزه بر شما حلال است

(ای پیغمبر) از تو سؤال می‌کنند که چه چیز بر آن‌ها حلال گردیده؟

- ❖ بگو: برای شما هر چه پاکیزه است حلال شده.
- ❖ و صیدی که به سگان شکاری از آن چه خدا به شما آموخته است آموخته‌اید که برای شما نگاه دارند و نام خدا را بر آن صید یاد کنید و بخورید حلال شده. و از خدا بترسید که زود به حساب (خلق) می‌رسد.
- ❖ امروز هر چه پاکیزه است شما را حلال شد.
- ❖ و طعام اهل کتاب برای شما و طعام شما برای آن‌ها حلال است.
- ❖ و نیز حلال شد نکاح زنان پارسای مؤمنه و زنان پارسای اهل کتاب در صورتی که شما اجرت و مهر آنان را بدهید و پاکدامن باشید نه زناکار و رقیق‌باز.

❖ و هر کس به ایمان (دین اسلام) کافر شود عمل او تباه شده و در آخرت از زیانکاران خواهد بود.

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا
 عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكَنَّ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٢﴾
 الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ

مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْأَحْصَنَاتِ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ
غَيْرِ مُسْفِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنْ

الْخَسِرِينَ ﴿٥٨٧﴾

(اعراف-آیه ۱۰)

۵۸۷- همه انسان ها بر خوان نعمت های الهی در زمین روزی می خورند

❖ و همانا ما شما (فرزندان آدم) را در زمین تمکین و اقتدار بخشیدیم.

❖ و در آن بر شما معاش و روزی مقرر داشتیم.

❖ لیکن اندک شکر نعمت های خدای را به جا می آرید.

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشًا قَلِيلًا ۚ مَا تَشْكُرُونَ ﴿٥٨٨﴾

(نور-آیه ۶۱)

۵۸۸- در کجاها باید غذا (طعام) خورد؟

و نیز باکی بر شما نیست :

(۱) که از خانه های خود.

(۲) و پدران خود .

(۳) و مادرانتان .

(۴) و برادران.

(۵) و خواهران .

(۶) و عمو و عمه .

(۷) و خالو و خاله ی خویش غذا تناول کنید.

(۸) یا آن که از هر جا که کلید آن در دست شماست.

(۹) یا خانه رفیق خود.

باکی نیست که از مجموع یا هر یک از این خانه ها طعامی خورید.

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ
تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا
مَلَكَتُمْ مَفَاتِحَهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ ۚ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا ﴿٥٨٩﴾

(عبس-آیه ۲۴)

۵۸۹- انسان باید به طعام خود بنگرد

❖ آدمی باید به قوت و غذای خود به چشم خود بنگرد.

۴۶- داوود نبی (ع) پیامبری با پادشاهی، حکمت و داوری

(ص-آیات ۱۷ الی ۳۰)

۵۹۰- به داوود پادشاهی و حکمت و داوری بخشیدیم

- (۱) (داوود نبی پادشاهی و قدرت داوری داشت و کوه ها و مرغان در تسخیر او بودند):
 - ❖ تو بر سخنان (طعن و سخریه) آن ها صبر کن.
 - ❖ و از بنده‌ی ما داود یاد کن که (در اجرای امر ما) بسیار نیرومند بود. (از احدی اندیشه نداشت)
 - ❖ و دایم توبه و انابه می کرد.
 - ❖ ما کوه ها را با او مسخر کردیم.
 - ❖ که شب و روز خدا را تسبیح و ستایش می کردند.
 - ❖ و مرغان را مسخر (نغمه خوش او) کردیم که نزد او مجتمع گردند و همه به دربارش از هر جانب باز آیند (و در ستایش خدا با او هم آهنگ شوند).
 - ❖ و ملک و شاهی او را نیرومند ساختیم.
 - ❖ و به او قوه درک حقایق و سخن قطعی در داوری (یا تمیز حق از باطل) عطا کردیم.
- (۲) (دو فرشته به شکل دو خشم برای حل مشکلاتان پیش داوود آمدند!!):
 - (۱) و آیا حکایت آن (دو فرشته به صورت) خصم به تو رسیده است که از بالای غرفه‌ی عبادتگاه (داود بی اجازه) بر او وارد شدند؟
 - (۲) هنگامی که (در محراب) بر داود داخل شدند و او از آنان سخت هراسان شد. (که مبدا دشمن باشند)
 - (۳) آنان بدو گفتند: مترس، ما دو تن (یا دو گروه) خصم یکدیگریم.
 - (۴) که برخی بر دیگری ستم کرده (و به حکومت پیش تو آمده ایم).
 - (۵) میان ما به حق حکم کن.
 - (۶) و با هیچ یک جور و طرفداری مکن.
 - (۷) و ما را به راه راست دلالت فرما.
 - (۸) این برادر من نود و نه رأس میش داراست و من یک میش.
 - (۹) این یک را هم گفته به من واگذار.
 - (۱۰) و با من به قهر و غلبه و تهدیدآمیز خطاب کرده است.
 - (۱۱) داود گفت: البته بر تو ظلم کرده که خواسته است یک میش تو را به میش های (نود و نه گانه) خود اضافه کند، و بسیار معاشران و شریکان در حق یکدیگر ظلم و تعدی می کنند مگر آنان که اهل ایمان و عمل صالح هستند که آن ها هم بسیار کم اند.
 - (۱۲) و (پس از این قضاوت بی تأمل و سریع) داود دانست که ما او را سخت امتحان کرده ایم،

- (۱۳) در آن حال از خدا عفو و آمرزش طلبید.
- (۱۴) و به سجده افتاد و با تواضع و فروتنی (به درگاه خدا) بازگشت.
- (۱۵) ما هم از آن کرده عفو کردیم و از او درگذشتیم و او نزد ما بسیار مقرب و نیکو منزلت است.

(۳) (ما داوود را خلیفه بر زمین قرار دادیم) :

- ❖ (و او را گفتیم که) ای داود، ما تو را در روی زمین مقام خلافت دادیم.
- ❖ پس میان خلق خدا به حق حکم کن.
- ❖ و هرگز هوای نفس را پیروی نکن که تو را از راه خدا گمراه سازد.
- ❖ و آنان که از راه خدا گمراه شوند چون روز حساب و قیامت را فراموش کرده‌اند به عذاب سخت معذب خواهند شد.

(۴) (به داوود سلیمان را عطاء کردیم که بسیار به درگاه الهی تضرع و زاری می کرد) :

- ❖ و ما آسمان و زمین و هر چه را بین آن‌هاست بازپچه و باطل خلق نکرده‌ایم.
- ❖ این گمان کافران است.
- ❖ و وی بر کافران از آتش دوزخ.
- ❖ (آیا ما آنان را که ایمان آورده و به اعمال نیکو پرداختند مانند مردم (بی ایمان) مفسد در زمین قرار می‌دهیم؟
- ❖ یا مردمان با تقوا و خداترس را مانند فاسقان بدکار قرار می‌دهیم (و مانند آنان جزا خواهیم داد)؟
- ❖ (این قرآن بزرگ) کتابی مبارک و عظیم‌الشان است که به تو نازل کردیم تا امت در آیاتش تفکر کنند و صاحبان مقام عقل متذکر (حقایق آن) شوند.
- ❖ و به داود (فرزندش) سلیمان را عطا کردیم.
- ❖ او بسیار نیکو بنده‌ای بود.
- ❖ زیرا بسیار به درگاه خدا با تضرع و زاری رجوع می‌کرد.

أَصْبَرَ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَأَذْكُرُ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ ۖ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٧﴾ إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعُشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ﴿٨﴾ وَالطَّيْرَ مُحْشُورَةً ۖ كُلٌّ لَّهُ أَوَّابٌ ﴿٩﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَءَاتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَّلَ الْخِطَابِ ﴿١٠﴾ وَهَلْ أَتَاكَ نَبُؤُا الْخَصَمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿١١﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ ۖ قَالُوا لَا تَخَفْ ۖ خَصْمَانِ بَغِي بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿١٢﴾ إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿١٣﴾ قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجَتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ ۖ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّن

الْخُلَطَاءِ لِيَبْغِيَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿٢٤﴾ فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ ﴿٢٥﴾ يَدَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَطْلًا ذَٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ﴿٢٧﴾ أَمْ خَلَعَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ﴿٢٨﴾ كَتَبْنَا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِّيَدَّبَّرُوا ءَايَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٩﴾ وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٣٠﴾

۵۹۱- یاد آر زمانی که داوود برای ذکر خدا، حب اسب ها در دل او قرار گرفت (ص- آیات ۳۰ الی ۳۳)

- ❖ و به داود (فرزندش) سلیمان را عطا کردیم، او بسیار نیکو بندهای بود.
- ❖ زیرا بسیار به درگاه خدا با تضرع و زاری رجوع می کرد.
- ❖ (یاد کن) وقتی که بر او اسب های بسیار تندرو و نیکو را (هنگام عصر) ارائه دادند (و او به باز دید اسبان پرداخت برای جهاد در راه خدا و از نماز عصر غافل ماند).
- ❖ در آن حال گفت: (افسوس) که من از علاقه و حب اسب های نیکو از ذکر و نماز خدا غافل شدم تا آن که آفتاب در حجاب شب رخ بنهفت.
- ❖ آن گاه (با فرشتگان موکل آفتاب) خطاب کرد که (به امر خدا) آفتاب را بر من بازگردانید (چون برگشت اداء نماز کرد)
- ❖ و شروع به دست کشیدن بر ساق و یال و گردن اسبان کرد (و همه را برای جهاد در راه خدا وقف کرد).

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٣٠﴾ إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصَّفْفَنَتُ الْجَيَادُ ﴿٣١﴾ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٢﴾ رُدُّوهَا عَلَيَّ فطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾

۴۷- دروغ و خیانت به رستگاری منتهی نمی شوند

۵۹۲- کسانی که به نفوس خود خیانت می کنند در آخرت کسی به یاری آنها نخواهد شتافت (نساء- آیات ۱۰۷ الی ۱۰۹)

- ❖ و هرگز به خاطر مردمی که با نفوس خود خیانت می کنند (با اهل ایمان) جدال مکن.
- ❖ که همانا خدا آن را که خیانتکار و بد عمل است دوست نمی دارد.
- ❖ (مردم خیانتکار در کار خیانت) از مردم شرم می کنند ولی از خدا شرم نمی کنند و حال آن که او با آن هاست هنگامی که شبانگاه سخنانی ناپسند در دل می اندیشند.
- ❖ و خدا (در آن حال هم) به هر چه کنند آگاه است.
- ❖ به فرض که شما خود از طرف آن ها در زندگانی دنیا دفاع توانید کرد، کدام کس طرفداری آن ها را روز قیامت خواهد نمود؟
- ❖ و چه کس به وکالت آن ها تواند برخاست؟

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا أَثِيمًا ﴿١٠٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾ هَتَأْتُمُ هَؤُلَاءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾

۵۹۳- کسانی که به خدا دروغ بندند راه نجات و رستگاری ندارند!! (یونس- آیات ۶۹ الی ۷۰)

- ❖ بگو (ای رسول ما) : هرگز آنان که به خدا نسبت دروغ دهند نجات و رستگاری ندارند.
- ❖ (این گفتار باطل، همه برای طمع) متاع دنیاست.
- ❖ سپس بازگشتشان به سوی ما خواهد بود.
- ❖ و ما آن ها را به کیفر کفرشان عذابی سخت بچشانیم.

قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾ مَتَّعُ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

۵۹۴- آنان که به خدا دروغ بندند و راه حق را کج کنند، از ستمکارانند و منکر قیامتند (هود- آیات ۱۸ الی ۲۰)

- ❖ و در جهان از آن هایی که به خدا نسبت دروغ دادند ستمکارتر کیست؟
- ❖ آنان بر خدای خود عرضه داشته شوند و گواهان (محشر) گویند: اینان هستند که بر خدای خود دروغ بستند.
- ❖ آگاه باشید که لعن خدا بر ستمکاران عالم است.
- ❖ آن ستمکاران که (بندگان را) از راه خدا باز می دارند.

- ❖ و سعی می کنند که راه حق را کج کنند. (و خلق را به راه باطل کشند)
- ❖ و هم آن ها که منکر قیامتند.
- ❖ این ها هیچ قدرت و راه مفری در زمین (از قهر خدا) ندارند.
- ❖ و جز خدا یار و مددکاری نخواهند یافت.
- ❖ عذابشان دو چندان شود.
- ❖ و هرگز گوششان هم در شنوایی (سخن راست) و چشمشان در بینایی (حق و حقیقت) به آن ها مدد نتواند کرد.

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۖ أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ ۚ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾ أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضْعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ ۖ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾

(شعراء-آیات ۲۲۱ الی ۲۲۳)

۵۹۵- شیاطین بر دروغگویان بدکار نازل می شوند

- ❖ (بگو به کافران که) آیا می خواهید من شما را آگاه سازم که شیاطین بر چه کسان نازل می شوند؟
 - ❖ شیاطین بر هر شخص بسیار دروغگوی بدکار نازل می شوند.
 - ❖ گوش فرا می دهند. (تا حرف مؤمنان و قوای قدسی را ربوده و به اتباع خود برسانند)
 - ❖ و اکثرشان دروغ می گویند (و اندک راست آن ها هم برای شبهه کاری و فساد و فتنه انگیزی است).
- هَلْ أَنْتُمْ عَلَىٰ مَنْ تَنْزَلُ الشَّيَاطِينُ ﴿٢١﴾ تَنْزَلُ عَلَىٰ كُلِّ آفَاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٢﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُرُهُمْ كَذِبُونَ ﴿٢٣﴾

(ذاریات-آیات ۱۰ الی ۱۴)

۵۹۶- آنانکه به آیات الهی دروغ بندند بزودی در آتش معذب خواهند بود!!

- ❖ کشته باد و نابود آنان که دروغ بندند (و قرآن را سحر و فسانه برخوانند آنان که در ضلالت و غفلت زیستند).
- ❖ باز می پرسند که پس این روز جزا کی خواهد بود؟
- ❖ آن روز خواهد بود که آنها را به آتش بسوزانند و معذب کنند (و خطاب قهر کنند که) اینک بچشید کیفر خود را.
- ❖ این همان عذابی است که خود به تعجیل می خواستید .

قُتِلَ الْخَرَّاصُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي غَمَرَةٍ سَاهَوْنَ ﴿١١﴾ يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٢﴾ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾ ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾

۴۸- دستورالعمل ها و توصیه هایی در صراط مستقیم الهی

۵۹۷- صراطی که خداوند وصیت نموده و باید از آن پیروی نمود (انعام- آیات ۱۵۱ الی ۱۵۳)

بگو(ای رسول معظم اسلام(ص) بیاپید تا آن چه خدا بر شما حرام کرده همه را بر شما بخوانم. و آن این که :

- (۱) به هیچ وجه شرک به خدا نیاورید.
- (۲) و به پدر و مادر احسان کنید.
- (۳) و دیگر اولاد خود را از بیم فقر نکشید، ما شما و آن ها را روزی می دهیم.
- (۴) و دیگر به کارهای زشت آشکار و نهان نزدیک نشوید.
- (۵) و نفسی را که خدا حرام کرده (محترم شمرده) جز به حق به قتل نرسانید.
- (۶) خدا شما را به این اندرزها سفارش نموده، باشد که تعقل کنید.
- (۷) و هرگز به مال یتیم نزدیک نشوید جز به آن وجه که نیکوتر است تا آن که به حدّ رشد و کمال رسد.
- (۸) و به راستی و عدالت، کیل و وزن را تمام بدهید.
- (۹) ما هیچ کس را جز به قدر توانایی او تکلیف نکرده ایم.
- (۱۰) و هر گاه سخنی گوئید به عدالت گرایید هر چند درباره خویشاوندان باشد.
- (۱۱) و به عهد خود وفا کنید.
- (۱۲) این است سفارش خدا به شما، باشد که متذکر و هوشمند شوید.
- (۱۳) و این است راه راست من، از آن پیروی کنید.
- (۱۴) و از راه های دیگر که موجب تفرقه شما از راه اوست متابعت نکنید.
- (۱۵) این است سفارش خدا به شما، شاید پرهیزکار شوید.

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ ۖ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۖ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ وَلَا تَقْتُلُوا
أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَقِي نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ ۖ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ۖ
وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ ۖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا
مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۖ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ وَالْمِيزَانِ بِالْقِسْطِ ۚ لَا نُكَلِّفُ

نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۖ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۖ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّيْكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾ وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّيْكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾

۵۹۸- توصیه های حکمت آمیز الهی که از طریق وحی بر پیامبر اسلام (ص) ابلاغ گردیده است (اسراء- آیات ۲۳ الی ۳۹)

الف- (به پدر و مادر نیکی کنید):

- (۱) خدای تو حکم فرموده که جز او را نپرستید.
- (۲) و درباره پدر و مادر نیکویی کنید.
- (۳) و چنان که یکی از آن ها یا هر دو در نزد تو پیر و سالخورده شوند (که موجب رنج و زحمت تو باشند) زنهار کلمه ای که رنجیده خاطر شوند مگو.
- (۴) و بر آن ها بانگ مزین.
- (۵) و آن ها را از خود مران.
- (۶) و با ایشان به اکرام و احترام سخن گو.
- (۷) و همیشه پر و بال تواضع و تکریم را با کمال مهربانی نزدشان بگستران و بگو: پروردگارا، چنان که پدر و مادر، مرا از کودکی (به مهربانی) پروردند تو در حق آن ها رحمت و مهربانی فرما.
- (۸) خدایتان به آن چه در دل های شماست دانایتر است.
- (۹) اگر همانا در دل اندیشه صلاح دارید خدا هر که را با نیت پاک به درگاه او تضرع و توبه کند البته خواهد بخشید.

ب- (ای رسول ما! باید حقوق خویشاوندان و ارحام مراعات گردد):

- (۱۰) تو خود حقوق خویشاوندان و ارحام خود را ادا کن.
 - (۱۱) و نیز فقیران و رهگذران بیچاره را به حق خودشان برسان.
 - (۱۲) و هرگز (در کارها) اسراف روا مدار.
 - (۱۳) که مبدّران و مسرفان برادران شیطان هاینند. و شیطان است که سخت کفران (نعمت) پروردگار خود کرد.
 - (۱۴) و چنانچه از ارحام و فقیران ذوی الحقوق مذکور -چون فعلا ندار هستی ولی در آتیه به لطف خدا امیدواری اکنون اعراض کرده و توجه به حقوقشان نتوانی کرد- باز گفتار خوش به آنان بگو.
 - (۱۵) و نه هرگز دست خود (در احسان به خلق) محکم به گردنت بسته دار، و نه بسیار باز و گشاده دار، که (هر کدام کنی) به نکوهش و درماندگی خواهی نشست.
 - (۱۶) همانا خدای تو هر که را خواهد روزی وسیع دهد و هر که را خواهد تنگ روزی گرداند.
 - (۱۷) که او به (صلاح کار) بندگان خود کاملاً آگاه و بصیر است.
- پ- (از فقر ترسی به دل راه ندهید که خدا روزی رسان است):**

۱۸) هرگز فرزندان خود را از ترس فقر به قتل مرسانید. (زنده به گور مکنید)

۱۹) که ما رازق آنها و شما هستیم.

۲۰) زیرا این قتل فرزندان بسیار گناه بزرگی است.

ت- (عمل زشت زنارا مرتکب نشوید):

۲۱) و هرگز به عمل زنا نزدیک نشوید.

۲۲) که کاری بسیار زشت و راهی بسیار ناپسند است.

ث- (کسی را به ناحق به قتل نرسانید):

۲۳) و هرگز نفس محترمی که خدا قتلش را حرام کرده مکشید.

۲۴) مگر آن که به حکم حق مستحق قتل شود.

۲۵) و کسی که خونس به مظلومی و ناحق ریخته شود ما به ولی او حکومت و تسلط (بر قاتل) دادیم.

۲۶) پس (در مقام انتقام) آن ولی در قتل و خونریزی اسراف نکند که او از جانب ما مؤید و منصور خواهد بود.

ج- و هرگز به مال یتیم نزدیک نشوید:

۲۷) مگر آن که راه خیر و طریق بهتری (به نفع یتیم) منظور دارید.

۲۸) تا آن که به حد بلوغ و رشد خود برسد، و همه به عهد خود باید وفا کنید.

۲۹) که البته (در قیامت) از عهد و پیمان سؤال خواهد شد.

چ- (در وزن و پیمانه های خود عدالت را رعایت کنید):

۳۰) و هر چه را به پیمانه (یا وزن) می سنجید تمام بیمایید. (و کم و گران نفروشید)

۳۱) و (همه چیز را) با ترازوی درست و عادلانه بسنجید.

۳۲) که این کاری بهتر و عاقبتش نیکوتر است.

ح- (چشم و گوش و دل انسان در شناخت حقایق مسئولند):

۳۳) و (ای انسان) هرگز آن چه را که بدان علم و اطمینان نداری دنبال مکن.

۳۴) که چشم و گوش و دل همه مسئولند.

۳۵) و هرگز در زمین به کبر و ناز مرو و غرور و نخوت مفروش، که به نیرو، زمین را نتوانی شکافت و به کوه در سربلندی نخواهی رسید.

۳۶) که این قبیل کارها و اندیشه های بد، گناهش نزد خدا ناپسند است.

۳۷) اینها پاره ای از حکمت هاست که پروردگارت به تو وحی کرد.

۳۸) و هرگز با خدای یکتا کسی را به خدایی مپرست.

۳۹) و گر نه ملامت زده و مردود به دوزخ درخواهی افتاد.

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ إِنَّمَا يُبَلِّغُنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرَهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِّنْ

الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۚ إِن تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غُفُورًا ﴿٢٥﴾ وَآتَٰ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ ۖ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾ وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَّهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ حَشِيَّةً ۖ إِلْمَلِكٍ ۖ خُنْ نَّرَزُقَهُمْ وَإِيَّاكُمْ ۚ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَىٰ ۚ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۖ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطٰنًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ ۚ إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿٣٣﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۚ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ ۚ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۚ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۚ إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِندَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾ ذَٰلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ۖ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ؕ آخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿٣٩﴾

۵۹۹- چند دستور عملی خداوند به رسولش محمد مصطفی (ص)

(طه- آیات ۱۳۰ الی ۱۳۲)

پس تو ای رسول مکرم اسلام(ص):

- ۱) بر آن چه (امت جاهل بر انکار و طعن تو) می گویند صبر و تحمل پیش گیر.
- ۲) و خدای را پیش از طلوع خورشید و بعد از غروب آن و ساعاتی از شب تار و اطراف روز روشن ستایش و تسبیح گو، باشد که (به مقام رفیع شفاعت) خشنود شوی.
- ۳) و هرگز به متاع ناچیزی که به قومی از آنان (قومی کافر و جاهل) در جلوه‌ی حیات دنیای فانی برای امتحان داده‌ایم چشم آرزو مگشا.

- (۴) و رزق خدای تو بسیار بهتر و پاینده‌تر است.
 (۵) تو اهل بیت خود را به نماز و طاعت خدا امر کن.
 (۶) و خود نیز بر نماز و ذکر حق صبور باش.
 (۷) ما از تو روزی (کسی را) نمی‌طلبیم بلکه ما به تو (و دیگران) روزی می‌دهیم.
 (۸) و عاقبت نیکو مخصوص (اهل) پرهیزکاری و تقواست.

فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَايِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ﴿١٢﴾ وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۚ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿١٣﴾ وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا لَّحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ ﴿١٤﴾

۶۰۰- مبانی شخصیت معنوی و چهار چوب اعتقادی مؤمنین ؟ (مؤمنون - آیات ۱۱ الی ۱۱)

- (۱) همانا اهل ایمان به فیروزی و رستگاری رسیدند.
 (۲) آنان که در نماز خود خاضع و خاشعند.
 (۳) و آنان که از لغو و سخن باطل اعراض و احتراز می‌کنند.
 (۴) و آنان که زکات (مال خود را به فقرا) می‌دهند.
 (۵) و آنان که فروج و اندامشان را از عمل حرام نگاه می‌دارند. مگر بر جفت‌هاشان (که زنان عقدی آنها باشند) یا کنیزان ملکی متصرفی آنها که هیچ‌گونه ملامتی (در مباشرت این زنان) بر آنها نیست.
 (۶) و کسی که غیر این (زنان حلال) را به مباشرت طلبد البته چنین کسانی ستمکار و متعدی خواهند بود.
 (۷) و آنان که به امانت‌ها و عهد و پیمان خود کاملاً وفا می‌کنند.
 (۸) و آنان که بر نمازهاشان (و همه‌ی اوقات و شرایط ظاهر و باطن نماز) محافظت دارند.
 (۹) چنین کسان وارث (مقام عالی بهشت) اند.
 (۱۰) که بهشت فردوس ارث آن خوبان و منزلگاه ابدی آن پاکان است.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾ فَمَنْ أَبْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ

هُم لَأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾

۶۰۱-وظائف و اعمال صالح کسانی که به خداوند ایمان آورده اند (مؤمنون-آیات ۵۷ الی ۶۲)

- ❖ همانا آن مؤمنانی که از خوف خدا ترسان و هراسانند.
- ❖ و آنان که به آیات خدای خود ایمان می آورند.
- ❖ و آنان که هرگز به پروردگارشان مشرک نمی شوند.
- ❖ و آنان که آن چه وظیفه ی بندگی و ایمان است به جای آورده.
- ❖ و باز از این که (روزی) به خدای خود رجوع می کنند دل هاشان ترسان است.
- ❖ چنین بندگان تعجیل در خیرات می کنند .
- ❖ و اینان هستند که به کارهای نیکو سبقت می جویند.
- ❖ و ما هیچ نفسی را بیش از بسع و توانایی او تکلیف نمی کنیم.
- ❖ و نزد ما کتابی است (از لوح محفوظ الهی) که آن کتاب سخن به حق گوید.
- ❖ و به هیچ کس هرگز ستم نخواهد شد.

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾ وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجَلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ﴿٦٠﴾ أُولَئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ﴿٦١﴾ وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۚ وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ ۚ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

۶۰۲-خط مشی بندگان خاص الهی(عبادالرحمن) در برابر قیام و زشتی ها (فرقان-آیات ۶۳ الی ۷۶)

و بندگان خاص خدای رحمان کسانی هستند که :

- (۱) که بر روی زمین به تواضع و فروتنی راه روند.
- (۲) و هر گاه مردم جاهل به آن ها خطاب (و عتابی) کنند با سلامت نفس (و زبان خوش) جواب دهند.
- (۳) و آنان هستند که شب را به سجده و قیام نماز در برابر خدایشان روز کنند.
- (۴) و آنان هستند که دایم (به دعا و تضرع) گویند: پروردگارا عذاب جهنم را از ما بگردان، که سخت عذاب مهلک و دایمی است. که آن جا بسیار بد قرارگاه و بد منزلگاهی است.
- (۵) و آنان هستند که هنگام انفاق (به مسکینان) اسراف نکرده و بخل هم نورزند، بلکه احسان آن ها در حد میانه و اعتدال باشد.
- (۶) و آنان هستند که با خدای یکتا کسی را شریک نمی خوانند و نفس محترمی را که خدا حرام کرده جز به حق به قتل نمی رسانند.

- ۷) و هرگز گرد عمل زنا نمی‌گردند، که هر که این عمل کند کیفر گناهش را خواهد دید. عذابش در قیامت مضاعف شود و با ذلّت و خواری به دوزخ مَخْلَد گردد.
- ۸) مگر آن کسانی که از گناه توبه کنند و عمل صالح به جای آرند.
- ۹) پس خدا گناهان آن‌ها را بدل به حسنات گرداند.
- ۱۰) و خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است، و هر کس توبه کند و نیکوکار شود البته توبه‌اش به درگاه (قبول) خدا خواهد رسید.
- ۱۱) و آنان هستند که به ناحق شهادت ندهند.
- ۱۲) و هر گاه به عمل لغوی (از مردم غافل) بگذرند بزرگوارانه از آن درگذرند.
- ۱۳) و آنان هستند که هر گاه به آیات خدای خود متذکرشان سازند کر و کورانه در آن آیات ننگرند (بلکه با دل آگاه و چشم بینا مشاهده آن کنند تا بر مقام معرفت و ایمانشان بیفزاید).
- ۱۴) و آنان هستند که گویند: پروردگارا، ما را زنان و فرزندانی مرحمت فرما که مایه چشم روشنی ما باشند، و ما را (سر خیل پاکان و) پیشوای اهل تقوا قرار ده.
- ۱۵) چنین بندگان را به پاداش صبرشان (در راه عبادت)، عالی غرفه‌های جَنّت و قصرهای بهشتی دهند.
- ۱۶) و در آن جا با تحیت و سلام روبرو شوند.
- ۱۷) در حالی که در آن بهشت که بسیار نیکومنزل و مقامی است تا ابد مَخْلَد و متنعم خواهند بود.

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٢﴾
وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَمًا ﴿٦٣﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٤﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٥﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا
وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٦٦﴾ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي
حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ يُضْعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ
حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾
وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ
رَبِّهِمْ لَمْ تَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّتِنَا قُرَّةَ

أَعْيُنٍ وَأَجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٧٤﴾ أُولَٰئِكَ تُجَزَوْنَ الْغُرَفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ﴿٧٥﴾ خَلَائِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾

۶۰۳- خدایی که حضرت ابراهیم خلیل (ع) به انسان ها معرفی می کند (شعراء- آیات ۶۹ الی ۸۲)

و (ای رسول) حکایت ابراهیم را بر امت بیان کن:

- ❖ هنگامی که با پدر (یعنی عمو، زیرا پدران پیغمبران همه موحدند) و با قومش گفت: شما چه معبودی را می پرستید؟
- ❖ جواب دادند که ما بت هایی را می پرستیم و ثابت بر پرستش آن ها بوده و هستیم.
- ❖ ابراهیم گفت: آیا هر گاه این بت های جماد را بخوانید سخن شما را می شنوند؟ یا به حال شما هیچ سود و زبانی توانند داشت؟
- ❖ گفتند: (نه) بلکه ما پدران خود را بر پرستش این بتان یافته ایم (و هر چند جماد بی اثری باشند می پرستیم).
- ❖ ابراهیم باز به آن ها گفت: آیا می دانید که این بت هایی که شما مردم اینک می پرستید، و پدران شما از قدیم می پرستیدند، آن ها مرا دشمن اند جز خدای یکتای عالمیان؟
- ❖ همان خدایی که مرا بیافرید
- ❖ و به راه راستم هدایت می فرماید.
- ❖ و همان خدایی که مرا غذا می دهد و سیراب می گرداند.
- ❖ و چون بیمار شوم مرا شفا می دهد.
- ❖ و همان خدایی که مرا (از حیات چند روزه دنیا) می میراند و سپس (به حیات ابدی آخرت) زنده می گرداند.
- ❖ و همان خدایی که چشم امید دارم که روز جزا گناهم را بیامرزد.

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٦﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عَافِيَةً ﴿٦٨﴾ قَالِ هَلْ يَسْمَعُونَكَ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٦٩﴾ أَوْ يَنْفَعُونَكَ أَوْ يُضُرُّونَ ﴿٧٠﴾ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾ قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٢﴾ أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٣﴾ فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٤﴾ الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٥﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٦﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٧٧﴾ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿٧٨﴾ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٧٩﴾

۶۰۴- نقطه نظرات و دیدگاه حضرت ابراهیم نسبت به معاد (قیامت)

(شعراء-آیات ۸۸ الی ۹۴)

- ۱) آن روزی که مال و فرزندان (هیچ به حال انسان) سود نبخشند.
- ۲) و تنها آن کس سود برد که با دل با اخلاص پاک (از شرک و ریب و ریا) به درگاه خدا آید.
- ۳) و بهشت را به اهل تقوا نزدیک سازند.
- ۴) و دوزخ را بر گمراهان پدیدار گردانند.
- ۵) و به کافران گفته شود: بتهایی که پرستش می کردید به کجا شدند؟ آن بتهایی که به جای خدا پرستش می کردید آیا می توانند به شما اینک یاری کرده یا از جانب خود دفاع کنند؟
- ۶) در آن حال کافران و معبودان باطلشان هم به رو در آتش دوزخ افتند.

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾
وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ﴿٩١﴾ وَقِيلَ لَهُمْ آيِنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩٢﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ
يَنْصُرُونَ ﴿٩٣﴾ فَكَبِّكُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ﴿٩٤﴾

۶۰۵- نصایح ده گانه لقمان حکیم به فرزندش

(لقمان-آیات ۱۲ الی ۱۳-۱۶ الی ۱۹)

۱) (خداوند به لقمان حکمت آموخت):

- ❖ و ما به لقمان مقام (علم و) حکمت عطا کردیم.
- ❖ (و فرمودیم) که (بر این نعمت بزرگ) خدا را شکر کن.
- ❖ و هر کس شکر حق گوید به نفع خود اوست.
- ❖ و هر که ناسپاسی و کفران کند خدا (از شکر و سپاس خلق) بی نیاز و (به ذات خود) ستوده صفات است.

۲) (نصایح و پندهای ده گانه لقمان به فرزندش):

- ۱) و (یاد کن) وقتی که لقمان در مقام پند و موعظه به فرزندش گفت: ای پسر عزیزم، هرگز شرک به خدا نیاور که شرک بسیار ظلم بزرگی است.
- ۲) ای فرزندم، خدا اعمال بد و خوب خلق را گر چه به مقدار خردلی در میان سنگی یا در (طبقات) آسمان ها یا زمین پنهان باشد همه را (در محاسبه) می آورد، که خدا توانا و آگاه است
- ۳) ای فرزند عزیزم، نماز را به پا دار.
- ۴) و امر به معروف و نهی از منکر کن
- ۵) و (بر این کار از مردم نادان) هر آزار بینی صبر پیش گیر
- ۶) که این نشان های از عزم ثابت (مردم بلند همت) در امور عالم است
- ۷) و هرگز به تکبر و ناز از مردم (اهل نیاز) رخ متا
- ۸) و در زمین با غرور و تبختر قدم بر مدار. که خدا هرگز مردم متکبر خودستا را دوست نمی دارد
- ۹) و در رفتار میان روی اختیار کن.

(۱۰) و سخن آرام گو. (نه با فریاد بلند) که زشت‌ترین صداها صوت الاغ است.

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا لُقْمَنَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ ۚ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿١٢﴾ وَإِذْ قَالَ لُقْمَنُ لَابْنِهِ ۖ وَهُوَ يَعِظُهُ ۖ يَبْنَىٰ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ ۚ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴿١٣﴾ يَبْنَىٰ إِنَّهَا إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٤﴾ يَبْنَىٰ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزَمِ الْأُمُورِ ﴿١٥﴾ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٦﴾ وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَأَغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ ۚ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٧﴾

۶۰۶- این پنج چیز فقط در نزد خداست

(لقمان-آیه ۳۴)

- (۱) همانا علم ساعت (قیامت) نزد خداست.
 - (۲) و او باران را فرو بارد.
 - (۳) و او آن چه (از نر و ماده و زشت و زیبا) که در رحم‌های آبستن است می‌داند.
 - (۴) و هیچ کس نمی‌داند که فردا (از سود و زیان) چه خواهد کرد.
 - (۵) و هیچ کس نمی‌داند که به کدام سرزمین مرگش فرا می‌رسد.
- إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ ۚ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ۚ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٧﴾

۶۰۷- برنامه های رفتاری و عبادی آنهایی که به آیات الهی ایمان دارند

(سجده-آیات ۱۵ الی ۱۷)

- (۱) تنها کسانی به آیات ما ایمان می‌آورند که چون متذکر آیات ما شوند به سجده رخ بر خاک نهند و تسبیح و تنزیه و ستایش پروردگار کنند.
- (۲) و ابدأ به کبر و نخوت سر از فرمان حق نکنند.
- (۳) (شب‌ها) پهلوی از بستر خواب تهی کنند.
- (۴) و با بیم و امید (و ناله اشتیاق در نماز شب) خدای خود را بخوانند.
- (۵) و آن چه روزی آن‌ها کرده‌ایم (به مسکینان) انفاق کنند.
- (۶) پس هیچ کس نمی‌داند که به پاداش نیکوکاریشان چه نعمت و لذت‌های بی‌نهایت که روشنی‌بخش (دل و) دیده است در عالم غیب برایشان ذخیره شده است.

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
 ﴿٥٠﴾ تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٥١﴾ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٢﴾

۶۰۸- اصولی را که خداوند، رسولش را برای انجام آنها مأمور نموده است (احزاب- آیات ۱ الی ۳)

- ۱) ای پیغمبر (گرامی) همیشه خداترس و پرهیزکار باش.
 - ۲) و هرگز تابع رأی کافران و منافقان مباش. که همانا خدا دانا و حکیم است.
 - ۳) و تنها از آن چه به تو از جانب خدایت وحی می شود پیروی کن.
 - ۴) (و بدان و به امت بگو) که خدا به هر چه می کنی کاملاً آگاه است.
 - ۵) و در کارها بر خدا توکل کن.
 - ۶) و تنها خدا برای مدد و نگهداری کفایت است.
- يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥١﴾
 وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٥٢﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
 وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٥٣﴾

۶۰۹- مبانی و مسیر دعوت و رسالت رسول اکرم(ص) (احزاب- آیات ۴۵ الی ۴۸)

- ای پیامبر (گرامی) ما !
- ۱) تو را به رسالت فرستادیم.
 - ۲) تا (بر نیک و بد خلق) گواه باشی.
 - ۳) و (خوبان را به رحمت الهی) مژده دهی.
 - ۴) و (بدان را از عذاب خدا) بترسانی.
 - ۵) و به اذن حق (خلق را) به سوی خدا دعوت کنی.
 - ۶) و (در این شب ظلمانی جهان) چراغ فروزان عالم باشی.
 - ۷) و مؤمنان را بشارت ده که خدا را بر آنان فضل (و رحمت عظیم و ثواب) بزرگ خواهد بود (که از حد تصور آنها بیرون است).
 - ۸) ای رسول، هرگز به فرمان کافران و منافقان مباش.
 - ۹) و از جور و آزارشان درگذر و کار خود به خدا واگذار.
 - ۱۰) که خدا بر کفالت و کارسازی (امور خلق) کفایت است.

يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾ وَدَشِيرَ الْمُؤْمِنِينَ بَأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تَطْعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذْلَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٤٨﴾

(فاطر- آیات ۵ الی ۸)

۶۱۰- ای مردم به این دستورات الهی که حقیقت است بدرستی عمل کنید

ای مردم!

- (۱) البته وعده‌ی (قیامت در کتاب) خدا حق است.
- (۲) پس مبادا که زندگانی دنیا (ی فانی) شما را مغرور سازد.
- (۳) و مبادا شیطان فریبنده (از قهر و انتقام حق) به (عفو) خدا مغرورتان گرداند.
- (۴) شیطان سخت شما را دشمن است شما هم او را دشمن دارید.
- (۵) او حزب و سپاهش را فرا می‌خواند تا همه (مانند او) اهل دوزخ باشند.
- (۶) آنان که به خدا کافر شدند کیفر آن‌ها عذاب سخت دوزخ است.
- (۷) و آنان که ایمان آوردند و نیکوکار گردیدند پاداش آن‌ها مغفرت (خدا) و اجر بزرگ (بهشت ابد) خواهد بود.
- (۸) آیا آن کس که کردار زشتش به چشم زیبا جلوه داده شده و (از خودپسندی) آن را نیکو بیند (مانند مرد حقیقت‌بین و نیکوکار است)؟
- (۹) پس خدا هر که را خواهد به گمراهی واگذارد و هر که را خواهد هدایت فرماید.
- (۱۰) پس مباد نفس شریفت بر این مردم به غم و حسرت افتد.
- (۱۱) که خدا به هر چه اینان کنند کاملاً آگاه است.

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٥٠﴾ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٥١﴾ الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٥٢﴾ أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَاتٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٥٣﴾

(فاطر- آیات ۲۹ الی ۳۰)

۶۱۱- ویژگی‌های افرادی که به تجارت با خدا آمده‌اند که در آن ضرر و زیانی نیست!!

(۱) آن‌ها که کتاب خدا را تلاوت کرده.

(۲) و نماز به پا می‌دارند.

- ۳) و از آن چه ما روزیشان کرده‌ایم پنهان و آشکار (به فقیران) انفاق می‌کنند.
- ۴) (از لطف خدا) امید تجارتی دارند که هرگز زیان و زوال نخواهد یافت.
- ۵) تا خدا به آن‌ها پاداش کامل عطا کند.
- ۶) و از فضل و کرم باز بر ثوابشان بیفزاید.
- ۷) که او (خطای مؤمنان را) بسیار بیامزد.
- ۸) و به شکر گزاران احسان فراوان کند.

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تَجَرَّةً
لَّنْ تَبُورَ ۖ لِيُؤْفِيَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ ۚ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٠﴾

۶۱۲- اصول دعوت و رسالت حضرت ابراهیم (ع) برای مبارزه با بت پرستی و استواری بنیان های توحید (صافات-آیات ۸۳ الی ۱۱۳)

- ۵) (ابراهیم به قومش گفت: چرا به پرستش بتان مشغولید؟)
 - ❖ و از پیروان نوح (در دعوت به توحید و خدا پرستی) به حقیقت ابراهیم (خلیل) بود.
 - ❖ که با قلبی پاک و سالم (از شرک) به سوی پروردگار خویش آمد.
 - ❖ هنگامی که با پدر (یعنی عموی) خود و قومش گفت: شما به پرستش چه مشغولید؟
 - ❖ آیا رواست که به دروغ خدایانی به جای خدای یکتا بر می‌گزینید؟
 - ❖ پس در این صورت به خدای جهانیان چه گمان می‌برید (و از قهر و انتقام خدا چگونه نمی‌ترسید)؟
- ۶) (ابراهیم گفت: آیا سزااست که همان بتهایی که می‌تراشید، بپرستید؟)
 - ❖ آن گاه (ابراهیم تدبیری اندیشید و) به ستارگان آسمان نگاهی کرد.
 - ❖ و با قومش گفت که من بیمارم (و نتوانم به جشن عید بتان آیم). قوم از او دست کشیده برگشتند (و از بتخانه در پی نشاط عید به باغ و صحرا شتافتند).
 - ❖ ابراهیم (که بتخانه را خلوت یافت) قصد بت‌های آنان کرد و گفت: آیا شما غذا نمی‌خورید؟ چرا سخن نمی‌گویید؟ (شما چه خدایان بی‌اثر باطلی هستید!) و محکم (با تبر) بر بتان زد (و جز بت بزرگ همه را درهم شکست).
 - ❖ قوم (آگه شدند و) با شتاب (از پی انتقام) به سوی او آمدند.
 - ❖ ابراهیم گفت: آیا رواست که شما چیزی به دست خود بتراشید و آن را پرستش کنید؟ در صورتی که شما و آن چه (از بتان) می‌سازید همه را خدا آفریده.
 - ❖ (قوم حجت و برهانش نشیندند و) گفتند: باید بر او آتشخانه‌ای بسازید و او را در آتش افکنید.
 - ❖ نمرودیان قصد مکر و ستمش کردند ما هم آنان را خوار و نابود ساختیم (و آتش را بر او گلستان کردیم).
- ۷) (ابراهیم در خواب می‌بیند که باید فرزندش را قربانی کند):
 - ❖ و ابراهیم (پس از نجات از بیداد نمرودیان به قومش) گفت: من (با کمال اخلاص) به سوی خدای خود می‌روم که البته هدایتم خواهد فرمود.

- ❖ بار الهاء، مرا فرزند صالحی که از بندگان شایسته تو باشد عطا فرما.
- ❖ پس مژده‌ی پسر بردباری به او دادیم. آن گاه که (آن پسر رشد یافت و) با او به سعی و عمل شتافت. (یا در جهد و عبادت یا در سعی صفا و مروه با پدر همراه شد)
- ❖ ابراهیم گفت: ای فرزند عزیزم، من در عالم خواب چنین می‌بینم که تو را قربانی (راه خدا) می‌کنم، در این واقعه تو را چه نظری است؟
- ❖ جواب داد: ای پدر، هر چه مأموری انجام ده که ان شاء الله مرا از بندگان با صبر و شکیبا خواهی یافت.

- ❖ پس چون هر دو تسلیم امر حق گشتند و او را (برای کشتن) به روی در افکند.
- ❖ و ما در آن حال (که کارد به گلویش کشید) خطاب کردیم که ای ابراهیم، تو مأموریت عالم رؤیا را انجام دادی (کارد را از گلویش بردار). ما نیکوکاران را چنین نیکو پاداش می‌دهیم.
- ❖ این ابتلا همان امتحانی است که (حقیقت حال اهل ایمان را) روشن می‌کند (که در راه خدا از هر چیز می‌گذرند).

- ❖ و بر او (گوسفندی فرستاده و) ذبح بزرگی فدا ساختیم.
- ❖ و ثنای او را در میان آیندگان وا گذاردیم.

(۸) (ما به ابراهیم اسحاق را عطاء کردیم):

- ❖ سلام و تحیت خدا بر ابراهیم باد.
- ❖ ما نیکوان را این چنین پاداش نیکو می‌دهیم.
- ❖ زیرا او از بندگان با ایمان ما بود.
- ❖ و باز مژده‌ی فرزندش اسحاق را که پیغمبری از شایستگان است به او دادیم.
- ❖ و بر ابراهیم و اسحاق برکت و خیر بسیار عطا کردیم.
- ❖ و از فرزندانشان برخی صالح و نیکوکار و برخی دانسته و آشکار به نفس خود ستمکار شدند.

وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾ إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾ أَإِيفَكَ ءَالِهَةٌ دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٦﴾ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٨﴾ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾ فَرَاغَ إِلَىٰ ءَالِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٩١﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ﴿٩٢﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ ﴿٩٣﴾ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزِفُونَ ﴿٩٤﴾ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ﴿٩٥﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا أَبْنَاؤُا لَهُ بَنِينَ فَاَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ ﴿٩٧﴾ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿٩٨﴾ وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيِّدِينَ ﴿٩٩﴾ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ

الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ فَبَشِّرْنَهُ بِلُغْلُمٍ حَلِيمٍ ﴿١١﴾ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَىٰ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْهَبُ فَأَنْظِرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَتَأَبَّتْ أَفْعَلُ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿١٢﴾ فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٣﴾ وَنَدَيْنَاهُ أَنْ يَتَّيِّرْهُيْمُ ﴿١٤﴾ قَدْ صَدَّقَتِ الرُّيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾ إِنَّ هَذَا هُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾ وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٨﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٩﴾ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٠﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١﴾ وَبَشِّرْنَهُ بَإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٢﴾ وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿٢٣﴾

۶۱۳- به این نصایح الهی که برای هدایت و سعادت انسان هاست عمل کنید (زمر- آیات ۷ الی ۸)

- ۱) اگر همه کافر شوید خدا از (طاعت) همه شما البته بی نیاز است.
- ۲) و کفر (و شرک) را بر بندگان نمی پسندد.
- ۳) و اگر (طاعت و) شکرش به جای آرید از شما آن پسند اوست.
- ۴) و (بدانید که در قیامت) هرگز بار گناه کسی را دیگری به دوش نخواهد گرفت.
- ۵) و پس از این (زندگانی دنیای فانی) بازگشت همه شما به سوی خداست.
- ۶) و او شما را به هر چه می کرده اید آگاه می سازد، که او از اسرار دل های خلق به خوبی آگاه است.
- ۷) و (بی چاره) انسان را هر گاه فقر و مصیبت و رنجی پیش آید در آن حال به دعا و توبه و انابه به درگاه خدای خود رود.
- ۸) و چون نعمت و ثروتی از سوی خود به او عطا کند خدایی را که از این پیش می خواند به کلی فراموش سازد.
- ۹) و برای خدای یکتا شریک و همتهایی قرار دهد تا (خلق را) از راه خدا گمراه سازد.
- ۱۰) بگو: (ای نگون بخت) اندکی به کفر (و عصیان) لذت و آسایش جو، که عاقبت از اهل آتش دوزخ خواهی بود.

إِنَّ تَكْفُرًا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوهُ إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ﴿٨﴾

۶۱۴- ای بندگان من! از دستورات الهی پیروی کنید تا نصرت و نجات یابید (زمر- آیات ۵۳ الی ۶۲)

- (۱۴) (ای رسول رحمت) بدان بندگانم که (به عصیان) اسراف بر نفس خود کردند.
- (۱۵) بگو: هرگز از رحمت (نامنتهای) خدا ناامید مباشید.
- (۱۶) البته خدا همه گناهان را (چون توبه کنید) خواهد بخشید.
- (۱۷) که او خدایی بسیار آمرزنده و مهربان است.
- (۱۸) و به درگاه خدای خود به توبه و انابه باز گردید و تسلیم امر او شوید پیش از آن که عذاب به شما فرا رسد و هیچ نصرت و نجاتی نیابید.
- (۱۹) و بهترین دستور کتابی را که بر شما از جانب خدایتان نازل شده است پیروی کنید پیش از آن که عذاب (قهر خدا به کیفر گناهان) بر شما ناگهان فرود آید و شما آگاه نباشید.
- (۲۰) تا مبادا کسی فریاد و احسرتا بر آرد و گوید: ای وای بر من که جانب امر خدا را فرو گذاشتم و وعدههای خدا را مسخره و استهزا نمودم.
- (۲۱) یا آن که (از فرط پشیمانی در پی آرزوی محال آید و) گوید: (افسوس) اگر خدا مرا (به لطف خاص) هدایت فرمودی من نیز از اهل تقوا بودم.
- (۲۲) یا آن که چون عذاب (خدا) را به چشم مشاهده کند گوید: (ای فریاد) کاش بار دیگر (به دنیا) باز می گشتم تا از نیکوکاران می شدم.
- (۲۳) آری (ای بدبخت) آیات کتاب من که محققا برای (هدایت) تو آمد تو آن را تکذیب کردی و راه تکبر و سرکشی پیش گرفتی و از زمره کافران بد کیش گردیدی.
- (۲۴) و روز قیامت کسانی را که بر خدا دروغ بستند بنگری که همه رویشان سیاه شده است (رسوای خدا و خلق گردیدند) آیا متکبران را نه منزل در دوزخ است؟
- (۲۵) و خدا اهل تقوا را به موجبات رستگاری (و اعمال صالح) از عذاب نجات خواهد داد که هیچ رنج و المی به آن ها نرسد و هرگز غم و اندوهی بر دلشان راه نیابد.
- (۲۶) خدا آفرینندهی هر چیز است و بر هر چیز هم او نگهبان است.

قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾ وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يٰحَسْرَتِي عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ

الْكَافِرِينَ ﴿٥٦﴾ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى
 الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ بَلَىٰ قَدْ جَاءَتْكَ ءَايَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا
 وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٥٩﴾ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم
 مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٠﴾ وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمْ
 الْسَوْءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦١﴾ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٢﴾

۶۱۵- ویژگی های پرهیزکارانی که وارد بهشت می شوند (ذاریات- آیات ۱۵ الی ۱۹)

- (۱) آن روز متقین همه در بهشت و بر لب چشمه های آب غنوده اند.
- (۲) همان نعمتها که خدایشان به آنها عطا کند فراگیرند.
- (۳) چرا که پیش از آن مردمی نیکوکار بودند.
- (۴) از شب اندکی را خواب می کردند.
- (۵) و سحرگاهان از درگاه خدا طلب آمرزش و مغفرت می کردند.
- (۶) و در اموالشان بر فقیر سائل و محروم حقی منظور می داشتند.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٦٣﴾ ءَاخِذِينَ مَا ءَاتَاهُمْ رَبُّهُمْ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿٦٤﴾
 كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ آلِإِلٍ مَا يَهْجَعُونَ ﴿٦٥﴾ وَبِالْأَشْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ
 وَالْحَرُومِ ﴿٦٧﴾

۴۹-دعاو نیایش به درگاه حضرت حق

۶۱۶-دعای کافران مانند آن است که برای نوشیدن آب، دست دراز کنند ولی هیچگاه به آن نرسند !! (رعد-آیه ۱۴)

- ❖ دعوت خدا (و رسولانش) به حق و حقیقت است.
- ❖ و بت هایی که مشرکان به جای خدا می خوانند هیچ حاجتی را از آنها برنیاورند.
- ❖ و تنها مانند آن کسانند که به سوی آبی دست دراز کند که بیاشامد ولی آب به دهانش نرسد.
- ❖ و دعای کافران جز در (حرمان و) ضلالت نیست.

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ ۖ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُم بِشَيْءٍ إِلَّا كَبْسِطٍ كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ
 لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ ۚ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٦٨﴾

۶۱۷- بدون دعا و طلب، خداوند به بنده ای توجه و مساعدت نمی کند (فرقان-آیه ۷۷)

- ❖ بگو که اگر دعای شما (و ناله و زاری و توبه شما) نبود خدا به شما چه توجه و اعتنایی داشت؟
- ❖ که شما کافران (آیات حق را) تکذیب کردید.
- ❖ و به کیفر همیشگی آن گرفتار خواهید شد.

قُلْ مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

۶۱۸- خواسته ها و دعاها ی ابراهیم از درگاه الهی (شعراء-آیات ۸۳ الی ۸۷)

دعاها ی ابراهیم (ع) از خداوند:

- ❖ بارالها، مرا حکمی ببخش (بر این مشرکان فرمانروایی ده) و به (رسل و) بندگان صالح خود ملحق ساز.
- ❖ و نامم بر زبان اقوام آتیه نیکو، و سخنم دلپذیر گردان.
- ❖ و مرا از وارثان بهشت پرنعمت قرار ده.
- ❖ و از پدرم (یعنی عمویم) درگذر، که وی سخت از گمراهان است.
- ❖ و روزی که خلق را از قبرها برانگیزند در آن روز مرا رسوا (و هلاک) مگردان.

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿٨٣﴾ وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٤﴾
وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾ وَأَغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾

۵۰- دنیا، دار فانی و آخرت، دار بقاست

۶۱۹- نعمت های بهشتی از متاع ناچیز دنیا بهتر است (آل عمران-آیات ۱۵ الی ۱۷)

- (ای پیغمبر) بگو: می خواهید شما را آگاه گردانم به بهتر از این ها؟
- ❖ برای آنان که تقوا پیشه کنند نزد خدا باغ های بهشتی است.
- ❖ که در زیر درختان آن نهرها جاری است.
- ❖ و در آن جاوید و متنعم هستند.
- ❖ و زنان پاکیزه و آراسته ای و (از همه بهتر) خشنودی خدا، و خداوند به حال بندگان بیناست.
- ❖ آنان که (به درگاه الهی) عرضه دارند: پروردگارا: (به کرم خود) گناهان ما ببخش و ما را از عذاب جهنم نگاه دار.
- ❖ آنان صابران و راستگویان و فرمانبرداران و انفاق کنندگان و استغفار کنندگان در سحرگاهانند.

قُلْ أُوتِيتُكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذَٰلِكُمْ ۖ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا

ءَامَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٦٦﴾ الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَنِتَّةِينَ
وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿٦٧﴾

۶۶۰- اعمال کسانی که کافرنند و پیامبران و دعوت کنندگان به حق را می کشند در دنیا و آخرت تباه می شود (آل عمران - آیات ۲۱ الی ۲۲)

- ❖ همانا آنان که به آیات خدا کافر شوند.
- ❖ و انبیاء را بی جرم و به ناحق بکشند.
- ❖ و آن مردمی را که (خلق را) به درستی و عدل خوانند به قتل رسانند.
- ❖ آن ها را به عذاب دردناک بشارت ده.
- ❖ آنهايند که اعمالشان در دنیا و آخرت تباه گردیده.
- ❖ و کسی آن ها را (برای نجات از عذاب) یاری نخواهد کرد.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّ عِغْيَرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ
بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٦٨﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَلُهُمْ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٦٩﴾

۶۶۱- هر کس برای ثواب دنیا و ثواب آخرت کوشش کند از آن بهره مند خواهد شد (آل عمران - آیه ۱۴۵)

(هر کس به فرمان خدا خواهد مرد) :

- ❖ و هیچ کس جز به فرمان خدا نخواهد مُرد.
- ❖ که اجل هر کس (در لوح قضای الهی) به وقت معین ثبت است.
- ❖ و هر که برای متاع دنیا کوشش کند از دنیا بهره مندش کنیم.
- ❖ و هر که ثواب آخرت خواهد از نعمت آخرت برخوردارش گردانیم.
- ❖ و البته سپاسگزاران را جزای نیک دهیم.

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كِتَبًا مُؤَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ
يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّكِرِينَ ﴿١٤٥﴾

۶۶۲- دوستان خدا هرگز ترسی از گذشته و اندوهی به آینده ندارند و در دنیا و آخرت دارای بشارتند (یونس - آیات ۶۲ الی ۶۴)

- ❖ آگاه باشید که دوستان خدا هرگز هیچ ترسی (از حوادث آینده عالم) و هیچ حسرت و اندوهی (از وقایع گذشته جهان) در دل آن ها نیست.
- ❖ آنان که اهل ایمان و خداترسند.
- ❖ آن ها را پیوسته بشارت است هم در حیات دنیا (به مکاشفات در عالم خواب) و هم در آخرت (به نعمت های بهشت).

❖ سخنان خدا را تغییر و تبدیلی نیست.

❖ این است فیروزی بزرگ.

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٢﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

۶۲۳- آنانکه به زندگی دنیایی چشم دوخته اند، اجرشان را در همین دنیا می دهیم و از آخرت نصیبی ندارند (هود-آیات ۱۵ الی ۱۶)

❖ کسانی که طالب تعیش مادی و زینت دنیوی هستند.

❖ ما مزد سعی آنها را در همین دنیا کاملاً می دهیم.

❖ و هیچ از اجر عملشان در دنیا کم نخواهد شد.

❖ ولی هم اینان هستند که دیگر در آخرت نصیبی جز آتش دوزخ ندارند.

❖ و همه اعمالشان در راه دنیا (پس از مرگ) ضایع و باطل می گردد.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطِلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

۶۲۴- کافران کسانی هستند که زندگی دنیا را بر زندگی آخرت برتری می دهند (ابراهیم-آیات ۲ الی ۳)

❖ خدایی که هر چه در آسمان ها و زمین است همه ملک اوست.

❖ و وای بر کافران از عذابی سخت.

❖ یعنی آنان که زندگانی دنیا را بر آخرت مقدم و محبوب تر دارند.

❖ و خلق را از راه خدا باز دارند.

❖ و آن راه راست را (به شک و شبهات) کج کنند.

❖ آنان در گمراهی بسیار دورند.

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۖ وَوَيْلٌ لِّلْكَافِرِينَ ۖ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۖ أُولَٰئِكَ فِي ضَلٰلٍ بَعِيدٍ ﴿٣﴾

۶۲۵- گفتگوی ضعیفان با گردنکشان : ما در دنیا مطیع شما بودیم آیا می توانید مانع عذاب ما شوید!!! (ابراهیم-آیه ۲۱)

❖ و (روزی که) مردم از قبرها برانگیخته و به پیشگاه خدا حاضر شوند.

- ❖ آن گاه ضعیفان به گردنکشان گویند: ما (در دنیا) تابع رأی شما بودیم آیا (امروز) شما هیچ از عذاب خدا ما را کفایت خواهید کرد؟
- ❖ جواب دهند که اگر ما را از خدا سعادت هدایت بود ما هم شما را هدایت می‌کردیم.
- ❖ اکنون هر چه جزع و التماس کنیم یا صبر و تحمل، یکسان است.
- ❖ و هیچ (از عذاب) گریزگاهی نداریم.

وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُّغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ۚ قَالُوا لَوْ هَدَّيْنَا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ ۖ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنَ

مَحِصٍ ﴿١١﴾

۶۲۶- کسانی که بعد از ایمان کفر ورزیدند چون دنیا را بر آخرت ترجیح دادند، جایگاهشان دوزخ است (نحل- آیات ۱۰۶ الی ۱۰۹)

- (۱) هر کس بعد از آن که به خدا ایمان آورده باز کافر شد.
- (۲) نه آن که به زبان از روی اجبار کافر شود و دلش در ایمان ثابت باشد. (مانند عمار یاسر)
- (۳) بلکه به اختیار کافر شد.
- (۴) و با رضا و رغبت و هوای نفس.
- (۵) دلش آکنده به ظلمت کفر گشت.
- (۶) بر آن‌ها خشم و غضب خدا و عذاب بزرگ دوزخ خواهد بود.
- (۷) این غضب و عذاب بر آن‌ها بدین سبب است که حیات (فانی) دنیا را بر (حیات ابدی) آخرت برگزیدند.
- (۸) و این که خدا هرگز کافران را هدایت نخواهد کرد.
- (۹) همین‌ها هستند که خدا بر دل‌ها و گوش و چشم‌هایشان مهر (قهر) زده است.
- (۱۰) و این‌ها همان مردمند که (از خدا و قیامت) غافلند.
- (۱۱) بی‌گمان آنان در عالم آخرت بسیار زیانکارند.

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُّطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٧﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ ۖ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾ لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٩﴾

۶۲۷- تفاوت نتیجه اعمال دنیا طلبان با آخرت طلبان بیش از حد تصور است!! (اسراء-آیات ۱۸ الی ۲۱)

- ❖ هر کس متاع عاجل و زودگذر دنیا را طالب است متاع دنیا را به او می‌دهیم.
- ❖ (لیکن باز) به هر که خواهیم و هر چه مشیت ازلی ما باشد.
- ❖ سپس (در عالم آخرت به کیفر کردارش) دوزخ را نصیب او کنیم که با نکوهش و مردودی به جهنم درآید.
- ❖ و هر که طالب حیات آخرت باشد و برای آن به قدر لزوم و طاقت بکوشد البته به شرط ایمان (به خدا) سعی چنین کسانی مقبول و مأجور خواهد بود.
- ❖ و ما به هر دو فرقه (از دنیا طلبان و آخرت طلبان) به لطف پروردگارت مدد خواهیم داد، که لطف و عطای پروردگار تو از هیچ کس دریغ نخواهد شد.
- ❖ بنگر تا ما چگونه (در دنیا) بعضی مردم را بر بعضی فضیلت و برتری بخشیدیم.
- ❖ (تا بدانی که) البته مراتب آخرت بسیار بیش از درجات دنیا است.
- ❖ و برتری خلایق بر یکدیگر به مراتب افزون از حد تصور است.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَذْهُورًا ﴿١٨﴾ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾ كَلَّا نُمَدُّ هَٰؤُلَاءِ وَهَٰؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَلِلْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿٢١﴾

۶۲۸- هر کس در این دنیا در جهل و کفر و ضلالت نایبنا باشد در آخرت هم گمراه تر خواهد بود (اسراء-آیه ۷۲)

- ❖ هر کس در این جهان نایبنا (ی کفر و جهل و ضلالت) است در عالم آخرت نیز (از مشاهده بهشتیان و شهود و جمال حق) نایبنا و گمراه تر خواهد بود.

وَمَنْ كَانَ فِي هَٰذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾

۶۲۹- کسانی که به آخرت ایمان ندارند در دنیا و آخرت در عذابی سخت گرفتارند (نمل-آیات ۴ الی ۵)

- ❖ همانا آنان که ایمان به عالم آخرت نمی‌آورند. (پس از اتمام حجت)
- ❖ ما اعمالشان را در نظرشان جلوه دهیم.
- ❖ و آن‌ها به کلی گمراه و سرگشته شوند.
- ❖ آن‌ها را هم (در دنیا) سخت‌ترین عذاب است.
- ❖ و هم در آخرت زیانکارترین خلقتند.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٤١﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسُونَ ﴿٤٢﴾

۶۳۰- زندگی دنیائی بازیچه و زندگی آخرت یک حیات حقیقی است (عنکبوت - آیه ۶۴)

- ❖ این زندگانی چند روزه‌ی دنیا (اگر نه در پرستش حق و سعادت آخرت صرف شود) افسوس و بازیچه‌ای بیش نیست.
- ❖ و زندگانی اگر مردم بدانند به حقیقت‌دار آخرت است (که حیاتش جاوید و نعمتش بی‌رنج و زوال است).

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

۶۳۱- خداوند انبیاء و پیروان آنان را در دنیا و آخرت یاری می‌رساند (غافر - آیه ۵۱)

- ❖ ما (که خدای تواناییم) البته رسولان خود و اهل ایمان را هم در دنیا ظفر و نصرت می‌دهیم
- ❖ و هم روز قیامت که گواهان (اعمال نیک و بد) به شهادت برخیزند مؤمنان را به مقامات بهشتی پاداش می‌دهیم.

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ﴿٤٤﴾

۶۳۲- زراعت دنیا و زراعت آخرت (شوری - آیه ۲۰)

- ❖ هر کس حاصل کشت آخرت را بخواهد ما بر تخمی که کاشته می‌افزاییم.
 - ❖ و هر که تنها حاصل کشت دنیا را بخواهد او را هم از آن نصیب می‌کنیم.
 - ❖ ولی در آخرت (از نعمت ابدی آن چون نخواستہ) نصیبی نخواهد یافت .
- مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ ۖ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٤٥﴾

۶۳۳- هر کس نتیجه سعی و تلاش و حاصل عمل خود را در دنیا و پاداش آنرا در آخرت خواهد دید (نجم - آیات ۳۳ الی ۴۱) (ای رسول):

- ❖ دیدی آن کس را که روی (از جنگ احد) بگردانیدی؟
- ❖ و اندک صدقه‌ای داد.
- ❖ سپس به کلی قطع احسان کرد؟ (مفسرین گفتند: آیات مربوط به عثمان است که شتری با بار به عبد الله سعد داد که در محشر بار گناه عثمان را به دوش گیرد)
- ❖ آیا علم غیب نزد اوست و او (به احوال آن جهان) بیناست (که می‌داند رفیقش می‌تواند بار گناه او را به دوش گیرد)

❖ یا که آگه نشد به آنچه (راجع به مجازات) در تورات موسی عمران است؟ و هم در صحف ابراهیم خلیل وفادار؟

❖ که هیچ کس بار گناه دیگری را (در قیامت) به دوش نخواهد گرفت.

❖ و (نمی‌داند) اینکه برای آدمی جز آنچه به سعی و عمل خود انجام داده (ثواب و جزایی) نخواهد بود؟

❖ و اینکه البته پاداش سعی و عمل او را (در دنیا و برزخ) به وی بنمایند.

❖ سپس (در آخرت) پاداش کامل آن را به او بدهند.

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى ﴿٣٦﴾ وَأَعْطَى قَلِيلًا وَأَكْدَى ﴿٣٧﴾ أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَى ﴿٣٨﴾ أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَى ﴿٣٩﴾ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى ﴿٤٠﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ﴿٤١﴾ وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى ﴿٤٢﴾ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى ﴿٤٣﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءُ الْأَوْفَى ﴿٤٤﴾

۶۳۴- سرانجام کسانی که ظاهر دنیا را گرفتند و کسانی که بر نفس خود مسلط شدند!! (نازعات- آیات ۳۵ الی ۴۱)

❖ در آن روز آدمی هر چه کرده به یاد آرد.

❖ و دوزخ برای بینندگان آشکار شود.

❖ پس هر کس (از حکم شرع خدا) سرکش و طاغی شد .و زندگی دنیا را برگزید .دوزخ جایگاه اوست .

❖ و هر کس از حضور در پیشگاه عزّ ربوبیت بترسید.

❖ و از هوای نفس دوری جست.

❖ همانا بهشت منزلگاه اوست .

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ﴿٤٥﴾ وَبُذِرَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى ﴿٤٦﴾ فَأَمَّا مَنْ طَغَى ﴿٤٧﴾ وَءَاثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٤٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٤٩﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى ﴿٥٠﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٥١﴾

۶۳۵- آخرت از دنیا بهتر و پایدارتر است (اعلی- آیات ۱۶ الی ۱۹)

❖ (اما شما مردم از جهل و غفلت از پی این سعادت نروید) بلکه زندگانی دنیا را بگزینید و عزیز دارید.

❖ در صورتی که منزل آخرت بسی بهتر و پاینده‌تر (از دنیای چند روزه) است .

❖ این گفتار به حقیقت در کتب پیشین ذکر شده.

❖ بخصوص در صحف ابراهیم و تورات موسی (مفصل بیان گردیده است).

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿١٧﴾ إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ﴿١٩﴾

۵۱- دوستی با خدا ، با مؤمنین ، با مخالفین

۶۳۶- ای رسول! بدترین دشمن کسی است که با گفتار دلفریب ، قصد فساد و ابراز خودپسندی دارد (بقره-آیات ۲۰۴ الی ۲۰۶)

(کسانی که ظاهر فریب هستند):

- ❖ و از میان مردم کسی هست که تو را از گفتار دلفریب خود به شگفت آرد.
- ❖ (تا از دروغ به متاع دنیا رسد) و خدا را به راستی نیت خود گواه گیرد.
- ❖ حال آن که این کس بدترین دشمن (اسلام) است.
- ❖ و چون از حضور تو دور شود کارش فتنه و فساد در زمین است.
- ❖ و بکوشد تا حاصل خلق به باد فنا دهد و نسل (بشر) را قطع کند؛ و خدا فساد را دوست ندارد.
- ❖ و چون او را (به نصیحت) گویند: از خدا بترس، خودپسندی او را به بدکاری برانگیزد (و پند نشنود).
- ❖ جهنم او را کفایت کند که آرامگاه بدی است.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَى مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾ وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾

۶۳۷- مؤمنان نباید غیر از مؤمنان از کافران دوست گیرند (آل عمران -آیه ۲۸)

رابطه اهل ایمان با مؤمنین چگونه باید باشد:

- ❖ نباید اهل ایمان، مؤمنان را وا گذاشته و از کافران دوست گیرند.
- ❖ و هر که چنین کند رابطه او با خدا مقطوع است مگر برای در حذر بودن از شرّ آن‌ها (تقیه کنند).
- ❖ و خدا شما را از (عقاب) خود می ترساند.
- ❖ و بازگشت همه به سوی خدا خواهد بود.

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَنَّةً وَيُحَذِّرْكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ ۗ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾

۶۳۸- کسانی که می خواهند به دوستی با خدا برسد باید از پیامبر ش اطاعت کنند (آل عمران -آیات ۳۱ الی ۳۲)

دوستی با خدا یعنی پیروی از پیامبر اسلام(ص):

❖ بگو (ای پیغمبر): اگر خدا را دوست می‌دارید مرا پیروی کنید.

❖ تا خدا شما را دوست داشته باشد و گناه شما را ببخشد.

❖ و خدا آمرزنده و مهربان است.

❖ بگو: فرمان خدا و رسول را اطاعت کنید.

❖ و اگر (از آنان) روی گردانید (و کافر شوید) همانا خدا هرگز کافران را دوست ندارد.

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٨﴾ قُلْ

أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿١١٩﴾

۶۳۹- کافران را دوست خود نگیرید و چنانچه صبر و تقوی پیشه کنید زبانی به شما نتوانند زد

ای اهل ایمان (غیر مسلمانان را دوست خود نگیرید) :

(۱) از غیرهمدینان خود دوست صمیمی هم‌راز نگیرید.

(۲) چه آن‌که آن‌ها از خلل و فساد در کار شما ذره‌ای کوتاهی نکنند.

(۳) آن‌ها مایلند شما همیشه در رنج باشید.

(۴) دشمنی شما را بر زبان هم آشکار سازند.

(۵) و محققاً آن‌چه در دل دارند بیش از آن است.

(۶) ما به خوبی برای شما بیان آیات کردیم اگر عقل را به کار بندید.

(۷) آگاه باشید، چنانچه شما آن‌ها را دوست می‌دارید آنان شما را دوست نمی‌دارند.

(۸) و شما به همه کتب آسمانی ایمان دارید، و آن‌ها در مجامع شما اظهار ایمان کرده و چون تنها شوند.

از شدت کینه بر شما سر انگشت خشم به دندان گیرند.

(۹) بگو: بدین خشم بمیرید، همانا خدا از درون دل‌ها آگاه است.

(۱۰) اگر شما (مسلمین) را خوشحالی پیش آید از آن غمگین شوند.

(۱۱) و اگر به شما حادثه ناگواری رسد خوشحال شوند.

(۱۲) اما اگر شما صبر پیشه کنید و پرهیزکار باشید مکر و عداوت آنان آسیبی به شما نرساند.

(۱۳) که همانا خدا بر آن‌چه می‌کنید محیط و آگاه است.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةٍ مِّنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ

الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ ۚ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ ۚ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾

هَآأَنْتُمْ أَوْلَىٰ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا تُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ ۚ وَإِذَا لِقُوكُمْ قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا

عَصَبُوا عَلَيْكُمْ ۚ إِنَّ أَلَمًا لِّمَنِ الْعِظُ ۚ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾

تَمَسَّكُمْ حَسَنَةً تَسُوهُمْ وَإِنْ تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾

(مائده-آیه ۱۸)

۶۴۰- یهود و نصاری خود را پسران و دوستان خدا می دانند !!

- ❖ یهود و نصاری گفتند: ما پسران خدا و دوستان اویم.
- ❖ بگو (ای پیغمبر): اگر چنین است پس او چرا شما را به گناهانتان عذاب می کند؟
- ❖ بلکه شما هم بشری هستید از آن ها که خدا خلق کرده، هر که را بخواهد می بخشد و هر که را بخواهد عذاب می کند.
- ❖ و فرمانروایی آسمان ها و زمین و آنچه بین آن ها است از آن خداست.
- ❖ و بازگشت همه به سوی اوست.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَىٰ حُنَّ ابْنَتُوا اللَّهَ وَأَحْبَبُوهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُم بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٢١﴾

(مائده-آیات ۵۱ الی ۵۳)

۶۴۱- یهود و نصاری را دوست خود نگیرید!!

ای اهل ایمان:

- ❖ یهود و نصاری را به دوستی مگیرید، آنان بعضی دوستدار بعضی دیگرند.
- ❖ و هر که از شما مؤمنان با آن ها دوستی کند به حقیقت از آن ها خواهد بود همانا خدا ستمکاران را هدایت نخواهد نمود.
- ❖ گروهی منافق را که دل هاشان ناپاک است خواهی دید که در (راه دوستی) ایشان می شتابند و می گویند: ما از آن می ترسیم که (در گردش روزگار) مبدا آسیبی از آن ها به ما رسد.
- ❖ باشد که خدا فتحی پیش آورد و یا امری دیگر از طرف خود، تا منافقان از آن چه (به نفاق) در دل نهان کردند سخت پشیمان شوند.
- ❖ و اهل ایمان گویند: آیا اینان هستند که با جدیت و مبالغه بسیار به خدا سوگند یاد می کردند که ما از شما هستیم؟! اعمالشان باطل گردید و سخت زیانکار شدند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنَّهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾ فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ يُسْرِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ خَشِيَ أَن تَصِيبَنَا دَآيِرَةٌ فَعَسَىٰ اللَّهُ أَن يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا

أَسْرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَدِمِينَ ﴿٥٧﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَهْتُولَا۟ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ
إِنَّهُمْ لَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَلُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٨﴾

(مائده-آیه ۵۷)

۶۴۲- با کسانی که دین شما را به فسوس و بازیچه گرفتند، دوستی نکنید

- ❖ ای اهل ایمان، با آن گروه از اهل کتاب و کافران که دین شما را به فسوس و بازیچه گرفتند دوستی نکنید.
- ❖ و از خدا بترسید اگر به او ایمان آورده‌اید.

يَتَّخِذُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ آتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُوًا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴿٥٩﴾

(مائده-آیه ۹۱)

۶۴۳- شیطان از طریق شراب و قمار بین شما دشمنی و کینه ایجاد می کند و از یاد خدا باز می دارد

شیطان قصد آن دارد که :

- ❖ به وسیله شراب و قمار، میان شما عداوت و کینه بر انگیزد.
- ❖ و شما را از ذکر خدا و نماز باز دارد.
- ❖ پس شما آیا از آن دست برمی‌دارید؟

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ اَلْعَدَاوَةَ وَٱلْبَغْضَاءَ فِى ٱلْحَمْرِ وَٱلْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ ٱللّٰهِ وَعَنِ ٱلصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٦٠﴾

(انعام-آیات ۷۴ الی ۷۹)

۶۴۴- ابراهیم خلیل (ع) گفت : غروب شوندگان (آفلین) را دوست نمی دارم!!

- ❖ و (یاد کن) وقتی که ابراهیم به پدرش آزر (عمو و مربیش بود) گفت: آیا بت‌ها را به خدایی اختیار کرده‌ای؟! من تو و پیروانت را در گمراهی آشکار می‌بینم.
- ❖ و این چنین ما به ابراهیم ملکوت و باطن آسمان‌ها و زمین را ارائه دادیم (تا یکتایی پروردگار را دریابد) و تا به مقام اهل یقین رسد.
- ❖ پس چون شب بر او نمودار شد ستاره درخشانی دید.
- ❖ گفت: این پروردگار من است.
- ❖ چون آن ستاره غروب کرد گفت: من چیزهای غروب‌کردنی و ناپدیدشدنی را دوست ندارم (به خدایی نخواهم گرفت).
- ❖ پس چون ماه تابان را دید گفت: این خدای من است.
- ❖ وقتی آن هم ناپدید گردید گفت: اگر خدای من مرا هدایت نکند همانا من از گمراهانم.
- ❖ پس چون خورشید درخشان را دید گفت: این است خدای من، این بزرگتر است.
- ❖ چون آن هم ناپدید گردید گفت: ای قوم من، من از آن‌چه شما شریک خدا قرار می‌دهید بیزارم.
- ❖ من با ایمان خالص روی به سوی خدایی آوردم که آفریننده آسمان‌ها و زمین است.

❖ و من هرگز از مشرکان نیستم.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ ءَازَرَ اتَّخِذْ أَصْنَامًا ءَالِهَةً إِنِّي أَرِنَاكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٧٤﴾ وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أَحِبُّ الْآفِلِينَ ﴿٧٦﴾ فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَيْنَ رَبِّي لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٧٩﴾

(انفال-آیات ۱۵ الی ۱۶)

۶۴۵- در کارزار با دشمن هرگز فرار نکنید

ای اهل ایمان!

- ❖ هر گاه با گروه مهاجم کافران در میدان کارزار روبرو شوید مبدا پشت به آن‌ها کرده و از جنگ بگریزید.
- ❖ و هر که در روز جنگ به آن‌ها پشت نماید و فرار کند به طرف غضب و خشم خدا روی آورده و جایگاهش دوزخ که بدترین منزل است خواهد بود.
- ❖ مگر آن‌که از میمنه به میسر و یا از قلب به جناح برای مصالح جنگی رود.
- ❖ یا از فرقه‌ای به یاری فرقه‌ای دیگر شتابد.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفًا فَلَا تُولُوهُمُ الْآدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَنْ يُؤَلِّهْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

(توبه-آیه ۲۳)

۶۴۶- چنانچه از پدران و برادرانان که کفر ورزیدند دوست بگیرید، بی شک ستمکارید!!

- ❖ ای اهل ایمان، شما پدران و برادران خود را نباید دوست بگیرید اگر که آن‌ها کفر را بر ایمان بگزینند.
- ❖ و هر کس از شما آنان را دوست گیرد چنین کسانی بی شک ستمکارند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ءَابَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَىٰ الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنكُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

۶۴۷- امت مسلمان نباید پدران، فرزندان، اموال و منازل خود را از خدا و رسول و جهاد در راه خدا بیشتر دوست بدارند (توبه-آیه ۲۴)

(ای رسول ما امت را) بگو:

- ❖ که اگر شما پدران و پسران و برادران و زنان و خویشاوندان خود.
- ❖ و اموالی که جمع آورده‌اید.
- ❖ و مال‌التجاره‌ای که از کسادى آن بیمناکید.
- ❖ و منزلى را که به آن دل خوش داشته‌اید.
- ❖ بیش از خدا و رسول و جهاد در راه او دوست مى‌دارید.
- ❖ منتظر باشید تا خدا امر خود را جاری سازد. (و اسلام را بر کفر غالب و فاتح گرداند و شما دنیاطلبان بدکار از فعل خود پشیمان و زیانکار شوید)
- ❖ و خدا فساق و بدکاران را هدایت نخواهد کرد.

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١١﴾

۶۴۸-دوستان خدا هرگز ترسی از گذشته و اندوهی به آینده ندارند و در دنیا و آخرت دارای بشارتند (یونس-آیات ۶۲الی ۶۴)

- ❖ آگاه باشید که دوستان خدا هرگز هیچ ترسی (از حوادث آینده عالم) و هیچ حسرت و اندوهی (از وقایع گذشته جهان) در دل آن‌ها نیست.
- ❖ آنان که اهل ایمان و خدا ترسند.
- ❖ آن‌ها را پیوسته بشارت است هم در حیات دنیا (به مکاشفات در عالم خواب) و هم در آخرت (به نعمت‌های بهشت).
- ❖ سخنان خدا را تغییر و تبدیلی نیست.
- ❖ این است فیروزی بزرگ.

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٢﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

۶۴۹-خدا شما را از نطفه ای ناچیز آفرید آنگاه شما با او دشمنی می کنید (نحل- آیه ۴)

- ❖ خدا انسان را از آب نطفه‌ای (بی قدر و ضعیف) بیافرید.
- ❖ آن گاه او (اصل خلقت خود را فراموش کرده و با خالق) آشکارا به خصومت برمی‌خیزد.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

۶۵۰- خصومت و انتظاراتی را که سپاه شیطان در جهنم نسبت به یکدیگر دارند؟! (شعراء-آیات ۹۵ الی ۱۰۴)

- ❖ و نیز تمام سپاه شیطان (به جهنم در آیند).
- ❖ و در دوزخ به مجادله و خصومت با یکدیگر گویند:
- ❖ به خدا قسم که ما در گمراهی بسیار آشکاری بودیم.
- ❖ که شما (بت‌ها) را مانند خدای عالمیان پرستش می‌کردیم.
- ❖ و ما را گمراه نکردند جز قوم تبهکار.
- ❖ پس (در این روز سخت) نه شفیی داریم، و نه یک دوست صمیمی (که از ما حمایتی کند).
- ❖ ای کاش که بار دیگر (به دنیا) باز می‌گشتیم تا (به خدای یگانه) ایمان می‌آوردیم.
- ❖ همانا در این (ندامت گمراهان) آیت عبرتی (برای دیگران) بود و لیک اکثر مردم باز ایمان نیاوردند.
- ❖ و همانا خدای تو خدای بسیار مقتدر و مهربان است.

وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿٩٥﴾ قَالُوا وَهُمْ فِيهَا تَخْتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾ تَاللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٩٧﴾ إِذْ نُسَوِّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾ وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْأَجْرُمُونَ ﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٠٠﴾ وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

۶۵۱- کسی که از یاد خدای رحمن دور شود، شیطان یار و قرین او می‌شود (زخرف-آیات ۳۶ الی ۳۹)

- ❖ و هر که از یاد خدا (و حکم قرآن) رخ بتابد شیطانی را بر او برانگیزیم تا یار و همنشین دایم وی باشد .
- ❖ و آن شیاطین همیشه آن مردم از خدا غافل را از راه خدا باز دارند (و به ضلالت در افکنند) و پندارند که هدایت یافته‌اند.
- ❖ (و چنین کس سرگرم دنیا شود) تا وقتی که به سوی ما باز آید آن گاه با نهایت حسرت گوید: ای کاش میان من و تو (ای شیطان) فاصله‌ای به دوری مشرق و مغرب بود که تو بسیار همنشین و یار بد اندیشی بر من بودی.
- ❖ و (ای ستمکاران، پشیمانی) هرگز در آن روز به حال شما سودی ندارد.
- ❖ زیرا در دنیا ظلم کردید.
- ❖ که امروز با شیاطین البته در عذاب دوزخ شریک هستید .

وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِيضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٦٦﴾ وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٦٧﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَيُبْسِ الْقَرِينُ ﴿٦٨﴾ وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنْكُرًا فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٦٩﴾

(ممتحنه - آیات ۱۱ الی ۲)

۶۵۲- دشمن من و دشمن خود را دوست نگیرد

- ❖ ای کسانی که به خدا ایمان آورده‌اید.
 - ❖ هرگز نباید کافران را که دشمن من و شمايند ياران خود برگرفته و طرح دوستی با آنها افکنيد.
 - ❖ در صورتی که آنان به کتابی که بر شما آمد یعنی قرآن حق سخت کافر شدند.
 - ❖ رسول خدا و شما مؤمنان را به جرم ایمان به خدا از وطن خود آواره می‌کند.
 - ❖ پس نباید اگر شما برای جهاد در راه من و طلب رضا و خشنودی من بیرون آمده‌اید پنهانی با آنها دوستی کنید، و من به اسرار نهان و اعمال آشکار شما دانانترم، و هر که از شما چنین کند سخت به راه ضلالت شتافته است .
 - ❖ هر گاه آنها بر شما تسلط یابند باز همان دشمن دیریند و هر چه بتوانند به دست و زبان بر عداوت شما می‌کوشند و چقدر دوست می‌دارند که شما کافر شوید.
- يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا عَدُوِّيْ وَعَدُوْكُمْ اَوْلِيَاۗءَ تُلْقُوْنَ اِلَيْهِم بِالْمَوْدَةِ وَقَدْ كَفَرُوْا بِمَا جَآءَكُمْ مِّنَ الْحَقِّ يُخْرِجُوْنَ الرَّسُوْلَ وَاِيَّاكُمْ ۚ اَنْ تُوْمِنُوْا بِاللّٰهِ رَبِّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَدًا فِى سَبِيْلِىْ وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِىْ تُسِرُّوْنَ اِلَيْهِم بِالْمَوْدَةِ وَاَنَا اَعْلَمُ بِمَا اَخْفَيْتُمْ وَمَا اَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيْلِ ﴿٦٦﴾ اِنْ يَتَّقَوْكُمْ يَكُوْنُوْا لَكُمْ اَعْدَاۗءٌ وَيَبْسُطُوْا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ وَاَلْسِنَتَهُم بِالْاُسُوۗءِ وَاُوْدُوْا لَوْ تَكْفُرُوْنَ قَدْ ﴿٦٧﴾

(ممتحنه - آیه ۱۳)

۶۵۳- با قومی که مورد غضب الهی هستند دوستی نکند

- ❖ ای اهل ایمان آگاه باشید که :
- ❖ هرگز قومی را که خدا بر آنان غضب کرده (یعنی جهودان را) یار و دوستدار خود مگیرید.
- ❖ که آنها از عالم آخرت به کلی مأیوسند.
- ❖ چنانکه کافران از اهل قبور نومیدند. (یعنی فرقی میان جهودان و اهل کتاب که خود را معتقد به خدا و قیامت می‌دانند با کافران بی‌عقیده در مقام عمل هیچ نیست که هیچ کدام طالب آخرت و در فکر قیامت ادا نیستند)

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

۶۵۴- اگر یهودیان دوستان خدا هستند باید از خدا تقاضای مرگ و لقای او را داشته باشند!! (جمعه-آیات ۵ الی ۸)

- ❖ وصف حال آنان که علم تورات بر آنان نهاده شد (و بدان مکلف شدند) ولی آن را حمل نکردند (و) خلاف آن عمل نمودند) در مثل به حماری ماند که بار کتابها بر پشت کشد (و از آن هیچ نفهمد و بهره نبرد).
- ❖ آری مثل قومی که حالشان این است که آیات خدا را تکذیب کردند بسیار بد است و خدا هرگز ستمکاران را (به راه سعادت) رهبری نخواهد کرد .
- ❖ بگو: ای جماعت یهود، اگر پندارید که شما به حقیقت دوستداران خدایید نه مردم دیگر، پس تمنای مرگ کنید اگر راست می‌گویید.
- ❖ و حال آنکه در اثر آن کردار بد که به دست خود (برای آخرت خویش) پیش فرستاده‌اند ابدآ آرزوی مرگ نخواهند کرد (بلکه از مرگ سخت ترسان و هراسانند) و خدا به (کردار) ستمکاران داناست.
- ❖ بگو :عاقبت مرگی که از آن می‌گریزید شما را البته ملاقات خواهد کرد.
- ❖ و پس از مرگ به سوی خدایی که دانای پیدا و پنهان است بازگردانیده می‌شوید.
- ❖ و او شما را به آنچه می‌کرده‌اید آگاه می‌سازد .

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا ۚ بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ ۚ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤﴾ قُلْ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ هَادُوا ۖ إِن زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٥﴾ وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ ۚ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿١٦﴾ قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلْقِيكُمْ ۖ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

۶۵۵- بعضی از همسران و فرزندان شما دشمن شما هستند!! (تغابن-آیات ۱۴ الی ۱۵)

- ❖ الا ای اهل ایمان، زنان و فرزندان شما هم برخی (که شما را از طاعت و جهاد و هجرت در دین باز دارند) دشمن شما هستند.
- ❖ از آنان حذر کنید.
- ❖ و اگر (از عقاب آنها پس از توبه آنان) عفو و آمرزش و چشم‌پوشی کنید خدا هم (در حق همه شما) بسیار آمرزنده و مهربان است.
- ❖ به حقیقت، اموال و فرزندان شما اسباب فتنه و امتحان شما هستند. (چندان به آنها دل نبندید)

❖ و (بدانید که) نزد خدا اجر عظیم (بهشت ابد) خواهد بود.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَّكُمْ فَأَحْذَرُوهُمْ ۚ وَإِنْ تَعَفَّوْا
وَتَصَفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

۶۵۶- از عواقب اعمالتان در قیامت خبر ندارید چون دنیا را دوست دارید!! (قیامت-آیات ۲۰ الی ۳۰)

- ❖ هرگز، بلکه شما (کافران لجوج) تمام دنیای نقد عاجل را دوست دارید.
- ❖ و به کلی کار آخرت را واگذارید .
- ❖ آن روز رخسار طایفه‌ای (از شادی) بر افروخته و نورانی است .
- ❖ و به چشم قلب جمال حق را مشاهده می‌کنند.
- ❖ و رخسار گروهی دیگر عبوس و غمگین است.
- ❖ که می‌دانند حادثه ناگواری در پیش است که پشت آنها را می‌شکند چنین نیست (که منکران قیامت پنداشتند).
- ❖ باش تا آن گاه که جانشان به گلو رسد و (اهلش) گویند: کیست که چاره درد این بیمار تواند کرد؟
- ❖ و بیمار خود یقین به مفارقت از دنیا کند (که ملک موت را به چشم ببیند) .
- ❖ و ساقهای پا (از شدت غم عقبی و حسرت دنیا) به هم در پیچد .
- ❖ در آن روز خلق را به سوی خدا خواهند کشید.

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾ وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢١﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٢٢﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٢٣﴾
وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿٢٤﴾ تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿٢٥﴾ كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٢٧﴾
وَضُنُّنْ أَنْهُ الْفِرَاقُ ﴿٢٨﴾ وَالتَّفَتُّ السَّاقُ بِالسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿٣٠﴾

۶۵۷- آنها(دوستان خدا) غذای خود را برای رضای دوست به نیازمندان دادند (انسان-آیات ۸ الی ۱۰)

- ❖ و هم بر دوستی او (یعنی خدا) به فقیر و طفل یتیم و اسیر طعام می‌دهند .
- ❖ و گویند ما فقط برای رضای خدا به شما طعام می‌دهیم.
- ❖ و از شما هیچ پاداش و سپاسی هم نمی‌طلبیم.
- ❖ ما از (قهر) پروردگار خود به روزی که (از رنج و سختی آن رخسار خلق) در هم و غمگین است می‌ترسیم.

وَيُطْعَمُونَ عَلَىٰ حَبِّهِ مَسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ﴿٩﴾ إِنَّا خَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾

۵۲- ربا یعنی جنگ با خدا و رسولش محمد مصطفی (ع) است

۶۵۸- خداوند سود حاصل از ربا را نابود گرداند و صدقات را افزونی بخشد!! (بقره- آیات ۲۷۵ الی ۲۷۶)

آن کسانی که ربا می خورند :

- ❖ (از قبر در قیامت) برنخیزند جز به مانند آن که به وسوسه شیطان مخبط و دیوانه شده.
- ❖ و آنان بدین سبب در این عمل زشت افتند که گویند فرقی بین تجارت و ربا نیست.
- ❖ حال آن که خدا تجارت را حلال و ربا را حرام کرده.
- ❖ پس هر کس که اندرز (کتاب) خدا بدو رسد و از این عمل دست کشد خدا از گذشته او در گذرد و عاقبت کارش با خدا باشد.
- ❖ و کسانی که دست نکشند اهل جهنمند و در آن جاوید معذب خواهند بود.
- ❖ خدا سود ربا را نابود گرداند.
- ❖ و صدقات را افزونی بخشد.
- ❖ و خدا مردم بی ایمان گنه پیشه را دوست ندارد.

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَاتَّهَىٰ فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾ يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾

۶۵۹- ای اهل ایمان ! اگر زیادی ربا را رها نکنید به جنگ با خدا و رسولش برخاسته اید!! (بقره- آیات ۲۷۸ الی ۲۸۱)

ای کسانی که ایمان آورده اید (ربا خوار به جنگ خدا و رسولش آمده است):

- ❖ از خدا بترسید.
- ❖ و زیادی ربا را رها کنید اگر به راستی اهل ایمانید.
- ❖ پس اگر ترک ربا نکردید آگاه باشید که به جنگ خدا و رسول او برخاسته اید.
- ❖ و اگر از این کار پشیمان گشتید اصل مال شما برای شماست، که در این صورت به کسی ستم نکرده اید و از کسی ستم نکشیده اید.
- ❖ و اگر (کسی که از او طلبکار هستید) تنگدست شود به او مهلت دهید تا توانگر گردد، و بخشیدن آن (به) هنگام تنگدستی وی) به رسم صدقه، برای شما بهتر است اگر (به مصلحت خود) دانا باشید.

❖ و بترسید از روزی که شما را به سوی خدا باز گردانند، پس هر کس پاداش عمل خویش خواهد یافت و به هیچ کس ستمی نکنند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَإِن تُبْتِغُوا فَلََكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ۚ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

۶۶۰- ای اهل ایمان! از خدا و رسولش اطاعت کنید و ربا نخورید که سود بر سرمایه افزوده شود!! (آل عمران-آیات ۱۳۰ الی ۱۳۲) ای کسانی که ایمان آورده‌اید:

- (۱) ربا مخورید.
- (۲) که دائم سود بر سرمایه افزایش تا چند برابر شود.
- (۳) و از خدا بترسید، باشد که رستگاری یابید.
- (۴) و بپرهیزید از آتش عذابی که برای کافران مهیا ساخته‌اند.
- (۵) و از خدا و رسول او فرمان برید، باشد که مشمول لطف و رحمت خدا شوید.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٨٢﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٨٣﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٨٤﴾

۶۶۱- آنچه را که در نزد خدا زیاد و چند برابر می گردد زکات است نه ربا!! (روم-آیات ۳۹)

❖ و آن سودی که شما به رسم ربا دادید که بر اموال مردم (رباخوار) بیفزاید (و یا هدیه به اغنیا دهید تا خود نفع زیاد دنیوی برید) نزد خدا هرگز نیفزاید. (بلکه محو و نابود شود)

❖ و آن زکاتی که از روی شوق و اخلاص به خدا (به فقیران) دادید (ثوابش چندین برابر شود و) همین زکات‌دهندگان هستند که (نزد حق ثواب و برکات و دارایی) چند برابر دارند.

وَمَا ءَاتَيْتُم مِّن رَّبًّا لِّيرَبُّوا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرَبُّوا عِنْدَ اللَّهِ ۖ وَمَا ءَاتَيْتُم مِّن زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ ﴿٢٨٥﴾

۵۳- رستگاری ، سعادت -فوز عظیم

۶۶۲- گروهی به حقیقت رستگاران عالمند که به پیامبر (ص) و به نوری که به او نازل شده ایمان بیاورند (اعراف-آیه ۱۵۷ الی)

- ۱) هم آنان که پیروی کنند از آن رسول (ختمی) و پیغمبر امی که در تورات و انجیلی که در دست آنهاست (نام و نشان و اوصاف) او را نگاشته می‌یابند.
- ۲) که آنها را امر به هر نیکویی و نهی از هر زشتی خواهد کرد.
- ۳) و بر آنان هر طعام پاکیزه و مطبوع را حلال.
- ۴) و هر پلید منفور را حرام می‌گرداند.
- ۵) و احکام پر رنج و مشقتی را که چون زنجیر به گردن خود نهاده‌اند از آنان برمی‌دارد (و دین آسان و موافق فطرت بر خلق می‌آورد).
- ۶) پس آنان که به او گرویدند.
- ۷) و از او حرمت و عزت نگاه داشتند.
- ۸) و یاری او کردند.
- ۹) و نوری را که به او نازل شد پیروی نمودند.
- ۱۰) آن گروه به حقیقت رستگاران عالمند.

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

(یونس-آیات ۹۰ الی ۹۲)

۶۶۳- بدن فرعون برای عبرت آیندگان به ساحل نیل افکنده شد

- ❖ و ما بنی‌اسرائیل را از دریا گذرانیدیم.
- ❖ پس آن که فرعون و سپاهش به ظلم و ستمگری آنها را تعقیب کردند تا چون هنگام غرق فرعون فرا رسید گفت: اینک من ایمان آوردم که حقاً جز آن کسی که بنی‌اسرائیل به او ایمان دارند خدایی در عالم نیست و من هم از مسلمانان و اهل تسلیم فرمان او هستم.
- ❖ اکنون باید ایمان بیاوری؟ در صورتی که از این پیش عمری به (کفر و) نافرمانی زیستی و از مردم ظالم بدکار بودی.
- ❖ پس ما امروز (تو را غرق دریای هلاک کرده و) بدنت را برای عبرت آیندگان به ساحل نجات می‌رسانیم با آن که بسیاری از مردم از آیات قدرت ما غافل هستند.

وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا ۖ حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ ءَامَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَامَنْتُ بِهِ ۚ بَنُوا إِسْرَءِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٦٠﴾ ءَالَكُنَّ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦١﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَفَكَ ءَايَةً ۚ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ ءَايَتِنَا لَغَافِلُونَ ﴿٦٢﴾

۶۶۴- ای بندگان من! از دستورات الهی پیروی کنید تا نصرت و نجات یابید (زمر- آیات ۵۳ الی ۶۲)

- ۱) (ای رسول رحمت) بدان بندگانم که (به عصیان) اسراف بر نفس خود کردند.
- ۲) بگو: هرگز از رحمت (نامنتهای) خدا ناامید مباشید.
- ۳) البته خدا همه گناهان را (چون توبه کنید) خواهد بخشید.
- ۴) که او خدایی بسیار آمرزنده و مهربان است.
- ۵) و به درگاه خدای خود به توبه و انابه باز گردید و تسلیم امر او شوید پیش از آن که عذاب به شما فرا رسد و هیچ نصرت و نجاتی نیابید.
- ۶) و بهترین دستور کتابی را که بر شما از جانب خدایتان نازل شده است پیروی کنید پیش از آن که عذاب (قهر خدا به کیفر گناهان) بر شما ناگهان فرود آید و شما آگاه نباشید.
- ۷) تا مبادا کسی فریاد و احسرتا بر آرد و گوید: ای وای بر من که جانب امر خدا را فرو گذاشتم و وعدههای خدا را مسخره و استهزا نمودم.
- ۸) یا آن که (از فرط پشیمانی در پی آرزوی محال آید و) گوید: (افسوس) اگر خدا مرا (به لطف خاص) هدایت فرمودی من نیز از اهل تقوا بودم.
- ۹) یا آن که چون عذاب (خدا) را به چشم مشاهده کند گوید: (ای فریاد) کاش بار دیگر (به دنیا) باز می گشتم تا از نیکوکاران می شدم.
- ۱۰) آری (ای بدبخت) آیات کتاب من که محققا برای (هدایت) تو آمد تو آن را تکذیب کردی و راه تکبر و سرکشی پیش گرفتی و از زمره کافران بد کیش گردیدی.
- ۱۱) و روز قیامت کسانی را که بر خدا دروغ بستند بنگری که همه رویشان سیاه شده است (رسوای خدا و خلق گردیدند) آیا متکبران را نه منزل در دوزخ است؟
- ۱۲) و خدا اهل تقوا را به موجبات رستگاری (و اعمال صالح) از عذاب نجات خواهد داد که هیچ رنج و المی به آن ها نرسد و هرگز غم و اندوهی بر دلشان راه نیابد.
- ۱۳) خدا آفرینندهی هر چیز است و بر هر چیز هم او نگهبان است.

قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٦٣﴾ وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ ۚ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا

تَنْصُرُونَ ﴿٥٤﴾ وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ الْعَذَابُ بِغَتَّةٍ
وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَحْسَرْتُنِي عَلَى مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ
السَّخِرِينَ ﴿٥٦﴾ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى
الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ بَلَى قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا
وَأَسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٥٩﴾ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُمْ
مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٠﴾ وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمْ
الْسُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦١﴾ اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٢﴾

۶۶۵- فوز و پیروزی عظیم (رستگاری بزرگ) نصیب مؤمنین است (فتح-آیات ۴ الی ۵)

- ❖ اوست خدایی که سکینت و وقار بر دل‌های مؤمنان آورد تا بر یقین و ایمانشان بیفزاید.
- ❖ و سپاه قوای آسمانها و زمین همه لشکر خداست و خدا دانا و به حکمت نظام آفرینش آگاه است.
- ❖ این (فتح یا فزودن ایمان) برای آن است که خدا می‌خواهد مردان و زنان مؤمن را تا ابد در بهشت‌هایی که زیر درختانش نه‌رها جاری است داخل گرداند.
- ❖ و گناهانشان را تمام ببخشد.
- ❖ و این به حقیقت نزد خدا فیروزی بزرگ است .

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ۚ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٦٣﴾ لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ ۚ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٦٤﴾

۵۴- رسول خدا محمد مصطفی (ص) خاتم الانبیاء والمرسلین

۶۶۶- ای رسول! اگر بسوی یهود و نصاری بروی ، دیگر خداوند ولی و ناصر تو نخواهد بود!! (بقره-آیات ۱۲۰ الی ۱۲۱)

- ❖ هرگز یهود و نصاری از تو راضی نخواهند شد مگر آن که پیروی از آیین آنها کنی.
- ❖ بگو: راهی که خدا بنماید به یقین راه حق تنها همان است.

❖ و البته اگر از میل و خواهش آن‌ها پیروی کنی بعد از آن که طریق حق را دریافتی، دیگر از سوی خدا یار و یابوری نخواهی داشت.

❖ کسانی که کتاب بر آن‌ها فرستادیم آن را خوانده و حق خواندن آن را (در مقام عمل نیز) به جا آورند، آنان اهل ایمانند.

❖ و آن‌ها که به کتاب خدا کافر شوند (و حق‌شناسی نکنند) آن گروه زیانکاران عالمند.

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ۚ قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ أَهْدَىٰ وَلَٰئِنْ أَتَبَعْتُ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۚ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾ الَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ ۚ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ ۚ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾

۶۶۷- شما مسلمین گواه مردم و پیامبر اسلام (ص) گواه بر شماست. (بقره-آیات ۱۴۲ الی ۱۴۳)

مردم بی‌خرد خواهند گفت:

❖ چه موجب شد که مسلمین از قبله‌ای که بر آن بودند (از بیت المقدس) روی به کعبه آوردند؟

❖ بگو: مشرق و مغرب برای خداست و هر که را خواهد به راه راست هدایت می‌کند.

❖ و ما همچنان شما (مسلمین) را به آیین اسلام هدایت کردیم و به سیرت نیکو بیاراستیم.

❖ تا گواه مردم باشید.

❖ و پیغمبر نیز گواه شما باشد (تا شما از وی بیاموزید).

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّيْتُمْ آلِي كَانُوا عَلَيْهَا ۚ قُلِ اللَّهُ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾ وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا..... ﴿١٤٣﴾

۶۶۸- اگر محمد (ص) مانند پیامبران گذشته مرد یا به شهادت رسید شما نباید به دوره جاهلیت برگردید (آل عمران-آیه ۱۴۴)

❖ محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) جز یک پیامبر نیست.

❖ که پیش از او نیز پیغمبرانی بودند و درگذشتند.

❖ آیا اگر او به مرگ یا شهادت درگذشت شما باز به دین جاهلیت خود رجوع خواهید کرد؟

❖ پس هر که مرتد شود به خدا ضرری نخواهد رسانید.

❖ و البته خدا جزای نیک اعمال به شکرگزاران عطا کند.

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ ۚ أَفَلَا يَنْفَكُونَ عَنْ أَفْئِن مَّاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ ۚ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا ۚ وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

۶۶۹- گواهی خداوند در رسالت پیامبر اسلام(ص) کفایت می کند

(نساء - آیه ۷۹)

❖ و ما تو را به رسالت برای مردم فرستادیم.

❖ و تنها گواهی خدا کافی است.

وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

۶۷۰- از خدا و رسولش اطاعت کنید و تقوی پیشه نمایید

(مائده- آیات ۹۲ الی ۹۳)

❖ و خدا و رسول خدا را اطاعت کنید.

❖ و بترسید، که هر گاه روی (از طاعت خدا) بگردانید.

❖ پس بدانید که بر رسول ما جز آن که به آشکار حکم خدا را ابلاغ کند تکلیفی نخواهد بود.

❖ بر آنان که ایمان آوردند و نیکوکار شدند باکی نیست در آن چه از مأكولات خوردند.

❖ هر گاه تقوا پیشه گرفته و ایمان آرند و کارهای نیک کنند.

❖ باز پرهیزکار شوند و ایمان آورند.

❖ باز پرهیزکار و نیکوکار شوند و خدا نیکوکاران را دوست می دارد.

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَءَامَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾

۶۷۱- اهل کتاب پیامبر اسلام را مانند فرزندانان می شناسند

(انعام - آیات ۲۰ الی ۲۱)

❖ آنان که ما کتاب به آن ها فرستادیم(اهل کتاب) :

❖ او را (یعنی محمد صلی الله علیه و آله و سلم را) به مانند فرزندان خود می شناسند.

❖ آنان که خود را به زیان انداختند (به او) ایمان نمی آورند.

❖ و کیست ستمکارتر از آن کس که بر خدا دروغ بست یا آیات او را تکذیب کرد؟

❖ هرگز ستمکاران را رستگاری نخواهد بود.

الَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

﴿٢٠﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾

۶۷۲- ای رسول(ص)! از کسانی که صبح و شام خدا را می خوانند از خود مران!!

(انعام- آیه ۵۲)

❖ و آنان را که صبح و شام خدا را می خوانند و قصدشان فقط خداست از خود مران.

❖ که نه چیزی از حساب آن ها بر تو و نه چیزی از حساب تو بر آن هاست.

❖ پس اگر آن خداپرستان را از خود برانی از ستمکاران خواهی بود.

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ ۖ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

۶۷۳- ای رسول (ص) بگو: من بر آئین پاک ابراهیم خلیل (ع) هستم (انعام- آیات ۱۶۱ الی ۱۶۵)
 بگو(ای رسول خدا)(ص) :

- (۱) محققاً مرا خدایم به راه راست هدایت کرده.
- (۲) به دینی استوار، همان آیین پاک ابراهیم که وجودش از لوث شرک و عقاید باطل مشرکین منزّه بود.
- (۳) بگو: همانا نماز و طاعت و تمام اعمال من و حیات و ممات من همه برای خداست که پروردگار جهانیان است، که او را شریک نیست و به همین (اخلاص کامل) مرا فرمان داده‌اند.
- (۴) و من اول کسی هستم که تسلیم امر خدایم.
- (۵) بگو: آیا غیر از خدا را به ربوبیت گزینم در صورتی که خدا پرورنده همه موجودات است؟
- (۶) و هیچ کس چیزی نیندوخت مگر بر خود.
- (۷) و هیچ نفسی بار (گناه) دیگری را بر دوش نگیرد.
- (۸) سپس بازگشت همه شما به سوی پروردگارتان است.
- (۹) و او شما را به آنچه خلاف در آن می‌کردید آگاه خواهد ساخت.
- (۱۰) و او خدایی است که شما را جانشین گذشتگان اهل زمین مقرر داشت و رتبه بعضی را از بعضی بالاتر قرار داد تا شما را در آنچه به شما داده (در این تفاوت رتبه‌ها) بیازماید.
- (۱۱) که همانا خدا زود کیفر و بسیار بخشنده و مهربان است.

قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾
 قُلْ إِن صَلَائِي وَنُفْسِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ۚ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۚ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

۶۷۴- گروهی به حقیقت رستگاران عالمند که به پیامبر (ص) و به نوری که به او نازل شده ایمان بیاورند (اعراف- آیه ۱۵۷ الی)
 (۱) هم آنان که پیروی کنند از آن رسول (ختمی) و پیغمبر امّی که در تورات و انجیلی که در دست آن‌هاست (نام و نشان و اوصاف) او را نگاشته می‌یابند.

- (۲) که آن‌ها را امر به هر نیکویی و نهی از هر زشتی خواهد کرد.
- (۳) و بر آنان هر طعام پاکیزه و مطبوع را حلال.
- (۴) و هر پلید منفور را حرام می‌گرداند.
- (۵) و احکام پر رنج و مشقتی را که چون زنجیر به گردن خود نهاده‌اند از آنان برمی‌دارد (و دین آسان و موافق فطرت بر خلق می‌آورد).
- (۶) پس آنان که به او گرویدند.
- (۷) و از او حرمت و عزت نگاه داشتند.
- (۸) و یاری او کردند.
- (۹) و نوری را که به او نازل شد پیروی نمودند.
- (۱۰) آن گروه به حقیقت رستگاران عالمند.

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَهُدًى لَّهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَحُرْمٌ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثُ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَاَلَّذِينَ أَمْنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

(اعراف-آیه ۱۵۸)

۶۷۵- به خدا و به پیغمبر امی (ص) که به خدا و به سخنان او ایمان دارد پیروی کنید

(ای رسول ما به خلق) بگو:

- ❖ که من بر همه شما جنس بشر رسول خدایم.
- ❖ آن خدایی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین از آن اوست.
- ❖ هیچ خدایی جز او نیست که زنده می‌کند و می‌میراند.
- ❖ پس باید ایمان به خدا آرید.
- ❖ و هم به رسول او پیغمبر امی (که از هیچ کس جز خدا تعلیم نگرفته) آن پیغمبری که بس به خدا و سخنان او ایمان دارد.
- ❖ و پیرو او شوید.
- ❖ باشد که هدایت یابید.

قُلْ يَتَّيِّبُهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ ۖ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ ۖ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

۶۷۶- تا زمانی که تو در میان آنانی و توبه و استغفار می کنی عذاب نمی شوند!! (انفال-آیات ۳۲ الی ۳۳)

- ❖ و آن گاه که گفتند: خدایا اگر این قرآن به راستی بر حق و از جانب توست پس یا بر سرمان سنگ‌هایی از آسمان ببار یا ما را به عذابی دردناک گرفتار ساز!
- ❖ ولی خدا تا تو (پیغمبر رحمت) در میان آن‌ها هستی آنان را عذاب نخواهد کرد.
- ❖ و نیز مادامی که به درگاه خدا توبه و استغفار کنند باز خدا آن‌ها را عذاب نکند.

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِن كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوْ أُنْزِلْ عَلَيْنَا بَعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ ۚ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

۶۷۷- ای رسول! با تمام ثروت دنیا نمی توانی بین قلوب مؤمنین الفت ایجاد کنی! (انفال- آیه ۶۳)

- ❖ و الفت داد دل‌های مؤمنان را.
- ❖ دل‌هایی که اگر تو با تمام ثروت روی زمین می‌خواستی میان آن‌ها الفت دهی نتوانستی.
- ❖ لیکن خدا تألیف قلوب آن‌ها کرد که او مقتدر و داناست.

وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ ۚ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَّا أَلَفْتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلَفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٣﴾

۶۷۸- ای رسول! خداوند هر آیه ای که تلاوت کنی و نیز هر عمل تو و امت را نظارت می کند (یونس- آیه ۶۱)

- ❖ و تو در هیچ حالی نباشی.
 - ❖ و هیچ آیه‌ای از قرآن تلاوت نکنی.
 - ❖ و به هیچ عملی تو و امت وارد نشوید.
 - ❖ جز آن که ما همان لحظه شما را مشاهده می‌کنیم.
 - ❖ و هیچ چیز به وزن ذره‌ای در همه زمین و آسمان از خدای تو پنهان نیست.
 - ❖ و کوچکتر از ذره و بزرگتر از آن هر چه هست همه در کتاب مبین حق (و لوح علم الهی) مسطور است.
- وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ ۚ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦١﴾

۶۷۹- ای رسول ما! اگر از آنچه بر تو نازل شده در شکی از علمائی که کتابهای آسمانی را می خوانند بپرسی (یونس-آیات ۹۳ الی ۹۴)

- ❖ و محققاً ما بنی‌اسرائیل را (پس از هلاک دشمنان) به مقام صدق (و منزل آسایش) مسکن دادیم.

- ❖ و از نعمت‌های پاکیزه (در ملک شام و مصر) روزی آن‌ها کردیم.
- ❖ و همیشه بنی‌اسرائیل (در ایمان به رسول خاتم) اتفاق داشتند تا زمانی که آن رسول با قرآن آسمانی برای هدایت آن‌ها آمد آن گاه آغاز اختلاف کردند (و رسالت پیغمبر بزرگ را از عناد و لجاج منکر شدند).
- ❖ (ای رسول ما) خدای تو روز قیامت میان آن‌ها در آن‌چه اختلاف می‌کردند حکم خواهد کرد.
- ❖ پس اگر شک و ریبی از آن‌چه به تو فرستادیم در دل داری از خود علمای اهل کتاب که کتاب آسمانی پیش از تو را می‌خوانند بپرس.
- ❖ همانا (کتاب آسمانی) حق از جانب خدایت بر تو آمد و ابداً نباید شک و ریبی در دل راه دهی.

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مُبَوَّأً صِدْقٍ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٣﴾ فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْأَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٤٤﴾

(رعد-آیه ۴۳)

۶۸۰- عالمان واقعی اهل کتاب می‌توانند بر رسالت پیامبر اسلام گواهی دهند

- ❖ و کافران بر تو اعتراض کنند که تو رسول خدا نیستی.
- ❖ بگو: تنها گواه بین من و شما خدا و عالمان حقیقی به کتاب (خدا که انبیا و اولیا و علما ربانیند) کافی خواهد بود.

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمٌ
الْكِتَابِ ﴿٤٣﴾

(نحل-آیات ۱۲۵ الی ۱۲۸)

۶۸۱- اصول دعوت به حق که خداوند به رسولش محمد مصطفی (ص) وحی نموده است

- ۱) (ای رسول ما، خلق را) به حکمت (و برهان) و موعظه نیکو به راه خدایت دعوت کن.
- ۲) و با بهترین طریق با اهل جدل مناظره کن (وظیفه تو بیش از این نیست).
- ۳) که البته خدای تو (عاقبت حال) کسانی را که از راه او گمراه شده و آنان را که هدایت یافته‌اند بهتر می‌داند.
- ۴) و اگر به شما مسلمانان کسی عقوبت و ستمی رسانید شما باید به قدر آن در مقابل انتقام کشید (نه بیشتر).
- ۵) و اگر صبوری کنید البته برای صابران بهتر خواهد بود.
- ۶) و تو (ای رسول) صبر و تحمل پیشه کن که صبر تو تنها به (توفیق) خداست.
- ۷) و بر آن‌ها (که ترک کفر و عناد نمی‌کنند) غمگین مشو و از مکر و حيله آنان دلتنگ مباش.
- ۸) خداوند با کسانی است که تقوی داشته باشند و نیز نیکوکار باشند.

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ۚ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
 بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ ۚ
 وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ ۚ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي
 ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

۶۸۲- توصیه های حکمت آمیز الهی که از طریق وحی بر پیامبر اسلام (ص) ابلاغ گردیده است (اسراء- آیات ۲۳ الی ۳۹)

الف- (به پدر و مادر نیکی کنید):

- (۱) خدای تو حکم فرموده که جز او را نپرستید.
- (۲) و درباره پدر و مادر نیکویی کنید.
- (۳) و چنان که یکی از آنها یا هر دو در نزد تو پیر و سالخورده شوند (که موجب رنج و زحمت تو باشند) زنهار کلمه ای که رنجیده خاطر شوند مگو.
- (۴) و بر آنها بانگ مزن.
- (۵) و آنها را از خود مران.
- (۶) و با ایشان به اکرام و احترام سخن گو.
- (۷) و همیشه پر و بال تواضع و تکریم را با کمال مهربانی نزدشان بگستران و بگو: پروردگارا، چنان که پدر و مادر، مرا از کودکی (به مهربانی) پروردند تو در حق آنها رحمت و مهربانی فرما.
- (۸) خدایتان به آنچه در دل های شماست داناتر است.
- (۹) اگر همانا در دل اندیشه صلاح دارید خدا هر که را با نیت پاک به درگاه او تضرع و توبه کند البته خواهد بخشید.

ب- (ای رسول ما! باید حقوق خویشاوندان و ارحام مراعات گردد):

- (۱۰) تو خود حقوق خویشاوندان و ارحام خود را ادا کن.
- (۱۱) و نیز فقیران و رهگذران بیچاره را به حق خودشان برسان.
- (۱۲) و هرگز (در کارها) اسراف روا مدار.
- (۱۳) که مبدّران و مسرفان برادران شیطان هاینند. و شیطان است که سخت کفران (نعمت) پروردگار خود کرد.
- (۱۴) و چنانچه از ارحام و فقیران ذوی الحقوق مذکور -چون فعلا ندار هستی ولی در آتیه به لطف خدا امیدواری اکنون اعراض کرده و توجه به حقوقشان نتوانی کرد- باز گفتار خوش به آنان بگو.
- (۱۵) و نه هرگز دست خود (در احسان به خلق) محکم به گردنت بسته دار، و نه بسیار باز و گشاده دار، که (هر کدام کنی) به نکوهش و درماندگی خواهی نشست.
- (۱۶) همانا خدای تو هر که را خواهد روزی وسیع دهد و هر که را خواهد تنگ روزی گرداند.
- (۱۷) که او به (صلاح کار) بندگان خود کاملاً آگاه و بصیر است.

پ- (از فقر ترسی به دل راه ندهید که خدا روزی رسان است):

۱۸) هرگز فرزندان خود را از ترس فقر به قتل مرسانید. (زنده به گور مکنید)

۱۹) که ما رازق آنها و شما هستیم.

۲۰) زیرا این قتل فرزندان بسیار گناه بزرگی است.

ت- (عمل زشت زنارا مرتکب نشوید):

۲۱) و هرگز به عمل زنا نزدیک نشوید.

۲۲) که کاری بسیار زشت و راهی بسیار ناپسند است.

ث- (کسی را به ناحق به قتل نرسانید):

۲۳) و هرگز نفس محترمی که خدا قتلش را حرام کرده مکشید.

۲۴) مگر آن که به حکم حق مستحق قتل شود.

۲۵) و کسی که خونس به مظلومی و ناحق ریخته شود ما به ولی او حکومت و تسلط (بر قاتل) دادیم.

۲۶) پس (در مقام انتقام) آن ولی در قتل و خونریزی اسراف نکند که او از جانب ما مؤید و منصور خواهد بود.

ج- و هرگز به مال یتیم نزدیک نشوید:

۲۷) مگر آن که راه خیر و طریق بهتری (به نفع یتیم) منظور دارید.

۲۸) تا آن که به حد بلوغ و رشد خود برسد، و همه به عهد خود باید وفا کنید.

۲۹) که البته (در قیامت) از عهد و پیمان سؤال خواهد شد.

چ- (در وزن و پیمانه های خود عدالت را رعایت کنید):

۳۰) و هر چه را به پیمانه (یا وزن) می سنجید تمام بپیمایید. (و کم و گران نفروشید)

۳۱) و (همه چیز را) با ترازوی درست و عادلانه بسنجید.

۳۲) که این کاری بهتر و عاقبتش نیکوتر است.

ح- (چشم و گوش و دل انسان در شناخت حقایق مسئولند):

۳۳) و (ای انسان) هرگز آن چه را که بدان علم و اطمینان نداری دنبال مکن.

۳۴) که چشم و گوش و دل همه مسئولند.

۳۵) و هرگز در زمین به کبر و ناز مرو و غرور و نخوت مفروش، که به نیرو، زمین را نتوانی شکافت و به کوه در سربلندی نخواهی رسید.

۳۶) که این قبیل کارها و اندیشه های بد، گناهش نزد خدا ناپسند است.

۳۷) اینها پاره ای از حکمت هاست که پروردگارت به تو وحی کرد.

۳۸) و هرگز با خدای یکتا کسی را به خدایی مپرست.

۳۹) و گر نه ملامت زده و مردود به دوزخ درخواهی افتاد.

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنًا ۚ إِنَّمَا يَبْغُزَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ أَرْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۚ إِن تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٥﴾ وَءَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذِرْ تَبَذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبْذِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ ۖ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾ وَإِذَا تَعَرَّضْتُمْ عَنْهُمْ اتِّعَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمْلَاقٍ ۖ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ ۚ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْجَ ۖ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۖ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ ۖ إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿٣٣﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۚ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ ۖ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۚ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۖ إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِندَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾ ذَٰلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ۖ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ۖ آخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿٣٩﴾

(اسراء-آیات ۸۹ الی ۹۶)

۶۸۳- خواسته های نابجا و بهانه های بی اساس کافران از پیامبر اسلام (ص)

❖ و همانا ما در این قرآن برای مردم هر گونه مثال آوردیم. (تا مگر هدایت شوند)

❖ لیکن اکثر مردم به جز از کفر و عناد از هر چیز امتناع کردند.

(و)خواسته ها و بهانه های کافران از پیامبر اسلام (ص) که گفتند:

- (۱) ما هرگز به تو ایمان نخواهیم آورد.
- (۲) تا آن که از زمین برای ما (به اعجاز) چشمه آبی بیرون آری.
- (۳) یا آن که تو را باغی از خرما و انگور باشد که در میان آن باغ نهادهای آب جاری گردانی.
- (۴) یا آن که بنا بر پندار و دعوی خودت پاره‌ای از آسمان را بر سر ما فرود آوری.
- (۵) یا آن که خدا را با فرشتگانش مقابل ما حاضر آری.
- (۶) یا آن که خانه‌ای از زر (و کاخی زرنگار) دارا باش.
- (۷) یا آن که بر آسمان بالا روی و باز هم هرگز ایمان به آسمان رفتنت نیاور.
- (۸) تا آن که بر ما کتابی نازل کنی که آن را قرائت کنیم.
- (۹) بگو: خدای من منزّه است (از آن که من، او یا فرشتگان او را حاضر سازم) آیا من فرد بشری بیشترم که (از جانب خدا) به رسالت آمده‌ام؟
- (۱۰) (و مردم را چیزی از (هدایت و) ایمان بازداشت وقتی که هدایت (قرآن) بر آنان آمد جز این (خیال باطل) که گفتند: آیا خدا بشری را به رسالت فرستاده است؟
- (۱۱) بگو: اگر فرشتگان را در زمین مسکن و قرارگاه بودی ما هم فرشته‌ای را از آسمان به رسالت بر آن‌ها می‌فرستادیم (که رسول باید از جنس امت باشد و گرنه حجت و معجزش پذیرفته نشود).
- (۱۲) (ای پیغمبر، پس از اتمام حجت به امت) بگو: خدا شاهد میان من و شما کافی است که او به (احوال) بندگانش آگاه و بصیر است.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨١﴾ وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٨٢﴾ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ خَيْلٍ وَعَنْبٍ فَتُفَجَّرَ
 الْأَنْهَارُ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٨٣﴾ أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
 قَبِيلًا ﴿٨٤﴾ أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرَفٍ أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّى تُنْزِلَ عَلَيْنَا
 كِتَابًا نَقْرُؤُهُ ۚ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٨٥﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
 الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٨٦﴾ قُلْ لَوْ كَانَتْ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَّمْشُونَ
 مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٨٧﴾ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
 إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٨٨﴾

(نمل - آیات ۷۹ الی ۸۱)

۶۸۴- ای رسول: تو فقط راهبر مؤمنین هستی

❖ پس تو بر خدا توکل کن که تو البته بر حقّی و حقانیتت بر همه آشکار است.

- ❖ همانا تو نتوانی که مردگان (و مرده دلان کفر) را سخنی بشنوانی.
- ❖ و یا کران (باطن) را که از گفتارت روی می گردانند به دعوت (به حقیقت) شنوا کنی.
- ❖ و تو هرگز نتوانی که (این) کوران (باطن) را از گمراهیشان هدایت کنی.
- ❖ تنها آنان که به آیات ما ایمان می آورند و تسلیم امر ما هستند تو آن ها را می توانی سخن بشنوانی (و به راه حق هدایت کنی).

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٧٩﴾ إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَى وَلَا تَسْمَعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٨٠﴾ وَمَا أَنْتَ بِهَادِيَ الْعُمَىٰ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ ۚ إِنَّ تَسْمَعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

۶۸۵- اصولی را که خداوند، رسولش را برای انجام آنها مأمور نموده است (احزاب - آیات ۱۱ الی ۳)

- (۱) ای پیغمبر (گرامی) همیشه خداترس و پرهیزکار باش.
- (۲) و هرگز تابع رأی کافران و منافقان مباش. که همانا خدا دانا و حکیم است.
- (۳) و تنها از آن چه به تو از جانب خدایت وحی می شود پیروی کن.
- (۴) (و بدان و به امت بگو) که خدا به هر چه می کنی کاملاً آگاه است.
- (۵) و در کارها بر خدا توکل کن.
- (۶) و تنها خدا برای مدد و نگهداری کفایت است.

يَتَأَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾

۶۸۶- رسول اکرم (ص) برای همه مسلمانان اسوه حسنه ای است (احزاب - آیه ۲۱)

- ❖ البته شما را به رسول خدا (چه در صبر و مقاومت با دشمن و چه دیگر اوصاف و افعال نیکو) اقتدایی نیکوست.

- ❖ برای آن کس که به (ثواب) خدا و روز قیامت امیدوار باشد و یاد خدا بسیار کند.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٦٨٧﴾

۶۸۷- مبانی و مسیر دعوت و رسالت رسول اکرم (ص) (احزاب - آیات ۴۵ الی ۴۸)

ای پیامبر (گرامی) ما !

- (۱) تو را به رسالت فرستادیم.
- (۲) تا (بر نیک و بد خلق) گواه باشی.

- ۳) و (خوبان را به رحمت الهی) مژده دهی.
- ۴) و (بدان را از عذاب خدا) بترسانی.
- ۵) و به اذن حق (خلق را) به سوی خدا دعوت کنی.
- ۶) و (در این شب ظلمانی جهان) چراغ فروزان عالم باشی.
- ۷) و مؤمنان را بشارت ده که خدا را بر آنان فضل (و رحمت عظیم و ثواب) بزرگ خواهد بود (که از حد تصور آنها بیرون است).
- ۸) ای رسول، هرگز به فرمان کافران و منافقان مباش.
- ۹) و از جور و آزارشان درگذر و کار خود به خدا واگذار.
- ۱۰) که خدا بر کفالت و کارسازی (امور خلق) کفایت است.

يٰٓأَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٨﴾ وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُّنِيرًا ﴿٥٩﴾ وَنَذِيرٌ
 الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُم مِّنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾ وَلَا تَطْعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعِ أَذْلَهُمْ وَتَوَكَّلْ
 عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٦١﴾
 فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٦٢﴾

۶۸۸- کسانی که پیامبر را آزار می‌رسانند مورد لعن الهی قرار می‌گیرند (احزاب- آیات ۵۷ الی ۵۸)

- ❖ آنان که خدا و رسول را (به عصیان و مخالفت) آزار و اذیت می‌کنند خدا آنها را در دنیا و آخرت لعن کرده (و از رحمت خود دور گرداند) و بر آنان عذابی با ذلت و خواری مهیا ساخته است.
- ❖ و آنان که مردان و زنان باایمان بی‌تقصیر و گناه را بیازارند.
- ❖ (بترسند که) دانسته بار تهمت و گناه آشکار بزرگی را برداشته‌اند.

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ
 يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٨﴾

۶۸۹- ای رسول به مردم بگو: مجنون و گمراه نیستم و به وحی الهی هدایت شده‌ام و مزدی نمی‌خواهم (سبا- آیات ۴۶ الی ۵۰)

- ❖ و (درباره من) عقل و فکر کار بندید تا به خوبی دریابید که صاحب شما امت را جنون نیست.
- ❖ او جز این نیست که رسول خداست و از عذاب سخت روز قیامت که شما را در پیش است می‌ترسند.
- ❖ باز بگو: آنچه من از شما مزد رسالت خواستم آن هم برای شما باشد (یعنی هرگز مزدی از شما نخواسته و نمی‌خواهم. و شاید معنی این باشد که مودت و حبّ ذوی‌القربی که از شما مزد رسالت خواستم آن هم برای ثواب و سعادت خود شماست) تنها پاداش (رسالت) من بر خداست و بس، و او بر هر چیز دانا و گواه است.
- ❖ باز بگو: خدای من حق را (به وحی بر من) القا می‌فرماید و او به اسرار عوالم غیب آگاه است.

❖ باز بگو: (کتاب و رسول و یا شمشیر) حق آمد و دیگر باطل در اول و آخر (در دنیا و آخرت) محو و نابود است.

❖ باز بگو: اگر من (به عقیده‌ی شما) گمراه شده‌ام زیانش بر من است (نه بر شما)، و اگر هدایت یافته‌ام آن به وحی خدای من به من است (نه به هوش و تدبیر من) که خدا البته (دعای بندگان را) شنوا و (به قلوب خلق) نزدیک است.

مَا بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جِنَّةٍ ۚ إِن هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾ قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ ۚ إِن أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٤٧﴾ قُلْ إِن رَّبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَٰمُ الْغُيُوبِ ﴿٤٨﴾ قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِّلُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾ قُلْ إِن ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي ۖ وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فِيمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي ۖ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾

(یس-آیات ۳ الی ۶-آیه ۱۱)

۶۹۰-رسالت پیامبر و قرآن برای هدایت مردم است

(ای رسول ما محمد(ص):

- (۱) که تو البته از پیمبران خدایی.
- (۲) که به راهی راست فرستاده شدی.
- (۳) (این قرآن تو کتابی است که) از جانب خدای مقتدر مهربان نازل شده است.
- (۴) تا قومی که پدرانشان به کتب آسمانی پیشین بیم داده (و وعظ و اندرز) شدند تو هم خود آن‌ها را (به این قرآن) بیم دهی (و از قهر حق بترسانی) که ایشان سخت غافلند.
- (۵) تو تنها کسی را بترسانی و اندرز کنی (و سودمند افتد) که پیرو آیات قرآن شده و از (قهر) خدای مهربان به خلوت و در پنهان می‌ترسد.
- (۶) اینان را به مغفرت خدا و پاداش با لطف و کرم او بشارت ده.

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢﴾ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣﴾ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٤﴾ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ ءَابَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٥﴾ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ ۖ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿٦﴾

(یس-آیات ۱۵ الی ۱۹)

۶۹۱-رسالت پیامبر اسلام(ص) و ادعاهای کاذب و تهدیدات مخالفین !!

- ❖ گفتند: شما جز این که مانند ما مردم بشری هستید مقام دیگری ندارید و هرگز خدای رحمان چیزی را فرو نفرستاده است و جز این که شما مردم دروغگویی هستید هیچ در کار نیست.
- ❖ رسولان باز گفتند: خدای ما می‌داند که محققاً ما فرستاده‌ی او به سوی شما هستیم. و بر ما جز آن که واضح ابلاغ رسالت کنیم هیچ تکلیفی نیست.

- ❖ باز منکران گفتند که ما وجود شما را به فال بد گرفتیم، اگر (از این دعوی) دست بر ندارید البته سنگسارتان خواهیم کرد و از ما به شما رنج و شکنجه سخت خواهد رسید.
- ❖ رسولان گفتند: آن فال بد که می‌گویید اگر بفهمید و متذکر شوید (آن جهلی است که) با خود شماست، بلکه شما مردم مسرف (و پر هوا و هوس) هستید.

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾ قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَيَّرُكُمْ مَعَكُمْ أَيْنَ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾

۶۹۲- پیامبر اسلام (ص) : مأمورم تا دینم را برای خدای عالم خالص گردانم (زمر- آیات ۱۱ الی ۱۵)

- (۱) ای رسول(بگو که من خود مأمورم که تنها خدا را پرستش کنم.
 - (۲) و دین را برای او خالص گردانم (و هرگز شرک نیاورم).
 - (۳) و باز مأمورم که در اسلام و در تسلیم امر خدا مقام اولیّت را دارا باشم.
 - (۴) باز بگو که من اگر خدای خود را نافرمانی کنم البته از عذاب روز بزرگ قیامت می‌ترسم.
 - (۵) باز بگو: من خدای یکتا را می‌پرستم و دینم را خاص و خالص برای او می‌گردانم (و غیر او را باطل محض می‌دانم). شما هم هر که را می‌خواهید جز خدا بپرستید (که از غیر خدا جز زیان نمی‌بینید).
- قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿١١﴾ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ﴿١٤﴾ فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ ۖ ﴿١٥﴾

۶۹۳- پیامبر اسلام(ص) با دین حق بر همه مکتب‌ها پیروز شد (فتح- آیه ۲۸)

- ❖ او خدایی است که رسول خود را با هدایت (قرآن) و دین حق فرستاد .
 - ❖ تا آن را بر همه ادیان دنیا غالب گرداند.
 - ❖ و (بر حقیقت این سخن) گواهی خدا کافی است .
- هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

۶۹۴- محمد رسول خدا با مؤمنین مهربان و با کفار شدید است (فتح- آیه ۲۹)

- ❖ (محمد)صلی الله علیه و آله و سلم) فرستاده خداست.
- ❖ و یاران و همراهانش بر کافران بسیار قویدل و سخت.

- ❖ و با یکدیگر بسیار مشفق و مهربانند.
- ❖ آنان را در حال رکوع و سجود نماز بسیار بنگری که فضل و رحمت خدا و خشنودی او را می‌طلبند.
- ❖ بر رخسارشان از اثر سجده نشانه‌های نورانیت پدیدار است.
- ❖ این وصف حال آنها در کتاب تورات و انجیل مکتوب است که (مثل حال آن رسول) به دانه‌ای ماند که چون نخست سر از خاک برآورد جوانه و شاخه‌ای نازک و ضعیف باشد بعد از آن قوت یابد تا آنکه ستبر و قوی گردد و بر ساق خود راست و محکم بایستد که دهقانان را (در تماشای خود) حیران کند (همچنین محمد صلی الله علیه و آله و سلم و اصحابش از ضعف به قوت رسند) تا کافران عالم را (از قدرت و قوت خود) به خشم آرند.
- ❖ خدا وعده فرموده که هر کس از آنها ثابت ایمان و نیکوکار شود گناهانش ببخشد و اجر عظیم عطا کند.

حُمِدَ رَسُولُ اللَّهِ^ج وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءَ بَيْنَهُمْ^ط تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا^ط مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ^ج ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ^ج وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَكَازَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ^ط وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢١﴾

۶۹۵- پیامبر اسلام (ص) ناسدرة المنتهى بزرگترین نشانه‌های پروردگارش را با چشم حقیقت دید (نجم- آیات ۱۱ الی ۱۸)

- ❖ قسم به ستاره چون فرود آید که صاحب شما (محمد مصطفی ص) هیچ گاه در ضلالت و گمراهی نبوده است.
- ❖ و هرگز به هوای نفس سخن نمی‌گوید.
- ❖ سخن او هیچ غیر وحی خدا نیست.
- ❖ او را (جبرئیل) همان (فرشته) بسیار توانا (به وحی خدا) علم آموخته است.
- ❖ همان مَلَك مقتدری که به خلقت کامل (و صورت ملکوتی بر رسول) جلوه کرد.
- ❖ و آن رسول در افق اعلا (ی کمال و مشرق انسانیت) بود.
- ❖ آن گاه نزدیک آمد و بر او (به وحی حق) نازل گردید (بدان نزدیکی که) با او به قدر دو کمان یا نزدیکتر از آن شد.
- ❖ پس (خدا) به بنده خود وحی فرمود آنچه که هیچ کس درک آن نتواند کرد.
- ❖ آنچه (در غیب عالم) دید دلش هم به حقیقت یافت و کذب و خیال نپنداشت.
- ❖ آیا (شما کافران) با رسول بر آنچه (در شب معراج) به چشم مشاهده کرد ستیزه می‌کنید؟

- ❖ و یکبار دیگر هم او را (یعنی جبرئیل را) رسول مشاهده کرد.
- ❖ در نزد (مقام) **سدرۃ المنتهی** (که آن درختی است در سمت راست عرش که منتهای سیر عقلی فرشتگان و ارواح مؤمنان تا آنجاست و بر مقام بالاتر آگاه نیستند).
- ❖ بهشتی که مسکن متقیان است در همان جایگاه سدره است .
- ❖ چون سدره را می‌پوشاند (از نور عظمت حق) آنچه که احدی از آن آگاه نیست .
- ❖ چشم (محمد ص از حقایق آن عالم) آنچه را باید بنگرد بی هیچ کم و بیش مشاهده کرد .
- ❖ آنجا از بزرگتر آیات حیرت‌انگیز پروردگارش را به حقیقت دید.

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ﴿٦﴾ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ﴿٧﴾ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٨﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٩﴾ عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ﴿١٠﴾ ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ﴿١١﴾ وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ﴿١٢﴾ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ﴿١٣﴾ فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ﴿١٤﴾ فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ﴿١٥﴾ مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ﴿١٦﴾ أَفَتُمَرُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٨﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿١٩﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ﴿٢٠﴾ إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ ﴿٢١﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿٢٢﴾ لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ ءَايَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿٢٣﴾

(طلاق - آیه ۱۱)

۶۹۶- پیامبر (ص) آیات روشن را برای مردم می‌خواند

- ❖ (و نیز فرستاد) رسول بزرگواری را که برای شما آیات روشن بیان خدا را تلاوت می‌کند.
- ❖ تا آنان را که ایمان آورده و نیکوکار شدند از ظلمات (جهل) به سوی نور (معرفت و ایمان) باز آرد.
- ❖ و هر کس به خدا ایمان آورده و نیکوکار شود خدا او را در باغهای بهشتی در آرد که نه‌رها زیر درختانش جاری است و همیشه در آن بهشت ابد متعینند، که خدا (در آنجا) رزق بسیار نیکو بر او مهیا ساخته است .

رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ ءَايَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿٢٤﴾

(حافه - آیات ۴۴ الی ۵۲)

۶۹۷- اگر محمد (ص) سخن دروغ بر ما می‌بست، رک گردنش را قطع می‌کردیم!!!

- ❖ و اگر (محمد صلی الله علیه و آله و سلم) از دروغ به ما برخی سخنان را می‌بست.
- ❖ محققا ما او را (به قهر و انتقام) از یمینش می‌گرفتیم.

- ❖ و رگ و تینش را قطع می کردیم.
- ❖ و شما هیچ یک بر دفاع از او قادر نبودید .
- ❖ و این قرآن به حقیقت پند و تذکر پرهیزکاران عالم است .
- ❖ و البته ما می دانیم که شما برخی تکذیب آن می کنید .
- ❖ و تکذیبش عاقبت مایه ندامت کافران است.
- ❖ و این حق و حقیقت محض است.
- ❖ پس به نام خدای بزرگوار خود تسبیح گوی و آن را به ستایش یاد کن.

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُ لَتَذِكْرَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

۶۹۸- ای رسول ما! دو ثلث یا ثلث یا نصف از شب را به عبادت پرداز (مزمّل-آیه ۲۰)

- ❖ خدا به حال تو آگاه است که تو و جمعی هم از آنان که با تواند (اغلب) نزدیک دو ثلث یا نصف یا (لا اقل) ثلث شب را همیشه به طاعت و نماز می پردازید، و خدا (گردش) شب و روز را مقدر می کند.
- ❖ خدا می داند که شما هرگز تمام ساعات شب را (به عبادت) ضبط نخواهید کرد لذا از شما (اوقات خواب و کارهای دیگر را در گذشت تا هر چه (از شب را بی مشقت و) آسان است به تلاوت قرآن پردازید.
- ❖ خدا بر احوال شما آگاه است که برخی مریض و ناتوانند و برخی به سفر از کرم خدا روزی می طلبند و برخی در راه خدا به جنگ و جهاد مشغولند.
- ❖ پس در هر حال آنچه میسر و آسان باشد به قرائت قرآن پردازید.
- ❖ و نماز به پا دارید.
- ❖ و زکات مالتان (به فقیران) بدهید.
- ❖ و به خدا قرض نیکو دهید (یعنی برای خدا به محتاجان احسان کنید و قرض الحسنه دهید).
- ❖ و هر عمل نیک برای آخرت خود پیش فرستید.
- ❖ (پاداش) آن را البته نزد خدا بیابید.
- ❖ و آن اجر و ثواب آخرت (که بهشت ابد است، از متاع دنیا) بسی بهتر و بزرگتر است.
- ❖ و دایم از خدا آمرزش طلبید که خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ ۖ وَثُلُثَهُ ۖ وَطَآئِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ ۚ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ
الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۚ عَلِمَ أَن لَّنْ نَّحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۖ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ۚ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنْكُمْ

مَرْضَىٰ ۖ وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ ۖ وَآخَرُونَ يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ فَأَقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنْهُ ۚ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا ۚ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا ۚ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٠﴾

۶۹۹- آیا تو یتیم، گمشده و نیازمند نبودی؟! و بعداً توانگرتر کردیم؟ (ضحی-آیات ۶۱ الی ۸)

- ❖ آیا خدا تو را یتیمی نیافت که در پناه خود جای داد؟
- ❖ و تو را (در بیابان مکه) ره گم کرده و حیران یافت (در طفولیت که حلیمه دایهات آورد تا به جدت عبد المطلب سپارد در راه مکه گم شدی، حلیمه و عبد المطلب سخت پیریشان شدند و خدا زود آنها را به تو) ره نمایی کرد .
- ❖ و باز تو را فقیر (الی الله) یافت (به دولت نبوت) توانگر کرد. (و نعمت رسالت عطا نمود)

أَلَمْ تَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ ﴿٦١﴾ وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ ﴿٦٢﴾ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٦٣﴾

۵۵- روح و روان آدمی که خداوند در او دمید

۷۰۰- موقع خواب و زمان اجل ، روح از بدن جدا می شود (انعام-آیات ۶۰ الی ۶۱)

- ❖ و اوست خدایی که چون شب (به خواب می روید) جان شما را برمی گیرد. (و نزد خود می برد)
- ❖ و کردار شما را در روز می داند.
- ❖ و پس از آن (خواب) شما را بر می انگیزد تا اجلی که در قضا و قدر او معین است به پایان رسد.
- ❖ سپس (هنگام مرگ) به سوی او باز می گردید آن گاه به نتیجه آن چه کرده اید شما را آگاه گرداند.
- ❖ و اوست خدایی که قهر و اقتدارش مافوق بندگان است.
- ❖ و فرشتگانی را به نگهبانی بر شما می فرستد، تا آن گاه که هنگام مرگ یکی از شما فرا رسد رسولان ما او را می میرانند و در قبض روح شما هیچ کوتاهی نخواهند کرد.

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٤﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفْرِطُونَ ﴿٦٥﴾

۷۰۱- روح از عالم امر الهی است و درک حقیقت وجودی آن با این دانش های بشری غیر ممکن است (اسراء-آیه ۸۵)

- ❖ و تو را از حقیقت روح می پرسند.
- ❖ جواب ده که روح از (عالم) امر خداست. (و بی واسطه جسمانیات به امر الهی به بدن ها تعلق می گیرد)

❖ و (شما پی به حقیقت آن نمی‌برید زیرا) آن چه از علم به شما دادند بسیار اندک است.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾

۷۰۲- در موقع مرگ و نیز در خواب، خداوند روح را از تن جدا می‌سازد (زمر-آیه ۴۲)

❖ خداست آن که وقت مرگ، ارواح خلق را می‌گیرد.

❖ و آن کس را که هنوز مرگش فرا نرسیده نیز در حال خواب روحش را قبض می‌کند.

❖ سپس آن را که حکم به مرگش کرده جانش را نگاه می‌دارد.

❖ و آن را که نکرده (به بدنش) می‌فرستد تا وقت معین (مرگ).

❖ در این کار نیز ادله‌ای (از قدرت الهی) برای متفکران پدیدار است.

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ

وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

۵۶- زاری و تضرع به درگاه رب الارباب اسباب گشایش است

۷۰۳- اگر امت هائی که دچار بلا و مصیبت شده اند تضرع و زاری می‌کردند گرفتار عذاب نمی‌شدند (انعام-آیات ۴۲ الی ۴۵)

و همانا ما پیغمبرانی به سوی اُمتان پیش از تو فرستادیم:

❖ پس (چون اطاعت نکردند) به بلاها و مصیبت‌ها گرفتارشان ساختیم، شاید به درگاه خدا گریه و زاری کنند.

❖ پس چرا وقتی که بلای ما به آن‌ها رسید تضرع و زاری نکردند (تا نجات یابند)؟ ولی (بدین سبب که نکردند) دل‌هاشان را قساوت فرا گرفت و شیطان کردار زشت آنان را در نظرشان زیبا نمود.

❖ پس چون آن چه به آن‌ها تذکر داده شد همه را فراموش کردند ما هم ابواب هر چیز را به روی آن‌ها گشودیم تا چون به نعمتی که به آن‌ها داده شد شادمان و مغرور شدند ناگاه آن‌ها را (به کیفر اعمالشان) گرفتار کردیم.

❖ و آن هنگام (خوار و) ناامید گردیدند.

❖ پس ریشه گروه ظالمان کنده شد.

❖ و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُم بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَا إِذْ

جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَٰكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ فَلَمَّا

نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٥٤﴾ فَقُطِعَ دَائِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٥﴾

۷۰۴- خدا را به زاری نهانی و از روی ترس و امید بخوانید (اعراف- آیات ۵۵ الی ۵۶)

- ❖ خدای خود را به تضرع و زاری و نهانی (به صدای آهسته که به اخلاص نزدیک است) بخوانید.
- ❖ (و از اندازه مگذرید) که خدا هرگز متجاوزان را دوست نمی‌دارد.
- ❖ و هرگز در زمین پس از آن که کار آن (به امر حق و شرع رسول حق) نظم و صلاح یافت به فساد و تباهکاری برنخیزد.
- ❖ و خدا را هم از راه ترس و هم از روی امید بخوانید.
- ❖ که البته رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است.

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

۷۰۵- قوم‌ها ابتداء مورد آزمایش می‌گیرند و پس از تضرع به درگاه حق به آسایش می‌رسند!! (اعراف- آیات ۹۴ الی ۹۵)

- ❖ و ما هیچ پیغمبری به هیچ شهر و دیاری نفرستادیم مگر آن که اهلش را به شدايد و محن مبتلا ساختیم تا به درگاه خدا تضرع و زاری کنند.
- ❖ سپس آن سختی‌ها را به آسایش و خوشی مبدل کردیم تا به کلی حال خود را فراموش کرده.
- ❖ و گفتند: آن رنج و خوشی‌ها به پدران ما نیز رسید. (و این عادت روزگار است که گاهی خوش و گاهی ناخوش است)،
- ❖ ما هم به ناگاه آنان را گرفتیم در حالی که (از توجه به آن عقاب) غافل بودند.

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالصَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

۷۰۶- به پیشگاه الهی در هر صبح و شام با صدای آرام تضرع و زاری کنید (اعراف- آیه ۲۰۵)

- ❖ خدای خود را با تضرع و پنهانی.
- ❖ و بی‌آن که آواز برکشی.
- ❖ در صبح و شام یاد کن.
- ❖ و از غافلان مباش.

وَأَذْكُرَ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٥﴾

﴿٢٥﴾

(انفال-آیات ۹ الی ۱۰)

۷۰۷- خداوند در برابر استغاثه شما ۱۰۰۰ ملائکه به پشتیبانی فرستاد

- ❖ (به یاد آرید) هنگامی که استغاثه و زاری به پروردگار خود می‌کردید.
- ❖ پس دعای شما را اجابت کرد که من سپاهی منظم از هزار فرشته به مدد شما می‌فرستم.
- ❖ و این مدد فرشتگان را خدا نفرستاد مگر آن که بشارت و مژده فتح باشد.
- ❖ و تا دل‌های شما (به وعده خدا) مطمئن شود.
- ❖ و (بدانید که) نصرت و فیروزی نیست مگر از جانب خدا.
- ❖ که خدا را کمال قدرت و حکمت است.

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِالْفِ مِنْ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

۵۷- زندگی و حقیقت بستر جاری آن

(بقره-آیات ۱۷۸ الی ۱۷۹)

۷۰۸- در قصاص ادامه حیات و زندگی است

ای اهل ایمان بر شما حکم قصاص کشتگان چنین معین گشت:

- ❖ که مرد آزاد در مقابل مرد آزاد.
- ❖ و بنده را به جای بنده.
- ❖ و زن را به جای زن قصاص توانید کرد.
- ❖ و چون صاحب خون از قاتل که برادر دینی اوست بخواهد درگذرد کاری است نیکو.
- ❖ پس قاتل دیه را در کمال خشنودی ادا کند. در این حکم، تخفیف (امر قصاص) و رحمت خداوندی است.
- ❖ و پس از این دستور، هر که تجاوز کند او را عذابی سخت خواهد بود.
- ❖ ای عاقلان، حکم قصاص برای حفظ حیات شماست تا مگر (از قتل یکدیگر) بهره‌زید.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ ۖ الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ ۖ وَالْأُنثَىٰ بِالْأُنثَىٰ ۚ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَنٍ ۚ ذَٰلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ

وَرَحْمَةً ۖ فَمَنْ أَعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾

۷۰۹- برای کافران تنها حیات ظاهری زندگی جلوه گری می نماید! (بقره-آیه ۲۱۲)

- ❖ حیات (عاریت و متاع) دنیوی برای کافران جلوه نمود و آن‌ها اهل ایمان را فسوس و مسخره می‌کنند.
- ❖ ولی مقام تقوا پیشگان روز قیامت برتر از کافران است.
- ❖ و خدا به هر که خواهد روزی بی‌حساب بخشد.

زَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا ۚ وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۗ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

۷۱۰- زندگی دنیا جز بازی و هوسرانی، هیچ نیست (انعام-آیه ۳۲)

- ❖ و زندگی دنیا جز بازی و هوسرانی هیچ نیست.
- ❖ و همانا سرای دیگر برای اهل تقوا نیکوتر است.
- ❖ آیا تعقل نمی‌کنید؟

وَمَا الْحَيَوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ ۚ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٢١٣﴾

۷۱۱- کسی که به لقاء الهی دل نبسته است و به زندگی دلخوش است مأوایش جهنم است (یونس-آیات ۷ الی ۸)
(سرانجام دنیا طلبان):

- ❖ البته آن‌هایی که به لقاء ما دل نبسته و امیدوار نیستند.
- ❖ و به زندگی پست دنیا دلخوش و دلبسته‌اند.
- ❖ و آن‌هایی که از آیات و نشانه‌های ما غافلند.
- ❖ هم اینانند که عاقبت به کردار زشت خود در آتش دوزخ مأوی گیرند.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَوةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ ءَايَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٢١٤﴾ أُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٢١٥﴾

۷۱۲- زندگی بسان بارانی زمین را پراز زیورهای گیاهی می‌سازد و سرانجام همه زیبایی‌ها خشک میگردد! (یونس-آیات ۲۲ الی ۲۵)

- ۱) محققاً در مثل، زندگانی دنیا به آبی ماند که از آسمان‌ها فرو فرستادیم.
- ۲) تا به آن باران انواع مختلف گیاه زمین از آن چه آدمیان و حیوانات تغذیه کنند در هم رویند.
- ۳) تا آن گاه که زمین (از خرمی و سبزی) به خود زیور بسته و آرایش کند.
- ۴) و مردمش خود را بر آن قادر و متصرف پندارند.
- ۵) ناگهان فرمان ما به شب یا روز در رسد.

۶) و آن همه زیب و زیور زمین را دور کند و چنان خشک شود که گویی دیروز هیچ نبوده است.

۷) این گونه آیات خود را به تفصیل برای اهل فکر بیان می‌کنیم.

۸) و خدا به سرمنزل سعادت و سلامت می‌خواند و هر که را می‌خواهد به راه مستقیم هدایت می‌کند.

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ
وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْيَنْتَ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَدِرُوا عَلَىٰ أَتْنَهَا
أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغِبْ بِالْأَمْسِ ۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٦﴾

۷۱۳- آنانکه به زندگی دنیایی چشم دوخته اند، اجرشان را در همین دنیا می‌دهیم و از آخرت نصیبی ندارند (هود-آیات ۱۵ الی ۱۶)

❖ کسانی که طالب تعیش مادی و زینت دنیوی هستند.

❖ ما مزد سعی آن‌ها را در همین دنیا کاملاً می‌دهیم.

❖ و هیچ از اجر عملشان در دنیا کم نخواهد شد.

❖ ولی هم اینان هستند که دیگر در آخرت نصیبی جز آتش دوزخ ندارند.

❖ و همه اعمالشان در راه دنیا (پس از مرگ) ضایع و باطل می‌گردد.

مَنْ كَانَ يُرِيدَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَلَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿٢٧﴾ أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

۷۱۴- کافران کسانی هستند که زندگی دنیا را بر زندگی آخرت برتری می‌دهند (ابراهیم-آیات ۲ الی ۳)

❖ خدایی که هر چه در آسمان‌ها و زمین است همه ملک اوست.

❖ و وای بر کافران از عذابی سخت.

❖ یعنی آنان که زندگانی دنیا را بر آخرت مقدم و محبوب‌تر دارند.

❖ و خلق را از راه خدا باز دارند.

❖ و آن راه راست را (به شک و شبهات) کج کنند.

❖ آنان در گمراهی بسیار دورند.

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۖ وَوَيْلٌ لِّلْكَافِرِينَ ۚ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٢٩﴾ الَّذِينَ
يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۚ أُولَٰئِكَ فِي
ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٣٠﴾

۷۱۵- زندگی دنیایی مانند بارانی است که بر زمین بریزد و بعد نباتات روئیده شده با بادی در هم پیچد و خشک شود (کهف-آیه ۴۵)

- ❖ و برای امت، زندگانی دنیا را چنین مثل زن.
- ❖ که ما آب بارانی از آسمان نازل کنیم.
- ❖ و به آن آب، درختان و نباتات گوناگون زمین درهم پیچیده و خرم بروید.
- ❖ سپس همه درهم شکسته و خشک شود.
- ❖ و به دست بادها زیر و زبر و پراکنده گردد.
- ❖ و خدا بر هر چیز اقتدار کامل دارد

وَأَضْرَبَ لَهُمْ مَثَلِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيْحُ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

۷۱۶- ثواب و امیدواری به آخرت از مال و فرزندان که زینت حیانتد بهتر است (کهف-آیه ۴۶)

- ❖ مال و فرزندان زیب و زینت حیات دنیاست.
- ❖ و اعمال صالح که (تا قیامت) باقی است نزد پروردگار از نظر ثواب بهتر و از نظر امید مندی نیکوتر است.

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۚ وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾

۷۱۷- ظلم و بیدادگری و سرمستی زندگی باعث هلاکت جوامع بشری شده است (قصص-آیات ۵۸ الی ۶۱)

- ❖ و چه بسیار شده که ما اهل دیاری را که به هوسرانی و خوش گذرانی پرداختند هلاک کردیم.
- ❖ و این خانه‌های (ویران) آن‌هاست که بعد از آن‌ها جز عده قلیلی در آن دیار سکونت نیافت و تنها ما وارث (دیار آن‌ها) بودیم.
- ❖ و پروردگار تو بر آن نیست که اهل هیچ شهر و دیاری را تا در مرکز آن رسولی نفرستد که آیات ما را بر آن‌ها تلاوت کند هلاک کند.
- ❖ و ما هیچ دیاری را هلاک نکنیم مگر آن که اهلش ظالم و بیدادگر باشند.
- ❖ و آن‌چه از نعمت‌ها (ی این عالم) به شما داده شده متاع و زیور (بی‌قدر) زندگانی دنیاست.
- ❖ و آن‌چه نزد خداست بسیار بهتر و باقی‌تر است.
- ❖ آیا فهم و عقل کار نمی‌بندید؟
- ❖ آیا آن کس که ما به او وعده‌ی نیکو (ی بهشت ابدی) داده‌ایم مانند کسی است که او را از متاع دنیا (ی فانی) بهره‌مند ساختیم سپس در قیامت او را (برای حساب و مجازات) حاضر آرند.

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا ۖ فَتِلْكَ مَسْكِنُهُمْ لَمَّا تَسْكَنُ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا ۚ وَكُنَّا خُنُّ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ

ءَايَتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٨﴾ وَمَا أُوتِيتُمْ مِّن شَيْءٍ فَمَتَّعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥٩﴾ أَفَمَن وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَن مَّتَّعْنَاهُ مَتَّعٌ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦٠﴾

(عنکبوت - آیه ۶۴)

۷۱۸- زندگی دنیائی بازیچه و زندگی آخرت یک حیات حقیقی است

- ❖ این زندگانی چند روزه‌ی دنیا (اگر نه در پرستش حق و سعادت آخرت صرف شود) افسوس و بازیچه‌ای بیش نیست.
- ❖ و زندگانی اگر مردم بدانند به حقیقت‌دار آخرت است (که حیاش جاوید و نعمتش بی‌رنج و زوال است).

وَمَا هَذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ ۚ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيٰوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

۵۸- ساحران دربار فرعون مرعوب و تسلیم معجزه عصای موسی (ع) شدند

۷۱۹- ساحران چون معجزه موسی (ع) بدیدند به خدای موسی ایمان آوردند و از فرعون روی برگردانیدند (طه- آیات ۶۵ الی ۷۳)

- ❖ ساحران گفتند: ای موسی تو نخست به کار خواهی پرداخت یا ما اول بساط خود بیفکنیم؟
- ❖ موسی گفت: شما اول بساط خود درافکنید، (آن‌ها بساط خویش افکندند) که ناگاه در اثر سحر آنان رسن‌ها و چوب‌هاشان پنداشتی در نظر به جنبش و رفتار آمد.
- ❖ در آن حال موسی در دل خویش سخت بترسید (که مبادا امر بر مردم مشتبه شود و میان سحر ساحران با معجز موسی فرق نگذارند و حجت او بر خلق آشکار نگردد).
- ❖ ما گفتیم: مترس که تو البته همیشه غلبه و برتری خواهی داشت.
- ❖ و اینک عصایی که در دست داری بیفکن تا (اژدها شود و یکباره) بساط سحر و ساحری اینان را فرو بلعد.
- ❖ که کار اینان حيله ساحری بیش نیست.
- ❖ و ساحر هر جا رود (و هر چه کند) هرگز فلاح و فیروزی نخواهد یافت.
- ❖ پس همه ساحران به سجده افتاده و گفتند: ما به خدای موسی و هارون ایمان آوردیم.
- ❖ فرعون گفت: شما چرا پیش از آن که من اجازه دهم به موسی ایمان آوردید؟ معلوم است که او در سحر معلم شما بوده.
- ❖ باری من شما را دست و پا بر خلاف یکدیگر می‌برم و بر تنه نخل‌های خرما به دار می‌آویزم و خواهید دانست که عذاب (من و موسی) کدام سخت‌تر و پاینده‌تر است.

- ❖ ساحران به فرعون پاسخ دادند که ما تو را هرگز بر این معجزات آشکار که به ما آمده و بر خدایی که ما را آفریده مقدم نخواهیم داشت.
- ❖ پس در حق ما هر چه توانی بکن که هر ظلمی کنی همین حیات دو روزه دنیاست.
- ❖ ما به راستی به خدای خود ایمان آوردیم تا از خطاهای ما درگذرد و گناه سحری که تو ما را به اجبار بر آن داشتی ببخشد.
- ❖ و (لطف و مغفرت) خدا بهتر و پاینده‌تر (از حیات فانی دنیا) است.

قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقَىٰ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ ﴿٦٥﴾ قَالَ بَلَّ الْقَوَا ۖ فِذَا حِبَاهُمْ وَعَصِيَّهُمْ تُخِيلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ ﴿٦٦﴾ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَىٰ ﴿٦٧﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ﴿٦٨﴾ وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا ۖ إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَحِرٌ ۖ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ﴿٦٩﴾ فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا ءَامَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَىٰ ﴿٧٠﴾ قَالَ ءَامَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ ۖ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ ۖ فَلَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ ۖ وَلَا صَلِّبَنَّكُمْ فِي جُدُوعِ النَّخْلِ وَلَتَعْلَمَنَّ أَئِنَّا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَىٰ ﴿٧١﴾ قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرْنَا ۖ فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ ۖ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٧٢﴾ إِنَّا ءَامَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطِئَنَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ ۖ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿٧٣﴾

۷۲۰- وقتی معجزه موسی سحر ساحران را بلعید، به او ایمان آوردند و از تهدیدات فرعون نترسیدند (شعراء- آیات ۱۴۳ الی ۵۱)
(چون ساحران به معارضه حاضر شدند:)

- ❖ موسی به آن‌ها گفت: اینک شما بساط سحر خود هر چه می‌خواهید به کار اندازید.
- ❖ ساحران هم رسن و طناب‌ها و چوب‌های سحر خود را بیفکندند و به عزت فرعون قسم یاد کردند که (بر موسی) البته غالب خواهیم شد.
- ❖ در آن حال موسی عصای خود را بیفکند که ناگاه (اژدهایی عظیم شد)
- ❖ و همه وسایل سحر انگیزی ساحران را به کام فرو می‌برد.
- ❖ ساحران که این معجزه بدیدند (و قطعاً دانستند سحر نیست، پیش موسی) به سجده افتادند.
- ❖ گفتند: ما به خدای عالمیان ایمان آوردیم. پروردگار موسی و هارون.
- ❖ فرعون به ساحران گفت: چرا بی‌اجازه‌ی من ایمان به موسی آوردید؟
- ❖ همانا معلوم است که این استاد بزرگ شماس که شما را سحری آموخته!
- ❖ پس به زودی کیفر خود را خواهید دید.

❖ دست و پای شما را به اختلاف (دو طرف چپ و راست) قطع می‌کنم.

❖ آن‌گاه همه را به دار می‌کشم.

❖ ساحران گفتند: (از این دار و قتل به ما) هیچ زیانی نخواهد رسید.

❖ چون (بعد از مرگ) به سوی خدای خود باز می‌گردیم.

❖ ما از خدا امید آن داریم که به لطف خویش از گناهان ما درگذرد چون اول ما به او ایمان آوردیم.

قَالَ لَهُمْ مُوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٤٢﴾ فَأَلْقَوْا حِبَاهُمْ وَعَصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ
الْغَالِبُونَ ﴿٤٣﴾ فَأَلْقَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٤٤﴾ فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَجِدِينَ ﴿٤٥﴾
قَالُوا ءَامَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿٤٧﴾ قَالَ ءَامَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ
لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْمُونَ ۚ لَا تُقِطِعْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلُكُمْ مِّنْ خَلْفٍ
وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٨﴾ قَالُوا لَا ضَيْرَ ۚ إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٤٩﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا
خَطَيْنَا ۚ أَلَمْ يَأْتِ الْفُتَيَّاكَ ۚ أَلَمْ يَكُنِ الْأَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٠﴾

۵۹- سامری در غیاب موسی برای پرستش بنی اسرائیل یک گوساله طلایی ساخت

۷۲۱- موسی گوساله سامری را می‌سوزاند و خاکسترش را به دریا می‌ریزد و فتنه سامری را خاموش می‌سازد (طه- آیات ۹۵ الی ۹۷)

❖ آن‌گاه موسی گفت: ای سامری این فتنه چه بود که تو برپا کردی؟

❖ سامری گفت: من چیزی را دیدم که قوم ندیدند.

❖ من مشتی خاک از اثر قدم رسول (حق، جبرئیل) برگرفته و (در گوساله) ریختم و نفس من چنین (فتنه انگیزی را) به نظرم جلوه داد.

❖ موسی گفت: از میان ما برو که تو در زندگانی دنیا (به مرضی معذب خواهی شد که همه از تو متنفر شوند و) دایم گویی کسی مرا نزدیک نشود.

❖ و (در آخرت) هم وعده‌گاهی (در دوزخ) داری که با تو تخلف نخواهد شد.

❖ و اکنون این خدایت را که بر پرستش و خدمتش ایستادی بنگر که آن را در آتش می‌سوزانیم و خاکسترش را به آب دریا می‌دهیم.

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَاسَمِرِيُّ ﴿٩٥﴾ قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ ۖ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ
فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿٩٦﴾ قَالَ فَادْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا

مِسَاسٌ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تُخْلَفَهُ ۖ وَانْظُرْ إِلَى إِلْهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٤٧﴾

۶۰- سخن ، ارزش ، تأثیر و تعالی درخشان آن

۷۲۲- ارزش سخن پاک مانند درختی است که شاخه هایش با میوه های فراوان به آسمان می رود (ابراهیم- آیات ۲۴ الی ۲۵) (ارزش کلمه طیب):

- ❖ (ای رسول) آیا ندیدی که چگونه خدا کلمه پاکیزه را به درخت پاک و زیبایی مثل زده.
- ❖ که اصل ساقه آن برقرار باشد و شاخه آن به آسمان (رفعت و سعادت) بر شود؟
- ❖ و آن درخت پاک و زیبا به اذن خدا همه اوقات میوه های مأكول و خوش دهد (مثل جان پاک با دانش و معرفت و افکار و کردار نیکو در منفعت دائم برای خود و دیگران بدان درخت زیبای پر ثمر ماند).
- ❖ و خدا (این گونه) مثل های واضح برای تذکر مردم می آورد.

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢٤﴾ تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا ۚ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾

۷۲۳- ارزش سخن ناپاک به درختی است که روی زمین مانده و بدون اینکه ریشه ای داشته باشد بیوسد و مثل کلمه کفر (و روح پلید):

- ❖ مانند درخت پلیدی است که ریشه اش به قلب زمین نرود.
- ❖ بلکه بالای زمین افتد.
- ❖ و (زود خشک شود و) هیچ ثبات و بقایی ندارد.

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿٢٦﴾

۷۲۴- سخنان و روش هایی که کافران و ستمگران در قبال دعوت انبیاء از خود نشان می دهند !! (فرقان- آیات ۴ الی ۱۹)

(۴) و بهانه ها و اشکال تراشی های کافران برای جلوگیری از نقش پیامبران خدا(ص):

- (۱) این کتاب (که محمد وحیش می شمرد) جز آن که به دروغ از خود فرابافته و دیگران (از اهل کتاب) نیز (در قصص و احکام) به او کمک کرده اند به چیز دیگری نیست.
- (۲) و البته این سخن کافران ظلمی بزرگ (درباره قرآن الهی) و نسبتی ناحق (در حق پیغمبر خدا) است.
- (۳) و باز گفتند که این کتاب افسانه های پیشینیان و حکایات سابقین است که خود از آن ها نسخه برداشته و (اصحابش) صبح و شام بر او املا و قرائت می کنند (تا کامل و آراسته گردانند).

- (۴) بگو: این کتاب را آن خدایی فرستاده که از اسرار آسمان‌ها و زمین آگاه است (و شما از این انکار و کفر و گناه باز گردید که) هم او البته بسیار آمرزنده و مهربان است.
- (۵) و باز کافران گفتند: چرا این رسول (اگر به راستی پیغمبر خداست) غذا تناول می‌کند و در (کوچه و) بازارها راه می‌رود؟
- (۶) چرا فرشته محسوس و ظاهری بر او نازل نشده تا به همراه او بیم دهد (و گواه صدق او باشد)؟
- (۷) یا چرا بر این رسول گنجی فرو نیفتد
- (۸) یا چرا باغی ندارد که از میوه‌هایش تناول کند؟
- (۵) (و ستمکاران دعوت انبیاء را سحر و جادو تلقی نمودند و راه هدایت را بروی خود بستند) و گفتند:
- (۹) که شما پیروی نمی‌کنید مگر مردی را که سحر و شعبده از راهش برده است.
- (۱۰) بنگر تا چه داستان و مثل‌ها برای تو زدند؟
- (۱۱) پس چنان گمراه شدند که دیگر هیچ راه رشد و هدایتی نتوانند یافت.
- (۱۲) بزرگوار است پاک خدایی که اگر خواستی برای تو بهتر از آن‌چه این کافران گفتند قرار دادی و آن بهشت‌هایی است که زیر درختانش نهرها جاری است و (در آن بهشت) قصرهای بسیار عالی خاص تو قرار می‌داد.
- (۱۳) بلکه این کافران ساعت قیامت را تکذیب کردند.
- (۱۴) و ما آتش سوزان دوزخ را بر آن که قیامت را تکذیب کرد مهیا داشته‌ایم.
- (۱۵) چون آتش دوزخ آنان را از مکانی دور ببیند خروش و فریاد وحشتناک دوزخ را از دور به گوش خود می‌شنوند.
- (۱۶) و چون آن کافران را در زنجیر بسته به مکان تنگی از جهنم درافکنند در آن حال همه فریاد و ویلا از دل برکشند. (و به آن‌ها عتاب شود که) امروز فریاد حسرت و ندامت شما یکی دو تا نیست بلکه بسیار از این آه و واویلاها از دل برکشید.
- (۱۷) بگو: آیا این بهتر است یا بهشت ابدی که به متقیان وعده دادند که آن بهشت پاداش و منزل ایشان است. که در آن بهشت هر چه خواهند و آرزو کنند بر آن‌ها حاضر است و آن مقام همیشگی آن‌هاست، وعده‌ای است بر خدا که مؤمنان از او درخواست کرده‌اند و او اجابت فرموده است.
- (۶) (مشرکان در قیامت معبودان خود را متهم می‌کنند و از آنان بیزاری می‌جویند!!):
- (۱۸) و روزی که این مشرکان را با معبودانی که به جای خدا می‌پرستیدند به عرصه قیامت محشور گرداند.
- (۱۹) آن گاه بدان معبودان گوید: آیا شما بندگان مرا از راه بردید یا خود به راه ضلالت شتافتند؟
- (۲۰) آن‌ها گویند: پاک و منزه پروردگارا، ما خود را هرگز سزاوار آن نمی‌دانستیم که جز تو کسی را دوست خود اختیار کنیم، و لیکن تو این کافران و پدرانشان را متمتع (به دنیا و نعمت‌های آن) گردانیدی تا آن‌که ذکر تو (و قرآن عظیم تو که سرمایه سعادت بود) را فراموش کردند و مردمی شقی و تبه روزگار بودند.

(۲۱) پس آن معبودان، شما مشرکان را در آن چه گویند تکذیب کردند (و در اثر آن به عذاب ما گرفتار شدید) پس نه شما توانید آن عذاب را برطرف گردانید و نه یاری خود توانید کرد.

(۲۲) و هر کسی از شما بندگان (با شرک آوردن) ظلم و ستم نماید ما او را به عذابی بزرگ گرفتار می گردانیم.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكُ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ ؕ أَخْرُوبَ ۖ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿١٩﴾ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۖ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَىٰ عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٠﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢١﴾ وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ ۚ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٢٢﴾ أَوْ يُلْقَىٰ إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا ۚ وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا ﴿٢٣﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَلَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٢٤﴾ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذَلِكَ جَنَّتِ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۖ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿٢٥﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ ۖ وَأَعْتَدْنَا لِمَن كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿٢٦﴾ إِذَا رَأَتْهُمْ مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيْظًا وَزَفِيرًا ﴿٢٧﴾ وَإِذَا أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقْرِنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿٢٨﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿٢٩﴾ قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ ۚ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ﴿٣٠﴾ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ ۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿٣١﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ ؕ أَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِيَ هَٰؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿٣٢﴾ قَالُوا سُبْحٰنَكَ مَا كَانَ يُنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِن مَّتَّعْتَهُمْ وَءَابَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿٣٣﴾ فَقَدْ كَذَّبُوكُم بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا ۚ وَمَن يَظْلِم مِّنكُمْ نُدِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾

(فصلت-آیه ۳۳)

۷۲۵- بهترین سخن دعوت بسوی خدا و انجام عمل صالح است

❖ در جهان از آن کس که (چون پیغمبران) خلق را به سوی خدا خواند و نیکوکار گردی.

❖ و گفت که من از تسلیم شوندگان خدایم.

❖ کدام کس بهتر و نیکو گفتارتر است؟

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٦٢﴾

۷۲۶- ای مؤمنین! اگر فاسقی خبری آورد بدون تحقیق قبول نکنید

(حجرات-آیه ۶)

❖ ای مؤمنان، هر گاه فاسقی خبری برای شما آورد.

❖ تحقیق کنید.

❖ مبدا از روی نادانی به قومی رنجی رسانید.

❖ و سخت از کار خود پشیمان گردید .

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ

نَذِيرِينَ ﴿٦٣﴾

۷۲۷- اگر محمد(ص) سخن دروغ بر ما می بست، رگ گردنش را قطع می کردیم!!!

(حاقه-آیات ۴۴ الی ۵۲)

❖ و اگر (محمد صلی الله علیه و آله و سلم) از دروغ به ما برخی سخنان را می بست.

❖ محققا ما او را (به قهر و انتقام) از یمینش می گرفتیم.

❖ و رگ وتیش را قطع می کردیم.

❖ و شما هیچ یک بر دفاع از او قادر نبودید .

❖ و این قرآن به حقیقت پند و تذکر پرهیزکاران عالم است .

❖ و البته ما می دانیم که شما برخی تکذیب آن می کنید .

❖ و تکذیبش عاقبت مایه ندامت کافران است.

❖ و این حق و حقیقت محض است.

❖ پس به نام خدای بزرگوار خود تسبیح گوی و آن را به ستایش یاد کن.

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ ﴿٦٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٦٦﴾ فَمَا

مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿٦٧﴾ وَإِنَّهُ لَتَذْكُرَةٌ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٦٨﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ﴿٦٩﴾

وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٧١﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٢﴾

۷۲۸- قرآن سخن شیطان نیست بلکه کلام رسول بزرگوار حق جبرئیل امین است!!

(تکویر-آیات ۱۵ الی ۱۹)

❖ چنین نیست (که منکران قرآن پندارند)!

❖ قسم یاد می کنم به ستارگان باز گردنده.

❖ که به گردش آیند و در مکان خود رخ پنهان کنند .

❖ قسم به شب تار هنگامی که روی جهان را تاریک گرداند.

- ❖ و قسم به صبح روشن وقتی که دم زند (و عالم را به روی خود بیفروزد).
- ❖ (قسم به این آیات) که همانا قرآن کلام رسول بزرگوار حق (جبرئیل) است.

فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُوسِ ﴿١٥﴾ الْجَّوَارِ الْكُنُوسِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿١٧﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾

۶۱- سعی، جهد و کوشش انسان در جهت رشد و تعالی خود

۷۲۹- جهد و کوشش در راه خدا، راه های هدایت بروی انسان را می کشاید (عنکبوت - آیه ۶۹)

- ❖ و آنان که در (راه) ما (به جان و مال) جهد و کوشش کردند.
- ❖ محققاً آن ها را به راه های (معرفت و لطف) خویش هدایت می کنیم.
- ❖ و همیشه خدا یار نکوکاران است.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

۷۳۰- هر کس نتیجه سعی و تلاش و حاصل عمل خود را در دنیا و پاداش آنرا در آخرت خواهد دید (نجم - آیات ۱۳۳ الی ۴۱) (ای رسول):

- ❖ دیدی آن کس را که روی (از جنگ احد) بگردانیدی؟
- ❖ و اندک صدقه ای داد.
- ❖ سپس به کلی قطع احسان کرد؟ (مفسرین گفتند: آیات مربوط به عثمان است که شتری با بار به عبد الله سعد داد که در محشر بار گناه عثمان را به دوش گیرد)
- ❖ آیا علم غیب نزد اوست و او (به احوال آن جهان) بیناست (که می داند رفیقش می تواند بار گناه او را به دوش گیرد)
- ❖ یا که آگه نشد به آنچه (راجع به مجازات) در تورات موسی عمران است؟ و هم در صحف ابراهیم خلیل وفادار؟
- ❖ که هیچ کس بار گناه دیگری را (در قیامت) به دوش نخواهد گرفت.
- ❖ و (نمی داند) اینکه برای آدمی جز آنچه به سعی و عمل خود انجام داده (ثواب و جزایی) نخواهد بود؟
- ❖ و اینکه البته پاداش سعی و عمل او را (در دنیا و برزخ) به وی بنمایند.
- ❖ سپس (در آخرت) پاداش کامل آن را به او بدهند.

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى ﴿٣٣﴾ وَأَعْطَى قَلِيلًا وَأَكْدَى ﴿٣٤﴾ أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَى ﴿٣٥﴾ أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ
بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَى ﴿٣٦﴾ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى ﴿٣٧﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى ﴿٣٨﴾ وَأَنْ لَّيْسَ
لِلْإِنْسَنِ إِلَّا مَا سَعَى ﴿٣٩﴾ وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يُرَى ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءُ الْأَوْفَى ﴿٤١﴾

(تحریم-آیه ۶)

۷۳۱- خود و خانواده و اهل خود را از آتش نجات دهید

ای کسانی که ایمان آورده‌اید:

- ❖ خود را با خانواده خویش از آتش دوزخ نگاه دارید چنان آتشی که مردم (دل‌سخت کافر) و سنگ (خارا) آتش‌افروز اوست.
- ❖ و بر آن دوزخ فرشتگانی بسیار درشت‌خو و دل‌سخت مأمورند که هرگز نافرمانی خدا را (در اجرای قهر و غضب حق) نخواهند کرد و آنچه به آنها حکم شود انجام دهند .

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا فُؤَا أَنفُسِكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ
لَّا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

(انشقاق-آیه ۶)

۷۳۲- ای انسان! با تلاش و رنج بسوی پروردگارت می روی

ای انسان !

- ❖ تو با تلاش و رنج بسوی پروردگارت می روی.
- ❖ و او را ملاقات خواهی کرد.

يَتَأْتِيهَا إِلَّا نَسْنُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدًّا حَمًا فَمُلْقِيهِ ﴿٦﴾

(تین-آیات ۴ الی ۶)

۷۳۳- انسان در احسن تقویم و نیکوترین صورت آفریده شده است

- ❖ که ما انسان را در نیکوترین صورت (در مراتب وجود) بیافریدیم .
 - ❖ سپس (به کیفر کفر و گناهش) به اسفل سافلین (جهنم و پست‌ترین رتبه امکان) برگردانیدیم.
 - ❖ مگر آنان که ایمان آورده و نیکوکار شدند که به آنها پاداش دائمی (بهشت ابد) عطا کنیم .
- لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾

۶۲-سلام و تحیت به دیگران در جامعه اسلامی

(نور-آیه ۶۱)

۷۳۴-وارد هر خانه و مسجدی که شدید حتی اگر کسی در آنجا نبود، اول سلام کنید

و (با وجود این دستور باز) :

- ❖ هر گاه بخواهید به خانه‌ای (از این‌ها) داخل شوید نخست بر خویش سلام کنید (یعنی چون به خانه یا مسجدی درآیید بر مسلمانان و همدینان خودتان یا اگر کسی نباشد بر نفس خود باز سلام کنید و خلاصه با خبر وارد شوید)
- ❖ که سلام تحیتی با برکت و نیکو از جانب خداست.
- ❖ خدا آیات خود را این گونه برای شما روشن بیان می‌کند.
- ❖ باشد که (در آن‌ها) تعقل کنید (و طریق سعادت و هدایت بازجوید).

فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَرَكَاةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

۶۳-سلیمان، پیامبری که مرغان، باد، دیوان... را در خدمت داشت

(نمل-آیات ۱۸ الی ۱۹)

۷۳۵-موریانه ای به سایر مورچگان گفت : کنار روید تا سپاه سلیمان شما را پایمان نکند!!

- ❖ تا چون به وادی مورچگان رسید موری (یعنی پیشوای موران) گفت: ای موران، همه به خانه‌های خود اندر روید مبادا سلیمان و سپاهیان‌ش ندانسته شما را پایمال کنند.
- ❖ سلیمان از گفتار مور بخندید و گفت: پروردگارا.
- ❖ مرا توفیق شکر نعمت خود که به من و پدر و مادر من عطا فرمودی عنایت فرما.
- ❖ و مرا به عمل صالح خالصی که تو بپسندی موفق بدار .
- ❖ و مرا به لطف و رحمت خود در صف بندگان خاص شایسته‌ات داخل گردان.

حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَأَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ لَا تَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ
وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ
الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾

(سبأ-آیات ۱۲ الی ۱۴)

۷۳۶-پس از آنکه موریانه ها عصای سلیمان را خوردند (سلیمان افتاد و) همه از مرگ او مطلع شدند

(۱) (قدرت طبیعی و مادی سلیمان نبی (ع) :

- ❖ و باد را مسخر سلیمان ساختیم که (بساطش را) صبحگاه یک ماه راه می‌برد و عصر یک ماه.

- ❖ و معدن مس گداخته (یا نفت یا معادن دیگر) را برای او جاری گردانیدیم.
 - ❖ و برخی از دیوان به اذن پروردگار در حضورش به خدمت می‌پرداختند و از آن‌ها هر که سر از فرمان ما بپیچد عذاب آتش سوزانش می‌چشانیم.
 - ❖ آن دیوان بر او هر چه می‌خواست از (کاخ و عمارات و) معابد عالی و نقوش و تمثال‌ها و ظروف بزرگ مانند حوض‌ها و دیگ‌های عظیم که بر زمین کار گذاشته بودی همه را می‌ساختند.
 - ❖ (و گفتیم که) ای آل داود شما شکر و ستایش خدا به جای آرید.
 - ❖ و (هر چند) از بندگان من عده‌ای قلیلی شکر گزارند.
- (۲) (اولین بار موریانه‌ها بر مرگ سلیمان بن داوود مطلع شدند):

- ❖ و چون ما بر سلیمان مرگ را مأمور ساختیم (دیوان را) بر مرگ او به جز حیوان زمین (موریانه) که عصای او را می‌خورد (و جسد سلیمان که تا یک سال بر آن عصا تکیه داشت بر روی زمین افتاد) کسی دیگر به مرگ او رهبر نگشت.
- ❖ پس چون جسد سلیمان به زمین افتاد.
- ❖ دیوان که از مرگ سلیمان آگاه شدند اگر از اسرار غیب آگاه بودند تا دیر زمانی در عذاب و ذلت و خواری باقی نمی‌ماندند (و از اعمال شاقه‌ای که به اجبار انجام می‌دادند همان دم که سلیمان مرد دست می‌کشیدند).

وَلَسَلِمَنَّ الرِّيحُ غُدُوها شَهْرٌ وَرَوَّاحُها شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجِنَّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ ۖ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾ يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحْرِبٍ وَتَمَثِيلٍ وَجَفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَتٍ ۚ أَعْمَلُوا ءَالَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورِ ﴿١٣﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَهَمَ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ ۖ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنَّ أَن لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۚ الْغَيْبُ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿١٤﴾

۷۳۷- سلیمان بن داوود ملکی از خدا خواست که نظیرش نباشد (ص-آیات ۳۴ الی ۴۰)

- ❖ و همانا ما سلیمان را در مقام امتحان آوردیم.
- ❖ و کالبدی بر تخت وی افکندیم. (برخی مفسران گفتند: یعنی دیوی را به جای او بر تخت بنشانیدیم).
- ❖ (و برخی گفتند: چون گفت که من بر بستر صد زن خویش وارد شوم تا صد فرزند یابم و نگفت ان شاء الله و به خواست خدا و ذکر مشیت الهی استثنا نکرد خدا از همه زناش یک جسد بی‌جانی بر او به وجود آورد) آن گاه متذکر شد و باز به درگاه خدا توبه و انابه کرد.
- ❖ عرض کرد: بار الهی، به لطف و کرم از خطای من در گذر و مرا ملک و سلطنتی عطا فرما که پس از من احدی را نسزد، که تو تنها بخشنده بی‌عوضی.

- ❖ ما هم باد را مسخر فرمان او کردیم که به امرش هر جا می‌خواست به آرامی روان می‌شد.
- ❖ و دیو و شیاطین را هم که بناهای عالی می‌ساختند و از دریا جواهرات گرانبها می‌آوردند نیز مسخر امر او کردیم.
- ❖ و دیگران از شیاطین را (که در پی اضلال خلق بودند، به دست او) در غل و زنجیر کشیدیم.
- ❖ این (نعمت سلطنت و قدرت) عطای ماست.
- ❖ اینک بی‌حساب به هر که خواهی عطا کن و از هر که خواهی منع.
- ❖ و همانا او نزد ما بسیار مقرب و نیکو منزلت است.

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَداً ثُمَّ أَنَابَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٢٥﴾ فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ ﴿٢٦﴾ وَالشَّيْطَانِ كُلِّ بَنَاءٍ وَغَوَّاصٍ ﴿٢٧﴾ وَءَاخِرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٢٨﴾ هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٩﴾ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ ﴿٣٠﴾

۶۴- سنت جاری الهی، قانون و نظام عالم خلقت

(فتح-آیه ۲۳)

۷۳۸- در سنت الهی (قانون نظام ربانی) تغییری حاصل نمیشود

- ❖ سنت الهی (و قانون نظام ربانی) بر این بوده (که حق بر باطل غالب شود)
- ❖ و ابد در سنت خدا تغییری نخواهی یافت .

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ ۖ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿١٢٧﴾

۶۵- شب و روز و تحولات آن از نشانه های عظمت خدای عالم

(انعام- آیات ۹۶ الی ۹۷)

۷۳۹- صبح و شب ، خورشید و ماه و ستارگان از آیات الهی و در مداری معینند!!

- ❖ خداست شکافنده پرده صبحگاهان.
- ❖ و شب را برای آسایش (خلق) مقرر داشته.
- ❖ و خورشید و ماه را به نظمی معین (او به گردش) درآورده.
- ❖ این تقدیر خدای مقتدر داناست.
- ❖ و نیز اوست که چراغ ستارگان را برای رهایی شما در تاریکی های بیابان و دریا قرار داده است.
- ❖ همانا ما آیات خود را برای مردم دانا به تفصیل بیان کردیم.

فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ۚ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١٦﴾ وَهُوَ
الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ۚ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾

۷۴۰- ماه و خورشید و شب و روز به حق آفریده شده اند (یونس-آیات ۵ الی ۶)

- ❖ اوست خدایی که آفتاب را رخشان و ماه را تابان فرمود.
- ❖ و سیر ماه را در منازلی معین کرد تا بدین واسطه شماره سنوات و حساب ایام را بدانید.
- ❖ این‌ها را خدا جز به حق نیافریده.
- ❖ خدا آیات خود را برای اهل علم و معرفت مفصل بیان می‌کند.
- ❖ به حقیقت در رفت و آمد شب و روز و در هر چیزی که خدا در آسمان‌ها و زمین خلق فرموده برای اهل خرد و تقوا علامت و نشانه‌ها (ی قدرت خدا) پدیدار است.

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ ۚ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿١٩﴾

۷۴۱- شب و روز دو آیت و نشانه خدایی هستند تا انسان‌ها از فضل خدا طلب کنند (اسراء-آیه ۱۲)

- ❖ و ما شب و روز را دو آیت و نشانه‌ای (از قدرت خود) قرار دادیم.
 - ❖ آن گاه آیت شب (روشنی ماه) را زدودیم و آیت روز (خورشید) را تابان ساختیم.
 - ❖ تا شما در روز (روزی حلال) از فضل خدا طلب کنید.
 - ❖ و تا آن‌که شمار سال‌ها و حساب (اوقات) را عموماً بدانید.
 - ❖ و ما (برای پند و صلاح بندگان) هر چیزی را مفصل بیان کردیم.
- وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ ۖ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ ۚ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ﴿٢٠﴾

۷۴۲- اگر فقط روز جاوید بود؟ یا اگر فقط شب جاوید بود؟ (قصص-آیات ۷۱ الی ۷۳)

- ❖ (به این مردم مشرک) بگو: چه تصور می‌کنید اگر خدا ظلمت شب را بر شما تا قیامت پاینده و ابدی گرداند جز خدا کیست خدایی که بتواند برای شما روشنی روز پدید آرد؟ آیا سخن نمی‌شنوید؟
- ❖ باز بگو: چه تصور می‌کنید اگر خدا برای شما روز را تا قیامت پاینده و ابدی قرار دهد جز خدا کیست خدایی که برای آرامش و استراحت شما شب را پدید گرداند؟
- ❖ آیا چشم بصیرت (به حکمت گردش روز و شب) نمی‌گشایید؟

- ❖ یکی از (هزاران لطف و) رحمت‌های خدا آن است که شب و روز را برای شما قرار داده تا در شب آرام گیرید و در روز از فضل خدا (یعنی روزی) طلب کنید.
- ❖ و باشد که شکرگزار (نعمت‌های خدا) شوید.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ إِلَهُ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ
 أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٧١﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ إِلَهُ
 غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِاللَّيْلِ تَسْكُونُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٢﴾ وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ
 وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

۷۴۳- خواب را برای استراحت و شب را لباس و روز را برای معاش شما قرار داد (نبا-آیات ۱۹ الی ۱۱)

- ❖ و خواب را برای شما مایه (قوم حیات و) استراحت قرار دادیم.
- ❖ و (پرده سیاه) شب را ساتر (احوال خلق) گردانیدیم.
- ❖ و روز روشن را برای تحصیل معاش آنان مقرر داشتیم .

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿١﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿٢﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿٣﴾

۶۶- شراب و قمار بین شما تفرقه و دشمنی ایجاد می کند

۷۴۴- شراب و قمار گناهانی بزرگند و زیان‌شان بزرگ تر از سود آنهاست (بقره-آیه ۲۱۹)

- ❖ (ای پیغمبر) از تو از حکم شراب و قمار می‌پرسند.
- ❖ بگو: در این دو کار گناه بزرگی است و سودهایی برای مردم، ولی زیان گناه آن دو بیش از منفعت آنهاست.

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ
 نَفْعِهِمَا ﴿٢١٩﴾

۷۴۵- ای اهل ایمان! شراب، قمار و بت پرستی حرام و از عمل شیطان است (مائده-آیه ۹۰)

ای اهل ایمان!

- ❖ شراب
- ❖ و قمار .
- ❖ و بت پرستی.
- ❖ و تیرهای گرو بندی.

❖ همه این‌ها پلید و از عمل شیطان است.

❖ از آن البته دوری کنید تا رستگار شوید.

يَتَّبِعُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَأَجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾

۷۴۶- شیطان از طریق شراب و قمار بین شما دشمنی و کینه ایجاد می کند و از یاد خدا باز می دارد
شیطان قصد آن دارد که :

❖ به وسیله شراب و قمار، میان شما عداوت و کینه بر انگیزد.

❖ و شما را از ذکر خدا و نماز باز دارد.

❖ پس شما آیا از آن دست برمی دارید؟

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيُصَدِّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾

۶۷- شرک و مشرکین در پیشگاه الهی بخشیده نخواهند شد

۷۴۷- مشرکین ستمکار از پیشوایان خود در جهنم بیزاری می جویند و پشیمان می شوند
و اگر فرقه مشرکین ستمکار:

❖ وقتی که عذاب خدا را مشاهده کنند ببینند که قدرت خاص خدا است و عذاب خدا بسیار سخت است (از شرک خود سخت پشیمان شوند).

❖ هنگامی که بیزاری جویند رؤسا و پیشوایان (باطل) از پیروان خود و عذاب خدا را مشاهده کنند.

❖ و هر گونه وسیله و اسباب از آن‌ها قطع شود (و روابط باطل به جا نماند).

❖ و آن پیروان گویند: کاش دیگر بار به دنیا باز می گشتیم و از (اطاعت) اینان بیزاری می جستیم چنان که این‌ها (گرهی از کار ما نگشودند و) از ما بیزاری جستند!

❖ این گونه خدا، کردار (زشت جاهلان) آن‌ها را مایه حسرت و پشیمانی آنان کند.

❖ و آن‌ها از عذاب آتش جهنم بیرون شدنی نباشند.

وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾ إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا

لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةٌ فَنَتَبَرَّأُ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ حَسْرَتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٧٧﴾

۷۴۸- گناه شرک و دروغ بافتن به خدا بخشیده نخواهد شد!! (نساء- آیات ۴۸ الی ۵۰)

- ❖ محققاً خدا گناه شرک را نخواهد بخشید.
- ❖ و سوای شرک را برای هر که خواهد می‌بخشد.
- ❖ و هر کس که شرک به خدا آورد به دروغی که بافته گناهی بزرگ مرتکب شده است.
- ❖ نمی‌بینی آنان را که دعوی پاکدلی کنند؟ خداست که هر که را خواهد از رذائل پاک و منزّه دارد.
- ❖ و به قدر فتیلی (رشته خرما) به کسی ستم نشود.
- ❖ بنگر چگونه بر خدا دروغ می‌بافند! و همین (افترا) بس گناهی آشکار است.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٤٩﴾ أَنْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٠﴾

۷۴۹- خدا فرزندی ندارد و مسیح پیامبر او و از شرک و تثلیث بدور است
ای اهل کتاب:

- (۱) در دین خود اندازه نگه دارید.
- (۲) و درباره خدا جز به راستی سخن نگوئید.
- (۳) در حق مسیح عیسی بن مریم جز این شاید گفت که او رسول خداست و کلمه الهی است که به مریم فرستاده و روحی از عالم الوهیت است.
- (۴) پس به خدا و همه فرستادگانش ایمان آورید.
- (۵) و به تثلیث قائل نشوید (اب و ابن و روح القدس را خدا نخوانید).
- (۶) از این گفتار شرک باز ایستید که برای شما بهتر است.
- (۷) جز خدای یکتا خدایی نیست و منزّه و برتر از آن است که او را فرزندی باشد.
- (۸) هر چه در آسمان و زمین است همه ملک او است و خدا تنها به نگهبانی (همه موجودات) کافی است.

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَىٰ مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِّنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ

أَتَتْهُوَ خَيْرًا لَّكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾

۷۵۰- در میان دشمنان سرسخت نسبت به مسلمانان، یهود و مشرکین را می بینی!! (مائده-آیه ۸۲)

- ❖ هر آینه دشمن ترین مردم نسبت به مسلمانان، یهود و مشرکان را خواهی یافت.
- ❖ و بامحبت تر از همه کس به اهل ایمان آنان را که گویند: ما نصرانی هستیم.
- ❖ این (دوستی نصاری نسبت به مسلمین) بدین سبب است که برخی از آن ها دانشمند و پارسا هستند و تکبر و گردنکشی (بر حکم خدا) نمی کنند.

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِلَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِيَّ ذَلِكَ بِأَنْ مِنْهُمْ قِسِيسِينَ وَرُهَبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٧٢﴾

۷۵۱- خداوند انجام اعمال زشت و ظلم به ناحق و شرک را حرام کرده است (اعراف-آیه ۳۳)

- ❖ بگو که خدای من هر گونه اعمال زشت را چه در آشکار و چه در نهان و گناهکاری و ظلم به ناحق و شرک به خدا را که بر آن شرک هیچ دلیلی نفرستاده است و این که چیزی را که نمی دانید به خدا نسبت دهید، همه را حرام کرده است.

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْمُونَ ﴿١٧٣﴾

۷۵۲- مشرکان چون به پیامبر (ص) و وحی اعتراض می کنند با وسوسه های شیاطین به ضلالت می افتند (اعراف-آیات ۲۰۲ الی ۲۰۳)

- ❖ و مشرکان را برادرانشان (یعنی شیاطین انس و جن) به راه ضلالت و گمراهی می کشند و هیچ کوتاهی نمی کنند.
- ❖ و هر زمان که تو آیتی بر آن ها نیاوری بر تو اعتراض کنند که چرا آیتی فراهم نساختی؟
- ❖ بگو: من تنها پیروی از آن چه از خدایم به من وحی رسد خواهم کرد.
- ❖ این آیات قرآن است مایه بصیرت هایی از جانب پروردگار شما و هدایت و رحمتی برای گروهی که ایمان آورند.

وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿١٧٤﴾ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بَأْيَاةٍ قَالُوا لَوْلَا آجَتْبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٧٥﴾

۷۵۳- نه عزیز و نه مسیح (و نه هیچکس دیگر) پسر خدا نیستند!! (توبه-آیات ۳۰ الی ۳۲)

- ❖ و یهود گفتند: عَزِیر پسر خداست.
- ❖ و نصاری گفتند: مسیح پسر خداست!
- ❖ این سخنی است که تنها بر زبان می‌رانند و با گفتار و کیش کافران مشرک پیشین نزدیکی و مشابهت دارند، خدا آن‌ها را هلاک و نابود کند!
- ❖ آنان را (از حق) به کجا می‌گردانند؟!
- ❖ علما و راهبان خود را (از نادانی) به مقام ربوبیت شناخته و خدا را نشناختند.
- ❖ و نیز مسیح پسر مریم را (که متولد از مادر معین و حادث و مخلوق خداست) به الوهیت گرفتند در صورتی که مأمور نبودند جز آن که خدای یکتایی را پرستش کنند که جز او خدایی نیست، که منزله و برتر از آن است که با او شریک قرار می‌دهند.
- ❖ کافران می‌خواهند که نور خدا را با دهانشان (به نفس تیره و گفتار جاهلانه خود) خاموش کنند و خدا نگذارد تا آن که نور خود را در منتهای ظهور و حد اعلای کمال برساند هر چند کافران ناراضی و مخالف باشند.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عِزَّى بْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٣١﴾ اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٢﴾ يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٣٣﴾

۷۵۴- ای مشرکان! شما که آفرینش را از خدا میدانید پس چرا خدا ترس نمی‌شوید و به راه هدایت نمی‌آئید (یونس- آیات ۳۱ الی ۳۳)
مشرکان را بگو (ای رسول خدا(ص):

- ❖ کیست که از آسمان و زمین به شما روزی می‌دهد؟
- ❖ یا کیست که گوش و چشم‌ها عطا می‌کند؟
- ❖ و کیست که از مرده زنده و از زنده مرده بر می‌انگیزد؟
- ❖ و کیست که فرمانش عالم آفرینش را منظم می‌دارد؟
- ❖ پس خواهند گفت: خدای یکتاست.
- ❖ به آن‌ها بگو: پس چرا خدا ترس نمی‌شوید؟ چنین خدای قادر یکتایی به حقیقت پروردگار شماست و بعد از حق و حقیقت چه باشد غیر گمراهی؟
- ❖ پس به کجا می‌برندتان؟
- ❖ این چنین حکم شقاوت و کلمه عذاب بر فاسقان محقق شد که دیگر ایمان نمی‌آورند.

مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدِيرُ الْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٦﴾ فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ ۖ فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ ۚ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٣٧﴾ كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٨﴾

۷۵۵- ای رسول ما! به مشرکان بگو که خدایان شما می توانند جهان را بیافریند ، یا می توانند هدایت کنند؟! (یونس-آیات ۳۴ الی ۳۶)

- ❖ (به مشرکان) بگو که آیا هیچ یک از بتان و خدایان شما بر این کار قادر است که در آغاز خلق را بیافریند و سرانجام برگرداند؟
- ❖ بگو: تنها خدای یکتاست که در اول خلایق را خلق کرده آن گاه همه را (به سوی خود) بازمی گرداند، پس کجا می گردانندتان؟
- ❖ باز بگو: آیا هیچ یک از بتان و خدایان شما مشرکان (کسی را) به راه حق هدایت تواند کرد؟
- ❖ بگو: تنها خداست که به راه حق هدایت می کند، آیا آن که به راه حق رهبری می کند سزاوارتر به پیروی است یا آن که خود هدایت نیابد مگر آن که هدایتش کنند؟
- ❖ پس شما مشرکان را چه شده، چگونه قضاوت می کنید؟
- ❖ و اکثر این مردم جز از خیال و گمان باطل خود از چیزی پیروی نمی کنند در صورتی که گمان و خیالات موهوم هیچ از حق بی نیاز نمی گرداند (و به علم یقین نمی رساند) و خدا به هر چه این کافران می کنند آگاه است.

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ۚ قُلِ اللَّهُ يَبْدُوهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ۚ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ﴿٣٩﴾ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ ۚ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ ۚ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٤٠﴾ وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا ۚ إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾

۷۵۶- قرآن کتابی است که جز به وحی نتوان آن را به نظم در آورد (یونس-آیه ۳۷)

- ❖ و این قرآن نه بدان پایه است که کسی جز به وحی خدا تواند بافت.
- ❖ لیکن سایر کتب آسمانی را تصدیق می کند و کتاب الهی را به تفصیل بیان می کند.
- ❖ که بی هیچ شک نازل از جانب خدای عالمیان است.

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ
الَّذِي لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٢﴾

۷۵۷- مشرکان در پرستش بت ها برهان، علم و بصیرت و یار و یآوری ندارند (حج- آیات ۷۱ الی ۷۲)

- ❖ و (این مشرکان) خدا را رها کرده و چیزی غیر او را می پرستند.
- ❖ که بر پرستش آن هیچ دلیل و برهانی نفرستاده.
- ❖ و نه خود علم و بصیرتی بدان دارند.
- ❖ (مشرکان، نادان و ستمکارند) و هرگز ستمکاران را یار و یآوری نخواهد بود.
- ❖ و هر گاه بر این کافران معاند آیات روشن ما تلاوت شود در چهره آن کافران به حدی اثر مخالفت و انکار مشاهده کنی.
- ❖ که نزدیک است (از فرط غضب) بر مؤمنانی که آیات ما را بر آنان قرائت می کنند حمله ور شوند، (به آنها)
- ❖ بگو: آیا شما را به عذابی بدتر از این خبر دهم؟
- ❖ آن آتش دوزخ است که خدا آن را به کافران وعده داده است.
- ❖ و آن جا بسیار بد بازگشتگاهی خواهد بود.

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ
﴿٧١﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ
يَسْطُوبُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا ۚ قُلْ أَفَأَنْتُمْ كُمُّ النَّارِ وَعَدَهَا اللَّهُ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَبْسُ الْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾

۷۵۸- روز قیامت از اینکه عده ای برای خدا شریک گرفتند و با دعوت پیامبران مخالفت کردند در حسرت و پشیمانیند (قصص- آیات ۶۲ الی ۶۷)

- ❖ و (یاد آور) روزی که خدا آن مشرکان را ندا کند و گوید که کجا شدند آن خدایانی که شریکان من می پنداشتید؟
- ❖ در آن حال آنان که وعده ی عذابشان محقق و حتمی شده (یعنی پیشوایان کفر) گویند: پروردگارا، ما که این مردم را گمراه کردیم سببش گمراهی ما بود که خلق را هم مانند خود گمراه می خواستیم، و امروز (از پیروان خود) به سوی تو بیزاری می جویم که آنها (از روی عقیده) ما را نمی پرستیدند (بلکه به هوای نفس خود در پی ما آمدند).
- ❖ و (در آن روز به مردم بت پرست) گویند: اینک آنان را که شریک خدا گرفتید بخوانید (تا شما را از عذاب برهانند)، آنها را بخوانند ولی جواب به ایشان ندهند.
- ❖ و چون عذاب را به چشم ببینند آرزو کنند که ای کاش (مانند مؤمنان) هدایت یافته بودند.

- ❖ و روزی که خدا خلق را ندا کند که شما چگونه به رسولان (حق) پاسخ دادید؟
- ❖ پس راه هر گونه عذر و سخن، آن روز بر آن‌ها پوشیده و مسدود شده و هیچ (از هول عذاب) سؤال و جواب نکنند.
- ❖ اما آن کس که توبه کرده.
- ❖ و ایمان آورده.
- ❖ و عمل صالح به جای آورده.
- ❖ امید است که از رستگاران باشد.

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾ قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ ۖ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾ وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ ۚ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾ فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾ فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَن يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾

۷۵۹- شرک، اعمال خوب آدمی را تباه می‌سازد (زمر- آیات ۶۳ الی ۶۷)

- ❖ کلیدهای خزائن آسمان‌ها و زمین او راست.
- ❖ و آنان که به آیات خدا کافر شدند هم آنان زیانکاران عالمند.
- ❖ (ای رسول به مشرکان) بگو: ای مردم نادان مرا امر می‌کنید که غیر خدا را پرستش کنم؟ (هنوز مشرکان جاهل از تو موحد کامل طمع شرک دارند؟)
- ❖ و حال آن‌که به تو و به رسولان پیش از تو چنین وحی شده که اگر به خدا شرک آوری عملت محو و نابود می‌گردد و سخت از زیانکاران خواهی گردید.
- ❖ بلکه تنها خدا را پرستش کن.
- ❖ و از شکر گزاران (نعمت الهی) باش.
- ❖ و (آنان که غیر خدا را طلبیدند) خدا را چنان که شاید به عظمت نشناختند.
- ❖ و اوست که روز قیامت زمین در قبضه قدرت او و آسمان‌ها در پیچیده به دست سلطنت اوست.
- ❖ آن ذات پاک یکتا منزّه و متعالی از شرک مشرکان (بلکه از فکر موحدان) است.

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِعَايَةِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَسِرُونَ ﴿٦٨﴾ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿٦٩﴾ وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ

لِيَحْبِطَنَّ عَمَلُكَ وَلِتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾ بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٦﴾ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ۚ سُبْحَنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٧﴾

(فصلت-آیات ۱۲ الی ۶)

۷۶۰-رسالت و نقش قرآن و جواب شرک آلود مخالفان

- (۱) که این قرآن) تنزیلی از جانب خدای بخشنده مهربان است.
- (۲) کتابی است که آیات جامعش به صورت قرآنی به زبان فصیح عربی برای دانشمندان روشن گردیده است .
- (۳) قرآنی است که (نیکان را به وعده رحمت حق) بشارت می دهد.
- (۴) و (بدان را از عذاب قهر) می ترساند.
- (۵) اما اکثر مردم اعراض کرده و (اندرز و نصایحش) نمی شنوند.
- (۶) و مشرکان گفتند: دل‌های ما از قبول دعوت سخت محجوب و گوش ما از شنیدن سخت سنگین و میان ما و تو حجاب (ضخیم و فاصله بسیار) است، تو به کار (دین) خود پرداز ما هم البته (به کیش خویش) عمل می کنیم .
- (۷) بگو که من هم مانند شما بشری هستم جز آنکه مرا وحی می رسد که پروردگار شما خدای یکتای بی همتاست.
- (۸) پس همه مستقیم به راه دین او شتایید و از او آموزش طلبید.
- (۹) و وای به حال مشرکان.

تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٦٧﴾ كَتَبْتُ فَصَّلَتْ ءَايَتُهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٦٩﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي ءَاذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْ إِنَّا عَمِلُونَ ﴿٧٠﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ ۗ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ ﴿٧١﴾

(فتح-آیه ۶)

۷۶۱-منافقین و مشرکین مورد غضب و لعن الهی هستند

- ❖ و نیز خدا خواهد تا همه منافقان و مشرکان را از مرد و زن عذاب کند که آنها به خدا بد گمان بودند. (و وعده فتح خدا را دروغ پنداشتند)
- ❖ در صورتی که (وعده خدا صدق است و) روزگار بد و هلاکت ابد بر خود آنهاست.
- ❖ و خدا بر آنان خشم و لعن کرد.
- ❖ و جهنم را که بسیار بد منزلگاهی است بر ایشان مهیا ساخت .

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظُنُّ السَّوِّ عَلَى عَلَيْهِمْ دَآبِرَةُ السَّوِّ وَعُصِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٦٨﴾

۶۸- شعیب (ع) پیامبری برای شهر مدین

۷۶۲- شعیب نبی (ع) از قوم خود (اهل مدین) خواست که کم فروشی و فساد نکنند (هود- آیات ۸۴ الی ۸۶)

- ❖ و ما به سوی اهل مدین برادرشان شعیب را (به رسالت فرستادیم).
 - ❖ وی گفت: ای قوم، خدای یکتا را که شما را جز او خدایی نیست پرستش کنید.
 - ❖ و در کیل و وزن کم فروشی نکنید.
 - ❖ من خیر شما را در آن می بینم. (که با همه عدل و انصاف کنید)
 - ❖ و (اگر ظلم کنید) من می ترسم از روزی که عذابی سخت شما را فراگیرد.
 - ❖ ای قوم، در سنجش وزن و کیل اجناس عدالت کنید و آن را تمام دهید.
 - ❖ و به مردم کم نفروشید.
 - ❖ و در زمین به فساد برنخیزید.
 - ❖ (و بدانید که) آن چه خدا بر شما باقی گذارد برای شما بهتر است (از آن زیادتی که به خیانت و کم و گران فروشی به دست می آورید) اگر واقعاً به خدا ایمان دارید.
 - ❖ و من نگهبان شما (از عذاب خدا) نیستم.
- وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۚ قَالَ يَنْقُومِرِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ ۚ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ ۚ إِنِّي أَرَبُّكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٤﴾ وَيَنْقُومِرِ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا تَبْخُسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعَثُّوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾ بَقِيَتْ اللَّهُ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِخَفِيظٍ ﴿٨٦﴾

۷۶۳- شعیب به خداپرستی دعوت می کند ولی قومش به پرستش بت ها اصرار دارند!! (هود- آیات ۸۷ الی ۹۲)

- ❖ قوم گفتند: ای شعیب، آیا این نماز تو، تو را مأمور می کند که ما دست از پرستش خدایان پدرانمان و از تصرف در اموال به دلخواه خودمان برداریم؟ (آفرین) تو بسیار مرد بردبار خردمندی هستی!
- ❖ شعیب گفت: ای قوم، رأی و نظریه شما چیست؟ آیا اگر مرا از جانب پروردگارم حجت روشن و دلیل قاطع باشد و از خود بر من رزق نیکو رسانده باشد (باز اطاعت او نکنم)؟

- ❖ و (بدانید که) غرض من در آنچه شما را نهی می‌کنم ضدیت و مخالفت با شما نیست بلکه تا بتوانم تنها مقصودم اصلاح امر شماست.
- ❖ و از خدا در هر کار توفیق می‌طلبم.
- ❖ و بر او توکل کرده.
- ❖ و به درگاه او انابه و بازگشت دارم.
- ❖ شعیب باز گفت: ای قوم، ضدیت با من شما را بر آن وادار نکند که بر شما هم بلایی مانند قوم نوح یا قوم هود یا صالح از جانب خدا نازل شود و (به خصوص که) قوم لوط دورانشان دور از شما نیست.
- ❖ و از خدای خود آمرزش طلبید و به درگاهش توبه و انابه کنید که خدای من بسیار مهربان و دوستدار بندگان است.
- ❖ قوم پاسخ دادند که ای شعیب، ما بسیاری از آنچه می‌گویی نمی‌فهمیم و تو را در میان خود شخصی بی‌ارزش و ناتوان می‌بینیم و اگر (ملاحظه) طایفه تو نبود سنگسارت می‌کردیم، که تو را نزد ما عزت و احترامی نیست.
- ❖ شعیب گفت: ای قوم، آیا طایفه من عزتش نزد شما بیش از خداست؟
- ❖ و خدا را به کلی فراموش کردید؟
- ❖ همانا خدای من به هر چه شما می‌کنید کاملاً آگاه است.

قَالُوا يَشْعِيبُ أَسْلَوْتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرَكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٨٧﴾ قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَا أَنْهَكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٨٨﴾ وَيَقَوْمِ لَا تَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِّنْكُمْ بِبَعِيدٍ ﴿٨٩﴾ وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴿٩٠﴾ قَالُوا يَشْعِيبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِّمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرِيكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ ﴿٩١﴾ قَالَ يَقَوْمِ أَرَهْطِي أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظَهْرِيَا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٩٢﴾

(هود- آیات ۹۳ الی ۹۵)

۷۶۴- وقتی صبحه عذاب ستمکاران را فرا گرفت، شعیب (ع) و مؤمنین نجات یافتند

- ❖ ای قوم، شما هر کار می‌توانید انجام دهید من هم هر چه موظفم خواهم کرد.

❖ به زودی شما خواهید دانست که عذاب خواری و رسوایی بر کدام یک از من و شما می‌آید و دروغگو کیست.

❖ پس شما منتظر (نزول عذاب خدا) باشید که من هم (بر خود لطف و بر شما قهر حق را) منتظرم.

❖ و هنگامی که حکم (قهر) ما فرا رسيد.

❖ ما شعیب و کسانی را که با او ایمان آوردند به لطف و مرحمت خود نجات دادیم.

❖ و ستمکاران را صیحه عذاب فرا گرفت.

❖ که صبحگاه همه در دیار خود هلاک شدند.

❖ چنان هلاک شدند که گویی هرگز در آن دیار نبودند.

❖ آگاه باشید که اهل مدین هم مانند کافران قوم ثمود از رحمت خدا دور شدند.

وَيَنْقُومِ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَمِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَن يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ
كَذِبٌ وَأَرْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَحْنًا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ
مِّنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيرِهِمْ جَثَمِينَ ﴿٩٤﴾ كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا ۚ أَلَا
بُعْدًا لِّلْمَدِينِ كَمَا بَعَدَتْ ثَمُودُ ﴿٩٥﴾

۷۶۵- موسی در خدمت شعیب قرار می‌گیرد و با رسالت پیامبری از صحرای سینا بسراغ فرعون می‌رود (قصص- آیات ۲۳ الی ۳۲)

(۱) (موسی بر سر چاهی در شهرمدین گوسفندان شعیب نبی را سیراب می‌کند):

❖ و چون بر سر چاه آبی حوالی شهر مدین رسید.

❖ آن جا جماعتی را دید که (حشم و گوسفندانشان را) سیراب می‌کردند.

❖ و دو زن را یافت که دور از مردان در کناری به جمع‌آوری و منع اختلاط گوسفندانشان مشغول بودند.

❖ موسی گفت: شما اینجا چه می‌کنید و کار مهمتان چیست؟

❖ آن دو زن پاسخ دادند که ما گوسفندان خود را سیراب نمی‌کنیم تا مردان گوسفندانشان را سیراب کرده باز گردند.

❖ و پدر ما شیخی سالخورده و فرتوت است (و مرد دیگری نداریم، ناچار ما را به شبانی گوسفندان فرستاده است).

❖ موسی گوسفندانشان را سیراب کرد.

❖ و (با حالی خسته) رو به سایه‌ی درختی آورد و گفت: بار اله، من به خیری (یعنی زندگانی و قوت و غذایی) که تو (از خوان کرم) نازل فرمایی محتاجم.

❖ (موسی هنوز لب از دعا نبسته بود که دید) یکی از آن دو دختر که با کمال (وقار و) حیا راه می‌رفت باز آمد و گفت: پدرم از تو دعوت می‌کند تا در عوض سقایت و سیراب کردن گوسفندان ما به تو پاداشی دهد.

❖ چون موسی نزد او (یعنی شعیب پدر آن دختر) رسید و سرگذشت خود را بر او حکایت کرد.

- ❖ (شعیب) گفت: اینک هیچ مترس که از شر قوم ستمکار نجات یافتی.
- ❖ یکی از آن دو دختر (صفورا) گفت: ای پدر این مرد را (که به شجاعت و امانت آراسته است) به خدمت خود اجیر کن که بهتر کسی که باید به خدمت برگزینی کسی است که توانا و امین باشد.

(۲) (موسی با یکی از دختران شعیب ازدواج نموده و در خدمت شعیب(ع) در می آید):

- ❖ شعیب (به موسی) گفت: من اراده‌ی آن دارم که یکی از این دو دخترم را به نکاح تو در آورم.
- ❖ بر این مهر که هشت سال خدمت من کنی و اگر ده سال تمام کنی (آن دو سال) به میل و اختیار تو، و من (در این نکاح) رنج بر تو نمی‌خواهم نهاد، ان شاءالله مرا شخص شایسته (این خدمت) خواهی یافت.

- ❖ موسی گفت: این عهد میان من و توست هر کدام از دو مدت را (در خدمت) به انجام رسانم بر من ستمی نباشد (و نباید باز خواست شوم) و خدا بر این قول (و عهد) ما وکیل است.

(۳) (موسی در وادی ایمن (سحرای سینا) از درختی رسالت الهی را دریافت می دارد و بسوی فرعون می رود):

- ❖ آن‌گاه که موسی عهد خدمت به پایان رسانیده.
- ❖ و با اهل بیت خود (از حضور شعیب) رو به دیار خویش کرد.
- ❖ (در راه) آتشی از جانب طور دید.
- ❖ به اهل بیت خود گفت: شما در اینجا مکث کنید که از دور آتشی به نظرم رسید (می‌روم تا) شاید از آن خبری بیاورم یا برای گرم شدن شما شعله‌ای برگیرم.
- ❖ چون موسی به آن آتش نزدیک شد به او از جانب راست آن وادی در آن بارگاه مبارک از آن درخت (مقدس) ندایی رسید که ای موسی منم خدای یکتا پروردگار جهانیان.
- ❖ و تو (در این مقام) عصای خود بیفکن.
- ❖ چون (عصا افکند و) بر آن نگریست و دید که گویی ازدهایی مهیب و سبکخیز است رو به فرار نهاد و واپس نگردید.
- ❖ (در آن حال بدو خطاب شد) ای موسی پیش آی و مترس که تو از ایمان هستی.
- ❖ دست خود را در گریبان بر تا بی‌هیچ نقص (برص و) مرضی، سفید و روشن (چون ماه تابان) بیرون آید.
- ❖ و تا (به ظهور این معجزه) از وحشت و اضطراب بیاسایی باز دست به گریبان بر (تا به حال اول برگردد).
- ❖ این دو (عصا و ید بیضا) از جانب خدایت دو برهان (کامل و دو معجز بزرگ الهی بر رسالت تو) است.
- ❖ (اینک برو به رسالت) به سوی فرعون و فرعونیان که قومی فاسق و نابکارند.

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ
 قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ

تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾ فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا ۖ فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ ۖ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾ قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَأْبَتِ اسْتَعْجِرُهُ ۖ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَعَجَرَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴿٢٦﴾ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَنْكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَنِي حَجَجٍ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ ۖ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٨﴾ فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾ فَلَمَّا أَتَتْهَا نُودِيَ مِنَ شَاطِئِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَمُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾ وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ ۖ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ ۖ يَمُوسَى أَقْبَلَ وَلَا تَخَفْ ۖ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿٣١﴾ أَسْلُكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّجَ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ ۖ وَأَضْمَمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ ۖ فَذَانِكَ بُرْهَنَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣٢﴾

۶۹- شهیدان همیشه زنده راه خداوند

۷۶۶- شهیدان راه خدا، شادمان و همیشه زنده اند

(آل عمران-آیات ۱۶۹ الی ۱۷۰)

- ۱) البته نپندارید که شهیدان راه خدا مرده‌اند.
- ۲) بلکه زنده‌اند (به حیات ابدی و) در نزد خدا منتعم خواهند بود.
- ۳) آنان به فضل و رحمتی که خدا نصیبشان گردانیده شادمانند.
- ۴) و دلشاندند به حال آن مؤمنان که هنوز به آن‌ها نپیوسته‌اند.
- ۵) و بعداً در پی آن‌ها به سرای آخرت خواهند شتافت.
- ۶) که بیمی بر آنان نیست و غمی نخواهند داشت.

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَدَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

۷۰- شیطان، دشمن دیرینه و مخالف رشد و هدایت انسان

۷۶۷- وساوس شیطان باعث می شود تا شما زشتکاری کنید و به خدا دروغ نسبت دهید!!
(بقره-آیات ۱۶۸ الی ۱۶۹)

(شیطان دشمنی آشکار است):

- ❖ و پیروی نکنید وساوس شیطان را.
- ❖ محققاً شیطان از برای شما دشمنی آشکار است.
- ❖ این دشمن است که به شما دستور زشتی و بدکاری می دهد.
- ❖ و بر آن می گمارد که سخنانی از روی جهل و نادانی به خدا نسبت دهید.

وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٦٨﴾ إِنَّمَا يَأْمُرُكُم بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

۷۶۸- شیطان به فقر و بخل و زشتی و خداوند به مرحمت و آموزش دعوت می کند

(بقره-آیه ۲۶۸)

❖ شیطان شما را وعده فقر و بی چیزی دهد و به کارهای زشت و بخل وادار کند.
❖ و خدا به شما وعده آموزش و احسان دهد، و خدا را رحمت بی منتهاست و (به همه امور جهان) داناست.
الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ ۗ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾

۷۶۹- آنان که شرک را برگزیدند راه شیطان می روند!!

(نساء-آیات ۱۱۶ الی ۱۱۸)

انحراف شرک از خدا :

- (۱) خدا گناه شرک را نخواهد بخشید.
- (۲) و ما دون شرک را بر هر که مشیتش تعلق گیرد می بخشد.
- (۳) و هر که به خدا شرک آرد به گمراهی سخت و دور (از سعادت) در افتاده است.
- (۴) (مشرکان) نمی خوانند غیر خدای عالم جز دخترانی را (بتهایی را که نام دختران بر آن ها نهاده اند)
- (۵) و نمی خوانند جز شیطان سرکش را.
- (۶) که خدا آن (شیطان) را از درگاه رحمت خود دور کرده است. (زیرا به مجادله با خدا برخاست)

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا
 ﴿١١٦﴾ إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْتًا وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿١١٧﴾ لَعَنَهُ اللَّهُ... ﴿١١٨﴾

۷۷۰- وعده های شیطان غرور و فریب است و کسانی که راه شیطان می روند منزلگاهشان جهنم است (آل عمران- آیات ۱۱۸ الی ۱۲۲) و شیطان گفت:

- (۱) من از بندگان تو قسمتی معین را زیر بار طاعت خود خواهم کشید.
- (۲) و سخت گمراهشان کنم.
- (۳) و به آرزو (های باطل و دور و دراز) درافکنم.
- (۴) و دستور دهم تا گوش حیوانات ببرند. (که این ها نصیب بتهاست)
- (۵) و امر کنم تا خلقت خدا را تغییر دهند.
- (۶) و (ای بندگان بدانید) هر کس شیطان را دوست گیرد نه خدا را، سخت زیان کرده زبانی آشکار.
- (۷) (شیطان) آنان را بسیار وعده دهد و آرزومند و امیدوار کند.
- (۸) ولی آنان را چیزی به جز غرور و فریب وعده نمی دهد.
- (۹) ایشان را منزلگاه جهنم است و از آن مفر و گریزگاهی نخواهند یافت.
- (۱۰) و آنان که به خدا گرویدند و کارهای شایسته کردند به زودی آن ها را به بهشتی درآوریم که زیر درختانش نهرها جاری است و همیشه برای ابد در آن باشند.
- (۱۱) وعده خدا حق است، و کیست در گفتار راستگوتر از خدا؟!

وَقَالَ لَا اتَّخَذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٨﴾ وَلَا ضَلَّتْهُمْ وَلَا مَنِيْنَهُمْ وَلَا مَرْئَهُمْ فَلْيَبْتِكُنْ
 ءَاذَانَ الْأَنْعَمِ وَلَا مَرْئَهُمْ فَلْيَغْيِرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ
 فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ﴿١١٩﴾ يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾ أُولَٰئِكَ
 مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَخْرُجُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿١٢١﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ
 جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

۷۷۱- با دوستان شیطان بجنگید که مکر و سیاست شیطان سست و ضعیف است (نساء- آیه ۷۶)

- ❖ اهل ایمان در راه خدا، و کافران در راه طاغوت (شیطان) جهاد می کنند.
- ❖ پس (شما مؤمنان) با دوستان شیطان بجنگید. (و از آن ها بیم و اندیشه مکنید)
- ❖ که مکر و سیاست شیطان بسیار سست و ضعیف است.

الَّذِينَ ءَامَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

۷۷۲- ای اهل ایمان! شراب، قمار و بت پرستی حرام و از عمل شیطان است
ای اهل ایمان!

- ❖ شراب
- ❖ و قمار .
- ❖ و بت پرستی.
- ❖ و تیرهای گرویندی.
- ❖ همه این ها پلید و از عمل شیطان است.
- ❖ از آن البته دوری کنید تا رستگار شوید.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَأَجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٧﴾

۷۷۳- شیطان از طریق شراب و قمار بین شما دشمنی و کینه ایجاد می کند و از یاد خدا باز می دارد
شیطان قصد آن دارد که :

- ❖ به وسیله شراب و قمار، میان شما عداوت و کینه بر انگیزد.
- ❖ و شما را از ذکر خدا و نماز باز دارد.
- ❖ پس شما آیا از آن دست برمی دارید؟

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٧٨﴾

۷۷۴- (گفتگوی خداوند با شیطان)، چون شیطان سجده آدم نکرد خداوند او را از درگاه خود راند. (اعراف-آیات ۱۱ الی ۱۸)

- ❖ و همانا شما آدمیان را بیافریدیم و آن گاه که بدین صورت کامل آراستیم،
- ❖ فرشتگان را به سجده ی آدم مأمور کردیم،
- ❖ همه سجده کردند جز شیطان که از جمله سجده کنندگان نبود.
- ❖ خدای متعال بدو فرمود: چه چیز تو را مانع از سجده (آدم) شد که چون تو را امر کردم نافرمانی کردی؟
- ❖ پاسخ داد که من از او بهترم، که مرا از آتش و او را از خاک آفریده ای.
- ❖ خدا به شیطان فرمود: از این مقام فرود آ، که تو را نرسد که در این مقام بزرگی و نخوت ورزی، بیرون شو که تو از زمره پست ترین فرومایگانی.
- ❖ شیطان گفت: (حال که رانده درگاه شدم) مرا تا به روزی که خلائق برانگیخته شوند مهلت ده.

- ❖ خدا فرمود: البته مهلت خواهی داشت.
- ❖ شیطان گفت که چون تو مرا گمراه کردی من نیز البته در کمین بندگان در سر راه راست تو می‌نشینم.
- ❖ آن گاه از پیش روی و از پشت سر و طرف راست و چپ آنان در می‌آیم (و هر یک از قوای عامله و ادراکی آن‌ها را به میل باطل می‌کشم)، و بیشتر آنان را شکرگزار نعمت نخواهی یافت.
- ❖ خدا گفت: از این مقام بیرون شو که تو نکوهیده و رانده‌ی درگاه مایی، هر که از فرزندان آدم تو را پیروی کند جهنم را از تو و آنان به یقین پر می‌گردانم.

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾ قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ ۖ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾ قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَا تَجِدُنَهُمْ مِّن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ ۖ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾ قَالَ أَخْرِجْ مِنْهَا مَذْهُومًا مَّدْحُورًا لَّمِن تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾

۷۷۵- ای فرزندان آدم مبدا شیطان فریتان دهد، همانطور که آدم را از بهشت راند !! (اعراف- آیات ۲۶ الی ۳۰)

- ❖ ای فرزندان آدم، محققاً ما لباسی که ستر عورات شما کند و جامه‌هایی که به آن تن را بیارایید برای شما فرستادیم.
- ❖ و لباس تقوا نیکوترین جامه است.
- ❖ این سخنان همه از آیات خداست (که به بندگان فرستادیم) شاید خدا را یاد آرند.
- ❖ ای فرزندان آدم، مبدا شیطان شما را فریب دهد چنان که پدر و مادر شما را از بهشت بیرون کرد، در حالی که جامه از تن آنان بر می‌کند تا قبایح آنان را در نظرشان پدیدار کند.
- ❖ همانا آن شیطان و بستگانش شما را می‌بینند از جایی که شما آن‌ها را نمی‌بینید.
- ❖ ما نوع شیطان را دوستدار و سرپرست کسانی قرار داده‌ایم که ایمان نمی‌آورند.
- ❖ و چون کار زشتی کنند گویند: ما پدران خود را بدین کار یافته‌ایم و خدا ما را به آن امر نموده.
- ❖ بگو: هرگز خدا امر به اعمال زشت نکند. آیا چیزی را که نمی‌دانید به خدا نسبت می‌دهید؟!
- ❖ بگو: پروردگار من شما را به عدل و درستی امر کرده (نه به اعمال زشت).
- ❖ و (نیز فرموده که) در هر عبادت روی به حضرت او آرید.

❖ و خدا را از سر اخلاص در دین بخوانید چنان که شما را در اول بیافرید دیگر بار (در محشر) به سویش باز آید.

❖ گروهی را (به طاعت خود) رهنورد هدایت کرد، و گروهی (به پیروی شیطان) گمراهی بر آنان حتمی شد، چون خدا را گذارده و شیطان‌ها را به دوستی اختیار کردند و گمان می‌کنند که به راه راست هدایت یافته‌اند.

يٰۤاٰدَمُ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا يُّوْرِى سَوَآءَ تَكْمُ وَرِشًا ۖ وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ذٰلِكَ خَيْرٌ ذٰلِكَ
مِّنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿٢٣﴾ يٰۤاٰدَمُ لَا يَفْتِنَنَّكَ الشَّيْطٰنُ كَمَا اَخْرَجَ اٰبَوَيْكَ مِّنَ
الْجَنَّةِ يَنزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَآءَ تِهَمًا ۚ اِنَّهٗ يَرٰكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِّنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ ۗ اِنَّا
جَعَلْنَا الشَّيَاطِيْنَ اَوْلِيَآءَ لِلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٢٤﴾ وَاِذَا فَعَلُوْا فَحِشَةً قَالُوْا وَجَدْنَا عَلٰیهَا اٰبَاءَنَا وَاللّٰهُ
اَمْرًاۙ بِهَا ۗ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَآءِ ۖ اَتَقُوْلُوْنَ عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٥﴾ قُلْ اَمَرَ رَبِّى
بِالْقِسْطِ ۖ وَاَقِيْمُوْا وُجُوْهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوْهُ مُخْلِصِيْنَ ۚ لَهُ الدِّيْنَ ۚ كَمَا بَدَأَكُمْ
تَعُوْدُوْنَ ﴿٢٦﴾ فَرِيقًا هَدٰى وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلٰلَةُ ۗ اِنَّهُمْ اَتَّخَذُوْا الشَّيَاطِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ
وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٢٧﴾

۷۷۶-حکایت بلعم باعور در قوم بنی اسرائیل که پیرو هوای نفس و شیطان گردید!! (اعراف-آیات ۱۷۵ الی ۱۷۷)

- ❖ و بخوان بر این مردم (بر قوم یهود) حکایت آن کس (بلعم باعور) را که ما آیات خود را به او عطا کردیم.
- ❖ و او از آن آیات بیرون رفت.
- ❖ و شیطان او را تعقیب کرد.
- ❖ تا از گمراهان عالم گردید.
- ❖ و اگر می‌خواستیم به آن آیات او را رفعت مقام می‌بخشیدیم.
- ❖ لیکن او به زمین (تن) فروماند.
- ❖ و پیرو هوای نفس گردید.
- ❖ و در این صورت مثل و حکایت حال او به سگی ماند که اگر بر او حمله کنی و یا او را به حال خود واگذاری به عوعو زبان کشد.
- ❖ این است مثل مردمی که آیات ما را بعد از علم به آن تکذیب کردند.
- ❖ پس این حکایت بگو.
- ❖ باشد که به فکر آیند.

❖ مثل حال گروهی که آیات ما را تکذیب کردند.

❖ و به خویش ستم می کردند بسیار بد مثلی است.

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي ءَاتَيْنَاهُ ءَايَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَوْ
شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ
يَلْهَثَ أَوْ تَتْرَكْهُ يَلْهَثَ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِءَايَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَبُوا بِءَايَاتِنَا وَأَنْفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلُمُونَ ﴿١٧٧﴾

۷۷۷- ای رسول! عفو و نیکوکاری داشته باش. و از نادانان و شیطان دوری کن

- ❖ طریقه عفو و بخشش پیش گیر.
- ❖ و امت را به نیکوکاری امر کن.
- ❖ و از مردم نادان روی بگردان.
- ❖ و چنانچه بخواهد از طرف شیطان (انس و جن) در تو وسوسه و جنبشی پدید آید به خدا پناه بر که او به حقیقت شنوا و داناست.

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٧٩﴾ وَإِنَّمَا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ
بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

۷۷۸- از وسوسه های شیطانی به خداپناه برید تا بصیرت یابید

(اعراف-آیه ۲۰۱)

- ❖ چون اهل تقوا را از شیطان وسوسه و خیالی به دل فرا رسد.
- ❖ همان دم خدا را به یاد آرند.
- ❖ و همان لحظه بصیرت و بینایی پیدا کنند.

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَافٍ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾

۷۷۹- شیطان برای تمسخر کافران گوید: بر شما تسلطی نداشتم، شما را خواندم و شما هم اجابت نمودید؟! (ابراهیم-آیه ۲۲)
و چون حکم (قیامت) به پایان رسید (و اهل بهشت از اهل دوزخ جدا شدند) در آن حال شیطان (برای نکوهش و تمسخر کافران) گوید:

- ❖ خدا به شما به حق و راستی وعده داد.
- ❖ و من به خلاف حقیقت شما را وعده دادم و خلف وعده کردم.
- ❖ و بر شما (برای وعده دروغ خود) هیچ حجت و دلیل قاطعی نیاوردم.
- ❖ و تنها شما را فراخواندم و شما اجابت می کردید.

- ❖ پس (امروز شما ابلهان که سخن بی دلیل مرا پذیرفتید) مرا ملامت مکنید بلکه نفس (پر طمع) خود را ملامت کنید، که امروز نه من فریادرس شما خواهم بود و نه شما فریادرس من توانید بود.
- ❖ من به شرکی که شما به (اغوی) من آوردید معتقد نیستم.
- ❖ آری (در این روز) ستمکاران عالم را عذابی دردناک خواهد بود.

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧﴾

۷۸۰- ما در آسمان کاخ های بلند برافراشتیم که شیطان بدان دسترسی ندارد (حجر- آیات ۱۶ الی ۱۸)

- ❖ و همانا ما در آسمان کاخ های بلند برافراشتیم.
- ❖ و بر چشم بینایان عالم آن کاخ ها را به زیب و زیور بیاراستیم.
- ❖ و آن را از (دستبرد) هر شیطان مردودی محفوظ داشتیم.
- ❖ لیکن هر شیطانی برای سرقت سمع (یعنی برای دزدیدن و دریافتن سخن فرشتگان عالم بالا) به آسمان نزدیک شود تیر شهاب و شعله آسمانی او را تعقیب کند.

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ﴿١٦﴾ وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿١٧﴾ إِلَّا مَنْ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ ﴿١٨﴾

۷۸۱- گفتگوی خداوند با شیطان ، بر سر سجده نمودن آدم که از روح خود در او دمیده بود (حجر- آیات ۲۶ الی ۴۱)

- ❖ و همانا ما انسان را از گل و لای کهنه متغیر بیافریدیم.
- ❖ و طایفه دیوان را پیشتر از آتش گدازنده، خلق کردیم.
- ❖ و (یاد آر) آن گاه که پروردگارت به فرشتگان عالم اظهار فرمود که من بشری از ماده گل و لای کهنه متغیر، خلق خواهم کرد.
- ❖ پس چون آن (عنصر) را معتدل بیارایم و در آن از روح خویش بدمم همه (از جهت حرمت و عظمت آن روح الهی) بر او سجده کنید. پس همه فرشتگان سجده کردند. مگر ابلیس که از همراهی با سجده کنندگان امتناع ورزید.
- ❖ خدا فرمود که ای شیطان، برای چه تو با ساجدان عالم سر فرود نیاوردی؟
- ❖ شیطان پاسخ داد که من هرگز به بشری که از گل و لای کهنه متغیر خلقت کرده ای سجده نخواهم کرد.

- ❖ خدا هم (به او قهر و عتاب) فرمود که از صف ساجدان (و از بهشت مطیعان) خارج شود که تو رانده درگاه ما شدی.
- ❖ و لعنت ما تا روز جزا بر تو محقق و حتمی گردید.
- ❖ شیطان از خدا درخواست کرد که پروردگارا، پس مرا تا روز قیامت که خلق مبعوث می‌شوند مهلت و طول عمر عطا فرما.
- ❖ خدا فرمود: آری تو را مهلت خواهد بود. تا به وقت معین و روز معلوم (شاید مرا تا قیامت یا نفخه صور اول یا ظهور دولت ولی عصر یا ظهور حکومت عقل انسان بر نفس و هوای او باشد).
- ❖ شیطان گفت: خدایا، چنان که مرا به گمراهی و هلاکت کشاندی من نیز در زمین (هر باطلی را) در نظر فرزندان آدم جلوه می‌دهم (تا از یاد تو غافل شوند) و همه آن‌ها را به گمراهی و هلاکت خواهیم کشاند. به جز بندگان پاک و برگزیده تو را.
- ❖ خدا فرمود: همین (اخلاص و پاکی سریرت) راه مستقیم به (درگاه رضای) من است.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٧٨﴾ وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارِ السَّمُومِ ﴿٧٩﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٨٠﴾ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٨١﴾ فَسَجَدَ الْمَلَأِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٨٢﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٨٣﴾ قَالَ يَتَّبِعِلَيْسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٨٤﴾ قَالَ لَمْ أَكُنْ لَأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٨٥﴾ قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٨٦﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٨٧﴾ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٨٨﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٨٩﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٩٠﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩١﴾ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٩٢﴾ قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٩٣﴾

۷۸۲- شیطان بر انسان به بهانه خاک بودن انسان سجده نکرد و تا روز قیامت برای او دشمنی آشکار است (اسراء-آیات ۶۱ الی ۶۵)

- ❖ و (یاد آر) وقتی که فرشتگان را امر به سجده آدم کردیم.
- ❖ پس همه سجده کردند.
- ❖ جز شیطان که گفت: آیا من سجده به آدمی که از گِل آفریدی فرود آرم؟!
- ❖ (شیطان) گفت: با من بگو آیا این آدم خاکی را بر من فضیلت و برتری دادی؟
- ❖ (ای خدا) اگر اجل مرا تا قیامت به تأخیر افکنی به جز خیلی (چون معصومین و خواص مؤمنین) همه اولاد آدم را مهار می‌کنم (و به دار هلاک می‌کشانم).

❖ خدا به شیطان گفت: برو که هر کس از اولاد آدم پیرو تو گردد با تو به دوزخ که پاداش کامل شماسست کیفر خواهد شد.

❖ (برو) و هر که را توانستی با آواز خود تحریک کن و به لغزش افکن.

❖ و با جمله لشکر سوار و پیاده‌ات بر آن‌ها بتاز.

❖ و در اموال و اولاد هم با ایشان شریک شو.

❖ و به آن‌ها وعده (های دروغ و فریبنده) بده.

❖ و (ای بندگان بدانید که) وعده شیطان چیزی جز غرور و فریب نخواهد بود.

❖ همانا تو را بر بندگان (خاص) من تسلط نیست.

❖ و تنها محافظت و نگهبانی خدای تو (ای رسول، از شیطان آن‌ها را) کافی است.

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْۤا اِلَّاۤ اِبٰلِیْسَ قَالَ ؕ اَسْجُدْ لِمَنْ خَلَقْتَ طِیْنًا ﴿۱۶﴾ قَالَ

اَرَاۤیْتَكَ هٰذَا الَّذِیْ كَرَّمْتَ عَلَیَّ لَیْنِ اٰخَرٰتِنِ اِلٰی یَوْمِ الْقِیَمَةِ لَاحْتٰنٰکَ ۚ ذُرِّیَّتُهُۥٓ اِلَّا قَلِیْلًا ﴿۱۷﴾ قَالَ

اَذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَاِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاۤؤُكُمۡ جَزَآءً مَّوْفُوْرًا ﴿۱۸﴾ وَاَسْتَفْزِرُ مِنْۢ مَّاۤ اَسْتَطَعْتُ مِنْهُمْ

بِصَوْتِكَ وَاَجْلِبْ عَلَیْهِمْ بِخَلْقِكَ وَرَجْلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِی الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ وَعِدَّهُمْ ۚ وَمَا یَعِدُّهُمْ

اَلشَّیْطٰنُ اِلَّا غُرُوْرًا ﴿۱۹﴾ اِنَّ عِبَادِیْ لَیْسَ لَكَ عَلَیْهِمْ سُلْطٰنٌ ۚ وَكَفٰی بِرَبِّكَ وَكِیْلًا ﴿۲۰﴾

۷۸۳- آدم بجای توصیه های الهی فریب وسوسه های شیطان را می خورد و با همسرش به دنیا هبوط می کنند (طه- آیات ۱۱۷ الی ۱۲۴)

❖ آن گاه گفتیم: ای آدم محققاً این شیطان با تو و جفتت دشمن است.

❖ مبادا شما را از بهشت بیرون آرد.

❖ و از آن پس به شقاوت و بدبختی گرفتار شوی.

❖ همانا برای تو این هست که نه هرگز آن جا گرسنه شوی.

❖ و نه برهنه.

❖ و عریان مانی.

❖ و نه هرگز در آن جا به تشنگی و به گرمای آفتاب آزار بینی.

❖ باز شیطان در او وسوسه کرد، گفت: ای آدم آیا (میل داری) تو را بر درخت ابدیت و ملک جاودانی دلالت کنم؟

❖ پس آدم و حوا (فریب خوردند و) از آن درخت تناول کردند.

❖ بدین جهت (لباس‌های بهشتی از تنشان دور و عیوب و) عورت آن‌ها در نظرشان پدیدار شد و شروع کردند به ساتری از برگ درختان بهشت خود را پوشاندن.

❖ و آدم نافرمانی خدای کرد و گمراه شد.

❖ سپس خدا او را (به مقام نبوتش) برگزید و توبه او را پذیرفت و هدایتش فرمود.

- ❖ آن گاه خدا (به آدم و حوا) فرمود: اکنون از عالی رتبه‌ی بهشت فرود آید که برخی از شما با برخی دیگر دشمنید.
- ❖ پس اگر از جانب من برای شما راهنمایی بیاید آن هنگام هر که از راه من پیروی کند نه هرگز گمراه شود و نه شقی و بدبخت گردد.
- ❖ و هر کس از یاد من اعراض کند همانا (در دنیا) معیشتش تنگ شود و روز قیامتش نابینا محسور کنیم.

فَقُلْنَا يَتَّادُمُ إِنَّ هَذَا عَدُوُّكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكَ مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴿١١٧﴾ إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ﴿١١٨﴾ وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى ﴿١١٩﴾ فَوْسَوْسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَتَّادُمُ هَلْ أَذُوكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْلَى ﴿١٢٠﴾ فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتَ لَهُمَا سَوَاءُ تُهُمَا وَطَفِقَا مَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى ﴿١٢١﴾ ثُمَّ أَجْتَبَهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ﴿١٢٢﴾ قَالَ أَهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فِيمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى ﴿١٢٤﴾

(حج-آیات ۵۲ الی ۵۴)

۷۸۴-القائات شیاطین در مقابل دعوت انبیا نابود خواهد شد

- ❖ و ما پیش از تو هیچ رسول و پیمبری نفرستادیم جز آن که چون آیاتی (برای هدایت خلق) تلاوت کرد شیطان (جن و انس) در آن آیات الهی القاء دسیسه کرد.
- ❖ آن گاه خدا آنچه شیطان القاء می کند محو و نابود می سازد.
- ❖ سپس آیات خود را محکم و استوار می گرداند.
- ❖ و خدا دانا (به حقایق امور) و درستکار (در نظام عالم) است.
- ❖ تا خدا به آن القائات شیطان کسانی را که دل هایشان مبتلا به مرض (نفاق و شک یا کفر) و قساوت است بیازماید. (و باطن آن ها را پدیدار سازد)
- ❖ و همانا (کافران و) ستمکاران عالم سخت در ستیزه و دشمنی دور (از حق) می باشند.
- ❖ و تا آن که اهل علم و معرفت به یقین بدانند که این آیات قرآن به حق از جانب پروردگار تو نازل گردیده که بدان ایمان آورند و دل هایشان پیش او خاضع و خاشع شود.
- ❖ و البته خدا اهل ایمان را به راهی راست هدایت خواهد کرد.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ ءَايَتِهِ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٦﴾ لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ ۚ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٧﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ ۚ فَتُحْبَتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٨﴾

۷۸۵- افراد با ایمان نباید از کام های شیطان پیروی کنند بلکه باید انفاق کنند و با هم مهربان باشند (نور- آیات ۲۱ الی ۲۲)

- (۱) ای کسانی که ایمان آورده‌اید.
- (۲) زنهار پیروی شیطان مکنید.
- (۳) که هر کس قدم به قدم از پی شیطان رفت او به کار زشت منکر وامی‌دارد.
- (۴) و اگر فضل و رحمت خدا شامل شما نبود احدی از شما (از گناه و زشتی) پاک و پاکیزه نشدی.
- (۵) لیکن خدا هر کس را می‌خواهد منزله و پاک می‌گرداند و خدا شنوا و داناست.
- (۶) و نباید صاحبان ثروت و نعمت از شما درباره خویشاوندان خود و در حق مسکینان و مهاجران راه خدا از بخشش و انفاق کوتاهی کنند.
- (۷) باید مؤمنان عفو و صفح پیشه کنند.
- (۸) و از بدی‌ها درگذرند.
- (۹) آیا دوست نمی‌دارید که خدا هم در حق شما مغفرت (و احسان) فرماید؟ و خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ ۖ مَا زَكَّىٰ مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَا يَأْتَلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَن يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ۚ أَلَا تُحِبُّونَ أَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٦٢﴾

۷۸۶- خصومت و انتظاراتی را که سپاه شیطان در جهنم نسبت به یکدیگر دارند؟! (شعراء- آیات ۱۹۵ الی ۱۰۴)

- ❖ و نیز تمام سپاه شیطان (به جهنم در آیند).
- ❖ و در دوزخ به مجادله و خصومت با یکدیگر گویند:

- ❖ به خدا قسم که ما در گمراهی بسیار آشکاری بودیم.
- ❖ که شما (بت‌ها) را مانند خدای عالمیان پرستش می‌کردیم.
- ❖ و ما را گمراه نکردند جز قوم تبه‌کار.
- ❖ پس (در این روز سخت) نه شفیی داریم، و نه یک دوست صمیمی (که از ما حمایتی کند).
- ❖ ای کاش که بار دیگر (به دنیا) باز می‌گشتیم تا (به خدای یگانه) ایمان می‌آوردیم.
- ❖ همانا در این (ندامت گمراهان) آیت عبرتی (برای دیگران) بود و لیک اکثر مردم باز ایمان نیاوردند.
- ❖ و همانا خدای تو خدای بسیار مقتدر و مهربان است.

وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿٩٥﴾ قَالُوا وَهَمَّ فِيهَا تَخْتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾ تَاللَّهِ إِن كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٩٧﴾ إِذْ نَسُوتُكُمْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾ وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْأَجْرُمُونَ ﴿٩٩﴾ فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٠٠﴾ وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿١٠١﴾ فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

۷۸۷- قرآن را شیاطین فرود نیاورده اند!! چون از استماع وحی و قدرت دریافت آن محرومند (شعراء-آیات ۲۱۰ الی ۲۱۲)

- ❖ و این قرآن را شیاطین فرود نیاوردند (بلکه جبرئیل امین، فرشته خدا نازل ساخته).
- ❖ نه هرگز این گونه سخنان از شیاطین شایسته است.
- ❖ و نه قدرت (بر نزول آن) دارند.
- ❖ که البته آن‌ها از استماع وحی الهی معزولند.

وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿١٠٥﴾ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿١٠٦﴾ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ ﴿١٠٧﴾

۷۸۸- شیاطین بر دروغگویان بدکار نازل می‌شوند (شعراء-آیات ۲۲۱ الی ۲۲۳)

- ❖ (بگو به کافران که) آیا می‌خواهید من شما را آگاه سازم که شیاطین بر چه کسان نازل می‌شوند؟
- ❖ شیاطین بر هر شخص بسیار دروغگوی بدکار نازل می‌شوند.
- ❖ گوش فرا می‌دهند. (تا حرف مؤمنان و قوای قدسی را ربوده و به اتباع خود برسانند)
- ❖ و اکثرشان دروغ می‌گویند (و اندک راست آن‌ها هم برای شبهه کاری و فساد و فتنه انگیزی است).

هَلْ أَنْتُمْ عَلَىٰ مَن تَنْزَلُ الشَّيَاطِينُ ﴿١٠٨﴾ تَنْزَلُ عَلَىٰ كُلِّ آفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿١٠٩﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُرُهُمْ كَذِبُونَ ﴿١١٠﴾

۷۸۹- ای فرزندان آدم شیطان شما را از راه راست منحرف و بسوی جهنم می‌برد؟! (یس-آیات ۶۰ الی ۶۸)

- (۱) (شیطان شما را از راه راست منحرف می‌کند):
- ❖ (خطاب آید) ای آدم‌زادگان، آیا به شما سفارش نمودم که شیطان را نپرستید.

- ❖ زیرا روشن است که او دشمن بزرگ شماست؟!
- ❖ و مرا پرستش کنید، که این راه مستقیم (سعادت ابدی) است؟!
- ❖ و همانا خلق بسیاری از شما نوع بشر را (این دیو) به گمراهی کشید.
- ❖ آیا عقل و فکر کار نمی‌بستید (تا از مکر و فریبش بهره‌ییزید)؟

(۲) (پیروان شیطان دوزخ را به شما نشان می‌دهند):

- ❖ این همان دوزخی است که به شما (پیروان شیطان) وعده می‌دادند.
- ❖ امروز در آتش آن به کیفر کفرتان داخل شوید.
- ❖ امروز بر دهان آن کافران مهر خموشی نهیم و دست‌هایشان با ما سخن گوید و پاهایشان به آن‌چه می‌کردند گواهی دهد.
- ❖ و اگر ما بخواهیم، دیده‌هایشان را (به گمراهی) محو و نابینا کنیم تا چون به راه سبقت گیرند کجا (با کوری و گمراهی) بصیرت یابند؟
- ❖ و اگر بخواهیم همان جا صورت آن‌ها را مسخ کنیم (تا به شکل سگان و بوزینگان شوند) که نه (از آن صورت یا از آن جا) بتوانند گذشت و نه (به صورت اول) بازگشت.
- ❖ و ما هر کس را عمر دراز دهیم (به پیری) در خلقتش تغییر دهیم. آیا (در این کار) تعقل نمی‌کنند (که اگر عمر به دست طبیعت بود پس از کمال به نقصان باز نمی‌گشت)؟

أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَبْنَیْ ءَادَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّیْطَانَ ۖ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِیْنٌ ﴿٦٠﴾ وَأَنْ أَعْبُدُونِی ۚ هَٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِیْمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا کَثِیْرًا ۖ أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هَٰذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِی کُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ أَصَلَوْهَا الَّیَوْمَ بِمَا کُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾ الَّیَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَعْدِیْهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا کَانُوا یَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْیُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّىٰ یُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِیًّا وَلَا یَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِی الْخَلْقِ ۖ أَفَلَا یَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

۷۹۰- غذای مجرمین از میوه‌های درخت زقوم است که سرهای شیاطین می‌باشد !! (صفات- آیات ۶۲ الی ۶۸)

- ❖ آیا این پذیرایی (و مقام عالی) بهتر است یا درخت زقوم جهنم؟
- ❖ که آن درخت را ما بلای جان ستمکاران عالم گردانیدیم.
- ❖ آن زقوم به حقیقت درختی است که از بن دوزخ بر آید.
- ❖ میوه‌اش (در خباثت) گویی سرهای شیاطین است.
- ❖ اهل دوزخ از آن درخت (خباثت) آن طور می‌خورند که شکم‌ها پر می‌سازند.
- ❖ پس از خوردن زقوم دوزخ بر آن‌ها آمیزه‌ای از شراب سوزان خواهد بود.

❖ و باز هم رجوعشان به سوی (عذاب دایم) جهنم است.

أَذَلِكَ خَيْرٌ نَزْلًا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ﴿٦٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ﴿٦٥﴾ فَإِنَّهُمْ لَكَاكِلُونَ مِنْهَا فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٦٦﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾

(ص-آیات ۴۱ الی ۴۴)

۷۹۱-ایوب نبی (ع) که شیطان او را به رنج و عذاب فراوان مبتلا کرد

- ❖ و یاد کن از بنده‌ی ما ایوب ، هنگامی که به درگاه خدای خود عرض کرد: (پروردگارا) شیطان مرا سخت رنج و عذاب رسانیده (تو از کرم نجاتم بخش).
- ❖ (خطاب کردیم که) پای به زمین زن (زد و چشمه آبی پدید آمد، گفتیم) این آبی است سرد برای شستشو و نوشیدن (در آن شستشو کن و از آن بیاشام تا از هر درد و الم بیاسایی).
- ❖ و ما اهل و فرزندان‌ی که از او مردند و به قدر آن‌ها هم علاوه به او عطا کردیم تا در حق او لطف و رحمتی کنیم و تا صاحبان عقل (نتیجه صبر در بلا را) متذکر شوند.
- ❖ و (ایوب را گفتیم) دسته‌ای از چوب‌های باریک (خرما) به دست گیر و (بر تن زن خود که بر زدنش قسم یاد کردی) بزن و عهد و قسمت را نشکن. (و زن را هم بی گناه نیازار)
- ❖ ما ایوب را بنده‌ی صابری یافتیم.
- ❖ نیکو بنده‌ای بود که دایم رجوع و توجّهش به درگاه ما بود.

وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴿٤١﴾ ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَىٰ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٤٣﴾ وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنَثْ ۚ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِّعَمَ الْعَبْدُ ۚ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٤٤﴾

(ص-آیات ۷۱ الی ۸۵)

۷۹۲-خطاب خداوند به شیطان: جهنم را از تو و از همه پیروان تو پر می سازم!!

- ❖ (یاد کن) هنگامی که خدایت به فرشتگان گفت که من بشری از گل خواهم آفرید.
- ❖ پس آن گاه که او را به خلقت کامل بیاراستم.
- ❖ و از روح خود در او بدمیدم.
- ❖ بر او به سجده در افتید.
- ❖ پس تمام فرشتگان بدون استثنا سجده کردند. مگر شیطان که غرور و تکبر ورزید و از زمره‌ی کافران گردید.
- ❖ خدا به شیطان فرمود: ای ابلیس، تو را چه مانع شد که به موجودی (با قدر و شرافت) که من به دو دست (علم و قدرت) خود آفریدم سجده کنی؟ آیا تکبر و نخوت کردی یا از فرشتگان بلند رتبه‌ی عالم قدس اعلا بودی (که نمی‌بایست سجده کنند)؟

- ❖ شیطان گفت: من از او بهترم، که مرا از آتش (نورانی سرکش) و او را از گل (تیره پست) خلقت کرده‌ای.
- ❖ خدا فرمود (ای شیطان جاهل خودبین) اینک از این جایگاه بیرون رو که تو (غرور و تکبر کردی و) سخت رانده درگاه ما شدی. و بر تو لعنت (و غضب) من تا روز جزا حتمی و محقق است.
- ❖ شیطان عرض کرد: پروردگارا، پس مهلت ده که تا روز قیامت زنده مانم.
- ❖ خدا فرمود: از مهلت یافتگانت قرار دادیم. تا روز معین و وقت معلوم (که صلاح نظام عالم می‌دانیم).
- ❖ شیطان گفت: به عزت و جلال تو قسم که خلق را تمام گمراه خواهم کرد. مگر خاصان از بندگان را که دل از غیر بریدند و برای تو خالص شدند.
- ❖ خدا فرمود: به حق سوگند و کلام من حق و حقیقت است. که جهنم را از (جنس) تو و پیروانت از آنان تمام پر خواهم کرد.

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّیْ خَلَقْتُ بَشَرًا مِّنْ طِیْنٍ ﴿۷۱﴾ فَاِذَا سَوَّیْتُهُۥ وَنَفَخْتُ فِیْهِ مِنْ رُّوْحِیْ فَقَعُوْا لَهٗۤ سٰجِدٰۤیْنَ ﴿۷۲﴾ فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اٰجَمُوْنَ ﴿۷۳﴾ اِلَّاۤ اِبْلِیْسَۤ اَسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكٰفِرِیْنَ ﴿۷۴﴾ قَالَ یٰۤاِبْلِیْسُ مَا مَنَعَكَ اَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِیَدِیْۤ اَسْتَكْبَرْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْعٰلِیْنَ ﴿۷۵﴾ قَالَ اَنَاۡ خَیْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِیْ مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُۥ مِنْ طِیْنٍ ﴿۷۶﴾ قَالَ فَاخْرِجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَجِیْمٌ ﴿۷۷﴾ وَاِنَّ عَلَیْكَ لَعْنَتِیْ اِلٰی یَوْمِ الدِّیْنِ ﴿۷۸﴾ قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِیْۤ اِلٰی یَوْمِ یُبْعَثُوْنَ ﴿۷۹﴾ قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِیْنَ ﴿۸۰﴾ اِلٰی یَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُوْمِ ﴿۸۱﴾ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَاۤ اُغْوِیَنَّهُمْ اَجْمَعِیْنَ ﴿۸۲﴾ اِلَّاۤ عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِیْنَ ﴿۸۳﴾ قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ اَقُوْلُ ﴿۸۴﴾ لَاۤ اَمْلَآءَ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ اَجْمَعِیْنَ ﴿۸۵﴾

۷۹۳- کسی که از یاد خدای رحمن دور شود، شیطان بار و قرین او می شود (زخرف- آیات ۳۶ الی ۳۹)

- ❖ و هر که از یاد خدا (و حکم قرآن) رخ بتابد شیطانی را بر او برانگیزیم تا یار و همنشین دایم وی باشد .
- ❖ و آن شیاطین همیشه آن مردم از خدا غافل را از راه خدا باز دارند (و به ضلالت در افکنند) و پندارند که هدایت یافته‌اند.
- ❖ (و چنین کس سرگرم دنیا شود) تا وقتی که به سوی ما باز آید آن گاه با نهایت حسرت گوید: ای کاش میان من و تو (ای شیطان) فاصله‌ای به دوری مشرق و مغرب بود که تو بسیار همنشین و یار بد اندیشی بر من بودی.
- ❖ و (ای ستمکاران، پشیمانی) هرگز در آن روز به حال شما سودی ندارد.
- ❖ زیرا در دنیا ظلم کردید.

❖ که امروز با شیاطین البته در عذاب دوزخ شریک هستید .

وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِيضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾ وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ ﴿٣٨﴾ وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

(زخرف - آیه ۶۲)

۷۹۴- شیطان شما را از یاد خدا باز می دارد

❖ و مبادا شیطان شما را (از راه حق) بازگرداند.

❖ که دشمنی او شما را آشکار است .

وَلَا يَصُدُّنَكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٣٩﴾

۷۱- صدقات به هشت گروه تعلق می گیرد

(بقره- آیات ۲۷۵ الی ۲۷۶)

۷۹۵- خداوند سود حاصل از ربا را نابود گرداند و صدقات را افزونی بخشد!!

آن کسانی که ربا می خورند :

❖ (از قبر در قیامت) برنخیزند جز به مانند آن که به وسوسه شیطان مخبط و دیوانه شده.

❖ و آنان بدین سبب در این عمل زشت افتند که گویند فرقی بین تجارت و ربا نیست.

❖ حال آن که خدا تجارت را حلال و ربا را حرام کرده.

❖ پس هر کس که اندرز (کتاب) خدا بدو رسد و از این عمل دست کشد خدا از گذشته او در گذرد و عاقبت کارش با خدا باشد.

❖ و کسانی که دست نکشند اهل جهنمند و در آن جاوید معذب خواهند بود.

❖ خدا سود ربا را نابود گرداند.

❖ و صدقات را افزونی بخشد.

❖ و خدا مردم بی ایمان گنه پیشه را دوست ندارد.

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَىٰ فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾ يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾

(توبه - آیه ۶۰)

۷۹۶- صدقات به این هشت گروه تعلق می گیرد

(مصرف) صدقات منحصرأً مختص است به (این هشت طایفه):

- (۱) فقیران
- (۲) و عاجزان.
- (۳) و متصدیان اداره صدقات.
- (۴) و کسانی که باید تألیف قلوب آن ها کرد. (یعنی برای متمایل کردن بیگانگان به دین اسلام)
- (۵) و آزادی بندگان.
- (۶) و قرض داران.
- (۷) و در راه خدا (یعنی در راه تبلیغ و رواج دین خدا) .
- (۸) و به راه درماندگان.

این مصارف هشتگانه فرض و حکم خداست، که خدا دانا و بر تمام مصالح خلق آگاه است.

إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ
وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾

۷۲- ظلم و ستم و زیانکارترین انسان ها

(بقره - آیه ۱۱۴)

۷۹۷- کسی که از ذکر خدا در مساجد منع نماید از همه مردم ستمکارتر است!!

ستمکارتر از همه مردم کسی است که :

- ❖ مردم را از ذکر نام خدا در مساجد منع کند.
- ❖ و در خرابی آن اهتمام و کوشش نماید؟
- ❖ چنین گروه را شاید که در مساجد مسلمین در آیند جز آن که (بر خود) ترسان باشند.
- ❖ این گروه را در دنیا ذلت و خواری نصیب است و در آخرت عذابی بزرگ.

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ
يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَافِينَ ﴿١١٤﴾ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾

(انعام - آیه ۸۲)

۷۹۸- ایمانی درست است که به ستمی آلوده نشود!!

- ❖ آنان که ایمان آورده و ایمان خود را به ستمی نیالودند ایمنی آن ها راست.
- ❖ و هم آن ها حقیقتاً هدایت یافته اند.

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾

۷۹۹- خداوند انجام اعمال زشت و ظلم به ناحق و شرک را حرام کرده است (اعراف-آیه ۳۳)

❖ بگو که خدای من هر گونه اعمال زشت را چه در آشکار و چه در نهان و گناهکاری و ظلم به ناحق و شرک به خدا را که بر آن شرک هیچ دلیلی نفرستاده است و این که چیزی را که نمی دانید به خدا نسبت دهید، همه را حرام کرده است.

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْمُونَ ﴿٣٣﴾

۸۰۰- چنانچه از پدران و برادران آن که کفر ورزیدند دوست گیرید، بی شک ستمکارید!! (توبه-آیه ۲۳)

❖ ای اهل ایمان، شما پدران و برادران خود را نباید دوست بگیرید اگر که آن ها کفر را بر ایمان بگزینند.
❖ و هر کس از شما آنان را دوست گیرد چنین کسانی بی شک ستمکارند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ءَابَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ ۚ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنكُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

۸۰۱- خدا به کسی ظلم نمی کند (یونس-آیه ۴۴)

❖ خدا هرگز به مردم ستم نمی کند.
❖ ولی مردم خود در حق خویش ستم می کنند.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

۸۰۲- عذاب الهی برای ستمگران حتمی است (یونس-آیات ۵۲ الی ۵۴)

❖ آن گاه به ستمکاران گویند: بپشید عذاب ابدی را، آیا این عذاب جز نتیجه اعمال زشت شماست؟
❖ کافران از تو می پرسند که آیا این (وعده عذاب) حق است؟
❖ بگو: آری قسم به خدای من که البته حق است و شما از آن هیچ مفری ندارید.
❖ و اگر در (آن روز) مردم ستمکار مالک روی زمین باشند آرزو کنند که همه دارایی خود را فدا دهند. (تا مگر خویشان را از عذاب برهاند و نتوانند)
❖ و چون عذاب را مشاهده کنند حسرت و پشیمانی خود را پنهان دارند. (که شماتت از مردم نکشند)
❖ و در حق آن ها حکم به عدل شود.
❖ و به آنان هیچ ستمی نخواهد شد.

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقُّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾ وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي

الْأَرْضِ لَا فِتْنَتَ بِهِ^ط وَأَسْرُوا^ط النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوْا^ط الْعَذَابَ^ط وَقُضِيَ^ط بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ^ج وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٨٣﴾

۸۰۳- آنان که به خدا دروغ بندند و راه حق را کج کنند، از ستمکارانند و منکر قیامتند (هود- آیات ۱۸ الی ۲۰)

- ❖ و در جهان از آن‌هایی که به خدا نسبت دروغ دادند ستمکارتر کیست؟
- ❖ آنان بر خدای خود عرضه داشته شوند و گواهان (محشر) گویند: اینان هستند که بر خدای خود دروغ بستند.
- ❖ آگاه باشید که لعن خدا بر ستمکاران عالم است.
- ❖ آن ستمکاران که (بندگان را) از راه خدا باز می‌دارند.
- ❖ و سعی می‌کنند که راه حق را کج کنند. (و خلق را به راه باطل کشند)
- ❖ و هم آن‌ها که منکر قیامتند.
- ❖ این‌ها هیچ قدرت و راه مفری در زمین (از قهر خدا) ندارند.
- ❖ و جز خدا یار و مددکاری نخواهند یافت.
- ❖ عذابشان دو چندان شود.
- ❖ و هرگز گوششان هم در شنوایی (سخن راست) و چشمشان در بینایی (حق و حقیقت) به آن‌ها مدد نتواند کرد.

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا^ع أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَى رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى رَبِّهِمْ^ع أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٨٤﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾ أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضْعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ^ع مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٨٦﴾

۸۰۴- خداوند قوم ستمگر را نابود و بجای آنان پیامبران و مؤمنین را ساکن خواهد نمود (ابراهیم- آیات ۱۳ الی ۱۵)

باز کافران به رسولان پاسخ دادند که:

- ❖ ما البته شما را از شهر و دیار خود بیرون می‌کنیم.
- ❖ مگر آن‌که به آیین ما برگردید.
- ❖ در این حال (که رسولان مایوس از ایمان کافران شدند) خدا به آن‌ها وحی فرمود که (غم مخورید) البته ما ستمکاران را هلاک خواهیم کرد.

- ❖ و محققاً ما شما رسولان (و پیروانتان) را در سرزمین کافران پس از هلاک آن‌ها (با آسایش و ایمنی) ساکن می‌گردانیم.
- ❖ و این (آسایش) نصیب کسی است که از مقام من خائف است و از وعده قهر و عقاب من می‌ترسد. و (از خدا) فتح و پیروزی خواستند.
- ❖ (و البته فتح و پیروزی بر حسب وعده ما نصیب رسولان خداست) و نصیب هر ستمگر جبار، هلاکت و حرمان است.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِي مِلَّتِنَا ۖ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ۚ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ وَأَسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾

۸۰۵- خداوند اهل ایمان را با عقیده ثابت پایدار می‌دارد و ستمکاران را به حال خود وامی‌گذارد (ابراهیم-آیات ۲۷ الی ۲۹)
(برخورد خداوند با اهل ایمان و افراد ستمکار):

- ❖ خدا اهل ایمان را با عقیده‌ی ثابت در حیات دنیا و در آخرت پایدار می‌دارد.
 - ❖ و خداوند ستمکاران را به حال گمراهی وا می‌گذارد.
 - ❖ و خدا هر چه بخواهد (به اختیار مطلق) می‌کند.
 - ❖ هیچ ندیدی حال مردمی را که نعمت خدا را به کفر مبدل ساختند.
 - ❖ و (خود و) قوم خود را به دیار هلاکت رهسپار کردند؟ یعنی به دوزخ که بدترین جایگاه است درآیند.
- يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۚ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ ۚ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَآءُ ﴿٢٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ۚ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٢٨﴾

۸۰۶- خداوند از اعمال ظالمین غافل نیست!! (ابراهیم-آیه ۴۲)

- ❖ و (ای رسول ما) هرگز مپندار که خدا از کردار ستمکاران غافل است.
 - ❖ بلکه (کیفر) ظالمان را به تأخیر می‌افکند.
 - ❖ تا آن روزی که چشم‌ها (یشان) در آن روز خیره و حیران است.
- وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَفِيْلًا ۚ عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ۚ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٢٩﴾

۸۰۷- وقتی فرشتگان جان ستمکاران را می‌گیرند به آنها می‌گویند از هر دری از جهنم که می‌خواهید وارد شوید (نحل-آیات ۲۸ الی ۲۹)
(کسانی که ستمکارند به جهنم برده می‌شوند):

- ❖ آن‌ها که فرشتگان در حالی جانشان را می‌گیرند.

- ❖ که (در دنیا) به نفس خود ستم کردند.
 - ❖ در آن حال مرگ (اجباراً) سر تسلیم پیش دارند (و گویند) که ما ابداً کار بد نمی‌کردیم!
 - ❖ چرا، خدا به هر چه می‌کردید آگاه است.
 - ❖ پس (فرشتگان خطاب کنند که) از هر در به دوزخ داخل شوید که در آن جا همیشه معذب خواهید بود.
 - ❖ و جایگاه متکبران (که دوزخ است) بسیار بد منزلگاهی است.
- تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَى إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَيْئَسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٩﴾

۸۰۸- خداوند به کافران ستمی نمود بلکه آنان به خود ستم نمودند تا اینکه عذاب بر آنها احاطه کرد (نحل- آیات ۳۳ الی ۳۴)

- (در آخرت منکران به سزای اعمال خود می‌رسند):
- ❖ این کافران منکر جز آن که فرشتگان (غضب خدا) بر سر آنها بیایند (و ترسان و لرزان شوند) یا (به هلاک آنان) حکم خدا در رسد دیگر چه انتظار می‌برند؟
 - ❖ منکران پیشین هم مانند اینان عمل کردند. (که همه هلاک شدند)
 - ❖ و خدا اصلاً به آنها ستم نکرد.
 - ❖ بلکه آنها خود به نفس خویش ستم می‌کردند.
 - ❖ تا آن که به کیفر اعمال زشت خود رسیدند.
 - ❖ و آن عذابی که به آن تمسخر می‌کردند آنها را احاطه کرد.
- هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرُ رَبِّكَ ۚ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ وَلَقَدْ

- ۸۰۹- قرآن حق است و مخالفین و ظالمین باطلند. حق ماندنی و باطل نابودشدنی است (اسراء- آیات ۸۱ الی ۸۲)**
- ❖ و (به امت) بگو که (دین) حق آمد و باطل نابود شد، که باطل خود لایق محو نابودی ابدی است.
 - ❖ و ما آن‌چه از قرآن فرستیم شفا (ی دل) و رحمت (الهی) برای اهل ایمان است و ظالمان را به جز زیان (و شقاوت) چیزی نخواهد افزود.

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ ۚ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾ وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ۖ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾

(حج-آیات ۴۵ الی ۵۱)

۸۱۰- تمام آثار تمدن جوامع ظالم و ستمگر بسوی هلاکت و نابودی می روند!!

- ❖ پس چه بسیار شهر و دیاری که ما اهلش را در آن حال که به ظلم و ستم مشغول بودند به خاک هلاک نشانیدیم و اینک آن شهرها از بنیاد ویران است.
- ❖ و چه چاه و قنات‌های آب که معطل بماند.
- ❖ و چه قصرهای عالی بی‌صاحب گشت.
- ❖ آیا (این کافران) در روی زمین به سیر و تماشا نرفتند؟
- ❖ تا دل‌هاشان بینش و هوش یابد.
- ❖ و گوششان به حقیقت شنوا گردد؟
- ❖ که (این کافران را) چشم‌های سر گرچه کور نیست لیکن چشم باطن و دیده‌ی دل‌ها کور است.
- ❖ و کافران (به سخریه) از تو تقاضای تعجیل در عذاب می‌کنند.
- ❖ و هرگز خدا در وعده‌ی خود (به عذاب آنان) خلف نخواهد کرد.
- ❖ و همانا یک روز نزد خدا (و از نظر حلم او) چون هزار سال به حساب شماست.
- ❖ و بسا شهر و دیاری که به اهلش با آن که ستمکار بودند مهلت دادم تا روزی آن‌ها را به انتقام گرفتم و بازگشت (خلق) به سوی من است (و هر نیک و بد را جزا خواهم داد).
- ❖ بگو که ای مردم، من برای شما رسول ترساننده مشفق‌ی آشکار بیش نیستم.
- ❖ پس آنان که ایمان آوردند و نیکوکار گردیدند بر آن‌ها آمرزش حق و رزق با لطف و کرامت عالی است.
- ❖ و آنان که در رد و انکار آیات ما سعی و کوشش کردند تا ما را به زانو درآورند آن‌ها اهل آتش دوزخند.

فَكَأَيُّ مِّنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَبِئْرٌ مُّعَطَّلَةٌ وَقَصْرٌ مَّشِيدٌ ﴿٤٥﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يُّسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾ وَدَسْتَعَجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ تُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ ۖ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾ وَكَأَيُّ مِّنْ قَرْيَةٍ أَمَلَيْتُهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَى الْمَصِيرِ ﴿٤٨﴾ قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

(فرقان-آیات ۴ الی ۱۹)

۸۱۱- سخنان و روش‌هایی که کافران و ستمگران در قبال دعوت انبیاء از خود نشان می‌دهند!!

۷) و بهانه‌ها و اشکال تراشی‌های کافران برای جلوگیری از نقش پیامبران خدا(ص):

- (۱) این کتاب (که محمد وحیش می‌شمرد) جز آن که به دروغ از خود فرابافته و دیگران (از اهل کتاب) نیز (در قصص و احکام) به او کمک کرده‌اند به چیز دیگری نیست.
- (۲) و البته این سخن کافران ظلمی بزرگ (درباره قرآن الهی) و نسبتی ناحق (در حق پیغمبر خدا) است.
- (۳) و باز گفتند که این کتاب افسانه‌های پیشینیان و حکایات سابقین است که خود از آن‌ها نسخه برداشته و (اصحابش) صبح و شام بر او املا و قرائت می‌کنند (تا کامل و آراسته گردانند).
- (۴) بگو: این کتاب را آن خدایی فرستاده که از اسرار آسمان‌ها و زمین آگاه است (و شما از این انکار و کفر و گناه باز گردید که) هم او البته بسیار آمرزنده و مهربان است.
- (۵) و باز کافران گفتند: چرا این رسول (اگر به راستی پیغمبر خداست) غذا تناول می‌کند و در (کوچه و) بازارها راه می‌رود؟
- (۶) چرا فرشته محسوس و ظاهری بر او نازل نشده تا به همراه او بیم دهد (و گواه صدق او باشد)؟
- (۷) یا چرا بر این رسول گنجی فرو نیفتد
- (۸) یا چرا باغی ندارد که از میوه‌هایش تناول کند؟
- (۸) (و ستمکاران دعوت انبیاء را سحر و جادو تلقی نمودند و راه هدایت را بروی خود بستند) و گفتند:
- (۹) که شما پیروی نمی‌کنید مگر مردی را که سحر و شعبده از راهش برده است.
- (۱۰) بنگر تا چه داستان و مثل‌ها برای تو زدند؟
- (۱۱) پس چنان گمراه شدند که دیگر هیچ راه رشد و هدایتی نتوانند یافت.
- (۱۲) بزرگوار است پاک خدایی که اگر خواستی برای تو بهتر از آن‌چه این کافران گفتند قرار دادی و آن بهشت‌هایی است که زیر درختانش نهرها جاری است و (در آن بهشت) قصرهای بسیار عالی خاص تو قرار می‌داد.
- (۱۳) بلکه این کافران ساعت قیامت را تکذیب کردند.
- (۱۴) و ما آتش سوزان دوزخ را بر آن که قیامت را تکذیب کرد مهیا داشته‌ایم.
- (۱۵) چون آتش دوزخ آنان را از مکانی دور ببیند خروش و فریاد وحشتناک دوزخ را از دور به گوش خود می‌شنوند.
- (۱۶) و چون آن کافران را در زنجیر بسته به مکان تنگی از جهنم درافکنند در آن حال همه فریاد و ویلا از دل برکشند. (و به آن‌ها عتاب شود که) امروز فریاد حسرت و ندامت شما یکی دو تا نیست بلکه بسیار از این آه و واویلاها از دل برکشید.
- (۱۷) بگو: آیا این بهتر است یا بهشت ابدی که به متقیان وعده دادند که آن بهشت پاداش و منزل ایشان است. که در آن بهشت هر چه خواهند و آرزو کنند بر آن‌ها حاضر است و آن مقام همیشگی آن‌هاست، وعده‌ای است بر خدا که مؤمنان از او درخواست کرده‌اند و او اجابت فرموده است.
- (۹) (مشرکان در قیامت معبودان خود را متهم می‌کنند و از آنان بی‌زاری می‌جویند!!):
- (۱۸) و روزی که این مشرکان را با معبودانی که به جای خدا می‌پرستیدند به عرصه قیامت محشور گردانند.
- (۱۹) آن گاه بدان معبودان گوید: آیا شما بندگان مرا از راه بردید یا خود به راه ضلالت شتافتند؟

(۲۰) آن‌ها گویند: پاک و منزّه پروردگارا، ما خود را هرگز سزاوار آن نمی‌دانستیم که جز تو کسی را دوست خود اختیار کنیم، و لیکن تو این کافران و پدرانسان را متمتع (به دنیا و نعمت‌های آن) گردانیدی تا آن‌که ذکر تو (و قرآن عظیم تو که سرمایه سعادت بود) را فراموش کردند و مردمی شقی و تبه روزگار بودند.

(۲۱) پس آن معبودان، شما مشرکان را در آن‌چه گویند تکذیب کردند (و در اثر آن به عذاب ما گرفتار شدید) پس نه شما توانید آن عذاب را برطرف گردانید و نه یاری خود توانید کرد.

(۲۲) و هر کسی از شما بندگان (با شرک آوردن) ظلم و ستم نماید ما او را به عذابی بزرگ گرفتار می‌گردانیم.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكُ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ ءَاخِرُونَ ۖ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ۖ
وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۖ أَكُتِبَ عَلَيْهَا فَهْيَ تُمَلَّىٰ عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿١﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ
الْغُيُوبَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢﴾ وَقَالُوا مَا لَ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ
الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ ۚ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٣﴾ أَوْ يُلْقَىٰ إِلَيْهِ
كِتَابٌ أَوْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا ۚ وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٤﴾
أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَلَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٥﴾ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ
لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذَلِكَ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿٦﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ ۖ
وَأَعْتَدْنَا لِمَن كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿٧﴾ إِذَا رَأَتْهُمْ مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيْظًا وَزَفِيرًا ﴿٨﴾
وَإِذَا أَلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقْرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿٩﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا
ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٠﴾ قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ ۚ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا
﴿١١﴾ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ ۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿١٢﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا
يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ ءَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي هَٰؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٣﴾ قَالُوا
سُبْحَنَكَ مَا كَانَ يُنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِن مَّتَّعْتَهُمْ وَءَابَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا

الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾ فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا
وَمَنْ يَظْلِمِ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾

۸۱۲- ظالم تر از همه کسی است که به خدا دروغ بدهد و سخن راست را نپذیرد!! (زمر- آیات ۳۲ الی ۳۵)

- ❖ پس (در آن روز) از آن کسی که بر خدا دروغ بسته و وعده صدق رسولان خدا را که به او رسیده تکذیب کرده هیچ کس ستمکارتر هست؟
- ❖ آیا منزلگاه کافران در آتش دوزخ نیست؟
- ❖ و آن کس که (وعده) صدق را آورد و (آن کس که) آن را تصدیق کرد (و به خدا و قیامت ایمان آورد) هم آن‌ها به حقیقت اهل تقوا هستند.
- ❖ برای آن بندگان نزد خدایشان از هر نعمتی که بخواهند مهیاست، که این پاداش نیکوکاران عالم است.
- ❖ تا خدا زشت‌ترین گناهانشان را مستور و محو گرداند و بسی بهتر از این اعمال نیکشان به آن‌ها پاداش عطا کند.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالْصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ
﴿٢٠﴾ وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٢١﴾ هُمْ مَّا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۖ
ذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾ لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ الَّذِي
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

۸۱۳- ظالمین از اعمال خود بیمناکند!! (شوری- آیات ۲۱ الی ۲۲)

- ❖ آیا خدایان باطل مشرکان بر آنها شرع و احکامی که خدا اجازه نفرموده جعل کرده‌اند؟
- ❖ و اگر کلمه فصل (یعنی حکم تأخیر عذاب) نبود میان آنها (به هلاکت) حکم می‌شد، و ستمکاران را البته (روزی) عذاب دردناک خواهد بود .
- ❖ (در آن روز) ظالمان را بینی که از (کیفر) کردار خود سخت ترسان و هراسانند و البته به کیفر خواهند رسید.
- ❖ و آنان که به خدا ایمان آوردند و نیکوکار شدند در باغهای بهشت منزل یافته و نزد خدای خود هر چه خواهند بر آنان مهیاست.
- ❖ این همان فضل و رحمت نامنتهای خداست (که نصیب اهل ایمان است) .

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُصِّلَ بِهِمْ دِينُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٦﴾ تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ وَقَعُ بِهِمْ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٦٧﴾

۸۱۴- کسی که مورد ستم واقع شود

(شوری- آیات ۴۱ الی ۴۴)

- ❖ و هر کس پس از ظلمی که بر او رفته انتقام طلبد، بر اینان هیچ گناه و مؤاخذه نیست.
- ❖ تنها راه مؤاخذه بر آنهایی است که به مردم ظلم کنند و در زمین به ناحق شرارت انگیزند.
- ❖ بر آنها (در دنیا انتقام و در آخرت) عذاب دردناک است.
- ❖ و هر که (بر ظلم کسی) صبر کند (و با قدرت انتقام ببخشد) این مقام (حلم و بردباری است که) از عزم در امور (الهی و تسلط بر نفس و قوت عقل و اراده) است.
- ❖ و هر که را خدا به گمراهی خود واگذارد دیگر هیچ کس پس از خدا یار و یاور او نیست.
- ❖ و ستمکاران را بنگری که چون عذاب (قیامت) را به چشم ببینند در آن حال گویند: آیا راهی به بازگشت (به دنیا) برای ما هست؟

وَلَمَنِ أَنْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٦٨﴾ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٩﴾ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٧٠﴾ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِّنْ بَعْدِهِ ۚ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيلٍ ﴿٧١﴾

۷۳- عدالت که باید طبق دستور الهی در اجرای آن کوشید

۸۱۵- به امر الهی باید امانت ها را به صاحبان اصلی آن برگردانید

(نساء- آیه ۵۸)

همانا خدا به شما امر می کند:

- ❖ که امانت ها را به صاحبانش باز دهید.
- ❖ و چون حاکم بین مردم شوید به عدالت دآوری کنید.
- ❖ همانا خدا شما را پند نیکو می دهد، که خدا شنوا و بیناست.

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٨﴾

(مائده-آیات ۸ الی ۱۰)

۸۱۶- کینه و دشمنی شما را از اجرای عدالت منحرف نسازد

ای اهل ایمان !:

- ❖ برای خدا پایدار و استوار بوده و به عدالت و راستی و درستی گواه باشید.
 - ❖ و البته شما را نباید عداوت گروهی بر آن دارد که از راه عدل بیرون روید.
 - ❖ عدالت کنید که به تقوا نزدیکتر (از هر عمل) است.
 - ❖ و از خدا بترسید.
 - ❖ که البته خدا به هر چه می‌کنید آگاه است.
 - ❖ خدا به آنان که ایمان آورده و کار شایسته کردند وعده آمرزش و اجر عظیم فرموده است.
 - ❖ و آنان که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند اهل جهنم خواهند بود.
- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ ءَلَّا تَعْدِلُوا ۚ أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٩﴾ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٦٠﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٦١﴾

(انعام-آیه ۱۱۵)

۸۱۷- کلام خدا در حد اعلای کمال و راستی و عدالت است

- ❖ کلام خدای تو از روی راستی و عدالت به حد کمال رسید.
 - ❖ و هیچ کس تبدیل و تغییر آن کلمات نتواند کرد.
 - ❖ و او خدای شنوا و داناست.
- وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا ۚ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١٥﴾

(الرحمن-آیات ۷ الی ۹)

۸۱۸- در برپایی عدل و میزان کوتاهی نکنید

- ❖ و آسمان را او کاخی رفیع گردانید.
- ❖ و میزان (عدل و نظم) را در عالم وضع فرمود.
- ❖ (و حکم کرد) که هرگز در میزان (عدل و احکام شرع من) تعدی و نافرمانی مکنید.
- ❖ و هر چیز را به ترازوی عدل و انصاف بسنجید.
- ❖ و هیچ در میزان کم فروشی و نادرستی مکنید .

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧﴾ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿٨﴾ وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿٩﴾

۷۴- عذاب الهی در کمین کافران ، معاندان و منکرین آیات الهی

۸۱۹- آن کسانی که آیات الهی را به بهای اندک بفروشند به عذابی دردناک دچار می شوند (بقره-آیه ۱۶۸)

از اهل کتاب :

- ❖ آنان که پنهان دارند آیاتی از کتاب آسمانی را که خدا فرستاده بود و آن را به بهای اندک فروشد.
- ❖ جز آتش جهنم در شکم نمی‌برند.
- ❖ و در قیامت خدا با آن‌ها سخن نگوید و (از پلیدی عصیان) پاکشان نگرداند.
- ❖ و هم آنان را در قیامت عذابی دردناک خواهد بود.
- ❖ آن‌ها همان گروهی که اختیار کردند گمراهی را به جای هدایت، و عذاب را به جای آمرزش، پس چقدر بر آتش جهنم سخت جان و پرتاقتند!
- ❖ این عذاب از آن روست که خدا کتاب آسمانی را به راستی فرستاد و گروهی که در آن اختلاف و مکابره کردند در اختلافی دور (از حق) خواهند بود.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۖ أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَىٰ ۖ وَالْعَذَابُ بِالْمَعْفِرَةِ ۚ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ أَحْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾

۸۲۰- اموال و اولاد کافران آنان را از عذاب خدا نرھاند (آل عمران-آیه ۱۰)

- ❖ کافران را هرگز مال و فرزندانشان از عذاب خدا نرھاند.
- ❖ و آنان خود آتش افروز جهنمند.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٧٧﴾

۸۲۱- اگر امت هائی که دچار بلا و مصیبت شده اند تضرع و زاری می کردند گرفتار عذاب نمی شدند (انعام-آیات ۴۲ الی ۴۵)

و همانا ما پیغمبرانی به سوی اُمتان پیش از تو فرستادیم:

- ❖ پس (چون اطاعت نکردند) به بلاها و مصیبت‌ها گرفتارشان ساختیم، شاید به درگاه خدا گریه و زاری کنند.

- ❖ پس چرا وقتی که بلای ما به آن‌ها رسید تضرع و زاری نکردند (تا نجات یابند)؟ ولی (بدین سبب که نکردند) دل‌هاشان را قساوت فرا گرفت و شیطان کردار زشت آنان را در نظرشان زیبا نمود.
- ❖ پس چون آن‌چه به آن‌ها تذکر داده شد همه را فراموش کردند ما هم ابواب هر چیز را به روی آن‌ها گشودیم تا چون به نعمتی که به آن‌ها داده شد شادمان و مغرور شدند ناگاه آن‌ها را (به کیفر اعمالشان) گرفتار کردیم.
- ❖ و آن هنگام (خوار و) ناامید گردیدند.
- ❖ پس ریشه گروه ظالمان کنده شد.
- ❖ و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُم بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾ فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا ۖ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

۸۲۲- کسانی که دین را بازیچه و سرگرمی خود قرار داده اند شرابی از حمیم نوشانده می شوند!! (انعام-آیه ۷۰)

- (کسانی که دین را بازیچه قرار داده اند):
 - ❖ و آنان را که دین خود را بازیچه و سرگرمی گرفتند.
 - ❖ و زندگانی دنیا آن‌ها را فریب داد.
 - ❖ به حال خود واگذار.
 - ❖ همین قدر (آن‌ها را) به این قرآن تذکر ده.
 - ❖ تا مبدا کسی به عمل خود عاقبت گرفتار شود و او را جز خدا دادرس و شفیع نباشد.
 - ❖ و اگر هر چه (برای آسایش خود از عذاب) فدا دهد از او نپذیرند.
 - ❖ آن‌ها همان کسانی هستند که عاقبت به کیفر اعمالشان به هلاکت می‌رسند.
 - ❖ و به کیفر کفرشان شرابی از حمیم جهنم و عذابی دردناک دارند.
- وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ۚ وَذَكِّرْ بِهِ ۚ أَن تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ ۚ وَإِن تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا ۖ لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ ۖ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

(انفال-آیات ۳۲ الی ۳۳)

۸۲۳- تا زمانی که تو در میان آنانی و توبه و استغفار می کنی عذاب نمی شوند!!

- ❖ و آن گاه که گفتند: خدایا اگر این قرآن به راستی بر حق و از جانب توست پس یا بر سرمان سنگ‌هایی از آسمان ببار یا ما را به عذابی دردناک گرفتار ساز!
- ❖ ولی خدا تا تو (پیغمبر رحمت) در میان آن‌ها هستی آنان را عذاب نخواهد کرد.
- ❖ و نیز مادامی که به درگاه خدا توبه و استغفار کنند باز خدا آن‌ها را عذاب نکند.

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتْ هَذِهِ حَقًّا مِنْ عِنْدِكَ فَامْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ أَوْ آتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ ؕ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

(توبه-آیه ۱۰۱)

۸۲۴- بعضی از اعراب بادیه نشین و افرادی دیگر از شهر مدینه چون منافقند دو بار عذاب خواهیم کرد

- ❖ و بعضی از اعراب بادیه‌نشین اطراف شما (اطراف مدینه) منافقند.
- ❖ و بعضی اهل شهر مدینه هم منافق و بر نفاق ماهر و ثابتند که تو از آن‌ها آگاه نیستی، ما از آن‌ها آگاهیم.
- ❖ آنان را دو بار عذاب خواهیم کرد. (در دنیا قبل از مرگ و در برزخ بعد از مرگ)
- ❖ و عاقبت هم به عذاب سخت ابدی دوزخ بازگردانیده می‌شوند.

وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ ؕ وَمِنَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النَّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ خُنٌ نَّعَلَمَهُمُ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

(یونس-آیات ۵۲ الی ۵۴)

۸۲۵- عذاب الهی برای ستمگران حتمی است

- ❖ آن گاه به ستمکاران گویند: بچشید عذاب ابدی را، آیا این عذاب جز نتیجه اعمال زشت شماست؟
- ❖ کافران از تو می‌پرسند که آیا این (وعده عذاب) حق است؟
- ❖ بگو: آری قسم به خدای من که البته حق است و شما از آن هیچ مفری ندارید.
- ❖ و اگر در (آن روز) مردم ستمکار مالک روی زمین باشند آرزو کنند که همه دارایی خود را فدا دهند. (تا مگر خویشان را از عذاب برهانند و نتوانند)
- ❖ و چون عذاب را مشاهده کنند حسرت و پشیمانی خود را پنهان دارند. (که شماتت از مردم نکشند)
- ❖ و در حق آن‌ها حکم به عدل شود.
- ❖ و به آنان هیچ ستمی نخواهد شد.

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ وَيَسْتَبْشِرُونَكَ أَهْلُ قُلُوبٍ هُوَ قُلُوبٌ إِيَّايَ وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقُّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾ وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي

الْأَرْضِ لَا فِتْنَتَ بِهِ ۖ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ ۖ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ ۚ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾

۸۲۶- کسانی که به رسولان و آیات ما ایمان نمی آورند منتظر عذاب باشند!! (یونس- آیات ۱۰۱ الی ۱۰۳)

- ❖ بگو: در آسمان‌ها و زمین بنگرید تا چه مشاهده می‌کنید. و (گر چه) مردمی را که نخواهند ایمان آورند دلایل و آیات و بیم دادن‌های الهی هرگز سودمند نمی‌افتد.
- ❖ پس مردمی که ایمان نمی‌آورند منتظر چیستند جز آن که روزگار هلاکت و عذابی که پیشینیان دیدند به چشم ببینند؟
- ❖ بگو که شما (نزول عذاب را)، منتظر باشید که من هم با شما منتظر (نزول فتح و نصرت خدا) می‌باشم.
- ❖ آن گاه ما رسولان خود و مؤمنان را نجات می‌دهیم.
- ❖ ما بر خود فرض کردیم که این چنین اهل ایمان را نجات بخشیم.

قُلْ أَنْظَرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٤﴾ فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٥﴾ ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا ۚ كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٦﴾

۸۲۷- گفتگوی ضعیفان با گردنکشان : ما در دنیا مطیع شما بودیم آیا می توانید مانع عذاب ما شوید؟!! (ابراهیم- آیه ۲۱)

- ❖ و (روزی که) مردم از قبرها برانگیخته و به پیشگاه خدا حاضر شوند.
- ❖ آن گاه ضعیفان به گردنکشان گویند: ما (در دنیا) تابع رأی شما بودیم آیا (امروز) شما هیچ از عذاب خدا ما را کفایت خواهید کرد؟
- ❖ جواب دهند که اگر ما را از خدا سعادت هدایت بود ما هم شما را هدایت می‌کردیم.
- ❖ اکنون هر چه جزع و التماس کنیم یا صبر و تحمل، یکسان است.
- ❖ و هیچ (از عذاب) گریزگاهی نداریم.

وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ۚ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ ۖ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجَزْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنَ مَحِيصٍ ﴿١٠٧﴾

۸۲۸- قوم لوط در صبحگاهی با سنگباران از آسمان ، عذاب شدند (حجر- آیات ۷۳ الی ۷۴)

- ❖ باری، قوم لوط هنگام طلوع آفتاب به صیحه‌ی آسمانی همه هلاک شدند.
- ❖ و شهر و دیار آن‌ها را زیر و زبر ساخته.

❖ و آن قوم را سنگباران عذاب کردیم.

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٧٢﴾ فَجَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾

۸۲۹- اصحاب حجر (قوم صالح) در صبحگاهی با صیحه عذاب با تمام ثروتی که داشتند نابود شدند!! (حجر- آیات ۸۰ الی ۸۴)

❖ و اصحاب حجر (قوم صالح) هم رسولان را به کلی تکذیب کردند.

❖ و از آیاتی که ما بر آنان فرستادیم رو گردانیدند.

❖ و در کوهها منزل می ساختند تا از خطر ایمن باشند.

❖ پس صبحگاهی صیحه عذاب (قهر ما) همه آنها را نابود کرد.

❖ و به فراز کوه با همه ذخائر و ثروت از هلاک ایمن نگردیدند.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجَرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَءَاتَيْنَهُمْ ءَايَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾ وَكَانُوا

يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ ﴿٨٢﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ﴿٨٣﴾ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا

كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾

۸۳۰- خداوند به کافران ستمی ننمود بلکه آنان به خود ستم نمودند تا اینکه عذاب بر آنها احاطه کرد (نحل- آیات ۳۳ الی ۳۴)

(در آخرت منکران به سزای اعمال خود می رسند):

❖ این کافران منکر جز آن که فرشتگان (غضب خدا) بر سر آنها بیایند (و ترسان و لرزان شوند) یا (به

هلاک آنان) حکم خدا در رسد دیگر چه انتظار می برند؟

❖ منکران پیشین هم مانند اینان عمل کردند. (که همه هلاک شدند)

❖ و خدا اصلاً به آنها ستم نکرد.

❖ بلکه آنها خود به نفس خویش ستم می کردند.

❖ تا آن که به کیفر اعمال زشت خود رسیدند.

❖ و آن عذابی که به آن تمسخر می کردند آنها را احاطه کرد.

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرُ رَبِّكَ ۚ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ وَمَا

ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِم مَّا

كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ۚ وَلَقَدْ

۸۳۱- خداوند از جنبه ای انتقام نمی کشد و عذاب را به تأخیر می اندازد تا وقت اجل فرا رسد (نحل- آیه ۶۱)

❖ و اگر خدا از ظلم و ستمگری های خلق انتقام کشد جنبه ای در زمین نخواهد گذاشت.

❖ و لیکن او (عذاب) آنها را تأخیر می افکند تا وقتی معین. (که مقتضای مصلحت و حکمت است)

❖ ولی آن گاه که اجل آنها در رسید دیگر یک لحظه پس و پیش نخواهند شد.

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَحْزِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾

۸۳۲- کسانی که به آخرت ایمان ندارند در دنیا و آخرت در عذابی سخت گرفتارند (نمل - آیات ۴ الی ۵)

- ❖ همانا آنان که ایمان به عالم آخرت نمی‌آورند. (پس از اتمام حجت)
- ❖ ما اعمالشان را در نظرشان جلوه دهیم.
- ❖ و آن‌ها به کلی گمراه و سرگشته شوند.
- ❖ آن‌ها را هم (در دنیا) سخت‌ترین عذاب است.
- ❖ و هم در آخرت زیانکارترین خلقتند.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٦٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخَسُونَ ﴿٦٣﴾

۸۳۳- (ای رسول ما!) به کسانی که بجای قرآن به سراغ سخنان لغو و بیوده می‌روند عذابی دردناک بشارت بده !! (لقمان - آیات ۶ الی ۹)

- ❖ و برخی از مردمان (فاسد فتنه‌انگیز مانند نضر حارث) کسی است که گفتار و سخنان لغو و باطل را (مانند قصه‌های دروغ و افسانه‌های شهوت‌انگیز مفسد اخلاق و سرود مطرب) به هر وسیله تهیه می‌کند تا (خلق را) به جهالت از راه خدا (و آموختن علوم و معارف قرآن) گمراه سازد.
- ❖ و آیات قرآن را به تمسخر و استهزا گیرد.
- ❖ این مردمان (فاسد کافر) به عذاب، با خواری و ذلت گرفتار شوند.
- ❖ و هر گاه بر او تلاوت آیات ما شود چنان با غرور و تکبر پشت گرداند که گویی هیچ آن آیات الهی را نشنید.
- ❖ پنداری از هر دو گوش کر است.
- ❖ این کس را به عذاب دردناک بشارت ده.
- ❖ آنان که به خدا ایمان آوردند.
- ❖ و به اعمال نیکو پرداختند.
- ❖ باغ‌های پر نعمت (بهشت جاودانی) مخصوص آن‌هاست. که در آن بهشت ابد همیشگی خواهند بود.
- ❖ این وعده‌ی خدا محقق و حتمی است.
- ❖ و او مقتدر و آگاه است.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٦٤﴾ وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِ ءَايَتُنَا وَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا ۖ كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَن فِيٓ أُذُنِهِ قِرْرًا ۚ فَبَشِّرْهُ

بِعَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٨﴾ خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

۸۳۴- اگر خدا می خواست در این دنیا کسی را مؤاخذه نماید هیچکس باقی نمی ماند!! (فاطر - آیه ۴۵)

- ❖ و اگر خدا از کردار زشت خلق مؤاخذه کند در پشت زمین هیچ جنبنده‌ای باقی نگذارد .
- ❖ و لیکن (کیفر) خلق را به تأخیر می‌افکند تا به وقت معین . (که حکمتش اقتضا کند)
- ❖ و چون هنگام اجل آنان فرا رسد خدا به احوال بندگان کاملاً بیناست. (و مقدار مجازات و عفو هر کسی را می‌داند).

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ﴿١٥﴾

۸۳۵- کسانی که پیامبران خود را تکذیب کردند از جایی که نمی دانند دچار عذاب خواهند شد (زمر - آیات ۲۴ الی ۲۶)

- ❖ آیا آن کس که روز قیامت برای پرهیز از سختی عذاب دوزخ ناچار است که رخسارش را مقابل آتش سپر گرداند (مانند کسی است که از آن عذاب ایمن و آسوده است)؟
- ❖ و (آن روز) به ظالمان خطاب شود که اینک کیفر ستم‌هایی که می‌کردید بچشید.
- ❖ آنان که پیش از این امت بودند نیز (پیغمبران خود را) تکذیب کردند پس، از جایی که پی نمی‌بردند عذاب (قهر حق) بر آن‌ها فرود آمد.
- ❖ پس خدا عذاب ذلت و خواری را در زندگانی دنیا به آن‌ها چشاند.
- ❖ در صورتی که عذاب آخرت آن‌ها اگر بدانند بسیار سخت‌تر است.

أَفَمَنْ يَتَّقِي بِوَجْهِهِ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَآتَتْهُمْ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾ فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْحَزْنَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلِالْعَذَابِ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ ۚ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

۸۳۶- اقوام و جوامعی در تاریخ عذاب شدند که با دعوت انبیاء مخالفت می کردند (غافر - آیات ۲۱ الی ۲۲)

- ❖ آیا (مردم) در روی زمین سیر و سفر نکردند تا عاقبت کار پیشینیان را ببینند که آنها با آنکه بسیار از اینان قوی‌تر و آثار وجودیشان در روی زمین بیشتر بود سرانجام خدا به کیفر گناهانشان بگرفت (و همه را هلاک ساخت) و از (قهر و انتقام) خدا هیچ کس نگهدارشان نبود .
- ❖ این هلاکت پیشینیان بدین سبب بود که پیمرانشان با آیات و ادله روشن به سوی آنها می‌آمدند و آنان (از جهل و عناد) کافر شدند.
- ❖ خدا هم آنان را (به عقوبت) گرفت.

❖ که خدا بسیار مقتدر و سخت کیفر است .

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً
وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿١١﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ
تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٢﴾

۸۳۷- در جهنم درخت زقوم غذای بدکاران است!!! (دخان - آیات ۴۰ الی ۵۰)

- (۱) همانا روز قیامت که روز فصل و جدایی (مؤمن و کافر) است وعده گاه جمیع خلائق است.
- (۲) روزی که هیچ حمایت خویش و یار و یاوری کسی را از عذاب نرہاند و احدی را نصرت نکنند .مگر آن که خدا به او رحم کند.
- (۳) که او تنها بر خلق مقتدر و مہربان است.
- (۴) همانا درخت زقوم جہنم، قوت و غذای بدکاران است .
- (۵) کہ آن غذا در شکمہاشان چون مس گداخته در آتش می جوشد .
- (۶) آن سان کہ آب بہ روی آتش جوشان است.
- (۷) (خطاب قہر رسد کہ) این بدکار را بگیرید و بہ میان دوزخ افکنید.(پس از آن آب جوشان بر سرش فرو ریزید .
- (۸) و بہ استہزاء وی گوید: (عذاب دوزخ را) بجش کہ تو بسیار (نزد خود) توانمند و گرامی هستی . این همان عذابی است کہ از آن در شک و انکار بودید.

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلًى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾
إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾ إِنَّ شَجَرَتَ الزُّقُومِ ﴿٤٣﴾ طَعَامُ الْأَثِيمِ ﴿٤٤﴾
كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٥﴾ كَغَلْيِ الْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾ خَذُوهُ فَاَعْتَلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾ ثُمَّ صُبُّوا
فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾ ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾ إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ
تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

۸۳۸- آنانکه بہ آیات الہی دروغ بندند بزودی در آتش معذب خواهند بود!! (ذاریات - آیات ۱۰ الی ۱۴)

- ❖ کشته باد و نابود آنان کہ دروغ بندند (و قرآن را سحر و فسانہ برخواند آنان کہ در ضلالت و غفلت زیستند).
- ❖ باز می پرسند کہ پس این روز جزا کی خواهد بود؟

❖ آن روز خواهد بود که آنها را به آتش بسوزانند و معذب کنند(و خطاب قهر کنند که) اینک بچشید کیفر خود را.

❖ این همان عذابی است که خود به تعجیل می‌خواستید .

قَتِلَ الْخَرَّصُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ ﴿١١﴾ يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمِ الدِّينِ ﴿١٢﴾ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾ ذُوقُوا فَتَنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾

(تحریم-آیه ۶)

۸۳۹- خود و خانواده و اهل خود را از آتش نجات دهید

ای کسانی که ایمان آورده‌اید:

❖ خود را با خانواده خویش از آتش دوزخ نگاه دارید چنان آتشی که مردم (دل‌سخت کافر) و سنگ (خارا) آتش‌افروز اوست.

❖ و بر آن دوزخ فرشتگانی بسیار درشت‌خو و دل‌سخت مأمورند که هرگز نافرمانی خدا را (در اجرای قهر و غضب حق) نخواهند کرد و آنچه به آنها حکم شود انجام دهند .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿١٥﴾

(مطففین-آیات ۱۷الی ۹)

۸۴۰- فجار و گناهکاران با نامه اعمال خود در سجن وارد شده و عذاب را می‌چشند

❖ چنین نیست (که منکران پندارند) البته (روز قیامت) بد کاران با نامه عمل سیاهشان در عذاب سجنند .

❖ و چگونه به حقیقت سجن آگاه توانی شد؟

❖ کتابی است (که به قلم حق) نوشته شده .

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سِجِّينٍ ﴿١٦﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٌ ﴿١٧﴾ كِتَابٌ مَرْقُومٌ ﴿١٨﴾

۷۵- عهد و پیمان الهی که باید در آن ثابت و استوار بود

(آل عمران- آیه ۷۷)

۸۴۱- کسانی که عهد خود با خدا را به بهای اندک بفروشد در قیامت خدا با آنان سخن نمی‌گوید

❖ آنان که عهد خدا و سوگند خدا را به بهایی اندک بفروشد اینان را در آخرت بهره‌ای نیست.

❖ و خدا با آنها (از خشم) سخن نگوید.

❖ و در قیامت (به نظر رحمت) بدان‌ها ننگرد.

❖ و (از پلیدی گناه) پاکیزه‌شان نگرداند.

❖ و آنان را عذابی دردناک خواهد بود.

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلْقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

۸۴۲- آنان که پس از پیام با خدا و رسول عهد شکنی می کنند قصد فساد و فتنه را دارند (رعد-آیه ۲۵)

- ❖ و آنان که پس از پیمان بستن (با خدا و رسول) عهد خدا را می شکنند.
- ❖ و هم از آن چه خدا امر به پیوند آن کرده پاک می گسلند.
- ❖ و در روی زمین فساد و فتنه بر می انگیزند.
- ❖ اینان را لعن (خدا) و منزلگاه عذاب سخت دوزخ نصیب است.

وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٧٨﴾

۸۴۳- عهد و میثاقی که خدا شما امت مسلمان را برای انجام آنها توصیه و امر نموده است (نحل-آیات ۹۰ الی ۱۰۰)

- (۱) همانا خدا (خلق را) فرمان به عدل و احسان می دهد.
- (۲) و به بذل و عطای خویشاوندان امر می کند.
- (۳) و از افعال زشت و منکر و ظلم نهی می کند.
- (۴) و به شما پند می دهد، باشد که موعظه ی خدا را بپذیرید.
- (۵) و چون با خدا (و رسول و بندگان) عهدی بستید بدان عهد وفا کنید.
- (۶) و هرگز سوگند و پیمان را که مؤکد و استوار کردید مشکنید، چرا که خدا را بر خود ناظر و گواه گرفته اید همانا خدا به هر چه می کنید آگاه است.
- (۷) و (در مثل) مانند زنی که رشته خود را پس از تاییدن محکم و تایید نباشید.
- (۸) که عهد و قسم های استوار و محکم خود را برای فریب یکدیگر و فسادکاری به کار برید برای آن که قومی بر قوم دیگر تفوق دارند.
- (۹) زیرا خدا شما را به این عهد و قسم ها می آزماید.
- (۱۰) و در روز قیامت همه ی (تقلب ها و) اختلافات شما را بر شما آشکار خواهد ساخت.
- (۱۱) و اگر خدا می خواست (به مشیت ازلی) همه بشر را یک امت قرار می داد (و هیچ گونه اختلافات نژاد و زبان و ملیت در بشر نمی گذاشت).
- (۱۲) و لیکن (این اختلافات برای امتحان است و پس از امتحان) هر که را بخواهد به گمراهی و می گذارد و هر که را بخواهد هدایت می کند.
- (۱۳) و البته آن چه می کرده اید از همه سؤال خواهید شد.
- (۱۴) و عهد و سوگندهای خود را برای فریب یکدیگر به کار مبرید تا آن که ثابت قدم است نیز (به فریب و سوگند دروغ) بلغزد.
- (۱۵) و از این که راه خدا را (بر خلق) بستید همه به سختی مبتلا شوید و به عذابی بزرگ گرفتار گردید.

- (۱۶) و عهد خدا را به بهایی اندک معامله نکنید.
- (۱۷) که آن چه (از نعمت ابد) نزد خداست اگر بفهمید بسیار شما را بهتر است (از آن منفعتی که به نقض عهد بیاید).
- (۱۸) آن چه نزد شماست همه نابود خواهد شد.
- (۱۹) و آن چه نزد خداست (از ذخائر اعمال نیک و ثواب آخرت، تا ابد) باقی خواهد بود و البته اجری که به صابران بدهیم اجری است بسیار بهتر از عملی که به جا می آورند.
- (۲۰) هر کس از مرد و زن کار نیکی به شرط ایمان به خدا به جای آرد ما او را به زندگانی خوش و با سعادت زنده ابد می گردانیم و اجری بسیار بهتر از عمل نیکی که می کردند به آنان عطا می کنیم.
- (۲۱) (ای رسول ما) چون خواهی تلاوت قرآن کنی اول از شر وسوسه شیطان مردود به خدا پناه بر.
- (۲۲) که البته شیطان را هرگز بر کسانی که به خدا ایمان آورده و بر پروردگارشان توکل و اعتماد می کنند تسلط نخواهد بود.
- (۲۳) تنها تسلط شیطان بر آن نفوسی است که او را دوست گرفته اند و کسانی که (به اغوی او) به خدا شرک می آورند.

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ
يَعْظُمُ لِعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٠﴾ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ
تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١١﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي
نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ
أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ ۖ وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٢﴾ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿١٣﴾ وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَرِلَّ أَقْدَامُ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوَاءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾ وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۖ إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ ۖ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ
بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ
حَيَوةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ

بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾ إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾

۷۶- عیسی (ع) فرزند مریم پیامبر بنی اسرائیل

۸۴۴- خداوند عیسی را به مریم بشارت داد که در گهواره سخن می گوید (آل عمران - آیات ۴۵ الی ۴۶)

چون فرشتگان مریم (س) را گفتند:

- ❖ که خدا تو را به کلمه خود بشارت می دهد که نامش مسیح (عیسی) پسر مریم است.
- ❖ که در دنیا و آخرت آبرومند.
- ❖ و از مقربان (درگاه خدا) است.
- ❖ و با خلق در گهواره سخن گوید بدان گونه که در سنین بزرگی.
- ❖ و او از جمله نیکویان جهان است.

إِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ يَمْرَيْمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١٠١﴾ وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٢﴾

۸۴۵- خداوند به حضرت مریم (ع) عیسی را بدون پدر با مشیت خود عنایت فرمود (آل عمران - آیه ۴۷)

(مریم صاحب فرزندی بنام عیسی (ع) می شود):

- ❖ مریم گفت: پروردگارا، مرا چگونه فرزندی تواند بود و حال آن که با من مردی نزدیک نشده؟
- ❖ خداوند گفت: چنین است (کار خدا)، خدا هر آن چه بخواهد می آفریند چون مشیت او به چیزی قرار گیرد، به محض این که گوید «موجود باش»، همان دم موجود می شود.

قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ ﴿١٠٣﴾

۸۴۶- اصول رسالت و مأموریت عیسی مسیح برای هدایت قوم یهود (آل عمران - آیات ۴۸ الی ۵۱)

(رسالت و مأموریت عیسی (ع):

- ۱) و خدا به او تعلیم کتاب و حکمت کند.
- ۲) و تورات و انجیل آموزد.
- ۳) و او را به رسالت به سوی بنی اسرائیل فرستد که به آنان گوید: من از طرف خدا معجزی آورده ام.
- ۴) من از گل مجسمه مرغی ساخته و بر آن (نفس قدسی) بدمم تا به امر خدا مرغی گردد.
- ۵) و کور مادر زاد و مبتلای به پیسی را به امر خدا شفا دهم.
- ۶) و مردگان را به امر خدا زنده کنم.

- (۷) و به شما (از غیب) خبر دهم که در خانه‌هاتان چه می‌خورید و چه ذخیره می‌کنید.
 (۸) این معجزات برای شما حجت و نشانه (حقانیت من) است اگر اهل ایمان هستید.
 (۹) و (آمده‌ام) در حالی که کتاب تورات شما را تصدیق کنم.
 (۱۰) و حلال گردانم بعض چیزهایی را که بر شما حرام شده بود.
 (۱۱) و از طرف خداوند برای شما معجزی آورده‌ام.
 (۱۲) پس (ای بنی اسرائیل) از خدا بترسید.
 (۱۳) و مرا اطاعت کنید.
 (۱۴) همانا خداست پروردگار من و شما.
 (۱۵) او را بپرستید، که همین است راه راست.

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٤٨﴾ وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُم بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلَا حِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ ۚ وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۚ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۚ هَٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥٠﴾

۸۴۷- عیسی (ع) بسوی خدا به معراج رفت و پیروان او تا قیامت بر کافران برتری دارند (آل عمران - آیات ۵۵ الی ۵۸)

(به یاد آر) وقتی که خدا فرمود (عروج عیسی) :

- (۱) ای عیسی، همانا من (روح) تو را قبض نموده و به سوی (آسمان قرب) خود بالا برم .
- (۲) و تو را پاک و منزّه از (معاشرت و آرایش) کافران گردانم.
- (۳) و پیروان تو را بر کافران تا روز قیامت برتری دهم.
- (۴) آن گاه بازگشت شما به سوی من خواهد بود.
- (۵) پس (به حق) حکم کنم در آن چه بر سر آن با هم به نزاع بر می‌خاستید.
- (۶) پس آن گروهی را که کافر شدند به عذابی سخت در دنیا و آخرت معذب گردانم.
- (۷) و (برای نجاتشان) هیچ کس به آن‌ها مدد و یاری نخواهد کرد.
- (۸) اما آنان که ایمان آورده و نیکوکار شدند، خدا اجر تمام و کامل به آن‌ها عطا کند.
- (۹) و خدا هرگز ستمکاران را دوست نمی‌دارد.
- (۱۰) این سخنان که بر تو می‌خوانیم از آیات الهی و ذکر حکمت آموز است.

إِذْ قَالَ اللَّهُ يَٰعِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَمَةِ ۖ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾ فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِّن نَّاصِرِينَ ﴿٥٦﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾ ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾

(آل عمران - آیات ۵۹ الی ۶۳)

۸۴۸- خداوند عیسی مسیح (ع) را مانند حضرت آدم (ع) بدون پدر آفرید

(خلقت عیسی شبیه خلقت آدم است):

- ❖ همانا مثل (خلقت) عیسی به امر خدا مثل خلقت آدم است که او را از خاک بساخت.
- ❖ سپس بدان خاک گفت: (بشری به حد کمال) باش، همان دم چنان گشت.
- ❖ سخن حق همان است که از جانب خدا به تو رسید، مبدا هیچ گاه در آن شک کنی!
- ❖ پس هر کس با تو درباره عیسی در مقام مجادله بر آید بعد از آن که به احوال او آگاهی یافتی، بگو: بیایید ما و شما فرزندان و زنان و کسانی را که به منزله خودمان هستند بخوانیم، سپس به مباحله برخیزیم (در حق یکدیگر نفرین کنیم) تا دروغگویان (و کافران) را به لعن و عذاب خدا گرفتار سازیم.
- ❖ این داستان به حقیقت سخن حق است، و جز آن خدای یکتا خدایی نیست.
- ❖ و همانا خداست که (بر همه کار) توانا و (به حقایق) داناست.
- ❖ پس اگر روی از حق بگردانند (باید بترسند که) خدا از (کردار) مفسدان آگاه است.

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ ءَادَمَ ۖ خَلَقَهُ مِن تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ ۖ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُن مِّنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾ فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِن بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَل لَّعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ ﴿٦١﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ ۚ وَمَا مِن إِلَهِ إِلَّا اللَّهُ ۚ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾

(نساء - آیات ۱۵۵ الی ۱۵۸)

۸۴۹- یهود گفتند ما مسیح را کشیم در حالیکه بطور یقین نکشتند!!

(عذرهای قوم بنی اسرائیل :)

(۱) بدین عذر که گفتند: دل های ما در پرده است. (و دروغ گفتند)

(۲) بلکه خدا به سبب کفر، آن ها را مهر بر دل نهاد.

- (۳) که به جز اندکی ایمان نیاورند.
- (۴) و هم به واسطه کفرشان.
- (۵) و بهتان بزرگشان بر مریم .
- (۶) و هم از این رو که گفتند: ما مسیح عیسی بن مریم رسول خدا را کشتیم، در صورتی که او را نه کشتند و نه به دار کشیدند بلکه امر بر آن‌ها مشتبه شد.
- (۷) و همانا آنان که درباره او عقاید مختلف اظهار داشتند از روی شک و تردید سخنی گفتند و عالم به او نبودند جز آن‌که از پی گمان خود می‌رفتند .
- (۸) و به طور یقین مسیح را نکشتند بلکه خدا او را به سوی خود بالا برد، و پیوسته خدا مقتدر و کارش از روی حکمت است.

وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۚ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَنًا عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِن شُبِّهَ لَهُمْ ۚ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾

(نساء-آیات ۱۷۱)

۸۵۰- خدا فرزندی ندارد و مسیح پیامبر او و از شرک و تثلیث بدور است

ای اهل کتاب:

- (۱) در دین خود اندازه نگه دارید.
- (۲) و درباره خدا جز به راستی سخن نگوئید.
- (۳) در حق مسیح عیسی بن مریم جز این شاید گفت که او رسول خداست و کلمه الهی است که به مریم فرستاده و روحی از عالم الوهیت است.
- (۴) پس به خدا و همه فرستادگانش ایمان آورید.
- (۵) و به تثلیث قائل نشوید (اب و ابن و روح القدس را خدا نخوانید).
- (۶) از این گفتار شرک باز ایستید که برای شما بهتر است.
- (۷) جز خدای یکتا خدایی نیست و منزّه و برتر از آن است که او را فرزندی باشد.
- (۸) هر چه در آسمان و زمین است همه ملک او است و خدا تنها به نگهبانی (همه موجودات) کافی است.
- يٰۤأَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ ۚ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَىٰ مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِّنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ ۚ

أَتَتْهُوَ خَيْرًا لَّكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَنَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾

۸۵۱- کسانی که عیسی را خدا بدانند کافر شده اند!! (مائده-آیه ۱۷)

- ❖ همانا آنان که گفتند: «خدا همان مسیح بن مریم است» کافر شدند.
- ❖ بگو (ای پیغمبر): کدام قدرت می تواند در برابر خدا کمترین مانعی ایجاد کند اگر خدا بخواهد عیسی بن مریم و مادرش و هر که در روی زمین است همه را هلاک گرداند؟
- ❖ و ملک آسمان ها و زمین و هر چه بین آنهاست همه از آن خداست.
- ❖ هر چه را بخواهد خلق می کند.
- ❖ و او بر (ایجاد و هلاک) همه چیز تواناست.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَفِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا تَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧٢﴾

۸۵۲- عیسی (ع) با تورات و نیز با انجیلی که بر او فرستادیم به هدایت قوم یهود پرداخت (مائده-آیه ۴۶)

- ❖ و از پی آن رسولان باز عیسی پسر مریم را فرستادیم.
- ❖ که تصدیق به درستی توراتی که پیش او بود داشت.
- ❖ و انجیل را نیز به او دادیم که در آن هدایت و روشنی (دل ها) است، و تصدیق به درستی تورات که پیش از او بود دارد و راهنمایی خلق و اندرز برای پرهیزکاران عالم است.

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ۖ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٧٣﴾

۸۵۳- مسیح فرزند مریم، پیغمبری بیش نبود که مادرش راستگو و با ایمان بود و هر دو غذا تناول می کردند (مائده-آیات ۱۷۴ الی ۱۷۶)

❖ آیا نایستی به سوی خدا بازگشته و توبه کنند و از او طلب آمرزش نمایند؟ حال آن که خدا بخشنده و مهربان است.

- ❖ مسیح پسر مریم پیغمبری بیش نبود که پیش از او پیغمبرانی آمده اند.
- ❖ و مادرش هم زنی راستگو و با ایمان بود و هر دو (به حکم بشریت) غذا تناول می کردند.
- ❖ بنگر چگونه ما آیات خود را روشن بیان می کنیم، آن گاه بنگر که آنان چگونه از حق برگردانیده می شوند؟

❖ بگو: آیا شما کسی را غیر از خدا می‌پرستید که مالک هیچ سود و زبانی نسبت به شما نخواهد بود؟! و خداست که شنوا و داناست.

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ^ج وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٤﴾ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ^ط كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ^ث أَنْظِرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾ قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٦﴾

۸۵۴- خداوند با دعای عیسی (ع) برای حواریون مائده آسمانی فرستاد (مائده- آیات ۱۱۱ الی ۱۱۵)

- ❖ و (یاد کن) هنگامی که به حواریین وحی کردیم که به من و به رسول من ایمان آورید.
- ❖ گفتند: ایمان آوردیم، (خدا) گواه باش که ما تسلیم امر توایم.
- ❖ (یاد آر) هنگامی که حواریین گفتند: ای عیسی مریم، آیا خدای تو تواند که برای ما از آسمان مائده‌ای فرستد؟
- ❖ عیسی در جواب گفت: اگر ایمان آورده‌اید از خدا بترسید (و شک در قدرت خدا نکنید).
- ❖ گفتند: می‌خواهیم هم از آن مائده آسمانی تناول کنیم و هم دل‌های ما مطمئن شود و هم به راستی عهدهای تو پی بریم و بر آن (به مشاهده) از گواهان باشیم.
- ❖ عیسی مریم گفت: بارالها، ای پروردگار ما، تو بر ما از آسمان مائده‌ای فرست تا (این روز) برای ما و کسانی که پس از ما آیند روز عید مبارکی گردد و آیت و حجتی از جانب تو برای ما باشد، و ما را روزی ده، که تو بهترین روزی دهنده‌گانی.
- ❖ خدا گفت: من آن مائده را برای شما می‌فرستم، ولی هر که بعد از نزول مائده کافر شود وی را عذابی کنم که هیچ یک از جهانیان را چنان عذاب نکنم.

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا ءَامَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾ إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَٰعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ^ط قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ^ط وَارْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٤﴾ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنْزِلُهَا عَلَيْكُمْ^ط فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٥﴾

۸۵۵- عیسی در قیامت: من به مردم گفتم الله را پرستید که پروردگار من و شماست!!!

(مائده-آیات ۱۱۶ الی ۱۱۹)

و (یاد کن) آن گاه که:

- ❖ (در قیامت) خدا گوید: ای عیسی مریم، آیا تو مردم را گفتی که من و مادرم را دو خدای دیگر سوای خدای عالم اختیار کنید؟
- ❖ عیسی گوید: خدایا، تو منزهی، هرگز مرا نرسد که چنین سخنی به ناحق گویم.
- ❖ چنانچه من این گفته بودم تو می دانستی، که تو از سرائر من آگاهی و من از سرّ تو آگاه نیستم، همانا تویی که به همه اسرار غیب جهانیان کاملاً آگاهی.
- ❖ من به آن‌ها هرگز چیزی نگفتم جز آن‌چه تو مرا بدان امر کردی، که خدای را پرستید که پروردگار من و شماست،
- ❖ و من بر آن مردم گواه و ناظر اعمال بودم مادامی که در میان آن‌ها بودم.
- ❖ و چون روح مرا گرفتی تو خود نگهبان و ناظر اعمال آنان بودی، و تو بر همه چیز عالم گواهی.
- ❖ اگر آنان را عذاب کنی باز (خدایا) همه بندگان تو هستند، و اگر از گناه آن‌ها درگذری باز توانا و درست کرداری.
- ❖ خدا گوید: این روزی است که صادقان از راستی خود بهره‌مند می‌شوند، برای آن‌ها بهشت‌هایی است که از زیر درختانش نهرها جاری است و در آن به نعمت ابدی متنعمند خدا از آن‌ها خشنود و آن‌ها از خدا خشنودند. این است فیروزی و سعادت بزرگ.

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنُ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتُ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّي إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۖ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ ۚ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۚ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ ۚ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿۱۱۶﴾ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مِمَّا دُمْتُ فِيهِمْ ۚ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۱۱۷﴾ إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۚ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۱۸﴾ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ ۚ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۚ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۚ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۱۹﴾

۷۷- فرشتگان، کارگزاران فرامین الهی

(آل عمران-آیه ۱۸)

۸۵۶- خداوند، فرشتگان و دانشمندان بر یکتایی خداوند گواهی می دهند

- ❖ خدا به یکتایی خود گواهی دهد که جز ذات اقدس او که نگهبان عدل و درستی است خدایی نیست.

- ❖ و فرشتگان و دانشمندان نیز به یکتایی او گواهی دهند
- ❖ نیست خدایی جز او که (بر همه چیز) توانا و داناست.

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

۸۵۷- ملائکه کافران را با زدن پشت و روی آنان به جهنم می برند (انفال- آیات ۵۰ الی ۵۱)

- ❖ و اگر بنگری سختی حال کافران را هنگامی که فرشتگان جان آن‌ها را می‌گیرند.
- ❖ و بر روی و پشت آن‌ها می‌زنند.
- ❖ و (می‌گویند) بچشید طعم عذاب سوزنده را!
- ❖ این عقوبت اعمال زشتی است که به دست خویش فرستادید.
- ❖ و خدا به هیچ یک از بندگان هرگز کمترین ستم نخواهد کرد.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَرَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾

۸۵۸- تمام مکرها و حيله هايتان توسط ملائکه نوشته می شود (یونس- آیه ۲۱)

- ❖ و ما هر گاه بر آدمیان بعد از آن که آنان را رنج و زبانی رسید رحمتی فرستیم آن گاه در محو آیات ما مکر و سیاست به کار می‌برند.
- ❖ بگو: مکر و سیاست الهی سریعتر است.
- ❖ همانا رسولان ما (فرشتگان و قوای عالم) مکرهای شما را می‌نویسند.

وَإِذَا أَدْقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَّسَّتْهُمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرُفِي ۖ ءَايَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا ۚ إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ ﴿٢١﴾

۸۵۹- وقتی فرشتگان جان ستمکاران را می‌گیرند به آنها می‌گویند از هر دری از جهنم که می‌خواهید وارد شوید (نحل- آیات ۲۸ الی ۲۹)

- (کسانی که ستمکارند به جهنم برده می‌شوند):
- ❖ آن‌ها که فرشتگان در حالی جانشان را می‌گیرند.
- ❖ که (در دنیا) به نفس خود ستم کردند.
- ❖ در آن حال مرگ (اجباراً) سر تسلیم پیش دارند (و گویند) که ما ابداً کار بد نمی‌کردیم!
- ❖ چرا، خدا به هر چه می‌کردید آگاه است.
- ❖ پس (فرشتگان خطاب کنند که) از هر در به دوزخ داخل شوید که در آن جا همیشه معذب خواهید بود.
- ❖ و جایگاه متکبران (که دوزخ است) بسیار بد منزلگاهی است.

تَتَوَفَّيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَى إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبَلِيسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٩﴾

۸۶۰- وقتی فرشتگان به پاکیزگی متقین را قبض روح کنند، گویند: وارد بهشت ابدی شوید (نحل- آیات ۳۰ الی ۳۲)

- ❖ و چون به اهل تقوا گفته شود که خدای شما چه آیاتی فرستاد؟ گویند: نیکو آیاتی فرستاد.
- ❖ آنان که نیکوکارند هم در حیات دنیا نیکو و خوشی بینند و هم دار آخرت (آن ها را) بهترین منزل است.
- ❖ و البته خانه اهل تقوا بسیار مجلل و نیکو خواهد بود.
- ❖ که باغ های بهشت عدن باشد که در زیر درختانش نهرا جاری است.
- ❖ متقیان در آن داخل شوند در حالی که هر چه بخواهند و میل کنند در آن جا بر ایشان حاضر است.
- ❖ باری این است اجر و جزایی که خدا به اهل تقوا عطا خواهد کرد.
- ❖ آنان که در حال پاکیزگی (از شرک) فرشتگان قبض روحشان کنند به آن ها گویند که شما به موجب اعمال نیکویی که در دنیا به جا آوردید اکنون به بهشت ابدی درآیید.

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ هُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾ الَّذِينَ تَتَوَفَّيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

۸۶۱- فرشتگان عرش الهی برای آمرزش گناهان مؤمنین دعا می کنند (غافر- آیات ۷ الی ۹)

- ❖ فرشتگانی که عرش (با عظمت الهی) را بر دوش گرفته و آنان که پیرامون عرشند به تسبیح و ستایش حق مشغولند.
- ❖ هم خود به خدا ایمان دارند.
- ❖ و هم برای اهل ایمان از خدا آمرزش و مغفرت می طلبند.
- ❖ که ای پروردگاری که علم و رحمت بی منتهاست همه اهل عالم را فرا گرفته است، گناه آنان که توبه کردند و راه (رضای) تو را پیمودند ببخش و آنان را از عذاب دوزخ محفوظ دار .
- ❖ پروردگارا، تو آنها را به بهشت عدنی که وعده شان فرمودی با پدران (و مادران) صالح و هم جفت و فرزندان شان و اصل گردان، که همانا تویی خدای با حکمت و اقتدار .
- ❖ و هم آن مؤمنان را از ارتکاب اعمال زشت نگاه دار، که هر که را تو از زشتکاری امروز محفوظ داری در حق او رحمت و عنایت بسیار فرموده ای و آن به حقیقت رستگاری بزرگ (از بلایا و فیروزی عظیم در آخرت) خواهد بود.

الَّذِينَ تَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧٧﴾ رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ ءَابَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٧٨﴾ وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٩﴾

۸۶۲- کسانی که ایمان آوردند و استقامت ورزیدند ، فرشتگان به آنان بشارت بهشت دهند (فصلت- آیات ۳۰ الی ۳۲)

- ❖ آنان که گفتند: محققا پروردگار ما خدای یکتاست و بر این ایمان پایدار ماندند.
- ❖ فرشتگان رحمت بر آنها نازل شوند (و مژده دهند) که دیگر هیچ ترسی (از وقایع آینده) و حزن و اندوهی (از گذشته خود) نداشته باشید.
- ❖ و شما را به همان بهشتی که (انبیا) وعده دادند بشارت باد .
- ❖ ما در دنیا و آخرت یاران و دوستداران شمایم.
- ❖ و برای شما در بهشت ابد هر چه مایل باشید یا آرزو و تقاضا کنید همه مهیاست.
- ❖ این سفره احسان را خدای غفور مهربان (به پاداش ثبات ایمان) برای شما گسترده است .

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا خَافُوا وَلَا حَزَنُوا وَأَبْشَرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٧٩﴾ نَحْنُ أَوْلِيَائُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴿٨٠﴾ نُزْلًا مِّنْ غَفُورٍ رَّحِيمٍ ﴿٨١﴾

۷۸- فرعون ، طاغوت مصر و همعصر موسی (ع) که ادعای خدایی نمود

(یونس- آیات ۱۹۰ الی ۹۲)

۸۶۳- بدن فرعون برای عبرت آیندگان به ساحل نیل افکنده شد

- ❖ و ما بنی اسرائیل را از دریا گذرانیدیم.
- ❖ پس آن گاه فرعون و سپاهش به ظلم و ستمگری آن ها را تعقیب کردند تا چون هنگام غرق فرعون فرا رسید گفت: اینک من ایمان آوردم که حقا جز آن کسی که بنی اسرائیل به او ایمان دارند خدایی در عالم نیست و من هم از مسلمانان و اهل تسلیم فرمان او هستم.
- ❖ اکنون باید ایمان بیاوری؟ در صورتی که از این پیش عمری به (کفر و) نافرمانی زیستی و از مردم ظالم بدکار بودی.

❖ پس ما امروز (تو را غرق دریای هلاک کرده و) بدنت را برای عبرت آیندگان به ساحل نجات می‌رسانیم
با آن که بسیاری از مردم از آیات قدرت ما غافل هستند.

وَجَنَوزْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا ۖ حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ
قَالَ ءَامَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَامَنْتُ بِهِ ۚ بَنُوا إِسْرَءِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾ ءَالَعْنِ وَقَدْ
عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بَدَنِكَ لَتَكُونَ لِمَنْ خَلَفَكَ ءَايَةً ۚ وَإِنَّ
كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَن ءَايَاتِنَا لَغَافِلُونَ ﴿٩٢﴾

۷۹-قارون مردی ثروتمند از قوم بنی اسرائیل

(قصص-آیات ۷۶ الی ۸۳)

۸۶۴-چگونه قارون و ثروت های فراوان او در دل زمین فرو رفت؟

(۱) (قارون چه کسی بود؟):

- ❖ همانا قارون یکی از (ثروتمندان) قوم موسی بود.
- ❖ که بر آن‌ها طریق ظلم و طغیان پیش گرفت.
- ❖ و ما آن قدر گنج و مال به او دادیم که بر دوش بردن کلید آن گنج‌ها صاحبان قوت را خسته کردی.
- (۲) (قوم موسی از قارون درخواست کمک دارند):
- ❖ هنگامی که قومش به او گفتند: آن قدر مغرور و شادمان (به ثروت خود) مباش که خدا هرگز مردم
پرغرور و نشاط را دوست نمی‌دارد. و به هر چیزی که خدا به تو عطا کرده بکوش تا (ثواب و
سعادت) دار آخرت تحصیل کنی.

- ❖ و لیکن بهره‌ات را هم از (لذات و نعم حلال) دنیا فراموش مکن.
- ❖ و (تا توانی به خلق) نیکی کن چنان که خدا به تو نیکویی و احسان کرده.
- ❖ و هرگز در روی زمین فتنه و فساد برمینگیز.
- ❖ که خدا مفسدان را ابدًا دوست نمی‌دارد.

(۳) (قوم موسی حسرت داشتن ثروت قارون را می‌خورند):

- ❖ قارون گفت: این مال و ثروت فراوان به علم و تدبیر خودم به من داده شد!
- ❖ آیا ندانست که خدا پیش از او چه بسیار امم و طوایفی را که از او قوت و ثروت و جمعیتشان بیشتر
بود هلاک کرد؟
- ❖ و هیچ از گناه بدکاران سؤال نخواهد شد (بلکه یکسر به دوزخ روند).
- ❖ آن‌گاه قارون (روزی) با زیور و تجمل بسیار بر قومش در آمد.

❖ مردم دنیاطلب (که او را دیدند) گفتند: ای کاش همان قدر که به قارون از مال دنیا دادند به ما هم عطا می‌شد که او بهره‌ی بزرگ و حظّ وافری را داراست.

(۴) (صاحبان علم و معرفت از قوم موسی جواب دنیاطلبان را می‌دهند):

❖ و اما صاحبان مقام علم و معرفت (به آن دنیاپرستان) گفتند: وای بر شما (و همت پست شما) ثواب خدا برای آن کس که به خدا ایمان آورده و نیکوکار گردیده بسی بهتر (و بالاتر از این دارایی دو روزه قارون) است.

❖ ولی هیچ کس جز آنان که صبر پیشه کنند بدان ثواب و مقام نخواهد رسید.

(۵) (قارون با ثروتش در زمین فرو رفت و کسی به داد او نرسید!!):

❖ پس (از اندک زمانی) ما هم او را با خانه (و گنج و دارایی) اش به زمین فرو بردیم.

❖ و هیچ حزب و جمعیتی نداشت که او را در برابر خدا یاری کنند.

❖ و خود هم نتوانست خویش را یاری دهد.

❖ صبحگاه هم آنان که روز گذشته (ثروت و) مقام او را آرزو می‌کردند با خود می‌گفتند: ای وای (بر ما و آرزوهای ما) گویی خداست که هر که از بندگان خود را خواهد روزی فراوان دهد و (هر که را خواهد) تنگ روزی کند.

❖ اگر نه این بود که خدا بر ما مَنّت گذاشت (و غرور و ثروت قارون نداد) ما را هم (مثل او) در زمین فرو بردی!

(۶) (نتیجه گیری):

❖ ای وای که گویا کافران را هرگز فلاح و رستگاری نیست!

❖ ما این دار (بهشت ابدی) آخرت را برای آنان که در زمین اراده علوّ و فساد و سرکشی ندارند مخصوص می‌گردانیم.

❖ و حسن عاقبت خاص پرهیزکاران است.

إِنَّ قَرُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ^ط وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ^ط ﴿٧٦﴾ وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ^ط ﴿٧٧﴾ قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي^ط أَوَلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنْ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ^ط ﴿٧٨﴾ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ^ط قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ

الدُّنْيَا يَلِيتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قُرُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٦﴾ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٧٧﴾ فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ ﴿٧٨﴾ وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَابُ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ ۖ لَوْلَا أَن مِّنَ اللَّهِ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بَنَاهُ ۖ وَيَكَابُ اللَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿٧٩﴾ تِلْكَ الدَّارُ الْأَخْرَىٰ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۖ وَالْعِصْبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٠﴾

۸۰- قبله ی مسلمین جهان

۸۶۵- شهر مکه برای همیشه شهر امن و ایمان قرار داده شده است

(بقره-آیه ۱۲۶)

و (به یاد آر) هنگامی که ابراهیم عرض کرد:

- ❖ پروردگارا، این شهر را محل امن و آسایش قرار ده.
 - ❖ و اهلش را که ایمان به خدا و روز قیامت آورده‌اند از انواع روزی‌ها بهره‌مند ساز.
 - ❖ خدا فرمود: و هر که (با وجود این نعمت) سپاس نگذارد و راه کفر پیماید گر چه در دنیا او را اندکی بهره‌مند کنم، لیکن در آخرت ناچار معذب به آتش دوزخ گردانم که بد منزلگاهی است.
- وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا ءَامِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ ءَامَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٢٦﴾

۸۶۶- تغییر قبله باعث شد تا مؤمنین از غیر مؤمنین شناخته شوند

(بقره-آیات ۱۴۳ الی ۱۴۴)

و (ای پیغمبر)!

- ❖ ما قبله‌ای را که بر آن بودی تغییر ندادیم مگر برای این که بیازماییم و جدا سازیم گروهی را که از پیغمبر خدا پیروی می‌کنند از آنان که عقبگرد کنند و (به مخالفت او برخیزند).
- ❖ و این تغییر قبله بسی بزرگ نمود جز در نظر هدایت یافتگان خدا.
- ❖ و خداوند اجر پایداری شما را در راه ایمان تباه نگرداند که خدا به خلق مشفق و مهربان است.
- ❖ ما توجه تو را بر آسمان (به انتظار وحی و تغییر قبله) بنگریم و البته روی تو را به قبله‌ای که به آن خشنود شوی گردانیم.
- ❖ پس روی کن به طرف مسجدالحرام.

❖ و شما (مسلمین) نیز هر کجا باشید (در نماز) روی بدان جانب کنید

وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ ۚ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۚ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٣﴾ قَدْ نَرَىٰ تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ ۚ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا ۚ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۚ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ ۚ..... ﴿١٤٤﴾

۸۶۷- اهل کتاب هیچگاه پیرو قبله مسلمانان نخواهند شد

(بقره- آیات ۱۴۴ الی ۱۴۵)

و گروه اهل کتاب !

❖ به خوبی می دانند که این تغییر قبله به حق و راستی از جانب خداست (نه به دلخواه کس) و خدا از کردار آنها غافل نیست.

❖ و تو (ای پیغمبر) اگر هر قسم معجزه برای اهل کتاب بیاوری پیرو قبله تو نشوند.

❖ و تو نیز تبعیت از قبله آنان نخواهی کرد.

❖ و بعضی ملل تابع قبله برخی دیگر نشوند.

❖ و اگر تو تابع دلخواه و هوسهای جاهلانه آنها شوی بعد از آن که از جانب خدا علم یافتی، در این صورت البته از گروه ستمکاران خواهی بود!!

وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ ۚ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾ وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتِهِمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَئِنْ أَتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

۸۶۸- ای مسلمانان ! برای نماز در هر کجا که هستید، قبله شما کعبه باشد

(بقره- آیات ۱۴۹ الی ۱۵۰)

بسوی قبله نماز بگزارید:

❖ و از هر کجا و به سوی هر دیار بیرون شدی (در نماز) روی به طرف کعبه آور.

❖ و این دستور قبله بر وجه صواب و به امر خداست و خدا از کار شما غافل نیست.

❖ و از هر جا و به هر دیار بیرون شدی روی به جانب کعبه کن.

❖ و شما مسلمین هم به هر کجا بودید روی بدان جانب کنید تا مردم به حجت و مجادله بر شما زبان نکشایند- جز گروه ستمکار (معاند) که از (جدل و گفتگوی) آنان هم نیندیشید و از (نافرمانی) من بترسید- و تا نعمت و رحمت را برای شما به حد کمال رسانم، و باشد که (به طریق صواب) راه یابید.

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤٩﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ
فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ
وَأَحْشَوْنِي وَلَا تَمْنَعِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٠﴾

۸۶۹- کعبه اولین خانه ای است که برای عبادت خدا بنا شده است (آل عمران- آیات ۹۶ الی ۹۷)

- (۱) اول خانه‌ای که برای عبادت خلق بنا شد همان خانه (کعبه) است.
 - (۲) که در بکه است.
 - (۳) که در آن برکت و هدایت خلاق است.
 - (۴) در آن خانه آیات (ربوبیت) هویدا است.
 - (۵) مقام ابراهیم خلیل است.
 - (۶) و هر که در آن جا داخل شود ایمن باشد.
 - (۷) و مردم را حج و زیارت آن خانه به امر خدا واجب است بر هر کسی که توانایی برای رسیدن به آن جا دارد.
 - (۸) و هر که کافر شود (به خود زیان رسانده و) خدا از جهانیان بی‌نیاز است.
- إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾ فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ
إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ
فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦٢﴾

۸۷۰- سرپرستان مسجدالحرام نباید جز اهل تقوی باشند (انفال- آیه ۳۴)

- ❖ و آن‌ها چه کردند که خدا عذابشان نکند؟!
 - ❖ در صورتی که راه مسجدالحرام را (به روی بندگان خدا) می‌بندند.
 - ❖ و آن‌ها سرپرستان (شایسته تولیت) آن نیستند.
 - ❖ سرپرستان آن به جز اهل تقوا نباشند.
 - ❖ لیکن اکثر مردم آگاه نیستند.
- وَمَا لَهُمْ آلَا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَاؤُهُ
إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٣﴾

۸۷۱- ابراهیم از خدا می خواهد که شهر مکه در امنیت و رونق و برکت و کعبه مرکز توحید و عبادت باشد (ابراهیم- آیات ۳۵ الی ۳۷)

- ❖ و (یا دآر) وقتی که ابراهیم عرض کرد: پروردگارا، این شهر (مکه) را مکان امن و امان قرار ده و من و فرزندانم را از پرستش بتان دور دار.
- ❖ پروردگارا، این بتان (و بت تراشان) بسیاری از مردم را گمراه کردند.
- ❖ پس هر کس (در راه توحید و خداپرستی) پیرو من است او از من است.
- ❖ و هر که مخالفت من کند (و راه شرک و عصیان پوید اختیارش با توست که) تو خدای بسیار بخشنده و مهربانی.
- ❖ پروردگارا، من برخی از ذریه و فرزندان خود را به وادی بی کشت و زرعی نزد بیت الحرام تو مسکن دادم.
- ❖ پروردگارا، تا نماز را به پا دارند.
- ❖ پس تو دل هایی از مردمان را به سوی آن ها مایل گردان.
- ❖ و به انواع ثمرات آن ها را روزی ده.
- ❖ باشد که شکر تو به جای آرند.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامَ ۖ رَبِّ إِيَّاهُنَّ أَضَلَّلْنَ
كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ ۖ فَمَنْ تَبِعَنِ فَإِنَّهُ مِنِّي ۖ وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۖ رَبَّنَا إِنِّي أَصْكَنْتُ مِنْ
ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ
تَهْوَىٰ إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ۖ

۸۷۲- ابراهیم کعبه را برای مناسک و اجرای احکام حج و پرستش خدا آماده نمود (حج- آیات ۲۶ الی ۳۲)

(۳) (اجرای احکام حج که خداوند به ابراهیم خلیل (ع) دستور داده است):

- (۱) و (یاد آر) آن گاه که ما ابراهیم را در آن بیت الحرام تمکین دادیم.
- (۲) (و به او وحی کردیم) که با من هیچ کس را شریک و انباز نگیر.
- (۳) و خانه مرا برای طواف حاجیان و نمازگزاران و رکوع و سجودکنندگان (از لوث بتان و بت پرستان) پاک و پاکیزه دار.
- (۴) و در میان مردم به (اداء مناسک) حج اعلام کن.
- (۵) تا خلق پیاده و سواره بر شتران لاغر اندام تیزرو از هر راه دور به سوی تو جمع آیند.
- (۶) تا (در آن جا) بر سر منافع (دنیوی و اخروی بسیار) خود حضور یابند.
- (۷) و نام خدا را در ایامی معین یاد کنند که آن ها را از حیوانات بهائم (یعنی شتر و گاو و گوسفند) روزی داده است.
- (۸) پس از آن تناول کرده و فقیران بیچاره را نیز (از قربانی ها) طعام دهید.

۹) آن گاه باید مناسک حج و حلق و تقصیر را به جای آرند (یعنی سر بتراشند و ناخن و موی بسترند تا از احرام به درآیند)

۱۰) و به هر نذر و عهده‌ی که (در حج) کردند (یا به هر پیمانی که با خدا و خلق بسته‌اند) وفا کنند.

۱۱) و طواف را گرد خانه عتیق (بیت الحرام کعبه) به جای آرند.

۱۲) این است (احکام حج) و هر کس اموری را که خدا حرمت نهاده بزرگ و محترم شمارد البته این برایش نزد خدا بهتر خواهد بود.

۴) (احکام و شعائر الهی را محترم دارید و بطور خالص خدا را پرستید):

۱۳) و چهارپایان غیر آن چه تلاوت خواهد شد [در سوره مائده آیه ۳ آمده است. (م)] همه برای شما حلال گردید.

۱۴) پس از پلید حقیقی یعنی بت‌ها اجتناب کنید.

۱۵) و نیز از قول باطل (مانند دروغ و شهادت ناحق و سخنان لہو و غنا) دوری گزینید.

۱۶) و خاص و خالص بی‌هیچ شائبه‌ی شرک، خدا را پرستید.

۱۷) و هر کس به خدا شرک آرد (در عجز و بیچارگی) بدان ماند که از آسمان درافتد و مرغان (در فضا) بدنش را به منقار (قطعه قطعه) بربایند یا بادی تند او را به مکانی دور (از هر وسیله نجات) درافکند.

۱۸) این است (سخن حق) و هر کس شعائر (دین) خدا را بزرگ و محترم دارد این از صفت دل‌های با تقواست.

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ
وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿۱۶﴾ وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ
كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿۱۷﴾ لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ
بَهِيمَةٍ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا أَلْبَابِيسَ الْفَقِيرِ ﴿۱۸﴾ ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نُذُورَهُمْ
وَلِيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿۱۹﴾ ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ ۖ وَأُحِلَّتْ
لَكُمْ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ۖ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿۲۰﴾
حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا حَرَّمَ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي
بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿۲۱﴾ ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعِيرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿۲۲﴾

۸۱- قرآن کتاب وحی الهی برای هدایت انسان ها

(بقره- آیات ۲ الی ۵)

۸۷۳- قرآن کتابی است که متقین (پرهیزگاران) را هدایت می کند

- ❖ قرآن کتابی است که باید خوانده و فهمیده شود.
 - ❖ قرآن کتابی است که در حقیقت آیات و مطالب آن سستی و شک و تردید وجود ندارد.
 - ❖ کتابی برای هدایت و راهنمای متقین و پرهیزگاران نازل شده است.
- متقین (پرهیزگاران) کسانی هستند که :

- (۱) کسانی که به عالم غیب ایمان دارند.
- (۲) و نماز اقامه و بر پا می دارند.
- (۳) و آنچه را که روزیشان کردیم در راه خدا انفاق می کنند.
- (۴) و به آنچه را که به تو نازل شده است (قرآن) ایمان دارند.
- (۵) و آن کتاب هایی که قبل از تو بر پیامبران نازل شده اند ایمان دارند.
- (۶) و نسبت به آخرت یقین دارند.
- (۷) اینان (پرهیزگاران) کسانی هستند که بر مدار هدایت الهی هستند.
- (۸) و متقین کسانی هستند که به فلاح و رستگاری رسیده اند.

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾ أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

(بقره- آیات ۲۳ الی ۲۴)

۸۷۴- شما که در فرستادن قرآن بر محمد (ص) شک دارید، یک سوره نظیر آن بیاورید!!

- و اگر شما در قرآنی که بر بنده خود (محمد صلی الله علیه و آله و سلم) فرستادیم، در شک و تردید می باشید:
- ❖ پس یک سوره مانند آن بیاورید ، و به جز خدا ، گواهان و حامیان خود را بخوانید ، اگر راست می گوید.
 - ❖ و اگر این کار را نکردید و هرگز نتوانید کرد!! پس بپرهیزید از آتشی که هیزم آن مردم بدکار و سنگ های خارا است که (از قهر خدا) برای کافران مهیا شده است.

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ ۚ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ ۖ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ۖ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

۸۷۵- آن کسانی که آیات الهی را به بهای اندک بفروشدند به عذابی دردناک دچار می شوند (بقره-آیه ۱۶۸)
از اهل کتاب :

- ❖ آنان که پنهان دارند آیاتی از کتاب آسمانی را که خدا فرستاده بود و آن را به بهای اندک فروشدند.
- ❖ جز آتش جهنم در شکم نمی برند.
- ❖ و در قیامت خدا با آن ها سخن نگوید و (از پلیدی عصیان) پاکشان نگرداند.
- ❖ و هم آنان را در قیامت عذابی دردناک خواهد بود.
- ❖ آن ها همان گروهی که اختیار کردند گمراهی را به جای هدایت، و عذاب را به جای آمرزش، پس چقدر بر آتش جهنم سخت جان و پرتاقتند!
- ❖ این عذاب از آن روست که خدا کتاب آسمانی را به راستی فرستاد و گروهی که در آن اختلاف و مکابره کردند در اختلافی دور (از حق) خواهند بود.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۖ أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٤﴾
الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ ۖ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾

۸۷۶- قرآن، تورات و انجیل برای هدایت انسان ها آمده اند (آل عمران-آیات ۳ الی ۴)

- ❖ آن خدایی که قرآن را به راستی بر تو فرستاد.
- ❖ که تصدیق کننده کتب آسمانی قبل از خود است .
- ❖ و (پیش از قرآن) تورات و انجیل را فرستاد، برای هدایت مردم.
- ❖ و نیز کتاب جداکننده میان حق و باطل (یعنی قرآن) را فرستاد.
- ❖ همانا آنان که به آیات خدا کافر شدند بر آن ها عذاب سختی است.
- ❖ و خدا مقتدر و کیفرکننده ستمکاران است.

نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنجِيلَ ﴿٣﴾ مِنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ ۖ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَايَةِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۖ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿٤﴾

۸۷۷- کسانی که به دنبال فتنه هستند آیات متشابه قرآن را تأویل می کنند (آل عمران-آیه ۷)

- ❖ اوست خدایی که قرآن را بر تو فرستاد.
- ❖ که برخی از آن کتاب آیات محکم است که اصل و مرجع سایر آیات کتاب خداست.
- ❖ و برخی دیگر متشابه است.

- ❖ و آنان که در دلشان میل به باطل است از پی متشابه رفته تا به تأویل کردن آن در دین راه شبهه و فتنه‌گری پدید آرند. در صورتی که تأویل آن را کسی جز خداوند و اهل دانش ندادند.
- ❖ گویند: ما به همه کتاب گرویدیم که همه از جانب پروردگار ما آمده، و به این (دانش) تنها خردمندان آگاهند.

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَبِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَبَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٠٥﴾

۸۷۸- ای رسول (ص) ما! بر اساس قرآن بین مردم داوری کن (نساء-آیه ۱۰۵)

- ❖ (ای پیغمبر) ما قرآن را به حق به سوی تو فرستادیم.
 - ❖ تا به آن چه خدا (به وحی خود) بر تو پدید آورده میان مردم حکم کنی.
 - ❖ و نباید به نفع خیانتکاران (با مؤمنان) به خصومت برخیزی.
- إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنَ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

۸۷۹- قرآن همه کتاب های انبیاء قبل از خود را تصدیق می کند (مائده-آیه ۴۸)

- ❖ و ما این (قرآن عظیم) را به حق بر تو فرستادیم.
 - ❖ که تصدیق به درستی و راستی همه کتب که در برابر اوست نموده.
 - ❖ و بر حقیقت کتب آسمانی پیشین گواهی می‌دهد.
 - ❖ پس حکم کن میان آن‌ها به آن چه خدا فرستاد.
 - ❖ و در اثر پیروی از خواهش‌های ایشان حکم حقی که بر تو آمده واگذار.
- وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ..... ﴿٤٨﴾

۸۸۰- نزول قرآن باعث شد تا بر کفر و سرکشی بسیاری از اهل کتاب افزوده شود (مائده-آیات ۶۷ الی ۶۹)

- ای پیغمبر (رسول مکرم اسلام (ص):
- ❖ آن چه از خدا بر تو نازل شد (به خلق) برسان که اگر نرسانی تبلیغ رسالت و اداء وظیفه نکرده‌ای.
 - ❖ و خدا تو را از (شر) مردمان محفوظ خواهد داشت.
 - ❖ (و دل قوی دار که) خدا کافران را (به هیچ راه موفقیتی) راهنمایی نخواهد کرد.
 - ❖ (ای پیغمبر) بگو: ای اهل کتاب، شما ارزشی ندارید تا آن که به دستور تورات و انجیل و قرآنی که به شما از جانب خدا فرستاده شده قیام کنید.

- ❖ و همانا قرآنی که به تو از سوی پروردگارت نازل شد (به جای آن که به آن ایمان آرند) بر کفر و سرکشی بسیاری از آنان خواهد افزود، در این صورت (تو ای پیغمبر) بر حال کافران نباید تأسف خوری.
- ❖ البته هر کس از گرویدگان به اسلام و یهودان و ستاره پرستان و نصاری که به خدا و روز قیامت ایمان آورد و نیکوکار شود هرگز آنان را ترسی و اندوهی (در عالم آخرت) نخواهد بود.

يَتَأْتِيهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾ قُلْ يَتَأَهَّلَ الْكِتَابُ لِسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقُونَ وَالنَّصَرَىٰ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

۸۸۱- وقتی آیات الهی بر اهل ایمان خوانده شود، اشک از دیدگان آنان جاری می شود!! (مائده- آیات ۸۳ الی ۸۵)

- ❖ و چون آیاتی را که به رسول فرستاده شده استماع کنند می بینی اشک از دیده آن ها جاری می شود.
- ❖ زیرا حقانیت آن را شناخته اند.
- ❖ گویند: بارالها، ما ایمان آوردیم، پس نام ما را در زمره گواهان صدق (او) بنویس.
- ❖ و (گویند) چرا ما ایمان به خدا و کتاب حق که ما را آمده است نیاوریم در صورتی که امید آن داریم که خدا ما را داخل در زمره صالحان گرداند؟
- ❖ پس خدا بر آن چه گفتند پاداش نیکو به آن ها داد بهشت هایی که از زیر درختانش نهرها جاری است که در آن زندگانی جاوید خواهند داشت.
- ❖ و این پاداش نیکوکاران است.

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا ءَامَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾ فَأَثْبَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾

(انعام- آیه ۲۵)

۸۸۲- بعضی از اهل کتاب، آیات الهی را می شنوند و لی قبول نمی کنند

- ❖ و بعضی از آنان به سخن تو گوش فرا دارند.

- ❖ ولی ما پرده بر دل‌هاشان نهاده‌ایم که فهم آن نتوانند کرد.
- ❖ و در گوش‌های آن‌ها سنگینی نهاده‌ایم.
- ❖ و اگر همه آیات الهی را مشاهده کنند باز بدان ایمان نمی‌آورند.
- ❖ تا آن جا که چون نزد تو آیند در مقام مجادله بر آمده، آن کافران گویند: این آیات چیزی جز افسانه‌های پیشینیان نیست.

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ تُجَدِّلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٩٧﴾

۸۸۳- صبح و شب، خورشید و ماه و ستارگان از آیات الهی و در مداری معینند!!

- ❖ خداست شکافنده پرده صبحگاهان.
- ❖ و شب را برای آسایش (خلق) مقرر داشته.
- ❖ و خورشید و ماه را به نظمی معین (او به گردش) درآورده.
- ❖ این تقدیر خدای مقتدر داناست.
- ❖ و نیز اوست که چراغ ستارگان را برای رهایی شما در تاریکی‌های بیابان و دریا قرار داده است.
- ❖ همانا ما آیات خود را برای مردم دانا به تفصیل بیان کردیم.

فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٩٨﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٩٩﴾

۸۸۴- قرآن کتابی بسیار بر خیر و برکت است

- ❖ و این (قرآن) کتابی است که ما با برکت و خیر بسیار فرستادیم.
- ❖ از آن پیروی کنید و پرهیزکار شوید.
- ❖ شاید مشمول مرحمت خدا گردید.
- ❖ (قرآن را برای این فرستادیم) تا نگویند تورات و انجیل تنها بر دو طایفه یهود و نصاری پیش از ما فرستاده شد و ما از تعلیم درس (کتاب‌های الهی) آنان غافل و بی‌بهره ماندیم.
- ❖ یا گویند: اگر کتاب بر ما فرستاده می‌شد ما بهتر از آنان به راه هدایت می‌شتافتیم.
- ❖ پس به شما هم از طرف پروردگارتان حجت آشکار و هدایت و رحمت رسید.
- ❖ اکنون کیست ستمکارتر از آن که آیات الهی را تکذیب کند و از آن‌ها روی گرداند؟!
- ❖ به زودی آنان را که از آیات ما روی گردانیده و مخالفت کنند به عذاب سخت مجازات کنیم به کیفر آن که از آیات ما اعراض می‌کردند.

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ إِلَهُكُمُ الْحِكْمَ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٦﴾ أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أَنْزَلْنَا إِلَهُكُمُ لَكُنَّا أَهْدَى مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيْنَهُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهْدًى وَرَحْمَةً فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

۸۸۵- دوزخیان که آیات الهی را تکذیب کردند یکدیگر را به جرم و گمراهی متهم می کنند!! (اعراف- آیات ۳۷ الی ۳۹)

- ❖ پس کیست ستمکارتر از آن کس که بر خدای دروغ بندد یا آیات او را تکذیب کند؟
- ❖ آنان از کتاب (قضا و قدر الهی یا از نامه اعمال) به بهره‌ی خویش خواهند رسید، تا هنگامی که فرستادگان ما (ملک الموت و فرشتگان قبض روح) بر آنان فرا رسند که قبض روح آنان کنند.
- ❖ به آنان گویند: چه شدند آن‌هایی که به جای خدا به ربوبیت می‌خواندید (مانند بتان جمادی و غیر جمادی و هواهای نفسانی)؟
- ❖ پاسخ دهند که آن‌ها همه از نظر ما ناپدید و نابود شدند.
- ❖ و آن‌ها بر زیان خویش گواهی دهند که کافر بوده‌اند.
- ❖ خداوند گوید: شما هم با آن گروه از جن و انس که پیش از شما بودند به دوزخ داخل شوید.
- ❖ در آن وقت هر قومی که به دوزخ شوند قوم دیگر (از همکیشان خود) را لعن کنند، تا آن گاه که همه در آتش دوزخ فراهم شوند .
- ❖ زمره آخرین درباره فرقه اول (یا مرءوسان درباره رئیسان) گویند که خدایا، اینان ما را گمراه کردند، پس عذابشان را از آتش افزون و مضاعف گردان.
- ❖ خدا گوید: همه را عذاب مضاعف است و لیکن شما آگاه نیستید.
- ❖ و گروه مقدم به طایفه مؤخر پاسخ دهند که شما را بر ما برتری نباشد (ما و شما در گناه یکسانیم).
- ❖ پس (به آن‌ها خطاب کنند که) بپشید عذاب را به کیفر آن‌چه از اعمال ناشایسته مرتکب می‌شدید.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۚ أُولَٰئِكَ يَنَآهُمْ نَصِيُّهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوهُمْ قَالُوا أَإِنَّ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٦٧﴾ قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّىٰ إِذَا آدَارُكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أَخْرِطْهُمْ وَلَاوْلَهُمْ رَبَّنَا

هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَكَاتِبِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ ۚ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ وَلَٰكِن لَّا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ وَقَالَتْ
أُولَٰئِهِمْ لِأَخْرَجْنَاهُمْ مِّنْ فَضْلٍ عَلَيْنَا مِمَّا كَانَتْ لَكُمُ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٩﴾

۸۸۶- کسانی که آیات الهی را تکذیب کردند هرگز درهای آسمان بروی آنان گشوده نخواهد شد (اعراف- آیات ۴۰ الی ۴۱)

- ❖ همانا آنان که آیات ما را تکذیب کردند.
- ❖ و از کبر و نخوت سر بر آن فرود نیاوردند.
- ❖ هرگز درهای آسمان به روی آنان باز نشود و به بهشت در نیابند تا آن که شتر در چشمه سوزن در آید (یعنی داخل شدنشان به بهشت بدان ماند که شتر به چشمه سوزن رود و این در عادت محال باشد).
- ❖ و این گونه گنهکاران (متکبر) را مجازات سخت خواهیم کرد.
- ❖ بر آنان از آتش دوزخ بسترها گسترده و سراپرده‌ها افراشته‌اند.
- ❖ و ستمکاران را چنین مجازات سخت خواهیم کرد.

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفْتُحُ لَهُمُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ
يَلْجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾ هُمْ مِّنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ
غَوَاشٍ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

۸۸۷- کسانی که با آیات الهی مخالف بودند در قیامت آرزو کنند که ای کاش به دنیا برگردند!! (اعراف- آیات ۵۲ الی ۵۳)

- ❖ و محققاً ما برای ایشان کتابی آوردیم که در آن هر چیز را بر اساس علم و دانش تفصیل دادیم برای هدایت و رحمت آن گروه که ایمان می‌آورند.
- ❖ آیا جز این انتظار دارند که تأویل آن (آیات و مآل اعمال آن‌ها هنگام مرگ یا ظهور قیامت) به آنان برسد؟
- ❖ آن روز که تأویل آن فرا رسد کسانی که آن را پیش از این فراموش کرده بودند.
- ❖ خواهند گفت: همانا رسولان پروردگارمان حق را برای ما آوردند (کاش مخالفت نمی‌کردیم).
- ❖ آیا کسی به شفاعت ما بر خواهد خاست.
- ❖ یا بار دیگر به دنیا باز می‌گردیم.
- ❖ تا غیر از این اعمال زشت به اعمال صالحی بپردازیم؟
- ❖ راستی که آن کافران خود را در زیان سخت افکنده‌اند.
- ❖ و آن‌چه به دروغ می‌بافتند همه نابود شده و از دستشان رفته است.

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ ۚ
يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَّنَا مِنْ شُفَعَاءَ

فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۚ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا

يَفْتَرُونَ ﴿٥٢﴾

۸۸۸- گروهی به حقیقت رستگاران عالمند که به پیامبر (ص) و به نوری که به او نازل شده ایمان بیاورند (اعراف-آیه ۱۵۷ الی)

- (۱) هم آنان که پیروی کنند از آن رسول (ختمی) و پیغمبر امی که در تورات و انجیلی که در دست آنهاست (نام و نشان و اوصاف) او را نگاشته می‌یابند.
- (۲) که آن‌ها را امر به هر نیکویی و نهی از هر زشتی خواهد کرد.
- (۳) و بر آنان هر طعام پاکیزه و مطبوع را حلال.
- (۴) و هر پلید منفور را حرام می‌گرداند.
- (۵) و احکام پر رنج و مشتقی را که چون زنجیر به گردن خود نهاده‌اند از آنان برمی‌دارد (و دین آسان و موافق فطرت بر خلق می‌آورد).
- (۶) پس آنان که به او گرویدند.
- (۷) و از او حرمت و عزت نگاه داشتند.
- (۸) و یاری او کردند.
- (۹) و نوری را که به او نازل شد پیروی نمودند.
- (۱۰) آن گروه به حقیقت رستگاران عالمند.

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُخِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٣﴾

۸۸۹- قرآن کتابی است که جز به وحی نتوان آن را به نظم در آورد (یونس-آیه ۳۷)

- ❖ و این قرآن نه بدان پایه است که کسی جز به وحی خدا تواند بافت.
- ❖ لیکن سایر کتب آسمانی را تصدیق می‌کند و کتاب الهی را به تفصیل بیان می‌کند.
- ❖ که بی‌هیچ شک نازل از جانب خدای عالمیان است.

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ
الَّذِي لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

۸۹۰- اگر می گوئید که قرآن ساخته پیامبر (ص) است! پس جمع شوید و یک سوره مانند آن بیاورید!! (یونس-آیات ۳۸ الی ۳۹)

- ❖ بلکه کافران می گویند قرآن را (محمد) خود بافته است.
- ❖ بگو: اگر راست می گوئید شما خود و هم از هر کس نیز می توانید کمک بطلبید و یک سوره مانند آن بیاورید.
- ❖ بلکه انکار چیزی را می کنند که علمشان به آن احاطه نیافته و حقیقت و باطن آن هنوز به آنان نرسیده است.
- ❖ پیشینیان هم این چنین رُسل و آیات خدا را تکذیب کردند، پس بنگر عاقبت کار ستمکاران عالم به کجا کشید!

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَعْطَئْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾
بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

۸۹۱- تکذیب کنندگان قرآن، ظاهر آیات را می شوند و به باطن و حقیقت آن تعقل نمی کنند!!! (یونس-آیات ۴۰ الی ۴۳)

- ❖ و برخی از مردم به قرآن ایمان می آورند و برخی ایمان نمی آورند، و خدای تو حال تبهکاران را بهتر می داند.
- ❖ و اگر تو را تکذیب کردند بگو: عمل من برای من و عمل شما برای شما (هر کس جزای خود را خواهد یافت) شما بری از کردار من هستید و من بیزار از کردار شما.
- ❖ برخی از این منکران (چون قرائت قرآن کنی) به ظاهر به تو گوش کنند. (ولی به معنی نمی شنوند)
- ❖ آیا تو کران را گر چه هیچ عقل و ادراکی ندارند از کلام خدا توانی چیزی بشنوی؟ و برخی از منکران (هنگام تلاوت قرآن به چشم ظاهر) در تو می نگرند. (ولی به مقام باطن تو پی نمی برند)
- ❖ آیا تو کوران را گر چه هیچ نبینند هدایت توانی کرد؟

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾ وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي
عَمَلٍ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيءُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ
إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي
الْعُمَى وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾

(یونس-آیات ۵۷ الی ۵۸)

۸۹۲- قرآن شفای دلها، هدایت و رحمتی برای شما و بهتر از ثروتی است که می اندوزید

ای مردم عالم!

(۱) به حقیقت نامه ای که همه پند و اندرز .

۲) و شفای دل‌ها.

۳) و هدایت و رحمت بر مؤمنان است.

۴) از جانب خدایتان آمد.

۵) بگو که باید منحصرأً به فضل و رحمت خدا شادمان شوند. (و به نزول قرآن مسرور باشند)

۶) که آن بهتر و مفیدتر از ثروتی است که می‌اندوزند.

يَنَاقِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

۸۹۳- ای رسول! خداوند هر آیه ای که تلاوت کنی و نیز هر عمل تو و امت را نظارت می کند (یونس- آیه ۶۱)

❖ و تو در هیچ حالی نباشی.

❖ و هیچ آیه‌ای از قرآن تلاوت نکنی.

❖ و به هیچ عملی تو و امت وارد نشوید.

❖ جز آن که ما همان لحظه شما را مشاهده می‌کنیم.

❖ و هیچ چیز به وزن ذره‌ای در همه زمین و آسمان از خدای تو پنهان نیست.

❖ و کوچکتر از ذره و بزرگتر از آن هر چه هست همه در کتاب مبین حق (و لوح علم الهی) مسطور است.

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ

تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ

ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٦١﴾

۸۹۴- کسانی که به رسولان و آیات ما ایمان نمی‌آورند منتظر عذاب باشند!! (یونس- آیات ۱۰۱ الی ۱۰۳)

❖ بگو: در آسمان‌ها و زمین بنگرید تا چه مشاهده می‌کنید. و (گر چه) مردمی را که نخواهند ایمان آورند

دلایل و آیات و بیم دادن‌های الهی هرگز سودمند نمی‌افتد.

❖ پس مردمی که ایمان نمی‌آورند منتظر چیستند جز آن که روزگار هلاکت و عذابی که پیشینیان دیدند به

چشم ببینند؟

❖ بگو که شما (نزول عذاب را)، منتظر باشید که من هم با شما منتظر (نزول فتح و نصرت خدا) می‌باشم.

❖ آن گاه ما رسولان خود و مؤمنان را نجات می‌دهیم.

❖ ما بر خود فرض کردیم که این چنین اهل ایمان را نجات بخشیم.

قُلْ أَنْظَرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٢﴾ ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

(یوسف-آیات ۱۲ الی ۳)

۸۹۵- قرآن با بهترین روش به تقویت عقل آدمی می پردازد

- ❖ این قرآن مجید را ما به عربی فصیح فرستادیم.
- ❖ باشد که شما (به تعلیمات او) عقل و هوش یابید.
- ❖ ما به بهترین روش به وحی این قرآن بر تو حکایت می کنیم.
- ❖ و تو پیش از این وحی هیچ از آن آگاه نبودی.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾ خُنْ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿١٥﴾

(یوسف-آیه ۱۱۱)

۸۹۶- قرآن کتاب های انبیاء قبل از خود را تصدیق می کند

- ❖ همانا در حکایت آنان برای صاحبان عقل عبرت کامل خواهد بود.
- ❖ این قرآن نه سخنی است که فرا توان بافت.
- ❖ لیکن کتب آسمانی پیش از خود را هم تصدیق کرده.
- ❖ و هر چیزی را (که راجع به سعادت دنیا و آخرت خلق است) مفصل بیان می کند.
- ❖ و برای اهل ایمان هدایت و (سعادت و) رحمت خواهد بود.

لَقَدْ كَانَتْ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِأُولِي الْأَلْبَابِ ۚ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٦﴾

(رعد-آیات ۳۶ الی ۳۷)

۸۹۷- از قرآن پیروی کنید نه از هوس های مخالفان وحی الهی !!

- ❖ و آنان که ما بر آن ها کتاب فرستادیم (یعنی مؤمنان اهل کتاب و مسلمانان) به این (کتاب با عظمت قرآن) که بر تو نازل شد بسیار خوشوقتند.
- ❖ و جماعتی از آن ها (مانند کفار اهل کتاب و قریش) برخی آیات را انکار می کنند.
- ❖ بگو: من مأمورم که خدای یکتا را پرستم و هرگز به او شرک نیاورم.
- ❖ به سوی او دعوت می کنم.
- ❖ و بازگشت من به سوی اوست.
- ❖ و همچنین ما قرآن را کتابی با حکمت و فصاحت عربی فرستادیم.

❖ و اگر با این علم و دانش که بر تو آمد باز پیرو میل جاهلانهای آن‌ها شدی دیگر مدد و نگرهبانی از (قهر) خدا نخواهی داشت.

وَالَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ ۚ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ ۚ إِلَيْهِ أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَعَابِدُ ۚ وَكَذَلِكَ أُنْزِلَتْهُ حُكُمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ أَتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ ﴿٧٧﴾

۸۹۸- ما قرآن را حفظ خواهیم کرد (حجر-آیه ۹)

❖ البته ما قرآن را بر تو نازل کردیم.

❖ و ما هم آن را محققاً محفوظ خواهیم داشت.

إِنَّا لَخُنُّ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٧٨﴾

۸۹۹- قرآن را شیاطین فرود نیاورده اند!! چون از استماع وحی و قدرت دریافت آن محرومند (شعراء-آیات ۲۱۰ الی ۲۱۲)

❖ و این قرآن را شیاطین فرود نیاوردند (بلکه جبرئیل امین، فرشته خدا نازل ساخته).

❖ نه هرگز این گونه سخنان از شیاطین شایسته است.

❖ و نه قدرت (بر نزول آن) دارند.

❖ که البته آن‌ها از استماع وحی الهی معزولند.

وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿٧٩﴾ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٨٠﴾ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ ﴿٨١﴾

۹۰۰- قرآن حکایت های بنی اسرائیل را بهتر از خودشان بیان می کند (نمل-آیات ۷۶ الی ۷۸)

❖ همانا این قرآن بر بنی اسرائیل اکثر معارف و احکامی را که در آن اختلاف می کنند کاملاً بیان می کند (و حکم واقعی تورات را آشکار می سازد).

❖ و هم این کتاب خدا برای اهل ایمان هدایت و رحمت کامل است.

❖ (ای رسول ما) خدای تو (در قیامت) میان اختلافات این مردم حکم خواهد کرد که او خدای مقتدر و داناست.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفْصُلُ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾ وَإِنَّهُ هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾

۹۰۱- (ای رسول ما!) به کسانی که بجای قرآن به سراغ سخنان لغو و بیوده می روند عذابی دردناک بشارت بده !! (لقمان-آیات ۶ الی ۹)

❖ و برخی از مردمان (فاسد فتنه انگیز مانند نضر حارث) کسی است که گفتار و سخنان لغو و باطل را

(مانند قصه های دروغ و افسانه های شهوت انگیز مفسد اخلاق و سرود مطرب) به هر وسیله تهیه

می کند تا (خلق را) به جهالت از راه خدا (و آموختن علوم و معارف قرآن) گمراه سازد.

- ❖ و آیات قرآن را به تمسخر و استهزا گیرد.
- ❖ این مردمان (فاسد کافر) به عذاب، با خواری و ذلت گرفتار شوند.
- ❖ و هر گاه بر او تلاوت آیات ما شود چنان با غرور و تکبر پشت گرداند که گویی هیچ آن آیات الهی را نشنید.
- ❖ پنداری از هر دو گوش کر است.
- ❖ این کس را به عذاب دردناک بشارت ده.
- ❖ آنان که به خدا ایمان آوردند.
- ❖ و به اعمال نیکو پرداختند.
- ❖ باغ‌های پر نعمت (بهشت جاودانی) مخصوص آن‌هاست. که در آن بهشت ابد همیشگی خواهند بود.
- ❖ این وعده‌ی خدا محقق و حتمی است.
- ❖ و او مقتدر و آگاه است.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٦﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ءَايَتُنَا وَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَشَّرَهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٨﴾ خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

(سبأ-آیات ۶ الی ۹)

۹۰۲- قضاوت اهل علم و کافران در باره حقانیت قرآن

(۱) (اهل معرفت در باره نزول قرآن چگونه می اندیشند؟):

- ❖ و آنان که اهل دانش و معرفت گردیدند (یعنی مؤمنان و نیکان اهل کتاب) یقین دارند که قرآنی که بر تو نازل شده است از جانب پروردگار تو به حق نازل گردیده است.
- ❖ و رهنمای خلق به راه خدای بی‌همتای ستوده صفات است.

(۲) (کافران در باره قرآن چگونه می اندیشند؟):

- ❖ و کافران (به تمسخر و استهزاء مؤمنان، با مردم) گفتند که آیا می‌خواهید شما را به مردی رهبری کنیم که شما را خبر می‌دهد که پس از آن که مردید و ذرات جسمتان متفرق و پراکنده گردید از نو باز زنده خواهید شد.
- ❖ آیا این مرد دانسته به خدا دروغ می‌بندد یا جنون بر این گفتارش و می‌دارد؟
- ❖ (این‌ها که می‌پندارید هیچ نیست) بلکه (قیامت به زودی بیاید و) آنان که به عالم آخرت ایمان نمی‌آورند (آن‌جا) در عذاب و (این‌جا) در گمراهی دور (از نجات) گرفتارند.

❖ آیا (کافران منکر قیامت) به آسمان و زمین که بر آن‌ها از پیش و پس احاطه کرده ننگریستند (تا از حکمت خلقت پی به زندگانی ابدی قیامت برند) که اگر ما بخواهیم آن‌ها را به زمین فرو می‌بریم یا یک قطعه از آسمان را بر سرشان فرود آوریم؟

❖ همانا در آن آیتی (از حکمت و قدرت ما) بر هر بنده‌ی خداشناس با اخلاص به خوبی پدیدار است.

وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ
 الْحَمِيدِ ﴿٦١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَى رَجُلٍ يُنْبِئُكُمْ إِذَا مُزِقْتُمْ كُلٌّ مُمْزَقٍ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ
 جَدِيدٍ ﴿٦٢﴾ أَفَتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ
 الْبَعِيدِ ﴿٦٣﴾ أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ نَشْأَ خَسَفَ بِهِمْ
 الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطَ عَلَيْهِمْ كَسُفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ﴿٦٤﴾

۹۰۳- (ای رسول ما!) به کسانی که بجای قرآن به سراغ سخنان لغو و بیوده می‌روند عذابی دردناک بشارت بده !! (لقمان- آیات ۶ الی ۹)

❖ و برخی از مردمان (فاسد فتنه‌انگیز مانند نضر حارث) کسی است که گفتار و سخنان لغو و باطل را

(مانند قصه‌های دروغ و افسانه‌های شهوت‌انگیز مفسد اخلاق و سرود مطرب) به هر وسیله تهیه

می‌کند تا (خلق را) به جهالت از راه خدا (و آموختن علوم و معارف قرآن) گمراه سازد.

❖ و آیات قرآن را به تمسخر و استهزا گیرد.

❖ این مردمان (فاسد کافر) به عذاب، با خواری و ذلت گرفتار شوند.

❖ و هر گاه بر او تلاوت آیات ما شود چنان با غرور و تکبر پشت گرداند که گویی هیچ آن آیات الهی را نشنید.

❖ پنداری از هر دو گوش کر است.

❖ این کس را به عذاب دردناک بشارت ده.

❖ آنان که به خدا ایمان آوردند.

❖ و به اعمال نیکو پرداختند.

❖ باغ‌های پر نعمت (بهشت جاودانی) مخصوص آن‌هاست. که در آن بهشت ابد همیشگی خواهند بود.

❖ این وعده‌ی خدا محقق و حتمی است.

❖ و او مقتدر و آگاه است.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ هُمُ
 عَذَابُ مُّهِينٍ ﴿٦٥﴾ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَكُنَّا مُّسْتَكْبِرِينَ كَانُوا لَمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَشَّرَهُ

بِعَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٨﴾ خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

۹۰۴- خاندان برگزیده ای که وارث علم قرآن هستند

(فاطر - آیات ۳۱ الی ۳۲)

- ❖ و آن چه از کتاب (آسمانی قرآن) بر تو وحی فرستادیم آن حق است که کتب آسمانی (تورات و انجیل) را که پیش از اوست تصدیق می کند (و آن ها حقایق آن را تصدیق می کنند).
- ❖ (تو از تکذیب کافران میندیش که) همانا خدا به اعمال بندگان خود کاملاً بصیر و آگاه است.
- ❖ آن گاه (پس از آن پیمبران سلف) ما آن خاندان را که از بندگان خود برگزیدیم (یعنی رسول خاتم و آتش صلی الله علیه و آله را) وارث علم قرآن گردانیدیم.
- ❖ باز هم بعضی از آن ها (یعنی فرزندان او) به نفس خود ظلم کردند.
- ❖ و بعضی راه عدل پیمودند.
- ❖ و برخی به هر عمل خیر (با جان و دل) به دستور حق سبقت گیرند.
- ❖ این رتبه در حقیقت همان فضل بزرگ (و عطای بی منتهای الهی) است.

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٦﴾
ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا ۖ فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ ۖ وَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ ۖ إِذْنِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٧﴾

۹۰۵- رسالت پیامبر و قرآن برای هدایت مردم است

(یس - آیات ۳ الی ۶ - آیه ۱۱)

(ای رسول ما محمد(ص):

- (۱) که تو البته از پیمبران خدایی.
- (۲) که به راهی راست فرستاده شدی.
- (۳) (این قرآن تو کتابی است که) از جانب خدای مقتدر مهربان نازل شده است.
- (۴) تا قومی که پدرانشان به کتب آسمانی پیشین بیم داده (و وعظ و اندرز) شدند تو هم خود آن ها را (به این قرآن) بیم دهی (و از قهر حق بترسانی) که ایشان سخت غافلند.
- (۵) تو تنها کسی را بترسانی و اندرز کنی (و سودمند افتد) که پیرو آیات قرآن شده و از (قهر) خدای مهربان به خلوت و در پنهان می ترسد.
- (۶) اینان را به مغفرت خدا و پاداش با لطف و کرم او بشارت ده.

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢﴾ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣﴾ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٤﴾ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ
 ءَابَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٥﴾ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ ۖ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ
 وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿٦﴾

(یس-آیات ۶۹الی ۷۰)

۹۰۶-قرآن شعر نیست بلکه ذکر الهی و بیانی روشن است

- ❖ و نه ما او را (یعنی محمد صلی الله علیه و آله و سلم را) شعر آموختیم.
- ❖ و نه شاعری شایسته‌ی مقام اوست.
- ❖ بلکه این کتاب چیزی جز ذکر الهی و قرآن روشن بیان خدا نیست.
- ❖ تا هر که را زنده دل است (به آیاتش پند دهد و از خدا و قیامت) بترساند.
- ❖ و بر کافران (نیز به اتمام حجت) وعده‌ی عذاب حتم و لازم گردد.

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْءَانٌ مُّبِينٌ ﴿٦٩﴾ لِيُنذِرَ مَنِ كَانَ حَيًّا وَتَحَقَّقَ الْقَوْلُ
 عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

(صافات-آیات ۱۱الی ۳۹)

۹۰۷-دیدگاه ها و نظرات استهزاء کنندگان (و منکران) دعوت انبیاء در باره آیات قرآن و معاد !!

۷) منکران قرآن در مشاهده آیات و معجزات به فسوس و مسخره می پردازند

- ❖ که آیا خلقت آنها سخت تر است.
- ❖ یا موجودات (با عظمت) دیگر که ما خلق کرده ایم؟
- ❖ و ما اینان را در اول از گل چسبنده بیافریدیم.
- ❖ بلکه تو (از انکار منکران) تعجب کردی.
- ❖ و آنها هم به تمسخر پرداختند.
- ❖ و هر گاه به آنها پند و اندرز دهند هیچ متذکر نمی شوند.
- ❖ و چون آیت و معجزی مشاهده کنند باز هم به فسوس و مسخره پردازند.
- ❖ و گویند: این خود پیداست که سحری بیش نیست.

۸) (کافران با تعجب و انکار، زنده شدن دوباره انسان در قیامت را رد می کنند !!)

- ❖ آیا چون ما مردیم و خاک و استخوان پوسیده شدیم باز زنده و برانگیخته می شویم؟
- ❖ یا پدران گذشته ما زنده می شوند؟!
- ❖ بگو: آری شما (و هم پدرانتان) خوار و ذلیل به محشر مبعوث خواهید شد.
- ❖ تنها به یک صیحه‌ی (اسرافیل) است که ناگاه همه (زنده شده و از قبرها برخیزند و عرصه‌ی قیامت را) بنگرند. و گویند: ای وای بر ما، این است روز جزای اعمال.
- ❖ این است روز حکم (بر نیک و بد) که شما تکذیب آن می کردید.

- ❖ (و خطاب شود که) اینک ستمکاران را حاضر کنید با همسران (یا پیروان) و آن چه معبود ایشان بود، که به جز خدا می پرستیدند، و همه را به راه دوزخ راه نمایید.
- ❖ (و در موقف حساب) نگاهشان دارید که در کارشان سخت مسئولند.
- ❖ (به آنان خطاب شود که) چرا شما (در دفع عذاب) به یکدیگر نصرت نمی کنید؟
- ❖ بلکه در این روز آن ها همه سخت تسلیم و ذلیلند.

(۹) (منکران و کافران در روز قیامت یکدیگر را متهم می کنند):

- ❖ و در آن هنگامه برخی از آنان به بعضی دیگر رو نموده (یعنی مرءوسین با رؤسا) سؤال و جواب کنند.
- ❖ گویند: شما بودید که از سمت راست (و چپ برای فریب) ما می آمدید.
- ❖ آن ها جواب دهند (که به ما مربوط نیست) بلکه شما خود ایمان نیاوردید.
- ❖ و ما بر شما تسلط و حجتی نداشتیم بلکه شما خودتان طاعی و سرکش مردمی بودید.
- ❖ پس امروز بر همه ی ما وعده ی (انتقام) خدایمان حتمی است.
- ❖ و البته عذاب را خواهیم چشید.
- ❖ و ما شما را بدین سبب گمراه کردیم که خود گمراه بودیم.
- ❖ و در آن روز آن ها همه در عذاب مشترکند.
- ❖ ما چنین از بدکاران انتقام می کشیم.
- ❖ آن ها بودند که چون لا اله الا الله (کلمه توحید) به ایشان گفته می شد (از قبول آن) سرکشی می کردند.
- ❖ و می گفتند: آیا ما به خاطر شاعر دیوانه ای دست از خدایان خود برداریم؟!
- ❖ (چنین نیست که آن ها پنداشتند) بلکه (محمد صلی الله علیه و آله پیغمبر بزرگی است که برای تعلیم و هدایت خلق عالم) با برهان روشن حق آمد و (حجت و معجزاتش) صدق پیغمبران پیشین را نیز اثبات کرد.
- ❖ شما (که او را تکذیب کردید امروز) عذاب سخت و دردناک خواهید چشید.
- ❖ و جز به کردارتان مجازات نمی شوید.

فَاسْتَفْتِهِمْ أَهَمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنِ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَهُمْ مِّن طِينٍ لَّازِبٍ ﴿١١﴾ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ
 ﴿١٢﴾ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ﴿١٤﴾ وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾
 أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿١٦﴾ أَوَءَابَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿١٧﴾ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ
 ﴿١٨﴾ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٩﴾ وَقَالُوا يَتَوَلَّىٰ هَذَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿٢٠﴾ هَذَا يَوْمُ
 الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَكْذِبُونَ ﴿٢١﴾ أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾
 مِّن دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿٢٣﴾ وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ﴿٢٤﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْصَرُونَ

﴿٢٥﴾ بَلْ هُمْ آيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾ قَالُوا إِنَّا كُنْتُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٨﴾ قَالُوا بَلْ لَّمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطَانٍ ۖ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَٰغِينَ ﴿٣٠﴾ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا ۖ إِنَّا لَذَٰبِقُونَ ﴿٣١﴾ فَأَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غٰوِينَ ﴿٣٢﴾ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٣﴾ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾ وَيَقُولُونَ أَبَنَّا لَتَارِكُوآءِ الْهَيْتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ﴿٣٦﴾ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾ إِنَّكُمْ لَذَٰبِقُوا الْعَذَابِ الْآلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

۹۰۸-قرآن از جانب خدا به حق نازل شده است و دین خالص برای خداست (زمر-آیات ۱۱ الی ۳)

- ❖ این کتاب (عظیم الشان قرآن) از جانب خدای مقتدر حکیم نازل گردیده است.
- ❖ ما این کتاب را بر تو به حق فرستادیم.
- ❖ پس (به شکرانه‌ی این نعمت بزرگ) خدای را پرستش کن در حالی که دین را برای او خالص گردانیده باشی (و دل از غیر حق بگردانی).
- ❖ آگاه باشید که دین خالص (بی‌هیچ شرک و ریا) برای خداست.
- ❖ و آنان که غیر خدا را (چون بتان و فرعونان) به دوستی و پرستش برگرفتند (و گفتند) ما آن بتان را نمی‌پرستیم مگر برای اینکه ما را به درگاه خدا نیک مقرب گردانند.
- ❖ خدا البته (این عذر نپذیرد و) میان آن‌ها در آن‌چه اختلاف می‌کنند حکم خواهد کرد.
- ❖ که خدا هرگز آن کس را که بسیار دروغگو و کافر نعمت است هدایت نخواهد کرد.

تَزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٤٠﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٤١﴾ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٤٢﴾

۹۰۹-قرآن بهترین سخن برای هدایت و آرامش درونی انسان هاست (زمر-آیه ۲۳)

- ❖ خدا قرآن را فرستاد که بهترین حدیث (و نیکوترین سخن آسمانی خدا) است.
- ❖ کتابی که آیاتش همه (در کمال فصاحت و اعجاز) با هم مشابه است.
- ❖ و در آن ثنای خدا (و خاصان خدا) مکرر می‌شود.
- ❖ که از تلاوت (آیات قهر) آن خدا ترسان را لرزه بر اندام افتد.

- ❖ و (با آیات رحمت) باز آرام و سکونت یابند و دل‌هایشان به ذکر خدا مشغول گردد.
- ❖ این (کتاب) همان (رحمت و) هدایت خداست که هر که را خواهد به آن رهبری فرماید.
- ❖ و هر کس را خدا به گمراهی و گذارد دیگر هیچ هدایت‌کننده‌ای نخواهد داشت.

اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَبِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ تَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ ۚ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ

۹۱۰-قرآن عربی فصیح و دارای بهترین مثل‌های روشن برای هدایت انسان هاست (زمر-آیات ۲۷ الی ۲۸)

- ❖ و ما در این قرآن برای (هدایت) مردم هر گونه مثل‌های روشن آوردیم، باشد که خلق متذکر (حقایق آن) شوند.
- ❖ همان قرآن عربی فصیح که در آن هیچ ناراستی و حکم ناصواب نیست.
- ❖ باشد که مردم (از آن پند گرفته و) پرهیزگار شوند.

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا غَيْرِ ذِي عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾

۹۱۱-قرآن به حق برای هدایت مردم است (زمر-آیه ۴۱)

- ❖ (ای رسول) این کتاب الهی را ما به حق برای (هدایت) خلق بر تو فرستادیم.
 - ❖ اینک هر که هدایت یافت نفع آن و هر که به گمراهی شتافت زیان آن بر شخص اوست.
 - ❖ و تو (پس از تبلیغ رسالت و اتمام حجت) دیگر وکیل خلق و نگهبان امت (از قهر حق) نخواهی بود.
- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّٰ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾

۹۱۲-کسانی که بدون حجت در آیات حق ستیزه کنند خدا و اهل ایمان را به خشم می‌آورند!! (غافر-آیه ۳۵)

- ❖ آنان که در آیات خدا بی‌هیچ حجت و برهان به جدال و انکار برمی‌خیزند این کار، سخت خدا (و رسول) و اهل ایمان را به خشم و غضب آرد.
- ❖ بلی این گونه خدا بر دل هر متکبر خود کامه‌ای مهر (شقاوت) می‌زند (که با سعادت خود دشمن می‌شود).

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي ۙ آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَتْهُمْ ۖ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ ءَامَنُوا ۚ كَذَٰلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٥﴾

۹۱۳-رسالت و نقش قرآن و جواب شرک آلود مخالفان

(فصلت-آیات ۱۲ الی ۶)

- ۱۰) که این قرآن) تنزیلی از جانب خدای بخشنده مهربان است.
- ۱۱) کتابی است که آیات جامعش به صورت قرآنی به زبان فصیح عربی برای دانشمندان روشن گردیده است .
- ۱۲) قرآنی است که (نیکان را به وعده رحمت حق) بشارت می‌دهد.
- ۱۳) و (بدان را از عذاب قهر) می‌ترساند.
- ۱۴) اما اکثر مردم اعراض کرده و (اندرز و نصایحش) نمی‌شنوند.
- ۱۵) و مشرکان گفتند: دل‌های ما از قبول دعوت سخت محجوب و گوش ما از شنیدن سخت سنگین و میان ما و تو حجاب (ضخیم و فاصله بسیار) است، تو به کار (دین) خود پرداز ما هم البته (به کیش خویش) عمل می‌کنیم .
- ۱۶) بگو که من هم مانند شما بشری هستم جز آنکه مرا وحی می‌رسد که پروردگار شما خدای یکتای بی‌همتاست.
- ۱۷) پس همه مستقیم به راه دین او شتایید و از او آمرزش طلبید.
- ۱۸) و وای به حال مشرکان.

تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾ كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٤﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْ إِنَّنَا عَمِلُونَ ﴿٥﴾ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُهُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ ۚ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ ﴿٦﴾

(فصلت-آیات ۴۱ الی ۴۴)

۹۱۴-قرآن کتابی است از وحی الهی و شکست ناپذیر که باطل در آن هرگز راه ندارد

- ❖ همانا آنان که به این قرآن که برای هدایت و یادآوری آنها آمد کافر شدند (چقدر نادانند) در صورتی که این کتاب به حقیقت صاحب عزت (و معجز بزرگ) است.
- ❖ که هرگز از پیش و پس (گذشته و آینده حوادث عالم) باطل بدان راه نیابد (و تا قیامت حکومت و حکمتش باقی است) زیرا آن فرستاده خدای (مقتدر) حکیم ستوده صفات است.
- ❖ (ای رسول ما) بر تو وحی نمی‌شود جز آنچه به رسولان پیشین گفته شد، که خدایت بسیار دارای آمرزش و بخشش و هم صاحب قهر و عقاب دردناک است.
- ❖ و اگر ما این قرآن را به زبان عجم می‌فرستادیم کافران می‌گفتند: چرا آیات این کتاب مفصل و روشن (به زبان عرب) نیامد (تا ما قوم عرب ایمان آوریم)؟ ای عجب آیا کتاب عجمی بر رسول و امت عربی نازل می‌شود؟!

❖ (اکنون که بدون عذر ایمان نمی‌آرند) به آنها بگو: این قرآن برای اهل ایمان هدایت و شفاست و اما آنان که ایمان نمی‌آرند گوشه‌ایشان (از شنیدن کلام حق) گران است و این قرآن بر آنها موجب کوری (جهل و ضلالت) است.

❖ آن مردم (نادان به این کتاب حق گوش فرا نمی‌دارند، گویی که) از مکانی بسیار دور (از سعادت و ایمان) به این کتاب حق دعوت می‌شوند.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ ۚ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾ مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِن قَبْلِكَ ۚ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ ۖ أَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ ۚ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ ۚ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِيْٓ أَذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ۚ أُولَٰئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾

(احقاف- آیات ۲۹ الی ۳۲)

۹۱۵-وقتی تنی چند از جنیان صدای قرآن را شنیدند

- ❖ و (یاد آر) وقتی که ما تنی چند از جنیان را متوجه تو گردانیدیم که استماع آیات قرآن کنند.
- ❖ چون نزد رسول رسیدند با هم گفتند: گوش فرا دهید. چون قرائت تمام شد به سوی قومشان برای هشدار (و تبلیغ و هدایت) باز گردیدند .
- ❖ گفتند :ای طایفه ما، ما (آیات) کتابی را شنیدیم که پس از موسی نازل شده در حالی که کتب آسمانی تورات و انجیل را که در مقابل او بود به راستی تصدیق می‌کرد و (خلق را) به سوی حق و طریق راست هدایت می‌فرمود.
- ❖ ای طایفه ما، شما هم داعی حق (محمد مصطفی ص) را اجابت کنید و به او ایمان آرید تا خدا از گناهاتان در گذرد و شما را از عذاب دردناک قیامت نگاه دارد.
- ❖ و هر که داعی حق را اجابت نکند در زمین مفر و پناهی از قهر خدا نتواند یافت.
- ❖ و جز او هیچ یار و یابری نخواهد داشت.
- ❖ و چنین کسان در ضلالت و گمراهی آشکار هستند .

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْءَانَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُّندَرِينَ ﴿٤٥﴾ قَالُوا يَنْقُومَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤٦﴾ يَنْقُومَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ ۖ يَغْفِرَ لَكُمْ

مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُحَرِّكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٦﴾ وَمَنْ لَا تُحِبِّ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٦٦﴾

۹۱۶- کسانی که پس از شنیدن آیات قرآن، آن را نپذیرفتند!! (محمد- آیات ۲۴ الی ۲۶)

- ❖ آیا منافقان در آیات قرآن تفکر نمی کنند یا بر دلهاشان خود قفل ها (ی جهل و نفاق) زده اند.
- ❖ آنان که پس از بیان شدن راه هدایت بر آنها باز به دین پشت کرده و مرتد شدند.
- ❖ شیطان کفر را در نظرشان جلوه گر ساخت.
- ❖ و به آمال و آرزوهای دراز فریشان داد.
- ❖ این (برگشتن از دین) برای آن بود که آن منافقان به دشمنان قرآن (پنهانی گفتند: ما البته با شما (بر مخالفت محمد) تا بتوانیم موافقت می کنیم.
- ❖ و خدا از این سخن پنهانی آنها آگاه است .

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْعَانِ أَمْرٌ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴿٦٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَى لَهُمْ ﴿٦٨﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ﴿٦٩﴾

۹۱۷- آنانکه به آیات الهی دروغ بندند بزودی در آتش معذب خواهند بود!! (ذاریات- آیات ۱۰ الی ۱۴)

- ❖ کشته باد و نابود آنان که دروغ بندند (و قرآن را سحر و فسانه برخواند آنان که در ضلالت و غفلت زیستند).
- ❖ باز می پرسند که پس این روز جزا کی خواهد بود؟
- ❖ آن روز خواهد بود که آنها را به آتش بسوزانند و معذب کنند (و خطاب قهر کنند که) اینک بچشید کیفر خود را.
- ❖ این همان عذابی است که خود به تعجیل می خواستید .

قُتِلَ الْخَرَّصُونَ ﴿٧٠﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ ﴿٧١﴾ يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٢﴾ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿٧٣﴾ ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٤﴾

۹۱۸- پیامبر (ص) آیات روشن را برای مردم می خواند (طلاق- آیه ۱۱)

- ❖ (و نیز فرستاد) رسول بزرگواری را که برای شما آیات روشن خدا را تلاوت می کند.
- ❖ تا آنان را که ایمان آورده و نیکوکار شدند از ظلمات (جهل) به سوی نور (معرفت و ایمان) باز آرد.

❖ و هر کس به خدا ایمان آورده و نیکوکار شود خدا او را در باغهای بهشتی در آرد که نهرها زیر درختانش جاری است و همیشه در آن بهشت ابد منتعمند، که خدا (در آنجا) رزق بسیار نیکو بر او مهیا ساخته است .

رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ ءَايَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿١١﴾

۹۱۹-قرآن سخن شیطان نیست بلکه کلام رسول بزرگوار حق جبرئیل امین است!! (تکویر-آیات ۱۵ الی ۱۹)

- ❖ چنین نیست (که منکران قرآن پندارند)!
- ❖ قسم یاد می کنم به ستارگان باز گردنده.
- ❖ که به گردش آیند و در مکان خود رخ پنهان کنند .
- ❖ قسم به شب تار هنگامی که روی جهان را تاریک گرداند.
- ❖ و قسم به صبح روشن وقتی که دم زند (و عالم را به روی خود بیفروزد).
- ❖ (قسم به این آیات) که همانا قرآن کلام رسول بزرگوار حق (جبرئیل) است.

فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُوسِ ﴿١٥﴾ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿١٧﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾

۸۲-قرض الحسنه ، از جانب خدا چندین برابر جزا دارد

(بقره-آیه ۲۴۵)

۹۲۰-هر کس به خدا قرض الحسنه دهد خداوند بر آن چندین برابر بیفزاید

- ❖ کیست که خدا را قرض الحسنه دهد.
- ❖ تا خدا بر او به چندین برابر بیفزاید؟
- ❖ و خداست که می گیرد و می دهد.
- ❖ و همه به سوی او باز گردانده می شوید.

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ أَمْضَاعًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

۸۳- قسم هایی که یاد می کنید وفا نمائید

۹۲۱- قسم هایی که از روی عقیده بیان می کنید هرگز نشکنید!

(مائده-آیه ۸۹)

- ❖ خدا به قسمهای لغو بیهوده، شما را مؤاخذه نخواهد کرد.
 - ❖ و لیکن بر (شکستن) آن قسمی که از روی عقیده قلبی یاد کنید مؤاخذه خواهد نمود.
 - ❖ و کفاره آن قسم، طعام دادن ده فقیر است. از آن طعام متوسط که بر اهل خود غالباً تهیه می کنید.
 - ❖ یا جامه بر آنها پوشانده.
 - ❖ و یا یک بنده آزاد کنید.
 - ❖ و هر کس توانایی آن ندارد سه روز روزه بدارد.
 - ❖ این است کفاره (شکستن) سوگندهایی که یاد می کنید.
 - ❖ و باید (حرمت) سوگندهای خود را نگاه دارید.
 - ❖ خدا بدین گونه روشن آیات خود را برای شما بیان می کند، شاید که شکر او به جای آرید.
- لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَرْتُمْ بِهِ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَرَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۸۹﴾

۹۲۲- منافقین برای کسب رضایت مؤمنین قسم های دروغ یاد می کنند !!

(توبه-آیه ۹۶)

- ❖ (آن مردم منافق) برای این که شما از آنها راضی شوید قسم ها یاد می کنند،
 - ❖ پس اگر شما مؤمنان هم از آنها راضی شوید. خدا هرگز از آن گروه فاسق راضی نخواهد شد!!
- تَحْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿۹۶﴾

۸۴- قصاص برای ادامه و استحکام زندگی یک جامعه است

۹۲۳- در قصاص ادامه حیات و زندگی است

(بقره-آیات ۱۷۸ الی ۱۷۹)

- ای اهل ایمان بر شما حکم قصاص کشتگان چنین معین گشت:
- ❖ که مرد آزاد در مقابل مرد آزاد.
- ❖ و بنده را به جای بنده.
- ❖ و زن را به جای زن قصاص توانید کرد.
- ❖ و چون صاحب خون از قاتل که برادر دینی اوست بخواهد درگذرد کاری است نیکو.
- ❖ پس قاتل دیه را در کمال خشنودی ادا کند. در این حکم، تخفیف (امر قصاص) و رحمت خداوندی است.

❖ و پس از این دستور، هر که تجاوز کند او را عذابی سخت خواهد بود.

❖ ای عاقلان، حکم قصاص برای حفظ حیات شماست تا مگر (از قتل یکدیگر) بهره‌ی‌زید.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ ۖ الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنثَىٰ بِالْأُنثَىٰ ۚ
فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبَاعُ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَنٍ ۚ ذَٰلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ
وَرَحْمَةٌ ۚ فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَّأُولَى الْأَلْبَبِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾

(مائده-آیه ۴۵)

۹۲۴- در تورات احکام قصاص حکم شده بود که خلاف آن ستمکاری محسوب می شد

و در تورات بر بنی اسرائیل حکم کردیم :

(۱) که نفس را در مقابل نفس قصاص کنید.

(۲) و چشم را مقابل چشم.

(۳) و بینی را به بینی.

(۴) و گوش را به گوش.

(۵) و دندان را به دندان.

(۶) و هر زخمی را قصاص خواهد بود.

(۷) پس هر گاه کسی حق قصاص را ببخشد (نیکی کرده و) کفاره (گناه) او خواهد شد.

(۸) و هر کس به خلاف آن چه خدا فرستاده حکم کند چنین کس از ستمکاران خواهد بود.

وَكُتِبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ
وَاللِّسَنَ بِاللِّسَنِ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ ۚ فَمَن تَصَدَّقَ بِهِ ۖ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ ۚ وَمَن لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا
أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٥﴾

۸۵- کافران در ظلمت جهل و انکار غوطه ورنند

(بقره-آیات ۶ الی ۷)

۹۲۵- بر قلب کافران مهر زده شده است (آنان از درک حقایق محرومند)!!

کافران کسانی هستند که :

(۱) چه از اعمال بد آنان توسط پیامبر اسلام(ص) مورد انذار و ترس قرار گیرند یا نگیرند هرگز ایمان نمی

آورند.

(۲) خداوند بر قلب های آنان برای درک حقایق و بر گوش های آنان برای شنیدن حقایق مهر زده است

۳) و نیز بر چشم های آنان برای دیدن حقایق پرده ای افکنده است.

۴) عذابی سخت برای آنان در نظر گرفته شده است.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾ خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَرِهِمْ غِشْوَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾

(بقره-آیات ۱۷ الی ۲۰)

۹۲۶-مَثَلِ کافران که در ظلمت رها شده اند!!

(کافران در چه شرایطی بسر می برند؟)

- ❖ مثل ایشان مانند کسی است که آتشی بیفروزد، و همین که روشن کند پیرامون او راه خدا روشنی آنان را ببرد و رها کند ایشان را در تاریکی بی که هیچ نبینند.
- ❖ آن ها کر و گنگ و کورند و (از ضلالت خود) بر نمی گردند.
- ❖ یا مثل آنان چون کسانی است که در بیابان، بارانی تند که در آن تاریکی و رعد و برق است بر آنان بارده و آنان انگشتانشان را از ترس مرگ در گوش نهند مبدا از شدت صدای صاعقه بمیرند، و خدا بر کافران احاطه دارد.
- ❖ نزدیک است برق روشنی چشم هایشان را ببرد، هر گاه روشنی ببینند می روند در آن، و چون تاریک شود بایستند، و اگر خدا می خواست گوش آن ها را کر و چشم آنان را کور می ساخت، که خداوند بر هر چیز تواناست.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٧﴾ صُمُّ بَكْمٌ عُمِّي فُهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٨﴾ أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصْبَعَهُمْ فِيْٓ أَذَانِهِمْ مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ ۗ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٩﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَرَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَّشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠﴾

(بقره-آیات ۱۷۰ الی ۱۷۱)

۹۲۷-کُفَّار در مقابل حقیقت، کر و کور و گنگ هستند و تغل نمی کنند

و چون کفار را گویند:

- ❖ پیروی از شریعت و کتابی که خدا فرستاده کنید.
- ❖ پاسخ دهند که ما پیرو کیش پدران خود خواهیم بود.
- ❖ آیا بایست آن ها تابع پدران باشند گر چه آن پدران بی عقل و نادان بوده و هرگز به حق و راستی راه نیافته باشند؟

❖ و مثل کافران (در شنیدن سخن انبیاء و درک نکردن معنای آن) چون حیوانی است که آوازش کنند و او از آن آواز (معنایی درک نکرده و) جز صدایی نشنود.

❖ کفار هم (از شنیدن و دیدن حق) کر و گنگ و کورند، زیرا تعقل نمی کنند.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ ءَابَاءَنَا أُولَٰئِكَ هُمُ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾ وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً صُمٌّ بُكْمٌ عُمْىٰ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾

۹۲۸- برای کافران تنها حیات ظاهری زندگی جلوه گری می نماید!

(بقره-آیه ۲۱۲)

❖ حیات (عاریت و متاع) دنیوی برای کافران جلوه نمود و آن ها اهل ایمان را فسوس و مسخره می کنند.

❖ ولی مقام تقوا پیشگان روز قیامت برتر از کافران است.

❖ و خدا به هر که خواهد روزی بی حساب بخشد.

زَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۗ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

۹۲۹- اموال و اولاد کافران آنان را از عذاب خدا نرهند

(آل عمران -آیه ۱۰)

❖ کافران را هرگز مال و فرزندانشان از عذاب خدا نرهند.

❖ و آنان خود آتش افروز جهنمند.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ ﴿٢١٣﴾

۹۳۰- کسی که کافر بمیرد حتی اگر همه طلاهای زمین را هم بدهد، تزلزل پذیرفته نیست!!

(آل عمران -آیه ۹۱)

❖ البته آنان که کافر شدند و بر کفر خویش مردند.

❖ اگر هر یک برای آزادی خویش (از عذاب خدا) برابر تمام زمین طلا به فدا آرند هرگز از ایشان پذیرفته نشود.

❖ آن ها را عذاب دردناک مهیا باشد و یارانی نخواهند داشت.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِّلٌّ ۖ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَىٰ بِهِ ۗ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿٢١٤﴾

۹۳۱- مال و ثروت، کافران را از عذاب و نابودی نخواهد رها کند

(آل عمران -آیات ۱۱۶ الی ۱۱۷)

(حاصل کار کافران بی ثمر است):

❖ هرگز کافران را بسیاری مال و اولاد از عذاب خدا نتواند رها کند.

❖ و آن ها اهل جهنم و جاوید در آن معذب خواهند بود.

- ❖ مثل مالی که کافران برای پیشرفت مقاصد دنیوی خود صرف کنند (و از آن بهره نیابند) بدان ماند که باد سرد شدیدی به کشتزار ستمکاران برسد و همه را نابود کند (که حاصلی از آن به دست نیاید).
- ❖ و خدا ستمی بر آن‌ها نکرده، لیکن آن‌ها به خود ستم می‌کنند.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٧﴾ مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتَهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

۹۳۲- کافران را دوست خود نگیرید و چنانچه صبر و تقوی پیشه کنید زبانی به شما نتواند زد (آل عمران- آیات ۱۱۸ الی ۱۲۰)

ای اهل ایمان (غیر مسلمانان را دوست خود نگیرید) :

- ۱) از غیرمذنبان خود دوست صمیمی هم‌راز نگیرید.
- ۲) چه آن‌که آن‌ها از خلل و فساد در کار شما ذره‌ای کوتاهی نکنند.
- ۳) آن‌ها مایلند شما همیشه در رنج باشید.
- ۴) دشمنی شما را بر زبان هم آشکار سازند.
- ۵) و محققاً آن‌چه در دل دارند بیش از آن است.
- ۶) ما به خوبی برای شما بیان آیات کردیم اگر عقل را به کار بندید.
- ۷) آگاه باشید، چنانچه شما آن‌ها را دوست می‌دارید آنان شما را دوست نمی‌دارند.
- ۸) و شما به همه کتب آسمانی ایمان دارید، و آن‌ها در مجامع شما اظهار ایمان کرده و چون تنها شوند، از شدت کینه بر شما سر انگشت خشم به دندان گیرند.
- ۹) بگو: بدین خشم بمیرید، همانا خدا از درون دل‌ها آگاه است.
- ۱۰) اگر شما (مسلمین) را خوشحالی پیش آید از آن غمگین شوند.
- ۱۱) و اگر به شما حادثه ناگواری رسد خوشحال شوند.
- ۱۲) اما اگر شما صبر پیشه کنید و پرهیزکار باشید مکر و عداوت آنان آسیبی به شما نرساند.
- ۱۳) که همانا خدا بر آن‌چه می‌کنید محیط و آگاه است.

يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةٍ مِّنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَاتِنْتُمْ أَوْلَاءَ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا تُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لِقَاكُمْ قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾

تَمَسَّكُمْ حَسَنَةً تَسُوهُمْ وَإِنْ تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾

۹۳۳- مهلتی که کافران در دنیا دارند بر گناه و سرکشی آنان افزوده می شود (آل عمران - آیات ۱۷۶ الی ۱۷۸)
(ای پیغمبر اسلام (ص) :

- ❖ تو اندوهناک مباش که گروهی به راه کفر می شتابند.
- ❖ آن ها هرگز زبانی به خدا نرسانند و خدا می خواهد آن ها را در آخرت هیچ نصیبی ندهد.
- ❖ و نصیبشان عذاب بزرگ و سخت دوزخ خواهد بود.
- ❖ آنان که خریدار کفر شدند به عوض ایمان، هرگز زبانی به خدا نمی رسانند.
- ❖ و آنان را عذابی دردناک است.
- ❖ آنان که به راه کفر رفتند گمان نکنند که مهلتی که ما به آن ها می دهیم به حال آنان بهتر خواهد بود.
- ❖ بلکه آن ها را (برای امتحان) مهلت می دهیم تا بر گناه و سرکشی خود بیفزایند.
- ❖ و آنان را عذابی خوارکننده است.

وَلَا تَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسْرِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا تَجْعَلَ لَهُمْ حِظًّا فِي الْأَخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٧﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّهِمْ خَيْرٌ لَّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمَلِّهِمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٧٨﴾

۹۳۴- کافران هیچگاه هدایت نمی شوند!! (نساء- آیات ۱۶۷ الی ۱۶۹)

- ❖ آنان که کافر شده (و مردم را) از راه خدا باز داشتند همانا سخت به گمراهی افتاده و از راه نجات دورند.
- ❖ آنان که کافر و ستمگر شدند هیچ گاه خدا آنان را نخواهد آمرزید و به راهی هدایت نخواهد نمود مگر به راه دوزخ، که در آن جاوید خواهند بود.
- ❖ و خدا را این کار (انتقام از ستمکاران) آسان است.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٧٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٧٨﴾ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٧٩﴾

۹۳۵- کسانی که عیسی را خدا بدانند کافر شده اند!! (مائده- آیه ۱۷)

- ❖ همانا آنان که گفتند: «خدا همان مسیح بن مریم است» کافر شدند.

- ❖ بگو (ای پیغمبر): کدام قدرت می‌تواند در برابر خدا کمترین مانعی ایجاد کند اگر خدا بخواهد عیسی بن مریم و مادرش و هر که در روی زمین است همه را هلاک گرداند؟
- ❖ و ملک آسمان‌ها و زمین و هر چه بین آن‌هاست همه از آن خداست.
- ❖ هر چه را بخواهد خلق می‌کند.
- ❖ و او بر (ایجاد و هلاک) همه چیز تواناست.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۚ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ ۚ وَفِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ۚ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٣﴾

۹۳۶- کسانی که به تثلیث معتقدند به خدا کافر گشته و بهشت بر آنان حرام است (مائده- آیات ۷۲ الی ۷۳)

- ❖ آنان که قائل به خدایی مسیح پسر مریم شدند محققاً کافر گشتند.
- ❖ در حالی که خود مسیح گفت: ای بنی اسرائیل، خدایی را که آفریننده من و شماست بپرستید، که هر کس به خدا شرک آرد خدا بهشت را بر او حرام گرداند و جایگاهش آتش دوزخ باشد، و ستمکاران را هیچ کس یاری نخواهد کرد.
- ❖ البته آنان که گفتند خدا یکی از سه (عنصر تشکیل دهنده خدا) است کافر گردیدند، و حال آن که جز خدای یگانه خدایی نیست.
- ❖ و اگر از این گفتار (تثلیث) زبان نبندند البته آن کافران را عذابی دردناک خواهد رسید.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۚ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَءِيلَ ۚ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۚ إِنَّهُ ۚ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ ۚ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٤﴾ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ ۚ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ ۚ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

۹۳۷- انفاق کافران جز حسرت و پشیمانی نیست !! (انفال- آیه ۳۶)

- ❖ کافران اموالشان را انفاق می‌کنند برای این مقصود که راه خدا را ببندند.
- ❖ پس به زودی مال‌هایشان بر سر این خیال باطل برود.
- ❖ و حسرتش بر دل آن‌ها بماند.
- ❖ و آن گاه مغلوب نیز خواهند شد.
- ❖ و کافران را به سوی جهنم جمعاً رهسپار سازند.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾

(انفال - آیه ۳۸)

۹۳۸- کافران اگر ایمان بیاورند گناهان گذشته آنان بخشیده می شوند

(ای رسول ما) کافران را بگو :

- ❖ که اگر (از کفر خود) دست کشیده و به راه ایمان باز آیند هر چه از پیش کرده اند بخشیده شود.
- ❖ و اگر باز (به کفر و عصیان) روی آرند سنت الهی درباره ی پیشینیان در گذشته است (یعنی حکم ازلی بر این قرار گرفته که مؤمنان را عزیز و بهشتی کند و کافران را ذلیل و دوزخی گرداند).

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِن يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنتُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾

(انفال - آیه ۵۹)

۹۳۹- کافران تصور نکنند که از مؤمنین پیش افتاده اند!!

- ❖ کافران هرگز نپندارند که پیش افتادند.
- ❖ (نه) هرگز (خدا و رسول خدا را) زبون نتوانند کرد.

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِيَّاهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ﴿٤٠﴾

(هود - آیات ۲۱ الی ۲۴)

۹۴۰- آیا کافر دروغگو با مؤمن صالح که به درگاه خدا خاشع است یکی است!!

(دسته کافران):

- ❖ همین مردم هستند که نفوس خود را سخت در زیان افکندند و هر دروغی که می بسته همه از دستشان برود و محو و نابود شود.
- ❖ ناگزیر در عالم آخرت زیانکارترین مردم آن ها هستند.

(دسته مؤمنین):

- ❖ اما آنان که به خدا ایمان آورده.
- ❖ و به اعمال صالح پرداختند.
- ❖ و به درگاه خدای خود خاضع و خاشع گردیدند.
- ❖ آن ها البته اهل بهشت جاویدند که در آن بهشت متعّم ابدی خواهند بود.
- ❖ حال این دو گروه (کفر و ایمان) در مثل به شخص کور و کر و شخص شنوا و بینا مانند است.
- ❖ آیا حال این هر دو شخص یکسان است؟! پس چرا متذکر نمی شوید؟! ❖

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٤١﴾ لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ أَلَّا خَسِرُوا ﴿٤٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ

هُم فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٢﴾ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ ۚ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾

۹۴۱-دعای کافران مانند آن است که برای نوشیدن آب، دست دراز کنند ولی هیچگاه به آن نرسند !! (رعد-آیه ۱۴)

- ❖ دعوت خدا (و رسولانش) به حق و حقیقت است.
- ❖ و بت‌هایی که مشرکان به جای خدا می‌خوانند هیچ حاجتی را از آن‌ها برنیاورند.
- ❖ و تنها مانند آن کس‌اند که به سوی آبی دست دراز کند که بیاشامد ولی آب به دهانش نرسد.
- ❖ و دعای کافران جز در (حرمان و) ضلالت نیست.

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبْسِطٍ كَفِّهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ ۚ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٢٤﴾

۹۴۲-کافران کسانی هستند که زندگی دنیا را بر زندگی آخرت برتری می‌دهند (ابراهیم-آیات ۲ الی ۳)

- ❖ خدایی که هر چه در آسمان‌ها و زمین است همه ملک اوست.
- ❖ و وای بر کافران از عذابی سخت.
- ❖ یعنی آنان که زندگانی دنیا را بر آخرت مقدم و محبوب‌تر دارند.
- ❖ و خلق را از راه خدا باز دارند.
- ❖ و آن راه راست را (به شک و شبهات) کج کنند.
- ❖ آنان در گمراهی بسیار دورند.

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۖ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٢٥﴾ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۚ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٢٦﴾

۹۴۳-شیطان برای تمسخر کافران گوید: بر شما تسلطی نداشتم، شما را خواندم و شما هم اجابت نمودید؟! (ابراهیم-آیه ۲۲)
و چون حکم (قیامت) به پایان رسید (و اهل بهشت از اهل دوزخ جدا شدند) در آن حال شیطان (برای نکوهش و تمسخر کافران) گوید:

- ❖ خدا به شما به حق و راستی وعده داد.
- ❖ و من به خلاف حقیقت شما را وعده دادم و خلف وعده کردم.
- ❖ و بر شما (برای وعده دروغ خود) هیچ حجت و دلیل قاطعی نیاوردم.
- ❖ و تنها شما را فراخواندم و شما اجابت‌م کردید.

- ❖ پس (امروز شما ابلهان که سخن بی دلیل مرا پذیرفتید) مرا ملامت مکنید بلکه نفس (پر طمع) خود را ملامت کنید، که امروز نه من فریادرس شما خواهم بود و نه شما فریادرس من توانید بود.
- ❖ من به شرکی که شما به (اغوی) من آوردید معتقد نیستم.
- ❖ آری (در این روز) ستمکاران عالم را عذابی دردناک خواهد بود.

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي ۖ فَلَا تَلُمُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ ۚ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ ۚ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ ۚ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٢﴾

۹۴۴- خداوند به کافران ستمی ننمود بلکه آنان به خود ستم نمودند تا اینکه عذاب بر آنها احاطه کرد (نحل- آیات ۲۳ الی ۲۴)

(در آخرت منکران به سزای اعمال خود می رسند):

- ❖ این کافران منکر جز آن که فرشتگان (غضب خدا) بر سر آنها بیایند (و ترسان و لرزان شوند) یا (به هلاک آنان) حکم خدا در رسد دیگر چه انتظار می برند؟
- ❖ منکران پیشین هم مانند اینان عمل کردند. (که همه هلاک شدند)
- ❖ و خدا اصلاً به آنها ستم نکرد.
- ❖ بلکه آنها خود به نفس خویش ستم می کردند.
- ❖ تا آن که به کیفر اعمال زشت خود رسیدند.
- ❖ و آن عذابی که به آن تمسخر می کردند آنها را احاطه کرد.

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرُ رَبِّكَ ۚ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٢٣﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ وَلَقَدْ

۹۴۵- کسانی که بعد از ایمان کفر ورزیدند چون دنیا را بر آخرت ترجیح دادند، جایگاهشان دوزخ است (نحل- آیات ۱۰۶ الی ۱۰۹)

- (۱) هر کس بعد از آن که به خدا ایمان آورده باز کافر شد.
- (۲) نه آن که به زبان از روی اجبار کافر شود و دلش در ایمان ثابت باشد. (مانند عمار یاسر)
- (۳) بلکه به اختیار کافر شد.
- (۴) و با رضا و رغبت و هوای نفس.
- (۵) دلش آکنده به ظلمت کفر گشت.
- (۶) بر آنها خشم و غضب خدا و عذاب بزرگ دوزخ خواهد بود.

- (۷) این غضب و عذاب بر آن‌ها بدین سبب است که حیات (فانی) دنیا را بر (حیات ابدی) آخرت برگزیدند.
 (۸) و این که خدا هرگز کافران را هدایت نخواهد کرد.
 (۹) همین‌ها هستند که خدا بر دل‌ها و گوش و چشم‌هایشان مهر (قهر) زده است.
 (۱۰) و این‌ها همان مردمند که (از خدا و قیامت) غافلند.
 (۱۱) بی‌گمان آنان در عالم آخرت بسیار زیانکارند.

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيْمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيْمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحْبُوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٧﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٨﴾ لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْخَسِرُونَ ﴿١٩﴾

(اسراء-آیات ۸۹ الی ۹۶)

۹۴۶-خواسته های نابجا و بهانه های بی اساسی کافران از پیامبر اسلام (ص)

- ❖ و همانا ما در این قرآن برای مردم هر گونه مثال آوردیم. (تا مگر هدایت شوند)
- ❖ لیکن اکثر مردم به جز از کفر و عناد از هر چیز امتناع کردند.
- و(خواسته ها و بهانه های کافران از پیامبر اسلام (ص) که گفتند):
- (۱۳) ما هرگز به تو ایمان نخواهیم آورد.
- (۱۴) تا آن‌که از زمین برای ما (به اعجاز) چشمه آبی بیرون آری.
- (۱۵) یا آن‌که تو را باغی از خرما و انگور باشد که در میان آن باغ نهرهای آب جاری گردانی.
- (۱۶) یا آن‌که بنا بر پندار و دعوی خودت پاره‌ای از آسمان را بر سر ما فرود آوری.
- (۱۷) یا آن‌که خدا را با فرشتگانش مقابل ما حاضر آری.
- (۱۸) یا آن‌که خانه‌ای از زر (و کاخی زرنگار) دارا باش.
- (۱۹) یا آن‌که بر آسمان بالا روی و باز هم هرگز ایمان به آسمان رفتنت نیاور.
- (۲۰) تا آن‌که بر ما کتابی نازل کنی که آن را قرائت کنیم.
- (۲۱) بگو: خدای من منزّه است (از آن‌که من، او یا فرشتگان او را حاضر سازم) آیا من فرد بشری بیشترم که (از جانب خدا) به رسالت آمده‌ام؟
- (۲۲) (و مردم را چیزی از (هدایت و) ایمان باز نداشت وقتی که هدایت (قرآن) بر آنان آمد جز این (خیال باطل) که گفتند: آیا خدا بشری را به رسالت فرستاده است؟
- (۲۳) بگو: اگر فرشتگان را در زمین مسکن و قرارگاه بودی ما هم فرشته‌ای را از آسمان به رسالت بر آن‌ها می‌فرستادیم (که رسول باید از جنس امت باشد و گرنه حجت و معجزش پذیرفته نشود).

(۲۴) ای پیغمبر، پس از اتمام حجت به امت) بگو: خدا شاهد میان من و شما کافی است که او به (احوال) بندگانش آگاه و بصیر است.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾ وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٩٠﴾ أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّحِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجَّرَ الْأَنْهَارُ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٩١﴾ أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ﴿٩٢﴾ أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرَفٍ أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّى تُنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرُؤُهُ ۚ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبْعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٤﴾ قُلْ لَوْ كَانَتْ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَّمْشُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿٩٥﴾ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٩٦﴾

(کهف-آیه ۱۰۲)

۹۴۷- آیا کافران بجای من ، بندگان مرا دوست و یاور می گیرند!!!

❖ آیا کافران پندارند که بندگان من (چون فرشتگان و حضرت مسیح) را به جای من دوست و یاور خود می گیرند؟!

❖ ما برای کافران دوزخ را منزلگاه قرار داده ایم.

أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءَ ۚ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ﴿١٢٢﴾

۹۴۸- ای کافران ! شما و آن خدایانی که می پرستید بقدری ناتوانند که بر خلقت مگسی قادر نیستند (حج- آیات ۷۳ الی ۷۴)

- ❖ ای مردم (مشرک کافر) مثلی زده شده بدان گوش فرا دارید. (تا حقیقت حال خود بدانید)
- ❖ آن بت های جماد که به جای خدا (معبود خود) می خوانید هرگز بر خلقت مگسی هر چند همه اجتماع کنند قادر نیستند.
- ❖ و اگر مگس (ناتوان) چیزی از آن ها بگیرد قدرت بر باز گرفتن آن ندارند.
- ❖ (بدانید که) طالب و مطلوب (یعنی بت و بت پرست یا عابد و معبود یا مگس و بتان) هر دو ناچیز و ناتوانند.
- ❖ (این مشرکان) مقام خدا را آن گونه که شایسته ی اوست نشناختند. (و گر نه جماد ناتوانی را خدا نمی خواندند)

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرْبَ مَثَلٍ فَاَسْتَمِعُوا لَهُ ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ تَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ ۚ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ﴿٧٣﴾ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ۚ.....﴿٧٤﴾

۹۴۹- اعمال کافران سرابی بیش نیست و یا مثل امواج دریاست که بالای آن ابر ضخیمی باشد!! (نور- آیات ۳۹ الی ۴۰)

- ❖ و آنان که کافرنده اعمالشان در مثل به سرابی ماند در بیابان هموار بی آب که شخص تشنه آن را آب پندارد (و به جانب آن شتابد) چون بدان جا رسید هیچ آب نیابد.
- ❖ و (آن کافر) خدا را حاضر و ناظر اعمال خویش بیند که به حساب کارش تمام و کامل برسد و خدا به یک لحظه حساب تمام خلایق می کند.
- ❖ یا (مثل اعمال کافران) به ظلمات دریای موج عمیقی ماند که امواج آن (که شک و جهل و اعمال زشت است) بعضی بالای بعضی دیگر دریا را بپوشاند و ابر تیره (کفر) نیز فراز آن برآید تا ظلمت‌ها چنان متراکم فوق یکدیگر قرار گیرد که چون دست بیرون آرد آن را نتواند دید.
- ❖ و هر که را خدا نور (علم و معرفت و ایمان) نبخشید هرگز (جان) روشنی نخواهد یافت.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَلُوهُمْ كَسْرَابٍ بِقِيَعَةٍ تَحْسَبُهُ الظُّمُآنُ مَاءً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ لَمْ تَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهُ عِنْدَهُ فُوقَهُ حِسَابَهُ ۚ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٧٤﴾ أَوْ كَظُلُمَةٍ فِي ظُلُمٍ لَّيْلٍ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ۚ ظُلُمَتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكِدْ يَرَهَا وَمَنْ لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ﴿٧٥﴾

۹۵۰- سخنان و روش‌هایی که کافران و ستمگران در قبال دعوت انبیاء از خود نشان می دهند!! (فرقان- آیات ۴ الی ۱۹)

(۱۰) و بهانه‌ها و اشکال تراشی‌های کافران برای جلوگیری از نقش پیامبران خدا(ص):

- (۲۳) این کتاب (که محمد وحیش می‌شمرد) جز آن که به دروغ از خود فرابافته و دیگران (از اهل کتاب) نیز (در قصص و احکام) به او کمک کرده‌اند به چیز دیگری نیست.
- (۲۴) و البته این سخن کافران ظلمی بزرگ (درباره قرآن الهی) و نسبتی ناحق (در حق پیغمبر خدا) است.
- (۲۵) و باز گفتند که این کتاب افسانه‌های پیشینیان و حکایات سابقین است که خود از آن‌ها نسخه برداشته و (اصحابش) صبح و شام بر او املا و قرائت می‌کنند (تا کامل و آراسته گردانند).
- (۲۶) بگو: این کتاب را آن خدایی فرستاده که از اسرار آسمان‌ها و زمین آگاه است (و شما از این انکار و کفر و گناه باز گردید که) هم او البته بسیار آمرزنده و مهربان است.
- (۲۷) و باز کافران گفتند: چرا این رسول (اگر به راستی پیغمبر خداست) غذا تناول می‌کند و در (کوچه و) بازارها راه می‌رود؟

- (۲۸) چرا فرشته محسوس و ظاهری بر او نازل نشده تا به همراه او بیم دهد (و گواه صدق او باشد)؟
- (۲۹) یا چرا بر این رسول گنجی فرو نیفتد
- (۳۰) یا چرا باغی ندارد که از میوه‌هایش تناول کند؟
- (۱۱) (و ستمکاران دعوت انبیاء را سحر و جادو تلقی نمودند و راه هدایت را بروی خود بستند) و گفتند:
- (۳۱) که شما پیروی نمی‌کنید مگر مردی را که سحر و شعبده از راهش برده است.
- (۳۲) بنگر تا چه داستان و مثل‌ها برای تو زدند؟
- (۳۳) پس چنان گمراه شدند که دیگر هیچ راه رشد و هدایتی نتوانند یافت.
- (۳۴) بزرگوار است پاک خدایی که اگر خواستی برای تو بهتر از آن‌چه این کافران گفتند قرار دادی و آن بهشت‌هایی است که زیر درختانش نه‌رها جاری است و (در آن بهشت) قصرهای بسیار عالی خاص تو قرار می‌داد.
- (۳۵) بلکه این کافران ساعت قیامت را تکذیب کردند.
- (۳۶) و ما آتش سوزان دوزخ را بر آن که قیامت را تکذیب کرد مهیا داشته‌ایم.
- (۳۷) چون آتش دوزخ آنان را از مکانی دور ببیند خروش و فریاد وحشتناک دوزخ را از دور به گوش خود می‌شنوند.
- (۳۸) و چون آن کافران را در زنجیر بسته به مکان تنگی از جهنم درافکنند در آن حال همه فریاد و ویلا از دل برکشند. (و به آن‌ها عتاب شود که) امروز فریاد حسرت و ندامت شما یکی دو تا نیست بلکه بسیار از این آه و واویلاها از دل برکشید.
- (۳۹) بگو: آیا این بهتر است یا بهشت ابدی که به متقیان وعده دادند که آن بهشت پاداش و منزل ایشان است. که در آن بهشت هر چه خواهند و آرزو کنند بر آن‌ها حاضر است و آن مقام همیشگی آن‌هاست، وعده‌ای است بر خدا که مؤمنان از او درخواست کرده‌اند و او اجابت فرموده است.
- (۱۲) (مشرکان در قیامت معبودان خود را متهم می‌کنند و از آنان بیزاری می‌جویند!!):
- (۴۰) و روزی که این مشرکان را با معبودانی که به جای خدا می‌پرستیدند به عرصه قیامت محشور گرداند.
- (۴۱) آن گاه بدان معبودان گوید: آیا شما بندگان مرا از راه بردید یا خود به راه ضلالت شتافتند؟
- (۴۲) آن‌ها گویند: پاک و منزّه پروردگارا، ما خود را هرگز سزاوار آن نمی‌دانستیم که جز تو کسی را دوست خود اختیار کنیم، و لیکن تو این کافران و پدران‌شان را متمتع (به دنیا و نعمت‌های آن) گردانیدی تا آن‌که ذکر تو (و قرآن عظیم تو که سرمایه سعادت بود) را فراموش کردند و مردمی شقی و تبه روزگار بودند.
- (۴۳) پس آن معبودان، شما مشرکان را در آن‌چه گویند تکذیب کردند (و در اثر آن به عذاب ما گرفتار شدید) پس نه شما توانید آن عذاب را برطرف گردانید و نه یاری خود توانید کرد.
- (۴۴) و هر کسی از شما بندگان (با شرک آوردن) ظلم و ستم نماید ما او را به عذابی بزرگ گرفتار می‌گردانیم.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكُ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ^ط فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ﴿١٠﴾ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ^ج اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿١١﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢﴾ وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿١٣﴾ أَوْ يُلْقَىٰ إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿١٤﴾ أَنْظِرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَلَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿١٥﴾ تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذَلِكَ جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿١٦﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ^ط وَأَعْتَدْنَا لِمَن كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١٧﴾ إِذَا رَأَتْهُمْ مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغِيْطًا وَزَفِيرًا ﴿١٨﴾ وَإِذَا أَلْقَاوْا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٩﴾ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿٢٠﴾ قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ^ج كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ﴿٢١﴾ هُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خُلْدِينَ^ج كَانَتْ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿٢٢﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿٢٣﴾ قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَعِآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا آلَ الذِّكْرِ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿٢٤﴾ فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِم مِّنكُمْ نَذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا^ج ﴿٢٥﴾

۹۵۱- کافران علاوه بر بارگناهان خود، بار گناهان کسانی را که همراه کرده اند نیز به دوش می گیرند!! (عنکبوت - آیات ۱۰ تا ۱۳)

- ❖ و بعضی مردم (از راه نفاق) می گویند: ما به خدا ایمان آوردیم.
- ❖ و چون رنج و آزاری در راه خدا ببینند فتنه و عذاب خلق را با عذاب خدا برابر شمرند (یعنی همان قدر که ترس عذاب خدا آن‌ها را از کفر به ایمان می خواند ترس عذاب مردم هم از ایمان به کفر می کشد) و هر گاه ظفر و نصرتی از جانب خدایت (به مؤمنان) رسید (آن منافقان) گویند: ما هم با شما (و هم آیین شما) بودیم.

- ❖ آیا خدا بر آنچه در دل‌های خلائق است داناتر نیست؟
- ❖ و البته خدا هم به احوال اهل ایمان داناست و هم از درون منافقان آگاه است.
- ❖ و کافران به اهل ایمان گفتند: شما طریقه‌ی ما را پیروی کنید (اگر به خطا رفتید) بار خطاهای شما را ما به دوش می‌گیریم!!
- ❖ در صورتی که هیچ از بار گناهشان را به دوش نگیرند.
- ❖ آن‌ها دروغ می‌گویند.
- ❖ و آن‌ها علاوه بر بار سنگین گناهان خود بار گناهان هر که را گمراه کرده‌اند نیز به دوش می‌گیرند.
- ❖ و روز قیامت از آنچه دروغ می‌بستند سخت مؤاخذه می‌شوند.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ؕ أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ﴿١١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطِيئَتَكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ ﴿١٢﴾ مِنْ خَطِيئَتِهِمْ مِّن شَيْءٍ ؕ إِنَّهُمْ لَكَذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ أَثْقَالِهِمْ ؕ وَلَيَسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٤﴾

۹۵۲- به کافران بگوئید : خدای ما جهان را آفریده است. خدای شما چه چیزی آفریده است؟! (لقمان - آیات ۱۰ الی ۱۱)

- ❖ (سقف رفیع) آسمان‌ها را بی‌ستونی که به حسّ مشاهده کنید خلق کرده.
- ❖ و کوه‌های بزرگ را در زمین بنهاد تا شما را نجنباند.
- ❖ و در روی زمین انواع مختلف حیوانات را منتشر و پراکنده ساخت.
- ❖ و هم از آسمان آب باران فرود آوردیم.
- ❖ و به آن آب در روی زمین نباتات پرفایده برویانیدیم.
- ❖ این همه آفریده‌ی خداست.
- ❖ حال شما (مشرکان) بگوئید آنان که به جز خدا (معبود شما) هستند در جهان چه آفریده‌اند؟ (هیچ نیافریده‌اند)
- ❖ بلکه ستمکاران (مشرک که آن‌ها را شریک خدا گرفتند) دانسته در گمراهی آشکار هستند.

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ؕ وَالْأَرْضِ رَوْسَىٰ أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ ؕ وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿١٥﴾ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ ؕ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١٦﴾

۹۵۳- رسالت پیامبر اسلام (ص) و ادعاهای کاذب و تهدیدات مخالفین !!

(یس-آیات ۱۵ الی ۱۹)

- ❖ گفتند: شما جز این که مانند ما مردم بشری هستید مقام دیگری ندارید و هرگز خدای رحمان چیزی را فرو نفرستاده است و جز این که شما مردم دروغگویی هستید هیچ در کار نیست.
- ❖ رسولان باز گفتند: خدای ما می‌داند که محققاً ما فرستاده‌ی او به سوی شما هستیم. و بر ما جز آن که واضح ابلاغ رسالت کنیم هیچ تکلیفی نیست.
- ❖ باز منکران گفتند که ما وجود شما را به فال بد گرفتیم، اگر (از این دعوی) دست بر ندارید البته سنگسارتان خواهیم کرد و از ما به شما رنج و شکنجه سخت خواهد رسید.
- ❖ رسولان گفتند: آن فال بد که می‌گویید اگر بفهمید و متذکر شوید (آن جهلی است که) با خود شماست، بلکه شما مردم مسرف (و پر هوا و هوس) هستید.

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾ قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَيَّرُكُمْ مَعَكُمْ إِنْ دُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾

۹۵۴- بهانه های کافران در زمانی که به آنان گفته شود: در راه خدا اتفاق کنید!!

(یس-آیه ۴۷)

- ❖ و چون به آن‌ها گویند که از آن‌چه خدا روزی شما قرار داده (چیزی برای خدا به فقیران) انفاق کنید.
- ❖ کافران به اهل ایمان جواب دهند آیا ما به کسی که اگر خدا می‌خواست به او هم روزی می‌داد اطعام و دستگیری کنیم؟
- ❖ شما پیداست که سخت در غلط و گمراهی هستید (و راه راست آن است که چنان که خدا به فقیران احسان نکرده ما هم نکنیم).

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٧﴾

۹۵۵- هر پیامبری که آمد کافران با آنان به جدل و مخالفت پرداختند

(غافر-آیات ۴ الی ۶)

- ❖ و (بدان ای رسول که) در آیات خدا کسی به (انکار و) جدل جز مردم کافر برنخیزد.
- ❖ پس تو از اینکه کافران بر شهر و دیارها مسلط و متصرفند دل نبازی (که اگر به آنها مهلتی دادیم موقع انتقام خواهد رسید)
- ❖ (اگر امت تو را تکذیب کردند غم مدار که) پیش از اینان هم قوم نوح و طوایف بعد از نوح نیز (پیغمبران را) تکذیب کردند

- ❖ و هر امتی همّت گماشت که پیغمبر خود را دستگیر (و هلاک) گرداند و جدل و گفتار باطل به کار گرفت تا برهان حق را پایمال سازد،
- ❖ من هم آنها را (به کیفر کفر) گرفتم و چگونه عقوبت سخت کردم !
- ❖ و همین گونه وعده خدای تو بر (عقاب و کیفر) کافران (امت) محقق و حتم است که آنها همه اهل دوزخ هستند .

مَا تُجَدِّلُ فِيْ ءَايَةِ اللّٰهِ اِلَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبَلَدِ ﴿٦٩﴾ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْۢ بَعْدِهِمْ ۖ وَهَمَّتْ كُلُّ اُمَّةٍ بِرِسُوْلِهِمْ لِيَاْخُذُوْهُ ۖ وَجَدَلُوْا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوْا بِهِ الْحَقَّ فَاَخَذْنَاهُمْ ۖ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٧٠﴾ وَكَذٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَنَّهُمْ اَصْحَابُ النَّارِ ﴿٧١﴾

۹۵۶- کافران بعلت هوسرانی و شهوت پرستی در دنیا با غل زنجیر به حمیم دوزخ کشیده می شوند!! (غافر- آیات ۶۹ الی ۷۶)

- ❖ آیا کسانی را که در آیات ما راه جدال و انکار پیمودند، ندیدی که چگونه (از حق) بازگردانیده شوند؟
- ❖ آنان که کتاب ما را و احکامی که رسولان خود را بر ابلاغ آن فرستادیم تکذیب کردند به زودی (کیفر کردارشان را) خواهند دانست .
- ❖ آن گاه که گردنهاشان با غل و زنجیرها (ی آتشین) بسته شود و کشیده شوند در حمیم دوزخ (و آب گرم و عفن جهنم)،
- ❖ سپس در آتش سوخته و افروخته شوند .
- ❖ آن گاه به آنها گویند: کجا رفتند معبودان باطلی که شریک خدا می شمردید، و از خدا روی می گردانیدید؟
- ❖ آن مشرکان جواب گویند: آن بتها همه از نظر ما محو و نابود شدند، بلکه ما از این پیش چیزی را به خدایی نمی خواندیم.
- ❖ خدا این گونه مردم کافر (مشرک) را گمراه می گرداند (یعنی از رحمت خود محروم می کند .)
- ❖ این قهر و عذاب شما کافران بدین سبب است که در دنیا از پی تفریح و هوسرانی باطل بودید و دایم به نشاط و شهوت پرستی سرگرم شدید.
- ❖ اینک (به کیفر کفرتان) به درهای دوزخ درآید که آنجا جاودان معذب خواهید بود، که متکبران را (که سر از فرمان حق کشیدند در آخرت) بسیار منزلگاه بدی است .

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ تَجْدِلُوْنَ فِيْ ءَايَةِ اللّٰهِ اَنِّيْ يُصْرَفُوْنَ ﴿٧٢﴾ الَّذِيْنَ كَذَبُوْا بِالْكِتٰبِ وِمَا اَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ﴿٧٣﴾ اِذِ الْاَغْلٰلُ فِيْ اَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلٰسِلُ يُسْحَبُوْنَ ﴿٧٤﴾ فِي الْحَمِيْمِ ثُمَّ

فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٢﴾ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٣﴾ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّْا
 بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾ ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي
 الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٥﴾ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى
 لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾

۹۵۷- مخالفین و کافرین در شک و تردید خود به بازی مشغولند!!

(دخان - آیه ۹۶)

❖ (کافران را به خدا و قیامت ایمان نیست) بلکه با شک و ریب (و استهزاء).

❖ به بازیچه (دنیا) مشغولند .

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ﴿٧٦﴾

۸۶- گناه و انحراف، انسان را از فطرت خدایی دور می کند

۹۵۸- شراب و قمار گنا هانی بزرگند و زیانشان بزرگ تر از سود آنها ست

(بقره - آیه ۲۱۹)

❖ (ای پیغمبر) از تو از حکم شراب و قمار می پرسند.

❖ بگو: در این دو کار گناه بزرگی است و سودهایی برای مردم، ولی زیان گناه آن دو بیش از منفعت آنهاست.

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا آثَمٌ مِنْ نَفْعِهِمَا وَإِنَّهُمَا آكْبَرُ مِنَ
 نَفْعِهِمَا ﴿٢١٩﴾

۹۵۹- مهلتی که کافران در دنیا دارند بر گناه و سرکشی آنان افزوده می شود

(آل عمران - آیات ۱۷۶ الی ۱۷۸)

(ای پیغمبر اسلام (ص) :

❖ تو اندوهناک مباش که گروهی به راه کفر می شتابند.

❖ آنها هرگز زیانی به خدا نرسانند و خدا می خواهد آنها را در آخرت هیچ نصیبی ندهد.

❖ و نصیبشان عذاب بزرگ و سخت دوزخ خواهد بود.

❖ آنان که خریدار کفر شدند به عوض ایمان، هرگز زیانی به خدا نمی رسانند.

❖ و آنان را عذابی دردناک است.

❖ آنان که به راه کفر رفتند گمان نکنند که مهلتی که ما به آنها می دهیم به حال آنان بهتر خواهد بود.

❖ بلکه آنها را (برای امتحان) مهلت می دهیم تا بر گناه و سرکشی خود بیفزایند.

❖ و آنان را عذابی خوارکننده است.

وَلَا تَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسْرِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا تَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي
 الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ أَشْرَوْا بِالْإِيمَانِ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ
 عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٧﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّيْهُمْ خَيْرًا لَّأَنْفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمَلِّيْ لَهُمْ لِيَزْدَادُوا
 إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧٨﴾

(مائده-آیات ۸ الی ۱۰)

۹۶۰- کینه و دشمنی شما را از اجرای عدالت منحرف نسازد

ای اهل ایمان !:

❖ برای خدا پایدار و استوار بوده و به عدالت و راستی و درستی گواه باشید.
 ❖ و البته شما را نباید عداوت گروهی بر آن دارد که از راه عدل بیرون روید.
 ❖ عدالت کنید که به تقوا نزدیکتر (از هر عمل) است.
 ❖ و از خدا بترسید.
 ❖ که البته خدا به هر چه می کنید آگاه است.
 ❖ خدا به آنان که ایمان آورده و کار شایسته کردند وعده آمرزش و اجر عظیم فرموده است.
 ❖ و آنان که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند اهل جهنم خواهند بود.
 يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ ءَلَّا
 تَعْدِلُوْا اَعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰی وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ اِنَّ اللَّهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٨﴾ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَّاجْرٌۭ عَظِيْمٌ ﴿٩﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوْا بِآيٰتِنَا اُولٰٓئِكَ
 اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿١٠﴾

(انعام-آیه ۱۲۰)

۹۶۱- هر گناهی که مرتکب می شوید به آثار بد آن دچار خواهید شد

❖ و هر گناه و عمل زشت را در ظاهر و باطن ترک کنید.
 ❖ که محققاً کسانی که کسب گناه کنند به زودی به کیفر آن خواهند رسید.
 وَذَرُوا ظَهْرَ الْاِثْمِ وَبَاطِنَهُ ۚ اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْسِبُوْنَ الْاِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوْا يَقْتَرِفُوْنَ ﴿١٢٠﴾

۹۶۲- کسانی که کبر و بزرگمنشی ورزند و آیات و لقاء الهی را تکذیب کنند اعمالشان تباه می شود (اعراف-آیات ۱۴۶ الی ۱۴۷)

❖ من آنان را که در زمین به ناحق کبر و بزرگمنشی کنند از آیات خود رو گردان و معرض خواهم ساخت.
 ❖ و اگر هر آیتی بینند به آن ایمان نیاورند.
 ❖ و اگر راه رشد و هدایت یابند آن را نپیمایند.
 ❖ و اگر راه جهل و گمراهی یابند آن را پیش گیرند.

- ❖ این (ضلالت آن‌ها) بدین جهت است که آیات ما را تکذیب کردند و از آن‌ها غافل و معرض بودند.
- ❖ و آنان که آیات (آسمانی) ما و لقاء عالم آخرت را تکذیب کردند اعمالشان (که جز برای دنیا نبود) تباه و باطل شود.
- ❖ آیا جز آن چه می‌کردند کیفر بینند؟

سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلاًّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ۚ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ ۖ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

(انفال-آیه ۳۸)

۹۶۳- کافران اگر ایمان بیاورند گناهان گذشته آنان بخشیده می‌شوند

(ای رسول ما) کافران را بگو :

- ❖ که اگر (از کفر خود) دست کشیده و به راه ایمان بازآیند هر چه از پیش کرده‌اند بخشیده شود.
- ❖ و اگر باز (به کفر و عصیان) روی آرند سنت الهی درباره‌ی پیشینیان در گذشته است (یعنی حکم ازلی بر این قرار گرفته که مؤمنان را عزیز و بهشتی کند و کافران را ذلیل و دوزخی گرداند).

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنتُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٨﴾

(نور-آیات ۳۰ الی ۳۱)

۹۶۴- ای مؤمنین و مؤمنات چشم‌های خود را از نگاه‌های هوس آلود بپوشانید!

۳) (ای رسول ما) مردان مؤمن را بگو تا :

- ۱) چشم‌ها (از نگاه ناروا) بپوشند.
- ۲) و فروج و اندامشان را (از کار زشت با زنان) محفوظ دارند.
- ۳) که این بر پاکیزگی (جسم و جان) آنان اصلح است.
- ۴) و البته خدا به هر چه کنید کاملاً آگاه است.

۴) و زنان مؤمن را بگو تا:

- ۱) چشم‌ها (از نگاه ناروا) بپوشند.
- ۲) و فروج و اندامشان را (از عمل زشت) محفوظ دارند.
- ۳) و زینت و آرایش خود جز آن چه قهراً ظاهر می‌شود (بر بیگانه) آشکار نسازند.
- ۴) و باید سینه و بر و دوش خود را به مقنعه بپوشانند.
- ۵) و زینت و جمال خود را آشکار نسازند جز برای شوهران خود یا پدران یا پدران شوهر یا پسران خود یا پسران شوهر یا برادران خود یا پسران برادران و پسران خواهران خود یا زنان خود (یعنی زنان مسلمة) یا کنیزان ملکی خویش یا مردان اتباع خانواده که رغبت به زنان ندارند یا اطفالی که هنوز بر عورت و محارم زنان آگاه نیستند. (و از غیر این اشخاص مذکور احتجاب و احتراز کنند)

(۶) و آن طور پای به زمین نزنند که خلخال و زیور پنهان پاهایشان معلوم شود.

(۷) و ای اهل ایمان، همه به درگاه خدا توبه کنید.

(۸) باشد که رستگار شوید.

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ۚ ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ ۖ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٢٤﴾ وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۚ وَلْيَضْرِبْنَ خُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ۚ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّبَاعِيْنَ غَيْرِ أُولَى الْأَرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوْ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ ۚ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ ۚ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٥﴾

۹۶۵- کافران علاوه بر بار گناهان خود، بار گناهان کسانی را که گمراه کرده اند نیز به دوش می گیرند!! (عنکبوت - آیات ۱۰ الی ۱۳)

- ❖ و بعضی مردم (از راه نفاق) می گویند: ما به خدا ایمان آوردیم.
- ❖ و چون رنج و آزاری در راه خدا ببینند فتنه و عذاب خلق را با عذاب خدا برابر شمرند (یعنی همان قدر که ترس عذاب خدا آن‌ها را از کفر به ایمان می خواند ترس عذاب مردم هم از ایمان به کفر می کشد) و هر گاه ظفر و نصرتی از جانب خدایت (به مؤمنان) رسید (آن منافقان) گویند: ما هم با شما (و هم آیین شما) بودیم.
- ❖ آیا خدا بر آن چه در دل‌های خلائق است داناتر نیست؟
- ❖ و البته خدا هم به احوال اهل ایمان داناست و هم از درون منافقان آگاه است.
- ❖ و کافران به اهل ایمان گفتند: شما طریقه‌ی ما را پیروی کنید (اگر به خطا رفتید) بار خطاهای شما را ما به دوش می گیریم!!
- ❖ در صورتی که هیچ از بار گناهشان را به دوش نگیرند.
- ❖ آن‌ها دروغ می گویند.
- ❖ و آن‌ها علاوه بر بار سنگین گناهان خود بار گناهان هر که را گمراه کرده اند نیز به دوش می گیرند.
- ❖ و روز قیامت از آن چه دروغ می بستند سخت مؤاخذه می شوند.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ؕ أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ﴿١١﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ ﴿١٢﴾ مِنْ خَطَايِهِمْ مِّن شَيْءٍ ؕ إِنَّهُمْ لَكَذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَاهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ أَثْقَاهُمْ ؕ لَيُسْئَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٤﴾

(فاطر-آیات ۱۵ الی ۱۸)

۹۶۶- کسی بار گناه دیگری را نخواهد کشید!!

- ❖ ای مردم، شما همه به خدا فقیر و محتاجید.
- ❖ و تنها خداست که بی نیاز و غنی بالذات و ستوده صفات است.
- ❖ اگر بخواهد همه ی شما را به دیار عدم فرستد و خلقی از نو به عرصه وجود آرد. و هیچ این کار بر خدا دشوار نیست.
- ❖ و هیچ کس بار گناه دیگری را به دوش نگیرد و آن که بارش سنگین است اگر دیگری را هر چند خویش (و پدر و فرزند هم) باشد کمک بر سبکباری خود طلبد ایدا باری از دوشش برداشته نشود.
- ❖ و تو تنها آنان را که در خلوت و پنهانی از خدای خود می ترسند و نماز به پا می دارند توانی خدا ترس و پرهیزگار گردانی.
- ❖ و هر کس خود را (از کفر و گناه و اخلاق زشت) پاک و منزّه ساخت، سود و سعادتش بر خود اوست و بازگشت همه به سوی خداست.

يَتَأْتِيَ النَّاسُ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ ؕ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٥﴾ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٦﴾ وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿١٧﴾ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ؕ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ؕ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يُحْشَوْنَ رَهْمَ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَن تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ ؕ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

(مطففين-آیات ۱۱ الی ۳)

۹۶۷- وای به حال کم فروشان!!

- ❖ وای به حال کم فروشان!
 - ❖ آنان که چون به کیل (یا وزن) چیزی از مردم بستانند تمام بستانند.
 - ❖ و چون چیزی بدهند در کیل و وزن به مردم کم دهند .
- وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾

(مطففین-آیات ۷ الی ۹)

۹۶۸- فجار و گناهکاران با نامه اعمال خود در سجین وارد شده و عذاب را می چشند

❖ چنین نیست (که منکران پندارند) البته (روز قیامت) بد کاران با نامه عمل سیاهشان در عذاب سجینند .

❖ و چگونه به حقیقت سجین آگاه توانی شد؟

❖ کتابی است (که به قلم حق) نوشته شده .

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سَجِّينٍ ﴿٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَجِّينٌ ﴿٨﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾

۸۷- گوساله طلایی سامری که در غیاب موسی (ع) مورد پرستش بنی اسرائیل قرار گرفت

۹۶۹- کسانی از بنی اسرائیل که گوساله پرست شدند غضب الهی و ذلت و خواری دامنگیر آنان شد (اعراف-آیات ۱۵۲ الی ۱۵۳)

❖ آنان که گوساله را به پرستش گرفتند (آتش قهر و) غضب خدا (در آخرت) و ذلت و خواری در حیات دنیا محققاً به آن‌ها خواهد رسید.

❖ و این چنین ما دروغ‌پردازان را کیفر خواهیم کرد.

❖ و آنان که مرتکب عمل زشت شدند و پس از آن عمل بد توبه کردند و (به اخلاص) ایمان آوردند.

❖ خدای تو بر آن‌ها بعد از توبه، به یقین بخشنده و مهربان است.

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَاهُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذَلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا لَغَفُورٌ

رَحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

۹۷۰- گروهی به حقیقت رستگاران عالمند که به پیامبر (ص) و به نوری که به او نازل شده ایمان بیاورند (اعراف-آیه ۱۵۷ الی)

(۱) هم آنان که پیروی کنند از آن رسول (ختمی) و پیغمبر امّی که در تورات و انجیلی که در دست آن‌هاست (نام و نشان و اوصاف) او را نگاشته می‌یابند.

(۲) که آن‌ها را امر به هر نیکویی و نهی از هر زشتی خواهد کرد.

(۳) و بر آنان هر طعام پاکیزه و مطبوع را حلال.

(۴) و هر پلید منفور را حرام می‌گرداند.

(۵) و احکام پر رنج و مشتقی را که چون زنجیر به گردن خود نهاده‌اند از آنان برمی‌دارد (و دین آسان و موافق فطرت بر خلق می‌آورد).

(۶) پس آنان که به او گرویدند.

(۷) و از او حرمت و عزت نگاه داشتند.

(۸) و یاری او کردند.

(۹) و نوری را که به او نازل شد پیروی نمودند.

(۱۰) آن گروه به حقیقت رستگاران عالمند.

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٧﴾

۸۸- مردم، انسان هائی که از یک پدر و مادر آفریده شده اند

۹۷۱- مردم امت واحده بودند، پس از رسالت انبیاء متفرق و گوناگون شدند! (بقره-آیه ۲۱۳)

- ❖ مردم یک گروه بودند.
- ❖ خدا رسولان را فرستاد که (نیکوکاران را) بشارت دهند و (بدان را) بترسانند.
- ❖ و با آن ها کتاب به راستی فرستاد تا در موارد نزاع مردم تنها دین خدا به عدالت حکمفرما باشد.
- ❖ و در کتاب حق، اختلاف و شبهه نیفکندند مگر همان گروه که بر آنان کتاب آسمانی آمد، برای تعدی به حقوق یکدیگر.
- ❖ پس خداوند به لطف خود اهل ایمان را از آن ظلمت شبهات و اختلافات به نور حق هدایت فرمود.
- ❖ و خدا هر که را خواهد راه راست بنماید.

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ ۚ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۚ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ ۗ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾

۹۷۲- ای انسان ها! همه شما از یک نفس آفریده شده اید، پس در باره ارحام گونااهی نکنید!! (نساء-آیه ۱)

ای مردم!

- ❖ بترسید از پروردگار خود، آن خدایی که همه ی شما را از یک تن بیافرید.
- ❖ و هم از آن، جفت او را خلق کرد.
- ❖ و از آن دو تن خلقی بسیار در اطراف عالم از مرد و زن پراکند.
- ❖ و بترسید از آن خدایی که به نام او از یکدیگر مسئلت و درخواست می کنید.

❖ و درباره ارحام کوتاهی نکنید.

❖ که خدا مراقب اعمال شماست.

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَتَقُؤْا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴿١٠٠﴾

۹۷۳-مردم پاک از ناپاکان برترند هر چند که تعداد آن ناپاکان زیاد باشند!! (مائده-۱۰۰)

بگو (ای پیغمبر):

❖ هرگز مردم پاک و ناپاک یکسان نخواهند بود هر چند (در جهان) بسیاری پلیدان تو را به شگفت آرد.

❖ پس ای خردمندان از خدا بترسید.

❖ باشد که رستگار شوید.

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ ۚ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَتَأُولَىٰ الْأَلْبَبِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠١﴾

۹۷۴-با مشیت الهی انسان ها هدایت یا گمراه می شوند (انعام-آیات ۳۹ الی ۴۱)

و آنان که تکذیب آیات ما کردند:

❖ کر و گنگ در ظلمات (جهل) به سر برند.

❖ مشیت الهی هر کس را خواهد گمراه سازد و هر که را خواهد به راه راست هدایت کند.

❖ بگو: اگر راست می گوئید، مرا گوئید که اگر عذاب خدا یا ساعت مرگ بر شما فرا رسد آیا (در آن ساعت سخت) غیر خدا را می خوانید؟!

❖ (بلکه در آن هنگام تنها خدا را می خوانید) تا اگر مشیت او قرار گرفت شما را از سختی برهاند، و آنچه را که با خدا شریک قرار می دهید به کلی فراموش می کنید.

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّوْا وَبُكُّوْا فِي الظُّلُمٰتِ ۚ مِّنْ يَّشَا۟لُ اللّٰهُ يُضِلِّهٖ وَمَنْ يَّشَا۟لْ تَجْعَلْهٗ عَلٰٓى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿١٠٢﴾ قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَتٰكُم عَذَابُ اللّٰهِ اَوْ اَتَتْكُمْ السَّاعَةُ ۚ اَغَيْرَ اللّٰهِ تَدْعُوْنَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٠٣﴾

بَلْ اِيَّاهُ تَدْعُوْنَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُوْنَ اِلَيْهِ اِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُوْنَ ﴿١٠٤﴾

۹۷۵-صبح و شب، خورشید و ماه و ستارگان از آیات الهی و در مداری معینند!! (انعام-آیات ۹۶ الی ۹۷)

❖ خداست شکافنده پرده صبحگاهان.

❖ و شب را برای آسایش (خلق) مقرر داشته.

❖ و خورشید و ماه را به نظمی معین (او به گردش) درآورده.

❖ این تقدیر خدای مقتدر داناست.

- ❖ و نیز اوست که چراغ ستارگان را برای رهایی شما در تاریکی های بیابان و دریا قرار داده است.
- ❖ همانا ما آیات خود را برای مردم دانا به تفصیل بیان کردیم.

فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٦٦﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

(اعراف-آیه ۳۴)

۹۷۶- هر قوم (جامعه) مرگ و هلاکت در زمان معینی دارد

- ❖ و هر قومی را دوره ای و اجل معینی است که چون اجلشان فرا رسد لحظه ای پس و پیش نخواهند شد.

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦٨﴾

(نحل-آیه ۴)

۹۷۷- خدا شما را از نطفه ای ناچیز آفرید آنگاه شما با او دشمنی می کنید

- ❖ خدا انسان را از آب نطفه ای (بی قدر و ضعیف) بیافرید.
- ❖ آن گاه او (اصل خلقت خود را فراموش کرده و با خالق) آشکارا به خصومت برمی خیزد.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٦٩﴾

۸۹- مرگ پایان زندگی دنیائی و شروع زندگی جدید

(نساء-آیه ۷۸)

۹۷۸- هر کجا باشید سرانجام مرگ به سراغ شما خواهد آمد

- ❖ هر کجا باشید اگر چه در کاخهای بسیار محکم، شما را مرگ فرا رسد.

أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشِيدَةٍ ﴿٧٨﴾

(انعام-آیات ۶۰ الی ۶۱)

۹۷۹- موقع خواب و زمان اجل ، روح از بدن جدا می شود

- ❖ و اوست خدایی که چون شب (به خواب می روید) جان شما را برمی گیرد . (و نزد خود می برد)
- ❖ و کردار شما را در روز می داند.
- ❖ و پس از آن (خواب) شما را بر می انگیزد تا اجلی که در قضا و قدر او معین است به پایان رسد.
- ❖ سپس (هنگام مرگ) به سوی او باز می گردید آن گاه به نتیجه آن چه کرده اید شما را آگاه گرداند.
- ❖ و اوست خدایی که قهر و اقتدارش مافوق بندگان است.
- ❖ و فرشتگانی را به نگهبانی بر شما می فرستد، تا آن گاه که هنگام مرگ یکی از شما فرا رسد رسولان ما او را می میرانند و در قبض روح شما هیچ کوتاهی نخواهند کرد.

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦١﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦٢﴾

(اعراف-آیه ۳۴)

۹۸۰- هر قوم (جامعه) مرگ و هلاکت در زمان معینی دارد

❖ و هر قومی را دوره‌ای و اجل معینی است که چون اجلشان فرا رسد لحظه‌ای پس و پیش نخواهند شد.

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦٣﴾

(یونس-آیات ۴۷ الی ۴۹)

۹۸۱- برای هر امتی رسولی فرستادیم و نیز آن امت، زمان اجل و مرگی دارد!!

❖ و برای هر امتی رسولی است.

❖ که هر گاه رسول آن‌ها آمد (و حجت بر آنان تمام شد) میان آن‌ها حکم به عدل شود.

❖ و بر هیچ کس (در کیفر و پاداش) ستم نخواهد شد.

❖ و (کافران) گویند: پس این وعده قیامت کی خواهد بود اگر شما راست‌گویید؟

❖ پاسخ ده که من مالک نفع و ضرر خود نیستم (تا چه رسد به دیگران) مگر هر چه خدا خواهد.

❖ برای هر امتی اجل معینی است که چون فرا رسد ساعتی پس و پیش نخواهند شد.

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ ۖ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾

(حجر-آیات ۴ الی ۵)

۹۸۲- هلاک یک جامعه وقت معینی دارد که در آن تعجیل و تأخیر نخواهد شد

❖ و ما هیچ ملک و ملتی را هلاک نکردیم جز به هنگامی معین.

❖ هیچ قومی از اجل خود (از آن چه در علم حق معین است یک لحظه) پس و پیش نخواهند افتاد.

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ﴿٥٠﴾ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿٥١﴾

(نحل-آیه ۶۱)

۹۸۳- خداوند از جنبه‌ای انتقام نمی‌کشد و عذاب را به تأخیر می‌اندازد تا وقت اجل فرا رسد

❖ و اگر خدا از ظلم و ستمگری‌های خلق انتقام نکشد جنبه‌ای در زمین نخواهد گذاشت.

❖ و لیکن او (عذاب) آن‌ها را تأخیر می‌افکند تا وقتی معین. (که مقتضای مصلحت و حکمت است)

❖ ولی آن گاه که اجل آن‌ها در رسید دیگر یک لحظه پس و پیش نخواهند شد.

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَحْزِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾

۹۸۴- وعده قیامت حتمی است و انسان ها پس از مرگ که آن را درنگ کوتاهی می دانند دوباره زنده می شوند (اسراء- آیات ۴۸ الی ۵۴)
(ای رسول خدا محمد مصطفی(ص):

- ❖ بنگر تا چه نسبت ها به تو می دهند! پس گمراه شدند و هیچ راه خلاصی نمی یابند.
- ❖ و (کافران به معاد) گفتند: آیا ما چون استخوان پوسیده و غبار پراکنده شویم باز روزی از نو زنده و برانگیخته خواهیم شد؟!
 - ❖ بگو که شما سنگ باشید یا آهن یا خلقتی (سخت تر از سنگ و آهن) از آن چه در دلتان بزرگ می نماید (باز به امر خدا زنده می شوید).
 - ❖ پس خواهند گفت: که ما را دوباره زنده می کند؟
 - ❖ بگو: همان خدایی که هم اول بار شما را آفرید.
 - ❖ آن گاه آن ها سر به سوی تو جنبانده گویند: پس این وعده کی خواهد بود؟
 - ❖ بگو: شاید که از حوادث نزدیک باشد (زیرا مرگ به هر کس نزدیک است و قیامتش به مرگ برپا می شود).
 - ❖ روزی که خدا شما را بخواند و شما (سر از خاک بیرون کرده و) با حمد و ستایش او را اجابت کنید و تصور می کنید که جز اندک زمانی (در گورها) درنگ نکرده اید.
 - ❖ و بندگانم را بگو که همیشه سخن بهتر را بر زبان آرند، که شیطان (بسیار شود به یک کلمه زشت) میان آنان دشمنی و فساد برمی انگیزد، زیرا دشمنی شیطان با آدمیان واضح و آشکار است.
 - ❖ خدا صلاح حال شما را بهتر می داند.
 - ❖ اگر بخواهد (و صلاح بداند) به شما لطف و مهربانی کند.
 - ❖ یا اگر بخواهد (و مصلحت باشد) مجازات و عذاب فرماید.
 - ❖ و ما تو را وکیل و نگهبان بندگان نفرستاده ایم (بر تو تنها رسالت و اتمام حجت است).

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٤٨﴾ وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظْمًا وَرُفْنًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٤٩﴾ قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٠﴾ أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ ۖ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا ۖ قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۖ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ ۖ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ ۖ قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ ۖ وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٢﴾ وَقُلْ لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ۚ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ ۚ

إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَنِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَشَأْ يَرْحَمْكُمْ أَوْ إِنْ يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿٥٤﴾

۹۸۵- تمام آثار تمدن جوامع ظالم و ستمگر بسوی هلاکت و نابودی می روند!! (حج- آیات ۴۵ الی ۵۱)

- ❖ پس چه بسیار شهر و دیاری که ما اهلش را در آن حال که به ظلم و ستم مشغول بودند به خاک هلاک نشانیدیم و اینک آن شهرها از بنیاد ویران است.
- ❖ و چه چاه و قنات‌های آب که معطل بماند.
- ❖ و چه قصرهای عالی بی‌صاحب گشت.
- ❖ آیا (این کافران) در روی زمین به سیر و تماشا نرفتند؟
- ❖ تا دل‌هاشان بینش و هوش یابد.
- ❖ و گوششان به حقیقت شنوا گردد؟
- ❖ که (این کافران را) چشم‌های سر گرچه کور نیست لیکن چشم باطن و دیده‌ی دل‌ها کور است.
- ❖ و کافران (به سخریه) از تو تقاضای تعجیل در عذاب می‌کنند.
- ❖ و هرگز خدا در وعده‌ی خود (به عذاب آنان) خلف نخواهد کرد.
- ❖ و همانا یک روز نزد خدا (و از نظر حلم او) چون هزار سال به حساب شماس.
- ❖ و بسا شهر و دیاری که به اهلش با آن که ستمکار بودند مهلت دادم تا روزی آن‌ها را به انتقام گرفتیم و بازگشت (خلق) به سوی من است (و هر نیک و بد را جزا خواهم داد).
- ❖ بگو که ای مردم، من برای شما رسول ترساننده مشفق‌ی آشکار بیش نیستم.
- ❖ پس آنان که ایمان آوردند و نیکوکار گردیدند بر آن‌ها آمرزش حق و رزق با لطف و کرامت عالی است.
- ❖ و آنان که در رد و انکار آیات ما سعی و کوشش کردند تا ما را به زانو درآورند آن‌ها اهل آتش دوزخند.

فَكَأَيُّ مَن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَبِئْرٌ مُّعَطَّلَةٌ وَقَصْرٌ مَّشِيدٌ ﴿٤٥﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يُّسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾ وَدَسْتَعَجَلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ تُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ ۚ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾ وَكَأَيُّ مَن قَرْيَةٍ أَمْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَىٰ

الْمَصِيرُ ﴿٤٨﴾ قُلْ يَتَّخِذُ النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾ فَأَلْذِنَ ءَامِنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ هُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي ءَايَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

۹۸۶- وقتی مرگ، یکی از مخالفان توحید (کافران) را در بر گیرد!! (مؤمنون- آیات ۹۹ الی ۱۱۸)

(۱) (کافران در جهل و غفلتند و از دیدن جهنم پشیمان می شوند و در خواست بازگشت دارند):

- ❖ تا آن گاه که وقت مرگ هر یک از آن ها فرا رسد.
- ❖ در آن حال گوید: بارالها، مرا به دنیا بازگردانید. تا شاید به تدارک گذشته عملی صالح به جای آرم.
- ❖ (به او خطاب شود که) هرگز نخواهد شد.
- ❖ این کلمه ای است که (از حسرت) همی بگویند (و ثمری نمی بخشد) و در برابر آن ها عالم برزخ است تا روزی که برانگیخته شوند.
- ❖ پس آن گاه که نفخه صور قیامت دمیده شد دیگر نسب و خویشی در میانشان نماند و کسی از کس دیگر حال نپرسد.
- ❖ (پس در آن روز) هر که اعمالش سنگین و وزین است آنان رستگارانند.
- ❖ و هر که اعمالش سبک وزن است آنان کسانی هستند که نفس خویش را در زیان افکنده، به دوزخ مخلد خواهند بود.
- ❖ آتش دوزخ صورت های آن ها را می سوزاند و در جهنم، زشت منظر خواهند زیست.

(۲) (از کافران سؤال می شد که آیا آیات من بر شما تلاوت نمی شد؟):

- ❖ (و به آن ها خطاب شود) آیا آیات من برای شما تلاوت نمی شد؟ و شما تکذیب آیات من می کردید؟
- ❖ گویند: بارالها (رحم کن که) شقاوت بر ما غلبه کرد و کار ما به گمراهی کشید. پروردگارا، ما را از جهنم بیرون آر، که اگر دیگر بار عصیان تو کردیم همانا بسیار ستمکار (و محکوم به هر گونه کیفر و عذاب سخت) خواهیم بود.
- ❖ باز به آنان خطاب سخت شود: (ای سگان) دور شوید و به دوزخ درآید و با من لب از سخن فروبندید.
- ❖ زیرا شما باید که چون طایفه ای از بندگان (صالح) من عرض می کردند: بارالها، ما به تو ایمان آوردیم، تو از گناهان ما درگذر و در حق ما لطف و مهربانی فرما، که تو بهترین مهربانان هستی.
- ❖ در آن وقت (شما کافران) آن بندگان خاص مرا تمسخر می کردید تا آن جا که این سبب شد که مرا به کلی فراموش کردید و بر آن خداپرستان خنده و استهزاء می نمودید.
- ❖ (من هم امروز جزای صبر (بر آزار و سخریه شما) را به آن بندگان پاک خود خواهم داد که آن ها امروز سعادت مند و رستگاران عالمند.

(۳) (آن گاه خدا به کافران) گوید که می دانید شما چند سال در زمین درنگ کردید؟

- ❖ آن ها پاسخ دهند که یک روز بود یا یک جزء از روز (اگر ما خطا می گوئیم) از شمارندگان (یعنی فرشتگانی که حساب عمر خلق دانند) باز پرس.

- ❖ خدا فرماید: شما اگر (از حال زندگانی خود) آگاه بودید می‌دانستید که مدت درنگتان در دنیا بسیار اندک بوده است.
- ❖ آیا چنین پنداشتید که ما شما را به عبث و بازیچه آفریده‌ایم و هرگز به سوی ما بازگردانده نمی‌شوید؟!
- ❖ پس (بدانید که) خدای پادشاه به حق، برتر است (از آنکه از او فعل عبث و بیهوده صادر شود) که هیچ خدایی به جز همان پروردگار عرش مبارک نیست.
- ❖ و هر کس غیر خدا کسی دیگر را به الهیت خواند که هیچ دلیلی بر آن ندارد حساب کار او نزد خدای اوست
- ❖ و البته کافران را (در روز کیفر) فلاح و رستگاری نیست.
- ❖ و بگو: بارالها، بیامرز و ببخشای و تو بهترین بخشنده‌گان عالم وجودی.

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾ تَلْفَحُ وُجُوهُهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٤﴾ أَلَمْ تَكُنْ أَتَىٰ عَلَىٰكَ فُكْنُكُمْ فَاذْكُرُوا مَا كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾ قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٠٦﴾ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٧﴾ قَالُوا خَسِعُوا فِيهَا وَلَا تَكْلُمُونَ ﴿١٠٨﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٠٩﴾ فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِحْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوَكُم ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿١١٠﴾ إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَآئِزُونَ ﴿١١١﴾ قُلْ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٢﴾ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسْئَلِ الْعَادِّينَ ﴿١١٣﴾ قُلْ إِنْ لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ۖ لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾ فَتَعَلَىٰ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا

إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾ وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾ وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٨﴾

۹۸۷- تا به دیاری رسولی نفرستیم و حجت را بر آنان تمام نکنیم هلاکشان نخواهیم کرد (شعراء- آیات ۲۰۸ الی ۲۰۹)

- ❖ و ما اهل هیچ دیاری را تا رسولانی به هدایت و اتمام حجت بر آنها نفرستادیم هلاک نکردیم.
- ❖ این (هلاک بدان) پند و موعظه است (برای خوبان).
- ❖ و ما هرگز به کسی ستم نکردیم.

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾ ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾

۹۸۸- در زمین سیر کنید تا بدانید عاقبت کسانی که به لقاء خداوند (قیامت) باور نداشتند، چگونه هلاک شدند!! (روم- آیات ۷ الی ۱۰)

- ❖ (اکثر) آنان به امور ظاهری از زندگی دنیا آگاهند و از عالم آخرت (و وعده ثواب و عقاب حق) به کلی بی خبرند.

- ❖ آیا در پیش نفوس خود تفکر نکردند (تا بدین حکمت پی برند) که خدا آسمانها و زمین و هر چه در بین آنهاست همه را جز به حق (و برای حکمت و مصلحت) و به وقت (و حد) معین نیافریده است؟
- ❖ و بسیاری از مردم به شهود و لقای خدا (در عالم غیب و وعده ثواب و عقاب بهشت و دوزخ و قیامت) به کلی کافر و بی عقیده اند.

- ❖ آیا در زمین سیر نکردند تا ببینند که عاقبت کار پیشینیانشان (چون قوم عاد و ثمود) چه شد؟
- ❖ در صورتی که از اینها بسیار توانا تر بودند.
- ❖ و بیش از اینها در زمین کشتزار ساختند.
- ❖ و کاخ و عمارت برافراشتند.
- ❖ و پیامبرانشان با آیات و معجزات برای (هدایت) آنان آمدند (لیکن چون نپذیرفتند همه به کیفر کفر هلاک شدند).

- ❖ و خدا درباره‌ی آنها هیچ ستم نکرد بلکه آنها خود در حق خویش ستم می کردند.
- ❖ آخر سرانجام کار آنان که بسیار به اعمال زشت و کردار بد پرداختند این شد که آیات خدا را تکذیب و تمسخر کردند (زیرا معصیت، دل را تاریک کند و چون بسیار شود به ظلمت کفر انجامد).

يَعْلَمُونَ ظَهْرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ﴿٢١٠﴾ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَّا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ﴿٢١١﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ ۖ فَمَا

كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٠﴾ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ أَسَاءُوا السُّوْءَىٰ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١١﴾

۹۸۹- اقوامی که رسالت انبیاء را رد کردند و به تمسخر آنان پرداختند هلاک گردیدند (یس- آیات ۲۹ الی ۳۲)

❖ نبود عقوبتشان جز یک صیحه‌ی عذاب آسمانی که به ناگاه همه هلاک شدند.
❖ وای بر حال این بندگان (گمراه لجوج) که هیچ رسولی برای هدایت آن‌ها نیامد جز آن که او را به تمسخر و استهزا گرفتند.
❖ آیا ندیدند چه بسیار طوایفی را پیش از این‌ها هلاک کردیم که دیگر ابداً به (دیار) اینان باز نگردند؟
❖ و هیچ کس (از گذشته و آینده در عالم) نیست جز آن که همه نزد ما حاضر آورده می‌شوند.
إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَمِدُونَ ﴿١٢﴾ يَحْسِرَةُ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٤﴾ وَإِنْ كُلٌّ لَّمَّا جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿١٥﴾

۹۹۰- در موقع مرگ و نیز در خواب، خداوند روح را از تن جدا می‌سازد (زمر- آیه ۴۲)

❖ خداست آن که وقت مرگ، ارواح خلق را می‌گیرد.
❖ و آن کس را که هنوز مرگش فرا نرسیده نیز در حال خواب روحش را قبض می‌کند.
❖ سپس آن را که حکم به مرگش کرده جاننش را نگاه می‌دارد.
❖ و آن را که نکرده (به بدنش) می‌فرستد تا وقت معین (مرگ).
❖ در این کار نیز ادله‌ای (از قدرت الهی) برای متفکران پدیدار است.
اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

۹۰- مریم (س) دختر عمران، مادر عیسی و برگزیده‌ای از زنان عالم

(آل عمران- آیات ۴۲ الی ۴۳)

۹۹۱- خداوند حضرت مریم (ع) را بر زنان جهان برتری بخشید

و (یاد کن) آن گاه که فرشتگان گفتند:

- ❖ ای مریم! همانا خدا تو را برگزید.
- ❖ و پاکیزه گردانید.
- ❖ و بر زنان جهانیان برتری بخشید.

- ❖ ای مریم، فرمانبردار خدا باش.
- ❖ و نماز را با اهل طاعت به جای آر.

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ يَمْرَيْمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَأَصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٢﴾
يَمْرَيْمُ اقْنِيتِي لِرَبِّكِ وَأَسْجُدِي وَأَرْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾

۹۹۲- ای رسول ما(ص)؛ نزاع برای کفالت مریم یک خبر غیبی است و تو در آنجا نبودی!!
(آل عمران - آیه ۴۴)
(ای رسول ما(ص) :

- ❖ این از اخبار غیب است که به تو وحی می کنیم.
 - ❖ و تو حاضر نبودی آن زمان که قرعه برای نگهبانی و کفالت مریم می زدند تا قرعه به نام کدام یک شود.
 - ❖ و نبودی نزد ایشان وقتی که بر سر این کار نزاع می کردند.
- ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يُلْقُونَ أَقْلَمَهُمْ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾

۹۹۳- خداوند عیسی را به مریم بشارت داد که در گهواره سخن می گوید
(آل عمران - آیات ۴۵ الی ۴۶)
چون فرشتگان مریم(س) را گفتند:

- ❖ که خدا تو را به کلمه خود بشارت می دهد که نامش مسیح (عیسی) پسر مریم است.
 - ❖ که در دنیا و آخرت آبرومند.
 - ❖ و از مقربان (درگاه خدا) است.
 - ❖ و با خلق در گهواره سخن گوید بدان گونه که در سنین بزرگی.
 - ❖ و او از جمله نیکویان جهان است.
- إِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ يَمْرَيْمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٥﴾ وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾

۹۹۴- خداوند به حضرت مریم(ع) عیسی را بدون پدر با مشیت خود عنایت فرمود
(آل عمران - آیه ۴۷)
(مریم صاحب فرزندی بنام عیسی(ع) می شود):

- ❖ مریم گفت: پروردگارا، مرا چگونه فرزندی تواند بود و حال آن که با من مردی نزدیک نشده؟
- ❖ خداوند گفت: چنین است (کار خدا)، خدا هر آن چه بخواهد می آفریند چون مشیت او به چیزی قرار گیرد، به محض این که گوید «موجود باش»، همان دم موجود می شود.

قَالَتْ رَبِّ أَنِّي يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾

- ۹۹۵- مسیح فرزند مریم، پیغمبری بیش نبود که مادرش راستگو و با ایمان بود و هر دو غذا تناول می کردند(مائده-آیات ۷۴ الی ۷۶)**
- ❖ آیا نایستی به سوی خدا بازگشته و توبه کنند و از او طلب آمرزش نمایند؟ حال آن که خدا بخشنده و مهربان است.
 - ❖ مسیح پسر مریم پیغمبری بیش نبود که پیش از او پیغمبرانی آمده اند.
 - ❖ و مادرش هم زنی راستگو و با ایمان بود و هر دو (به حکم بشریت) غذا تناول می کردند.
 - ❖ بنگر چگونه ما آیات خود را روشن بیان می کنیم، آن گاه بنگر که آنان چگونه از حق برگردانیده می شوند؟
 - ❖ بگو: آیا شما کسی را غیر از خدا می پرستید که مالک هیچ سود و زبانی نسبت به شما نخواهد بود؟! و خداست که شنوا و داناست.

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٤﴾ مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ ۖ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ ۗ أَنْظِرْ كَيْفَ نُنَبِّئُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنِّي يُؤَفِّكُونَ ﴿٧٥﴾ قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ۗ وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٦﴾

۹۱-مسجد، مکانی برای عبادت و قرب به حق

- ۹۹۶-ساختن و آباد کردن مساجد تنها شایسته مؤمنین است** (توبه-آیات ۱۷ الی ۱۸)
- ❖ مشرکان را نرسد که مساجد خدا را تعمیر کنند در صورتی که بر کفر خود گواهند.
 - ❖ اینانند که اعمالشان نابود خواهد شد و در آتش دوزخ جاوید معذب خواهند بود.
 - ❖ منحصرأ تعمیر مساجد خدا به دست کسانی است که به خدا و روز قیامت ایمان آورده و نماز به پا دارند و زکات مال خود بدهند و از غیر خدا نترسند.
 - ❖ پس امید است که از هدایت یافتگان راه خدا باشند.

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَلُهُمْ
 وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿١٠٧﴾ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
 وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٠٨﴾

۹۹۷- مسجدی که بنیانش بر تقوی است شایسته تر از مسجدی است که بر کفر و عناد و تفرقه بنا شده است (توبه- آیات ۱۰۷ الی ۱۱۰)
 و (گروهی دیگر از منافقانند):

- ❖ آنان که مسجدی برای زیان به اسلام بر پا کردند.
- ❖ و مقصودشان کفر و عناد و تفرقه کلمه بین مسلمین.
- ❖ و ساختن کمینگاهی برای دشمنان دیرینه خدا و رسول بود.
- ❖ و با این همه قسم‌های مؤکد یاد می‌کنند که ما جز قصد خیر غرضی نداریم.
- ❖ و خدا گواهی می‌دهد که محققاً دروغ می‌گویند.
- ❖ تو (ای رسول ما) هرگز در مسجد آن‌ها (به نماز) مایست.
- ❖ که همان مسجد (قبا) که بنیانش از اول بر پایه تقوای محکم بنا گردیده سزاوارتر است به این که در آن اقامه نماز کنی، که در آن مسجد مردان پاکی که مشتاق تهذیب نفوس خودند درآیند، و خدا مردان پاک مهذب را دوست می‌دارد.
- ❖ آیا کسی که مسجدی به نیت تقوا تأسیس کرده و رضای حق را طالب است مانند کسی است که بنایی سازد بر پایه سستی در کنار مسیل (لبه پرتگاه دوزخ) که زود به ویرانی کشد و عاقبت او را به آتش دوزخ درافکند؟!
- ❖ و خدا هرگز ستمکاران را هدایت نخواهد فرمود.
- ❖ بنیانی که آن‌ها (منافقین در مسجد ضرار) بنا کردند دل‌های ایشان را همیشه به حیرت و شک و ریب افکند تا آن که از آن دل برکنند، و خدا دانا و حکیم است.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ
 اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ
 فِيهِ أَبَدًا لَّمَسْجِدُ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ
 يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٠٨﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَنَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ
 خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَنَهُ عَلَى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ

الْظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ

حَكِيمٌ ﴿٢٠﴾

۹۹۸- وارد هر خانه و مسجدی که شدید حتی اگر کسی در آنجا نبود ، اول سلام کنید
(نور-آیه ۶۱)

و (با وجود این دستور باز) :

- ❖ هر گاه بخواهید به خانه‌ای (از این‌ها) داخل شوید نخست بر خویش سلام کنید (یعنی چون به خانه یا مسجدی درآیید بر مسلمانان و همدینان خودتان یا اگر کسی نباشد بر نفس خود باز سلام کنید و خلاصه با خبر وارد شوید)
- ❖ که سلام تحیتی با برکت و نیکو از جانب خداست.
- ❖ خدا آیات خود را این گونه برای شما روشن بیان می‌کند.
- ❖ باشد که (در آن‌ها) تعقل کنید (و طریق سعادت و هدایت بازجوید).

فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبْرَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢١﴾

۹۲- معجزه به اذن خدا و برای اثبات نبوت انبیاء الهی است

۹۹۹- همه پیامبران از جنس بشر بودند و بی اذن خدا نتوانند معجزه ای بیاورند
(رعد-آیه ۳۸)

- ❖ و محققاً ما رسولانی پیش از تو فرستادیم و برای همه‌ی آنان (مانند تو) زنان و فرزندان مقرر نمودیم. (یعنی همه رُسل بشر بودند، یکی فرشته نبود که از لوازم بشری بی‌نیاز باشد)
- ❖ و هیچ پیغمبری را نرسد که بی اذن خدا آیت و معجزی آورد.
- ❖ که هر امری را وقتی معین مرقوم است.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا هُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِغَايَةِ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٢٢﴾

۱۰۰۰- مخالفان پیامبران می گویند : شما بشری مثل ما هستید برای اثبات دعوی خود معجزه ای بیاورید
(ابراهم-آیه ۱۰)

باز کافران گفتند:

- ❖ ما شما (پیغمبران) را مثل خود بشری بیشتر نمی‌دانیم که می‌خواهید ما را از آن چه پدران ما می‌پرستیدند منع کنید،
- ❖ پس (اگر به راستی پیغمبر هستید) برای ما حجت و معجزی آشکار (که ما را مجبور به ایمان کند) بیاورید.

قَالُوا إِنَّا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَتْ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأَتُونَا بِسُلْطَانٍ

مُبِينٍ ﴿١٠٠﴾

۱۰۰- پیامبران به مخالفان: خداوند ما را هدایت می کند و آوردن معجزه تنها به اذن اوست (ابراهیم- آیات ۱۱ الی ۱۲) رسولان باز به کافران پاسخ دادند که:

- ❖ آری ما هم مانند شما بشری بیش نیستیم.
 - ❖ لیکن خدا بر هر کس از بندگان که بخواهد (به نعمت بزرگ نبوت) منت می گذارد.
 - ❖ و ما را نرسد که برای شما آیت و معجزی الا به اذن و دستور خدا بیاوریم.
 - ❖ و مؤمنان (در هر حال) باید تنها به خدا توکل کنند.
 - ❖ و چرا ما بر خدا توکل نکنیم در صورتی که خدا ما را به راه راستمان هدایت فرموده؟
 - ❖ و البته (در راه اطاعت و رضای خدا) بر آزار و ستم های شما صبر خواهیم کرد.
 - ❖ و ارباب توکل باید (در همه حال خوش و ناخوش) تنها بر خدا توکل کنند.
- قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنِ حَرُّنَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾ وَمَا لَنَا إِلَّا أَنْتَوَكَّلَ عَلَىٰ اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا ۚ وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَىٰ مَا ءَاذَيْتُمُونَا ۚ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٢﴾

۹۳- مکر و حيله کافران در مقابل مکر خداوند ناچيز و نابود است

۱۰۰۲- مکر خداوند بالاتر از مکر و حيله های کافران است (انفال- آیه ۳۰)

- ❖ و (به یاد آر) وقتی که کافران با تو مکر می کردند تا تو را به بند کشند یا به قتل رسانند یا از شهر بیرون کنند، و آن ها (با تو) مکر می کنند.
- ❖ خدا هم (با آن ها) مکر می کند.
- ❖ و خدا بهتر از هر کس مکر تواند کرد.

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ ۚ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ ۗ وَاللَّهُ خَيْرٌ الْمَكْرِينَ ﴿٣٠﴾

۱۰۰۳- تمام مکرها و حيله هايتان توسط ملائکه نوشته می شود

(یونس-آیه ۲۱)

- ❖ و ما هر گاه بر آدمیان بعد از آن که آنان را رنج و زبانی رسید رحمتی فرستیم آن گاه در محو آیات ما مکر و سیاست به کار می برند.
- ❖ بگو: مکر و سیاست الهی سریعتر است.
- ❖ همانا رسولان ما (فرشتگان و قوای عالم) مکرهای شما را می نویسند.

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَّسْتَهْمٍ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي ءَايَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا

يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ ﴿٢١﴾

۱۰۰۴- همه مکرها در نزد خداوند است

(رعد-آیه ۴۲)

- ❖ و پیش از اینان هم بسیاری کافران مکرها (بر ضد رسولان) کردند. (و عاقبت همه هلاک شدند)
- ❖ که همه مکر و تدبیرها نزد خداست.
- ❖ او می داند هر کس به چه کار و اندیشه است.
- ❖ و کافران به زودی خواهند یافت که عاقبت خوش و منزل سعادت برای کیست.

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفْرُ لِمَن

عُقِبَ الدَّارِ ﴿٤٢﴾

۹۴- ملت ها و سرانجام اقوامی که راه باطل می روند

۱۰۰۵- پیش از شما ملت هایی بودند که چون آیات الهی را تکذیب کردند به هلاکت رسیدند (آل عمران-آیات ۱۳۷ الی ۱۳۸)

(ملت های جهان در گذشته و حال):

- ❖ پیش از شما مللی بودند و رفتند.
- ❖ پس در اطراف زمین گردش کنید تا ببینید چگونه تکذیب کنندگان (وعده های خدا) هلاک شدند.
- ❖ این آیات حجت و بیانی است برای (عموم) مردم، و راهنما و پندی برای پرهیزکاران.

قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١٣٧﴾ هَذَا بَيَانٌ

لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾

(مائده-آیه ۳۲)

۱۰۰۶- کسی که انسانی را به قتل برساند ، همه جامعه را کشته است!

- بدین سبب بر بنی اسرائیل (در باره قصاص نفس) حکم نمودیم :
- ❖ که هر کس نفسی را بدون حق و یا بی آن که فساد و فتنه ای در زمین کرده، بکشد مثل آن باشد که همه مردم را کشته است.

- ❖ و هر کس نفسی را حیات بخشد (از مرگ نجات دهد) مثل آن است که همه مردم را حیات بخشیده است.
- ❖ و هر آینه رسولان ما به سوی آنان با معجزات روشن آمدند.
- ❖ سپس بسیاری از مردم بعد از آمدن رسولان باز روی زمین بنای فساد و سرکشی را گذاشتند.

مِنْ أَجْلِ ذَٰلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعَدَ ذَٰلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿١٠٧﴾

۱۰۰۷- برای هر قومی از شما (که پیامبری آمده است) طریقه و شریعتی مقرر شده است (مائده-آیه ۴۸)

- ❖ ما برای هر قومی از شما شریعت و طریقه‌ای مقرر داشتیم.
- ❖ و اگر خدا می‌خواست همه شما را یک امت می‌گردانید، و لیکن (این نکرد) تا شما را به احکامی که در کتاب خود به شما فرستاد بیازماید.
- ❖ پس به کارهای نیک سبقت گیرید، که بازگشت همه شما به سوی خداست و در آن چه اختلاف می‌نمایید شما را به (حقیقت) آن آگاه خواهد ساخت.

لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٠٨﴾

۱۰۰۸- اگر امت‌هایی که دچار بلا و مصیبت شده اند تضرع و زاری می‌کردند گرفتار عذاب نمی‌شدند (انعام-آیات ۴۲ الی ۴۵)

- و همانا ما پیغمبرانی به سوی اُمتان پیش از تو فرستادیم:
- ❖ پس (چون اطاعت نکردند) به بلاها و مصیبت‌ها گرفتارشان ساختیم، شاید به درگاه خدا گریه و زاری کنند.
- ❖ پس چرا وقتی که بلای ما به آن‌ها رسید تضرع و زاری نکردند (تا نجات یابند)؟ ولی (بدین سبب که نکردند) دل‌هاشان را قساوت فرا گرفت و شیطان کردار زشت آنان را در نظرشان زیبا نمود.
- ❖ پس چون آن‌چه به آن‌ها تذکر داده شد همه را فراموش کردند ما هم ابواب هر چیز را به روی آن‌ها گشودیم تا چون به نعمتی که به آن‌ها داده شد شادمان و مغرور شدند ناگاه آن‌ها را (به کیفر اعمالشان) گرفتار کردیم.
- ❖ و آن هنگام (خوار و) ناامید گردیدند.
- ❖ پس ریشه گروه ظالمان کنده شد.
- ❖ و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُم بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾ فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

۱۰۰۹- قومی که جاهل باشند خدا هلاکشان نمی کند (انعام- آیه ۱۳۱)

❖ این (فرستادن رُسُل) برای این است که.

❖ خدا اهل دیاری را تا (اتمام حجت نکرده و) آن‌ها غافل و جاهل باشند به ستم هلاک نگرداند.

ذَٰلِكَ أَن لَّمْ يَكُن رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَفِلُونَ ﴿١٣١﴾

۱۰۱۰- انسان‌ها بر حسب عملشان درجه بندی می شوند (انعام- آیه ۱۳۲)

❖ و هر کس (از بندگان) به عملی که کرده رتبه خواهد یافت.

❖ و خدای تو از عمل هیچ کس غافل نخواهد بود.

وَلِكُلِّ دَرَجَتٌ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَفِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

۱۰۱۱- عذاب در تاریخ به اقوامی می رسد که به ستمکاری اعتراف داشتند (اعراف- آیات ۴ الی ۷)

❖ و چه بسیار اهالی شهرها را که هلاک کردیم.

❖ و آن‌ها را عذاب ما آمد آن گاه که در آسایش شب یا به خواب راحت نیمروز بودند.

❖ پس در هنگامی که عذاب ما به آنان رسید جز این اعتراف نکردند که گفتند: ما خود ستمکار و مستحق عذاب بودیم.

❖ البته ما هم از امت‌ها که پیامبران به سویشان آمدند و هم از پیغمبران آن‌ها بازخواست خواهیم کرد.

❖ پس بر آنان (حکایت حال آن‌ها را تماماً) به علم و بصیرت کامل بیان کنیم، و ما از کردار آنان غایب و غافل نبوده‌ایم.

وَكَمْ مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيِّنًا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ﴿٤٦﴾ فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَن قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٧﴾ فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ﴿٤٨﴾ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِم بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ﴿٤٩﴾

۱۰۱۲- قوم‌ها ابتداء مورد آزمایش می گیرند و پس از تضرع به درگاه حق به آسایش می رسند!! (اعراف- آیات ۹۴ الی ۹۵)

❖ و ما هیچ پیغمبری به هیچ شهر و دیاری نفرستادیم مگر آن که اهلش را به شدايد و محن مبتلا ساختیم

تا به درگاه خدا تضرع و زاری کنند.

- ❖ سپس آن سختی‌ها را به آسایش و خوشی مبدل کردیم تا به کلی حال خود را فراموش کرده.
- ❖ و گفتند: آن رنج و خوشی‌ها به پدران ما نیز رسید. (و این عادت روزگار است که گاهی خوش و گاهی ناخوش است)،

❖ ما هم به ناگاه آنان را گرفتیم در حالی که (از توجه به آن عقاب) غافل بودند.

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ ءَابَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا

يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

۱۰۱۳-جامعه ای که ایمان و تقوی داشته باشد درهای آسمان بسویش گشوده می شود (اعراف-آیات ۹۶ الی ۱۰۲)

- ❖ و چنانچه مردم شهر و دیارها همه ایمان آورده و پرهیزکار می شدند همانا ما درهای برکاتی از آسمان و زمین را بر روی آن‌ها می گشودیم.
- ❖ و لیکن (چون آیات و پیغمبران ما را) تکذیب کردند ما هم آنان را سخت به کیفر کردار زشتشان رسانیدیم.
- ❖ آیا اهل شهر و دیارها (که به نافرمانی خدا و اعمال نکوهیده مشغولند) از آن ایمنند که شبانگاه که در خوابند عذاب ما آن‌ها را فرا گیرد؟
- ❖ آیا اهل شهر و دیارها (که از یاد خدا و طاعت او غافلند) از آن ایمنند که به روز که سرگرم بازیچه دنیا هستند عذاب ما آنان را فرا رسد؟
- ❖ آیا از مکر خدا (یعنی آزمایش و مجازات خدا) غافل و ایمن گردیده‌اند؟ که از آن مکر و انتقام البته کسی غافل نشود مگر مردم زیانکار.
- ❖ آیا این مردمی را که بعد از اقوامی که همه مردند وارث زمین شدند (خدا) آگاه نفرموده که اگر ما بخواهیم به کیفر گناهانشان می‌رسانیم و بر دلهایشان مهر می‌نهمیم که دیگر (به گوش دل چیزی) نشنوند؟
- ❖ این است شهرهایی که ما بر تو از اخبار اهلش بیان کردیم، همه را رسولان حق با ادله روشن آمدند اما بر آن نبودند که به آن چه پیش از آن تکذیب کرده بودند ایمان بیاورند.
- ❖ این چنین خدا دل‌های کافران را مهر می‌زند.
- ❖ و اکثر مردمان را در عهد استوار ندیدیم بلکه بیشترشان را عهدشکن و بزهکار یافتیم.

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيِّنًا وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ وَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ

اللَّهُ إِلَّا الْقَوْمَ الْخَاسِرُونَ ﴿١١٤﴾ أُولَئِكَ يَهْدِي اللَّهُ لِلَّذِينَ يَرْثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١١٥﴾ تِلْكَ الْقُرَى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١١٦﴾ وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١١٧﴾

(اعراف-آیه ۱۸۹)

۱۰۱۴- شما انسان ها از یک نفس آفریده شده اید

- ❖ اوست خدایی که همه شما را از یک تن بیافرید.
- ❖ و از (نوع) او نیز جفتش را مقرر داشت تا به او انس و آرام گیرد.
- ❖ و چون با او خلوت کرد باری سبک برداشت، پس با آن بار حمل چندی بزیست تا سنگین شد.
- ❖ آن گاه هر دو خدا و پروردگار خود را خواندند که اگر به ما فرزندی صالح (و تندرست) عطا کردی البته از شکرگزاران خواهیم بود.

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّيْهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَوَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنُكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٨٩﴾

(انفال-آیات ۵۲ الی ۵۵)

۱۰۱۵- خداوند نعمتی را از قومی نمی گیرد مگر آنکه آن قوم حال خود را تغییر دهند

- ❖ همان طور که خوی فرعونیان و کافران پیش از زمان آن ها بر این بود که به آیات خدا کافر شدند.
- ❖ خدا هم آنان را به کیفر گناهانشان بگرفت، که همانا خدا توانا و سخت کیفر است.
- ❖ این (عذاب) از آن جهت است که خدا بر آن نیست که نعمتی را که به قومی عطا کرد تغییر دهد تا وقتی که آن قوم حال خود را تغییر دهند، و خدا شنوا و داناست.
- ❖ همان طور که خوی فرعونیان و کافران پیش از آنان بر این بود که آیات خدای خود را تکذیب کردند ما هم آن ها را به کیفر گناهانشان هلاک نمودیم.
- ❖ و فرعونیان را غرق کردیم.
- ❖ و همه آنان که هلاک نمودیم ظالم و ستمکار بودند.
- ❖ بدترین جانوران نزد خدا آنان هستند که کافر شدند و ابداً ایمان نخواهند آورد.

كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ

وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٢﴾ كَذَابِ ءَالِ فِرْعَوْنَ ۖ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا ءَالَ فِرْعَوْنَ ۖ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٤﴾

۱۰۱۶- ملت هائی که در تاریخ ظلم کنند کیفر خواهند دید و ملت‌های دیگر بجای آنان خواهند آمد (یونس-آیات ۱۳ الی ۱۴)

- ❖ و محققاً ما اقوام و مللی را پیش از شما به کیفر ظلمشان سخت به دست هلاک سپردیم.
- ❖ و نیز به کیفر آن که پیغمبرانی با آیات و معجزات بر آن‌ها آمد باز هیچ ایمان نیاوردند.
- ❖ ما این گونه مردم بد عمل را به کیفر می‌رسانیم.
- ❖ سپس ما بعد از آن‌ها شما را در زمین جانشین کردیم تا بنگریم که چگونه عمل خواهید کرد.

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونََ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا ۖ وَجَاءَهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا ۚ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿٥٦﴾

۱۰۱۷- برای هر امتی رسولی فرستادیم و نیز آن امت، زمان اجل و مرگی دارد!! (یونس-آیات ۴۷ الی ۴۹)

- ❖ و برای هر امتی رسولی است.
- ❖ که هر گاه رسول آن‌ها آمد (و حجت بر آنان تمام شد) میان آن‌ها حکم به عدل شود.
- ❖ و بر هیچ کس (در کیفر و پاداش) ستم نخواهد شد.
- ❖ و (کافران) گویند: پس این وعده قیامت کی خواهد بود اگر شما راست‌گویید؟
- ❖ پاسخ ده که من مالک نفع و ضرر خود نیستم (تا چه رسد به دیگران) مگر هر چه خدا خواهد.
- ❖ برای هر امتی اجل معینی است که چون فرا رسد ساعتی پس و پیش نخواهند شد.

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ ۖ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٥٨﴾ قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ۚ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ ۖ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَعْجِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٥٩﴾

۱۰۱۸- خداوند حال هیچ قومی را تغییر نمی‌دهد مگر آنکه خود آن قوم تغییر کند (رعد-آیه ۱۱)

- ❖ برای هر کس پاسبان‌ها از پیش رو و پشت سر برگماشته شده که به امر خدا او را نگهدارند.
- ❖ خدا حال هیچ قومی را دگرگون نخواهد کرد تا زمانی که خود آن قوم حالشان را تغییر دهند (و از نیکی به بدی شتابند).
- ❖ و هر گاه خدا اراده کند که قومی را (به بدی اعمالشان) عقاب کند هیچ راه دفاعی نباشد و برای آنان هیچ کس را جز خدا یارای آن که آن بلا بگرداند نیست.

لَهُ مُعَقِّبَتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ تَحَفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ ﴿١١﴾

۱۰۱۹- هر پیامبری برای هر قومی به زبان همان قوم سخن می گوید (ابراهیم- آیه ۴)

- ❖ و ما هیچ رسولی در میان قومی نفرستادیم مگر به زبان آن قوم.
- ❖ تا بر آنها (معارف و احکام الهی را) بیان کند.
- ❖ آن گاه خدا هر که را خواهد به ضلالت وا می گذارد.
- ❖ و هر که را خواهد به مقام هدایت می رساند.
- ❖ و او خدای مقتدر داناست.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢﴾

۱۰۲۰- خداوند قوم ستمگر را نابود و بجای آنان پیامبران و مؤمنین را ساکن خواهد نمود (ابراهیم- آیات ۱۳ الی ۱۵)

باز کافران به رسولان پاسخ دادند که:

- ❖ ما البته شما را از شهر و دیار خود بیرون می کنیم.
- ❖ مگر آن که به آیین ما برگردید.
- ❖ در این حال (که رسولان مأیوس از ایمان کافران شدند) خدا به آنها وحی فرمود که (غم مخورید) البته ما ستمکاران را هلاک خواهیم کرد.
- ❖ و محققاً ما شما رسولان (و پیروانتان) را در سرزمین کافران پس از هلاک آنها (با آسایش و ایمنی) ساکن می گردانیم.
- ❖ و این (آسایش) نصیب کسی است که از مقام من خائف است و از وعده قهر و عقاب من می ترسد. و (از خدا) فتح و پیروزی خواستند.
- ❖ (و البته فتح و پیروزی بر حسب وعده ما نصیب رسولان خداست) و نصیب هر ستمگر جبار، هلاکت و حرمان است.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾ وَلَنُسَكِّنَنَّكُمْ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَٰلِكَ لِمَن خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٤﴾ وَاسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾

۱۰۲۱- هلاک یک جامعه وقت معینی دارد که در آن تعجیل و تأخیر نخواهد شد (حجر- آیات ۴ الی ۵)

- ❖ و ما هیچ ملک و ملتی را هلاک نکردیم جز به هنگامی معین.

❖ هیچ قومی از اجل خود (از آن چه در علم حق معین است یک لحظه) پس و پیش نخواهند افتاد.

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ﴿٧٣﴾ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَعْجِرُونَ ﴿٧٤﴾

۱۰۲۲- قوم لوط در صبحگاهی با سنگباران از آسمان، عذاب شدند (حجر- آیات ۷۳ الی ۷۴)

❖ باری، قوم لوط هنگام طلوع آفتاب به صیحه‌ی آسمانی همه هلاک شدند.

❖ و شهر و دیار آن‌ها را زیر و زبر ساخته.

❖ و آن قوم را سنگباران عذاب کردیم.

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٧٣﴾ فَجَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾

۱۰۲۳- اصحاب حجر (قوم صالح) در صبحگاهی با صیحه عذاب با تمام ثروتی که داشتند نابود شدند!! (حجر- آیات ۸۰ الی ۸۴)

❖ و اصحاب حجر (قوم صالح) هم رسولان را به کلی تکذیب کردند.

❖ و از آیاتی که ما بر آنان فرستادیم رو گردانیدند.

❖ و در کوه‌ها منزل می‌ساختند تا از خطر ایمن باشند.

❖ پس صبحگاهی صیحه عذاب (قهر ما) همه آن‌ها را نابود کرد.

❖ و به فراز کوه با همه ذخائر و ثروت از هلاک ایمن نگردیدند.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجَرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَآتَيْنَهُمْ ءَايَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾ وَكَانُوا

يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ ﴿٨٢﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ﴿٨٣﴾ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا

كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾

۱۰۲۴- برای هر امتی رسولی برانگیختیم (فرستادیم) که فقط خدای یکتا را پرستش کنید (نحل- آیه ۳۶)

❖ و همانا ما در میان هر امتی پیغمبری فرستادیم که خدای یکتا را پرستید.

❖ و از بتان و فرعونان دوری کنید.

❖ پس بعضی مردم را خدا هدایت کرد.

❖ و بعضی دیگر ضلالت و گمراهی بر آنان حتمی شد.

❖ اکنون در روی زمین گردش کنید تا بنگرید عاقبت آنان که (انبیا را) تکذیب کردند به کجا رسید (و آن‌ها

چگونه هلاک ابدی شدند).

بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَىٰ اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ

حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ ۚ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ۚ وَاللَّهُ

۱۰۲۵- بعد از ارسال رُسُل ما اهل دیاری را موقعی عذاب کنیم که پیشوایان و متعلمان آن راه فسق بروند!! (اسراء- آیات ۱۵ الی ۱۷)

❖ و ما تا رسول نفرستیم (و بر خلق اتمام حجت نکنیم) هرگز کسی را عذاب نخواهیم کرد.

- ❖ و ما چون اهل دیاری را بخواهیم به کیفر گناه هلاک سازیم.
- ❖ پیشوایان و منتعمان آن شهر را امر کنیم (به طاعت، لیکن) آن‌ها راه فسق (و تبهکاری و ظلم) در آن دیار پیش گیرند. (و مردم هم به راه آن‌ها روند)
- ❖ پس آن جا تنبیه و عقاب لزوم خواهد یافت، آن گاه همه را هلاک می‌سازیم.
- ❖ و چه بسیاری از ملل و اقوامی را بعد از نوح هلاک کردیم.
- ❖ و تنها خدای تو که بر گناهان بندگان آگاه و با خبر است کفایت می‌کند (که به مصلحت هر که را خواهد عفو و هر که را خواهد عقاب کند).

.....وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥٦﴾ وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٥٧﴾ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٥٨﴾

(حج-آیات ۴۵ الی ۵۱)

۱۰۲۶-تمام آثار تمدن جوامع ظالم و ستمگر بسوی هلاکت و نابودی می‌روند!!

- ❖ پس چه بسیار شهر و دیاری که ما اهلش را در آن حال که به ظلم و ستم مشغول بودند به خاک هلاک نشانیدیم و اینک آن شهرها از بنیاد ویران است.
- ❖ و چه چاه و قنات‌های آب که معطل بماند.
- ❖ و چه قصرهای عالی بی‌صاحب گشت.
- ❖ آیا (این کافران) در روی زمین به سیر و تماشا نرفتند؟
- ❖ تا دل‌هاشان بینش و هوش یابد.
- ❖ و گوششان به حقیقت شنوا گردد؟
- ❖ که (این کافران را) چشم‌های سرگرچه کور نیست لیکن چشم باطن و دیده‌ی دل‌ها کور است.
- ❖ و کافران (به سخریه) از تو تقاضای تعجیل در عذاب می‌کنند.
- ❖ و هرگز خدا در وعده‌ی خود (به عذاب آنان) خلف نخواهد کرد.
- ❖ و همانا یک روز نزد خدا (و از نظر حلم او) چون هزار سال به حساب شماس.
- ❖ و بسا شهر و دیاری که به اهلش با آن که ستمکار بودند مهلت دادم تا روزی آن‌ها را به انتقام گرفتیم و بازگشت (خلق) به سوی من است (و هر نیک و بد را جزا خواهم داد).
- ❖ بگو که ای مردم، من برای شما رسول ترساننده مشفق آسکار بیش نیستم.
- ❖ پس آنان که ایمان آوردند و نیکوکار گردیدند بر آن‌ها آمرزش حق و رزق با لطف و کرامت عالی است.
- ❖ و آنان که در رد و انکار آیات ما سعی و کوشش کردند تا ما را به زانو درآورند آن‌ها اهل آتش دوزخند.

فَكَأَيُّ مَن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ مُّعَطَّلَةٍ وَقَصْرٍ مَشِيدٍ ﴿٤٥﴾ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾ وَدَسْتَعَجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ تُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾ وَكَأَيُّ مَن قَرْيَةٍ أَمَلَيْتُهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَى الْمَصِيرِ ﴿٤٨﴾ قُلْ يَتْلِيهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي ءَايَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

۱۰۲۷- تا به دیاری رسولی نفرستیم و حجت را بر آنان تمام نکنیم هلاکشان نخواهیم کرد (شعراء-آیات ۲۰۸ الی ۲۰۹)

- ❖ و ما اهل هیچ دیاری را تا رسولانی به هدایت و اتمام حجت بر آنها نفرستادیم هلاک نکردیم.
- ❖ این (هلاک بدان) پند و موعظه است (برای خوبان).
- ❖ و ما هرگز به کسی ستم نکردیم.

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا هَا مُنْذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾ ذِكْرَى وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾

۱۰۲۸- ظلم و بیدادگری و سرمستی زندگی باعث هلاکت جوامع بشری شده است (قصص-آیات ۵۸ الی ۶۱)

- ❖ و چه بسیار شده که ما اهل دیاری را که به هوسرانی و خوش گذرانی پرداختند هلاک کردیم.
- ❖ و این خانه‌های (ویران) آنهاست که بعد از آنها جز عده خیلی در آن دیار سکونت نیافت و تنها ما وارث (دیار آنها) بودیم.
- ❖ و پروردگار تو بر آن نیست که اهل هیچ شهر و دیاری را تا در مرکز آن رسولی نفرستد که آیات ما را بر آنها تلاوت کند هلاک کند.
- ❖ و ما هیچ دیاری را هلاک نکنیم مگر آن که اهلش ظالم و بیدادگر باشند.
- ❖ و آنچه از نعمت‌ها (ی این عالم) به شما داده شده متاع و زیور (بی‌قدر) زندگانی دنیاست.
- ❖ و آنچه نزد خداست بسیار بهتر و باقی‌تر است.
- ❖ آیا فهم و عقل کار نمی‌بندید؟
- ❖ آیا آن کس که ما به او وعده‌ی نیکو (ی بهشت ابدی) داده‌ایم مانند کسی است که او را از متاع دنیا (ی فانی) بهره‌مند ساختیم سپس در قیامت او را (برای حساب و مجازات) حاضر آرند.

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا ۖ فَتِلْكَ مَسْكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا ۖ
وَكُنَّا لَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ
ءَايَاتِنَا ۚ وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾ وَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّعُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا ۚ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾ أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ
كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَّعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

۱۰۲۹- در زمین سیر کنید تا بدانید عاقبت کسانی که به لقاء خداوند (قیامت) باور نداشتند، چگونه هلاک شدند!! (روم - آیات ۷ الی ۱۰)

❖ (اکثر) آنان به امور ظاهری از زندگی دنیا آگاهند و از عالم آخرت (و وعده ثواب و عقاب حق) به کلی بی‌خبرند.

❖ آیا در پیش نفوس خود تفکر نکردند (تا بدین حکمت پی‌برند) که خدا آسمان‌ها و زمین و هر چه در بین آنهاست همه را جز به حق (و برای حکمت و مصلحت) و به وقت (و حد) معین نیافریده است؟
❖ و بسیاری از مردم به شهود و لقای خدا (در عالم غیب و وعده ثواب و عقاب بهشت و دوزخ و قیامت) به کلی کافر و بی‌عقیده‌اند.

❖ آیا در زمین سیر نکردند تا ببینند که عاقبت کار پیشینیانشان (چون قوم عاد و ثمود) چه شد؟
❖ در صورتی که از این‌ها بسیار تواناتر بودند.
❖ و بیش از این‌ها در زمین کشتزار ساختند .
❖ و کاخ و عمارت برافراشتند.
❖ و پیامبرانشان با آیات و معجزات برای (هدایت) آنان آمدند (لیکن چون نپذیرفتند همه به کیفر کفر هلاک شدند).

❖ و خدا درباره‌ی آن‌ها هیچ ستم نکرد بلکه آن‌ها خود در حق خویش ستم می‌کردند.
❖ آخر سرانجام کار آنان که بسیار به اعمال زشت و کردار بد پرداختند این شد که آیات خدا را تکذیب و تمسخر کردند (زیرا معصیت، دل را تاریک کند و چون بسیار شود به ظلمت کفر انجامد).

يَعْلَمُونَ ظَهْرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَفِلُونَ ﴿٦٢﴾ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ ۚ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ﴿٦٣﴾ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عِقْبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ ۖ فَمَا

كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤١﴾ ثُمَّ كَانَ عَقِبَةُ الَّذِينَ أُسْتُوْا السُّوْأَىٰ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤٢﴾

۱۰۳۰- فساد در زمین از انسان ناشی می شود که عاقبت تبهکاران از آناری که بجا گذاشته اند معلوم است!! (روم - آیات ۴۱ الی ۴۲)

- ❖ فساد و پریشانی به کرده‌ی بد خود مردم در همه بر و بحر زمین پدید آمد.
- ❖ تا خدا هم کیفر بعضی اعمالشان را به آنها بچشاند.
- ❖ باشد که (از گنه پشیمان شده و به درگاه خدا) باز گردند.
- ❖ بگو که در زمین سیر کنید.
- ❖ پس بنگرید تا عاقبت طوایف پیش از خود که اکثرشان (کافر و) مشرک بودند چه شد؟

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٣﴾ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٤٤﴾

۱۰۳۱- از ویرانه های تمدن های بجا مانده ی گذشته پند گیرید! (سجده - آیه ۲۶)

- ❖ آیا آن طوایف و قبایلی را که ما پیش از این مردم کنونی هلاک کردیم.
- ❖ و اینان اینک در دیارشان به جای آنها رفت و آمد می کنند هلاک آنها موجب هدایت و عبرت اینان نگردید؟
- ❖ البته در این هلاک پیشینیان آیاتی (از پند و عبرت خلق) است.
- ❖ آیا باز هم سخن نمی شنوند؟

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٤٥﴾ يَسْمَعُونَ ﴿٤٦﴾

۱۰۳۲- قوم سبا (حکومت سرزمین یمن و شام) چگونه به کیفر اعمال خود رسیدند؟ (سبا - آیات ۱۵ الی ۱۹)

- ❖ و برای (اولاد و قوم) سبا در وطنشان (سرزمین یمن و شام) از راست و چپ (جنوب و شمال) دو سلسله باغ و بوستان آیتی (از لطف و رحمت حق) بود.
- ❖ (همه پر نعمت، و به آنها گفتیم که) بخورید از رزق خدای خود و شکر وی به جای آرید.
- ❖ که مسکنتان شهری نیکو و پر نعمت است و خدای شما غفور (و مهربان) است.
- ❖ با وجود این باز (از شکر خدا و طاعت حق) اعراض کردند.
- ❖ ما هم سیلی سخت بر هلاک ایشان فرستادیم و به جای آن دو نوع باغ پر نعمت دو باغ دیگرشان دادیم که بار درختانش تلخ و ترش و بد طعم و شوره گز و اندکی درخت سدر بود.

- ❖ این کیفر کفران آن‌ها بود.
- ❖ و آیا ما تا کسی کفران نکند مجازاتش خواهیم کرد؟
- ❖ و ما به میان آن‌ها و شهرهایی که پر نعمت و برکت گردانیدیم باز قریه‌هایی نزدیک به هم قرار دادیم با فاصله‌ی کوتاه و سیر سفری معین (و آن‌ها را گفتیم که) در این ده و شهرهای نزدیک به هم شبان و روزان با ایمنی کامل مسافرت کنید.
- ❖ باز آن‌ها گفتند: بار اله‌ها، سفرهای ما را دور و دراز گردان.
- ❖ و (به این تقاضای بی‌جا) بر خویش ستم کردند.
- ❖ ما هم آن‌ها را داستان‌ها و مثل‌های عبرت‌آموز کردیم و به کلی متفرق و پراکنده ساختیم.
- ❖ در این عقوبت برای مردمان پر صبر و شکر آیاتی (از عبرت و حکمت) آشکار است.

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُمْ بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبُّ غَفُورٌ ﴿١٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أَكُلٍ خَمْطٍ وَأَثَلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿١٦﴾ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجْزِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٧﴾ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَهَرَ وَقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لِيَالٍ وَأَيَّامًا ءَامِنِينَ ﴿١٨﴾ فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنِ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿١٩﴾

۱۰۳۳- اقوامی که رسالت انبیاء را رد کردند و به تمسخر آنان پرداختند هلاک گردیدند (یس-آیات ۲۹ الی ۳۲)

- ❖ نبود عقوبتشان جز یک صیحه‌ی عذاب آسمانی که به ناگاه همه هلاک شدند.
 - ❖ وای بر حال این بندگان (گمراه لجوج) که هیچ رسولی برای هدایت آن‌ها نیامد جز آن‌که او را به تمسخر و استهزا گرفتند.
 - ❖ آیا ندیدند چه بسیار طوایفی را پیش از این‌ها هلاک کردیم که دیگر ابداً به (دیار) اینان باز نگردند؟
 - ❖ و هیچ کس (از گذشته و آینده در عالم) نیست جز آن‌که همه نزد ما حاضر آورده می‌شوند.
- إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَمِدُونَ ﴿٢٠﴾ يَحْسِرَةٌ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢١﴾ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٢﴾ وَإِنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٢٣﴾

۱۰۳۴- ما نسل انسان‌های عصر نوح را از طوفان هلاکت نجات دادیم (صافات-آیات ۷۵ الی ۸۳)

- ❖ و همانا نوح ما را (بر یاری خود) ندا کرد.

- ❖ و ما او را چه نیکو اجابت کردیم.
- ❖ و او را با اهل بیتش (و پیروانش) همه را از اندوه و بلای بزرگ (هلاکت غرق) نجات دادیم.
- ❖ و نژاد و اولاد او را روی زمین باقی داشتیم.
- ❖ و در میان آیندگان نام نیکویش بگذاشتیم.
- ❖ سلام و تحیت بر نوح (خداپرست) در میان عالمیان باد.
- ❖ ما نیکوکاران را چنین پاداش می‌دهیم.
- ❖ که او به حقیقت از بندگان با ایمان ما بود.
- ❖ آن گاه دیگران را همه غرق دریای هلاک گردانیدیم.
- ❖ و از پیروان نوح (در دعوت به توحید و خدا پرستی) به حقیقت ابراهیم (خلیل) بود.

وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوحًا فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ﴿٧٥﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾ وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ﴿٧٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾ سَلَّمْ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ ﴿٨٢﴾ وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾

۱۰۳۵- الیاس از فرستادگان الهی بود که قومش را از پرستش بت بلع، منع می کرد (صافات- آیات ۱۲۳ الی ۱۳۲)

- ❖ و همانا الیاس یکی از رسولان بزرگ خدا بود.
- ❖ وقتی که قومش را گفت: آیا خداترس و پرهیزکار نمی‌شوید (که ترک بت و خودپرستی کنید)؟
- ❖ آیا بت بلع نام را (خدا) می‌خوانید و خدای بهترین آفریننده عالم را ترک می‌گویید؟
- ❖ همان خدایی که آفریننده شما و پدران گذشته شماست (نه بتان جماد).
- ❖ قوم الیاس (رسالت) او را تکذیب کردند.
- ❖ بدین سبب (برای انتقام و عذاب به محشر) احضار می‌شوند.
- ❖ (و همه هلاک شوند) جز بندگان پاک و برگزیده خدا.
- ❖ و از او در میان آیندگان نام نیکو باقی گذاردیم.
- ❖ سلام بر الیاس (و آل یاسین) باد.
- ❖ ما نیکوان را چنین پاداش نیکو می‌دهیم.
- ❖ زیرا او از بندگان خاص با ایمان ما بود.

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَلْقِينَ ﴿١٢٥﴾ اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَنَّهُمْ مُحْضَرُونَ ﴿١٢٧﴾ إِلَّا

عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٣٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٣٩﴾ سَلَّمْ عَلَىٰ إِلٍ يَاسِينَ ﴿١٤٠﴾ إِنَّا كَذَّبْنَاكَ
نَجْرَى الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤١﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٢﴾

۱۰۳۶- قوم لوط بخاطر زشتکاری هایشان هلاک شدند، مگر پیرزنی که باقی ماند!! (صافات- آیات ۱۳۳ الی ۱۳۸)

- ❖ و لوط هم یکی از رسولان خدا بود.
- ❖ وقتی که ما (خواستیم قوم او را کیفر کنیم) او و اهل بیتش همه را نجات دادیم.
- ❖ به جز پیر زالی (همسر او) که در میان قومی که هلاک شدند باقی ماند.
- ❖ پس (از نجات لوط و اهلش) دیگران که بدکار بودند همه را هلاک ساختیم.
- ❖ و شما مردم اینک بر دیار ویران قوم لوط می‌گذرید (و خرابه‌های آن را به چشم می‌نگرید) در صبح، و شام، آیا (چشم عبرت نمی‌گشایید و) عقل را کار نمی‌بندید؟

وَإِنْ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤٣﴾ إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٤٤﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٤٥﴾ ثُمَّ دَمَرْنَا
الْآخِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَإِن كُنتُمْ لَتَمُوتُونَ عَلَيْهِمْ مُّصْبِحِينَ ﴿١٤٧﴾ وَبِالْأَيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٤٨﴾

۱۰۳۷- قوم عاد با بادی هول انگیز و سرد و پر غبار عذاب شدند (فصلت- آیات ۱۵ الی ۱۶)

- ❖ اما قوم عاد در زمین به ناحق تکبر و سرکشی کردند و گفتند که از ما نیرومندتر (در جهان) کیست؟
- ❖ آیا آنها ندیده و ندانستند که خدایی که آنها را خلق فرموده بسیار از آنان تواناتر است؟
- ❖ و آنها آیات (قدرت) ما را (با وجود این برهان) انکار می‌کردند.
- ❖ ما هم بر هلاک آن قوم عاد باد تندی در ایام نحس شوم فرستادیم تا به آنها عذاب ذلت و خذلان را در دنیا بچشانیم
- ❖ در صورتی که خواری عذاب آخرت بیش از دنیاست.
- ❖ و آنجا هیچ کس یاری آنها نخواهد کرد .

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي
خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿١٤٩﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ
مُّحْسَنَاتٍ لِّنُذِيقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ لَا يُنصَرُونَ ﴿١٥٠﴾

۱۰۳۸- قوم ثمود با صاعقه عذاب خوارکننده ای هلاک شدند (فصلت- آیات ۱۷ الی ۱۸)

- ❖ اما قوم ثمود را نیز (رسول فرستادیم و) هدایت کردیم.
- ❖ لیکن آنها خود کوری (جهل و ضلالت) را بر هدایت بگزیدند.
- ❖ پس آنها را هم صاعقه عذاب خواری و هلاکت به کیفر کردارشان فرا گرفت .
- ❖ و آنان که ایمان آوردند و خدا ترس و پرهیزکار بودند همه را نجات دادیم .

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمُ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٧٧﴾ وَخَيَّنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٧٨﴾

۱۰۳۹- قوم عاد در سرزمین احقاف که پیامبرش حضرت هود(ع) بود با بادهای تند و سرد، بنیان کن شدند (احقاف- آیات ۲۱ الی ۲۶)

❖ و یاد آر حال هود پیغمبر قوم عاد را که چون در سرزمین احقاف امتش را وعظ و اندرز کرد و (از قهر خدا) بترسانید

❖ و پیش از هود و بعد از او هم بسیار پیامبر بر انداز خلق آمد.

❖ باری هود قومش را گفت: هرگز جز خدای عالم کسی را نپرستید که من بر شما از عذاب روز بزرگ قیامت می ترسم.

❖ قوم هود در پاسخ گفتند: آیا تو آمده ای ما را از پرستش بتان که خدایان ما هستند منع کنی؟! پس تو (زود) وعده عذابی را که به ما می دهی بیار اگر راست می گویی.

❖ هود در جواب گفت: علمش نزد خداست و من آنچه را که بر آن رسالت داشتم به شما ابلاغ کردم و لیکن شما را بسیار مردم نادانی می بینم .

❖ پس چون آن عذاب را به شکل ابری دیدند که بر رودخانه هاشان روی آورد گفتند :این ابری است که بر ما باران می بارد.

❖ (هود به آنها گفت: چنین نیست) بلکه اثر عذابی است که به تعجیل درخواستید.

❖ این باد سختی است که در آن عذابی دردناک است .

❖ این بادی است که هر چیزی را به امر خدای خود نابود و هلاک می سازد.

❖ پس شبی صبح کردند که جز خانه های ویران آنها دیده نمی شد (و اثری از آنان نماند).

❖ بلی ما بدین گونه قوم بدکار را کیفر می دهیم.

❖ و به آن قوم عاد تمکین و قوتی دادیم که شما امت را چنان نیروی بدنی ندادیم.

❖ و با آنکه بر آنها گوش و چشم و قلب مدرک قرار دادیم (تا با قوای ادراکی خدانشناس شوند) هیچ این قوای مدرک آنها را از عذاب نرهانید بدین جهت که آیات خدا را انکار می کردند.

❖ و آن عذابی که بدان استهزا می کردند به آنها فرا رسید.

وَأَذْكُرُ آخَا عَادٍ إِذْ أُنذِرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا

إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾ قَالُوا أَجِئْنَا لِنَتَأَفَّكُنَا عَنْ ءَاهِتِنَا فَآتِنَا بِمَا تَعِدُنَا

إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٨٠﴾ قَالَ إِنَّمَا أَعْلَمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرِكُمْ قَوْمًا

تَجْهَلُونَ ﴿٨١﴾ فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَا ۚ بَلْ هُوَ مَا

أَسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ ۖ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾ تَدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَىٰ إِلَّا مَسَكِنُهُمْ ۚ
 كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ مَكَّنَّاهُمْ فِيمَا إِن مَّكَّنَّكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا
 وَأَبْصَرًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَرُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِّنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا تَجْحَدُونَ
 بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٢٦﴾

۱۰۴۰- اقوام زیادی را در تاریخ بخاطر کفرشان هلاک کردیم (احقاف-آیات ۲۷ الی ۲۸)

- ❖ و ما چه بسیار اهل شهر و دیار را که در اطراف شما بودند (به کیفر کفر) همه را هلاک کردیم .
- ❖ و آیات (عبرت برای مردم) را به گونه‌های مختلف بیان داشتیم.
- ❖ تا مگر (از کفر و گناه به درگاه خدا) باز گردند.
- ❖ پس چرا جز خدا معبودانی که به آنها تقرب می‌جستند هیچ آنها را یاری نکردند؟
- ❖ بلکه از نظرشان محو و نابود شدند؟
- ❖ و این خدایی آن بتها سخنان بی حقیقت و دروغی بود که خود می‌بافتند.

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِّنَ الْقُرَىٰ وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾ فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ
 اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا ؕ إِلَهًا ۚ بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ ۚ وَذَٰلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٨﴾

۱۰۴۱- اقوامی که پیامبران را تکذیب کردند !! (ق-آیات ۱۲ الی ۱۴)

پیش از اینان(منکران حق در عصر رسول خدا) هم:

- (۱) قوم نوح.
- (۲) و اصحاب رسّ (که پیغمبر خود را به چاه افکندند).
- (۳) و قوم ثمود هم تکذیب رسولان کردند.
- (۴) و قوم عاد.
- (۵) و (قوم)فرعون .
- (۶) و قوم لوط.
- (۷) و اصحاب ایکه (امت شعیب).
- (۸) و قوم تُبَع (پادشاه یمن) همه رسولان حق را تکذیب کردند.

تا وعده عذاب من بر آنان حتم و واجب گردید.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ﴿٢٩﴾ وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ ﴿٣٠﴾ وَأَصْحَابُ
 الْآيَةِ وَقَوْمُ تُبَعٍ ۚ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ﴿٣١﴾

۱۰۴۲- چه بسیار شهرها و آبادی ها که از فرمان خدا سرپیچی کردند و سراجام هلاک شدند!! (طلاق-آیات ۸ الی ۱۰)

- ❖ و چه بسیار مردم دیاری که از امر خدا و رسولانش سرپیچیدند. (و کافر شدند)
- ❖ ما هم آنان را به حساب سخت مؤاخذه کردیم و به عذاب بسیار شدید معذب ساختیم.
- ❖ تا کیفر کردار خود چشیدند و عاقبت کارشان زیانکاری (و حسرت) گردید .
- ❖ و خدا بر آنان عذاب سخت (جهنم) مهیا ساخت.
- ❖ پس شما ای خردمندانی که ایمان آورده‌اید از خدا بترسید (و راه طاعت پیش گیرید) که خدا برای (هدایت) شما ذکر (یعنی قرآن) نازل کرد .

وَكَايْنٍ مِّنْ قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَبْنَاهَا عَذَابًا نُّكَرًا ﴿٨﴾
فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَتَأُولَى
الْأَلْبَسِ الَّذِينَ ءَامَنُوا ۚ قَدْ أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾

۱۰۴۳- مری بر شکنجه گران و صاحبان حفره های آتش (اصحاب اخدود) که مؤمنین را در آن می افکندند!! (بروج-آیات ۴ الی ۸)

- ❖ قسم به اینان !
- ❖ که اصحاب اخدود (یعنی آن قوم کافری که بر مؤمنان به مکر مسلط شدند و آنها را به خندقهای آتش در افکندند) همه کشته (یعنی ملعون و مطرود) شدند.
- ❖ همان آتش سختی که (آن مردم ظالم به جان خلق) بر افروختند.
- ❖ که بر کنار آن خندقهای آتش بنشستند.
- ❖ و سوختن مؤمنانی که به آتش افکندند مشاهده می کردند .
- ❖ و با آن مؤمنان که بسوختند هیچ عداوتی نداشتند جز آنکه آنان به خدای مقتدر ستوده صفات ایمان آورده بودند .

قَتَلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ ﴿٤﴾ النَّارِ ذَاتِ الْوُقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ
بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾

۹۵- ملکه سبا که به سلیمان نبی (ع) ایمان آورد

۱۰۴۴- ملکه سبا چگونه به سلیمان نبی (ع) ایمان آورد (نمل-آیات ۲۰ الی ۴۴)

- (۱) (سلیمان بن داوود (ع) از نبود هدهد عصبانی می شود):
- ❖ و سلیمان (از میان سپاه خود) جویای حال مرغان شد.
- ❖ (هدهد را در مجمع مرغان نیافت، به رئیس مرغان) گفت: هدهد کجا شد که به حضور نمی‌بینمش؟

- ❖ بلکه (بی‌اجازه‌ی من) غیبت کرده است؟
 - ❖ (چنان‌چه بدون عذر بی‌رخصت غایب شده) همانا او را به عذابی سخت معذب گردانم .
 - ❖ یا آن‌که سرش از تن جدا کنم.
 - ❖ یا که (برای غیبتش) دلیلی روشن (و عذری صحیح) بیاورد.
- (۲) (هدهد حاضر می‌شود و از وجود کشوری به نام سبا به سلیمان نبی (ع) خبر می‌دهد):
- ❖ پس از اندک مکثی هدهد حاضر شد و گفت: من به چیزی که تو از آن (در جهان) آگاه نشده‌ای خبر یافتم
 - ❖ و از ملک سبا تو را خبری راست و مهم آوردم.
 - ❖ همانا (در آن ملک) زنی را یافتم که بر مردم آن کشور پادشاهی داشت و به آن زن هر گونه دولت و نعمت (و زینت امور دنیوی) عطا شده بود
 - ❖ و (علاوه بر این‌ها) تخت با عظمتی داشت.
 - ❖ آن زن را با تمام رعیتش یافتم که به جای خدا خورشید را می‌پرستیدند.
 - ❖ و شیطان اعمال زشت آنان را در نظرشان زیبا جلوه داده .
 - ❖ و آن‌ها را به کلی از راه خدا باز داشته و آن‌ها هم به حق راه یافته نیستند.
 - ❖ تا خدای را که (نور او) در آسمان و زمین هر پنهان (در ظلمت عدم) را به عرصه‌ی ظهور آورد و بر نهان و آشکار شما آگاه است پرستش نکنند.
 - ❖ در صورتی که خدای یکتا که جز او هیچ خدایی نیست پروردگار عرش با عظمت (و ملک بی‌نهایت) است (و تنها سزاوار پرستش اوست).
- (۳) سلیمان نبی (ع) از طریق هدهد نامه‌ای به ملکه سبا می‌فرستد:
- ❖ باید تحقیق کنیم تا صدق و کذب سخنت را دریابیم.
 - ❖ اینک نامه مرا ببر و به سوی آنان بیفکن.
 - ❖ و از نزد آن‌ها باز شو .
 - ❖ آن گاه بنگر تا پاسخ چه می‌دهند.
- (۴) (بلقیس نامه سلیمان نبی (ع) که با نام خدا آغاز می‌شود با رجال دربار خود در میان می‌گذارد):
- ❖ ای رجال کشور، نامه‌ی بزرگی به من رسیده است.
 - ❖ که آن نامه از جانب سلیمان و عنوانش به نام خدای بخشنده مهربان است.
 - ❖ (و بعد چنین نگاشته) که بر من برتری مجوید و تسلیم امر من شوید.
 - ❖ آن گاه گفت: ای رجال کشور، شما به کار من رأی دهید که من تا کنون بی‌حضور شما به هیچ کار تصمیم نگرفته‌ام.
 - ❖ رجال ملک به او اظهار داشتند که ما دارای نیروی کامل و مردان جنگجوی مقتدری هستیم، لیکن اختیار با شما تا به فکر روشن چه دستور فرمایم.
 - ❖ بلقیس گفت: پادشاهان چون به دیاری حمله آرند آن کشور را ویران سازند و عزیزترین اشخاص مملکت را ذلیل‌ترین افراد گیرند و رسم و سیاستشان بر این کار خواهد بود.

- ❖ و (صلاح این است که) حال من هدیه‌ای بر آنان بفرستم تا ببینم فرستادگانم از جانب سلیمان پاسخ چگونه باز می‌آرند.
- ❖ چون فرستاده‌ی بلقیس حضور سلیمان رسید (به هدیه‌ی او اعتنایی نکرد) گفت: شما خواهید که مرا به مال دنیا مدد کنید؟
- ❖ آن‌چه خدا به من (از ملک و مال بی‌شمار) عطا فرموده بسیار بهتر از این مختصر هدیه شماست که به شما داده، بلکه شما مردم دنیا خود بدین هدایا شاد می‌شوید.
- ❖ ای فرستاده‌ی بلقیسیان (با هدایا) به سوی آنان باز شو که ما با لشکری بی‌شمار که هیچ با آن مقاومت نتوانند کرد بر آن‌ها خواهیم آمد و آن‌ها را با ذلت و خواری از آن ملک بیرون می‌کنیم (مگر آن‌که به دین توحید و خداپرستی بگروند).

۵) (آن کس که به علم کتاب الهی برخوردار بود تخت ملکه سبأ را در یک چشم بهم زد آورد):

- ❖ آن‌گاه سلیمان گفت: ای بزرگان دربار، کدام یک از شما تخت بلقیس را پیش از آن‌که تسلیم امر من شوند خواهد آورد؟ (تا چون اعجاز مرا مشاهده کند از روی ایمان تسلیم شود).
- ❖ (از آن میان) عفرتی از جن گفت: من پیش از آن‌که تو از جایگاه (قضاوت) خود برخیزی آن را به حضورت آرم و من بر آوردن تخت او قادر و امینم.
- ❖ آن‌کس که به علمی از کتاب الهی دانا بود (یعنی آصف بن برخیا یا خضر که دارای اسم اعظم و علم غیب بود) گفت که من پیش از آن‌که چشم بر هم زنی تخت را بدین جا آرم (و همان دم حاضر نمود).
- ❖ چون سلیمان سریر را نزد خود مشاهده کرد گفت: این توانایی از فضل خدای من است تا مرا بیازماید که (نعمتش را) شکر می‌گویم یا کفران می‌کنم، و هر که شکر کند شکر به نفع خویش کرده و هر که کفران کند همانا خدا (از شکر خلق) بی‌نیاز و (بر کافر هم به لطف عمیم) کریم است.

۶) (بلقیس ملکه کشور سبأ وارد سرزمین سلیمان می‌شود و ایمان می‌آورد):

- ❖ آن‌گاه سلیمان گفت: تخت او را (به تغییر شکل و هیأت) بر او ناشناس گردانید تا بنگریم که وی سریر خود را خواهد شناخت یا نه.
- ❖ هنگامی که بلقیس آمد از او پرسیدند که عرش تو چنین است؟
- ❖ وی گفت: گویا همین است و ما از این پیش بدین امور دانا و تسلیم (امر خدا) بودیم. او را پرستش غیرخدا (مانند آفتاب و سایر اجرام علوی، از خدا پرستی) باز داشته و از فرقه‌ی کافران مشرک به شمار بود.
- ❖ آن‌گاه او را گفتند که در ساحت این قصر داخل شو، وی چون کوشک را مشاهده کرد (از فرط صفا و تالائو) پنداشت که لجه‌ی آبی است و جامه از ساق‌های پا برگرفت.
- ❖ سلیمان گفت: این قصری است از آبگینه‌ی صاف.
- ❖ بلقیس گفت: بار الهاء، من سخت بر نفس خویش ستم کردم و اینک با (رسول تو) سلیمان تسلیم فرمان یکتا پروردگار عالمیان گردیدم.

وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهَدْيَ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَائِبِينَ ﴿٢٠﴾ لَا عَذَابَ لَهُمْ عَذَابًا
شَدِيدًا أَوْ لَأَذْنَحُ نَهْرًا أَوْ لِيَأْتِيَنِي بِسُلْطَنِ مُبِينٍ ﴿٢١﴾ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ تَحِطْ
بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَأٍ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾ إِنِّي وَجَدْتُ أَمْرًا تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيْتُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا
عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾ وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٢٤﴾ أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَرَجَ الْخَبَاءَ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٢٦﴾ قَالَ
سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾ أَذْهَبَ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقَاهُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّى عَنْهُمْ فَانْظُرْ
مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾ قَالَتْ يَتَأْتِيَ الْأَمْلُؤُا إِنِّي أَلْقَيْتُ إِلَيْكِ كِتَابَ كَرِيمٍ ﴿٢٩﴾ إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣٠﴾ أَلَّا تَعْلَمُوا عَلَى وَاتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣١﴾ قَالَتْ يَتَأْتِيَ الْأَمْلُؤُا أَفْتُونِي فِي أَمْرٍ مَا
كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ ﴿٣٢﴾ قَالُوا نَحْنُ أَوْلُوا قُوَّةٍ وَأُولُوا بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ
فَإَنْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٣٣﴾ قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً
وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾ وَإِنِّي مُرْسَلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا جَاءَ
سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَ بِمَالٍ فَمَا آتَيْنِيَ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ ﴿٣٦﴾
أَرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾ قَالَ يَتَأْتِيَ
الْأَمْلُؤُا أَتِيَكُمْ يَأْتِيَنِي بَعْرَشًا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾ قَالَ عَفَرْتُ مِنْ آلِجَنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ
قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ ۖ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا
آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ ۚ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي
أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ ۚ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾ قَالَ نَكُرُوا لَهَا

عَرَّشَهَا نَنْظُرُ أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾ فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكَ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٢﴾ وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٣﴾ قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقِهَا قَالَتْ إِنَّهُ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٤﴾

۹۶- منافقین، تبهکاران فریکاری که بدنبال کسب قدرت و حکومت هستند

۱۰۴۵- منافقین پیوسته دروغ می گویند و در زمین فساد می کنند!! (بقره-آیات ۸ الی ۱۹)

و گروهی از مردم (یعنی منافقان) گویند:

- ۱) ما ایمان آورده ایم به خدا و به روز قیامت، و حال آن که ایمان نیاورده اند!!
- ۲) می خواهند خدا و اهل ایمان را فریب دهند و حال آن که فریب ندهند مگر خود را، و این را نمی دانند!!
- ۳) در دل های ایشان بیماری (جهل و عناد) است، خدا بر بیماری آن ها بیفزاید.
- ۴) و برای ایشان است عذابی دردناک، به سبب آن که پیوسته دروغ می گفتند.
- ۵) و چون آنان را گویند که فساد در زمین نکنید، گویند: تنها ما کار به صلاح کنیم.
- ۶) آگاه باشید آن ها خود مفسدند ولی نمی دانند.
- ۷) و چون به ایشان گویند: ایمان آورید چنانکه دیگران ایمان آوردند؛ گویند: چگونه ایمان آوریم مانند بی خردان؟!
- ۸) آگاه باشید که ایشان خود بی خردند ولی نمی دانند.
- ۹) و چون به اهل ایمان برسند گویند: ما ایمان آوردیم.
- ۱۰) و وقتی با شیاطین خود خلوت کنند گویند: ما با شما ایم، جز این نیست که (مؤمنان را) مسخره می کنیم.
- ۱۱) خدا به ایشان استهزا کند و در سرکشی مهلتشان دهد که حیران بمانند.
- ۱۲) آنانند که گمراهی را به راه راست خریدند، پس تجارت ایشان سود نکرد و راه هدایت نیافتند.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَيَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ تَخَذِعُونَ لِلَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا تَخَذِعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ

النَّاسُ قَالُوا أَنْتُمْ كَمَا ءَامَنَ السُّفَهَاءُ ۖ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَءُونَ ﴿١٤﴾ اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبَحَتِ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

۱۰۴۶- منافقان ریاکار ، دو دل ، با خدا مکر می کنند ، با بی میلی نماز گزارند و از گمراهانند. (نساء-آیات ۱۴۱ الی ۱۴۳)
 منافقان آنانی هستند که:

- (۱) نگران و مراقب حال شمايند.
- (۲) چنانچه برای شما فتح و ظفري پيش آيد (برای اخذ غنيمت) گویند: نه آخر ما با شما بوديم؟!
- (۳) و اگر کافران را فتح و بهره‌ای رسد به آن‌ها گویند: نه ما شما را به اسرار مسلمانان آگاه کردیم و شما را از آسیب مؤمنان نگهداری نمودیم؟!
- (۴) پس خدا فردای قیامت میان شما و آنان حکم کند.
- (۵) و خداوند هیچ گاه برای کافران نسبت به اهل ایمان راه تسلط باز نخواهد نمود.
- (۶) همانا منافقان با خدا مکر و حيله می‌کنند و خدا نیز با آنان مکر می‌کند.
- (۷) و چون به نماز آیند با حال بی‌میلی و کسالت نماز کنند.
- (۸) و برای ریاکاری آیند و ذکر خدا را جز اندک نکنند.
- (۹) دو دل و مردّد باشند، نه به سوی مؤمنان یکدل می‌روند و نه به جانب کافران.
- (۱۰) و هر که را خدا گمراه کند پس هرگز برای او راه هدایتی نخواهی یافت.

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعَكُمْ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ۖ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۖ وَلَنْ تَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٦﴾ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَىٰ يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٧﴾ مُذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ وَلَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ ۚ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٨﴾

۱۰۴۷- مؤمنين در راه خدا جهاد می کنند ولی منافقين در شك و تردیدند!! (نوبه-آیات ۴۴ الی ۴۵)
 ❖ مسلمانانی که به حقیقت به خدا و روز قیامت ایمان دارند از تو رخصت ترک جهاد نخواهند تا به مال و جان خود در راه خدا جهاد کنند، و خدا به احوال متقیان آگاه است.

❖ تنها آن‌هایی که ایمان به خدا و روز قیامت نیاورده و دل‌هاشان در شک و ریب است از تو اجازه معافی از جهاد می‌خواهند،

❖ و آن منافقان پیوسته در شک و تردید مانده و سرگرداند.

لَا يَسْتَعِذُّكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ^{٦٥} وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾ إِنَّمَا يَسْتَعِذُّكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٦٧﴾

۱۰۴۸- منافقین چون بعد از ایمان کفر ورزیدند، مسلمانان را به تمسخر و سخریه می‌گیرند (توبه-آیات ۶۵ الی ۶۶)

- ❖ و اگر از آن‌ها بپرسی. (که چرا سخریه و استهزا می‌کنید؟)
- ❖ پاسخ دهند که ما به مزاح و مطایبه سخن می‌رانیم.
- ❖ بگو: آیا با خدا و آیات و رسول او تمسخر می‌کردید؟!
- ❖ عذر نیاورید، که شما بعد از ایمان کافر شدید.
- ❖ اگر از برخی (نادانان و ساده‌لوحان) شما درگذریم گروهی (فتنه‌گر) را نیز عذاب خواهیم کرد که مردمی بسیار زشتکار بوده‌اند.

وَلِئِنْ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ^{٦٨} قُلْ أِبِلَّهِ^{٦٩} وَعَآيَتِهِ^{٧٠} وَرَسُولِهِ^{٧١} كُنْتُمْ
تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٧٢﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ^{٧٣} إِنْ نَعْفُ عَنْ طَآئِفَةٍ^{٧٤} مِنْكُمْ نُعَذِّبْ طَآئِفَةً^{٧٥}
بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٧٦﴾

۱۰۴۹- زنان و مردان منافق چون خدا را فراموش کردند متحد با هم مردم را به کار بد وامی‌دارند (توبه-آیات ۶۷ الی ۶۸)

- ❖ مردان و زنان منافق، متفق با همدیگر و طرفدار یکدیگرند.
- ❖ مردم را به کار بد وامی‌دارند.
- ❖ و از کار نیکو منع می‌کنند.
- ❖ و دست خود را (از انفاق در راه خدا) می‌بندند.
- ❖ و چون خدا را فراموش کردند.
- ❖ خدا نیز آن‌ها را فراموش کرد (یعنی به خود وا گذاشت تا از هر سعادت محروم شوند)،
- ❖ در حقیقت منافقان بدترین زشتکاران عالمند.
- ❖ خدا مرد و زن از منافقان و کافران را وعده آتش دوزخ و خلود در آن داده، همان دوزخ برای (کیفر) آن‌ها کافی است.
- ❖ و خدا آن‌ها را لعن کرده و عذابی ابدی دارند.

الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ^ج نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ^ط إِنَّ الْمُنْفِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٧٩﴾ وَعَدَّ اللَّهُ الْمُنْفِقِينَ وَالْمُنْفِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا^ج هِيَ حَسْبُهُمْ^ج وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٨٠﴾

- ۱۰۵۰- (ای رسول ما!) اگر هفتاد بار برای منافقین طلب توبه نمائی باز خدا آنها را نخواهد آمرزید !! (توبه-آیه ۸۰)**
- ❖ (ای پیغمبر) تو بر آن مردم منافق خواهی طلب مغفرت بکن یا نکن، اگر هفتاد مرتبه هم بر آنها (از خدا) آمرزش طلبی خدا هرگز آنان را نخواهد بخشید.
 - ❖ زیرا آنها (از راه فسق و سرکشی) به خدا و رسول او کافر شدند.
 - ❖ و خدا فاسقان را هرگز هدایت نخواهد کرد.

أَسْتَغْفِرُ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ^ج ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ^ط وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨١﴾

- ۱۰۵۱- منافقین برای کسب رضایت مؤمنین قسم های دروغ یاد می کنند !! (توبه-آیه ۹۶)**
- ❖ (آن مردم منافق) برای این که شما از آنها راضی شوید قسم ها یاد می کنند،
 - ❖ پس اگر شما مؤمنان هم از آنها راضی شوید. خدا هرگز از آن گروه فاسق راضی نخواهد شد!!
- تَحْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ^ط فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾
- ۱۰۵۲- بعضی از اعراب بادیه نشین و افرادی دیگر از شهر مدینه چون منافقند دو بار عذاب خواهیم کرد (توبه-آیه ۱۰۱)**
- ❖ و بعضی از اعراب بادیه نشین اطراف شما (اطراف مدینه) منافقند.
 - ❖ و بعضی اهل شهر مدینه هم منافق و بر نفاق ماهر و ثابتند که تو از آنها آگاه نیستی، ما از آنها آگاهیم.
 - ❖ آنان را دو بار عذاب خواهیم کرد. (در دنیا قبل از مرگ و در برزخ بعد از مرگ)
 - ❖ و عاقبت هم به عذاب سخت ابدی دوزخ بازگردانیده می شوند.

وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنْفِقُونَ^ط وَمِنَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النَّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ خُنٌ نَّعْلَمُهُمْ^ج سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

- ۱۰۵۳- اعمال فرصت طلبانه و عکس العمل کارشکنانه منافقین در زمان وقوع جنگ (احزاب- آیات ۱۸ الی ۲۰)**
- (۱) محققاً خدا از حال آن مردم (منافق) که مسلمین را از جنگ می ترسانند و باز می دارند و به برادران (و طایفه) خود می گویند: با ما متفق باشید (نه با مؤمنان) به خوبی آگاه است.
 - (۲) و آنها جز اندک زمانی (آن هم برای نفاق و ریاکاری) به جنگ حاضر نمی شوند.

- ۳) آن‌ها (به هر نوع کمک مالی و غیره) بر شما مؤمنان بخل می‌ورزند.
- ۴) و هر گاه جنگ و خطری پیش آید آن‌ها را چنان بینی که از شدت ترس با چشمی که از بیم دوران می‌زند به تو نگاه می‌کنند مانند کسی که از سختی مرگ حال بی‌هوشی به او دست دهد.
- ۵) و باز وقتی که جنگ و خطر بر طرف شد (و فتح و غنیمتی به دست آمد) سخت با زبان تند و گفتار خشن با کمال حرص و بخل شما را بیازارند (و مطالبه غنیمت کنند) اینان هیچ ایمان نیاورده‌اند.
- ۶) خدا هم اعمالشان را (چون همه ریاست) محو و نابود می‌گرداند و این بر خدا آسان است.
- ۷) و آن منافقان گمان کنند که لشکرهای کافران هنوز از دور مدینه نرفته و شکست نخورده‌اند.
- ۸) و اگر آن دشمنان بار دیگر بر علیه اسلام لشکر کشند باز منافقان آرزویشان این است که در میان اعراب بادیه (از جنگ آسوده و برکنار) باشند و از اخبار جنگی شما جويا شوند.
- ۹) و اگر هم در میان (سپاه) شما در آیند جز اندکی (آن هم به ریا و نفاق) به جنگ نپردازند.

قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٨﴾
 أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ
 الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِاللِّسَانِ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَٰئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ
 اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾ سَحَسُبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا ۖ وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ
 يَوْدُوا ۖ لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَائِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَتَلُوا إِلَّا
 قَلِيلًا ﴿٢٠﴾

(محمد - آیات ۲۹ الی ۳۱)

۱۰۵۴- خداوند کینه منافقان را آشکار خواهد کرد!!

- ❖ آیا آنان که در دل مرض (نفاق پنهان) دارند.
- ❖ پندارند که خدا کینه درونی آنها را آشکار نمی‌سازد؟
- ❖ اگر ما می‌خواستیم حقیقت آنها را (به وحی) بر تو آشکار می‌ساختیم تا به باطن آنها از سیمای ظاهرشان پی برده و در طی سخن کاملاً آنها را بشناسی.
- ❖ و (ای منافقان و ای مؤمنان) خدا به همه کارهای شما آگاه است.
- ❖ و البته ما (به حکم جهاد) شما را در مقام امتحان می‌آوریم تا (مقام) آن را که در راه خدا جهاد و مجاهده و کوشش دارد و (بر رنج آن) صبر می‌کند معلوم سازیم.
- ❖ و اخبار و اظهارات شما (منافقان) را نیز (به مقام عمل) بیازماییم .

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ تُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَثَهُمْ ﴿٢١﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ
بِسِيمَتِهِمْ ۚ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿٢٢﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجْتَهِدِينَ
مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ ﴿٢٣﴾

۱۰۵۵- منافقین و مشرکین مورد غضب و لعن الهی هستند (فتح-آیه ۶)

- ❖ و نیز خدا خواهد تا همه منافقان و مشرکان را از مرد و زن عذاب کند که آنها به خدا بد گمان بودند.
(و وعده فتح خدا را دروغ پنداشتند)
- ❖ در صورتی که (وعده خدا صدق است و) روزگار بد و هلاکت ابد بر خود آنهاست.
- ❖ و خدا بر آنان خشم و لعن کرد.
- ❖ و جهنم را که بسیار بد منزلگاهی است بر ایشان مهیا ساخت .

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنٍّ السَّوِّءِ عَلَيْهِمْ
دَآبِرَةُ السَّوِّءِ ۖ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٢٤﴾

۱۰۵۶- منافقین اول ایمان و بعد کافر شدند و لذا بر قلب های آنان مهر خورده است!! (منافقون-آیات ۱ الی ۴)

- ❖ (ای رسول ما) چون منافقان ریاکار نزد تو آیند گویند که ما به یقین و حقیقت گواهی می دهیم که تو رسول خدایی.
- ❖ و خدا می داند که تو رسول اوایی و خدا هم گواهی می دهد که منافقان سخن دروغ می گویند .
- ❖ قسمهای (دروغ) خود را سپر جان خویش (و مایه فریب خلق) قرار داده اند و بدین وسیله راه خدا را (به روی خلق) بسته اند، آنان آنچه می کنند بسیار بد می کنند .
- ❖ این (نفاق و بدکاریشان) برای آن است که آنها (به زبان) ایمان آوردند و سپس (به دل) کافر شدند.
- ❖ پس مُهر (قهر و ظلمت) بر دلهاشان نهاده شد تا هیچ (از حقایق ایمان) درک نکنند.
- ❖ تو چون آن منافقان را مشاهده کنی ظاهر و وجود جسمانی آنها (به آراستگی فریبنده) تو را به شگفت آورد.
- ❖ و اگر سخن گویند (بس خوش گفتار و چرب زیانند) به سخن هاشان گوش فرا خواهی داد (ولی از باطن و درون) گویی که چوبی خشک تکیه کرده بر دیوارند. (و هیچ عقل و ایمان و معرفت ندارند. و چون در باطن نادرست و بدانندیشند)
- ❖ هر صدایی بشنوند بر زیان خویش پندارند.
- ❖ دشمنان به حقیقت اینان هستند.
- ❖ از ایشان بر حذر باش.
- ❖ خدایشان بکشد.
- ❖ (از حق) به کجا بازگردانیده می شوند؟

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ ^ط وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ^ج إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ ^ط وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ ^ط كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُسْنَدَةٌ ^ط تَحْسِبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ^ج هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَتَلَهُمُ اللَّهُ ^ط أَنْ يَؤُوفُوا كُونَ ﴿٤﴾

۱۰۵۷- ای رسول! چه برای منافقین آموزش بخواهی یا نخواهی ، هدایت نمی شوند !! (منافقون- آیات ۵ الی ۶)

- ❖ و هر گاه به آنها گویند: بیایید تا رسول خدا برای شما (از حق) آموزش طلبد.
- ❖ سر بیچند و بنگری که با تکبر و نخوت (از حق) روی می گردانند.
- ❖ (ای رسول) تو (از خدا) بر آنان آموزش بخواهی یا نخواهی به حالشان یکسان است خدا هرگز آنها را نمی بخشد
- ❖ که همانا قوم نابکار فاسق را خدا هیچ وقت (به راه سعادت) هدایت نخواهد کرد .

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ^ج إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾

۱۰۵۸- بعضی از خصلت ها و موضع گیری پست منافقین در قبال اسلام و پیامبر خدا(ص) (قلم- آیات ۱۰ الی ۱۵)

- (۱) و تو هرگز اطاعت مکن احدی از منافقان دون را که دایم (به دروغ) سوگند می خورند.
- (۲) و آن کس که دایم عیبجویی و سخن چینی می کند.
- (۳) و خلق را هر چه بتواند از خیر باز می دارد.
- (۴) و به ظلم و بدکاری می کوشد.
- (۵) با این همه عیب، باز متکبر است و خشن.
- (۶) با آنکه حرامزاده و بی اصل و نسب است.
- (۷) (پیرو چنین کسی) برای این که مال و فرزندان بسیار دارد (نباید شد).
- (۸) در صورتی که چون آیات ما را بر او تلاوت کنند گوید: این سخنان افسانه پیشینیان است .

وَلَا تُطْعَمُ كُلُّ حَلَاْفٍ مَّهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَّشَاءٍ بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾ مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عَتُلٌّ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿١٤﴾ إِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِ ءَايَتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

۹۷-موریانه ها دیگران را از مرگ سلیمان نبی (ع) مطلع ساختند

۱۰۵۹-موریانه ای به سایر موریانه ها گفت : کنار روید تا سپاه سلیمان شما را پایمان نکند!! (نمل-آیات ۱۸ الی ۱۹)

- ❖ تا چون به وادی مورچگان رسید موری (یعنی پیشوای موران) گفت: ای موران، همه به خانه‌های خود اندر روید مبادا سلیمان و سپاهیانش ندانسته شما را پایمال کنند.
- ❖ سلیمان از گفتار مور بخندید و گفت: پروردگارا.
- ❖ مرا توفیق شکر نعمت خود که به من و پدر و مادر من عطا فرمودی عنایت فرما.
- ❖ و مرا به عمل صالح خالصی که تو بیسندی موفق بدار .
- ❖ و مرا به لطف و رحمت خود در صف بندگان خاص شایسته‌ات داخل گردان.

حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَأَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ لَا تَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمُنُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾

۱۰۶۰-پس از آنکه موریانه ها عصای سلیمان را خوردند (سلیمان افتاد و) همه از مرگ او مطلع شدند (سبأ-آیات ۱۲ الی ۱۴)

(۳) (قدرت طبیعی و مادی سلیمان نبی (ع) :

- ❖ و باد را مستخر سلیمان ساختیم که (بساطش را) صبحگاه یک ماه راه می‌برد و عصر یک ماه.
- ❖ و معدن مس گداخته (یا نفت یا معادن دیگر) را برای او جاری گردانیدیم.
- ❖ و برخی از دیوان به اذن پروردگار در حضورش به خدمت می‌پرداختند و از آن‌ها هر که سر از فرمان ما بپیچد عذاب آتش سوزانش می‌چشانیم.
- ❖ آن دیوان بر او هر چه می‌خواست از (کاخ و عمارات و) معابد عالی و نقوش و تمثال‌ها و ظروف بزرگ مانند حوض‌ها و دیگ‌های عظیم که بر زمین کار گذاشته بودی همه را می‌ساختند.
- ❖ (و گفتیم که) ای آل داود شما شکر و ستایش خدا به جای آرید.
- ❖ و (هر چند) از بندگان من عدّه قلیلی شکر گزارند.

(۴) (اولین بار موریانه ها بر مرگ سلیمان بن داوود مطلع شدند):

- ❖ و چون ما بر سلیمان مرگ را مأمور ساختیم (دیوان را) بر مرگ او به جز حیوان زمین (موریانه) که عصای او را می‌خورد (و جسد سلیمان که تا یک سال بر آن عصا تکیه داشت بر روی زمین افتاد) کسی دیگر به مرگ او رهبر نگشت.
- ❖ پس چون جسد سلیمان به زمین افتاد.

❖ دیوان که از مرگ سلیمان آگاه شدند اگر از اسرار غیب آگاه بودند تا دیر زمانی در عذاب و ذلت و خواری باقی نمی‌ماندند (و از اعمال شاقه‌ای که به اجبار انجام می‌دادند همان دم که سلیمان مرد دست می‌کشیدند).

وَلَسَلِمَنَّ الرِّيحُ غُدُوها شَهْرٌ وَرَوَاحُها شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ ^ط وَمِنَ الْجِنَّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ ^ط وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾ يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحْرِبٍ وَتَمَثِيلٍ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَتٍ ^ط أَعْمَلُوا ءَالَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ ﴿١٣﴾ فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنسَأَتَهُ ^ط فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنَّ أَن لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿١٤﴾

۹۸- موسی (ع)، پیامبری که بنی اسرائیل را از نیل عبور داد

۱۰۶۱- ساحران چون معجزه موسی (ع) بدیدند به خدای موسی ایمان آوردند و از فرعون روی برگردانیدند (طه- آیات ۶۵ الی ۷۳)

- ❖ ساحران گفتند: ای موسی تو نخست به کار خواهی پرداخت یا ما اول بساط خود بیفکنیم؟
- ❖ موسی گفت: شما اول بساط خود درافکنید، (آن‌ها بساط خویش افکندند) که ناگاه در اثر سحر آنان رسن‌ها و چوب‌هاشان پنداشتی در نظر به جنبش و رفتار آمد.
- ❖ در آن حال موسی در دل خویش سخت بترسید (که مبادا امر بر مردم مشتبه شود و میان سحر ساحران با معجز موسی فرق نگذارند و حجت او بر خلق آشکار نگردد).
- ❖ ما گفتیم: مترس که تو البته همیشه غلبه و برتری خواهی داشت.
- ❖ و اینک عصایی که در دست داری بیفکن تا (اژدها شود و یکباره) بساط سحر و ساحری اینان را فرو بلعد.
- ❖ که کار اینان حيله ساحری بیش نیست.
- ❖ و ساحر هر جا رود (و هر چه کند) هرگز فلاح و فیروزی نخواهد یافت.
- ❖ پس همه ساحران به سجده افتاده و گفتند: ما به خدای موسی و هارون ایمان آوردیم.
- ❖ فرعون گفت: شما چرا پیش از آن که من اجازه دهم به موسی ایمان آوردید؟ معلوم است که او در سحر معلم شما بوده.
- ❖ باری من شما را دست و پا بر خلاف یکدیگر می‌برم و بر تنه نخل‌های خرما به دار می‌آویزم و خواهید دانست که عذاب (من و موسی) کدام سخت‌تر و پاینده‌تر است.

- ❖ ساحران به فرعون پاسخ دادند که ما تو را هرگز بر این معجزات آشکار که به ما آمده و بر خدایی که ما را آفریده مقدم نخواهیم داشت.
- ❖ پس در حق ما هر چه توانی بکن که هر ظلمی کنی همین حیات دو روزه دنیاست.
- ❖ ما به راستی به خدای خود ایمان آوردیم تا از خطاهای ما درگذرد و گناه سحری که تو ما را به اجبار بر آن داشتی ببخشد.
- ❖ و (لطف و مغفرت) خدا بهتر و پاینده تر (از حیات فانی دنیا) است.

قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقَىٰ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ ﴿٦٥﴾ قَالَ بَلْ أَلْقُوا ۖ فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ ﴿٦٦﴾ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَىٰ ﴿٦٧﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ﴿٦٨﴾ وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا ۖ إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَحِيرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ﴿٦٩﴾ فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا ءَامَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَىٰ ﴿٧٠﴾ قَالَ ءَامَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ ۖ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ ۖ فَلَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ وَلَا صَلْبَبَنَكُمْ فِي جُدُوعِ النَّخْلِ وَلَتَعْلَمَنَّ أَئِنَّا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَىٰ ﴿٧١﴾ قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرْنَا ۖ فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ ۖ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٧٢﴾ إِنَّا ءَامَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطِيئَتَنَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ ۗ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿٧٣﴾

۱۰۶۲-موسی گوساله سامری را می سوزاند و خاکسترش را به دریا می ریزد و فتنه سامری را خاموش می سازد (طه-آیات ۱۹۵الی ۹۷)

- ❖ آن گاه موسی گفت: ای سامری این فتنه چه بود که تو برپا کردی؟
- ❖ سامری گفت: من چیزی را دیدم که قوم ندیدند.
- ❖ من مشتی خاک از اثر قدم رسول (حق، جبرئیل) برگرفته و (در گوساله) ریختم و نفس من چنین (فتنه انگیزی را) به نظرم جلوه داد.
- ❖ موسی گفت: از میان ما برو که تو در زندگانی دنیا (به مرضی معذب خواهی شد که همه از تو متنفر شوند و) دایم گویی کسی مرا نزدیک نشود.
- ❖ و (در آخرت) هم وعده گاهی (در دوزخ) داری که با تو تخلف نخواهد شد.
- ❖ و اکنون این خدایت را که بر پرستش و خدمتش ایستادی بنگر که آن را در آتش می سوزانیم و خاکسترش را به آب دریا می دهیم.

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَسْمِرِيُّ ﴿١٥﴾ قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿١٦﴾ قَالَ فَادْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تُلْقَاهُ^ط وَنَنْظُرَ^ط إِلَى إِلْهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا^ط لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ^ط فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿١٧﴾

۱۰۶۳- وقتی معجزه موسی سحر ساحران را بلعید، به او ایمان آوردند و از تهدیدات فرعون نترسیدند (شعراء- آیات ۴۳ الی ۵۱)
(چون ساحران به معارضه حاضر شدند:)

- ❖ موسی به آن‌ها گفت: اینک شما بساط سحر خود هر چه می‌خواهید به کار اندازید.
- ❖ ساحران هم رسن و طناب‌ها و چوب‌های سحر خود را بیفکندند و به عزت فرعون قسم یاد کردند که (بر موسی) البته غالب خواهیم شد.
- ❖ در آن حال موسی عصای خود را بیفکند که ناگاه .(اژدهایی عظیم شد)
- ❖ و همه وسایل سحر انگیزی ساحران را به کام فرو می‌برد.
- ❖ ساحران که این معجزه بدیدند (و قطعاً دانستند سحر نیست، پیش موسی) به سجده افتادند.
- ❖ گفتند: ما به خدای عالمیان ایمان آوردیم. پروردگار موسی و هارون.
- ❖ فرعون به ساحران گفت: چرا بی‌اجازه‌ی من ایمان به موسی آوردید؟
- ❖ همانا معلوم است که این استاد بزرگ شماس است که شما را ساحری آموخته!
- ❖ پس به زودی کیفر خود را خواهید دید.
- ❖ دست و پای شما را به اختلاف (دو طرف چپ و راست) قطع می‌کنم.
- ❖ آن‌گاه همه را به دار می‌کشم.
- ❖ ساحران گفتند: (از این دار و قتل به ما) هیچ زیانی نخواهد رسید.
- ❖ چون (بعد از مرگ) به سوی خدای خود باز می‌گردیم.
- ❖ ما از خدا امید آن داریم که به لطف خویش از گناهان ما درگذرد چون اول ما به او ایمان آوردیم.

قَالَ لَهُمْ مُوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿١٨﴾ فَأَلْقَوْا حِبَاهُمُوعَصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿١٩﴾ فَأَلْقَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿٢٠﴾ فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَجِدِينَ ﴿٢١﴾ قَالُوا ءَامَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿٢٣﴾ قَالَ ءَامَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ^ع لَا تُقِطِعَنَّ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خَلْفِ

وَلَا صَلْبَبَكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٩﴾ قَالُوا لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٥٠﴾ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَتَنَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥١﴾

۱۰۶۴- موسی در خدمت شعیب قرار می گیرد و با رسالت پیامبری از صحرای سینا بسراغ فرعون می رود (قصص- آیات ۲۳ الی ۳۲) (۴) (موسی بر سر چاهی در شهرمدین گوسفندان شعیب نبی را سیراب می کند):

- ❖ و چون بر سر چاه آبی حوالی شهر مدین رسید.
- ❖ آن جا جماعتی را دید که (حشم و گوسفندانشان را) سیراب می کردند.
- ❖ و دو زن را یافت که دور از مردان در کناری به جمع آوری و منع اختلاط گوسفندانشان مشغول بودند.
- ❖ موسی گفت: شما اینجا چه می کنید و کار مهمتان چیست؟
- ❖ آن دو زن پاسخ دادند که ما گوسفندان خود را سیراب نمی کنیم تا مردان گوسفندانشان را سیراب کرده باز گردند.
- ❖ و پدر ما شیخی سالخورده و فرتوت است (و مرد دیگری نداریم، ناچار ما را به شبانی گوسفندان فرستاده است).
- ❖ موسی گوسفندانشان را سیراب کرد.
- ❖ و (با حالی خسته) رو به سایه ی درختی آورد و گفت: بار الهی، من به خیری (یعنی زندگانی و قوت و غذایی) که تو (از خوان کرم) نازل فرمایی محتاجم.
- ❖ (موسی هنوز لب از دعا نبسته بود که دید) یکی از آن دو دختر که با کمال (وقار و) حیا راه می رفت باز آمد و گفت: پدرم از تو دعوت می کند تا در عوض سقایت و سیراب کردن گوسفندان ما به تو پاداشی دهد.
- ❖ چون موسی نزد او (یعنی شعیب پدر آن دختر) رسید و سرگذشت خود را بر او حکایت کرد.
- ❖ (شعیب) گفت: اینک هیچ مترس که از شر قوم ستمکار نجات یافتی.
- ❖ یکی از آن دو دختر (صفورا) گفت: ای پدر این مرد را (که به شجاعت و امانت آراسته است) به خدمت خود اجیر کن که بهتر کسی که باید به خدمت برگزینی کسی است که توانا و امین باشد.

(۵) (موسی با یکی از دختران شعیب ازدواج نموده و در خدمت شعیب(ع) در می آید):

- ❖ شعیب (به موسی) گفت: من اراده ی آن دارم که یکی از این دو دخترم را به نکاح تو در آورم.
- ❖ بر این مهر که هشت سال خدمت من کنی و اگر ده سال تمام کنی (آن دو سال) به میل و اختیار تو، و من (در این نکاح) رنج بر تو نمی خواهم نهاد، ان شاءالله مرا شخص شایسته (این خدمت) خواهی یافت.
- ❖ موسی گفت: این عهد میان من و توست هر کدام از دو مدت را (در خدمت) به انجام رسانم بر من ستمی نباشد (و نباید باز خواست شوم) و خدا بر این قول (و عهد) ما وکیل است.
- (۶) (موسی در وادی ایمن (صحرای سینا) از درختی رسالت الهی را دریافت می دارد و بسوی فرعون می رود):
- ❖ آن گاه که موسی عهد خدمت به پایان رسانیده.

- ❖ و با اهل بیت خود (از حضور شعیب) رو به دیار خویش کرد.
- ❖ (در راه) آتشی از جانب طور دید.
- ❖ به اهل بیت خود گفت: شما در اینجا مکث کنید که از دور آتشی به نظرم رسید (می‌روم تا) شاید از آن خبری بیاورم یا برای گرم شدن شما شعله‌ای بگیرم.
- ❖ چون موسی به آن آتش نزدیک شد به او از جانب راست آن وادی در آن بارگاه مبارک از آن درخت (مقدس) ندایی رسید که ای موسی منم خدای یکتا پروردگار جهانیان.
- ❖ و تو (در این مقام) عصای خود بیفکن.
- ❖ چون (عصا افکند و) بر آن نگرست و دید که گویی ازدهایی مهیب و سبکخیز است رو به فرار نهاد و واپس نگرید.
- ❖ (در آن حال بدو خطاب شد) ای موسی پیش آی و مترس که تو از ایمان هستی.
- ❖ دست خود را در گریبان بر تا بی‌هیچ نقص (برص و) مرضی، سفید و روشن (چون ماه تابان) بیرون آید.
- ❖ و تا (به ظهور این معجزه) از وحشت و اضطراب بیاسایی باز دست به گریبان بر (تا به حال اول برگردد).
- ❖ این دو (عصا و ید بیضا) از جانب خدایت دو برهان (کامل و دو معجز بزرگ الهی بر رسالت تو) است.
- ❖ (اینک برو به رسالت) به سوی فرعون و فرعونیان که قومی فاسق و نابکارند.

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِّنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ
 قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءُ وَأُبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ
 تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿١٣﴾ فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى
 اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ
 الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٤﴾ قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَأَبْتَ اسْتَغْرَهُ
 ابْنُ خَيْرٍ مِّنْ اسْتَغْرَتْ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴿١٥﴾ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَي هَاتَيْنِ عَلَى
 أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَنِي حَجَجْتُ فَإِنْ أَتَمَمْتُ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُشَقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِنْ
 شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٦﴾ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجْلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ

وَاللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٨﴾ فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾ فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَظِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَن يَمْوِسَىٰ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٠﴾ وَأَن أَلْقِ عَصَاكَ ﴿٣١﴾ فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَمْوِسَىٰ أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْأَمِينِينَ ﴿٣٢﴾ أَسْلَكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجَ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَأَضْمَمَ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَلَّكَ بُرْهَنَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣٣﴾

۱۰۶۵- آن شخصی که در عصر موسی ایمان به خدا داشت (مؤمن آل فرعون) چنین گفت.... (غافر- آیات ۳۸ الی ۴۵)

و باز همان شخص مؤمن گفت:

- ۱) ای قوم، مرا پیروی کنید تا شما را به راه حق و صواب دلالت کنم .
- ۲) ای قوم، این زندگانی (فانی) دنیا متاع ناچیزی بیش نیست.
- ۳) و سرای آخرت منزلگاه ابدی (و حیات جاودانی) است .
- ۴) (و بدانید که) هر کس کار بدی (در دنیا) کرده (آنجا) الّا به مثل آن مجازات نشود.
- ۵) و هر که از مرد و زن عمل صالح به جا آورده در صورتی که با ایمان باشند آنان در بهشت جاودان داخل شوند و آنجا از رزق بی حساب (و نعمت بی شمار) برخوردار گردند.
- ۶) و ای قوم، چرا من شما را به راه نجات (و طریق بهشت) دعوت می کنم و شما مرا به سوی آتش دوزخ می خوانید؟
- ۷) شما مرا دعوت می کنید که به خدا کافر شوم و از بی دانشی بتی را که در جهان هیچ مؤثر نمی دانم شریک خدا قرار دهم.
- ۸) و من شما را به سوی خدای مقتدر بسیار با بخشش و آمرزش می خوانم .
- ۹) بی شک آنچه شما مرا به سوی او می خوانید (از بتها و فراعنه و معبودان باطل) آن هیچ دعوتی (و اثر سودمندی) در دنیا و آخرت ندارد.
- ۱۰) و محققا (بدانید که در قیامت) بازگشت ما به سوی خداست.
- ۱۱) و البته مسرفان (ستمکاران فاسق در آنجا) همه اهل آتش دوزخند.
- ۱۲) پس به زودی گفتارم را (هنگام پاداش عمل) متذکر می شوید و من کار خود به خدا وامی گذارم، که او کاملا بر احوال بندگان بیناست.

(۱۳) (قوم به جای آنکه پند مؤمن آل فرعون را بشنوند قصد آزارش کردند) پس خدا از شر و مکر فرعونیان او را محفوظ داشت.

(۱۴) و عذاب سخت آل فرعون را فرا گرفت. (و همه به دریای هلاک غرق شدند)

وَقَالَ الَّذِي ءَامَنَ يَتَقَوْمِ اتَّبِعُونِ أَهْدِيكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٣٨﴾ يَتَقَوْمِ إِنَّمَا هَٰذِهِ ٱلْحَيٰوةُ ٱلدُّنْيَا مَتَّعٌ وَإِنَّ ٱلْآخِرَةَ هِيَ دَارُ ٱلْقَرَارِ ﴿٣٩﴾ مَن عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا تَجْزِي ٱلْأَمْلَٰهُنَّ مِن مِّثْلِهَا ۖ وَمَن عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَتَىٰ ۖ وَهُوَ مُؤْمِنٌ ۖ فَأُوْلَٰئِكَ يَدْخُلُونَ ٱلْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾ وَيَتَقَوْمِ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى ٱلنَّجْوَةِ وَتَدْعُونِنِي إِلَى ٱلنَّارِ ﴿٤١﴾ تَدْعُونِي لِأَكْفُرَ بِٱللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ ۖ مَا لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى ٱلْعَزِيزِ ٱلْغَفْرِ ﴿٤٢﴾ لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِى ٱلدُّنْيَا وَلَا فِى ٱلْآخِرَةِ وَأَن مَّرَدَّنَا إِلَى ٱللَّهِ وَأَن ٱلْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ ٱلنَّارِ ﴿٤٣﴾ فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ ۖ وَأَفْوِضُ أَمْرِي إِلَى ٱللَّهِ ۖ إِنَّ ٱللَّهَ بِصِيرِ ٱلْعِبَادِ ﴿٤٤﴾ فَوَقَّه ٱللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَّا مَكُرُواْ وَحَاقَ بِعَالِ فِرْعَوْنَ سُوءُ ٱلْعَذَابِ ﴿٤٥﴾

۹۹- نصرانیت (دین مسیحیت) که عیسی مسیح (ع) مبشرش بود

۱۰۶۶-هیچگاه ابراهیم ، اسماعیل ، اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آئین یهویت یا نصرانیت نبوده اند!! (بقره-آیه ۱۲۴)

(ای پیغمبر به اهل کتاب) بگو:

- ❖ در مورد خدا شما را با ما چه جای بحث و جدال است؟
- ❖ در صورتی که او پروردگار ما و شماست و ما مسئول کار خود و شما مسئول کردار خویش هستید.
- ❖ و ماییم که او را از روی خلوص پرستش می کنیم.
- ❖ یا آن که گوئید که ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آیین یهودیت یا نصرانیت بودند
- ❖ (خدا مرا فرماید که در پاسخ) بگو: شما بهتر می دانید یا خدا؟
- ❖ و کیست ستمکارتر از آن که شهادت خدا را (درباره این انبیا) کتمان کند؟
- ❖ و خدا از آنچه می کنید غافل نیست.
- ❖ آن گروه پیشین همه درگذشتند، هر چه کردند برای خود کردند.
- ❖ و شما نیز هر چه کنید به سود خویش کنید و شما مسئول کار آنان نخواهید بود.

وَمَا قُلٌ أَحْتَا جُونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلَكُمْ وَخَنٌ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾
 أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ^ط
 ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَدَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
 ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَمٌ قَدْ خَلَتْ هَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

(مائده-آیه ۱۸)

۱۰۶۷-یهود و نصاری خود را پسران و دوستان خدا می دانند !!

- ❖ یهود و نصاری گفتند: ما پسران خدا و دوستان اویم.
- ❖ بگو (ای پیغمبر): اگر چنین است پس او چرا شما را به گناهانتان عذاب می کند؟
- ❖ بلکه شما هم بشری هستید از آن ها که خدا خلق کرده، هر که را بخواهد می بخشد و هر که را بخواهد عذاب می کند.
- ❖ و فرمانروایی آسمان ها و زمین و آنچه بین آن ها است از آن خداست.
- ❖ و بازگشت همه به سوی اوست.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبُّهُمْ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ^ط
 خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٤٨﴾

(مائده-آیات ۵۱ الی ۵۳)

۱۰۶۸-یهود و نصاری را دوست خود نگیرید!!

- ای اهل ایمان:
- ❖ یهود و نصاری را به دوستی مگیرید، آنان بعضی دوستدار بعضی دیگرند.
- ❖ و هر که از شما مؤمنان با آن ها دوستی کند به حقیقت از آن ها خواهد بود همانا خدا ستمکاران را هدایت نخواهد نمود.
- ❖ گروهی منافق را که دل هاشان ناپاک است خواهی دید که در (راه دوستی) ایشان می شتابند و می گویند: ما از آن می ترسیم که (در گردش روزگار) مبدا آسیبی از آن ها به ما رسد.
- ❖ باشد که خدا فتحی پیش آورد و یا امری دیگر از طرف خود، تا منافقان از آن چه (به نفاق) در دل نهان کردند سخت پشیمان شوند.
- ❖ و اهل ایمان گویند: آیا اینان هستند که با جدیت و مبالغه بسیار به خدا سوگند یاد می کردند که ما از شما هستیم؟! اعمالشان باطل گردید و سخت زیانکار شدند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ^ط
 فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾ فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ يُسْرِعُونَ فِيهِمْ

يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا دَآئِرَةٌ ۚ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهِ ۖ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ ﴿٥٢﴾ وَيَقُولُ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَهْتُوا لَا الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ ۖ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَلُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾

۱۰۰- نعمت های الهی برای دوام و بقای انسان ها

۱۰۶۹- همه انسان ها بر خوان نعمت های الهی در زمین روزی می خورند (اعراف-آیه ۱۰)

- ❖ و همانا ما شما (فرزندان آدم) را در زمین تمکین و اقتدار بخشیدیم.
- ❖ و در آن بر شما معاش و روزی مقرر داشتیم.
- ❖ لیکن اندک شکر نعمت های خدای را به جا می آرید.

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشَةً ۖ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٥٤﴾

۱۰۷۰- ای فرزندان آدم! نعمت های این دنیا برای اهل ایمان است (اعراف-آیات ۳۱ الی ۳۲)

- ❖ ای فرزندان آدم، زیورهای خود را در مقام هر عبادت به خود بگیرید و بخورید و بیاشامید و اسراف نکنید، که خدا مسرفان را دوست نمی دارد.
- ❖ بگو: چه کسی زینت های خدا را که برای بندگان خود آفریده حرام کرده و از صرف رزق حلال و پاکیزه منع کرده؟
- ❖ بگو: این نعمت ها در دنیا برای اهل ایمان است و خالص این ها (یعنی لذات کامل بدون اله، و نیکوتر از این ها) در آخرت برای آنان خواهد بود. ما آیات خود را برای اهل دانش چنین مفصل و روشن بیان می کنیم.

يَبْنِي ۖ ءَادَمُ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٥٥﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ ۖ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ ۚ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ كَذَٰلِكَ نَفْصَلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾

۱۰۷۱- کسانی که آیات الهی را تکذیب کردند هرگز درهای آسمان بروی آنان گشوده نخواهد شد (اعراف-آیات ۴۰ الی ۴۱)

- ❖ همانا آنان که آیات ما را تکذیب کردند.
- ❖ و از کبر و نخوت سر بر آن فرود نیاوردند.
- ❖ هرگز درهای آسمان به روی آنان باز نشود و به بهشت در نیابند تا آن که شتر در چشمه سوزن در آید (یعنی داخل شدنشان به بهشت بدان ماند که شتر به چشمه سوزن رود و این در عادت محال باشد).

- ❖ و این گونه گنهکاران (متکبر) را مجازات سخت خواهیم کرد.
- ❖ بر آنان از آتش دوزخ بسترها گسترده و سراپرده‌ها افراشته‌اند.
- ❖ و ستمکاران را چنین مجازات سخت خواهیم کرد.

إِنَّ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ ۚ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٩٦﴾ هُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ ۚ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٩٧﴾

۱۰۷۲- جامعه‌ای که ایمان و تقوی داشته باشد درهای آسمان بسویش گشوده می‌شود (اعراف- آیات ۹۶ الی ۱۰۲)

- ❖ و چنانچه مردم شهر و دیارها همه ایمان آورده و پرهیزکار می‌شدند همانا ما درهای برکاتی از آسمان و زمین را بر روی آن‌ها می‌گشودیم.
- ❖ و لیکن (چون آیات و پیغمبران ما را) تکذیب کردند ما هم آنان را سخت به کیفر کردار زشتشان رسانیدیم.
- ❖ آیا اهل شهر و دیارها (که به نافرمانی خدا و اعمال نکوهیده مشغولند) از آن ایمند که شبانگاه که در خوابند عذاب ما آن‌ها را فرا گیرد؟
- ❖ آیا اهل شهر و دیارها (که از یاد خدا و طاعت او غافلند) از آن ایمند که به روز که سرگرم بازیچه دنیا هستند عذاب ما آنان را فرا رسد؟
- ❖ آیا از مکر خدا (یعنی آزمایش و مجازات خدا) غافل و ایمن گردیده‌اند؟ که از آن مکر و انتقام البته کسی غافل نشود مگر مردم زیانکار.
- ❖ آیا این مردمی را که بعد از اقوامی که همه مردند وارث زمین شدند (خدا) آگاه نفرموده که اگر ما بخواهیم به کیفر گناهانشان می‌رسانیم و بر دل‌هایشان مهر می‌نهیم که دیگر (به گوش دل چیزی) نشنوند؟
- ❖ این است شهرهایی که ما بر تو از اخبار اهلش بیان کردیم، همه را رسولان حق با ادله روشن آمدند اما بر آن نبودند که به آن چه پیش از آن تکذیب کرده بودند ایمان بیاورند.
- ❖ این چنین خدا دل‌های کافران را مهر می‌زند.
- ❖ و اکثر مردمان را در عهد استوار ندیدیم بلکه بیشترشان را عهدشکن و بزهکار یافتیم.

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَبُوا فَاَحْذَنَّهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِّنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيِّنًا وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ وَأَمِّنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ

اللَّهُ إِلَّا الْقَوْمَ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٩﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصْبَنَهُمْ بِذُنُوبِهِمْ^٦ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٧٠﴾ تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا^٧ وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ^٨ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾ وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ^٩ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿٧٢﴾

۱۰۷۳- روزی هر جنبنده ای در زمین با خداست

(هود- آیه ۶)

- ❖ و هیچ جنبنده در زمین نیست جز آن که روزیش بر خداست.
- ❖ و خدا قرارگاه (منزل دائمی) و آرامشگاه (جای موقت) او را می‌داند.
- ❖ و همه احوال خلق در دفتر علم ازلی خدا ثبت است.

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا^{١٠} كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٧٣﴾

۱۰۷۴- منبع و خزانه نعمت ها، نزد خداست

(حجر- آیات ۲۱ الی ۲۵)

- ❖ و هیچ چیز در عالم نیست جز آن که منبع و خزانه آن نزد ماست.
- ❖ ولی ما از آن بر عالم خلق الا به قدر معین (که مصلحت است) فرو نمی‌فرستیم.
- ❖ و ما بادهای باردارکننده (رحم طبیعت) را فرستادیم.
- ❖ آن گاه باران را از آسمان فرود آوردیم تا به آن آب، شما را سیراب گردانیدیم و گر نه شما نمی‌توانستید آب‌هایی (برای وقت حاجت خود در هر جای زمین از کوه و دره و بیابان و صحرا) منبع ساخته و جاری سازید.
- ❖ و محققاً ماییم که زنده می‌کنیم و می‌میرانیم و وارث (همه خلق که فانی می‌شوند) ما هستیم.
- ❖ و البته ما به همه گذشتگان و آیندگان شما آگاهی کامل داریم.
- ❖ و البته خدای تو همه خلایق را در قیامت محسور خواهد کرد.
- ❖ که کار او از روی علم و حکمت است.

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٧٤﴾ وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاحٍ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ خُيَّـرٌ وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٧٦﴾ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَخْرِينَ ﴿٧٧﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ تَحْشُرُهُمْ^{١١} إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٧٨﴾

۱۰۷۵- نعمت های الهی به انسان قابل شمارش نیست

(نحل- آیات ۱۷ الی ۱۸)

(به نظر شما خدا می آفریند یا بت ها!!!):

- ❖ آیا آن خدایی که خلق می کند مانند آن کس (از فراعنه و بتان) است که هیچ چیز در عالم خلق نمی کند؟
- ❖ آیا متذکر و هوشیار نمی شوید؟
- ❖ و اگر بخواهید که نعمت های خدا را شماره کنید هرگز نتوانید.
- ❖ که خدا در حق بندگان بسیار آمرزنده و مهربان است.

أَفَمَنْ خَلَقَ كَمَنْ لَا تَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ الَّذِينَ ﴿١٨﴾

۱۰۷۶- از میوه های خرما و انگور نوشابه های شیرین و رزق حلال بدست می آورید

(نحل- آیه ۶۷)

- ❖ و هم از میوه های درخت خرما و انگور که از آن نوشابه های شیرین و رزق حلال نیکو به دست آرید...
- ❖ که در این کار نیز آیتی (از قدرت حق) برای خردمندان پدیدار است.

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

۱۰۷۷- خداوند رزق بعضی را بر بعضی دیگر افزونی می دهد

(نحل- آیه ۷۱)

- ❖ و خدا رزق بعضی از شما را بر بعضی دیگر فزونی داده.
- ❖ آنان که رزقشان افزون شده (زیادی) که رزقشان را به زیردستان و غلامان نمی دهند.
- ❖ تا با هم مساوی شوند (لیکن مقام خدایی را به بتی یا بشری می دهند تا با خدا شریک و مساوی دانند، زهی جهل و ناسپاسی!)

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَادِّي رِزْقِهِمْ عَلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ ﴿٧١﴾

۱۰۷۸- مشخصات افرادی که زیانکارترین مردم هستند !!

(کهف- آیات ۱۰۳ الی ۱۰۶)

بگو که آیا می خواهید شما را بر زیانکارترین مردم آگاه سازیم؟

- ۱) (زیانکارترین مردم) آن ها هستند که (عمر و) سعی شان در راه دنیای فانی تباه گردید.
- ۲) و به خیال باطل می پنداشتند که نیکوکاری می کنند.
- ۳) همین دنیا طلبانند که به آیات خدای خود کافر شدند.
- ۴) و (روز) ملاقات خدا را انکار کردند.
- ۵) لذا اعمالشان همه تباه گشته.
- ۶) و روز قیامت آن ها را هیچ وزن و ارزشی نخواهیم داد.

(۷) این است که اینان چون کافر شده .

(۸) و آیات و پیمبران مرا استهزا کردند.

(۹) به آتش دوزخ کیفر خواهند یافت.

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٣﴾ الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَّهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ
تَحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٤﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِمْ فَبَطَلَتْ أَعْمَلُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَمَةِ وَزَنًا ﴿١٠٥﴾ ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمَ بِمَا كَفَرُوا وَتَّخَذُوا ءَايَتِي وَرُسُلِي هُزُوًا ﴿١٠٦﴾

۱۰۷۹- کسانی که ایمان دارند و عمل صالح انجام می دهند جایگاهشان بهشت است (کهف- آیات ۱۰۷ الی ۱۰۸)

❖ آنان که به خدا ایمان آورده و نیکوکار شدند البته آن‌ها در بهشت فردوس منزل خواهند یافت.

❖ همیشه در آن بهشت ابد منزل یافته و هرگز از آن جا انتقال نخواهند یافت.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ
عَنْهَا حَوْلًا ﴿١٠٨﴾

۱۰۸۰- زمانی که انسان به نعمت یا به نعمت و گرفتاری دچار می شود (فصلت- آیات ۴۹ الی ۵۱)

❖ (آدمی) حریص، از خدا به دعا دایم تمنای خیر می کند و هرگز خستگی و سیری ندارد.

❖ و لیکن اگر به وی شرّ و آسیبی رسد (از رحمت الهی) زود مأیوس و ناامید می گردد.

❖ و اگر ما به انسان (مغرور کم ظرف) پس از رنج و ضرری که به او رسیده نعمت و رحمتی نصیب

کنیم البته خواهد گفت که این نعمت برای من (از لیاقت من) است، و گمان نمی کنم که قیامتی بر

پا شود و به فرض اینکه به سوی خدایم برگردم باز هم برای من نزد خدا بهترین نعمت خواهد بود.

❖ ما البته کافران را به (کیفر) اعمالشان آگاه می سازیم و عذابی بسیار سخت می چشانیم.

❖ و ما هر گاه به انسان (بی حوصله کم ظرف) نعمتی عطا کنیم رو بگرداند و (از شکر خدا) دوری

جوید.

❖ و هر گاه شرّ و بلایی به او روی آورد آن گاه دایم زبان به دعا گشاید (و اظهار عجز نماید).

لَا يَسْعَمُ إِلَّا نَسْنُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيُؤْسُ قَنُوطٌ ﴿٤٩﴾ وَلَٰئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ

ضَرَاءٍ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَٰذَا لِی وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَىٰ

فَلَنَنْبِتَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾ وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ ﴿٥١﴾

۱۰۸۱- بحق خدای آسمان و زمین ، روزی شما در آسمان است (ذاریات- آیات ۲۰ الی ۲۳)

- ❖ و (بدانید که) در روی زمین برای اهل یقین ادله‌ای (از قدرت الهی) پدیدار است.
- ❖ و هم در نفوس خود شما مردم، آیا نمی‌نگرید؟
- ❖ و روزی شما با همه وعده‌ها که به شما می‌دهند در آسمان است .
- ❖ پس به خدای آسمان و زمین قسم که این (وعده و رزق مقدر) به مانند تکلمی که با یکدیگر می‌کنید حق و حقیقت است .

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُوقِنِينَ ﴿٥٢﴾ وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥٣﴾ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٥٤﴾ فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقُّ مِّثْلِ مَا أَنْكُمْ تَنْطِقُونَ ﴿٥٥﴾

۱۰۸۲- خداوند بهترین روزی ده و روزی رسان است (جمعه- آیات ۹ الی ۱۱)

- ❖ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، هر گاه (شما را) برای نماز روز جمعه بخوانند فی الحال به ذکر خدا بشتابید و کسب و تجارت رها کنید که این اگر بدانید برای شما بهتر خواهد بود.
- ❖ پس آن گاه که نماز پایان یافت (بعد از ظهر جمعه باز در پی کسب و کار خود رفته و) روی زمین منتشر شوید و از فضل و کرم خدا (روزی) طلبید،
- ❖ و یاد خدا بسیار کنید تا مگر رستگار و سعادتمند گردید
- ❖ و این مردم (سست ایمان) چون تجارتی یا لهو و بازیچه‌ای ببینند بدان شتابند و تو را در نماز تنها گذارند؛
- ❖ بگو که آنچه نزد خداست (یعنی ثواب آخرت و بهشت ابد) بسیار برای شما از لهو و لعب و تجارت (های دنیا) بهتر است و خدا بهترین روزی‌دهنده است.
- ❖ (در شأن نزول آیه جابر روایت کرد که قومی با رسول صلی الله علیه و آله و سلم نماز جمعه می‌خواندند، آواز طبل کاروان تجارت شنیدند، همه از پی تجارت و صدای لهو طبل رفتند جز هشت یا دوازده تن. رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: اگر این عده هم می‌رفتند عذاب خدا بر امت نازل می‌شد)

يٰۤأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِّلصَّلَاةِ مِن يَّوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ

وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجْرَةً أَوْ هَوْأًا أَنْفَضُوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهِو وَمِنَ التِّجْرَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١٠١﴾

۱۰۱- نماز بسوی کعبه

(بقره-آیات ۱۴۹ الی ۱۵۰)

۱۰۸۳- ای مسلمانان! برای نماز در هر کجا که هستید، قبله شما کعبه باشد

بسوی قبله نماز بگزارید:

❖ و از هر کجا و به سوی هر دیار بیرون شدی (در نماز) روی به طرف کعبه آور.

❖ و این دستور قبله بر وجه صواب و به امر خداست و خدا از کار شما غافل نیست.

❖ و از هر جا و به هر دیار بیرون شدی روی به جانب کعبه کن.

❖ و شما مسلمین هم به هر کجا بودید روی بدان جانب کنید تا مردم به حجت و مجادله بر شما زبان نکشایند- جز گروه ستمکار (معاند) که از (جدل و گفتگوی) آنان هم نیندیشید و از (نافرمانی) من بترسید- و تا نعمت و رحمت را برای شما به حد کمال رسانم، و باشد که (به طریق صواب) راه یابید.

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ ۚ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۚ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ
فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ ۚ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ
وَأَخْشَوْنِي وَلَا تَمْنَعِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾

(معارف-آیات ۱۹ الی ۳۵)

۱۰۸۴- مُصلین (نماز گزاران حقیقی) چه کسانی هستند؟

- (۱) انسان مخلوقی طبعاً سخت حریص و بی صبر است.
 - (۲) چون شر و زبانی به او رسد سخت جزع و بی قراری کند.
 - (۳) و چون مال و دولتی به او رو کند منع (احسان) نماید.
- مگر نماز گزاران حقیقی:
- (۴) آنان که دایم در نماز (و طاعت الهی) عمر گذرانند.
 - (۵) و آنان که در مال و دایی خود حقی معین و معلوم گردانند تا به فقیران سائل و فقیران آبرومند محروم رسانند.
 - (۶) و آنان که روز قیامت و جزا را تصدیق کنند.

۷) و آنان که از قهر و عذاب خدای خویش سخت ترسند . که از عذاب خدا هیچ کس ایمن نتواند بود .

۸) و آنان که اندام خود را (از شهوت رانی) نگاه می دارند . مگر بر زنان حلال و کنیزان ملکی خویش که (از اعمال شهوت با آنها) هیچ ملامت ندارند . و هر که غیر از این جوید اینان به حقیقت متعدی و ستمکارند .

۹) و آنان که امانت و عهد و پیمانشان را رعایت کنند .

۱۰) و آنان که برای گواهی به حق قیام کنند.

۱۱) و آنان که نماز خود را (به وقت و شرایط و حضور قلب) محافظت کنند

۱۲) . آنان در باغها (ی بهشت ابد) با عزت و احترام متنعمند .

إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بَيِّمَاتِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِينَ هُمْ مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٣٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٣٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٤﴾ أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾

(ماعون-آیات ۱۴ الی ۷)

۱۰۸۵-وای بر مُصلّینی که به ریا و خودنمادی نماز گزارند!!

❖ پس وای بر آن نماز گزاران که دل از یاد خدا غافل دارند.

❖ همانان که (اگر طاعتی کنند به) ریا و خود نمایی کنند.

❖ و زکات و احسان را (از فقیران و هر خیر کوچک را حتی قرض را هم از محتاجان) منع کنند .

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾ الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

(بقره-آیات ۱۴۹ الی ۱۵۰)

۱۰۸۶-ای مسلمانان ! برای نماز در هر کجا که هستید ، قبله شما کعبه باشد

بسوی قبله نماز بگزارید:

❖ و از هر کجا و به سوی هر دیار بیرون شدی (در نماز) روی به طرف کعبه آور .

- ❖ و این دستور قبله بر وجه صواب و به امر خداست و خدا از کار شما غافل نیست.
- ❖ و از هر جا و به هر دیار بیرون شدی روی به جانب کعبه کن.
- ❖ و شما مسلمین هم به هر کجا بودید روی بدان جانب کنید تا مردم به حجت و مجادله بر شما زبان نگشایند- جز گروه ستمکار (معاند) که از (جدل و گفتگوی) آنان هم نیندیشید و از (نافرمانی) من بترسید- و تا نعمت و رحمت را برای شما به حد کمال رسانم، و باشد که (به طریق صواب) راه یابید.

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ ۚ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۚ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ
فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ ۚ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ
وَأَخْشَوْنِي وَلَا تُمَنِّعُوا عَنْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾

(معارج-آیات ۱۹ الی ۳۵)

۱۰۸۷-مُصلین(نماز گزاران حقیقی) چه کسانی هستند؟

- (۱) انسان مخلوقی طبعاً سخت حریص و بی صبر است.
 - (۲) چون شر و زبانی به او رسد سخت جزع و بی قراری کند.
 - (۳) و چون مال و دولتی به او رو کند منع (احسان) نماید .
- مگر نماز گزاران حقیقی:
- (۴) آنان که دایم در نماز (و طاعت الهی) عمر گذرانند .
 - (۵) و آنان که در مال و دایی خود حقی معین و معلوم گردانند تا به فقیران سائل و فقیران آبرومند محروم رسانند.
 - (۶) و آنان که روز قیامت و جزا را تصدیق کنند.
 - (۷) و آنان که از قهر و عذاب خدای خویش سخت ترسانند . که از عذاب خدا هیچ کس ایمن نتواند بود .
 - (۸) و آنان که اندام خود را (از شهوت رانی) نگاه می دارند . مگر بر زنان حلال و کنیزان ملکی خویش که (از اعمال شهوت با آنها) هیچ ملامت ندارند . و هر که غیر از این جوید اینان به حقیقت متعدی و ستمکارند .
 - (۹) و آنان که امانت و عهد و پیمانشان را رعایت کنند .
 - (۱۰) و آنان که برای گواهی به حق قیام کنند.
 - (۱۱) و آنان که نماز خود را (به وقت و شرایط و حضور قلب) محافظت کنند
 - (۱۲) . آنان در باغها (ی بهشت ابد) با عزت و احترام متنعمند .

إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١١﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ﴿١٢﴾ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿١٣﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿١٤﴾
 الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿١٥﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿١٦﴾ لِلسَّائِلِ
 وَالْمَحْرُومِ ﴿١٧﴾ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بَيِّمَاتِ الدِّينِ ﴿١٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ ﴿١٩﴾ إِنَّ
 عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٠﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِأُفْجَاهِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢١﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ
 أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٢٢﴾ فَمَنْ أَبْغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْنَتِهِمْ
 وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٢٤﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ تَحَافِظُونَ ﴿٢٦﴾
 أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٢٧﴾

(ماعون - آیات ۴ الی ۷)

۱۰۸۸- وای بر مُصلّینی که به ریا و خودنمادی نماز گزارند!!

❖ پس وای بر آن نماز گزاران که دل از یاد خدا غافل دارند.
 ❖ همانان که (اگر طاعتی کنند به) ریا و خود نمایی کنند.
 ❖ و زکات و احسان را (از فقیران و هر خیر کوچک را حتی قرض را هم از محتاجان) منع کنند .
 فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾ الَّذِينَ هُمْ يُرَآؤْنَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ
 الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

۱۰۲- نوح نبی (ع) با ساختن کشتی، نسل انسان ها و حیوانات را از طوفان نجات می دهد

(هود - آیات ۳۸ الی ۳۹)

۱۰۸۹- نوح (ع) در حضور و نظارت حق کشتی نجات می سازد و قوم به تمسخر او می پردازند!!

❖ و به ساختن کشتی در حضور و مشاهده ما و به دستور ما مشغول شو.
 ❖ و درباره ستمکاران که البته باید غرق شوند دیگر با من سخن مگوی.
 ❖ و نوح به ساختن کشتی پرداخت.
 ❖ و هر گاه گروهی از قومش بر او می گذشتند وی را مسخره و استهزا می کردند.
 ❖ و نوح در جواب آن ها می گفت: اگر (امروز) شما ما را مسخره می کنید ما هم (روزی) شما را مسخره کنیم
 همان گونه که شما مسخره می کنید.
 ❖ و به زودی معلوم شما شود که کدام یک به عذاب ذلت و خواری گرفتار و عذاب دائم خدا را مستوجب
 خواهد شد. (نوح به ساختن کشتی و قوم به تمسخر پرداختند)

وَيَصْنَعُ الْفُلَّكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأٌ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَنَحْلُ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٣٩﴾

۱۰۹۰- پس از جوشش آب همه مؤمنین غیر از کنعان و زن نوح سوار کشتی می شوند (هود- آیات ۴۰ الی ۴۲)

- ❖ تا وقتی که فرمان (قهر) ما فرا رسید.
- ❖ و از تنور آتش آب بجوشید.
- ❖ در آن هنگام به نوح خطاب کردیم که از هر جفت حیوان دو فرد (نر و ماده) با جمیع خانوادهات- جز آن (پسرت کنعان و زنت) که وعده هلاکش در علم ازلی گذشته- و هر که ایمان آورده همه را در کشتی سوار کن (که از غرقاب برهند).
- ❖ و گرویدگان به نوح عده قلیلی بیش نبودند.
- ❖ و نوح دستور داد که شما مؤمنان به کشتی در آید تا به نام خدا کشتی هم روان شود و هم به ساحل نجات رسد.
- ❖ که خدای من البته بسیار آمرزنده و مهربان است.
- ❖ و آن کشتی آنان را در میان امواجی مانند کوه گردش می داد.

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ ءَامَنَ وَمَا ءَامَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾ وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ جَرِّبُهَا وَمُرْسَلُهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤١﴾ وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ ﴿٤٢﴾

۱۰۹۱- فرزند نوح و کافران که سوار بر کشتی نوح نشدند در طوفان دریا غرق شدند!! (هود- آیات ۴۲ الی ۴۳)

- ❖ که در آن حال نوح فرزندش را که به کناری رفته بود ندا کرد که ای پسر، تو هم با ما بدین کشتی دریای و با کافران همراه مباش.
- ❖ آن پسر (نادان ناهل) پدر را پاسخ داد که من به زودی بر فراز کوهی روم که از خطر آبم ننگه دارد،
- ❖ نوح گفت: امروز هیچ کس را از (قهر) خدا جز لطف او پناه نیست.
- ❖ و موج میان آن ها جدایی افکند و پسر با کافران به دریا غرق شد!!

وَنَادَىٰ نُوحٌ أَبْنَاهُ وَكَانَ فِي مَعَزِلٍ يَبْنِي أَرْكَبَ مَعَنَا وَلَا تَكُن مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٣﴾ قَالَ سَآوِي إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ﴿٤٤﴾

۱۰۹۲- طوفان نوح باز ایستاد و کشتی بر کوه جودی قرار گرفت

(هود-آیه ۴۴)

- ❖ و به زمین خطاب شد که ای زمین، فوراً آب خود را فرو بر.
- ❖ و به آسمان امر شد که باران را قطع کن.
- ❖ و آب (به یک لحظه) خشک شد.
- ❖ و حکم (قهر الهی) انجام یافت.
- ❖ و کشتی بر کوه جودی قرار گرفت.
- ❖ و فرمان هلاک ستمکاران در رسید.

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَسْمَأْ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ
بَعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾

۱۰۹۳- به نوح خطاب شد که فرزند تو از اهل تو نیست!!

(هود-آیات ۴۵ الی ۴۷)

- ❖ و نوح به درگاه خدا عرض کرد: بار پروردگارا، فرزند من از اهل بیت من است (که وعده لطف و نجات به آن‌ها دادی) و وعده تو هم حتمی است و قادرترین حکمفرمایانی.
- ❖ خدا خطاب کرد که ای نوح، فرزند تو هرگز با تو اهلیت ندارد، زیرا او را عمل بسیار ناشایسته است.
- ❖ پس تو از من تقاضای امری که هیچ از حال آن آگه نیستی مکن.
- ❖ من تو را پند می‌دهم که از مردم جاهل مباش.
- ❖ نوح عرض کرد: بار الهی، من پناه می‌برم به تو که دیگر چیزی که نمی‌دانم از تو تقاضا کنم.
- ❖ و اگر گناه مرا نبخشی و بر من ترحم نفرمایی من از زیانکاران عالم خواهم بود.

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَكَمِينَ ﴿٤٥﴾ قَالَ
يَنُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ
تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٤٦﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي
وَتَرْحَمَنِي أَكُنْ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿٤٧﴾

۱۰۹۴- نوح پیامبر (ع) به سلامت از کشتی پیاده می شود

(هود-آیات ۴۸)

- ❖ و خطاب شد که ای نوح، از کشتی فرود آی.
- ❖ که سلام ما و برکات و رحمت ما بر تو و بر آن امم و قبایلی که همیشه (در خداپرستی) با تو انداخته می‌یافت.
- ❖ و امت‌هایی دیگر هستند که (خودسر و ستمگر شوند و) ما به آن‌ها بهره‌ای (از دنیا) دهیم سپس عذابی سخت (در قیامت) از ما به آنان خواهد رسید.

قِيلَ يٰنُوحُ اٰهْبِطْ بِسَلٰمٍ مِّنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلٰیكَ وَعَلٰی اُمَمٍ مِّمَّنْ مَعَكَ ۚ وَاُمَمٌ سَنُمَتِّعُهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ
مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٤٨﴾

۱۰۹۵- نوح به پرستی خدای یگانه و قوم او به پرستی بت و خدای پدرانشان اصرار دارند (مؤمنون-آیات ۲۳ الی ۲۵)

- ❖ و همانا ما پیغمبر خود نوح را (به رسالت) به سوی امتش فرستادیم.
- ❖ نوح به قوم خود گفت که خدا را پرستید که جز آن ذات یکتا شما را خدایی نیست، آیا شما مردم خداترس و باتقوا نمی‌شوید؟
- ❖ اشراف قوم او که کافر شدند (به مردم) گفتند: که این شخص جز آن که بشری است مانند شما که می‌خواهد بر شما برتری یابد فضیلت دیگری ندارد.
- ❖ و اگر خدا می‌خواست (رسول بر بشر بفرستد) همانا از جنس فرشتگان می‌فرستاد.
- ❖ ما این سخنانی که این شخص می‌گوید در میان پدران پیشین خود هیچ نشنیده‌ایم.
- ❖ این شخص جز مردی دیوانه به شمار نیست.
- ❖ پس باید تا مدتی با او (مدارا کنید و) انتظار برید (تا یا از مرض جنون بهبود یابد یا بمیرد).

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰی قَوْمِهٖ فَقَالَ يٰقَوْمِ اَعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ۚ اَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾
فَقَالَ الْمَلٓؤُا الَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ مَا هٰذَا اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ یُرِیْدُ اَنْ یَّتَفَضَّلَ عَلَیْكُمْ وَلَوْ شَاءَ
اللّٰهُ لَأَنْزَلَ مَلَٰئِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِیْ ءَاۡبَاۡئِنَا الْاَوَّلِیْنَ ﴿٢٤﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا رَجُلٌ بِهٖ جِنَّةٌ فترَبُّصُوا بِهٖ

حَتّٰی حِیْنَ ﴿٢٥﴾

۱۰۹۶- نوح با نظارت الهی کشتی ای می‌سازد و حیوانات و اهل بیت و افراد با ایمان را سوار می‌کند (مؤمنون-آیات ۲۶ الی ۳۰)

نوح عرض کرد(درخواست نوح از خداوند) :

- ❖ خدایا، تو مرا بر اینان که تکذیب من کردند یاری فرما.
- ❖ ما هم به او وحی کردیم که در حضور ما و به وحی و دستور ما به ساختن کشتی پرداز.
- ❖ تا آن گاه که فرمان (طوفان از جانب) ما آمد و آب از تنور فوران کرد.
- ❖ پس در آن کشتی با خود از هر نوع جفتی (نر و ماده) همراه بر و اهل بیت خود را هم جز آن کس که در علم ازلی ما هلاک او گذشته (یعنی زن و فرزند ناهلت را) تمام به کشتی بنشان.
- ❖ و به شفاعت ستمکاران با من سخن مگو، که البته آن‌ها باید همه غرق شوند.
- ❖ (پس چون با همراهانت در کشتی نشست) بگو: ستایش خدای را که ما را از (ظلم) ستمکاران نجات داد.
- ❖ و باز بگو: پروردگارا، مرا به منزلی مبارک فرود آور که تو بهترین کسی هستی که به منزل خیر و سعادت توانی فرود آورد.

❖ همانا در این حکایت آیت و عبرت‌هاست .

❖ و البته ما (بندگان را به این گونه حوادث) آزمایش کننده‌ایم.

قَالَ رَبِّ أَنْصُرْنِي بِمَا كَذَبُونَ ﴿٢٦﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعْ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحَيْنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ ﴿٢٧﴾ فَإِذَا أَسْتَوَيْتِ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكَ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّيْنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾ وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٢٩﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿٣٠﴾

(صافات-آیات ۱۷۵ الی ۸۳)

۱۰۹۷- ما نسل انسان های عصر نوح را از طوفان هلاکت نجات دادیم

- ❖ و همانا نوح ما را (بر یاری خود) ندا کرد.
- ❖ و ما او را چه نیکو اجابت کردیم.
- ❖ و او را با اهل بیتش (و پیروانش) همه را از اندوه و بلای بزرگ (هلاکت غرق) نجات دادیم.
- ❖ و نژاد و اولاد او را روی زمین باقی داشتیم.
- ❖ و در میان آیندگان نام نیکویش بگذاشتیم.
- ❖ سلام و تحیت بر نوح (خداپرست) در میان عالمیان باد.
- ❖ ما نیکوکاران را چنین پاداش می‌دهیم.
- ❖ که او به حقیقت از بندگان با ایمان ما بود.
- ❖ آن گاه دیگران را همه غرق دریای هلاک گردانیدیم.
- ❖ و از پیروان نوح (در دعوت به توحید و خدا پرستی) به حقیقت ابراهیم (خلیل) بود.

وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوحَ فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ﴿٧٥﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾ وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ﴿٧٧﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾ سَلَّمْ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ ﴿٨٢﴾ وَإِنْ مِنْ شَيْعَتِهِ لَأَبْرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾

(نوح-آیات ۲۶ الی ۲۸)

۱۰۹۸- نوح گفت: پروردگارا هیچ کافری را در روی زمین باقی نگذار!

- ❖ و نوح عرض کرد: پروردگارا از این کافران دیاری بر روی زمین باقی مگذار.
- ❖ که اگر از آنها هر که را باقی گذاری بندگان (پاک با ایمان) تو را گمراه می‌کنند و فرزندی هم جز بدکار و کافر از آنان به ظهور نمی‌رسد .

- ❖ بار الهاء، مرا و پدر و مادر من و هر که با ایمان به خانه (یا به کشتی) من داخل شود و همه مردان و زنان با ایمان عالم را ببخش و بیامرز .
- ❖ و ستمکاران را جز بر هلاک و عذابشان میفزای.

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَيَّ الْأَرْضَ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴿٦٧﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٦٨﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَلَدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَرِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿٦٩﴾

۱۰۳- نیکوکاران یعنی اتفاق بهترین ها در راه خدا

۱۰۹۹- خوف و حزنی بر نیکوکاران (محسنین) نیست (بقره- آیه ۱۷۲)

- ❖ آری، هر که تسلیم حکم خدا گردید و نیکوکار گشت مسلم اجرش نزد خدا خواهد بود.
- ❖ و آنان را هیچ خوف و اندیشه و هیچ اندوهی نخواهد بود.

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٢﴾

۱۱۰۰- نیکوکاری : ایمان به (خدا، روز قیامت، فرشتگاه، پیامبران) و اتفاق در راه خدا و وفای به عهد و شکیبایی در جنگ است (بقره- آیه ۱۷۷)

(نیکو و نیکوکاری چیست؟)

- ❖ نیکوکاری آن نیست که روی به جانب مشرق یا مغرب کنید. (چه این چیز بی اثری است)
- ❖ لیکن نیکوکاری آن است که: کسی به خدای عالم و روز قیامت و فرشتگان و کتاب آسمانی و پیغمبران ایمان آرد.
- ❖ و دارایی خود را در راه دوستی خدا به خویشان و یتیمان و فقیران و در راه ماندگان و گدایان بدهد.
- ❖ و در آزاد کردن بندگان صرف کند.
- ❖ و نماز به پا دارد.
- ❖ و زکات مال (به مستحق) بدهد.
- ❖ و نیز نیکوکار آنانند که با هر که عهد بسته‌اند به موقع خود وفا کنند.
- ❖ و در حال تنگدستی و سختی و هنگام کارزار صبور و شکیبا باشند.
- ❖ (کسانی که بدین اوصاف آراسته‌اند) آن‌ها به حقیقت راستگویان و آن‌ها به حقیقت پرهیزکارانند.

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ

وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

(بقره-آیه ۲۷۷)

۱۱۰۱- اهل ایمان که نیکوکارند از گذشته ترس و از آینده ، اندوهی ندارند

پاداش نیکوی پروردگار (کسانی که از گذشته ترس و از آینده اندوهی ندارند) :

- ❖ آنان که اهل ایمان و نیکوکارند.
- ❖ و نماز به پا دارند.
- ❖ و زکات بدهند.
- ❖ آنان را نزد پروردگارشان پاداش نیکو خواهد بود و هرگز ترس (از آینده) و اندوه (از گذشته) نخواهند داشت.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٧﴾

(آل عمران-آیه ۹۲)

۱۱۰۲- نیکی و نیکوکاری آن است که بهترین ها را برای خدا انفاق کنیم

- ❖ شما هرگز به مقام نیکوکاران و خاصان خدا نخواهید رسید مگر از آن چه دوست می‌دارید و محبوب شماست در راه خدا انفاق کنید.
- ❖ و آن چه انفاق کنید خدا بر آن آگاه است.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

(نساء-آیات ۷۸ الی ۷۹)

۱۱۰۳- نیکی ها از جانب خداوند، ولی بدیها از جانب انسان ها صورت می گیرد

- ❖ و آنان را اگر خوشی و نعمتی فرا رسد گویند: این از جانب خداست.
- ❖ و اگر زحمتی پیش آید گویند: این از جانب توست!
- ❖ بگو: همه از جانب خدا است.
- ❖ چرا این قوم (جاهل) از فهم هر سخن دورند؟!
- ❖ هر چه از انواع نیکویی به تو رسد از جانب خداست.
- ❖ و هر بدی رسد از خودِ توست.

وَإِنْ تُصِيبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِيبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ ﴿٧٩﴾

۱۱۰۴- ای رسول! عفو و نیکوکاری داشته باش. و از نادانان و شیطان دوری کن

- ❖ طریقه عفو و بخشش پیش گیر.
- ❖ و امت را به نیکوکاری امر کن.
- ❖ و از مردم نادان روی بگردان.
- ❖ و چنانچه بخواهد از طرف شیطان (انس و جن) در تو وسوسه و جنبشی پدید آید به خدا پناه بر که او به حقیقت شنوا و داناست.

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿٨٠﴾ وَإِنَّمَا يَنزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٨١﴾

۱۱۰۵- اهل ایمان چون مشمول رحمت حق هستند خلق را به کارهای نیک امر می کنند

- ❖ و مردان و زنان مؤمن همه یاور و دوستدار یکدیگرند.
- ❖ خلق را به کار نیکو وادار و از کار زشت منع می کنند.
- ❖ و نماز به پا می دارند.
- ❖ و زکات می دهند.
- ❖ و حکم خدا و رسول او را اطاعت می کنند.
- ❖ آنان را البته خدا مشمول رحمت خود خواهد گردانید.
- ❖ که خدا صاحب اقتدار و درست کردار است.

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٨٢﴾

۱۱۰۶- کسی که ایمان بیاورد و نیکو کرداری کند امر الهی بر او سهل و آسان شود

- ❖ ذوالقرنین به آن قوم گفت: اما هر کس (از شما) ظلم و ستم کرده او را به کیفر خواهیم رسانید.
- ❖ و سپس هم که (بعد از مرگ) به سوی خدا بازگردد خدا او را به عذابی بسیار سخت کیفر خواهد کرد.
- ❖ و اما هر کس به خدا ایمان آورد.

❖ و نیکو کردار باشد.

❖ نیکوترین اجر خواهد یافت.

❖ و هم ما امر را بر او سهل و آسان گیریم.

قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُّكَرًا ﴿٨٧﴾ وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَىٰ ۖ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٨٨﴾

۱۱۰۷- روزی که در صور دمیده شود!! و رستاخیز فرا رسد!! نیکوکاران پاداشی بهتر و بدکاران در جهنمند (نمل- آیات ۸۷ الی ۹۰)

(۱) و (باز به امت یادآور شو) روزی که در صور (اسرافیل) دمیده شود.

(۲) آن روز هر که در آسمان‌ها و هر که در زمین است جز آن که خدا خواسته همه ترسان و هراسان باشند.

(۳) و همه منقاد و ذلیل (به محشر) به نزد او آیند.

(۴) و در آن هنگام کوه‌ها را بنگری و جامد و ساکن تصور کنی در صورتی که مانند ابر (تند سیر) در حرکتند.

(۵) صنع خداست که هر چیزی را در کمال اتقان و استحکام ساخته.

(۶) که علم کامل او به افعال همه شما خلاق محیط است.

(۷) کسانی که (در قیامت) کار نیکو آورند پاداش بهتر از آن یابند و در آن روز از هول و هراس ایمن باشند.

(۸) و کسانی که بدکار و زشت‌کردار آیند به رو در آتش جهنم افتند.

(۹) (و به آن‌ها خطاب شود که) آیا (این عذاب آتش دوزخ) جز آن است که جزای اعمال شماست؟

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ۚ وَكُلُّ أَتَوِّهٍ دَاخِرِينَ ﴿٨٩﴾ وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ ۚ صُنْعَ اللَّهِ الَّذِي أَتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ إِنَّهُ

خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٩٠﴾ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ ءَامِنُونَ ﴿٩١﴾ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٢﴾

۱۱۰۸- کسی که نیکي کند پاداش او نیکي خواهد بود؟ (زمر - آیات ۹۱ الی ۱۰)

❖ (آیا آن کس که شب و روز به کفر و عصیان مشغول است بهتر است) یا آن کس که ساعات شب را

به طاعت خدا به سجود و قیام پردازد و از عذاب آخرت ترسان و به رحمت الهی امیدوار است؟

❖ بگو: آیا آنان که اهل علم و دانشند با مردم جاهل نادان یکسانند؟ منحصرأ خردمندان متذکر این مطلبند.

❖ (ای رسول ما، از قول من به امت) بگو: ای بندگان من که ایمان آورده‌اید، خدا ترس و پرهیزکار باشید.

❖ که آنان که متقی و نیکوکارند (علاوه بر آخرت) در دنیا (هم) نصیبشان نیکویی و خوشی است.

❖ و زمین خدا بسیار پهناور است. (اگر در مکانی ایمان و حفظ تقوا مشکل شد به شهر و دیاری دیگر روید و به راه دین صبر پیشه کنید که)

❖ البته صابران به حد کامل و بدون حساب پاداش داده خواهند شد.

أَمَّنْ هُوَ قَنِتٌ ءَانَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۚ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولَٰؤُلَآءِ الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾ قُلْ يَاعِبَادِ الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ ۚ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ ۚ وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ ۚ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ

حَسَابٍ ﴿١٠﴾

۱۱۰۹- نیکی با بدی یکسان نیست!!

(فصلت-آیات ۳۴ الی ۳۶)

❖ و هرگز نیکی و بدی در جهان یکسان نیست.

❖ همیشه بدی (خلق) را به بهترین شیوه (که خیر و نیکی است پاداش ده و) دور کن تا همان کس که گویی با تو بر سر دشمنی است دوست و خویش تو گردد.

❖ و لیکن به این مقام بلند (یعنی در پاداش بدی نیکی کردن) کسی نمی‌رسد جز آنان که (در راه دینداری) دارای مقام صبر و ثبات و (در معرفت الهی) صاحب حظّ بزرگند.

❖ و هر گاه از شیطان تو را وسوسه و تحریکی رسد به خدا پناه بر که او شنوا و داناست.

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ۚ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿١٠﴾ وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿١١﴾ وَإِنَّمَا يَنزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ ۚ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢﴾

۱۱۱۰- جزای احسان، احسان است

(الرحمن-آیه ۶۰)

❖ آیا پاداش نکویی و احسان جز نکویی و احسان است؟

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ﴿١٣﴾

۱۱۱۱- عاقبت متقین و سرانجام محسنین پاداش الهی است

(مرسلات-آیات ۴۱ الی ۴۴)

❖ بندگان با تقوا و پرهیزکار در سایه درختان بهشت و طرف نه‌های جاری متنعمند.

❖ و از هر نوع میوه مایل باشند فراوان فراهم است بخورید و بیاشامید.

- ❖ که شما را گوارا باد به پاداش اعمال نیکی که در دنیا به جای می‌آوردید.
- ❖ ما البته نیکوکاران عالم را چنین پاداش می‌دهیم .

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوْكَهٖ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾ كُلُّوْا وَاشْرَبُوا هَنِيْئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾

۱۱۱۲- ابرار در بهشتند و فجار در جهنم (انفطار-آیات ۱۳ الی ۱۶)

- ❖ همانا نیکو کاران عالم در بهشت پر نعمت متنعمند.
- ❖ و بدکاران در آتش دوزخ معذبند.
- ❖ روز جزا به آن دوزخ در افتند.
- ❖ و هیچ از آن آتش دور نتوانند بود .

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿١٢﴾ وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي حَجِيمٍ ﴿١٤﴾ يَصْلَوْنَآ يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٥﴾ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ﴿١٦﴾

۱۱۱۳- نامه اعمال ابرار و مقربان درگاه الهی (نیکوکاران) (مطفین-آیات ۱۸ الی ۲۸)

چنین نیست (که شما کافران پنداشتید)!

- ❖ امروز نیکو کاران عالم با نامه اعمالشان در بهشت علیین روند .
- ❖ و چگونه به حقیقت علیین آگاه توانی شد؟
- ❖ کتابی است (که به قلم حق) نوشته شده.
- ❖ که مقربان درگاه حق به مشاهده آن مقام نائل شوند .
- ❖ محققا نیکوکاران در بهشت ابد متنعمند.
- ❖ آنجا بر تختها (ی عزت تکیه زنند و رحمت و نعمتهای خدا را) بنگرند.
- ❖ در رخسارشان نشاط و شادمانی نعیم بهشتی خواهی دید .
- ❖ (ساقیان حور و غلمان) به آنها شراب ناب سر به مهر بنوشانند که به مشک مهر کرده‌اند.
- ❖ و راغبان (عادل) بر این نعمت و شادمانی ابدی باید به شوق و رغبت بکوشند .
- ❖ و ترکیب طبع آن شراب ناب از (جشمه‌ای از) عالم بالاست، سرچشمه‌ای که مقربان خدا از آن می‌نوشند

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلِيَيْنَ ﴿١٨﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلِيُونِ ﴿١٩﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ

الْغَيْمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ ﴿٢٥﴾ خَتَمُهُ مِسْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَفَّسْ أَلْمُتَنَفِّسُونَ ﴿٢٦﴾
وَمِنْ أَجْهِهِ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾

۱۰۴- وحدت یعنی جنگ زدن مسلمانان به ریسمان الهی

(آل عمران - آیات ۱۰۲ الی ۱۰۳)

۱۱۱۴- برای وحدت به ریسمان الهی جنگ زنید

ای اهل ایمان (در محور وحدت باشید) :

- ❖ از خدا بترسید چنانچه شایسته خدا ترس بودن است.
- ❖ و نمیرید جز به دین اسلام.
- ❖ و همگی به رشته (دین) خدا جنگ زده و به راههای متفرق نروید.
- ❖ و به یاد آرید این نعمت بزرگ خدا را که شما با هم دشمن بودید، خدا در دل های شما الفت و مهربانی انداخت.
- ❖ و به لطف و نعمت خدا همه برادر دینی یکدیگر شدید.
- ❖ و در پرتگاه آتش بودید، خدا شما را نجات داد.
- ❖ بدین گونه خدا آیاتش را برای (راهنمایی) شما بیان می کند، باشد که هدایت شوید.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا ۚ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ ءَايَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

(انفال - آیه ۴۶)

۱۱۱۵- ای مسلمانان! تفرقه عظمت شما را از بین می برد

- ❖ و همه ی پیرو فرمان خدا و رسول باشید.
- ❖ و هرگز راه اختلاف و تنازع نپوید که در اثر تفرقه ترسناک و ضعیف شده و قدرت و عظمت شما نابود خواهد شد.
- ❖ بلکه همه باید یک دل، پایدار و صبور باشید.
- ❖ که خدا همیشه با صابران است.

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَأَصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٦﴾

۱۱۱۶- ای رسول! با تمام ثروت دنیا نمی توانی بین قلوب مؤمنین الفت ایجاد کنی! (انفال- آیه ۶۳)

- ❖ و الفت داد دل های مؤمنان را.
- ❖ دل هایی که اگر تو با تمام ثروت روی زمین می خواستی میان آنها الفت دهی نتوانستی.
- ❖ لیکن خدا تألیف قلوب آنها کرد که او مقتدر و داناست.

وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ

بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٣﴾

۱۱۱۷- زنان و مردان منافق چون خدا را فراموش کردند متحد با هم مردم را به کار بد وامی دارند (توبه- آیات ۶۷ الی ۶۸)

- ❖ مردان و زنان منافق، متفق با همدیگر و طرفدار یکدیگرند.
- ❖ مردم را به کار بد وامی دارند.
- ❖ و از کار نیکو منع می کنند.
- ❖ و دست خود را (از انفاق در راه خدا) می بندند.
- ❖ و چون خدا را فراموش کردند.
- ❖ خدا نیز آنها را فراموش کرد (یعنی به خود وا گذاشت تا از هر سعادت محروم شوند).
- ❖ در حقیقت منافقان بدترین زشتکاران عالمند.
- ❖ خدا مرد و زن از منافقان و کافران را وعده آتش دوزخ و خلود در آن داده، همان دوزخ برای (کیفر) آنها کافی است.
- ❖ و خدا آنها را لعن کرده و عذابی ابدی دارند.

الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ

وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٦٧﴾ وَعَدَ اللَّهُ

الْمُنْفِقِينَ وَالْمُنْفِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعْنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ

عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

۱۰۵- وحی، مسیری که خداوند پیام ها را به انبیاء می رساند

۱۱۱۸- مشرکان چون به پیامبر (ص) و وحی اعتراض می کنند با وسوسه های شیاطین به ضلالت می افتند (اعراف- آیات ۲۰۲ الی ۲۰۳)

❖ و مشرکان را برادرانشان (یعنی شیاطین انس و جن) به راه ضلالت و گمراهی می‌کشند و هیچ کوتاهی نمی‌کنند.

❖ و هر زمان که تو آیتی بر آن‌ها نیاوری بر تو اعتراض کنند که چرا آیتی فراهم نساختی؟

❖ بگو: من تنها پیروی از آن‌چه از خدایم به من وحی رسد خواهم کرد.

❖ این آیات قرآن است مایه بصیرت‌هایی از جانب پروردگار شما و هدایت و رحمتی برای گروهی که ایمان آورند.

وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿٢٢﴾ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَآئِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٣﴾

۱۱۱۹- قرآن کتابی است که جز به وحی نتوان آن را به نظم در آورد (یونس-آیه ۳۷)

❖ و این قرآن نه بدان پایه است که کسی جز به وحی خدا تواند بافت.

❖ لیکن سایر کتب آسمانی را تصدیق می‌کند و کتاب الهی را به تفصیل بیان می‌کند.

❖ که بی‌هیچ شک نازل از جانب خدای عالمیان است.

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ
الَّذِي لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٤﴾

۱۱۲۰- خداوند به زنبور عسل وحی کرد در مکان بلند منزل گیرد، از شهد میوه‌ها بخورد و شربت رنگارنگ بدهد (نحل-آیات ۶۸ الی ۶۹)

❖ و خدایت به زنبور عسل وحی کرد که از کوه‌ها و درختان و سقف‌های رفیع، منزل گیر.

❖ و سپس از انواع میوه‌های شیرین (و از حلاوت و شهد گل‌های خوشبو) تغذیه کن.

❖ و راه پروردگارت را به اطاعت بیوی.

❖ آن گاه از درون آن، شربت شیرینی به رنگ‌های مختلف بیرون آید که در آن شفای مردمان است.

❖ در این کار نیز آیتی (از قدرت خدا) برای متفکران پیداست.

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلَالًا تَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

۱۱۲۱- اصول دعوت به حق که خداوند به رسولش محمد مصطفی (ص) وحی نموده است (نحل-آیات ۱۲۵ الی ۱۲۸)

۱) (ای رسول ما، خلق را) به حکمت (و برهان) و موعظه نیکو به راه خدایت دعوت کن.

۲) و با بهترین طریق با اهل جدل مناظره کن (وظیفه تو بیش از این نیست).

۳) که البته خدای تو (عاقبت حال) کسانی را که از راه او گمراه شده و آنان را که هدایت یافته‌اند بهتر می‌داند.

۴) و اگر به شما مسلمانان کسی عقوبت و ستمی رسانید شما باید به قدر آن در مقابل انتقام کشید (نه بیشتر).

۵) و اگر صبوری کنید البته برای صابران بهتر خواهد بود.

۶) و تو (ای رسول) صبر و تحمل پیشه کن که صبر تو تنها به (توفیق) خداست.

۷) و بر آن‌ها (که ترک کفر و عناد نمی‌کنند) غمگین مشو و از مکر و حيله آنان دلتنگ مباش.

۸) خداوند با کسانی است که تقوی داشته باشند و نیز نیکوکار باشند.

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْ لَهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَا تَكُونُوا مِثْلَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكْرُوفُونَ ﴿١٢٦﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٧﴾

۱۱۲۲- توصیه‌های حکمت آمیز الهی که از طریق وحی بر پیامبر اسلام (ص) ابلاغ گردیده است (اسراء- آیات ۲۳ الی ۳۹)

الف- (به پدر و مادر نیکی کنید):

- ۱) خدای تو حکم فرموده که جز او را نپرستید.
- ۲) و درباره پدر و مادر نیکویی کنید.
- ۳) و چنان که یکی از آن‌ها یا هر دو در نزد تو پیر و سالخورده شوند (که موجب رنج و زحمت تو باشند) زنهار کلمه‌ای که رنجیده خاطر شوند مگو.
- ۴) و بر آن‌ها بانگ مزین.
- ۵) و آن‌ها را از خود مران.
- ۶) و با ایشان به اکرام و احترام سخن گو.
- ۷) و همیشه پر و بال تواضع و تکریم را با کمال مهربانی نزدشان بگستران و بگو: پروردگارا، چنان که پدر و مادر، مرا از کودکی (به مهربانی) بپروردند تو در حق آن‌ها رحمت و مهربانی فرما.
- ۸) خدایتان به آن‌چه در دل‌های شماست دانایتر است.
- ۹) اگر همانا در دل اندیشه صلاح دارید خدا هر که را با نیت پاک به درگاه او تضرع و توبه کند البته خواهد بخشید.

ب- (ای رسول ما! باید حقوق خویشاوندان و ارحام مراعات گردد):

- ۱۰) تو خود حقوق خویشاوندان و ارحام خود را ادا کن.
- ۱۱) و نیز فقیران و رهگذران بیچاره را به حق خودشان برسان.
- ۱۲) و هرگز (در کارها) اسراف روا مدار.

۱۳) که مبدّران و مسرفان برادران شیطان‌هایند. و شیطان است که سخت کفران (نعمت) پروردگار خود کرد.

۱۴) و چنانچه از ارحام و فقیران ذوی الحقوق مذکور -چون فعلا نادر هستی ولی در آتیه به لطف خدا امیدواری اکنون اعراض کرده و توجه به حقوقشان نتوانی کرد- باز گفتار خوش به آنان بگو.

۱۵) و نه هرگز دست خود (در احسان به خلق) محکم به گردنت بسته‌دار، و نه بسیار باز و گشاده‌دار، که (هر کدام کنی) به نکوهش و درماندگی خواهی نشست.

۱۶) همانا خدای تو هر که را خواهد روزی وسیع دهد و هر که را خواهد تنگ روزی گرداند.

۱۷) که او به (صلاح کار) بندگان خود کاملاً آگاه و بصیر است.

پ- (از فقر ترسی به دل راه ندهید که خدا روزی رسان است):

۱۸) هرگز فرزندان خود را از ترس فقر به قتل مرسانید. (زنده به گور مکنید)

۱۹) که ما رازق آن‌ها و شما هستیم.

۲۰) زیرا این قتل فرزندان بسیار گناه بزرگی است.

ت- (عمل زشت زنار را مرتکب نشوید):

۲۱) و هرگز به عمل زنا نزدیک نشوید.

۲۲) که کاری بسیار زشت و راهی بسیار ناپسند است.

ث- (کسی را به ناحق به قتل نرسانید):

۲۳) و هرگز نفس محترمی که خدا قتلش را حرام کرده مکشید.

۲۴) مگر آن‌که به حکم حق مستحق قتل شود.

۲۵) و کسی که خونس به مظلومی و ناحق ریخته شود ما به ولی او حکومت و تسلط (بر قاتل) دادیم.

۲۶) پس (در مقام انتقام) آن ولی در قتل و خونریزی اسراف نکند که او از جانب ما مؤید و منصور خواهد بود.

ج- و هرگز به مال یتیم نزدیک نشوید:

۲۷) مگر آن‌که راه خیر و طریق بهتری (به نفع یتیم) منظور دارید.

۲۸) تا آن‌که به حد بلوغ و رشد خود برسد، و همه به عهد خود باید وفا کنید.

۲۹) که البته (در قیامت) از عهد و پیمان سؤال خواهد شد.

چ- (در وزن و پیمانه‌ها ی خود عدالت را رعایت کنید):

۳۰) و هر چه را به پیمانه (یا وزن) می‌سنجید تمام بیمایید. (و کم و گران نفروشید)

۳۱) و (همه چیز را) با ترازوی درست و عادلانه بسنجید.

۳۲) که این کاری بهتر و عاقبتش نیکوتر است.

ح- (چشم و گوش و دل انسان در شناخت حقایق مسئولند):

۳۳) و (ای انسان) هرگز آن‌چه را که بدان علم و اطمینان نداری دنبال مکن.

۳۴) که چشم و گوش و دل همه مسئولند.

(۳۵) و هرگز در زمین به کبر و ناز مرو و غرور و نخوت مفروش، که به نیرو، زمین را نتوانی شکافت و به کوه در سربلندی نخواهی رسید.

(۳۶) که این قبیل کارها و اندیشه‌های بد، گناهش نزد خدا ناپسند است.

(۳۷) این‌ها پاره‌ای از حکمت‌هاست که پروردگارت به تو وحی کرد.

(۳۸) و هرگز با خدای یکتا کسی را به خدایی مپرست.

(۳۹) و گر نه ملامت زده و مردود به دوزخ درخواهی افتاد.

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَنًا ۖ إِنَّمَا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرَهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾ وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا ﴿٢٤﴾ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۚ إِن تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٥﴾ وَءَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ ۖ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾ تُعْرِضَنَّ عَنْهُمْ أَبْتَغَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿٢٨﴾ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ ۖ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ ۚ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْجَ ۖ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۚ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ ۖ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۚ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ ۖ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُم وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۚ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۖ إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ

أَلْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾ ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ءَاخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿٣٩﴾

۱۱۲۳- قرآن را شیاطین فرود نیاورده اند!! چون از استماع وحی و قدرت دریافت آن محرومند (شعراء-آیات ۲۱۰ الی ۲۱۲)

- ❖ و این قرآن را شیاطین فرود نیاوردند (بلکه جبرئیل امین، فرشته خدا نازل ساخته).
- ❖ نه هرگز این گونه سخنان از شیاطین شایسته است.
- ❖ و نه قدرت (بر نزول آن) دارند.
- ❖ که البته آن‌ها از استماع وحی الهی معزولند.

وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿٤٠﴾ وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤١﴾ إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ ﴿٤٢﴾

﴿٤٢﴾

۱۱۲۴- چگونه و از چه راه هایی خداوند با انسان سخن می گوید؟ (شوری-آیه ۵۱)

- ❖ و هیچ بشری را یارای آن نباشد که خدا با او سخن گوید.
- ❖ مگر به وحی. (و الهام خدا)
- ❖ یا از پس پرده غیب عالم. (و حجاب ملکوت جهان)
- ❖ یا رسولی (از فرشتگان عالم بالا) فرستد تا به امر خدا هر چه او خواهد وحی کند.
- ❖ که او خدای بلند مرتبه حکیم است .

وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَآئِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بَأْذَنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ ﴿٤٣﴾

۱۱۲۵- قرآن سخن شیطان نیست بلکه کلام رسول بزرگوار حق جبرئیل امین است!! (تکویر-آیات ۱۵ الی ۱۹)

- ❖ چنین نیست (که منکران قرآن پندارند)!
- ❖ قسم یاد می کنم به ستارگان باز گردنده.
- ❖ که به گردش آیند و در مکان خود رخ پنهان کنند .
- ❖ قسم به شب تار هنگامی که روی جهان را تاریک گرداند.
- ❖ و قسم به صبح روشن وقتی که دم زند (و عالم را به روی خود بیفروزد).
- ❖ (قسم به این آیات) که همانا قرآن کلام رسول بزرگوار حق (جبرئیل) است.

فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُسِ ﴿٤٤﴾ الْجَوَارِ الْكُنَسِ ﴿٤٥﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ ﴿٤٦﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿٤٧﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٨﴾

۱۰۶- وصیت

۱۱۲۶- قبل از مرگ وصیت کنید که به مقام پرهیزکاری نزدیک است

(بقره- آیات ۱۸۱ الی ۱۸۲)

دستور داده شد که چون مرگ یکی از شما فرا رسد:

- ❖ اگر دارای متاع دنیاست وصیت کند برای پدر و مادر و خویشان به چیزی شایسته عدل و به قدر متعارف. این کار سزاوار مقام پرهیزکاران است.
- ❖ پس هر گاه کسی بعد از شنیدن وصیت، آن را تغییر دهد و (بر خلاف وصیت رفتار کند) گناه این کار بر آن هاست که عمل به خلاف وصیت کنند، و خدا (به گفتار و کردار خلق) شنوا و داناست.
- ❖ و هر کس بیم دارد که از وصیت موصی (به وارث او) جفا و ستمی رفته باشد و به اصلاح میان آنان پردازد بر او گناهی نیست و محققاً خدا آمرزنده و مهربان است.

كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨١﴾ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨٢﴾ فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٣﴾

۱۰۶- ولی امر، علی علیه السلام است

۱۱۲۷- ولی امر و یاور شما تنها خدا، رسولش و کسانی هستند که در حال رکوع نماز زکات می پردازند (مائده- آیات ۵۵ الی ۵۶)

- ❖ ولی امر و یاور شما تنها خدا و رسول و مؤمنانی خواهند بود که نماز به پا داشته و به فقرا در حال رکوع زکات می دهند (به اتفاق مفسران مراد علی علیه السلام است).
- ❖ و هر کس که خدا و رسول و اهل ایمان را ولی و فرمانروای خود داند، (فیروز است)
- ❖ که تنها لشکر خدا فاتح و غالب خواهد بود.

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٥٦﴾

۱۰۸- هدایت و راهنمایی به راه راست

۱۱۲۸- کافران هیچگاه هدایت نمی شوند!!

(نساء- آیات ۱۶۷ الی ۱۶۹)

- ❖ آنان که کافر شده (و مردم را) از راه خدا باز داشتند همانا سخت به گمراهی افتاده و از راه نجات دورند.

- ❖ آنان که کافر و ستمگر شدند هیچ گاه خدا آنان را نخواهد آمرزید و به راهی هدایت نخواهد نمود مگر به راه دوزخ، که در آن جاوید خواهند بود.
- ❖ و خدا را این کار (انتقام از ستمکاران) آسان است.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٧٧﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٧٨﴾ إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٧٩﴾

۱۱۲۹- ای اهل ایمان! اگر همه عالم گمراه شوند شما در ایمان خود محکم باشید
ای اهل ایمان!

- ❖ شما (ایمان) خود را محکم نگاه دارید.
 - ❖ که اگر همه عالم گمراه شوند و شما به راه هدایت باشید زبانی از آن‌ها به شما نرسد.
 - ❖ بازگشت همه شما به سوی خداست و همه شما را به آن چه کردید آگاه می‌سازد.
- يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ ۚ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٨٥﴾

۱۱۳۰- با مشیت الهی انسان‌ها هدایت یا گمراه می‌شوند
و آنان که تکذیب آیات ما کردند:

- ❖ کر و گنگ در ظلمات (جهل) به سر برند.
- ❖ مشیت الهی هر کس را خواهد گمراه سازد و هر که را خواهد به راه راست هدایت کند.
- ❖ بگو: اگر راست می‌گویید، مرا گوئید که اگر عذاب خدا یا ساعت مرگ بر شما فرا رسد آیا (در آن ساعت سخت) غیر خدا را می‌خوانید؟!
- ❖ (بلکه در آن هنگام تنها خدا را می‌خوانید) تا اگر مشیت او قرار گرفت شما را از سختی برهاند، و آن چه را که با خدا شریک قرار می‌دهید به کلی فراموش می‌کنید.

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّوا وَبُكِّمُوا فِي الظُّلُمَاتِ مَن يَشَاءُ اللَّهُ يُضِلِّهُ وَمَن يَشَاءُ يُجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٨٦﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨٧﴾ بَلْ إِلَٰهُهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿١٨٨﴾

۱۱۳۱- هدایت الهی، هدایت حقیقی است باید تسلیم آن بود!!
بگو(ای رسول خدا محمد مصطفی(ص) :

❖ آیا ما خدا را رها کرده و چیزی را (مانند بتان) که هیچ قادر به نفع و ضرر ما نباشد به خدایی بخوانیم؟
❖ و بعد از آن که خدا ما را هدایت نمود باز به خوی جاهلیت برگردانده شویم؟! مانند کسی که فریب و اغوای شیطان او را در زمین سرگردان ساخته است در حالی که او را یارانی است که او را به راه راست می‌خوانند که نزد ما بیا!

❖ بگو: هدایت خدا به حقیقت هدایت است.
❖ و ما مأموریم که تسلیم فرمان خدای جهانیان باشیم.

قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانٌ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ أَتَيْنَا قُلَّ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَأُمِّرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

۱۱۳۲- پیامبران در مسیر هدایت الهی بر عالمیان برتری دارند (انعام- آیات ۸۳ الی ۸۸)

❖ این است حجتی که ما ابراهیم را بر قومش دادیم.
❖ ما هر که را بخواییم به درجات رفیع بالا می‌بریم.
❖ که خدای تو به نظام و صلاح عالمیان آگاه و داناست.
❖ و ما به ابراهیم، اسحاق و یعقوب را عطا کردیم و همه را به راه راست بداشتیم.
❖ و نوح را پیش از ابراهیم و فرزندانش داود و سلیمان و ایوب و یوسف و موسی و هارون را هدایت نمودیم و این چنین نیکوکاران را پاداش می‌دهیم.
❖ و هم زکریا و یحیی و عیسی و الیاس را (هدایت کردیم) که همه از نیکوکارانند.
❖ و نیز اسماعیل و یسع و یونس و لوط را (هدایت کردیم) و ما همه آن پیغمبران را بر عالمیان شرافت و برتری دادیم.
❖ و نیز برخی از پدران و فرزندان و برادران آن‌ها را فضیلت داده و آنان را بر دیگران برگزیدیم و به راه راست هدایت نمودیم.
❖ این است راهنمایی خدا که به آن هر یک از بندگان را بخواید هدایت می‌کند.
❖ و اگر به خدا شرک می‌آوردند اعمال آن‌ها نابود می‌شد.

وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ ۖ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ ۚ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾
وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۚ كُلًّا هَدَيْنَا ۚ وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ ۚ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ ۚ وَأَيُّوبَ ۚ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ ۚ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾
وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ ۚ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾ وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا ۚ وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾

وَمِنْ ءَابَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَهُمْ وَهَدَيْنَهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ ۚ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

۱۱۳۳- صراطی که خداوند وصیت نموده و باید از آن پیروی نمود (انعام- آیات ۱۵۱ الی ۱۵۳)

بگو(ای رسول معظم اسلام(ص) بیاييد تا آن چه خدا بر شما حرام کرده همه را بر شما بخوانم. و آن این که :

- (۱) به هیچ وجه شرک به خدا نیاورید.
- (۲) و به پدر و مادر احسان کنید.
- (۳) و دیگر اولاد خود را از بیم فقر نکشید، ما شما و آن ها را روزی می دهیم.
- (۴) و دیگر به کارهای زشت آشکار و نهان نزدیک نشوید.
- (۵) و نفسی را که خدا حرام کرده (محترم شمرده) جز به حق به قتل نرسانید.
- (۶) خدا شما را به این اندرزها سفارش نموده، باشد که تعقل کنید.
- (۷) و هرگز به مال یتیم نزدیک نشوید جز به آن وجه که نیکوتر است تا آن که به حد رشد و کمال رسد.
- (۸) و به راستی و عدالت، کیل و وزن را تمام بدهید.
- (۹) ما هیچ کس را جز به قدر توانایی او تکلیف نکرده ایم.
- (۱۰) و هر گاه سخنی گوئید به عدالت گرایید هر چند درباره خویشاوندان باشد.
- (۱۱) و به عهد خود وفا کنید.
- (۱۲) این است سفارش خدا به شما، باشد که متذکر و هوشمند شوید.
- (۱۳) و این است راه راست من، از آن پیروی کنید.
- (۱۴) و از راه های دیگر که موجب تفرقه شما از راه اوست متابعت نکنید.
- (۱۵) این است سفارش خدا به شما، شاید پرهیزکار شوید.

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّي عَلَيْكُمْ ۖ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۖ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ وَلَا تَقْتُلُوا ۖ أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ ۖ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ۖ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ ۖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۖ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ ۖ إِنَّكُمْ لَفِي ذَٰلِكُمْ مِّنْ نَّفْسًا ۖ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۖ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ ۖ

لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾ وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصْنُكُمْ بِهِ ۚ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾

(اعراف - آیه ۳)

۱۱۳۴- آنچه از جانب خدا آمده است پیروی کنید

- ❖ (ای اهل ایمان) از آن چه از خدایتان به سوی شما فرستاده شده پیروی کنید.
- ❖ و پیرو دستورهای غیر او نباشید.
- ❖ و جز خدا را به دوستی مگیرید.
- ❖ اما اندکی بدین پند متذکر می گردید.

اتَّبِعُوا مَا أَنزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٤﴾

۱۱۳۵- مشرکان چون به پیامبر (ص) و وحی اعتراض می کنند با وسوسه های شیاطین به ضلالت می افتند (اعراف- آیات ۱۲۰۲ الی ۲۰۳)

- ❖ و مشرکان را برادرانشان (یعنی شیاطین انس و جن) به راه ضلالت و گمراهی می کشند و هیچ کوتاهی نمی کنند.
- ❖ و هر زمان که تو آیتی بر آن ها نیاوری بر تو اعتراض کنند که چرا آیتی فراهم نساختی؟
- ❖ بگو: من تنها پیروی از آن چه از خدایم به من وحی رسد خواهم کرد.
- ❖ این آیات قرآن است مایه بصیرت هایی از جانب پروردگار شما و هدایت و رحمتی برای گروهی که ایمان آورند.

وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُمْ فِي الظَّغْيِ ثُمَّ لَا يَقْصِرُونَ ﴿١٥٥﴾ وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِم بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي ۚ هَذَا بَصَائِرُ مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾

(توبه- آیه ۱۱۵)

۱۱۳۶- خداوند قومی را که هدایت کند، هرگز گمراه نخواهد ساخت

- ❖ و خدا بعد از آن که قومی را هدایت کرد دیگر گمراه نکند.
- ❖ تا بر آن ها آن چه را باید از آن بهره یزند معین و روشن بیان کند.
- ❖ که خدا محققاً به همه چیز داناست.

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

(اسراء- آیه ۷۲)

۱۱۳۷- هر کس در این دنیا در جهل و کفر و ضلالت نابینا باشد در آخرت هم گمراه تر خواهد بود

- ❖ هر کس در این جهان نابینا (ی کفر و جهل و ضلالت) است در عالم آخرت نیز (از مشاهده بهشتیان و شهود و جمال حق) نابینا و گمراه تر خواهد بود.

وَمَن كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾

- ❖ خدا نور (وجودبخش) آسمان ها و زمین است.
- ❖ داستان نورش به مشکاتی ماند که در آن روشن چراغی باشد.
- ❖ و آن چراغ در میان شیشه‌ای که از تالالو آن گویی ستاره‌ای است درخشان.
- ❖ و روشن از درخت مبارک زیتون که (با آن که) شرقی و غربی نیست. (شرق و غرب جهان بدان فروزان است)
- ❖ و بی آن که آتشی زیت آن را برافروزد خود به خود (جهانی را) روشنی بخشد.
- ❖ پرتو آن نور (حقیقت) بر روی نور (معرفت) قرار گرفته است.
- ❖ و خدا هر که را خواهد به نور خود (و اشراقات وحی خویش) هدایت کند.
- ❖ و (این) مثل ها را خدا برای مردم (هوشمند) می زند. (که به راه معرفتش هدایت یابند)
- ❖ و خدا به همه امور داناست!

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾

- ❖ و آنان که در (راه) ما (به جان و مال) جهد و کوشش کردند.
- ❖ محققاً آن ها را به راه های (معرفت و لطف) خویش هدایت می کنیم.
- ❖ و همیشه خدا یار نکوکاران است.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

- ❖ و (درباره من) عقل و فکرت کار بندید تا به خوبی دریابید که صاحب شما امت را جنون نیست.
- ❖ او جز این نیست که رسول خداست و از عذاب سخت روز قیامت که شما را در پیش است می ترساند.
- ❖ باز بگو: آنچه من از شما مزد رسالت خواستم آن هم برای شما باشد (یعنی هرگز مزدی از شما نخواستیم و نمی خواهیم. و شاید معنی این باشد که مودّت و حبّ ذوی القربی که از شما مزد رسالت خواستم آن هم برای ثواب و سعادت خود شماست) تنها پاداش (رسالت) من بر خداست و بس، و او بر هر چیز دانا و گواه است.
- ❖ باز بگو: خدای من حق را (به وحی بر من) القا می فرماید و او به اسرار عوالم غیب آگاه است.

❖ باز بگو: (کتاب و رسول و یا شمشیر) حق آمد و دیگر باطل در اول و آخر (در دنیا و آخرت) محو و نابود است.

❖ باز بگو: اگر من (به عقیده‌ی شما) گمراه شده‌ام زیانش بر من است (نه بر شما)، و اگر هدایت یافته‌ام آن به وحی خدای من به من است (نه به هوش و تدبیر من) که خدا البته (دعای بندگان را) شنوا و (به قلوب خلق) نزدیک است.

مَا بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ حِجَّةٍ ۚ إِنَّهُ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾ قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ ۖ إِنِ اجْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٤٧﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَٰمُ الْغُيُوبِ ﴿٤٨﴾ قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِّئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾ قُلْ إِن ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي ۖ وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فِيمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي ۖ إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾

۱۱۴۱- از شرح صدر به نور الهی و از قساوت قلب به گمراهی خواهیم رسید (زمر-آیه ۲۲)

❖ آیا آن کس را که خدا برای اسلام شرح صدر (و فکر روشن) عطا فرمود که وی به نور الهی روشن است (چنین کس با مردم کافر بی‌نور تاریک‌دل یکسان است)؟
❖ پس وای بر آنان که از قساوت (و شقاوت) دل‌هاشان از یاد خدا فارغ است!
❖ اینان هستند که دانسته به ضلالت و گمراهی.

أَفَمَن شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ ۖ فَوَيْلٌ لِلْفَاسِقِيَّةِ قُلُوبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ ۖ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥١﴾

۱۱۴۲- قرآن بهترین سخن برای هدایت و آرامش درونی انسان هاست (زمر-آیه ۲۳)

❖ خدا قرآن را فرستاد که بهترین حدیث (و نیکوترین سخن آسمانی خدا) است.
❖ کتابی که آیاتش همه (در کمال فصاحت و اعجاز) با هم مشابه است.
❖ و در آن ثنای خدا (و خاصان خدا) مکرر می‌شود.
❖ که از تلاوت (آیات قهر) آن خدا ترسان را لرزه بر اندام افتد.
❖ و (با آیات رحمت) باز آرام و سکونت یابند و دل‌هایشان به ذکر خدا مشغول گردد.
❖ این (کتاب) همان (رحمت و) هدایت خداست که هر که را خواهد به آن رهبری فرماید.
❖ و هر کس را خدا به گمراهی و گذارد دیگر هیچ هدایت‌کننده‌ای نخواهد داشت.

اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَبِّهًا مِّثْلَانِ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ تَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ ۚ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

(زمر- آیات ۲۷ الی ۲۸)

۱۱۴۳-قرآن عربی فصیح و دارای بهترین مثل های روشن برای هدایت انسان هاست

❖ و ما در این قرآن برای (هدایت) مردم هر گونه مثل های روشن آوردیم، باشد که خلق متذکر (حقایق آن) شوند.

❖ همان قرآن عربی فصیح که در آن هیچ ناراستی و حکم ناصواب نیست.

❖ باشد که مردم (از آن پند گرفته و) پرهیزگار شوند.

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا غَيْرِ ذِي

عَوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾

(زمر- آیات ۳۶ الی ۴۰)

۱۱۴۴-کسی که خدایش هدایت کند هیچکس نتواند او را گمراه سازد

❖ آیا خدای (مهربان) برای بنده اش کافی نیست؟

❖ و مردم (مشرک) تو را از قدرت غیر خدا می ترسانند!

❖ و هر که را خدا به گمراهی خود واگذارد دیگر او را هیچ راهنمایی نخواهد بود.

❖ و هر کس را خدا هدایت کند دیگر احدی او را گمراه نتواند کرد.

❖ آیا خدا مقتدر و غالب (بر تمام قوای عالم) و منتقم (از همه ستمکاران جهان) نیست؟

❖ و اگر از این مشرکان بپرسی که زمین و آسمان ها را که آفریده است؟

❖ البته جواب دهند: خدا آفریده.

❖ پس به آن ها بگو: چه تصور می کنید، آیا همه بت هایی که جز خدا می خوانید اگر خدا بخواهد مرا

رنجی رسد آن بتان می توانند آن را رفع کنند؟ یا اگر خدا بخواهد مرا به رحمتی رساند بتان می توانند

آن رحمت را از من باز دارند؟

❖ بگو: خدا مرا کافی است، که متوکلان عالم بر او توکل می کنند.

❖ باز بگو: ای قوم، شما را آنچه میسر است (و در خور جهل و گمراهی شماست) عمل کنید.

❖ من هم (آنچه روا دانم) عمل می کنم و به زودی معلوم شما گردد.

❖ که عذاب با ذلت و خواری که را فرا رسد و آلام همیشگی (دوزخ) بر که فرود آید؟

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ ۚ وَتُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ ۚ مِنْ دُونِهِ ۚ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّضِلٍّ ۚ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَتُ ضُرَّهُ أَوْ أَرَادَنِيَ بِرَحْمَةٍ هَلْ هِيَ مُمْسِكَةٌ رَحْمَتَهُ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٢٨﴾ قُلْ يَنْقُومِ أَعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَمِلْتُ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٣٠﴾

۱۱۴۵- مجرمین که در گمراهی هستند از رو ، بسوی جهنم کشیده می شوند (قمر- آیات ۴۷ الی ۴۸)

- ❖ البته بدکاران عالم (در دنیا) به گمراهی.
- ❖ و (در آخرت) در آتش سوزان دوزخند.
- ❖ روزی که آنها را به رو در آتش دوزخ کشند.
- ❖ (و گویند) اینک الم (و درد آتش) جهنم را بچشید !

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾

۱۱۴۶- خداوند پیامبری را برای هدایت مردم برانگیخت (جمعه- آیات ۱۳ الی ۴)

- ❖ و نیز قوم دیگری از آنان را (که به روایت از پیغمبر مراد عجمند) که هنوز به عرب (در اسلام) ملحق نشده‌اند هدایت فرماید که او خدای مقتدر و همه کارش به حکمت و مصلحت است.
- ❖ این (رسالت و نزول قرآن) فضل و کرامت خداست که به هر که بخواهد می‌دهد و خدا را فضل و رحمت نامتنهاست .

وَالْآخِرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٩﴾ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥٠﴾

۱۱۴۷- از کافران و گناهکاران پیروی نکنید!! (انسان- آیه ۲۳ الی ۲۵)

- ❖ محققاً ما این قرآن (عظیم الشأن) را بر تو فرو فرستادیم.
- ❖ پس بر اطاعت حکم پروردگارت صبور و شکیبا باش.
- ❖ و هیچ از مردم بدکار کفر کیش اطاعت مکن.
- ❖ و نام خدایت را صبح و شام (به عظمت) یاد کن.

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٥١﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ ءَاثِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٥٢﴾ وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥٣﴾

۱۱۴۸- هرگاه انسان احساس بی نیازی کند طغیان خواهد کرد!! (علق- آیات ۶ الی ۷)

- ❖ راستی که انسان سرکش و مغرور می‌شود.

❖ چون که خود را در غنا و دارایی ببیند .

كَأَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيْطَغَى ﴿٦﴾ أَنْ رَّأَاهُ اسْتَغْنَى ﴿٧﴾

۱۱۴۹- انسان در دنیا غرق در خُسران است!! (والعصر- آیات ۱ الی ۳)

❖ قسم به عصر (نورانی رسول صلی الله علیه و آله و سلم یا دوران ظهور ولی عصر علیه السلام).

❖ که انسان هم در خسارت و زیان است.

❖ مگر آنان که ایمان آورده .

❖ و نیکوکار شدند.

❖ و به درستی و راستی و پایداری (در دین) یکدیگر را سفارش کردند.

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

۱۰۹- الیاس، قومش را از پرستش بت بل منع نمود

۱۱۵۰- الیاس از فرستادگان الهی بود که قومش را از پرستش بت بل، منع می کرد (صافات- آیات ۱۲۳ الی ۱۳۲)

❖ و همانا الیاس یکی از رسولان بزرگ خدا بود.

❖ وقتی که قومش را گفت: آیا خداترس و پرهیزکار نمی شوید (که ترک بت و خودپرستی کنید)؟

❖ آیا بت بل نام را (خدا) می خوانید و خدای بهترین آفریننده عالم را ترک می گوئید؟

❖ همان خدایی که آفریننده شما و پدران گذشته شماست (نه بتان جماد).

❖ قوم الیاس (رسالت) او را تکذیب کردند.

❖ بدین سبب (برای انتقام و عذاب به محشر) احضار می شوند.

❖ (و همه هلاک شوند) جز بندگان پاک و برگزیده خدا.

❖ و از او در میان آیندگان نام نیکو باقی گذاریم.

❖ سلام بر الیاس (و آل یاسین) باد.

❖ ما نیکوان را چنین پاداش نیکو می دهیم.

❖ زیرا او از بندگان خاص با ایمان ما بود.

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿١٢٥﴾ اللَّهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ ءَابَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٢٧﴾ إِلَّا

عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٢٩﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ إِسْحَاقَ وَيُحْيَىٰ ۚ إِنَّكَ ذَا الْعِزَّةِ ﴿١٣٠﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣١﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٣٢﴾ سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ إِسْحَاقَ وَيُحْيَىٰ ۚ إِنَّكَ ذَا الْعِزَّةِ ﴿١٣٣﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣٤﴾

۱۱۰- یتیمان و رعایت دقیق حقوق آنان

۱۱۵۱- اموال یتیمان را به باطل نخورید و باصحت و سلامت به آنان برگردانید (نساء- آیات بین ۲ الی ۱۰)

- ۱) و اموال یتیمان را پس از بلوغ به دست آن‌ها دهید.
- ۲) و مال بد و نامرغوب خود را به مرغوب (آن‌ها) تبدیل نکنید.
- ۳) و اموال آنان را به ضمیمه اموال خود نخورید، که این گناهی بس بزرگ است.
- ۴) یتیمان را آزمایش کنید تا هنگامی که بالغ شده و قدرت بر نکاح پیدا کنند آن گاه اگر آن‌ها را دانا به درک مصالح زندگی خود یافتید اموالشان را به آن‌ها باز دهید.
- ۵) و به اسراف و عجله مال آن‌ها را حیف و میل نکنید بدین اندیشه که مبدا بزرگ شوند (و اموالشان را از شما بگیرند).
- ۶) و هر کس (از اولیاء یتیم) داراست (از تصرف در مال او) خودداری کند، و هر که فقیر است (در مقابل نگهداری او از مال یتیم) به قدر متعارف ارتزاق کند.
- ۷) پس آن گاه که مالشان را به آن‌ها رد کردید باید بر رد مال بر آن‌ها گواه گیرید، و گواهی خدا برای محاسبه خلق کافی است.
- ۸) و باید بترسند (از مکافات عمل خود) کسانی که اگر کودکان ناتوان از خود باقی می‌گذارند بر آنان بیم دارند، پس باید از خدا بترسند و (در حق ایتم مردم) سخن به اصلاح و درستی گویند.
- ۹) آنان که اموال یتیمان را به ستمگری می‌خورند، در حقیقت آن‌ها در شکم خود آتش جهنم فرو می‌برند و به زودی در آتش فروزان خواهند افتاد.

وَأَتُوا الَّتِي مَلَكَتْ أَمْوَالَهُمْ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ ۖ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ ۚ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ﴿٢﴾ وَأَبْتَلُوا الَّتِي مَلَكَتْ أَمْوَالَهُمْ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ ۖ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا ۚ وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ ۚ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ ۚ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٦﴾ وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ

تَرْكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿١١٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ﴿١١١﴾

۱۱۱- یعقوب، فرزندانش را به خدای یگانه سفارش کرد

۱۱۵۲- ابراهیم و یعقوب به فرزندان خود سفارش کردند که فقط خدای یگانه را بپرستند (بقره- آیات ۱۳۲ الی ۱۳۴)

و ابراهیم و یعقوب بدین گونه به فرزندان خود سفارش و توصیه نمودند:

- ❖ که ای فرزندان من، خدا برای شما آیین پاک برگزید، پس (پیروی کنید و) تا گاه جان سپردن الا تسلیم رضای خدا نباشید.
- ❖ شما کی و کجا حاضر بودید هنگامی که مرگ یعقوب در رسید و به فرزندان خود گفت که شما پس از مرگ من که را می‌پرستید؟
- ❖ گفتند: خدای تو را و خدای پدران تو ابراهیم و اسماعیل و اسحاق را که معبود یگانه است و ما مطیع فرمان اویم.
- ❖ آن‌ها گروهی بودند که درگذشتند، هر کار نیک و بد کردند برای خود کردند.
- ❖ و شما هم هر چه کنید برای خویش خواهید کرد و شما مسئول کار آن‌ها نخواهید بود.

وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهُهَا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُم مَّا كَسَبْتُمْ ۖ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

۱۱۵۳- هیچگاه ابراهیم، اسماعیل، اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آئین یهودیت یا نصرانیت نبوده اند!! (بقره- آیه ۱۲۴)

(ای پیغمبر به اهل کتاب) بگو:

- ❖ در مورد خدا شما را با ما چه جای بحث و جدال است؟
- ❖ در صورتی که او پروردگار ما و شماست و ما مسئول کار خود و شما مسئول کردار خویش هستید.
- ❖ و ماییم که او را از روی خلوص پرستش می‌کنیم.
- ❖ یا آن که گوئید که ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و فرزندان او بر آیین یهودیت یا نصرانیت بودند
- ❖ (خدا مرا فرماید که در پاسخ) بگو: شما بهتر می‌دانید یا خدا؟
- ❖ و کیست ستمکارتر از آن که شهادت خدا را (درباره این انبیا) کتمان کند؟

❖ و خدا از آنچه می‌کنید غافل نیست.

❖ آن گروه پیشین همه درگذشتند، هر چه کردند برای خود کردند.

❖ و شما نیز هر چه کنید به سود خویش کنید و شما مسئول کار آنان نخواهید بود.

وَمَا قُلٌ أُتْحَا جُونَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ وَخَنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾
أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ^ط
ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

۱۱۲- یوسف، بنی اسرائیل را به مصر می‌آورد

(یوسف-آیات ۹۹ الی ۱۰۰)

۱۱۵۴- پدر و مادر یوسف وارد مصر می‌شوند و برادران به سجده می‌افتند

❖ پس چون (برادران یوسف) بر یوسف وارد شدند.

❖ یوسف پدر و مادر خود را در آغوش آورد.

❖ و (از آن جا که به استقبالشان آمده بود) گفت: به شهر مصر در آیید که ان شاءالله ایمن خواهید بود.

❖ و پدر و مادر را بر تخت بنشانند.

❖ و آن‌ها همگی پیش او (به شکرانه دیدار او، خدا را) سجده کردند.

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ ءَاوَىٰ إِلَيْهِ أَبَوَيْهِ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِنِ شَاءَ اللَّهُ ءَامِنِينَ ﴿٩٩﴾ وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ
عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا ۖ ﴿١٠٠﴾

(یوسف-آیات ۱۰۰ الی ۱۰۱)

۱۱۵۵- خواب یوسف در کودکی تأویل می‌شود و یوسف به درگاه الهی شکر می‌کند

❖ و یوسف در آن حال گفت: ای پدر، این بود تعبیر خوابی که از این پیش دیدم.

❖ که خدای من آن خواب را واقع و محقق گردانید.

❖ و درباره من احسان فراوان فرمود که مرا از تاریکی زندان نجات داد.

❖ و شما را از بیابان دور به این‌جا آورد پس از آن که شیطان میان من و برادرانم فساد کرد، که خدای من

لطف و کرمش به آن‌چه مشیتش تعلق گیرد شامل شود و هم او دانا و محکم کار است.

❖ بار الهی، تو مرا از سلطنت (و عزت) بهره‌داری.

❖ و از علم رؤیا و تعبیر خواب‌ها بیاموختی.

❖ ای آفریننده زمین و آسمان، تویی ولی نعمت و محبوب من در دنیا و آخرت.

❖ مرا به تسلیم و رضای خود بمیران و به صالحانم پیوند.

وَقَالَ يَتَابَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُءْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ أَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيَّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾

۱۱۳- یونس با ذکر حق از دهان ماهی نجات می یابد

۱۱۵۶- اگر یونس از تسبیح کنندگان نبود تا قیامت در دهان ماهی باقی می ماند!! (صافات - آیات ۱۳۹ الی ۱۴۸)

- ۱) و یونس نیز یکی از رسولان بزرگ خدا بود.
- ۲) آن گاه که به کشتی پرجمعیتی گریخت (زیرا به قومش وعده‌ی عذاب داد و آن‌ها از دل توبه و انابه کردند و خدا رفع عذاب کرد. او به دریای روم گریخت تا نزد قوم خجل و شرمنده نرود).
- ۳) (کشتی به خطر افتاد و اهل کشتی معتقد شدند که خطاکاری در میان آن‌هاست، خواستند قرعه زنند تا خطاکار را به قرعه تعیین کرده و غرق کنند) یونس قرعه زد و به نام خودش افتاد و از مغلوب‌شدگان (و غرق‌شوندگان) گردید.
- ۴) و ماهی دریا او را به کام فرو برد.
- ۵) و او در خور ملامت بود.
- ۶) و اگر او به ستایش و تسبیح خدا نپرداختی، تا قیامت در شکم ماهی زیست کردی.
- ۷) باز او را (پس از چندین روز) از بطن ماهی به صحرای خشکی افکندیم در حالی که بیمار و ناتوان بود.
- ۸) و (در آن صحرا) بر او درختی از کدو رویانیدیم (تا به برگش سایه‌بان و پوشش کند).
- ۹) و او را بر قومی بالغ بر صد هزار یا افزون (به رسالت) فرستادیم.
- ۱۰) و آن قوم چون ایمان آوردند ما هم تا هنگامی معین (مدت عمر آن قوم، از نعمت خود) بهره‌مندشان گردانیدیم.

وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾ إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿١٤٠﴾ فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾ فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٢﴾ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٣﴾ لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ

يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾ فَتَبَدَّنْهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٤٥﴾ وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَقْطِينٍ ﴿١٤٦﴾ وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾ فَآمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٤٨﴾

پایان کتاب قبسی از قرآن
بیستم اسفند ۱۳۹۲ هجری شمسی
نهم جمادی الاول ۱۴۳۵ هجری قمری
یازدهم مارس ۲۰۱۴ میلادی